Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu

20/20

TÜRKİYE İMSAD
İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
ASSOCIATION OF TURKISH CONSTRUCTION MATERIAL PRODUCERS

Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu

20/20

TÜRKİYE İMSAD
İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
ASSOCIATION OF TURKISH CONSTRUCTION MATERIAL PRODUCERS

Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2020

GENEL KOORDİNATÖR
Aygen Erkal

HAZIRLAYAN
Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

EDİTÖR
Esma Kocabaş
Fuçin Ermurat

TASARIM
Canan Demir
Cihan Demir

YAYINCI
Murat Ofset Matbaacılık

ISBN
978-605-81691-5-9

TÜRKİYE İMSAD YAYIN NO.
İMSAD-R/2021-07/390

İLETİŞİM BİLGİLERİ
Rüzgarlıbahçe Mah. Feragat Sok No:3 Kat:5 Demir Plaza, Kavacık / Beykoz
Tel: +90 216 322 23 00 (pbx) / Fax: +90 216 322 10 68
www.imsad.org / info@imsad.org

Temmuz 2021 İstanbul-Türkiye

Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği (Türkiye İMSAD) yayınıdır.
Tüm yayın hakkı Türkiye İMSAD'a aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
İzinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

ÖNSÖZ

Kuruluşumuzdan bu yana, sektörümüzün gelişimi için birçok önemli faaliyete imza atmakta ve bugün inşaat malzemesi sanayisini oluşturan 87 sanayici firma, 53 sektör derneği ve 3 üniversite üyemizle aynı çatı altında bir araya gelmekteyiz. Ülkemiz ekonomisinin itici gücünü oluşturan, stratejik öneme sahip inşaat sektörünün önde gelen sivil toplum örgütlerinden biri olarak en temel amacımız, üyelerimizden aldığımız gücümüzü kamu yararına kullanmak ve topluma hizmet etmektir.

Sektörümüzün öncelikli ve sürekli ihtiyaçlarını tespit etmek, ortak akıl ile bilgiye dayalı çözümler üretmek, güvene dayalı işbirlikleri kurarak insanlarımızın ve çevremizin sağlıklı, sürdürülebilir bir ekosistem içinde geleceğini bugünden planlamak ve planlarımızı yaparken de, stratejilerimizi oluştururken kullanmak üzere doğru veri setleri hazırlamak hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Ülkemizin lokomotifi olan inşaat sektörü; müteahhitleri, inşaat malzemesi üreticileri, mühendisleri, teknik elemanları ve ustaları ile içinde bulunduğu coğrafyanın imarında ve modern yapılara ulaşmasında çok önemli roller üstlenmektedir.

Bizler de inşaat malzemesi sanayisinin aktörleri olarak üreticilerimiz, satıcılarımız, projecilerimiz ve uygulamacılarımızla birlikte çok geniş bir sektörel ağın içerisinde yer almaktayız. Bu sektörel ağ içerisinde her geçen gün bilgi, veri ve tecrübenin ne kadar önemli bir kaynak haline geldiğine şahit olmaktayız. Günümüzde sağlıklı kararlar alınmasının ve rekabet gücünün artırılmasının ancak doğru, düzenli, tarafsız bilgi ve verilerle mümkün olacağı kanaatindeyiz. Biliyoruz ki, sektörümüzle ilgili verileri de ancak sektörü temsil eden kuruluşlar sağlıklı bir şekilde aktarabilir.

Bu kapsamda 2018 yılında, içinde bulunduğumuz sektörel ağdan gelen bilgileri rafine hale getirerek ve bilgi kirliliğinden arındırarak önemli bir sorumluluğu daha yerine getirdik. Türk Yapı Sektörü'nün en büyük ihtiyaçlarından biri olan konsolide edilmiş toplu veri kaynağı için harekete geçtik ve Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2017'yi yayımladık. Önemli bir başvuru kaynağı olduğuna inandığımız Yapı Sektörü Raporu'nun 2019 yılında ikincisini, 2020 yılında da üçüncüsünü okuyucularımızla buluşturduk. 2021 yılında dördüncü rapor için çalışmalarımız aynı titizlikle devam etti ve yine ülkemizden, dünya ekonomisinden, inşaat sektöründen ve inşaat malzemeleri sanayisinden en güncel temel bilgileri içeren Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2020'i tamamladık. 2020 Mart ayından itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan küresel salgın bütün disiplinleri, talepleri, bütçe yönetimleri ve yaşam biçimleri dahil her alanı etkiledi. Dolayısıyla dördüncü raporumuzda bu kez diğer raporlardan farklı olarak verilerde ve beklentilerde Covid-19 pandemisinin inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisine olan etkilerini de görmüş olacağız.

Öncelikle bu raporun yayımlanması için desteklerini esirgemeyen değerli üyelerimize ve paydaşlarımıza; ayrıca doğru, düzenli ve tarafsız veri ve bilgiyi sizlere aktarabilmek adına büyük bir özveri ile çalışan tüm ekibimize teşekkür ederiz.

Tayfun KÜÇÜKOĞLU
Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu Başkanı

SUNUŞ

İnşaat sektörü ve buna bağlı olarak inşaat malzemeleri sanayisi, dünyada ekonomik faaliyetler içinde önemli bir yer almaya devam etmektedir. Artan nüfus ve kentleşme, alt yapı ihtiyaçları, iyileştirme ve dönüşüm ihtiyacı inşaat sektöründe sürekli büyüme sağlamaktadır. Ayrıca sürdürülebilirliğe bağlı olarak enerji verimliliği başta olmak üzere daha yüksek standartlara sahip binalara ihtiyaç duyulmaktadır. Son olarak da dijitalleşme sürecinde akıllı binalar, kentler ve sistemler öne çıkmakta, inşaat sektörü ile inşaat malzemeleri sanayisinin teknoloji yoğunluğu yükselmektedir.

İnşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi Türkiye'de ise geleneksel öncü rolünü son yıllarda artırarak sürdürmektedir. Yaratılan katma değer, istihdam ve üretim alanlarında önemli paylar alınmaktadır. İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler sektörün en önemli unsurlarından birini oluşturmaktadır. İnşaat malzemeleri ihracatı, yurtdışı müteahhitlik ve müşavirlik hizmetleri, son yıllarda önemi artan yabancılara gayrimenkul satışı döviz kazandırıcı faaliyetlerdir. Kamunun mega projeleri, kentsel dönüşüm, alt yapı yatırımları gibi birçok unsur da inşaat sektörüne ivme kazandırmaya devam etmektedir.

Bu çerçevede gerek dünya gerekse Türkiye'de inşaat sektörü ile inşaat malzemeleri sanayisine ilişkin veriler üretilmesi büyük önem kazanmaktadır. Bilginin ve verinin en önemli meta haline geldiği günümüzde sağlıklı kararlar alınması ve rekabet gücünün artırılması ancak doğru, yeterli ve düzenli bilgi ve verilere sahip olunması ile mümkündür.

Türkiye İMSAD, bu yaklaşımdan hareketle sektörün ihtiyaç duyduğu doğru, yeterli, düzenli bilgi ve veri üretilmesini önemli bir misyon olarak üstlenmiş bulunmaktadır. Bu misyon çerçevesinde bir "Yapı Sektörü Raporu" yayımlanması benimsenmiş ve ilki 2017 yılında yayımlanmıştır. Dördüncü Yapı Sektörü Raporu ise 2020 yılı için hazırlamıştır. Temel amaç; sektörün bilgi ve veri ihtiyacının azami ölçüde karşılanmasıdır.

Hazırlanan rapor beş ana bölümden oluşmaktadır. Dünya ekonomisi ve inşaat sektörü ile Türkiye ekonomisi ve inşaat sektörü ilk iki bölümü oluşturmaktadır. Üçüncü bölümde dünya ve Türkiye'de inşaat malzemeleri sanayisi için genel bir değerlendirme yapılmaktadır. Dördüncü bölümde bir sonraki yıla ilişkin öngörülere yer verilmektedir. Son bölümde ise inşaat malzemeleri sanayisinde 36 alt sanayi/ürün için ayrıntılı bilgi ve veriler sunulmaktadır. 2020 yılı raporunun temel özelliği tüm sonuçların, yaşanan Covid-19 salgını etkilerini taşıyor olmasıdır.

Bu vesile ile Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2020'nin inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi için faydalı olmasını dileriz.

Saygılarımızla,

Dr. Can Fuat GÜRLESEL
Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ 13

I. BÖLÜM DÜNYA EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ 19

I.1 DÜNYA EKONOMİSİNDE GELİŞMELER 20

II. BÖLÜM TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ 29

II.1 TÜRKİYE EKONOMİSİNDE GELİŞMELER VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE ETKİLERİ 30
II.2 İNŞAAT SEKTÖRÜ 40
II.3 KONUT SEKTÖRÜ 40
II.4 KONUT DIŞI BİNALAR SEKTÖRÜ 54
II.5 KAMU ALT YAPI YATIRIMLARI VE İNŞAATLARI 56
II.7 YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK VE MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ 61
II.7.1 YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ 61
II.7.2 TEKNİK MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ 63
II.9 İNŞAAT KONUT VE GAYRİMENKUL SEKTÖRÜNDE DİĞER GELİŞMELER 67
II.9.1 KENTSEL DÖNÜŞÜM 67
II.9.2 YABANCILARIN GAYRİMENKUL EDİNİMLERİ 68
II.9.3 İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İŞ GÜVENLİĞİ 70
II.9.4 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE DOSTU BİNALAR 71
II.9.5 İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ LOJİSTİĞİ 73
II.9.6 KENTSEL VE ENDÜSTRİYEL YENİLEME 73
II.9.7 AVRUPA BİRLİĞİ YEŞİL MUTABAKATI VE TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİNE ETKİLERİ 76

III. BÖLÜM İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ GENEL DEĞERLENDİRME 77

III.1 DÜNYA İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ 78
III.2 TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ 79

IV. BÖLÜM 2020 YILI ÖNGÖRÜLERİ 89

IV.2 TÜRKİYE ÖNGÖRÜLERİ 2021 92

V. BÖLÜM İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ 93

DEMİR ÇELİK ÜRÜNLERİ 95

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ TEMEL GÖSTERGELERİ 96
DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI 99
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI 102
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI 105
DEMİR ÇELİK RADYATÖR 108
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER 110
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ 112
ÖZEL BÖLÜM: GALVANİZ 115

MİNERAL TAŞ VE TOPRAK ÜRÜNLERİ 117

ÇİMENTO 118
BLOK MERMER 120
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT) 122
ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA 125
ÖZEL BÖLÜM: HAZIR BETON 128
ÖZEL BÖLÜM: GAZBETON 128
ÖZEL BÖLÜM: BİMS'DEN İNŞAAT MALZEMELERİ 129
TUĞLA VE KİREMİT 129
SERAMİK KAPLAMA 132
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ 134
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI) 137
ALÇI SIVA 140

KİMYASAL ÜRÜNLER 143

İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ 144
PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ 146
YAPI KİMYASALLARI 149

METAL BAZLI ÜRÜNLER 153

ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI 154
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ 156
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI 159
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER 161
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ 164

ELEKTRİK MALZEMELERİ VE TEÇHİZATLARI 167

ELEKTRİK MALZEMELERİ 168
YALITIMLI KABLOLAR 170
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI 173
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER 176
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ 178
SAYAÇLAR 180
AYDINLATMA EKİPMANLARI 183

AĞAÇ VE AHŞAP ÜRÜNLERİ 185

AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ 186
AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI 188
DUVAR KÂĞITLARI 190

PREFABRİK YAPILAR 193

PREFABRİK YAPILAR 194

YALITIM MALZEMELERİ 197

YALITIM MALZEMELERİ 198

TABLOLAR

Tablo.1 Dünya Ekonomisinde Etkili Olan Unsurlar 20
Tablo.2 Dünya Ekonomisi Büyüme; Yüzde 20
Tablo.3 Dünya Mal Ticareti Göstergeleri 21
Tablo.4 Enflasyon Faiz ve Fiyat Gelişmeleri 21
Tablo.5 Dünya Sabit Sermaye Yatırımları 23
Tablo.6 Seçilmiş Ülkelerde İnşaat Sektörlerinde Büyüme; Yüzde 25
Tablo.7 Alt Yapı Yatırımları (Devam Eden Yatırımların Büyüklüğü) 2020; Milyar Dolar 25
Tablo.8 Gelişmekte Olan Ülkelerde KOİ Projeleri (Finansal Kapanışı Yapılanlar) 26
Tablo.9 250 Büyük Müteahhit Firma İçinde Yer Alan Ülkeler 27
Tablo.10 Ticari Gayrimenkul Satın Alımları 2018-2020 28
Tablo.11 Temel Ekonomik Göstergeler (2018-2020) 30
Tablo.12 Temel İşgücü Göstergeleri 32
Tablo.13 İthalatın Mal Grupları İtibarıyla Dağılımı; Milyar Dolar 34
Tablo.14 Merkezi Yönetim Bütçe Büyüklükleri; Milyar TL 36
Tablo.15 Sabit Sermaye Yatırımlarının Dağılımı Cari Fiyatlarla; Milyar TL 37
Tablo.16 Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektör Dağılımı Cari Fiyatlarla, Yüzde 37
Tablo.17 İnşaat Sektörü Temel Göstergeler 40
Tablo.18 Alınan Yapı Ruhsatlarında Bina İstatistikleri 45
Tablo.19 Alınan Yapı İzinleri Bina İstatistikleri 46
Tablo.20 Yapı Ruhsatlarına Göre Konut İnşaatları (2015-2020) 46
Tablo.21 Yapı Kullanma İzin Belgelerine Göre Konut İnşaatları (2015-2020) 47
Tablo.22 Konut Satışları; Adet Daire 47
Tablo.23 Konut Satışlarının Birinci ve İkinci El Dağılımı, Adet 47
Tablo.24 İllere Göre Toplam Konut Satışları (2016-2020) 48
Tablo.25 İllere Göre Birinci El Konut Satışları (2016-2020) 49
Tablo.26 Bölgelere Göre Konut Fiyat Endeksi Değişimleri 50
Tablo.27 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları, Bina Sayısı 55
Tablo.28 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları, Alan m^2 55
Tablo.29 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları, İnşaat Değeri, Milyon TL 55
Tablo.30 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri, Bina Sayısı 56
Tablo.31 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri, Alan m2 56
Tablo.32 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri, İnşaat Değeri, Milyon TL 56
Tablo.33 Merkezi Yönetim Kamu Yatırım Stoku ve Harcamalar 57
Tablo.34 Genel Kamu Sabit Sermaye Yatırım Harcamaları Sektör Dağılımı 2020, Milyon TL 57
Tablo.35 2020 Yılı Yatırım Programı İlk 20 Büyük Kamu Yatırım Projesi 58
Tablo.36 Kamu Özel İşbirliği Yatırım Projeleri 58
Tablo.37 Kamu Özel İşbirliği Yatırım Projeleri, Modeller İtibarıyla 59
Tablo.38 2020 Yılında Devam Eden Seçilmiş KOİ Projeleri 59
Tablo.39 İnşaat ve Gayrimenkul Sektöründe Büyüme, Yüzde 59
Tablo.40 İstanbul Gayrimenkul Pazarı İle İlgili Değerlendirmeler 60
Tablo.41 Avrupa Şehirlerinde Gayrimenkul Sektörü 2021 Yılı Beklentileri 60
Tablo.42 Türkiye'de Gayrimenkul Yatırımlarının Yıllık Ortalama Getirileri (Sermaye + Kira Getirisi) 61
Tablo.43 Üstlenilen Proje Sayıları ve Bedelleri (2010-2020) 62
Tablo.44 Müteahhitlik Firmalarının Üstlendikleri Projelerin Ülkelere Dağılımı 2020 62
Tablo.45 Üstlenilen Müteahhitlik İşlerinin Sektör Dağılımı 2020; Yüzde 62
Tablo.46 Dünyanın En Büyük Müteahhitlik Firmaları Arasında Türk Firmalarının Yeri 63
Tablo.47 Dünyanın En Büyük Müteahhitlik Firmaları Arasında Türk Firmalarının İş Payı 63
Tablo.48 Türk Firmalarının Yurtdışında İş Yaptığı Seçilmiş Ülkeler 2020 65
Tablo.49 İnşaat ve Gayrimenkul İş Geliştirme Sektörlerinin Kullandığı Yurtiçi ve Yurtdışı Krediler 66
Tablo.50 İnşaat Sektöründe Yurtiçi Kredilerde Geri Dönmeyen Krediler 66
Tablo.51 İnşaat Sektörünün Finansal Kiralama Şirketlerinden Kullandıkları Krediler 67
Tablo.52 İnşaat Sektörünün Faktöring Şirketlerinden Kullandıkları Krediler 67
Tablo.53 Riskli Alan Uygulamaları Envanteri 2017-2020 68
Tablo.54 Yabancılara Konut Satışında İller Daire Sayısı 69
Tablo.55 Yabancılara Konut Satışında Ülkeler Daire Sayısı 70
Tablo.56 İnşaat Sektöründe İş Kazaları 70
Tablo.57 LEED Sertifikası Alınan Büyüklük İtibarıyla Ülkeler 72
Tablo.58 Lojistik Faaliyetlerine Konu Olan İnşaat Malzemesi Büyüklüğü 73
Tablo.59 İnşaat Malzemelerinin Kendi İçinde Dağılımı Tablosu 74
Tablo.60 Türkiye'de İnşaat Malzemeleri Yenileme Pazarı; Milyar TL 74
Tablo.61 Dünya İnşaat Malzemesi İhracatçısı Ülkeleri 2019-2020 79
Tablo.62 Dünya İnşaat Malzemesi İthalatçısı Ülkeleri 2019-2020 79
Tablo.63 Türkiye İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretiminde Büyüme, Yüzde 80
Tablo.64 Türkiye İnşaat Malzemeleri İhracatı İlk 30 Pazar, Milyon Dolar 82
Tablo.65 İnşaat Malzemeleri İhracatı, Milyon Dolar 84
Tablo.66 İnşaat Malzemeleri İthalatı, Milyon Dolar 84
Tablo.67 Türkiye İnşaat Malzemeleri İthalatı İlk 30 Ülke, Milyon Dolar 85
Tablo.68 İç Pazarın İthalat İle Karşılanma Oranı 85
Tablo.69 İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Miktar ve Birim Fiyat Gelişmeleri 86
Tablo.70 Ülkelere Göre Ortalama İhracat Birim Fiyatları, Dolar/kg 87
Tablo.71 Ülkelere Göre Ortalama İthalat Birim Fiyatları, Dolar/kg 87
Tablo. 72 Dünya İnşaat Malzemeleri Dış Ticareti Sıralamasında Türkiye'nin Yeri 2018-2020 88
Tablo.73 Dünya Ekonomisi Büyüme Beklentileri, Yüzde 90
Tablo.74 Enflasyon ve Fiyat Gelişmeleri Beklentileri 90
Tablo.75 Dünya Mal Ticareti Göstergeleri 91
Tablo.76 Dünya İnşaat Harcamaları Büyüme Öngörüleri 91
Tablo.77 Seçilmiş Bölgelerde İnşaat Sektörlerinde Büyüme Beklentileri 91
Tablo.78 Seçilmiş Ülkelerde İnşaat Sektörlerinde 2021 Yılı Büyüme Öngörüleri, Yüzde 91
Tablo.79 Dünya İnşaat Malzemeleri Pazarı Büyüme Öngörüleri 91
Tablo.80 Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatı Öngörüleri 92
Tablo.81 Türkiye Ekonomisi, İnşaat Sektörü ve İnşaat Malzemeleri Sanayi Büyüme Öngörüleri 92
Tablo.82 Ham Çelik Üretimi 96
Tablo.83 Ürünlere Göre Ham Çelik Üretimi; Bin Ton 96
Tablo.84 Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretimi; Bin Ton 96
Tablo.85 Türkiye'nin Nihai Mamul Üretimi; Bin Ton 96
Tablo.86 Türkiye'nin Nihai Mamul Tüketimi; Bin Ton 97
Tablo.87 Demir Çelik Çubuk Profil Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 97
Tablo.88 Demir Çelik Çubuk Profil İç Pazarı; Ton 97
Tablo.89 Demir Çelik Çubuk Profil İhracat Göstergeleri 97
Tablo.90 Demir Çelik Çubuk Profil İthalat Göstergeleri 98
Tablo.91 Demir Çelik Çubuk Profil İhracat Pazarlarımız 2019-2020 98
Tablo.92 Demir Çelik Çubuk Profil İthalat Yaptığımız Ülkeler 2019-2020 98
Tablo.93 Demir Çelik Çubuk Profil İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 98
Tablo.94 Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İhracatında İlk 10 Ülke 2019-2020 99
Tablo.95 Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İthalatında İlk 10 Ülke 2019-2020 99
Tablo.96 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 99
Tablo.97 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İç Pazarı; Ton 100
Tablo.98 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracat Göstergeleri 100
Tablo.99 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalat Göstergeleri 100
Tablo.100 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracat Pazarlarımız 2019-2020 100
Tablo.101 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalatı Yaptığımız Ülkeler 2019-2020 101
Tablo.102 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 101

TABLOLAR

Tablo.103 Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatçıları 2019-2020 102
Tablo.104 Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalatçıları 2019-2020 102
Tablo.105 Demir Çelik İnşaat Aksamı Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 102
Tablo.106 Demir Çelik İnşaat Aksamı İç Pazarı; Ton 102
Tablo.107 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Göstergeleri 103
Tablo.108 Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalat Göstergeleri 103
Tablo.109 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Pazarları 2019-2020 103
Tablo.110 Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalat Yapılan Ülkeler 2019-2020 103
Tablo.111 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 104
Tablo.112 Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatçıları 2019-2020 104
Tablo.113 Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalatçıları 2019-2020 104
Tablo.114 İnşaat İskele ve Kalıpları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 105
Tablo.115 Türkiye'nin İnşaat İskele ve Kalıpları İhracatı 2019-2020 105
Tablo.116 Türkiye'nin İnşaat İskele ve Kalıpları İthalatı 2019-2020 105
Tablo.117 Demir Çelik Bağlantı Elemanları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 105
Tablo.118 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İç Pazarı; Ton 106
Tablo.119 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracat Göstergeleri 106
Tablo.120 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalat Göstergeleri 106
Tablo.121 Türkiye'nin Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracat Pazarları 2019-2020 106
Tablo.122 Türkiye'nin Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 107
Tablo.123 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 107
Tablo.124 Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatçıları 2019-2020 107
Tablo.125 Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalatçıları 2019-2020 108
Tablo.126 Demir Çelik Radyatör Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 108
Tablo. 127 Demir Çelik Radyatör İç Pazarı; Ton 108
Tablo.128 Demir Çelik Radyatör İhracat Göstergeleri 108
Tablo.129 Demir Çelik Radyatör İthalat Göstergeleri 108
Tablo.130 Türkiye Demir Çelik Radyatör İhracat Pazarları 2019-2020 109
Tablo.131 Türkiye'nin Demir Çelik Radyatör İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 109
Tablo.132 Demir Çelik Radyatör İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 109
Tablo.133 Dünya Demir Çelik Radyatör İhracatçıları 2019-2020 110
Tablo.134 Dünya Demir Çelik Radyatör İthalatçıları 2019-2020 110
Tablo.135 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri 110
Tablo.136 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İç Pazarı; Ton 110
Tablo.137 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracat Göstergeleri 111
Tablo.138 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalat Göstergeleri 111
Tablo.139 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracat Pazarları 2019-2020 111
Tablo.140 Türkiye'nin Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 111
Tablo.141 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 112
Tablo.142 Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatçıları 2019-2020 112
Tablo.143 Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalatçıları 2019-2020 112
Tablo.144 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri 112
Tablo.145 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İç Pazarı; Ton 113
Tablo.146 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracat Göstergeleri 113
Tablo.147 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalat Göstergeleri 113
Tablo.148 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracat Pazarları 2019-2020 113
Tablo.149 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 114
Tablo.150 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 114
Tablo.151 Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatçıları 2019-2020 114
Tablo.152 Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalatçıları 2019-2020 115
Tablo.153 Çimento ve Klinker Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 118
Tablo.154 Çimento İç Pazarı; Milyon Ton 118
Tablo.155 Çimento (Klinker Dahil) İhracat Göstergeleri 118
Tablo.156 Çimento İthalat Göstergeleri 118
Tablo.157 Türkiye'nin Çimento İhracat Pazarları 2019-2020 119
Tablo.158 Türkiye'nin Çimento İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 119
Tablo.159 Çimento İhracatının Dünya Çimento İhracatı İçinde Payı 119
Tablo.160 Dünya Çimento İhracatçıları 2019-2020 120
Tablo.161 Dünya Çimento İthalatçıları 2019-2020 120
Tablo.162 Blok Mermer Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 120
Tablo.163 Blok Mermer İç Pazarı; Milyon Ton 120
Tablo.164 Blok Mermer İhracat Göstergeleri 121
Tablo.165 Blok Mermer İthalat Göstergeleri 121
Tablo.166 Türkiye'nin Blok Mermer İhracat Pazarları 2019-2020 121
Tablo.167 Türkiye'nin Blok Mermer İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 121
Tablo.168 Blok Mermer İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 122
Tablo.169 Dünya Blok Mermer İhracatçıları 2019-2020 122
Tablo.170 Dünya Blok Mermer İthalatçıları 2019-2020 122
Tablo.171 İşlenmiş Taşlar Girişim Sayıları ve Üretim Göstergeleri 123
Tablo.172 İşlenmiş Taşlar İç Pazarı; Ton 123
Tablo.173 İşlenmiş Taşlar İhracat Göstergeleri 123
Tablo.174 İşlenmiş Taşlar İthalat Göstergeleri 123
Tablo.175 Türkiye'nin İşlenmiş Taşlar İhracat Pazarları 2019-2020 124
Tablo.176 Türkiye'nin İşlenmiş Taşlar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 124
Tablo.177 İşlenmiş Taşlar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 124
Tablo.178 Dünya İşlenmiş Taşlar İhracatçıları 2019-2020 125
Tablo.179 Dünya İşlenmiş Taşlar İthalatçıları 2019-2020 125
Tablo.180 Alçı Levha Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 125
Tablo.181 Çimento ve Betondan Eşya Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 126
Tablo.182 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracat Göstergeleri 126
Tablo.183 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalat Göstergeleri 126
Tablo.184 Türkiye'nin Alçı Levha ile Çimento Betondan Eşya İhracat Pazarları 2019-2020 126
Tablo.185 Türkiye'nin Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 127
Tablo.186 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 127
Tablo.187 Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatçıları 2019-2020 127
Tablo.188 Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalatçıları 2019-2020 128
Tablo.189 Hazır Beton Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 128
Tablo.190 Gazbeton Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 129
Tablo.191 BİMS'den İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 129
Tablo.192 BİMS'den İnşaat Malzemeleri İhracatı 2019-2020 129
Tablo.193 Tuğla ve Kiremit Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 129
Tablo.194 Tuğla ve Kiremit Üretim Göstergeleri 130
Tablo.195 Tuğla ve Kiremit İhracat Göstergeleri 130
Tablo.196 Tuğla ve Kiremit İthalat Göstergeleri 130
Tablo.197 Türkiye'nin Tuğla ve Kiremit İhracat Pazarları 2019-2020 130
Tablo.198 Türkiye'nin Tuğla ve Kiremit İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 131
Tablo.199 Tuğla ve Kiremit İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 131
Tablo.200 Dünya Tuğla ve Kiremit İhracatçıları 2019-2020 131
Tablo.201 Dünya Tuğla ve Kiremit İthalatçıları 2019-2020 132
Tablo.202 Seramik Kaplama Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 132
Tablo.203 Seramik Kaplama İç Pazarı; Milyon Metrekare 132
Tablo.204 Seramik Kaplama İhracat Göstergeleri 132

TABLOLAR

Tablo.205 Seramik Kaplama İthalat Göstergeleri 133
Tablo.206 Türkiye'nin Seramik Kaplama İhracat Pazarları 2019-2020 133
Tablo.207 Türkiye'nin Seramik Kaplama İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 133
Tablo.208 Seramik Kaplama İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 133
Tablo.209 Dünya Seramik Kaplama İhracatçıları 2019-2020 134
Tablo.210 Dünya Seramik Kaplama İthalatçıları 2019-2020 134
Tablo.211 Seramik Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 134
Tablo.212 Seramik Sağlık Gereçleri İç Pazarı; Ton 135
Tablo.213 Seramik Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri 135
Tablo.214 Seramik Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri 135
Tablo.215 Türkiye'nin Seramik Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2019-2020 135
Tablo.216 Türkiye'nin Seramik Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 136
Tablo.217 Seramik Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 136
Tablo.218 Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2019-2020 136
Tablo.219 Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2019-2020 137
Tablo.220 İnşaat Camları Girişim Sayıları 137
Tablo.221 İnşaat Camları Üretim 137
Tablo.222 İnşaat Camları İhracat Göstergeleri 138
Tablo.223 İnşaat Camları İthalat Göstergeleri 138
Tablo.224 Türkiye'nin İnşaat Camları İhracat Pazarları 2019-2020 138
Tablo.225 Türkiye'nin İnşaat Camları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 139
Tablo.226 Türkiye'nin İnşaat Camları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 139
Tablo.227 Dünya İnşaat Camları İhracatçıları 2019-2020 139
Tablo.228 Dünya İnşaat Camları İthalatçıları 2019-2020 140
Tablo.229 Alçı Sıva Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 140
Tablo.230 Alçı Sıva İç Pazarı; Ton 140
Tablo.231 Alçı Sıva İhracat Göstergeleri 141
Tablo.232 Alçı Sıva İthalat Göstergeleri 141
Tablo.233 Türkiye'nin Alçı Sıva İhracat Pazarları 2019-2020 141
Tablo.234 Türkiye'nin Alçı Sıva İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 141
Tablo.235 Alçı Sıva İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 142
Tablo.236 Dünya Alçı Sıva İhracatçıları 2019-2020 142
Tablo.237 Dünya Alçı Sıva İthalatçıları 2019-2020 142
Tablo.238 İnşaat Boya ve Vernikleri Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri 144
Tablo.239 İnşaat Boya ve Vernikleri İç Pazarı; Ton 144
Tablo.240 İnşaat Boya ve Vernikleri İhracat Göstergeleri 144
Tablo.241 İnşaat Boya ve Vernikleri İthalat Göstergeleri 144
Tablo.242 İnşaat Boya ve Vernikleri İhracat Pazarlarımız 2019-2020 145
Tablo.243 İnşaat Boya ve Vernikleri İthalat Yaptığımız Ülkeler 2019-2020 145
Tablo.244 İnşaat Boya ve Vernikler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 145
Tablo.246 Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İthalatçıları 2019-2020 146
Tablo.247 Plastik İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı 146
Tablo.248 Plastik İnşaat Malzemeleri Üretim Göstergeleri 147
Tablo.249 Plastik İnşaat Malzemeleri İç Pazarı; Ton 147
Tablo.250 Plastik İnşaat Malzemeleri İhracat Göstergeleri 147
Tablo.251 Plastik İnşaat Malzemeleri İthalat Göstergeleri 148
Tablo.252 Türkiye'nin Plastik İnşaat Malzemeleri İhracat Pazarları 2019-2020 148
Tablo.253 Türkiye'nin Plastik İnşaat Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 148
Tablo.254 Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 148
Tablo.255 Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatçıları 2019-2020 149
Tablo.256 Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İthalatçıları 2019-2020 149
Tablo.257 Yapı Kimyasalları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 150
Tablo.258 Yapı Kimyasalları İç Pazarı; Ton 150
Tablo.259 Yapı Kimyasalları İhracat Göstergeleri 150
Tablo.260 Yapı Kimyasalları İthalat Göstergeleri 150
Tablo.261 Türkiye'nin Yapı Kimyasalları İhracat Pazarları 2019-2020 150
Tablo.262 Türkiye'nin Yapı Kimyasalları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 151
Tablo.263 Yapı Kimyasalları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 151
Tablo.264 Dünya Yapı Kimyasalları İhracatçıları 2019-2020 151
Tablo.265 Dünya Yapı Kimyasalları İthalatçıları 2019-2020 151
Tablo.266 Alüminyum Çubuk, Profil, Levha ve Yapı Parçaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 154
Tablo.267 Alüminyum Kapı Pencereler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 154
Tablo.268 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İç Pazarı; Ton 154
Tablo.269 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracat Göstergeleri 154
Tablo.270 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalat Göstergeleri 155
Tablo.271 Türkiye'nin Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracat Pazarları 2019-2020 155
Tablo.272 Türkiye'nin Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 155
Tablo.273 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 156
Tablo.274 Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatçıları 2019-2020 156
Tablo.275 Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalatçıları 2019-2020 156
Tablo.276 Alüminyum Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 157
Tablo.277 Alüminyum Sağlık Gereçleri İç Pazarı; Ton 157
Tablo.278 Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri 157
Tablo.279 Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri 157
Tablo.280 Türkiye'nin Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2019-2020 157
Tablo.281 Türkiye'nin Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 158
Tablo.282 Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 158
Tablo.283 Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2019-2020 158
Tablo.284 Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2019-2020 159
Tablo.285 Kilitler ve Donanım Eşyaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 159
Tablo.286 Kilitler ve Donanım Eşyaları İç Pazarı; Ton 159
Tablo.287 Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracat Göstergeleri 160
Tablo.288 Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalat Göstergeleri 160
Tablo.289 Türkiye'nin Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracat Pazarları 2019-2020 160
Tablo.290 Türkiye'nin Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 160
Tablo.291 Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 160
Tablo.292 Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatçıları 2019-2020 161
Tablo.293 Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalatçıları 2019-2020 161
Tablo.294 Armatür Musluk Vana ve Valfler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 161
Tablo.295 Armatür Musluk Vana ve Valfler İç Pazarı; Ton 162
Tablo.296 Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracat Göstergeleri 162
Tablo.297 Armatür Musluk Vanalar ve Valfler İthalat Göstergeleri 162
Tablo.298 Türkiye'nin Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracat Pazarları 2019-2020 162
Tablo.299 Türkiye'nin Armatür Musluk Vana ve Valfler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 163
Tablo.300 Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 163
Tablo.301 Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatçıları 2019-2020 163
Tablo.302 Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İthalatçıları 2019-2020 163
Tablo.303 Demir Çelik Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri 164
Tablo.304 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri 164
Tablo.305 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri 164
Tablo.306 Türkiye'nin Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2019-2020 164
Tablo.307 Türkiye'nin Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 165
Tablo.308 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 165

TABLOLAR

Tablo.309 Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2019-2020 165
Tablo.310 Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2019-2020 165
Tablo.311 Elektrik Malzemeleri Girişim Sayısı 168
Tablo.312 Elektrik Malzemeleri Üretim Göstergeleri; Adet 168
Tablo.313 Elektrik Malzemeleri İhracat Göstergeleri 168
Tablo.314 Elektrik Malzemeleri İthalat Göstergeleri 169
Tablo.315 Türkiye'nin Elektrik Malzemeleri İhracat Pazarları 2019-2020 169
Tablo.316 Türkiye'nin Elektrik Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 169
Tablo.317 Elektrik Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 169
Tablo.318 Dünya Elektrik Malzemeleri İhracatçıları 2019-2020 170
Tablo.319 Dünya Elektrik Malzemeleri İthalatçıları 2019-2020 170
Tablo.320 Yalıtımlı Kablolar Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri 171
Tablo.321 Yalıtımlı Kablolar İç Pazarı; Ton 171
Tablo.322 Yalıtımlı Kablolar İhracat Göstergeleri 171
Tablo.323 Yalıtımlı Kablolar İthalat Göstergeleri 171
Tablo.324 Türkiye'nin Yalıtımlı Kablolar İhracat Pazarları 2019-2020 171
Tablo.325 Türkiye'nin Yalıtımlı Kablolar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 172
Tablo.326 Yalıtımlı Kablolar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 172
Tablo.327 Dünya Yalıtımlı Kablolar İhracatçıları 2019-2020 172
Tablo.328 Dünya Yalıtımlı Kablolar İthalatçıları 2019-2020 173
Tablo.329 Isıtma ve Soğutma Cihazları Girişim Sayısı 173
Tablo.330 Isıtma ve Soğutma Cihazları Üretim Göstergeleri; Adet 173
Tablo.331 Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracat Göstergeleri 174
Tablo.332 Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalat Göstergeleri 174
Tablo.333 Türkiye'nin Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracat Pazarları 2019-2020 174
Tablo.334 Türkiye'nin Isıtma Ve Soğutma Cihazları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 174
Tablo.335 Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 175
Tablo.336 Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatçıları 2019-2020 175
Tablo.337 Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalatçıları 2019-2020 175
Tablo.338 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler Girişim Sayısı 176
Tablo.339 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler Üretim Göstergeleri; Adet 176
Tablo.340 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracat Göstergeleri 176
Tablo.341 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalat Göstergeleri 176
Tablo.342 Türkiye'nin Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracat Pazarları 2019-2020 177
Tablo.343 Türkiye'nin Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 177
Tablo.344 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 177
Tablo.345 Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatçıları 2019-2020 178
Tablo.346 Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalatçıları 2019-2020 178
Tablo.347 Güvenlik ve Alarm Sistemleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 178
Tablo.348 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracat Göstergeleri 178
Tablo.349 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalat Göstergeleri 179
Tablo.350 Türkiye'nin Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracat Pazarları 2019-2020 179
Tablo.351 Türkiye'nin Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 179
Tablo.352 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 179
Tablo.353 Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatçıları 2019-2020 180
Tablo.354 Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalatçıları 2019-2020 180
Tablo.355 Sayaçlar Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 180
Tablo.356 Sayaçlar İhracat Göstergeleri 181
Tablo.357 Sayaçlar İthalat Göstergeleri 181
Tablo.358 Türkiye'nin Sayaçlar İhracat Pazarları 2019-2020 181
Tablo.359 Türkiye'nin Sayaçlar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 181
Tablo.360 Sayaçlar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 182
Tablo.361 Dünya Sayaç İhracatçıları 2019-2020 182
Tablo.362 Dünya Sayaç İthalatçıları 2019-2020 182
Tablo.363 Aydınlatma Ekipmanları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 183
Tablo.364 Aydınlatma Ekipmanları İhracat Göstergeleri 183
Tablo.365 Aydınlatma Ekipmanları İthalat Göstergeleri 183
Tablo.366 Türkiye'nin Aydınlatma Ekipmanları İhracat Pazarları 2019-2020 183
Tablo.367 Türkiye'nin Aydınlatma Ekipmanları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 184
Tablo.368 Aydınlatma Ekipmanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 184
Tablo.369 Dünya Aydınlatma Ekipmanları İhracatçıları 2019-2020 184
Tablo.370 Dünya Aydınlatma Ekipmanları İthalatçıları 2019-2020 184
Tablo.371 Ahşap İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı 186
Tablo.372 Ahşap İnşaat Malzemeleri Üretim Göstergeleri 186
Tablo.373 Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracat Göstergeleri 186
Tablo.374 Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalat Göstergeleri 186
Tablo.375 Türkiye'nin Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracat Pazarları 2019-2020 187
Tablo.377 Ağaç İnşaat Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 187
Tablo.378 Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracatçıları 2019-2020 188
Tablo.379 Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalatçıları 2019-2020 188
Tablo.380 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri 188
Tablo.381 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracat Göstergeleri 188
Tablo.382 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İthalat Göstergeleri 189
Tablo.383 Türkiye'nin Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracat Pazarları 2019-2020 189
Tablo.384 Türkiye'nin Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 189
Tablo.385 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 189
Tablo.386 Dünya Ahşap Banyo ve Mutfak Dolapları İhracatçıları 2019-2020 190
Tablo.387 Dünya Ahşap Banyo ve Mutfak Dolapları İthalatçıları 2019-2020 190
Tablo.388 Duvar Kâğıtları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 190
Tablo.389 Duvar Kâğıtları İç Pazarı; Ton 190
Tablo.390 Duvar Kâğıtları İhracat Göstergeleri 191
Tablo.391 Duvar Kâğıtları İthalat Göstergeleri 191
Tablo.392 Türkiye'nin Duvar Kâğıtları İhracat Pazarları 2019-2020 191
Tablo.393 Türkiye'nin Duvar Kâğıtları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 191
Tablo.394 Duvar Kâğıtları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 191
Tablo.395 Dünya Duvar Kâğıtları İhracatçıları 2019-2020 192
Tablo.396 Dünya Duvar Kâğıtları İthalatçıları 2019-2020 192
Tablo.397 Prefabrik Yapılar Girişim Sayısı 194
Tablo.398 Prefabrik Yapılar İhracat Göstergeleri 194
Tablo.399 Prefabrik Yapılar İthalat Göstergeleri 194
Tablo.400 Türkiye'nin Prefabrik Yapılar İhracat Pazarları 2019-2020 194
Tablo.401 Türkiye'nin Prefabrik Yapılar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 195
Tablo.402 Prefabrik Yapılar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 195
Tablo.403 Dünya Prefabrik Yapılar İhracatçıları 2019-2020 195
Tablo.404 Dünya Prefabrik Yapılar İthalatçıları 2019-2020 195
Tablo.405 Yalıtım Malzemeleri Girişim Sayıları 198
Tablo.406 Yalıtım Malzemeleri Üretimi Ton 198
Tablo.407 Yalıtım Malzemeleri İç Pazarı; Ton 198
Tablo.409 Yalıtım Malzemeleri İthalat Göstergeleri 199
Tablo.410 Türkiye'nin Yalıtım Malzemeleri İhracat Pazarları 2019-2020 199
Tablo.411 Türkiye'nin Yalıtım Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020 199
Tablo.412 Yalıtım Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 199
Tablo.413 Dünya Yalıtım Malzemeleri İhracatçıları 2019-2020 200
Tablo.414 Dünya Yalıtım Malzemeleri İthalatçıları 2019-2020 200

GRAFİKLER

Grafik.1 Euro Dolar Paritesi	22
Grafik.2 Petrol Fiyatları Brent Varil/Dolar	22
Grafik.3 Dünya İnşaat Harcamaları ve Büyüme	23
Grafik.4 İnşaat Harcamalarından Bölgesel Büyümeler 2019-2020; Yüzde	24
Grafik.5 2020 Yılı Dünya İnşaat Harcamalarının Bölgesel Dağılımı	24
Grafik.6 En Büyük 250 Müteahhitlik Firmasının Yurtdışı İş Hacmi; Milyar Dolar	26
Grafik.7 En Yüksek İş Hacmine Sahip Ülkeler; Milyar Dolar	27
Grafik.8 Küresel Gayrimenkul Yatırımları (Satın Alma); Milyar Dolar	28
Grafik.9 Türkiye Ekonomisi Yıllık Büyüme; Yüzde	31
Grafik.10 Türkiye GSYH; Milyar Dolar	31
Grafik.11 Türkiye Kişi Başı Milli Gelir; Dolar	32
Grafik.12 Tüketici Fiyat Enflasyonu Yıllık ve Yılsonu; Yüzde	33
Grafik.13 Üretici Fiyat Enflasyonu Yıllık ve Yıl Sonu; Yüzde	33
Grafik.14 İhracat ve İthalat; Milyar Dolar	33
Grafik.15 Dış Ticaret Açığı ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	35
Grafik.16 Cari İşlemler Açığı ve Milli Gelire Oranı	35
Grafik.17 Dış Borçlar ve Milli Gelire Oranı	35
Grafik.18 Merkezi Bütçe Açığı ve GSYH Oranı	36
Grafik.19 Sabit Sermaye Yatırımları ve Milli Gelire Oranı	36
Grafik.20 Sanayi Üretimi Büyüme Yıllık; Yüzde	38
Grafik.21 İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Yüzde Yıllık Ağırlıklı Ortalama; Yüzde	38
Grafik.22 Türk Lirası Faiz Oranları	38
Grafik.23 Türk Lirası Sepet Kur	39
Grafik.24 Ekonomik Güven Endeksi 2010=100	39
Grafik.25 İnşaat Sektörü Büyüme Yıllık; Yüzde	42
Grafik.26 İnşaat Sektörü Büyüme Çeyrek Dönem; Yüzde	42
Grafik.27 İnşaat Harcamaları Yıllık; Milyar TL	42
Grafik.28 İnşaat Harcamaları Çeyrek Dönem; Milyar TL	42
Grafik.29 İnşaat Sektörü ve Ekonomik Büyüme İlişkisi	43
Grafik.30 İnşaat Sektörünün GSYH İçinde Payı; Yüzde	43
Grafik.31 İnşaat Harcamalarının Sabit Sermaye Yatırımları İçinde Payı; Yüzde	43
Grafik.32 Bina İnşaat Maliyet Endeksi 2005=100	44
Grafik.33 İnşaat Sektöründe İstihdam	44
Grafik.34 İnşaat Sektörü Güven Endeksi 2010=100	44
Grafik.35 Konut ve Konut Dışı Bina İnşaat Harcamalarının Dağılımı	46
Grafik.36 Arz Edilen ve Satılan Yeni Konutlar	48
Grafik.37 Mevcut Konut Satış Fiyat Endeksi 2007=100	50
Grafik.38 Konut Kira Endeksi 2007=100	51
Grafik.39 Türkiye Genelinde Mevcut Konut Amortisman Süreleri Yıl 2015-2019	51
Grafik.40 Yeni Konutlar Fiyat Endeksi 2010 Ocak =100	52
Grafik.41 Konut Tiplerine Göre Yeni Konutlarda Fiyat Artışı; Yüzde (2010-2020)	52
Grafik.42 Konut İnşaat Maliyetleri ve Yeni Konut Satış Fiyatı Endeksleri	53
Grafik.43 Konut Satın Alma Araçları 2020	53
Grafik.44 Konut Kredileri; Milyar TL	53
Grafik.45 Konut Kredisi Aylık Ortalama Faiz Oranı; Yüzde	54
Grafik.46 Türkiye'de Ticari Gayrimenkul Satın Almaları, Milyon Dolar	60
Grafik.47 Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri İş Bedelleri	61
Grafik.48 TMMMB Üyelerinin Yurtdışı Hizmet Alanlarının Dağılımı 2020, Yüzde	64
Grafik.49 TMMMB Üyelerinin Uzmanlık Alanlarının Dağılımı 2020, Yüzde	64
Grafik.50 Teknik Müşavirlik Firmalarının Personel Sayısına Göre Dağılımı 2020	65

GRAFİKLER

Grafik.51 Firmaların 2020 Yılı Cirolarının Kaynakları 65

Grafik.52 İnşaat Sektörünün Yurtiçinden Kullandığı Krediler, Milyar TL 66

Grafik.53 Yabancıların Gayrimenkul Alımları; Milyon Dolar 69

Grafik.54 Dünya İnşaat Malzemeleri Pazar Büyüklüğü; Trilyon Dolar 78

Grafik.55 Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatı; Milyar Dolar 78

Grafik.56 İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretimi Büyüme, Yüzde 80

Grafik.57 İnşaat Malzemeleri İç Pazar Büyüklüğü, Milyar TL 81

Grafik.58 Türkiye İnşaat Malzemeleri İhracatı, Milyar Dolar 81

Grafik.59 Türkiye'nin Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı, Yüzde 83

Grafik.60 Türkiye İnşaat Malzemeleri İthalatı; Milyar Dolar 83

Grafik.61 İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Denge; Milyar Dolar 86

Grafik.62 İnşaat Malzemeleri İhracat ve İthalat Birim Fiyatları 86

Grafik.63 Türkiye'nin Demir Çelik Çubuk Profil İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 99

Grafik.64 Türkiye'nin Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde 101

Grafik.65 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde 104

Grafik.66 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde 107

Grafik.67 Demir Çelik Radyatör İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde 109

Grafik.68 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatı İçinde Payı; Yüzde 112

Grafik.69 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatı İçinde Payı; Yüzde 114

Grafik.70 Türkiye'nin Dünya Çimento İhracatında Payı; Yüzde 119

Grafik.71 Türkiye'nin Dünya Blok Mermer İhracatında Payı; Yüzde 122

Grafik.72 Türkiye'nin Dünya İşlenmiş Taşlar İhracatında Payı; Yüzde 124

Grafik.73 Türkiye'nin Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatında Payı; Yüzde 127

Grafik.74 Türkiye'nin Dünya Tuğla ve Kiremit İhracatında Payı; Yüzde 131

Grafik.75 Türkiye'nin Dünya Seramik Kaplama İhracatında Payı; Yüzde 134

Grafik.76 Türkiye'nin Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde 136

Grafik.77 Türkiye'nin Dünya İnşaat Camları İhracatında Payı; Yüzde 139

Grafik.78 Türkiye'nin Dünya Alçı Sıva İhracatı İçinde Payı; Yüzde 142

Grafik.79 Türkiye'nin Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İhracatında Payı; Yüzde 145

Grafik.80 Türkiye'nin Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde 149

Grafik.81 Türkiye'nin Dünya Yapı Kimyasalları İhracatında Payı; Yüzde 151

Grafik.82 Türkiye'nin Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatında Payı; Yüzde 156

Grafik.83 Türkiye'nin Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde 158

Grafik.84 Türkiye'nin Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatında Payı; Yüzde 161

Grafik.85 Türkiye'nin Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatında Payı; Yüzde 163

Grafik.86 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde 165

Grafik.87 Türkiye'nin Dünya Elektrik Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde 170

Grafik.88 Türkiye'nin Dünya Yalıtımlı Kablo İhracatında Payı; Yüzde 172

Grafik.89 Türkiye'nin Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatında Payı; Yüzde 175

Grafik.90 Türkiye'nin Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatında Payı; Yüzde 177

Grafik.91 Türkiye'nin Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatında Payı; Yüzde 180

Grafik.92 Türkiye'nin Dünya Sayaçlar İhracatında Payı; Yüzde 182

Grafik.93 Türkiye'nin Dünya Aydınlatma Ekipmanları İhracatında Payı; Yüzde 184

Grafik.94 Türkiye'nin Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde 187

Grafik.95 Türkiye'nin Dünya Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracatında Payı; Yüzde 189

Grafik.96 Türkiye'nin Dünya Duvar Kâğıtları İhracatında Payı; Yüzde 192

Grafik.97 Türkiye'nin Dünya Prefabrik Yapılar İhracatında Payı; Yüzde 195

Grafik.98 Türkiye'nin Dünya Yalıtım Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde 200

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

YÖNETİCİ ÖZETİ

DÜNYA EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

- Dünya ekonomisi 2020 yılında yaşanan Covid-19 salgınının yarattığı olumsuz koşullar altında kalmıştır.
- Dünya ekonomisi 2020 yılında yüzde 3,6 daralmıştır. Salgın ekonomide sert daralmaya yol açmıştır.
- 2020 yılında gelişmiş ülkeler yüzde 4,7, gelişen ülkeler ise yüzde 2,2 küçülmüştür.
- Dünya mal ticareti 2020 yılında yüzde 7,4 küçülmüş ve 17,0 trilyon dolara inmiştir. Dünya mal ticareti miktar olarak ise yüzde 5,3 daralmıştır.
- 2020 yılında yaşanan salgın sabit sermaye yatırımlarında da daralmaya yol açmıştır.
- Dünya sabit sermaye yatırımlarının 2020 yılında 20,40 trilyon dolar olarak gerçekleştiği öngörülmektedir.
- Dünya ekonomisinde 2020 yılında inşaat sektörü için olumsuz koşullar yaşanmıştır. Salgının etkileri inşaat faaliyetlerinde de küçülmeye yol açmıştır.
- 2020 yılında dünya inşaat harcamaları yüzde 5,8 küçülmüş ve toplam harcamalar 9,02 trilyon dolara inmiştir.
- İnşaat harcamaları tüm bölgelerde yüksek gerilemeler göstermiştir.
- Asya Pasifik bölgesi 2020 yılında yüzde 0,3 ile en sınırlı daralmayı yaşamıştır. Latin Amerika bölgesinde ise inşaat harcamaları yüzde 11,0 küçülmüştür.
- Asya Pasifik bölgesinin toplam inşaat harcamaları içindeki payı 2020 yılında yüzde 46,8'e yükselmiştir. İkinci sırada yer alan Batı Avrupa'nın payı yüzde 21,1 olarak gerçekleşmiştir.
- 2020 yılında Kuzey Amerika bölgesinde inşaat sektörü yüzde 3,8 daralmıştır.
- 2020 yılında dünyanın en yüksek alt yapı yatırım harcaması yapan ilk 10 ülkenin göstergeleri alt yapı harcamalarının önemli ölçüde yavaşladığını göstermektedir.
- Dünya genelinde KÖİ modeli ile gerçekleştirilen projelerin toplam büyüklüğü 2020 yılının ilk yarısında 15,1 milyar dolara gerilemiştir.
- Dünya inşaat harcamalarındaki zayıflamaya bağlı olarak 250 büyük firmanın üstlendiği projeler de azalmış ve 2020 yılında 425,0 milyar dolara gerilmiştir.
- En büyük 250 Müteahhitlik firması içinde 2019 yılı itibarıyla en çok 74 firma sayısı ile Çinli firmalar yer almaktadır. Türkiye 44 firma ile ikinci sırada bulunmaktadır.
- 2020 yılında salgın ticari gayrimenkullerin işlevlerini önemli ölçüde sınırlamıştır. Dünya gayrimenkul sektöründe yaşanan bu gelişmeler inşaat sektörünü de olumsuz etkilemiştir.
- 2020 yılında gayrimenkul satın alma yatırımları yüzde 23,0 küçülmüş ve 852 milyar dolara inmiştir.
- 2020 yılında gayrimenkul satın alma yatırımları tüm bölgelerde daralmıştır. En yüksek daralma yüzde 30,0 ile Amerika bölgesinde gerçekleşmiştir.
- 2020 yılında gayrimenkul satın alımlarında Batı ve Doğu Avrupa'da yüzde 13,0, Asya Pasifik bölgesinde ise yüzde 19,0 düşüş yaşanmıştır.

TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

- 2020 yılında yaşanan salgın ve salgının olumsuz koşullarına yönelik uygulanan destek politikaları ekonomi ile inşaat ve konut sektörlerini olumsuz etkilemiştir.
- Ekonomide uygulanan genişletici politikalar ile 2020 yılında büyüme yüzde 1,8 olmuştur. Milli gelir ise 761 milyar dolardan 717 milyar dolara inmiştir.
- 2020 yılına 1,27 milyon istihdam kaybı yaşanmıştır. Ancak işgücüne katılma oranı da düştüğü için işsizlik oranı yüzde 13,2 olarak gerçekleşmiştir.
- Ekonomide uygulanan genişletici politikaların etkisi ile enflasyon hızla artmış, tüketici fiyatları yıllık yüzde 14,60'a çıkmıştır. Üretici fiyatlarında ise artış yüzde 25,15 olmuştur.
- 2020 yılında salgının yarattığı koşulların da etkisi ile ihracat azalmış ancak ithalat artmıştır. Dış ticaret açığı yüzde 69,0 artarak 49,86 milyar dolara yükselmiştir.
- 2020 yılında artan dış ticaret açığı ve düşen hizmet gelirleri sonucu cari işlemler dengesi yeniden 37,3 milyar dolar açık vermiştir.
- Türkiye'nin brüt dış borç stoku 2020 yılında 14 milyar dolar artarak 450 milyar dolara çıkmıştır. Milli gelire oranı ise yüzde 62,8'e yükselmiştir.
- 2020 yılında bütçe açığı öngörülen seviyenin üzerinde ve 172,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçe açığının milli gelire oranı ise yüzde 3,4'e yükselmiştir.
- 2020 yılında sabit sermaye yatırımları yüzde 22,8 artarak 1,37 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Sanayi sektörü 2020 yılında yüzde 2,2 büyümüştür. Sanayi büyümesi yılın ikinci yarısındaki talep artışından olumlu etkilenmiştir.
- 2020 yılının önemli bir bölümünde T.C. Merkez Bankası

negatif faize dayalı genişletici para politikası izlemiştir. Artan finansal kırılganlıklar sonucu kasım ayında sıkı para politikasına geçilmiştir.

- Türk Lirası 2020 yılında önemli ölçüde değer kaybetmeye devam etmiştir.
- İnşaat sektörü 2020 yılında yine küçülmüştür. 2020 yılında sektöre yönelik destelere rağmen yüzde 3,5 küçülme yaşanmıştır.
- İnşaat sektörü böylece üç yıl üst üste daralmıştır.
- 2020 yılında inşaat harcamaları cari fiyatlarla yüzde 8,1 artarak 628,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- İnşaat sektörünün milli gelir içindeki payı 2020 yılında 0,3 puan düşerek yüzde 6,2 olmuştur.
- İnşaat maliyetleri 2020 yılında yüzde 25,0 yükselmiştir. İşgücü maliyetleri yüzde 13,7, malzeme maliyetleri ise yüzde 30,3 artmıştır.
- İnşaat sektöründe yıllık ortalama istihdam 2020 yılında 12 bin kişi azalarak 1,54 milyon kişiye inmiştir. Sektörde yine düşük istihdam seviyesi yaşanmıştır.
- 2020 yılında alınan yapı ruhsatlarında önemli artış yaşanmıştır. Alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak yüzde 48,7 büyümüş ve 110,98 milyon metrekareye inmiştir.
- 2020 yılında alınan yapı izinleri yüzölçümü olarak yüzde 13,8 azalmış ve 122,01 milyon metrekareye inmiştir.
- Konutlar için alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak yüzde 69,7 artarak 86,84 milyon metrekareye yükselmiştir.
- 2020 yılında tamamlanarak yapı izni (oturma izni) alınan daire sayısı 599.889 olarak gerçekleşmiştir.
- 2020 yılında konut satışları yüzde 11,2 artarak 1.499.316 adet olarak gerçekleşmiştir. Konut satışları iki yıl ardından yeniden yükselmiştir.
- 2020 yılında ipotekli satışlar 72,4 artarak 573.337 adet olarak gerçekleşmiştir.
- Birinci el konut satışları 2020 yılında yüzde 8,2 azalarak 469.740 adet olarak gerçekleşmiştir. İkinci el konut satışları ise yüzde 23,0 artmıştır.
- 2020 yılında yeni konut satışları ile yeni konut arzları birlikte gerilemiş, yeni konut satışlarının yeni konut arzına oranı 2020 yılında yüzde 78,6'ya çıkmıştır.
- 2020 yılında mevcut konut fiyatları yüzde 27,6 artış göstermiştir. Düşük faizli konut kredisi paketleri ile yüksek fiyat artışları yaşanmıştır.
- T.C. Merkez Bankası'nın mevcut konut fiyatları endeksine göre ise Türkiye'de mevcut konut fiyatları 2020 yılında yüzde 29,3 oranında artmıştır.
- 2020 yılında Türkiye genelinde konut kiraları artışı yüzde 19,1 olarak gerçekleşmiştir. Böylece yüksek bir artış yaşanmıştır.
- Konut satışı fiyatı ile aylık kira arasındaki ilişki ile hesaplanan mevcut konutların yıllık amortisman süreleri 2020 yılında 20,8 yıla yükselmiştir.
- Yeni konut fiyatlarındaki 2020 yılında yüzde 7,1 olarak gerçekleşmiştir. Yeni konut fiyat artışları enflasyonun yine altında kalmıştır.
- 2020 yılında konut kredileri stoku yüzde 40,0 artmış ve 278,9 milyar TL'ye ulaşmıştır. Uygun kredi paketleri ile kredi kullanımı önemli ölçüde artmıştır.
- 2020 yılı ikinci çeyreğinde konut kredisi faiz oranları destek paketleri ile yüzde 0,72'ye inmiştir. Yılın son çeyreğinde ise sıkı para politikasına geçiş ile yüzde 1,55'e çıkmıştır.
- 2020 yılında baz etkisi ile konut dışı binalar için alınan yapı ruhsatlarında artış yaşanmıştır.
- 2020 yılında konut dışı bina arzlarında gerileme yaşanmıştır.
- 2020 yılında toplam kamu yatırım harcamaları 153,1 milyar TL olmuştur. Toplam kamu yatırımları içinde ulaştırma yatırımları 59,04 milyar TL ile en yüksek payı almıştır.
- 2020 yılı yatırım programında 2.994 adet projeye 77,1 milyar TL ödenek tahsis edilmiştir.
- Kamunun büyük yatırımları ile inşaat sektöründe ve inşaat malzemeleri sanayisine verdiği ilave destek 2020 yılında azalmıştır. İlk 20 büyük yatırımın 2020 yılı ödeneği 10,82 milyar TL olmuştur.
- 2020 yılsonuna kadar 253 KÖİ projesi için uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. Halen yatırımı devam eden ve başlanacak 39 projenin toplam yatırım tutarı 38,4 milyar dolardır.
- Türkiye'de gayrimenkul sektörü 2019 yılında yüzde 1,9 büyüdükten sonra 2020 yılında yüzde 2,6 büyüme göstermiştir.
- 2020 yılında İstanbul 2021 için karşılaştırma yapılan 31 Avrupa şehri arasında genel görünüm ve beklentiler itibarıyla 28. sırada yer almıştır.
- 2020 yılında ticari gayrimenkul yatırımına dönük satın alma işlemi gerçekleşmemiştir.
- Ticari gayrimenkul yatırımlarının getirileri 2020 yılında değişmemiştir. Varlık değeri ve getiriler salgından olumsuz etkilenmiştir.

- Yurtdışı müteahhitlik sektörü 2020 yılında 299 proje üstlenilmiş olup toplam proje tutarları 14,39 milyar dolar olmuştur. Tüm pazarlar salgından etkilenmiştir.
- 2020 yılında proje sayısı 299'a inerken ortalama proje büyüklüğü 48,14 milyon dolara yükselmiştir.
- 2020 yılında üstlenilen işlerin yüzde 19,0'u konut ve yüzde 17,1'i ise ulaştırma projelerinden oluşmuştur.
- Dünyadaki en büyük ilk 250 müteahhit firma içinde Türk firmaların sayısı 44 olurken, alınan işlerin payı ise yüzde 4,6 ile değişmemiştir.
- 2020 yılında inşaat sektörünün yurtiçinden kullandığı nakdi krediler yüzde 39,4 artmış ve 321,04 milyar TL'ye yükselmiştir.
- Gayrimenkul iş geliştirme sektörünün kullandığı krediler ise aynı dönemde yıllık olarak yüzde 25 azalarak 41,74 milyar TL'ye inmiştir.
- 2020 yılında inşaat sektöründe yurtdışından kullanılan krediler yüzde 6,7 artarak 19,72 milyar dolara yükselmiştir.
- Gayrimenkul iş geliştirme sektöründe ise yurtdışı krediler aynı dönemde yüzde 2,1 azalarak 5,31 milyar dolara gerilemiştir.
- İnşaat sektöründe geri dönmeyen krediler 2020 yılında 32,00 milyar TL'ye ulaşmıştır. Toplam kredi stokuna oranı ise yüzde 12,48'den yüzde 9,97'ye inmiştir.
- 2020 yılsonu itibarıyla kentsel dönüşüm kapsamında riskli ilan edilen alan sayısı 59 ilde toplam 269'dur. Bunların içinden iptal edilen 16 riskli alan düşüldüğünde alanların büyüklüğü 11.760 hektardır. Bu alanlardaki toplam bağımsız birim sayısı 534.793 adet olmuştur.
- Yabancıların Türkiye'den gayrimenkul edinimleri 2020 yılında değer olarak yüzde 9,0 düşmüş ve 4,4 milyar dolara inmiştir.
- 2020 yılında yabancıların konut alımı yüzde 10,3 düşmüş ve 40.812 daire olarak gerçekleşmiştir. En çok konut satılan illerin başında 19.175 daire ile İstanbul gelmektedir.
- 2020 yılında Türkiye'de BREEAM sertifikası almış 70 yapı bulunmaktadır.
- İnşaat malzemeleri sanayisinin lojistiğe konu olan ürün miktarı 2020 yılında 282,5 milyon ton (yurtiçi üretim miktarı) olmuştur.
- 2020 yılında fiili yenileme payı yüzde 50'ye yükselmiştir. Fiili yenileme harcamaları da 112,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ GENEL DEĞERLENDİRME

- 2020 yılında salgının etkisi ile inşaat malzemeleri pazarı yüzde 5,8 daralarak 5,86 trilyon dolara gerilemiştir.
- 2020 yılında inşaat malzemeleri dünya ihracatı yüzde 2,8 daralmış ve 887,9 milyar dolara inmiştir.
- Dünya inşaat malzemeleri ihracatında Çin en büyük ihracatçı ülke konumunda olmayı sürdürmektedir. Çin'in ihracatı 219,8 milyar dolara çıkmıştır.
- Türkiye 21,16 milyar dolar ihracatı ile 2020 yılında iki sıra yükselerek dünyanın 9. ihracatçı ülkesi olmuştur.
- 2020 yılı itibarıyla en büyük ithalatçı veya ihracat pazarı 106,4 milyar dolar ile ABD'dir. ABD'nin 2020 yılında ithalatı yüzde 7,7 düşmüştür.
- Türkiye 2020 yılında 7,03 milyar dolar ithalatı ile 33. büyük pazar veya ithalatçı konumundadır ve 2019 yılına göre 4 sıra yükselmiştir.
- 2020 yılında Türkiye inşaat malzemeleri sanayi üretimi 2019 yılına göre yüzde 9,1 artmıştır. Sanayi üretimi yılın ikinci yarısındaki iç ve dış talep artışı ile önemli ölçüde büyümüştür.
- İnşaat malzemeleri iç pazarı 2020 yılında cari fiyatlarla yüzde 8,1 büyümüş ve 408 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- İnşaat malzemeleri ihracatı 2020 yılında yüzde 1,5 düşmüş ve 21,16 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat düşüşü salgına rağmen sınırlı kalmıştır.
- ABD 2020 yılında en büyük ihracat pazarımız olmuştur. İsrail ve Almanya onu izlemiştir.
- Türkiye'nin 2020 yılında dünya inşaat malzemeleri ihracatındaki payı yükselmiş ve yüzde 2,38'e çıkmıştır.
- İnşaat malzemeleri dış ticareti 36 alt gruptan oluşmaktadır. 2020 yılında 36 alt gruptan 19 alt grubun ihracatı artarken, 17 malzeme alt grubunda ihracat düşmüştür.
- İnşaat malzemeleri ithalatı 2020 yılında yüzde 3,5 artmış ve 7,03 milyar dolara yükselmiştir.
- 2020 yılında 36 alt gruptan 21'inin ithalatı artarken, 15 malzeme alt grubunda ithalat gerilemiştir.
- En çok ithalat yapılan ilk 6 ülkeden Çin, İtalya ve İspanya'dan ithalat 2020 yılında artmıştır.
- İç pazarın ithalat ile karşılanma oranı yüzde 12,1'e çıkmıştır.
- İnşaat malzemeleri net dış ticaret fazlası 2020 yılında 14,13 milyar dolara yükselmiştir.
- İnşaat malzemeleri dış ticaretinde 2020 yılında ihracat miktar olarak yüzde 16,2 artarak 59,96 milyon tona yükselmiş, ithalat ise yüzde 4,8 artarak 2,65 milyon tona çıkmıştır.

- İhracat birim fiyatları 2019 yılında 0,42 dolar/kg iken 2020 yılında 0,35 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatları ise 2019 yılında 2,68 dolar/kg iken 2020 yılında 2,65 dolar/kg olmuştur.

2021 YILI ÖNGÖRÜLERİ

- 2021 yılında dünya ekonomisi ile inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisinde ana belirleyici yine Covid-19 salgını olacaktır.
- 2021 yılında dünya ekonomisinde yüzde 5,8 büyüme beklentisi bulunmaktadır.
- 2021 yılında gelişmiş ülkelerde yüzde 5,1 ve gelişen ülkelerde ise yüzde 6,7 büyüme öngörülmektedir.
- 2021 yılında salgın sonrasında dünya geneline yayılan hızlı bir büyüme beklentisi bulunmaktadır.
- Dünya ekonomisinde hızlı büyüme beklentisi dünya inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi için de hızlı bir büyüme alanı oluşturacaktır.
- İnşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi de 2020 yılındaki küçülmelerin üzerine baz etkisi ile yüksek büyümelere ulaşabilecektir.
- Dünya ticaret örgütü 2021 yılında dünya mal ticaretinin miktar olarak yüzde 8,0, değer olarak ise yüzde 13,0 büyüyeceğini öngörmektedir. Böylece dünya mal ticareti 2021 yılında 19,3 trilyon dolara ulaşacaktır.
- 2021 yılında dünya mal ticaretine yönelik bu yüksek büyüme beklentisini iki önemli unsur beslemektedir.
- İlk olarak salgın ile daralan talebin kademeli olarak normalleşmesi ticarette de büyümeye yol açacaktır. İkinci olarak ise ticarete konu olan hemen hemen tüm ürünlerin fiyatlarında artışlar yaşanmaktadır.
- 2021 yılında dünya ekonomisindeki büyüme öngörüsüne bağlı olarak dünya inşaat harcamalarında yüzde 8,0 büyüme beklenmektedir.
- Bu büyüme beklentisine bağlı olarak 2020 yılında 9,02 trilyon dolar olan dünya inşaat harcamaları 2021 yılında 9,74 trilyon dolara ulaşacaktır.
- 2021 yılında inşaat harcamalarının hem gelişmiş hem de gelişen ülkelerde hızlı büyüyeceği beklenmektedir. Asya Pasifik yanı sıra Kuzey Amerika ve Avrupa'nın da yüksek katkısı olacaktır.
- 2021 yılında dünya inşaat sektöründe yüzde 4,4 büyüme beklenmektedir. Tüm bölgelerde inşaat sektörlerinde yüksek büyümeler gerçekleşeceği öngörülmektedir.
- Küresel pazarda en yüksek payı alan Asya – Pasifik bölgesi inşaat sektörü 2021 yılında yüzde 5,8 büyüyecektir. Kuzey Amerika bölgesinde yüzde 3,2, Batı Avrupa bölgesinde yüzde 3,0 ve doğu Avrupa bölgesinde ise yüzde 4,0 büyüme beklenmektedir.
- 2020 yılında inşaat sektöründe en sert daralmayı yaşayan Latin Amerika bölgesinde ise 2021 yılı büyüme beklentisi yüzde 7,9'dur.
- Dünya inşaat malzemeleri pazarı dünya inşaat harcamalarındaki gelişmelere paralel olarak büyümektedir. 2021 yılında dünya inşaat malzemeleri pazarının yüzde 8,0 büyümesi ve 6,33 trilyon dolara ulaşması beklenmektedir.
- 2021 yılında ise dünya inşaat malzemeleri ihracatında yüzde 8,0 artış beklenmektedir. Dünya inşaat malzemeleri ihracatı 2021 yılında 960,0 milyar dolara ulaşacaktır.
- Türkiye ekonomisi 2021 yılında finansal kırılganlıkları ile dalgalanmalar yaşayabilecektir.
- Türkiye ekonomisi 2021 yılında yüzde 4,0 büyüme gösterecektir. Ekonomik büyümenin temel kaynağı dış talebe ve ihracata dayalı sanayi büyümesi olacaktır. Yurtiçinde talep göreceli olarak sınırlı kalacaktır.
- 2021 yılında inşaat sektöründe yüzde 3,0 büyüme beklenmektedir. Bu büyüme daha çok 2019 ve 2020 yıllarındaki daralmaların üzerine baz etkisi ile oluşacaktır.
- 2020 yılında alınan destekler ile inşaat sektörü devam eden işlerini büyük ölçüde tamamlamıştır. Müteahhitlik kesiminin yeni inşaat işlerine başlaması için 2021 yılında uygun koşulların oluşması gerekmektedir.
- Müteahhitlik kesimi yüzde 35'e varan inşaat maliyetleri artışının yarattığı sıkıntı ile karşı karşıyadır. Yüksek kredi faizleri ise daha çok hane halklarının talebini yavaşlatacaktır.
- İnşaat malzemeleri iç pazarının 2021 yılında cari fiyatlarla yüzde 20,0 genişleyerek 490 milyar TL büyüklüğüne ulaşacağı öngörülmektedir.
- Ancak yine 2021 yılında inşaat malzemeleri fiyatlarında yaşanması beklenen yıllık ortalama yüzde 18,0 artış ile hesaplandığında reel olarak inşaat malzemeleri pazarı 2021 yılında yüzde 2,0 genişleyecektir.
- İnşaat malzemeleri ihracatının 2021 yılında yüzde 12,0 artarak 23,7 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.
- İhracat artışında dört unsur önemli rol oynayacaktır. İlk olarak ihracat pazarlarının inşaat sektörlerinde ve inşaat malzemeleri talebinde önemli bir büyüme beklenmektedir.
- İkinci olarak ihraç edilen mineral, metal ve kimyasal bazlı ürünlerin fiyatlarında artışlar gerçekleşmektedir.
- Üçüncü olarak iç talebin göreceli olarak daha yavaş büyümesi ihracatı zorunlu kılacaktır.
- Dördüncü olarak ise döviz kurlarındaki artışlar ihracatta kısa vadeli rekabet olanakları sağlayacaktır.

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

I. Bölüm
DÜNYA EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

I.1 DÜNYA EKONOMİSİNDE GELİŞMELER

Dünya Ekonomisine Covid-19 Salgını Etkisi

Dünya ekonomisi 2020 yılına önceki iki yıla göre daha iyimser başlamıştır. 2018 ve 2019 yıllarını, ticaret savaşları ve Büyük Britanya'nın Avrupa Birliği'nden ayrılma belirsizliği olumsuz etkilemiştir. 2020 yılına girilirken ABD ile Çin arasında sağlanan ilk faz ticaret anlaşması olumlu beklentiler yaratmıştır. Yine Avrupa Birliği ile Büyük Britanya'nın ayrılık anlaşmasına varması da belirsizlikleri azaltmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak dünya ekonomisi 2020 yılına iyimser bir başlangıç yapmıştır.

Ancak 2020 yılını etkileyen ana unsur, yaşanmaya başlanan Covid-19 salgını ve onun yarattığı koşullar olmuştur. Çin'de başlayan ve mart ayında tüm dünya geneline yayılan salgın dünya ekonomisinde ikinci çeyrekte şok bir daralma etkisi yaratmıştır. Salgın nedeni ile bir yandan önemli kayıplar yaşanırken diğer yandan da salgın ile çok yönlü mücadele başlamıştır.

Salgın ile mücadelenin ekonomik yönünde hükümetler, merkez bankaları ve uluslararası kurumlar devreye girmiştir. Hükümetler şirketlere ve çalışanlara yönelik geniş hibe destekleri vermiştir. Merkez bankaları 2008 küresel krizi sonrasındaki genişlemenin de ötesinde gevşek para politikaları uygulamaya başlamıştır. Merkez bankaları hükümetlerin artan harcamalarını ve şirketlere yönelik destekler için bankaları desteklemiştir. Hükümetlerin ve Merkez bankalarının destekleri kısa sürede etkisini göstermiş ve yılın ikinci yarısında dünya ekonomisi toparlanmaya başlamıştır.

Ekonomiye yönelik destekler verilirken salgın ile mücadele de devam etmiştir. Ancak salgın sonbahar aylarında, dünya genelinde ikinci dalga etkisini yaşatmıştır. Buna bağlı olarak iktisadi ve sosyal faaliyetler yeni kurallar altında ve kısıtlamalar ile sürdürülmüştür. İktisadi ve sosyal hayatta uygulanmaya başlanan yeni kurallar dünya ekonomisinde 'yeni normal' olarak adlandırılmıştır. Uzaktan çalışma başta olmak üzere iş yapma şekilleri yenilenmiştir.

Salgın döneminde kasım ayında ABD'de yapılan başkanlık seçimlerini demokrat aday Biden kazanmıştır. Biden bir önceki dönemden farklı olarak uluslararası kurallara ve anlaşmalara bağlı kalmayı vaat etmiş ve seçilerek dünyanın geri kalanı için de iyimserlik yaratmıştır.

2020 yılında dünya ekonomisini özellikle son çeyrekte etkileyen son unsur ise aşı çalışmaları olmuştur. Yıl sonuna doğru birçok aşının uygulama için onay alması 2021 yılına girilirken ekonomideki ümitleri artırmıştır.

Tablo.1 Dünya Ekonomisinde Etkili Olan Unsurlar

1	COVID-19 SALGINI
2	HÜKÜMETLERİN VE MERKEZ BANKALARININ DESTEKLERİ
3	SALGIN SONRASI YAŞANAN YENİ NORMAL
4	ABD'DE DEMOKRATLARIN BAŞKANLIK SEÇİMİNİ KAZANMASI
5	AŞI ÇALIŞMALARI

Kaynak: Çalışma Ekibi

Dünya Ekonomisi 2020 yılında Yüzde 3,6 Daraldı

Dünya ekonomisi 2020 yılında salgının etkileri ile yüzde 3,6 daralmıştır. Dünya ekonomisi son on yılların en sert daralmasını yaşamıştır. 2020 yılı için salgının ilk dönemlerinde daha yüksek daralma tahminleri yapılmıştır. Ancak hükümetlerin destekleri ve merkez bankalarının genişletici para politikaları ile dünya ekonomisi yılın ikinci yarısında beklentilerin üzerinde bir performans göstermiştir. Böylece 2020 yılındaki daralma yüzde 3,6 gerçekleşerek daha sınırlı kalmıştır. 2020 yılında hemen hemen tüm ülkelerde daralmalar yaşanmıştır.

Gelişmiş ülkeler 2020 yılında yüzde 4,7 küçülmüştür. ABD yüzde 3,5, Euro Bölgesi ise yüzde 6,6 daralmıştır. Japonya ve Birleşik Krallık yüksek ekonomik daralmalar yaşamıştır. Diğer gelişmiş ülkelerde de daralma yüzde 5,4 olarak gerçekleşmiştir.

Gelişen ülkeler ise 2020 yılında yüzde 2,2 küçülmüştür. Bazı bölge ve ülkelerde küçülmeler daha sınırlı kalmıştır. Asya ülkelerinde daralma yüzde 1,0 olmuştur. Salgının ilk ortaya çıktığı Çin, aldığı önlemler ile 2020 yılında yüzde 2,3 büyümeyi başarmıştır. Hindistan ise yüzde 8,0 daralmıştır. Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde küçülme yüzde 2,0 ile daha sınırlı kalmıştır. Salgından en olumsuz etkilenen bölge olan Latin Amerika ülkeleri 2020 yılında yüzde 7,0 küçülmüştür. Orta Doğu ve Merkez Asya bölgesinde küçülme yüzde 2,9 olarak gerçekleşmiştir. Sahra Afrika bölgesi ise 2020 yılında yüzde 1,9 küçülme ile daha sınırlı daralma yaşamıştır.

Tablo.2 Dünya Ekonomisi Büyüme; Yüzde

	2018	2019	2020
DÜNYA	**3,1**	**2,4**	**-3,6**
GELİŞMİŞ ÜLKELER	**2,2**	**1,6**	**-4,7**
ABD	2,9	2,2	-3,5
EURO BÖLGESİ	1,8	1,3	-6,6
ALMANYA	1,5	0,6	-4,9
JAPONYA	0,8	1,5	-8,2
BİRLEŞİK KRALLIK	1,4	1,4	-9,9
KANADA	1,8	1,9	-5,4
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	2,6	1,9	-5,4
GELİŞEN ÜLKELER	**4,5**	**3,6**	**-2,2**
ASYA ÜLKELERİ	6,4	5,3	-1,0
ÇİN	6,6	5,8	2,3
HİNDİSTAN	7,1	4,0	-8,0
ORTA VE DOĞU AVRUPA	3,6	2,4	-2,0
LATİN AMERİKA	1,0	0,2	-7,0
BREZİLYA	1,1	1,4	-4,1
EKSİKA	2,0	-0,1	-8,2
ORTA DOĞU VE MERKEZ ASYA	1,8	1,4	-2,9
SAHRA AFRİKA	3,0	3,2	-1,9

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Nisan 2021

Dünya Mal Ticareti 2020 Yılında Yüzde 7,4 Daraldı

Ticaretteki korumacılık önlemleri sonucu dünya mal ticareti değer olarak 2019 yılında yüzde 3,0 düşmüş ve 18,35 trilyon dolara gerilemişti. 2019 yılında hemen hemen tüm ihracatçı bölgelerin ve ülkelerin ihracatlarında düşüşler yaşanmıştı. Böylece dünya mal ticareti 2 yıl aradan sonra yeniden daralmıştı.

2020 yılında ise dünya ticareti bu kez de Covid-19 salgının yaratığı olumsuz koşullar içinde yüzde 7,4 daralmıştır. Salgın özellikle yılın ikinci çeyreğinde küresel ticaretin fiziki olarak durmasına yol açmıştır. Gümrük, lojistik, liman ve taşımacılık hizmetleri kesintiye uğramıştır. Ticarete konu olan tüm emtia ve mallarda önemli fiyat düşüşleri gerçekleşmiştir.

Yılın ikinci yarısında ise hükümetlerin destekleri ve sektörler ile firmaların yeni normal içinde üretim ve tedarik süreçlerinde değişikliklere gitmeleri sonucu dünya mal ticareti toparlanmaya başlamıştır. Tedarik endişesi ile hızlanan dünya mal ticareti yılın son çeyreğinde yeniden büyümeye geçmiştir. Yıl içinde yaşanan tüm bu gelişmeler sonucu dünya mal ticareti 2020 yılında miktar olarak yüzde 5,3 ve değer olarak ise yüzde 7,4 daralmış ve 17,0 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.3 Dünya Mal Ticareti Göstergeleri

	2016	2017	2018	2019	2020
Mal Ticareti Milyar Dolar	15.955	17.198	18.920	18.350	17.000
Mal Ticareti Büyüme % Değer Bazında	-3,2	7,8	10,0	-3,0	-7,4
Mal Ticareti Büyüme % Miktar Bazında	1,8	4,7	3,0	-0,1	-5,3

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü

Faizler İndirilirken Enflasyon Geriledi, Emtia Fiyatları Zayıfladı

2020 yılında yaşanmaya başlanan salgın ile mücadelede merkez bankaları önemli destekler sağlamıştır. Bunların başında merkez bankalarının politika faiz oranlarını sıfıra yaklaştırmaları gelmiştir. Merkez bankaları, başta FED olmak üzere çok düşük faiz oranları politikasını yıl boyu sürdürmüştür. Buna bağlı olarak piyasa faiz oranları da gerilemiştir. 6 ay vadeli LIBOR faiz oranı yüzde 0,7'ye kadar inmiştir. Hükümetler de düşük faiz oranları ile borçlanma olanakları yakalamıştır.

Salgının bir diğer etkisi emtia ve mal fiyatları üzerinde olmuştur. Özellikle yılın ikinci çeyrek döneminde emtia ve mal fiyatlarında sert düşüşler gerçekleşmiştir. Bu düşüşler sonucu küresel ölçekte enflasyonda gerilemeler yaşanmıştır. Gelişmiş ülkelerde tüketici fiyat enflasyonu yıl sonunda yüzde 0,7 olarak gerçekleşmiştir. Gelişen ülkelerde ise tüketici enflasyonu yıl sonunda yüzde 5,1 olmuştur. Yılın son çeyreğinde talepteki toparlanma ile emtia ve mal fiyatları da yükselmeye başlamıştır. Ancak bu yükselişin enflasyona etkisi 2021 yılında görülecektir.

Tablo.4 Enflasyon Faiz ve Fiyat Gelişmeleri

GÖSTERGELER	2017	2018	2019	2020
Tüketici Fiyatları Gelişmiş Ülkeler %	1,7	2,0	1,4	0,7
Tüketici Fiyatları Gelişen Ülkeler %	4,3	4,8	5,1	5,1
Lıbor 6 Aylık %	1,5	2,5	2,3	0,7
Euro Mevduat 3 Aylık %	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4
Yen Mevduat 6 Aylık %	0,0	0,0	0,0	0,0
Petrol Fiyatları %	23,3	29,4	-10,2	-32,7
Petrol Dışı Emtialar %	6,4	1,6	0,8	6,7

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Nisan 2021

Küresel Para Politikaları Belirleyici Oldu

2020 yılında merkez bankaları para politikaları, salgın ile mücadelede belirleyici olmanın ötesinde kurtarıcı olmuştur. Merkez bankaları 2020 yılı mart ayından itibaren olağanüstü veya sınırsız parasal genişlemeye gitmişlerdir. İlk aşamada faiz oranlarını sıfıra yakına çekmişler daha sonra tahvil alımları ve diğer araçlar ile hükümetlerin, bankaların ve reel piyasaların ihtiyaç duydukları likiditeyi sağlamışlardır.

ABD Merkez Bankası FED, 2020 yılına bir önceki yıldan sarkan görece gevşek para politikası ile başlamıştır. Ancak salgın nedeniyle FED 2019 Aralık ayında yüzde 1,75'e indirdiği politika faizini 2020 Mart ayında bu kez yüzde 0,25'e çekmiştir. Yıl genelindeki genişletici para politikası ile de bilanço büyüklüğü 4 trilyon dolardan 8 trilyon dolara çıkmıştır.

Avrupa Birliği'nde Avrupa Merkez Bankası, 2019 yılı eylül ayında yeni bir parasal genişleme programı başlatmıştı. 2020 yılına bu program ile giren Avrupa Merkez Bankası salgın nedeniyle olağanüstü genişletici önlemler almıştır. Avrupa Merkez Bankası bilançosu da iki katına yakın büyümüştür.

Diğer tüm gelişmiş ve gelişen ülke merkez bankaları da benzer genişletici para politikaları uygulamıştır. Tüm merkez bankaları 2020 yılında salgının ekonomik sonuçları ile mücadelede emisyon hacimlerini de genişletmek zorunda kalmışlardır.

Salgının ortaya çıkması ile güvenli liman olarak görülen ABD doları diğer tüm para birimleri karşısında güçlenmiştir. Euro-dolar paritesi yılın ikinci çeyreğinde 1,10 seviyesinin de altına inmiştir. Yılın son iki çeyreğinde ise aşılara ilişkin olumlu gelişmeler sonucu güvenli liman ihtiyacı azalmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak ABD dolarına olan talep de zayıflama eğilimine girmiştir. Euro-dolar paritesi de 2020 yılı sonunda yeniden 1,20 seviyesini aşmıştır.

Grafik.1 Euro Dolar Paritesi

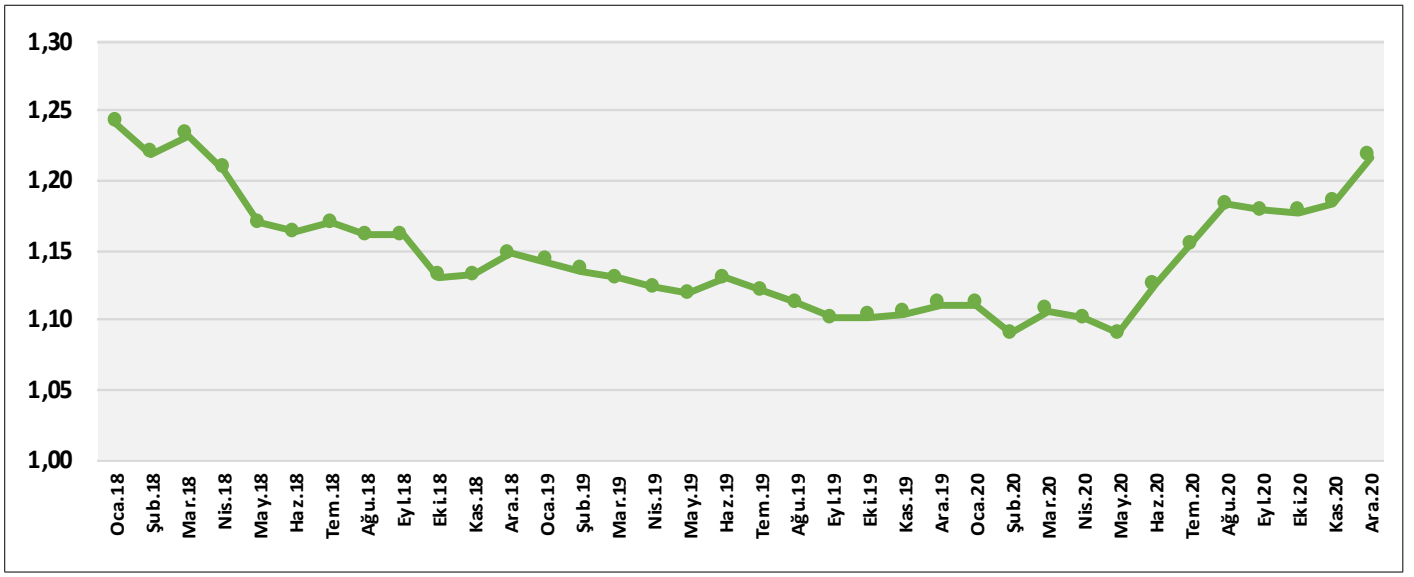

Kaynak: London FX Exchange

Enerji Petrol Fiyatlarında 2020 Yılında Sert Düşüşler Yaşandı

2019 yılında jeopolitik gelişmeler ve OPEC + ülkelerinin arz kontrolleri sonucu yükselen petrol fiyatları 2019 yılını 66,0 dolar/varil seviyesinden kapatmıştır. 2020 yılına da kademeli artış beklentisi ile girilmiştir.

Ancak 2020 yılı başında salgının Çin'de ilk kez görülmesi ve Çin'in, yılın ilk iki ayında tam kapatmaya gitmesi sonucu brent petrol fiyatları şubat ayı sonunda 49,7 dolara gerilemiştir. Mart ayında ise salgının tüm dünyaya yayılması sonucu brent petrol fiyatı bu ayın sonunda 26,4 dolara kadar gerilemiştir. Yılın ikinci yarısında ise dünya ekonomisindeki toparlanma ve talep artışı neticesinde brent petrol fiyatı artmaya başlamış ve yılı 51,8 dolar seviyesinden kapatmıştır.

I.2 DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ

Covid-19 Salgını Dünya İnşaat Sektöründe Daralmaya Yol Açtı

İnşaat sektörü sabit sermaye yatırımları olup, diğer iktisadi faaliyetlerden oldukça farklı koşullara ihtiyaç duymaktadır. Sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı bir ekonomik büyüme bunların başında gelmektedir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde 2020 yılında dünya ekonomisindeki koşullar, salgının etkisi altında kalmış ve inşaat sektörü için olumsuz olmuştur. İnşaat sektörünün küresel performansı bu koşullar ile gerilemiştir.

Grafik.2 Petrol Fiyatları Brent Varil/Dolar

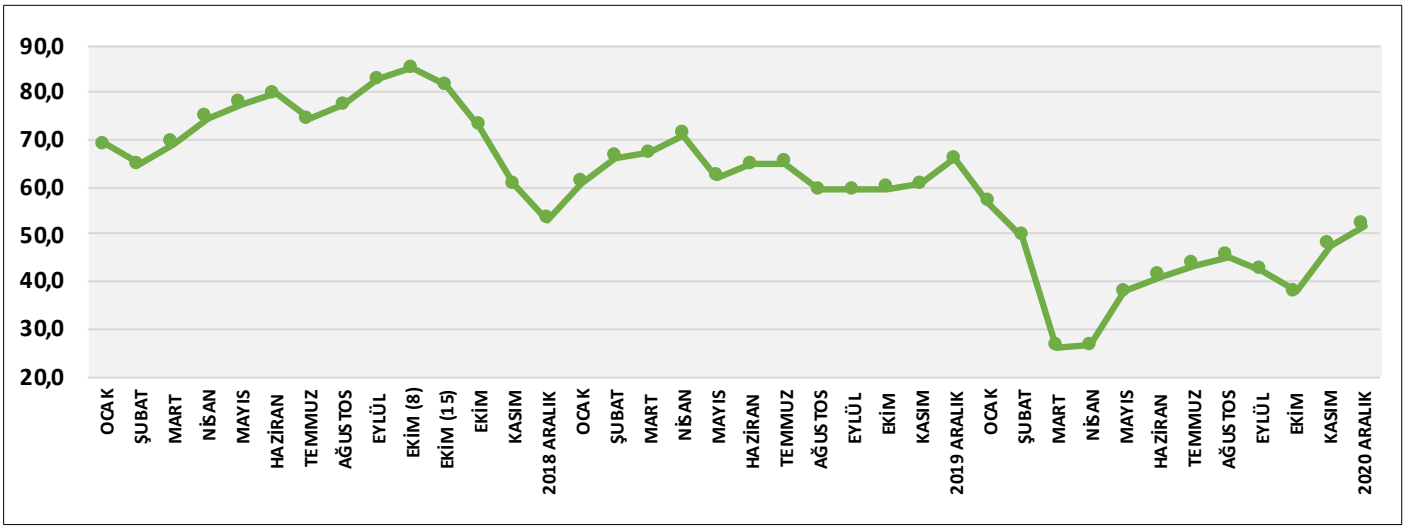

Kaynak: London Commodity Exchange

2020 yılında dünya ekonomisindeki küçülmenin yanı sıra iktisadi ve sosyal faaliyetlere getirilen önlemler birçok sektör için kısıtlayıcı olmuştur. İnşaat sektörü de bu sektörlerin içinde yer almaktadır. Kamu ve özel kesimin üstlendiği inşaat faaliyetleri yılın bir bölümünde durmuştur. Hem ekonomideki talep koşulları hem de çalışma koşulları faaliyetlerin durmasına neden olmuştur.

Bu gelişmelere bağlı olarak dünya ekonomisinde, 2020 yılında etkisini gösteren salgın koşulları ve yeni normal içinde sabit sermaye yatırımları daralma yaşamıştır. Dünya sabit sermaye yatırımlarının 2020 yılında yüzde 6,4 küçülerek 20,4 trilyon dolara gerilediği öngörülmektedir. Böylece inşaat harcamaları da daralmıştır.

Tablo.5 Dünya Sabit Sermaye Yatırımları

YILLAR	DÜNYA GELİRİ MİLYAR DOLAR	SABİT SERMAYE YATIRIMLARI MİLYAR DOLAR	SABİT SERMAYE YATIRIMLARI PAY %
2010	66.011	13.598	20,6
2011	73.230	16.623	22,7
2012	74.619	17.312	23,2
2013	76.750	18.957	24,7
2014	78,832	18.920	24,0
2015	74.664	17.731	23,7
2016	76.159	17.781	23,3
2017	80.834	20.039	24,8
2018	85.893	21.378	24,9
2019	87.345	21.805	25,0
2020	84.358	20.400	24,2

Kaynak: UNCTAD

Dünya İnşaat Harcamaları 2020 Yılında Yüzde 5,8 Daralarak 9,02 Trilyon Dolara Geriledi

Dünya inşaat harcamaları 2020 yılında yüzde 5,8 daralmış ve 9,02 trilyon dolara gerilemiştir. 2020 yılında yaşanan salgın ile dünya ekonomisi ve sabit sermaye yatırımlarındaki daralmaya paralel olarak inşaat harcamaları da küçülme göstermiştir. Böylece 2019 yılında büyümesi yavaşlayan inşaat harcamaları 2020 yılında salgın etkisi ile önemli ölçüde daralmıştır.

2018 yılında dünya inşaat harcamalarında büyüme hızlanmış ve yüzde 3,2 olarak gerçekleşmiştir. Böylece dünya inşaat harcamaları 2018 yılında 9,34 trilyon dolar olmuştur. 2019 yılında ise dünya inşaat harcamalarında büyüme yavaşlamış ve yüzde 2,6 olmuştur. Dünya inşaat harcamaları büyüklüğü ise 9,58 trilyon dolara ulaşmıştır.

2020 yılında ise dünya inşaat harcamalarında yaşanan daralmada salgının olumsuz etkileri temel belirleyici olmuştur. Ülkelerin hemen hemen tamamında inşaat sektörleri daralmıştır. Bununla birlikte hükümetlerin ekonomiye verdikleri destekler ve merkez bankalarının sıfıra yakın faiz uygulamaları bir dönem sonra inşaat ve konut sektörlerinde hareketlenme sağlamıştır. Ticari gayrimenkuller ise çok olumsuz etkilenmiştir ve toparlanma sağlanamamıştır. Salgının yayılma etkisi hane halklarını müstakil evlerde yaşamaya yönlendirmiş ve bu yönelim de konut talebini artırmaya başlamıştır.

2020 yılında Covid-19 salgını farklı yönlerden inşaat sektörünü etkilemiştir. Ekonomiye verilen doğrudan hibe yardımları ve parasal genişlemelere ilave olarak uluslararası kurumlar kamu kesimlerine alt yapı yatırımlarını genişletme tavsiyeleri yapmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak muhtemelen kamu yatırımları, sabit sermaye yatırımları ve inşaat faaliyetleri olumlu bir gelişme içinde olacaktır.

Grafik.3 Dünya İnşaat Harcamaları ve Büyüme

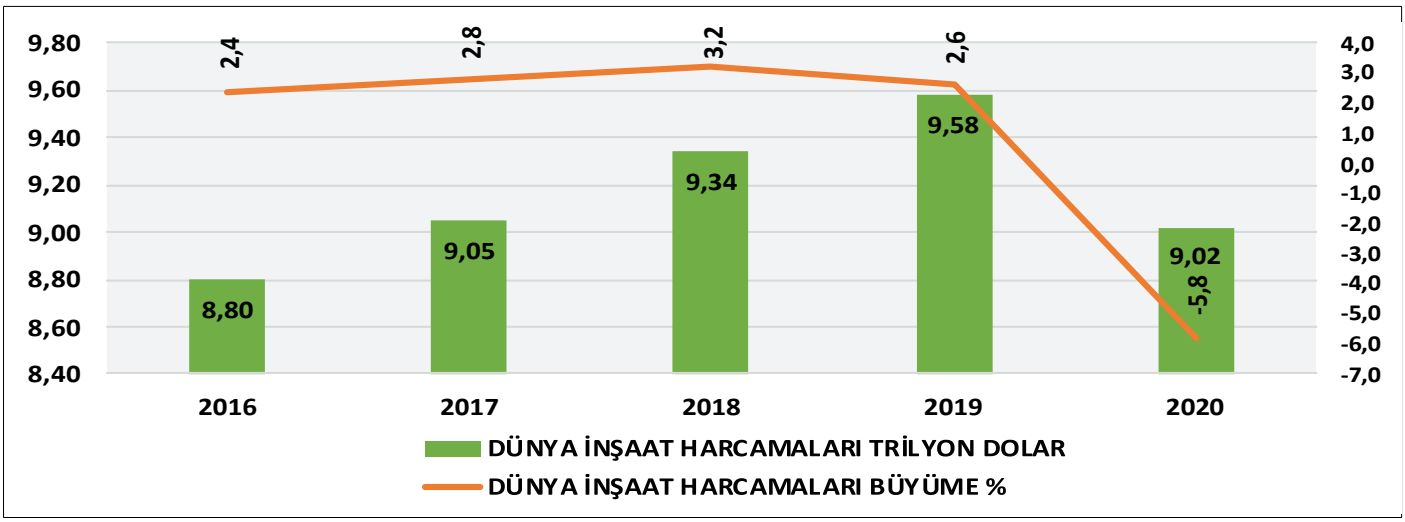

Kaynak: Covid-19 Impact and Global Construction Outlook 20202-2025, Reserach and Markets, 2021 Nisan

Grafik.4 İnşaat Harcamalarından Bölgesel Büyümeler 2019-2020; Yüzde

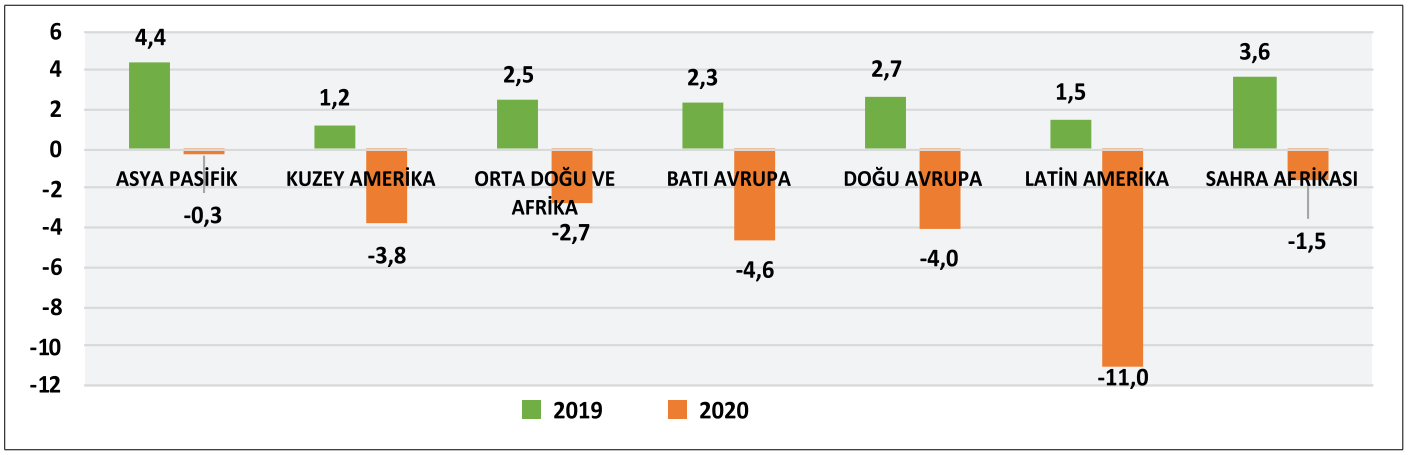

Kaynak: Fitch Solutions, Robust Growth Bounce-Back In 2021, For Global Construction Growth, 2020 Kasım

Salgın Tüm Bölgelerde İnşaat Harcamalarında Daralmaya Yol Açtı

2020 yılında yaşanan salgın tüm bölgelerde inşaat harcamalarında daralmaya yol açmıştır. Çok az sayıda ülkede ise o ülkenin inşaat sektörleri büyüme gösterebilmiştir. Dünya inşaat sanayisinde sürükleyici olan Asya Pasifik bölgesi 2020 yılında yüzde 0,3 daralmıştır. Asya Pasifik bölgesinde inşaat faaliyetleri böylece uzun yıllar sonra küçülmüştür. Ancak Çin'in inşaat harcamaları yüzde 1,8 ile salgın yılında da büyümeye devam etmiştir. Hindistan'daki inşaat harcamaları olumsuz etkilenmiş ve 2020 yılında yüzde 3,1 daralmıştır. Daralma Japonya'da ise yüzde 6,2 olarak gerçekleşmiştir. Endonezya, Asya bölgesinde yüzde 2,1 ile inşaat harcamaları büyümeye devam eden bir diğer ülke olmuştur.

Kuzey Amerika bölgesinde inşaat harcamaları 2020 yılında salgının olumsuz etkileri ile yüzde 3,8 daralmıştır. ABD'de inşaat harcamaları yüzde 1,9 daralmıştır. ABD'deki inşaat işleri yılın ikinci yarısında toparlanmaya başlamıştır. Kanada ve Meksika'nın da inşaat sektörleri küçülmüştür.

Batı Avrupa inşaat harcamaları salgından olumsuz etkilenmiş ve 4,6 daralmıştır. Ancak Almanya'da inşaat sektörü yüzde 2,2 büyüme göstermeyi başarmıştır. Fransa, İngiltere, İspanya ve İtalya'da ise yüksek daralmalar yaşanmıştır.

Doğu Avrupa (Türkiye, Rusya ve Türk Cumhuriyetleri dahil) ülkelerinde ise inşaat harcamaları 2020 yılında yüzde 4,0 daralmıştır. En büyük pazar olan Rusya'da inşaat harcamaları yüzde 0,7 küçülmüştür. Azerbaycan'da küçülme, Kazakistan'da ise büyüme yaşanmıştır.

Latin Amerika ülkelerinde inşaat harcamaları 2020 yılında yüzde 11,0 daralmıştır. Salgından en çok Latin Amerika inşaat sektörü olumsuz etkilenmiştir. En büyük pazar olan Brezilya'da inşaat harcamaları 2020 yılında yüzde 5,8 küçülmüştür.

Orta Doğu ve Afrika bölgesinde inşaat harcamaları 2020 yılında yüzde 2,7, Sahra Afrika bölgesinde ise yüzde 1,5 daralmıştır. Ülkeler arasında farklı gelişmeler olmuştur. Mısır'da inşaat sektörü yüzde 4,4 büyümüştür. Suudi Arabistan'da sektör yüzde 0,5, BAE'de yüzde 4,8 ve İsrail'de ise yüzde 6,0 küçülmüştür.

İnşaat Harcamalarında Asya Pasifik Bölgesinin Payı Yüzde 46,8'e Yükseldi

2020 yılında inşaat harcamaları dünya genelinde ve tüm bölgelerde küçülmüştür. En sınırlı küçülme yüzde 0,3 ile Asya Pasifik bölgesinde gerçekleşmiştir. Buna bağlı olarak Asya Pasifik bölgesinin toplam inşaat harcamaları içindeki payı 2020 yılında yüzde 46,3'ten yüzde 46,8'e yükselmiştir. İkinci sırada yer alan Batı Avrupa'nın payı yüzde 21,1'e inmiştir. Kuzey Amerika'nın payı yüzde 15,3'e gerilemiştir. Diğer bölgelerin payları ise daha sınırlı kalmaya devam etmektedir. Son yıllarda payları önemli ölçüde Asya Pasifik lehine azalan Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'nın kayıpları 2020 yılında da devam etmiştir.

Grafik.5 2020 Yılı Dünya İnşaat Harcamalarının Bölgesel Dağılımı

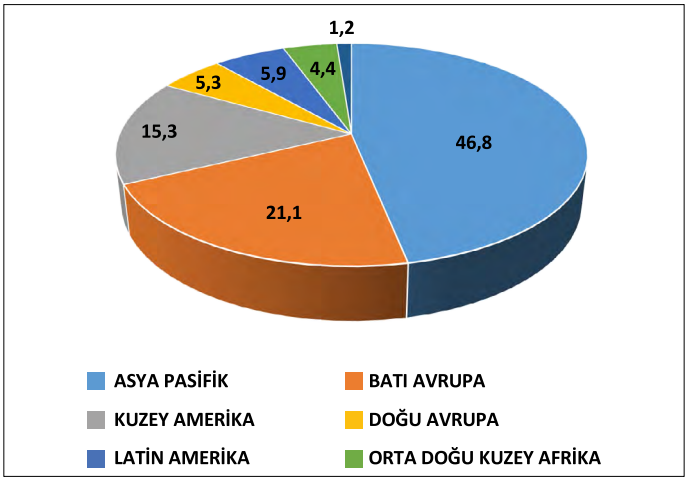

Kaynak: Fitch Solutions, Robust Growth Bounce-Back In 2021, For Global Construction Growth, 2020 Kasım

Tablo.6 Seçilmiş Ülkelerde İnşaat Sektörlerinde Büyüme; Yüzde

ÜLKELER	2016	2017	2018	2019	2020*
ALMANYA	1,9	0,1	1,7	3,5	2,2
İNGİLTERE	4,1	6,1	0,0	1,8	-9,4
FRANSA	-1,0	2,2	0,9	2,6	-9,7
İSPANYA	3,9	2,0	4,1	4,3	-9,4
İTALYA	0,6	0,8	1,2	1,8	-6,3
POLONYA	-8,1	6,5	11,8	-4,1	-3,8
ABD	3,8	3,1	2,8	0,0	-1,9
KANADA	-4,8	3,7	2,0	-0,2	-7,0
BREZİLYA	-10,0	-9,2	5,8	-1,2	-5,8
HİNDİSTAN	5,9	5,0	6,1	5,0	-3,1
ÇİN	7,7	3,9	4,8	5,6	1,8
JAPONYA	1,5	3,4	-1,0	1,7	-6,2
ENDONEZYA	5,2	6,8	6,1	5,8	2,1
MISIR	11,2	9,5	10,0	9,6	4,4
İRAN	-13,1	1,2	-7,8	-7,5	0,7
IRAK	-9,0	-32,1	-24,3	-2,5	-6,0
NİJERYA	-5,9	1,0	2,3	1,8	-7,7
RUSYA	1,6	0,5	3,8	2,0	-0,7
AZERBAYCAN	-22,6	-0,4	-8,8	-6,1	-15,2
KAZAKİSTAN	7,4	2,8	4,6	13,2	11,2
TÜRKMENİSTAN	12,5	4,7	5,4	4,1	-
ÖZBEKİSTAN	7,2	6,0	14,3	19,0	-
SUUDİ ARABİSTAN	-3,2	-3,3	-3,5	4,6	-0,5
BAE	-1,9	2,6	2,4	-2,6	-4,8
KATAR	28,5	17,5	4,5	-1,9	-3,2
İSRAİL	6,8	6,7	4,9	6,1	-6,0

Kaynak: Birleşmiş Milletler Ulusal Hesaplar Veri Tabanı,

** 2020 yılı verileri Ülke Resmi İstatistik Kurumları*

Alt Yapı Yatırımları 2020 Yılında Daraldı

İnşaat harcamaları üç ana alandan oluşmaktadır. Bunlar konut inşaatları, konut dışı bina inşaatları ve alt yapı inşaatlarıdır. Alt yapı inşaatları inşaat sektörü için önemli bir diğer faaliyet alanıdır. Bu alanda özellikle mühendislik anlamında daha yüksek katma değerli projeler yürütülmektedir.

2020 yılında yaşanan Covid-19 salgını alt yapı yatırım harcamalarında da daralmaya yol açmıştır. 2020 yılında hükümetler genel harcamalarını büyük ölçüde artırmış ve yine büyük ölçüde salgından olumsuz etkilenen firmalar, çalışanlar ve hane halkları ile ihtiyaç sahipleri için kullanmışlardır. Buna bağlı olarak kamu alt yapı yatırım harcamaları da kısılmıştır.

2020 yılında dünyanın en yüksek alt yapı yatırım harcamasını yapan ilk 10 ülkenin göstergeleri alt yapı harcamalarında önemli daralmalar yaşandığını göstermektedir. Çin, 12 içinde alt yapı yatırımlarını sınırlı ölçüde de olsa artıran Vietnam ile birlikte iki ülkeden biri olmuştur. Çin salgının ekonomik sonuçları ile mücadelede kamu alt yapı yatırımlarını kullanabilen tek ülke olarak harcamalarını artırmıştır. ABD'de alt yapı harcamaları seçim yılı olmasına rağmen daralmıştır. Hindistan alt yapı yatırımlarında en büyük 3. ülke konumundadır. Ancak salgın Hindistan'da oldukça ağır yaşanmaktadır ve bu nedenle kamu alt yapı yatırımlarına yönelik öncelik de 2. plana düşmektedir. Kanada petrol ve doğalgaz yatırımları, Avustralya ise diğer sivil altyapılar harcamaları ile 4. ve 5. sırada yer almaya devam etmişlerdir. Ancak her iki ülkede de harcamalar 2020 yılında azalmıştır.

Rusya ve Brezilya enerji ve emtia fiyatlarındaki sert düşüşler ile 2020 yılında alt yapı yatırımlarında daralma ile karşılaşmışlardır. Ayrıca Brezilya da salgını ağır yaşamaktadır. İngiltere de salgından çok olumsuz etkilenmiş ve iktisadi faaliyetler uzun süre kapalı kalmıştır. Endonezya ve Vietnam da ulaştıkları alt yapı yatırım büyüklükleri ile 2020 yılında yine ilk 10 içinde yer almışlardır. Vietnam'ın harcamaları sınırlı da olsa büyümüştür.

2020 yılı başından itibaren dünya genelinde yaşanan Covid-19 salgını nedeniyle ortaya çıkan yeni koşullar içinde hükümetlerin alt yapı yatırım harcamaları önemli ölçüde daralmıştır. 2021 yılında ise yeniden artış olacağı beklenmektedir. Özellikle daha sağlıklı kent alt yapıları kurulması, yenilenebilir enerjiye dönüşüm, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik ile uyum için yeni alt yapı yatırımlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Hükümetler 2021 yılından itibaren ekonomilerini desteklemek için parasal genişlemeler ve doğrudan hibeler yerine alt yapı yatırımlarına ağırlık vermeye başlayacaktır.

Tablo.7 Alt Yapı Yatırımları (Devam Eden Yatırımların Büyüklüğü) 2020; Milyar Dolar

SIRA	ÜLKELER	PETROL VE DOĞALGAZ	ENERJİ ÜRETİM İLETİM DAĞITIM	DİĞER SİVİL ALTYAPILAR	TOPLAM ALTYAPI
1	ÇİN	205	716	2.039	2.960
2	ABD	545	430	855	1.830
3	HİNDİSTAN	160	740	815	1.715
4	KANADA	572	110	276	958
5	AVUSTRALYA	229	56	655	940
6	RUSYA	211	119	400	730
7	İNGİLTERE	34	286	327	647
8	BREZİLYA	220	122	189	531
9	ENDONEZYA	163	172	187	522
10	VİETNAM	71	200	219	490

Kaynak: Dünya Bankası, 2021

Grafik.6 En Büyük 250 Müteahhitlik Firmasının Yurtdışı İş Hacmi; Milyar Dolar

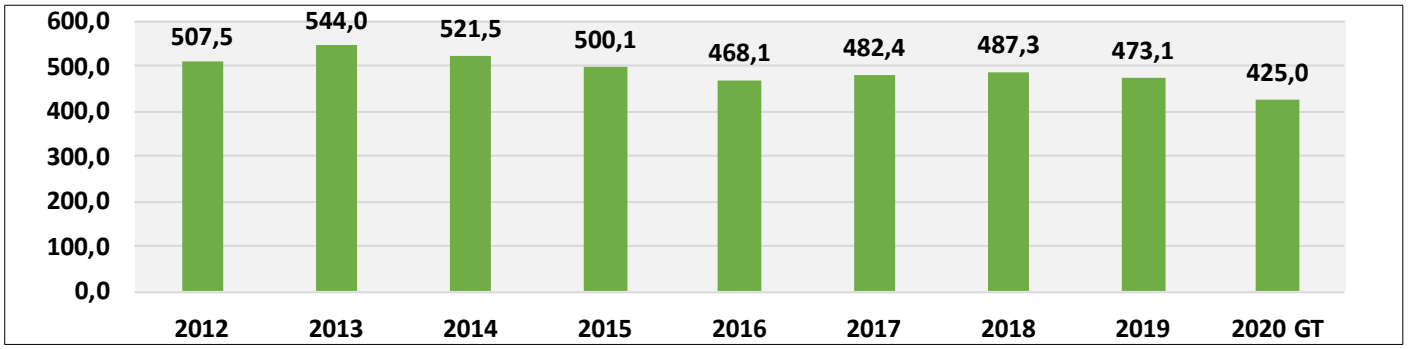

Kaynak: ENR, The Top 250 International Contractors, 2020

Gelişen Ülkelerde Kamu Özel Sektör İşbirliği Projeleri Katkısına Devam Ediyor

Artan altyapı ihtiyacını karşılamak ve kalkınmalarını sürdürülebilir kılmak isteyen gelişmekte olan ülkeler, alternatif finansman kaynaklarına erişim amacıyla Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) modelini benimsemektedirler. Gelişmekte olan ülkelerdeki KÖİ projelerine dair en kapsamlı verilerin elde edilebileceği kaynak olan Dünya Bankası tarafından, "enerji, ulaşım, telekomünikasyon ve bilişim altyapısı, su ve atık yönetimi ile temiz teknolojiler" alanlarındaki altyapı projeleri değerlendirmeye alınmakta olup, "eğitim, sağlık" gibi sosyal hizmetlere ilişkin proje uygulamaları, KÖİ kapsamına dahil edilmemektedir.

Bu filtreleme sonucu ortaya konulan verilere göre 1990 ile 2019 döneminde gelişmekte olan ülkelerde toplam 6.786 KÖİ projesi gerçekleştirilmiş olup, bu projelerin yatırım tutarları yaklaşık 1,89 trilyon ABD doları olmuştur.

2020 yılına ilişkin olarak ise henüz yılın ilk yarısına ait veriler bulunmaktadır. Salgının yarattığı koşullar verilerin toplanması ve derlenmesini de zorlaştırmaktadır. 2020 yılının ilk yarısında 34 ülkede 21,9 milyar dolar tutarında 128 proje hayata geçmiştir. Ülke sayısı düşerken proje tutarı 2019 yılının ilk yarısına göre yüzde 56 azalmıştır. Proje sayısı da önemli ölçüde gerilemiştir.

Özellikle 2000 yılından sonra, dünya genelinde KÖİ modeli ile gerçekleştirilen proje yatırım tutarlarında istikrarlı bir büyüme görülmektedir. Finansal kapanışa ulaşan projelerin yatırım tutarı 2012 yılında tarihin en yüksek noktasına erişerek, projelerin büyüklüğü 158,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında kapanışı yapılan proje sayısı 62 ülkede 409'a yükselmiş, yatırım büyüklüğü ise 96,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılının tamamına ilişkin kapanışı yapılan proje bilgileri henüz bulunmamaktadır.

2020 yılının ilk yarısında kamu özel ortaklığı projelerinde en büyük payı enerji yatırımları almıştır. Enerji projeleri sayısı 73 ve projeler tutarı 15,1 milyar dolar olmuştur. Özellikle yenilenebilir enerji yatırımları sürükleyici olmuştur. Ulaştırma sektöründe 4,5 milyar dolar tutarında 17 proje yer almıştır. Su ve kanalizasyon projeleri sayısı 21 ve büyüklüğü 1,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Belediyelerin atık su projeleri sayısı 17 ve proje tutarı 889 milyon dolardır.

2020 yılının ilk yarısındaki projelerin bölgesel dağılımında Latin Amerika bölgesi 8,5 milyar dolar proje tutarı ile ilk sırada yer almıştır. Güney Asya bölgesindeki projelerin tutarı 4,9 milyar dolardır. Doğu Asya Pasifik bölgesindeki projelerin tutarı ise 4,4 milyar dolar olmuştur. Bu bölgede projelerin tutarı geçen yılın ilk yarısına göre yüzde 79 gerilemiştir. Avrupa ve Orta Asya bölgesindeki projelerin tutarı 1,3 milyar dolar, Sahra Afrika bölgesinde 1,8 milyar dolar ve Orta Doğu Afrika bölgesinde ise 1,0 milyar dolar olmuştur.

Tablo.8 Gelişmekte Olan Ülkelerde KOİ Projeleri (Finansal Kapanışı Yapılanlar)

YILLAR	PROJE SAYISI	YATIRIM BÜYÜKLÜĞÜ MİLYAR DOLAR
2010	396	109,2
2011	540	108,8
2012	614	158,1
2013	410	98,1
2014	338	110,4
2015	341	114,7
2016	280	70,7
2017	309	93,4
2018	335	90,0
2019	409	96,7
2020 İLK YARI	128	21,9

Kaynak: Dünya Bankası, PPP DATABASE, 2021

Sınır Ötesi Müteahhitlik Hizmetleri 2019 Yılında Yüzde 2,9 Azaldı

Sınır ötesi müteahhitlik faaliyetlerine ve işlerine ilişkin olarak her yıl 250 büyük firmanın verileri ENR Kurumu tarafından konsolide edilmektedir. 2019 yılı verileri, küresel ekonomik belirsizlikten en çok etkilenen sektörlerden olan inşaat sektöründe zayıf performansın devam ettiğini ortaya koymuştur. Uluslararası inşaat pazarında 2017 ve 2018 yıllarında gözlenen büyüme 2019 yılında tersine gelişmiştir. ENR verilerine göre; 2019 yılında uluslararası inşaat pazarının büyüklüğü yüzde 2,9 daralarak 487,3 milyar dolardan 473,1

milyar dolara inmiştir. Küresel pazarın büyüklüğü, en canlı yılın yaşandığı 2013'te 544 milyar dolar olarak gerçekleşmişti.

Salgın yılı olan 2020 yılı verileri henüz açıklanmamış olmakla birlikte dünya inşaat harcamalarındaki küçülmeye ve sınır ötesi iş yapmanın zorlaşmış olmasına bağlı olarak 250 büyük firmanın üstlendiği projelerin gerilediği ve 425 milyar dolara indiği öngörülmektedir.

En Büyük Müteahhitlik Firmaları İçinde Çin Liderliğini Sürdürmektedir

En büyük 250 Müteahhitlik firması içinde, 2019 yılı itibarıyla, 74 firma sayısı ile en çok Çinli firmalar yer almaktadır. İlk 250 içinde yer alan Çinli müteahhit firma sayısı 2019 yılında 2 adet azalmıştır. Çin'de iç pazara olan eğilim firmaları içeride de iş yapmaya itmektedir. Türkiye 44 firma ile yine 2. sırada yer almaktadır. ABD ise 35 firma ile 3. sırada bulunmaktadır. ABD'nin ilk 250 içindeki firma sayısında 2 adet azalma olmuştur. 2019 yılında Japon firmalarının sayısı 2 adet artmıştır. İspanya, Hindistan ve Avustralya ilk 10 ülke içinde yer alırken firma sayıları artmıştır. Güney Kore'nin ilk 250 içindeki firma sayısı yine 12 olmuş ve değişmemiştir. İtalya ve Almanya'nın firma sayıları ise 1'er adet düşmüştür.

Tablo.9 250 Büyük Müteahhit Firma İçinde Yer Alan Ülkeler

SIRA	ÜLKELER	2015	2016	2017	2018	2019
1	ÇİN	65	65	69	76	74
2	TÜRKİYE	40	46	46	44	44
3	ABD	38	43	36	37	35
4	İTALYA	15	14	11	12	11
5	GÜNEY KORE	13	11	11	12	12
6	JAPONYA	14	13	14	11	13
7	İSPANYA	11	11	11	9	11
8	HİNDİSTAN	4	5	6	4	5
9	ALMANYA	4	2	4	4	3
10	AVUSTRALYA	3	4	4	4	5
	DİĞER	44	37	38	37	37
	TOPLAM	250	250	250	250	250

Kaynak: ENR, The Top 250 International Contractors, 2020

İlk 250 Firma İçinde En Yüksek İş Hacmini Çin Firmaları Gerçekleştirdi

2019 yılında 250 firmanın üstlendikleri toplam iş hacmi bir önceki yıla göre yüzde 2,9 azalmıştır. Buna karşın müteahhitlik firmalarının ve ülkelerin üstlendikleri iş hacimleri farklı eğilimler göstermiştir.

2019 yılında Çinli firmalar üstlendikleri iş hacmini artırmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. 2. sırada yer alan İspanya'nın ve 3. sırada yer alan Fransa'nın aldığı iş hacmi de artış göstermiştir. ABD ve Almanya'nın iş hacimleri ise gerilemiştir. Güney Kore'nin üstlendiği iş hacmi 2019 yılında önemli ölçüde düşmüştür. İngiliz ve Japon müteahhitlerinin aldıkları iş hacimleri ise 2018 yılına göre azalmıştır. Türk müteahhitlerinin aldıkları iş hacmi de sınırlı düşüş göstermiştir. Küçülen pastada rekabet artarken Türk müteahhitlerinin iş hacmi sınırlı ölçüde gerilemiştir.

Salgının Etkileri ile Düşen Sınır Ötesi Gayrimenkul Satın Alımları İnşaat Sektörünü de Sınırladı

Dünya gayrimenkul sektöründeki gelişmeler inşaat sektörünü de doğrudan etkilemektedir. Yeni inşaat faaliyetleri ve yeni inşaat başlangıçları, gayrimenkul geliştiricilerinin yeni projeleri ve talepleri ile şekillenmektedir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde 2017 ve 2018 yıllarında dünya gayrimenkul sektöründe yaşanan gelişmeler inşaat sektörünü desteklemiş, 2019 yılında ise koşullar önemli ölçüde olumsuz yönde değişmiştir. 2020 yılında ise bu kez yaşanan salgın sınır ötesi gayrimenkul satın alımlarında sert düşüşe yol açmıştır. Sınır ötesi gayrimenkul satın almalarına konu olan yapılar, ticari gayrimenkullerdir. Ancak ticari gayrimenkuller içinde özellikle ofisler, alışveriş merkezleri ve oteller salgından çok olumsuz etkilenmiştir. Uzaktan çalışma ile ofisler boşalmış, kısıtlamalar ile alışveriş merkezlerine girişler önemli ölçüde düşmüş ve seyahat kısıtları ile birlikte oteller büyük ölçüde boş kalmıştır. Ticari gayrimenkuller 2020 yılında önemli sıkıntıyla karşı karşıya kalırken yeni gayrimenkul proje başlangıçları ve inşaatları da neredeyse durmuştur.

Grafik.7 En Yüksek İş Hacmine Sahip Ülkeler; Milyar Dolar

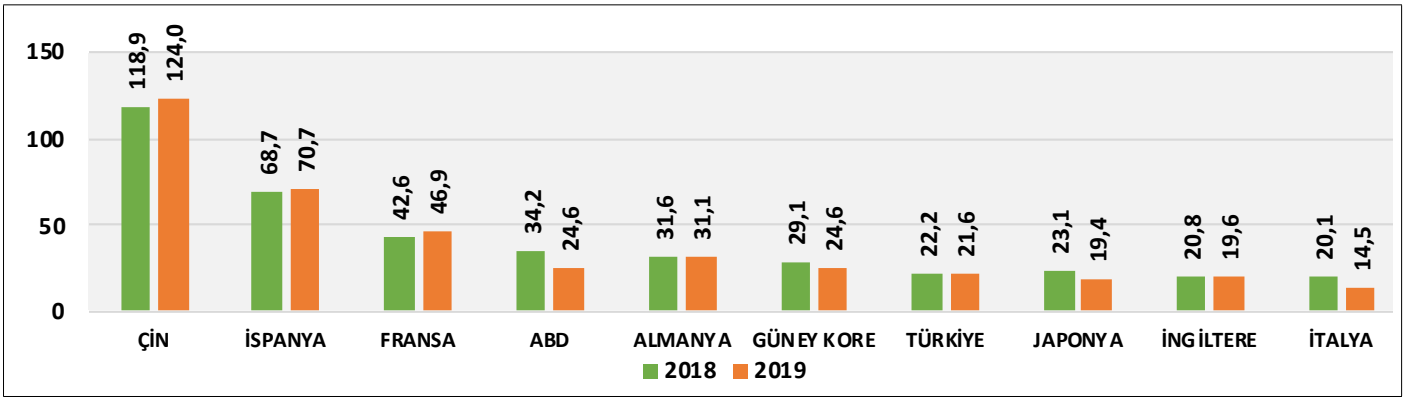

Kaynak: ENR, The Top 250 International Contractors, 2020

Grafik.8 Küresel Gayrimenkul Yatırımları (Satın Alma); Milyar Dolar

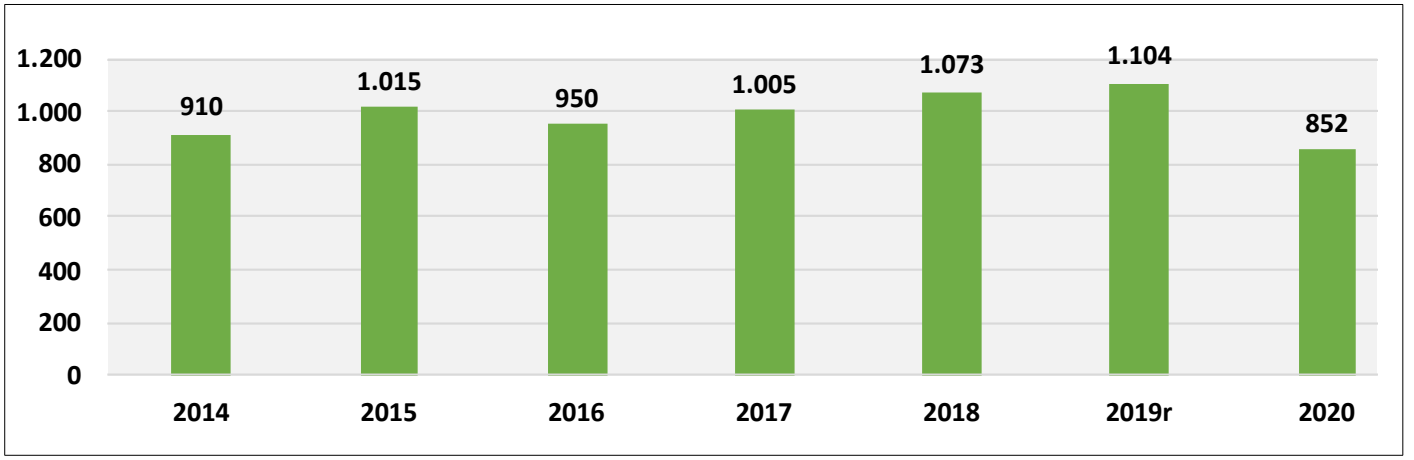

Kaynak: Richard Ellis, Global Real Estate Market Outlook 2020, 2021 Nisan

2020 Yılında Ticari Gayrimenkul Satın Alma Yatırımları Yüzde 23,0 Küçüldü

Küresel gayrimenkul yatırımları önemli ölçüde artarak 2015 yılında ilk kez 1 trilyon dolar seviyesini aşmıştır. 2016 yılındaki gerileme ardından 2017 yılında küresel gayrimenkul yatırımları yeniden 1,01 trilyon dolara yükselmiştir. 2018 yılında küresel gayrimenkul yatırımları yüzde 6,8 sıçrama göstermiş ve 1,07 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise küresel gayrimenkul yatırımları yüzde 2,8 yükselmiş ve 1,10 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ticari gayrimenkul satın alma yatırımları her yıl ekonomideki veya gayrimenkul sektöründeki gelişmelerden etkilenmektedir. Jeopolitik ve siyasi gelişmeler de sınır ötesi yatırım tercihlerini etkilemektedir. 2019 yılına kadar sınır ötesi ticari gayrimenkul yatırımları bu etkiler altında gerçekleşmiştir.

2020 yılında yaşanan salgın ise ticari gayrimenkul sektörü için beklenmedik sonuçlar yaratmıştır. Öncelikle ticari gayrimenkullerin önemli bir bölümünün işlevleri olumsuz etkilenmiş ve gelirlerde önemli düşüşler yaşanmıştır. Ticari gayrimenkul piyasasında satış istekleri artmıştır. Fiyatlar ve getiriler düşmüştür. Ancak bu gelişmeler birçok gayrimenkul yatırım fonu için de alım fırsatları yaratmıştır.

Tüm bu gelişmeler çerçevesinde 2020 yılında sınır ötesi gayrimenkul satın alma işleri yüzde 23,0 daralmış ve 852 milyar dolara gerilemiştir. Böylece işlem hacmi 2014 yılı hacminin de altına düşmüştür. Küresel gayrimenkul yatırımlarında talep tarafı önemli ölçüde zayıflamıştır.

Ticari Gayrimenkul Satın Alma İşlemleri Tüm Bölgelerde Geriledi

2020 yılında gayrimenkul satın alımları yüzde 23,0 düşerek 852 milyar dolara inmiştir. 2020 yılında bölgelerdeki gayrimenkul satın alma yatırımları benzer eğilimler göstermiş ve önemli ölçüde daralmıştır. En yüksek gerileme yüzde 30 ile Amerika bölgesinde gerçekleşmiştir. Satın alma işlemlerinin büyüklüğü 180 milyar dolar azalarak 419 milyar dolara inmiştir. 2020 yılında gayrimenkul satın alımları Batı ve Doğu Avrupa'da yüzde 13,0 gerilemiştir. Asya Pasifik bölgesinde ise yüzde 19,0 daralma yaşanmıştır.

Tablo.10 Ticari Gayrimenkul Satın Alımları 2018-2020

	SATIN ALMA MİLYAR DOLAR 2018	SATIN ALMA MİLYAR DOLAR 2019	SATIN ALMA MİLYAR DOLAR 2020	2019/ 2020 DEĞİŞİM %	2018 PAY %	2019 PAY %	2020 PAY %
AMERİKA	581	599r	419	-30,0	54,1	54,0	49,2
BATI VE DOĞU AVRUPA	359	375r	327	-13,0	33,5	33,4	38,4
ASYA PASİFİK	133	130r	105	-19,0	12,1	12,3	12,4
DÜNYA	1.073	1.104r	852	-23,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Richard Ellis, Global Real Estate Market Outlook 2020, 2021 Nisan

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

II. Bölüm
TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

II.1 TÜRKİYE EKONOMİSİNDE GELİŞMELER VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE ETKİLERİ

Türkiye Ekonomisi 2020 Yılında Salgının Etkileri İle Mücadele Ederken Finansal Kırılganlıkları Önemli Ölçüde Arttı

Türkiye, 2020 yılında ekonomide bir yandan salgının olumsuz etkileri ile mücadele ederken diğer yandan uygulanan genişletici politikalar ile finansal kırılganlıkları önemli ölçüde artmıştır. Yılı büyüme ile kapatmış olmasına karşın makro dengeler bozulmuş ve Türk Lirası önemli ölçüde değer kaybetmiştir.

Türkiye 2020 yılına, 2019 yılı temmuz ayında T.C. Merkez Bankası'nın uygulamaya başladığı negatif faiz politikası ile başlamıştır. 2019 yılında uygulanan ekonomide dengelenme politikaları kısmen başarılı olmuş ve cari işlemler dengesi, bütçe dengesi ve enflasyonda iyileşmeler sağlanmıştır. Ancak negatif faiz politikası ekonomide finansal kırılganlıkları yeniden artırmaya başlamıştır.

2020 yılında karşılaşılan salgın nedeniyle ekonomi politikaları hızla değişmiş ve öncelik salgının ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri ile mücadeleye verilmiştir. Kamu kesimi bir yandan hibe destekler verirken diğer yandan özellikle kamu bankaları aracılığı ile önemli bir kredi genişlemesi sağlanmıştır. T.C. Merkez Bankası da hem kamu tahvilleri alımları ile kamunun artan harcamalarını finanse etmiş hem de bankalara ve piyasalara yönelik geniş bir likidite olanağı sunmuştur. Kamu kesiminin ve T.C. Merkez Bankası'nın destekleri kısa sürede iktisadi faaliyetlerin toparlanmasını sağlamıştır.

Ancak destekler salgın ile mücadelenin ihtiyaç duyduğu seviyeleri önemli ölçüde aşmış ve başta enflasyon olmak üzere makro dengeler ağustos ayından itibaren önemli ölçüde bozulmaya başlamıştır. T.C. Merkez Bankası genişletici para politikalarını artan finansal kırılganlıklara rağmen sürdürmüştür. T.C. Merkez Bankası negatif faiz politikasına paralel olarak önemli ölçüde rezerv kaybına da uğramıştır. Mart ayından itibaren negatife geçen T.C. Merkez Bankası net döviz rezervleri ekim ayında eksi 50 milyar doları aşmıştır. Türkiye'nin risk primi 600 puana yaklaşmıştır.

Artan finansal kırılganlıklar ile Türk Lirası'ndaki değer kaybı hızlanmış ve kasım ayında ekonomi ve T.C. Merkez Bankası yönetiminde değişikliklere gidilmiştir. Yeni yönetimler sıkı para ve maliye politikasına geçiş yapmış ve negatif faiz politikası terk edilmiştir. Türk Lirası para politikasındaki değişime olumlu yanıt vermiş, kayıplarının bir bölümünü telafi etmiş, risk primi de gerilemiştir.

Türkiye 2020 yılını ekonomide büyüme ile kapatmış, ancak uygulanan aşırı genişletici politikalar ile yılı yüksek cari açık, yüksek enflasyon, yüksek bütçe açığı ve negatif net döviz rezervleri ile kapatmıştır. Hükümet yeni yıla girerken ekonomide ve diğer alanlarda önemli reform taahhütlerinde bulunmuştur. Böylece ekonomiye yönelik beklentilerde de göreceli bir iyileşme sağlanmıştır. Ancak açıklanan reformlar beklentileri karşılamamıştır.

Ekonomide Büyümeye Rağmen İnşaat Sektöründe Küçülme Devam Etti

2020 salgın yılında ekonomide yüzde 1,8 büyüme sağlanmıştır. Ancak buna rağmen inşaat sektörü 2020 yılında da yüzde 3,5 küçülmüştür. Küçülme inşaat sektöründe yaşanan ve kendi dinamiklerine bağlı sorunlardan kaynaklanmıştır.

Tablo.11 Temel Ekonomik Göstergeler (2018-2020)

	2018	2019	2020
GSYH Milyar TL	3.724	4.320	5.048
GSYH Milyar Dolar	789	761	717
Kişi Başına Milli Gelir Dolar	9.632	9.212	8.599
GSYH Büyüme % Sabit Fiyatlarla	3,0	0,9	1,8
+15 Çalışma Çağı Nüfus Bin Kişi	60.654	61.469	62.579
İşgücüne Katılma Oranı %	53,2	53,0	49,3
İstihdam Düzeyi Bin Kişi	28.738	28.080	26.812
İşsiz Sayısı Bin Kişi	3.537	4.469	4.061
İşsizlik Oranı %	11,0	13,7	13,2
İhracat Milyar Dolar	177,17	180,83	169,65
İthalat Milyar Dolar	231,15	210,35	219,51
Dış Ticaret Dengesi Milyar Dolar	-53,98	-29,51	-49,86
İhracat / İthalat %	76,6	86,0	77,3
Dış Ticaret Hacmi / GSYH %	51,7	51,4	54,3
Cari İşlemler Dengesi Milyar Dolar	-27,2	8,69	-37,26
Cari İşlemler Dengesi / GSYH %	-3,47	1,2	-5,2
Ham Petrol Fiyatı Brent Dolar/Varil	66,0	62,0	41,0
Enerji İthalatı (27. fasıl) Milyar Dolar	43,0	41,2	28,9
GSYH Deflatörü %	16,17	14,77	14,80
TÜFE Yıl Sonu %	20,30	11,84	14,60
ÜFE Yıl Sonu %	33,64	7,36	25,15
Bütçe Dengesi Milyar TL	-72,8	-123,7	-172,7
Bütçe Dengesi /Milli Gelir %	-1,95	-2,89	-3,42
Dış Borçlar Milyar Dolar	444	436	450
T.C. Merkez Bankası Brüt Döviz Rezervleri Milyar Dolar	72,0	81,3	50,0
Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları Milyar Dolar	12,8	9,3	7,8
Sanayi Üretimi Büyüme %	1,3	-0,2	2,2
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Yıllık Ortalama %	76,8	75,9	71,9
Sabit Sermaye Yatırımları Milyar TL	1.114,7	1117,6	1.372,8
Sabit Sermaye Yatırımları Büyüme %	-0,3	-12,4	6,5
T.C. Merkez Bankası Ortalama Fonlama Faizi Yıl Sonu %	25,50	11,47	17,00
Sepet Kur Türk Lirası Yıl Sonu	5,67	6,18	8,26
TL Ticari Kredi Faiz Oranı Yıl Sonu %	27,04	12,02	20,00

Kaynak: TÜİK, T.C. Merkez Bankası, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

Grafik.9 Türkiye Ekonomisi Yıllık Büyüme; Yüzde

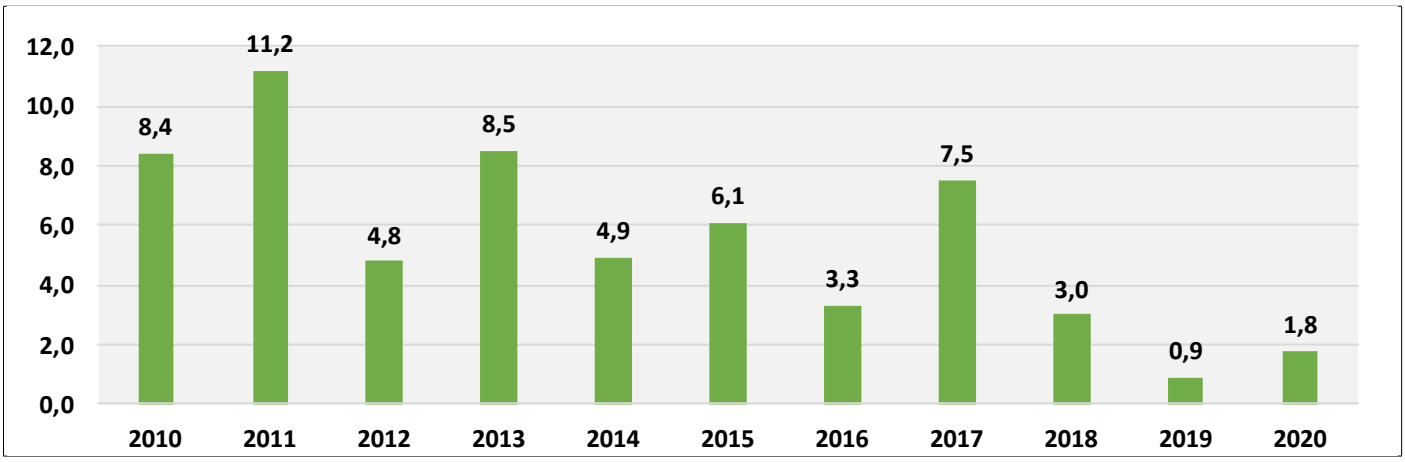

Kaynak: TÜİK

Grafik.10 Türkiye GSYH; Milyar Dolar

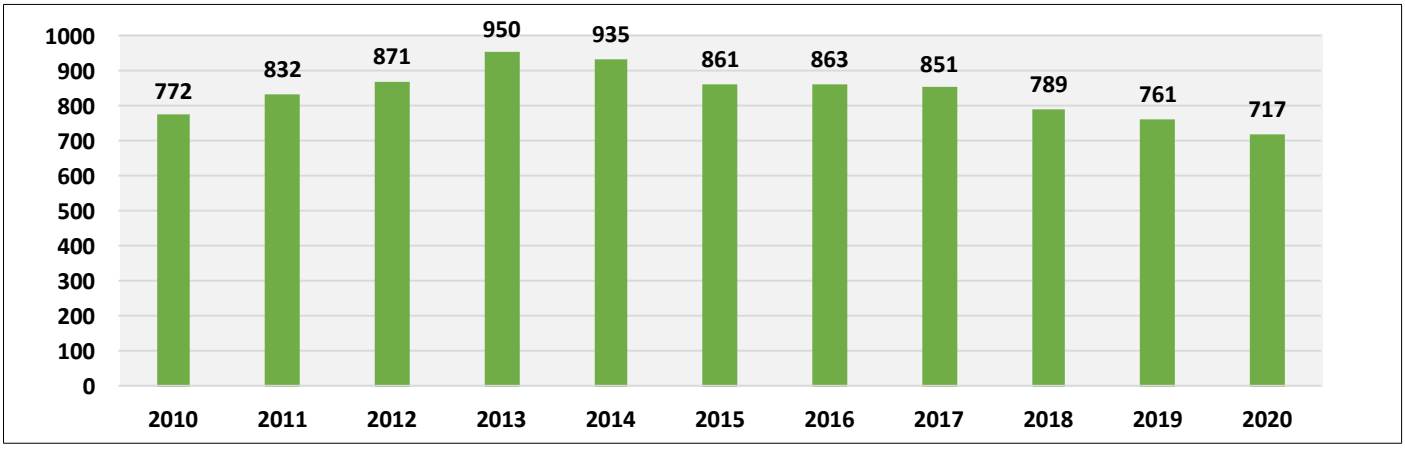

Kaynak: TÜİK

Türkiye Ekonomisi 2020 Yılında Yüzde 1,8 Büyüdü

Türkiye ekonomisi 2020 yılında yüzde 1,8 büyümüştür. 2020 yılında yaşanan salgın ekonomik büyüme üzerinde de belirleyici olmuştur. Yılın ikinci çeyreğinde ekonomide daralma yaşanmıştır. Ekonomiye verilen desteklerin etkisi ve dış talepteki canlanmaya bağlı olarak yılın ikinci yarısında ekonomi yeniden büyümeye başlamıştır. Böylece ekonomik büyüme yıl geneli için yüzde 1,8 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye 2020 yılında az sayıda büyüyen ülkeden biri olmuştur.

2020 Yılında Milli Gelir 717 Milyar Dolara Geriledi

2020 yılında ekonomide sağlanan büyümeye rağmen artan finansal kırılganlıklar ve Türk Lirası'nın değer kaybı ile milli gelir 2020 yılında 761 milyar dolardan 717 milyar dolara gerilemiştir. Türk Lirası'nda yaşanan yüzde 24'e yakın değer kaybı nedeniyle dolar cinsinden hesaplanan milli gelir daralmıştır. Ekonomik büyümenin de sadece yüzde 1,8 olarak gerçekleşmesi dolar cinsinden hesaplanan milli gelirin küçülmesine neden olmuştur.

Kişi Başı Milli Gelir 8.599 Dolara Geriledi

Kişi başı milli gelir 2013 yılından itibaren başladığı gerilemesini 2020 yılında da sürdürmüştür. Yeni milli gelir hesaplaması ile 2013 yılı için 12.480 dolar olarak ölçülen kişi başı milli gelir ardından düşüşe geçmiştir. İzleyen yıllarda sağlanan ekonomik büyümeye rağmen kişi başı gelir dolar cinsinden gerilemektedir. Kişi başı gelirdeki gerilemede ekonomik dalgalanmalar ve Türk Lirası'nın değer kaybı ana belirleyicidir. 2020 yılında kişi başı gelir 8.599 dolara inmiştir. Böylece kişi başı milli gelir 2010 yılı seviyesinin de altına gerilemiştir.

Grafik.11 Türkiye Kişi Başı Milli Gelir; Dolar

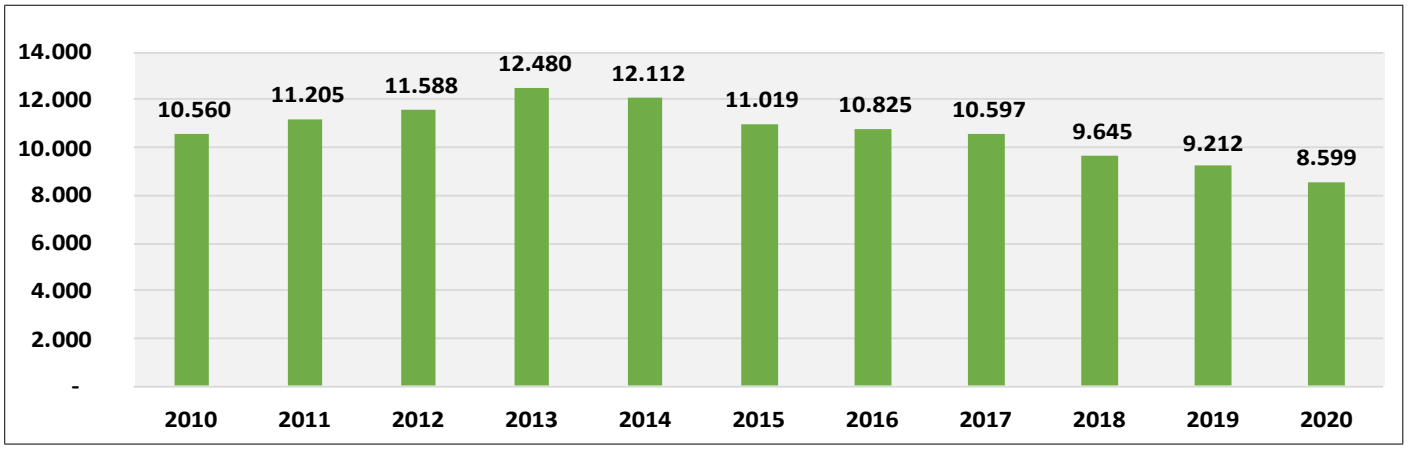

Kaynak: TÜİK

2020 Yılında İstihdam Edilenler Sayısı 1,27 Milyon Kişi Azaldı

2020 yılında yaşanan salgın işgücü piyasalarını olumsuz etkilemiştir. Birçok işyeri uzun süre kapalı kalmış, yarı zamanlı çalışmış, uzaktan çalışma uygulamaya başlamıştır. İş akitlerinin fesih yasağı istihdamı korumaya çalışmıştır. 2020 yılında iş gücüne katılma oranı yüzde 49,3'e düşmüştür. İstihdam 1,27 milyon kişi azalmıştır. İşsizlik oranı ise yüzde 13,2 olmuştur.

Finansal Kırılganlıklar ve Türk Lirası'nda Değer Kaybı İle Tüketici Enflasyonu Arttı

2020 yılında yaşanan salgın ile küresel ölçekte emtia ve mal fiyatları gerilemiş, gelişmiş ve gelişen ülkelerde ise enflasyon gerilemiştir. Türkiye'de ise negatif faiz uygulaması, aşırı parasal genişleme, hızlı kredi büyümesi ve Türk Lirası'nın değer kaybı ile enflasyon yıl genelinde artış eğiliminde olmuştur. 2020 yıl sonunda tüketici enflasyonu yıllık yüzde 14,60 olarak gerçekleşmiştir. Son 11 yılın en yüksek ikinci tüketici enflasyonu yaşanmıştır.

Üretici Fiyatlarında Sıçrama Yaşandı

2020 yılında döviz kurlarında yaşanan yüksek artışlar ile üretici fiyatları yıl sonunda yüzde 25,15'e yükselmiştir. Yılın büyük bölümünde yurtdışı kaynaklı üretici fiyat artışı baskısı yaşanmamıştır. Son çeyrekte emtia fiyatlarında başlayan artış etkili olmuştur. Türkiye'de üretici fiyatlarında yaşanan sıçramanın ana nedeni döviz kurlarındaki yüksek artışlar olmuştur. Üreticilerin maliyet artışları hızlanmış, yıllık üretici fiyatları yüzde 25,15'e çıkmıştır.

2020 Yılında İthalat Yüzde 4,4 Yükseldi; İhracat Yüzde 6,2 Geriledi

Türkiye dış ticaret verilerinde daha önce kullandığı özel ticaret sistemine, genel ticaret sistemini de ilave etmiştir. Dış ticaret verileri 2020 yılı başından itibaren genel ticaret sistemi verileri ile açıklanmaktadır. Bu nedenle dış ticaret verileri de güncellenmiştir. 2020 yılında ihracat yüzde 6,2 gerileyerek 169,65 milyar dolara inmiştir. Salgın küresel ticarete paralel olarak Türkiye'nin ihracatında da daralmaya yol açmış-

Tablo.12 Temel İşgücü Göstergeleri

Yıllar	15 ve Daha Yukarı Yaştaki Nüfus Bin Kişi	İşgücü Bin Kişi	İstihdam Edilenler Bin Kişi	İşsiz Bin Kişi	İşgücüne Katılma Oranı %	İşsizlik Oranı %	Tarım Dış İşsizlik Oranı %
2010	52.904	24.594	21.858	2.737	46,5	11,1	13,7
2015	57.854	29.678	26.621	3.057	51,3	10,3	12,4
2016	58.720	30.535	27.205	3.330	52,0	10,9	13,0
2017	59.894	31.643	28.189	3.454	52,8	10,9	13,0
2018	60.654	32.274	28.738	3.537	53,2	11,0	12,9
2019	61.469	32.549	28.080	4.469	53,0	13,7	16,0
2020	62.579	30.848	26.812	4.061	49,3	13,2	15,6

Kaynak: TÜİK

Grafik.12 Tüketici Fiyat Enflasyonu Yıllık ve Yılsonu; Yüzde

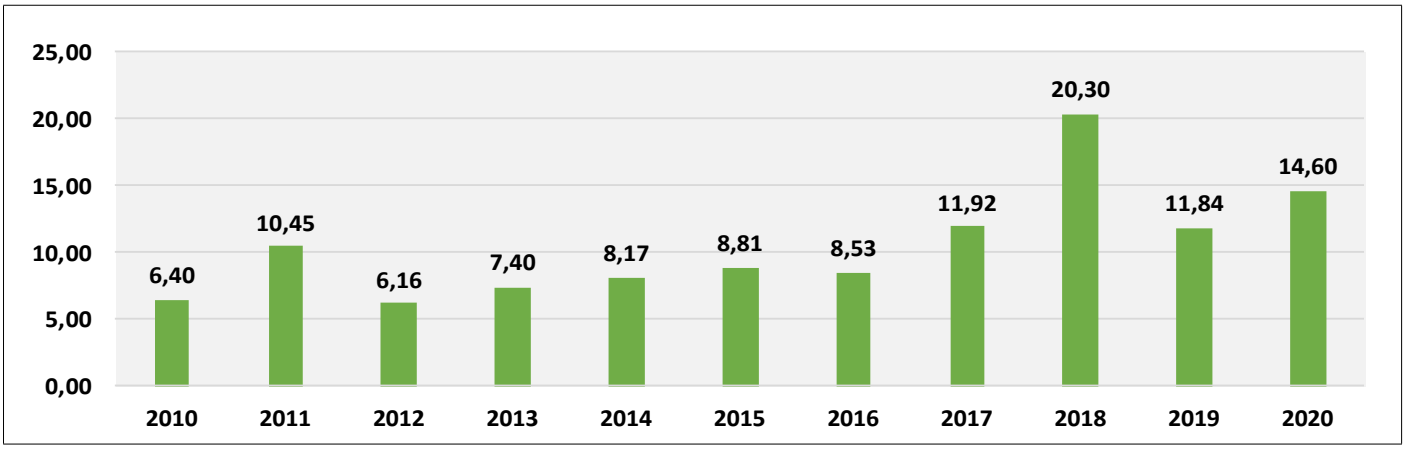

Kaynak: TÜİK

Grafik.13 Üretici Fiyat Enflasyonu Yıllık ve Yıl Sonu; Yüzde

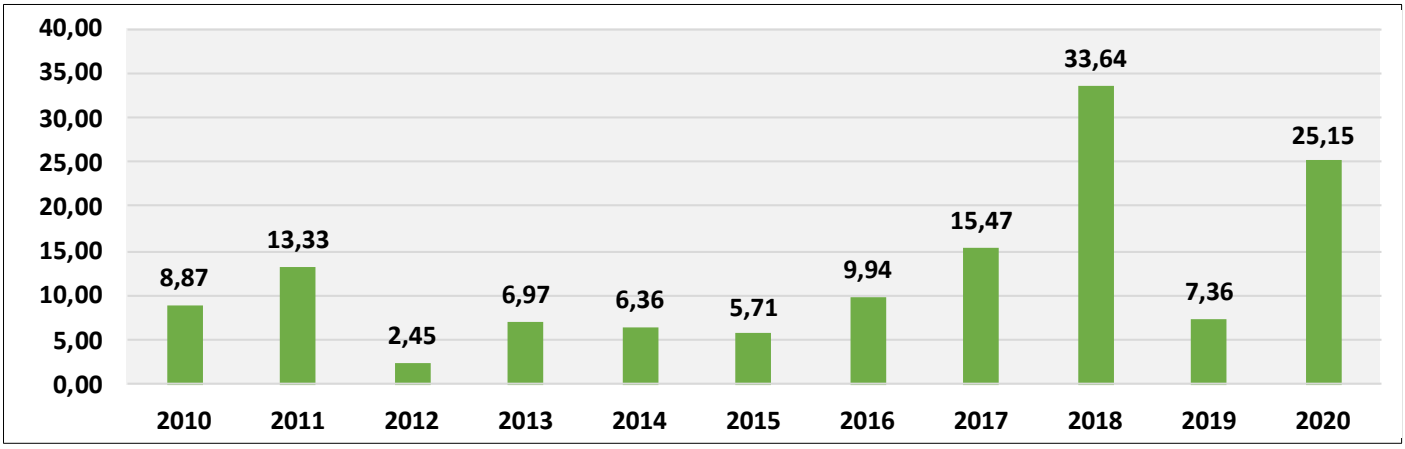

Kaynak: TÜİK

Grafik.14 İhracat ve İthalat; Milyar Dolar

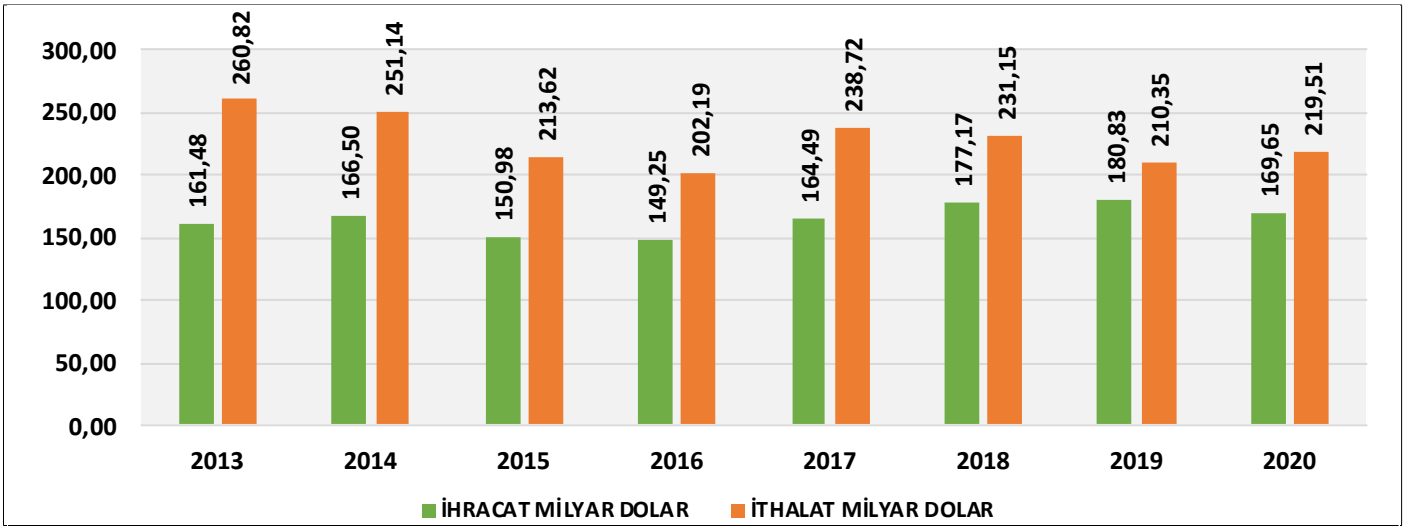

Kaynak: TÜİK

tır. İthalat ise 2020 yılında yüzde 4,4 yükselmiş ve 219,51 milyar dolar olmuştur. Ekonomik büyüme nedeniyle salgın yılında ithalatta artış yaşanmıştır.

Dış Ticaret Açığında Hızlı Artış

2020 yılında yaşanan salgına ve onun yarattığı ekonomideki yavaşlamaya rağmen Türkiye'nin dış ticaret açığı önemli ölçüde artmıştır. Dış ticaret açığı 2020 yılında yüzde 69,0 genişlemiş ve 49,86 milyar dolara yükselmiştir. Ekonomik büyümede yavaşlamaya ve enerji ile emtia fiyatlarındaki düşüşe rağmen ithalattaki artış dış ticaret açığının yükselmesinin ana unsuru olmuştur. Döviz kurlarındaki artışlar ithalatı durduramamıştır. 2019 yılında ihracatın ithalata oranı yüzde 86,0 iken 2020 yılında yüzde 77,3'e inmiştir.

Yatırım Malı İthalatında Yüzde 21,8 Artış Yaşandı

İthalat ve dış ticaret açığında yaşanan artışta enerji hariç tüm mal gruplarında yaşanan yükselişler etkili olmuştur. 2020 yılında özellikle verilen destek kredileri ile yatırım iştahı artmıştır. Buna bağlı olarak yatırım malı ithalatı da 2020 yılında yüzde 21,8 yükselmiştir. Tüketim malı ithalatı 2020 yılında bir önceki yıla göre yüzde 10,6 artmıştır. Sanayide kapasite kullanım oranlarının azalmasına rağmen ara malı ihtiyacı ve ithalatı da artmıştır. 2020 yılında ara malı ithalatı yüzde 10,1 artmıştır. Enerji ithalatı ise petrol ve doğal gaz fiyatlarındaki düşüş ile gerilemiştir.

Cari İşlemler 2020 Yılında 37,3 Milyar Dolar Açık Verdi

2020 yılında dış ticaret açığındaki artış ve turizm gelirlerindeki gerileme sonucu cari işlemler dengesi yeniden açık vermiştir. Cari işlemler dengesinde 2020 yılında 37,3 milyar dolar açık gerçekleşmiştir. Cari açığın milli gelire oranı ise yüzde 5,2 olmuştur. Cari dengedeki açıkta salgın nedeniyle önemli ölçüde düşen turizm gelirlerinin rolü olmuştur.

Dış Borçların Milli Gelire Oranı Yüzde 62,8'e Yükseldi

2020 yılında ekonomide yaşanan dalgalanmalar ve artan cari denge ile dış borçlanma gereksinimi yükselmiştir. 2020 yılında portföy yatırımlarında net ve yüksek bir çıkış da yaşanmıştır. Finansal kırılganlıklar nedeniyle dış finansman temini daha pahalı hale gelmiştir. Buna bağlı olarak brüt dış borç stoku 2020 yılında 14 milyar dolar artarak 450 milyar dolara çıkmıştır. Dış borçlarda yaşanan artışa bağlı olarak dış borçların milli gelire oranı da 2020 yılında yüzde 62,8'e yükselmiştir.

Bütçe Açığı 2020 Yılında Önemli Ölçüde Yükseldi

2020 yılında bütçe açığında önemli bir artış yaşanmıştır. 2020 yılında bütçe açığı 172,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Bütçe açığının milli gelire oranı ise yüzde 3,4'e ulaşmıştır. 2020 yılında yaşanan salgının yarattığı olumsuz koşullar ile mücadele için bütçeden ilave kaynaklar kullanılmıştır. Vergi ve diğer gelirler yine salgından olumsuz etkilenmiştir. Bunlara bağlı olarak bütçede önemli bir açık verilmiştir.

Faiz Dışı Denge Yüksek Açık Verdi

2020 yılında bütçe açığı yüzde 39,6 artarak 172,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Bütçe harcamaları yüzde 20,2 yükselmiştir. Özellikle faiz oranlarındaki artışlar ile faiz harcamaları yüzde 37,1 genişlemiştir. Yaşanan salgına rağmen vergi gelirlerinde de yüzde 17,5 artış gerçekleşmiştir. Faiz dışı fazla ise uzun yıllar sonra ilk kez 2019 yılında açık vermiş, açık 2020 yılında ise önemli ölçüde artmıştır. 2020 yılındaki salgın koşullarına rağmen diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında bütçe açığı daha sınırlı bir büyüme göstermiştir.

Sabit Sermaye Yatırımları 2020 Yılında Cari Fiyatlarla Yüzde 22,8 Büyüdü

2020 yılında sabit sermaye yatırımları cari fiyatlarla yüzde 22,8 büyüyerek 1.373 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Sabit sermaye yatırımları enflasyondan arındırıldığında yüzde 6,5 büyümüştür. Sabit sermaye yatırımları reel olarak önemli bir büyüme göstermiştir. 2020 yılında sabit sermaye yatırımlarında iki unsur belirleyici olmuştur. İlk olarak inşaat sektöründeki küçülme ile inşaat yatırımları zayıflamıştır. İkinci olarak ise salgın nedeniyle ekonomiye verilen destekler, düşük faiz oranları ve uygulanan kredi destek programları sonucu makine ve teçhizat yatırımlarında önemli bir büyüme gerçekleşmiştir. Böylece sabit sermaye yatırımlarında reel olarak büyüme yaşanmıştır.

Tablo.13 İthalatın Mal Grupları İtibarıyla Dağılımı; Milyar Dolar

YILLAR	YATIRIM MALLARI	ARA MALLARI ENERJİ HARİÇ	ENERJİ	TÜKETİM MALLARI	TOPLAM
2015	35,7	112,4	34,8	30,7	213,6
2016	36,0	110,5	25,8	30,0	202,2
2017	33,4	141,6	32,1	31,6	238,7
2018	30,1	137,4	37,4	26,3	231,2
2019	26,1	125,4	37,1	21,8	210,4
2020	31,8	138,1	25,5	24,1	219,5

Kaynak: TÜİK

Grafik.15 Dış Ticaret Açığı ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

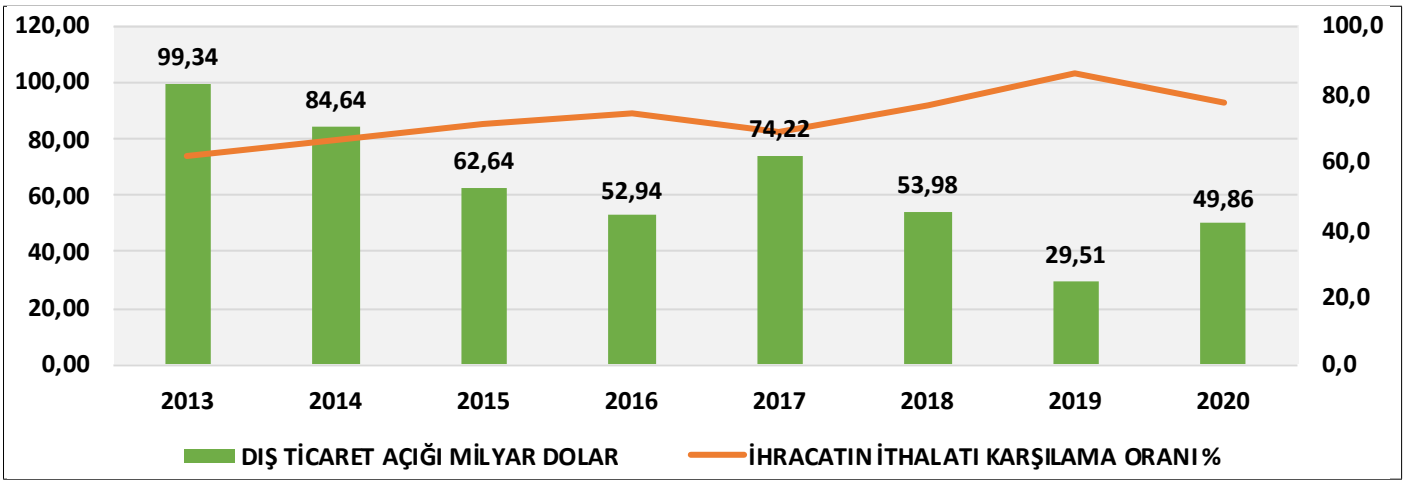

Kaynak: TÜİK

Grafik.16 Cari İşlemler Açığı ve Milli Gelire Oranı

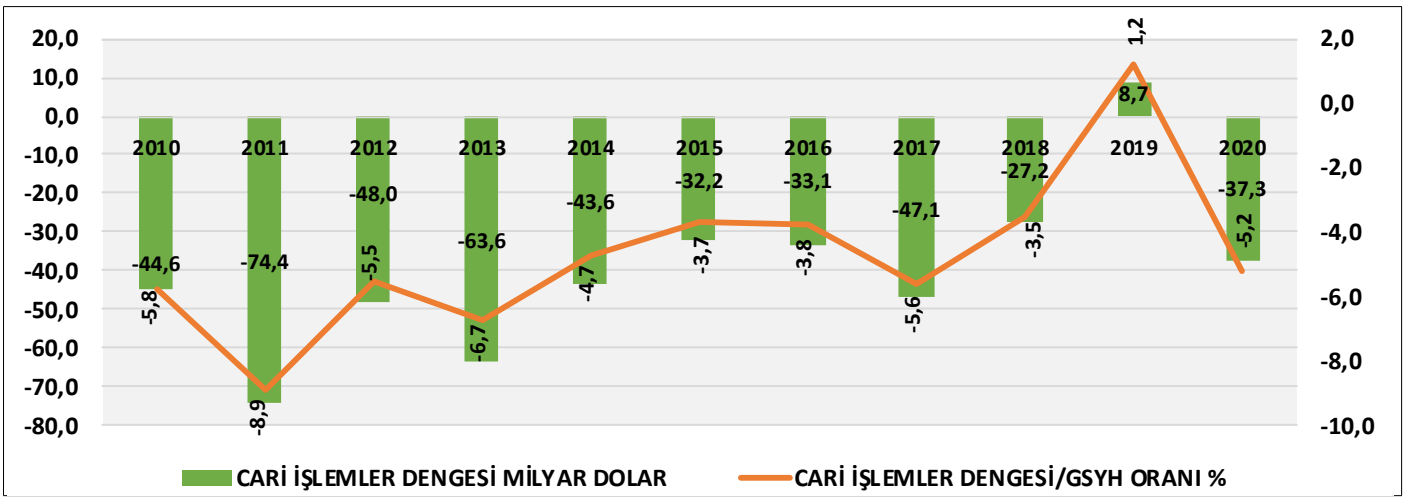

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Grafik.17 Dış Borçlar ve Milli Gelire Oranı

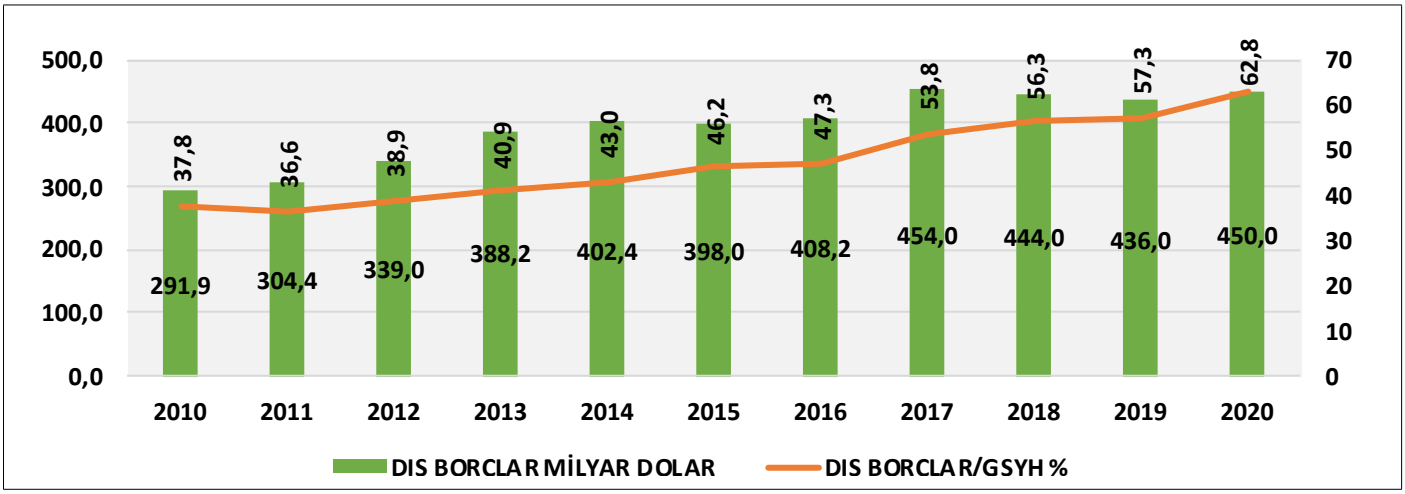

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, TÜİK

Sabit Sermaye Yatırımları İçinde İnşaat Yatırımlarında Büyüme Yavaşladı

Sabit sermaye yatırımları üç unsurdan oluşmaktadır: İnşaat yatırımları, makine ve teçhizat yatırımları ile diğer aktif yatırımlar. 2020 yılında sabit sermaye yatırımlarında önemli bir artış yaşanmıştır. Bu artış makine ve teçhizat yatırımlarındaki yüzde 38,2 büyümeden kaynaklanmıştır. 2020 yılında inşaat yatırımları ise cari fiyatlarla yüzde 8,1 artarak 628,2 milyar TL'ye yükselmiştir. İnşaat yatırımları 2019 yılındaki sert daralma ardından 2020 yılında büyüme göstermiştir.

Sabit Sermaye Yatırımları İçinde En Büyük Payı Konut ve Ulaştırma Yatırımları Aldı

Sabit sermaye yatırımları içinde 2020 yılında en büyük payı yüzde 31,0 ile ulaştırma yatırımları alırken, konut yatırımları yüzde 25,8 payı ile ikinci sırada yer almıştır. Her iki alan da

Tablo.14 Merkezi Yönetim Bütçe Büyüklükleri; Milyar TL

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bütçe Giderleri	491,9	569,1	678,3	830,8	999,5	1.202,2
Faiz Giderleri	53,0	50,2	56,7	74,0	99,9	137,0
Bütçe Gelirleri	466,7	536,3	630,5	757,8	875,8	1.029,5
Vergi Gelirleri	407,8	459,0	536,6	621,3	673,3	791,0
Bütçe Dengesi	-25,2	-32,9	-47,8	-72,6	-123,7	-172,7
Faiz Dışı Denge	27,8	17,4	8,9	1,3	-23,8	-38,8

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

Grafik.18 Merkezi Bütçe Açığı ve GSYH Oranı

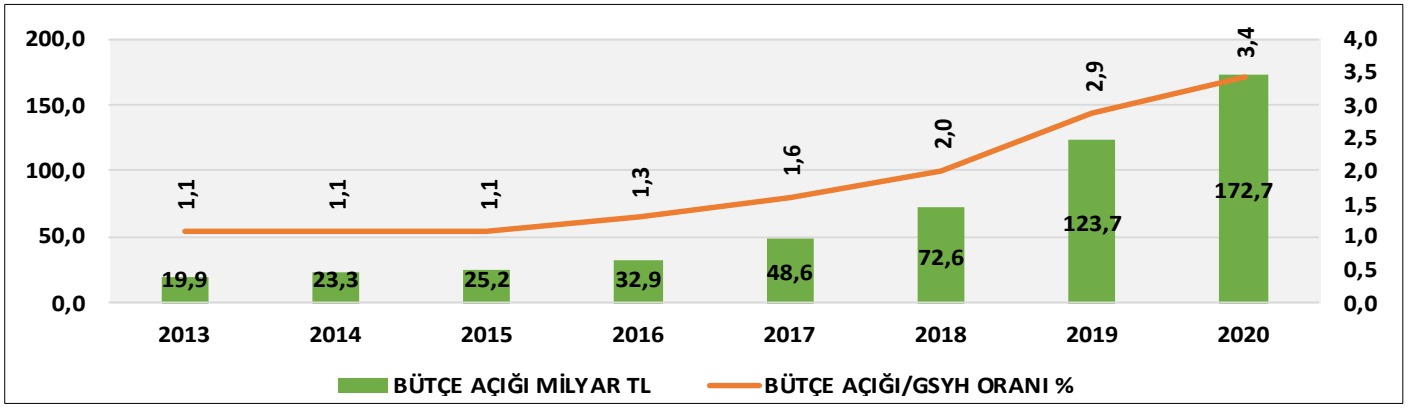

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, TÜİK

Grafik.19 Sabit Sermaye Yatırımları ve Milli Gelire Oranı

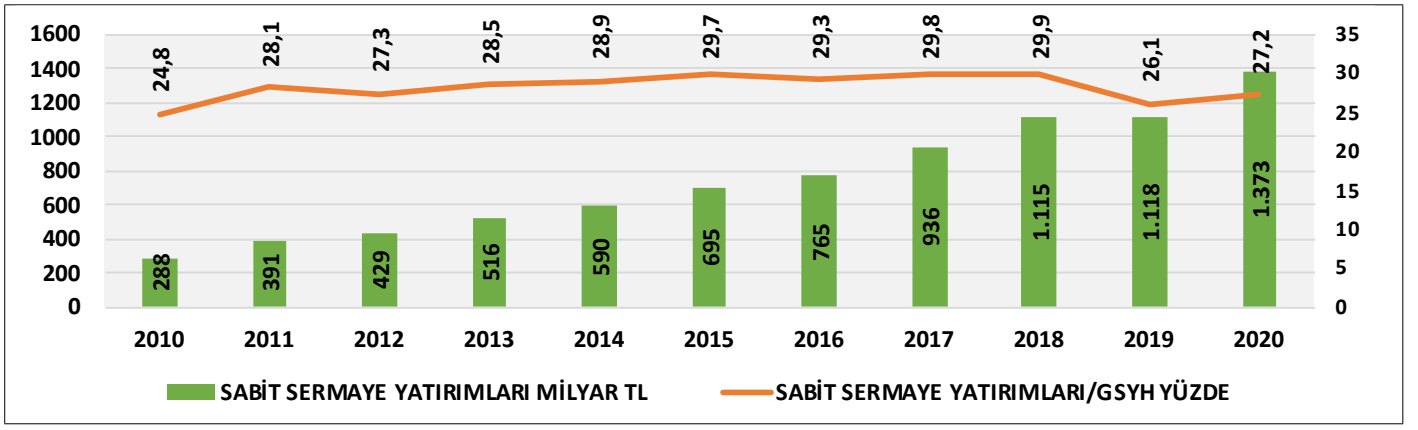

Kaynak: TÜİK

inşaat sektörü için öncelikli alanlardır. Kamu yatırımlarında en yüksek payı yüzde 38,4 ile ulaştırma yatırımları alırken, özel sektörde en yüksek payı yüzde 29,9 ile yine ulaştırma sektörü almıştır. Özel sektörde konut yatırımları yüzde 29,5 ve imalat sanayi yatırımları ise yüzde 25,7 pay almıştır.

Tablo.15 Sabit Sermaye Yatırımlarının Dağılımı Cari Fiyatlarla; Milyar TL

YILLAR	İNŞAAT YATIRIMLARI	MAKİNE VE TEÇHİZAT YATIRIMLARI	DİĞER AKTİF YATIRIMLARI	TOPLAM
2015	380,2	263,1	51,6	694,8
2016	424,5	283,9	56,3	764,7
2017	536,2	327,2	72,3	935,7
2018	644,1	381,1	88,9	1.114,1
2019	580,9	417,2	119,4	1.117,6
2020	628,2	576,5	168,1	1.372,8

Kaynak: TÜİK

Sanayi Sektörü Yüzde 2,2 Büyüdü

Sanayi sektörü 2020 yılında yüzde 2,2 büyümüştür. 2020 yılında yaşanan salgın sanayi üretimini de önemli ölçüde etkilemiştir. Salgına bağlı olarak yılın ikinci çeyreğinde sanayi üretiminde sert daralma yaşanmıştır. Yılın ikinci yarısında ise öncelikle ekonomiye sağlanan destekler ile sanayi üretiminde toparlanma başlamıştır. Diğer yandan yine yılın ikinci yarısında dış pazarlar da canlanmaya başlamış ve talep artmıştır. Bunlara bağlı olarak sanayi üretimi yılın ikinci yarısında yeniden büyüme sağlamıştır. Salgın yılında sanayi üretimi büyüme başarısı göstermiştir.

İmalat Sanayi Ortalama Kapasite Kullanım Oranı 4,0 Puan Geriledi

2020 yılında sanayi üretiminde yaşanan yavaşlama ile imalat sanayisinde ortalama kapasite kullanım oranı da bir önceki aya göre 4,0 puan düşerek yüzde 75,9'dan yüzde 71,9'a inmiştir. Birçok sektörde ise bu oran yüzde 70'in de altına inmiştir. Salgın imalat sanayi alt sektörlerinde kapasite kullanım oranlarını farklı yönlerden etkilemiştir.

Faizler 2020 Yıl Sonunda Önemli Ölçüde Arttı

T.C. Merkez Bankası 2020 yılına düşük ve negatif faiz politikası ile başlamış, kredi faiz oranları da gerileme eğilimi içinde yeni yıla girmiştir. Yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde salgın ile mücadele amacıyla uygulanan genişletici politikalar içinde düşük faiz oranları önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Ancak genişletici politikaların finansal kırılganlıkları artırması ile Türk Lirası değer kaybetmeye, piyasa faiz oranları da artmaya başlamıştır. Ekonomi ve T.C. Merkez Bankası yönetimindeki değişikliklerin ardından kasım ve aralık aylarında politika faizlerinde artışlar gerçekleşmiştir. Yıl sonunda T.C. Merkez Bankası ortalama fonlama faizi yüzde 17,00'ye çıkmıştır. Ticari kredi faiz oranları da son çeyrekte hızla yükselmiş ve ortalama yüzde 20,0'ye kadar çıkmıştır.

Türk Lirası 2020 Yılında Yüzde 33,7 Değer Kaybetti

Türk Lirası 2020 yılına 2019 yılından sarkan değer kaybı ile başlamıştır. Ekonomi yönetiminin politikaları yıl boyunca Türk Lirası'nın zayıflamasına neden olmuştur. Öncelikle yılın büyük bölümünde uygulanan negatif faiz politikası ile Türk Lirası zayıflamıştır.

Tablo.16 Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektör Dağılımı Cari Fiyatlarla, Yüzde

Sektörler	2018			2019			2020		
	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
Tarım	8,6	1,0	2,1	6,6	1,0	1,7	5,4	1,2	1,7
Madencilik	2,6	1,7	1,9	0,8	2,0	1,87	4,5	1,9	2,2
İmalat	0,4	22,9	19,5	0,6	25,7	22,5	1,2	25,7	22,5
Enerji	3,6	1,3	1,7	10,3	1,4	2,5	17,0	1,5	3,5
Ulaştırma	40,7	30,9	32,4	35,5	28,3	29,2	38,4	29,9	31,0
Turizm	0,6	2,2	1,9	0,3	3,0	2,7	0,3	1,2	1,1
Konut	1,0	32,4	27,7	1,3	29,4	25,9	1,0	29,5	25,8
Eğitim	9,6	2,1	3,3	13,1	2,6	3,9	8,0	2,5	3,2
Sağlık	4,4	2,7	3,0	4,9	3,3	3,5	1,2	3,4	3,1
Diğer	28,5	2,7	6,6	26,6	3,3	6,2	22,9	3,2	5,8
TOPLAM	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2021 Yılı Programı

Grafik.20 Sanayi Üretimi Büyüme Yıllık; Yüzde

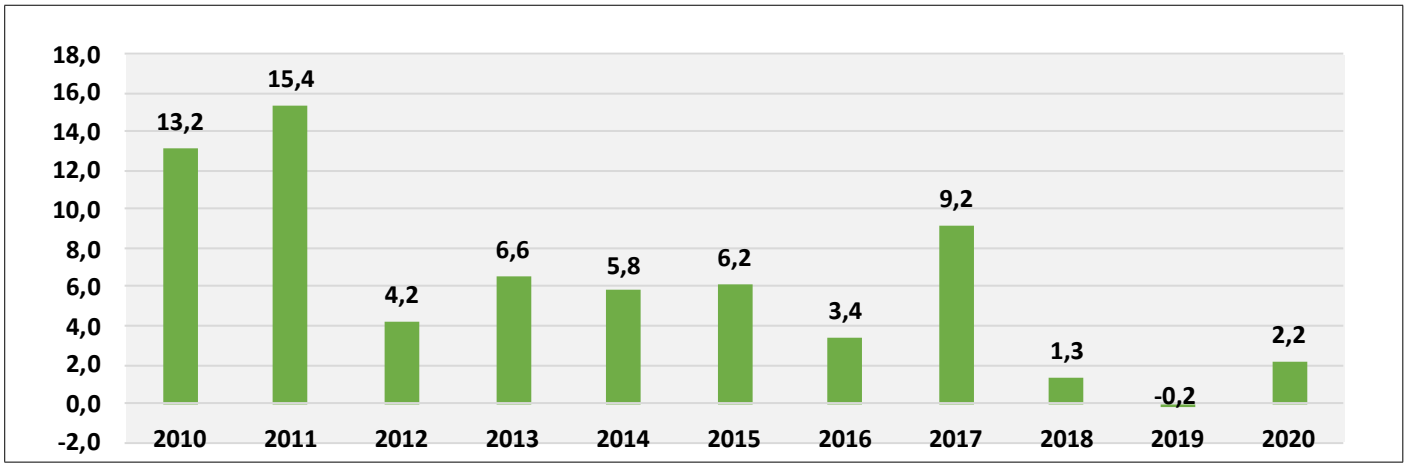

Kaynak: TÜİK

Grafik.21 İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Yüzde Yıllık Ağırlıklı Ortalama; Yüzde

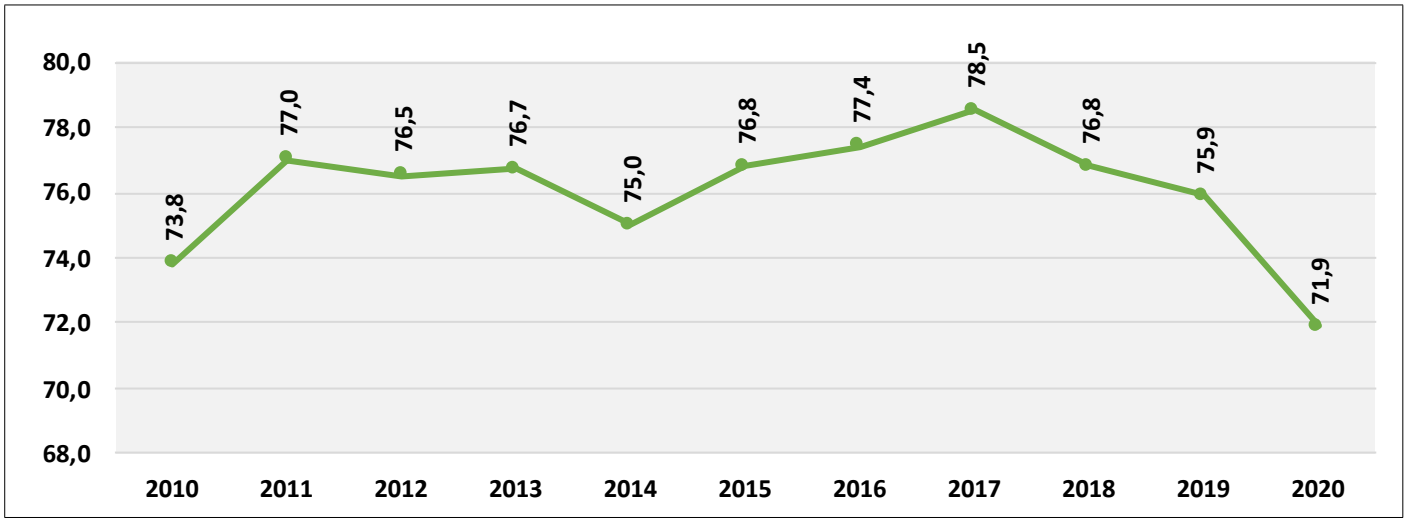

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Grafik.22 Türk Lirası Faiz Oranları

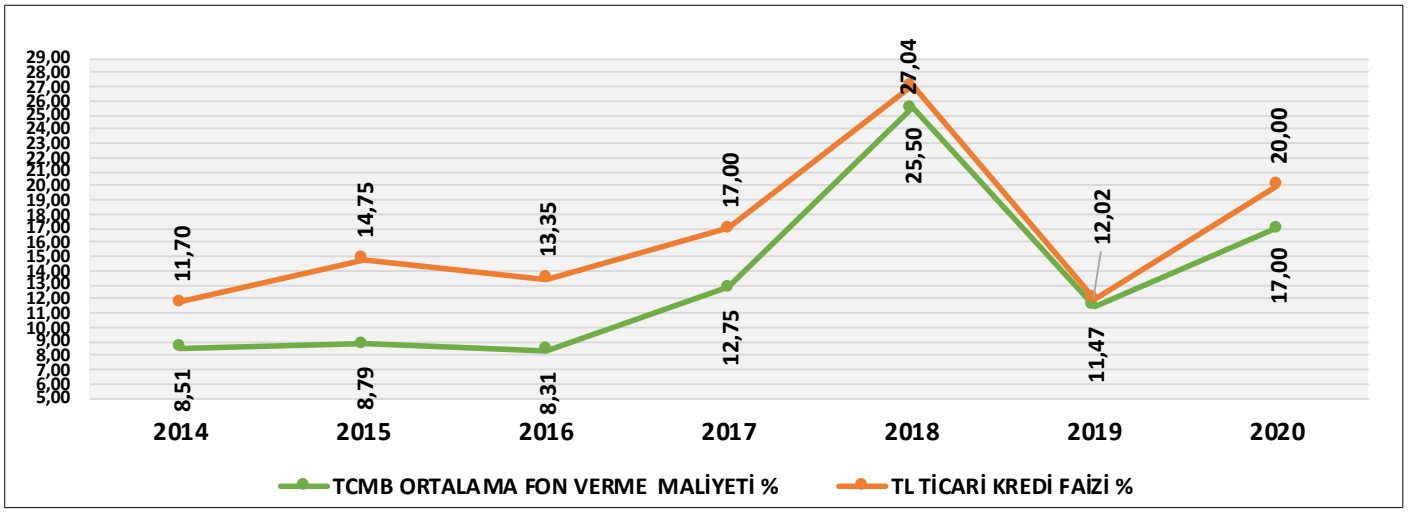

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Yıl genelinde önemli portföy yatırımı çıkışı yaşanmıştır. Türk Lirası'nın değer kaybını önlemek için kullanılan T.C. Merkez Bankası net döviz rezervleri bir dönem sonra negatife geçmiş ve bu Türk Lirası'ndaki değer kaybını daha da hızlandırmıştır.

Türk Lirası sepet kur 2019 yıl sonunu 6,18 seviyesinde kapatmıştır. 2020 yılı ekim ayı sonunda sepet kur 9,04 seviyesine kadar yükselmiştir. Böylece değer kaybı yüzde 40'ı aşmıştır. Finansal kırılganlıkların artması sonucu ekonomi ve T.C. Merkez Bankası yönetiminde değişikliklere gidilmiştir. Bu değişiklik ardından T.C Merkez Bankası'nın sıkı para politikasına dönmesi ardından Türk Lirası kayıplarının bir bölümünü telafi etmiştir. Yıl sonunda sepet kur 8,26 seviyesinden kapanmıştır. Yıl genelinde değer kaybı da yüzde 33,7 olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomik Güven 2020 Yılı Genelinde Dalgalanmalar Yaşadı

Ekonomik güven 2020 yılında salgının yarattığı etkiler ile yıl boyunca dalgalanmalar göstermiştir. Yıla artış ile başlayan ekonomik güven endeksi salgının ilk etkileri ve kapatma önlemleri sonucu nisan ayında 60 puanın da altına inerek dip seviyeye gerilemiştir. Ekonomiye verilen destekler ile güven mayıs ayından itibaren artış eğilimine girmiştir. Ekim ayına kadar güvende artış devam etmiştir. Salgın öncesi güven seviyesine yaklaşılmıştır. Ancak kasım ayında yaşanan finansal şok ve aralık ayında salgının kuvvetlenen ikinci dalgası ile güven yeniden zayıflamıştır. Buna rağmen ekonomik güven yılı 2019 yıl sonunun sadece 4,5 puan altında kapatmıştır.

Grafik.23 Türk Lirası Sepet Kur

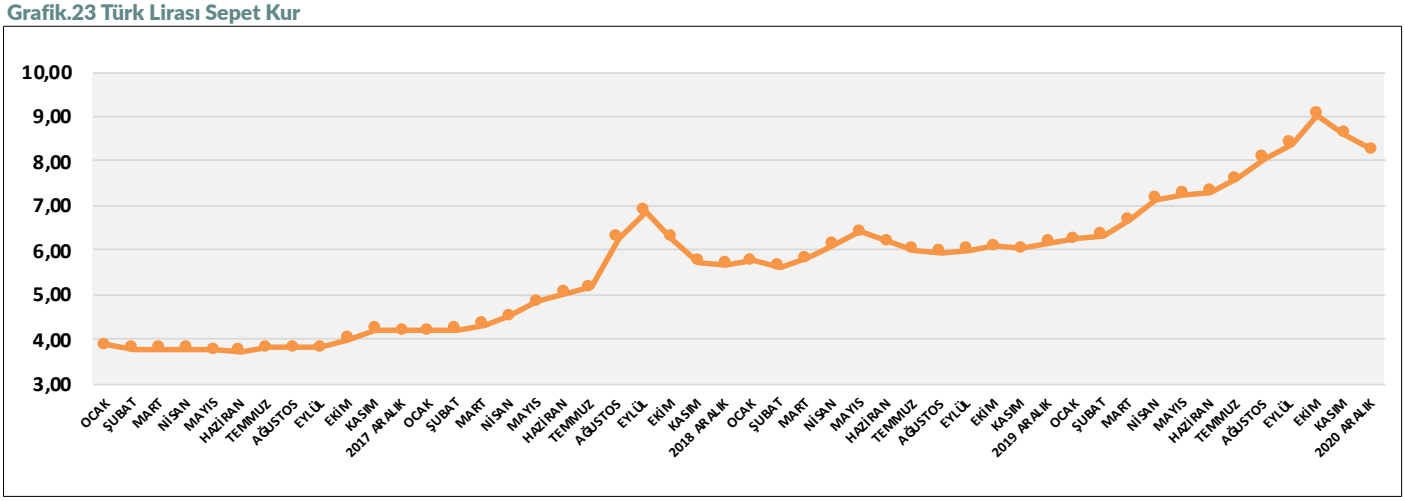

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Grafik.24 Ekonomik Güven Endeksi 2010=100

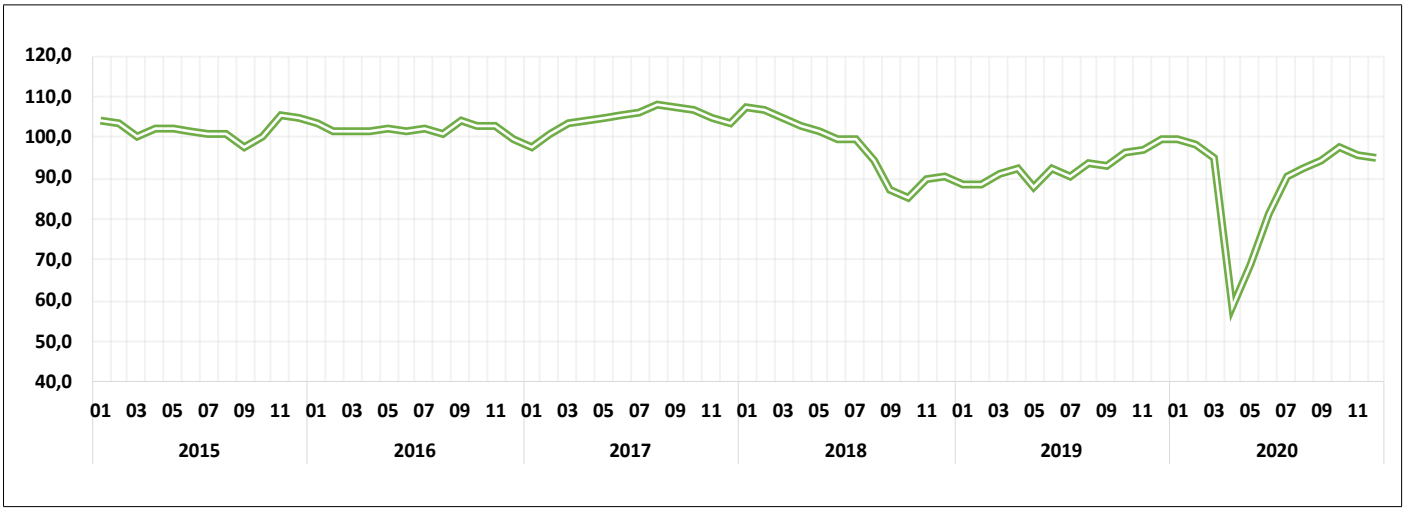

Kaynak: TÜİK

II.2 İNŞAAT SEKTÖRÜ

İnşaat Sektörü 2020 Yılını Yüzde 3,5 Daralma İle Kapattı

İnşaat sektörü salgından olumsuz etkilenen sektörler arasında yer almıştır. Sektöre verilen desteklere rağmen inşaat sektörü 2020 yılında yüzde 3,5 küçülmüştür.

Gayrimenkul sektörü ise 2020 yılının genelinde yüzde 2,6 büyüme göstermiştir. Gayrimenkul sektörü Covid-19 salgını etkisine rağmen büyüme sağlamıştır.

Toplam inşaat harcamaları 2020 yılında yüzde 8,1 artmış ve 628,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2020 yılında alınan toplam yapı ruhsatları alan bazında yüzde 48,7 artarak 110,98 milyon metrekareye yükselmiştir. 2020 yılında alınan konut yapı ruhsatları alan bazında geçen seneye göre yüzde 69,6 artarak 86,84 milyon metrekare olmuştur. Konut dışı bina yapı ruhsatları ise 2020 yılında yüzde 3,0 artarak 24,14 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir.

2020 yılında alınan toplam yapı izinleri alan bazında yüzde 18,9 azalarak 122,01 milyon metrekareye düşmüştür. 2020 yılında konut yapı izinleri alan bazında geçen seneye göre yüzde 17,6 azalarak 97,60 milyon metrekare olmuştur. Konut dışı bina yapı izinleri ise 2020 yılında yüzde 23,9 azalarak 24,41 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir.

2020 yılında konut satışları 2019 yılına göre yüzde 11,2 artarak 1.499.316 adet olmuştur. 2020 yılında yabancılara konut satışı ise yüzde 10,3 azalarak 40.812 adet olarak gerçekleşmiştir.

2020 yılında ipotekli konut satışları geçen yıla göre yüzde 72,4 artmış ve 573.337 adet olmuştur. Yeni (birinci el) konut satışı ise yüzde 8,2 azalarak 469.740 adet olarak gerçekleşmiştir.

Konut kredileri 2020 yılında bir önceki yıla göre yüzde 39,8 büyümüştür. Konut kredisi aylık ortalama faiz oranı ise 2019 yılı aralık ayında yüzde 1,05 iken 2020 yılı aralık ayında yüzde 1,55'e yükselmiştir.

2020 yılında inşaat malzemeleri sanayi ihracatı 2019 yılına göre yüzde 1,5 azalarak 21,16 milyar dolara inmiştir. İnşaat malzemeleri ithalatı ise 2020 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,5 artarak 7,03 milyar dolar olmuştur.

İnşaat malzemeleri sanayi üretimi 2020 yılında bir önceki yıla göre yüzde 9,1 büyümüştür. 2019 yılında inşaat malzemeleri sanayi üretimi yüzde 13,0 daralmıştır.

İnşaat malzemeleri iç pazarı 2020 yılında, 2019 yılına göre yüzde 8,1 büyüyerek 408,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

İnşaat malzemeleri fiyatları 2020 yılında yüzde 30,48 artmıştır. 2019 yılında inşaat malzemeleri fiyatları yıllık olarak yüzde 5,12 artış göstermişti. İnşaat işçilik maliyetleri ise 2020 yılında yüzde 13,96 artmıştır. 2019 yılında artış yüzde 25,70 olarak gerçekleşmişti.

Tablo.17 İnşaat Sektörü Temel Göstergeler

GÖSTERGELER	2019	2020	DEĞİŞİM %
Türkiye Ekonomisi Büyüme %	0,9	1,8	-
İnşaat Sektörü İstihdam Bin Kişi (Kasım)	1.585	1.686	6,4
İnşaat Sektörü Büyüme %	-8,6	-3,5	-
Gayrimenkul Sektörü Büyüme %	1,9	2,6	-
Toplam İnşaat Harcamaları Milyar TL	580,95	628,17	8,1
Alınan Konut Yapı Ruhsatı Milyon m²	51,21	86,84	69,6
Alınan Konut Dışı Bina Yapı Ruhsatı Milyon m²	23,44	24,14	2,9
Alınan Toplam Yapı Ruhsatı Milyon m²	74,65	110,98	48,7
Alınan Konut Yapı İzinleri Milyon m²	118,41	97,60	-17,6
Alınan Konut Dışı Bina Yapı İzinleri Milyon m²	32,06	24,41	-23,9
Alınan Toplam Yapı İzinleri Milyon m²	150,47	122,01	-18,9
Konut Satışı Adet	1.348.729	1.499.316	11,2
Konut Satışı Adet İpotekli	332.508	573.337	72,4
Konut Satışı Adet Yeni Konut	511.682	469.740	-8,2
Yabancılara Konut Satışı Adet	45.483	40.812	-10,3
Yeni Konut Fiyat Artışı Yıllık %	2,9	7,1	-
Konut Kredileri Hacmi Milyar TL	199,15	278,29	39,8
Konut Kredisi Faiz Oranları % Aylık Ortalama	1,05	1,55	-
İnşaat Malzemeleri İhracatı Milyar Dolar	21,48	21,16	-1,5
İnşaat Malzemeleri İthalatı Milyar Dolar	6,79	7,03	3,5
İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretimi Büyüme %	-13,0	9,1	-
İnşaat Malzemeleri İç Pazarı Milyar TL	377,61	408,27	8,1
Bina İnşaat Maliyetleri Yıllık Artışı %	11,04	25,09	-
Bina İnşaat Malzeme Fiyatları Yıllık Artışı %	5,12	30,48	-
Bina İnşaat İşçilik Maliyeti Yıllık Artışı %	25,70	13,96	-
Yabancıların Gayrimenkul Alımı Milyon Dolar	4,98	4,40	-11,6
Yurt Dışı Müteahhitlik İşleri Milyar Dolar	19,72	14,39	-27,0
Yurtdışı Müteahhitlik İşleri Proje Adet	515	299	-41,9

Kaynak: Çalışma Ekibi

İnşaat Sektörü 2020 Yılında Yüzde 3,5 Küçüldü

İnşaat sektörü 2020 yılında yüzde 3,5 küçülmüştür. Böylece sektörde 2018 ve 2019 yıllarından sonra 2020 yılında da küçülme yaşanmıştır. Sektör 3 yıl üst üste daralmıştır. 2020 yılında inşaat sektörü öncelikle salgından olumsuz etkilenmiştir. Ancak salgın ile mücadele amacıyla uygulanan destek programlarından ise olumlu etki görmüştür. İnşaat sektöründe sağlanan destekler ile yarım kalan inşaat işleri hızla tamamlanmaya başlanmıştır. Yine kredi programları özellikle konut tarafında talebi canlandırmıştır. Ancak yıl genelinde konut dışı yapı inşaatları ile kamu inşaatları önemli ölçüde daralmıştır. Böylece inşaat sektörü 2020 yılında da küçülmüştür.

İnşaat Sektörü Yılın Üç Çeyrek Döneminde Daraldı

İnşaat sektörü 2020 yılına son altı çeyrek üst üste küçülerek başlamıştır. 2020 yılının ilk çeyreğinde sektörün devam eden kendi talep ve mali sorunları nedeniyle inşaat sektörü yine daralmıştır. İnşaat sektörü ikinci çeyrekte ise yüzde 3,9 küçülmüştür. Salgın nedeniyle ekonomiye ve inşaat sektörüne verilen destekler ile inşaat sektörü üçüncü çeyrekte yüzde 4,7 büyümüştür. Böylece sektör sekiz çeyrek sonra büyüme yaşamıştır. Ancak inşaat sektörü yılın son çeyreğinde salgının ikinci dalgasının yaşanması ile yeniden ve yüzde 12,5 daralmıştır.

İnşaat Harcamaları 2020 Yılında 628,2 Milyar TL Olarak Gerçekleşti

2020 yılında inşaat harcamalarında cari fiyatlarla artış yaşanmıştır. 2020 yılında sektördeki küçülmeye karşın cari fiyatlarla harcamalar yüzde 8,1 artmış ve 628,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. İnşaat harcamaları nominal olarak büyüme göstermiştir. İnşaat harcamaları enflasyondan arındırıldığında ise reel olarak yüzde 13,6 ile daralma yaşamıştır.

İnşaat Harcamaları Üçüncü Çeyrekte Hareketlendi

2020 yılında inşaat harcamaları çeyrek dönemler itibariyle farklı gelişmeler göstermiştir. Yılın ilk çeyreğinde cari fiyatlarla inşaat harcamaları geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 6,4 daralmıştır. İnşaat harcamaları ikinci çeyrekte de nominal olarak geçen yılın ikinci çeyreğine göre yüzde 3,5 artış göstermiştir. İnşaat harcamaları en yüksek performansı üçüncü çeyrekte göstermiş ve harcamalar geçen yılın üçüncü çeyreğine yüzde 27,5 artmıştır. Yılın son çeyreğinde ise harcamalar geçen yılın aynı çeyreğine yüzde 8,4 yükselmiştir. Yıl genelinde üçüncü çeyrekte yaşanan artışlar sektörü sürüklemiştir.

İnşaat Sektörü ile GSYİH Büyümesi 2020 Yılında da Ayrıştı

İnşaat sektörü ile GSYİH büyümesi arasında 2020 yılında da ayrışma yaşanmıştır. GSYİH son üç yıldır sınırlı da olsa büyüme gösterirken inşaat sektörü son üç yıldır üst üste daralma yaşamıştır. 2020 salgın yılında verilen destekler ile ekonomide göreceli bir toparlanma olmuş ve ekonomi yüzde 1,8 büyümüştür. İnşaat sektörü ise 2020 yılında desteklerden yararlanmış olmasına karşın yüzde 3,5 küçülmüştür. İnşaat sektörü ile GSYİH büyümesi arasında yaşanan ayrışma inşaat sektörünün kendi iç sorunlarından kaynaklanmaya devam etmektedir.

İnşaat Sektörünün Milli Gelir İçinde Payı 6,2'ye Geriledi

2010 yılından itibaren inşaat sektörünün milli gelir içindeki payı artış göstermişken ilk kez 2018 yılında payda önemli bir düşüş yaşanmıştır. İnşaat sektörünün GSYİH içindeki payı yüzde 7,2'ye inmiştir. 2019 yılında daralma devam etmiş ve inşaat sektörünün payı yüzde 6,5'e inmiştir. 2020 yılında da GSYİH içinden alınan paydaki düşüş sürmüş ve yüzde 6,2 olarak gerçekleşmiştir.

İnşaat Harcamalarının Sabit Sermaye Yatırımları İçinde Payı Yüzde 45,8'e Geriledi

İnşaat harcamalarının toplam sabit sermaye yatırımları içinden aldığı pay 2020 yılında 6,2 puan azalarak yüzde 45,8'e inmiştir. İnşaat harcamalarının toplam sabit sermaye yatırımları içindeki payı 2016-2018 döneminde artış göstermişti. 2019 ve 2020 yıllarında ise inşaat sektörünün payında önemli bir düşüş yaşanmış ve pay 2010 yılı seviyesinin de altına inmiştir. İnşaat harcamalarının 2020 yılı performansı, ortalama sabit sermaye yatırımları harcamalarının çok altında kalmıştır.

İnşaat İşgücü Maliyetleri 2020 Yılında Yüzde 13,74 Arttı

2020 yılında üretici fiyatlarında ve döviz kurlarında yaşanan önemli artışlar nedeniyle inşaat maliyetlerinde de önemli bir artış yaşanmıştır. 2020 yılında inşaat maliyetleri yüzde 25,0 yükselmiştir. İnşaat maliyetlerini oluşturan işgücü maliyetleri 2020 yılında yüzde 13,74 artış göstermiştir. İnşaat malzemeleri maliyetleri ise yüzde 30,34 artmıştır. İnşaat malzemeleri fiyat artışları özellikle döviz kuru artışlarından beslenmiştir.

İnşaat Sektöründe Ortalama İstihdam 2019 Yılında 1,54 Milyona Geriledi

İnşaat sektöründe istihdam 2008 yılından sonra sürekli ve kademeli bir artış göstermiş, 2018 yılında ise ilk kez gerilemiş, istihdam 2019 yılında daha kuvvetli bir gerileme yaşanmıştı. İnşaat sektöründe ortalama istihdam 2020 yılında yine sınırlı bir düşüş göstermiştir. Salgının çalışma hayatı üzerindeki olumsuz etkileri inşaat sektöründeki istihdamı da sınırlamıştır. 2020 yılında inşaat sektöründe ortalama istihdam 1.538 bin kişiye inmiştir. İnşaat sektörünün toplam istihdam içindeki payı ise diğer sektörlerde yaşanan daha yüksek istihdam kayıpları nedeniyle yüzde 5,5'ten yüzde 5,7'ye yükselmiştir.

Grafik.25 İnşaat Sektörü Büyüme Yıllık; Yüzde

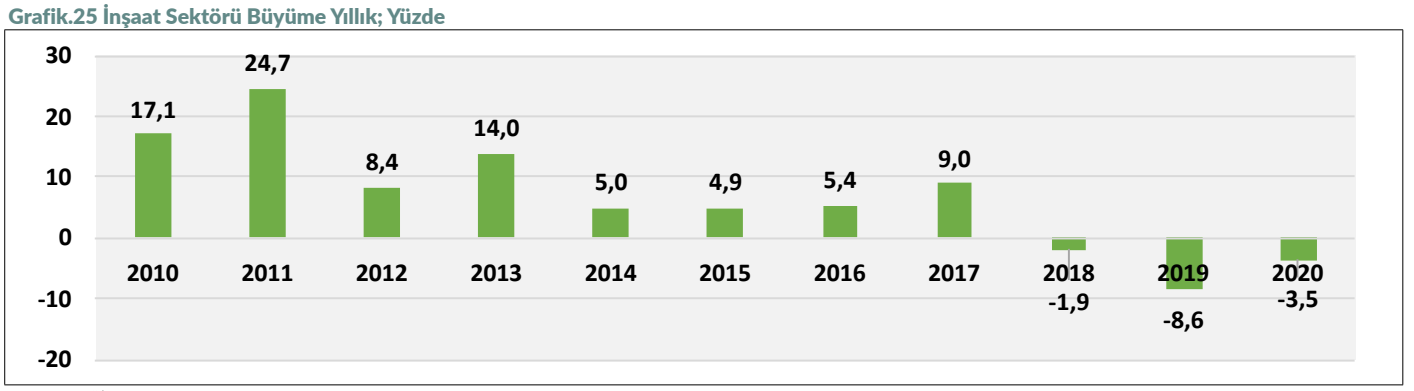

Kaynak: TÜİK

Grafik.26 İnşaat Sektörü Büyüme Çeyrek Dönem; Yüzde

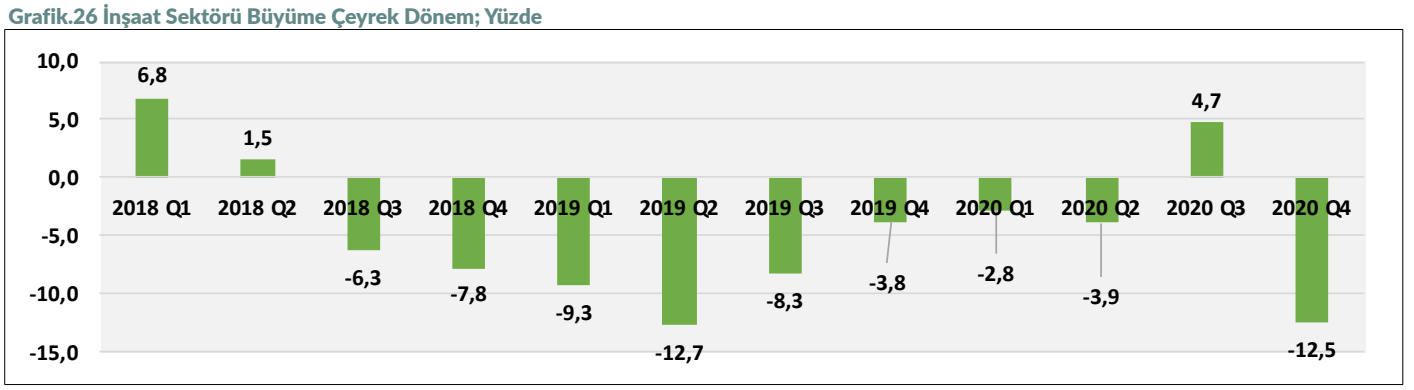

Kaynak: TÜİK

Grafik.27 İnşaat Harcamaları Yıllık; Milyar TL

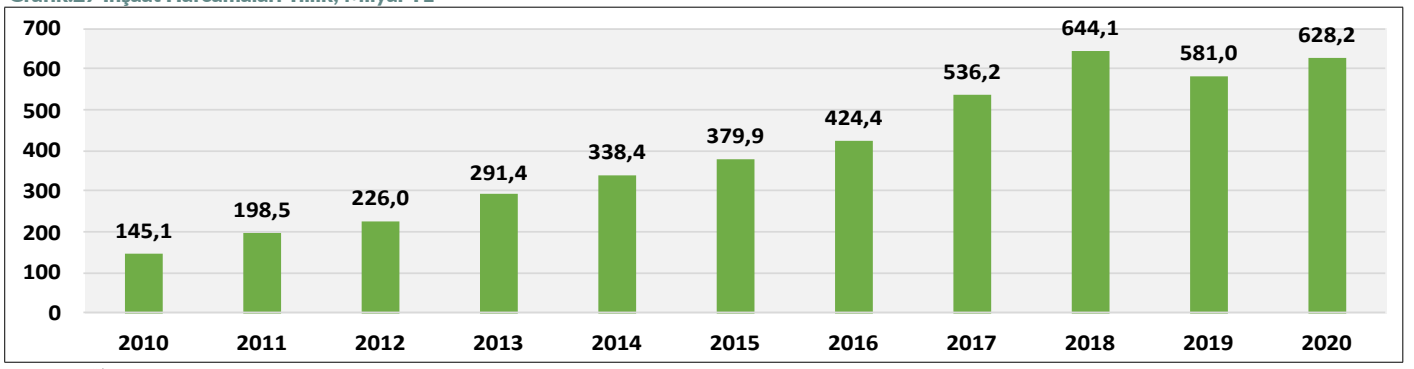

Kaynak: TÜİK

Grafik.28 İnşaat Harcamaları Çeyrek Dönem; Milyar TL

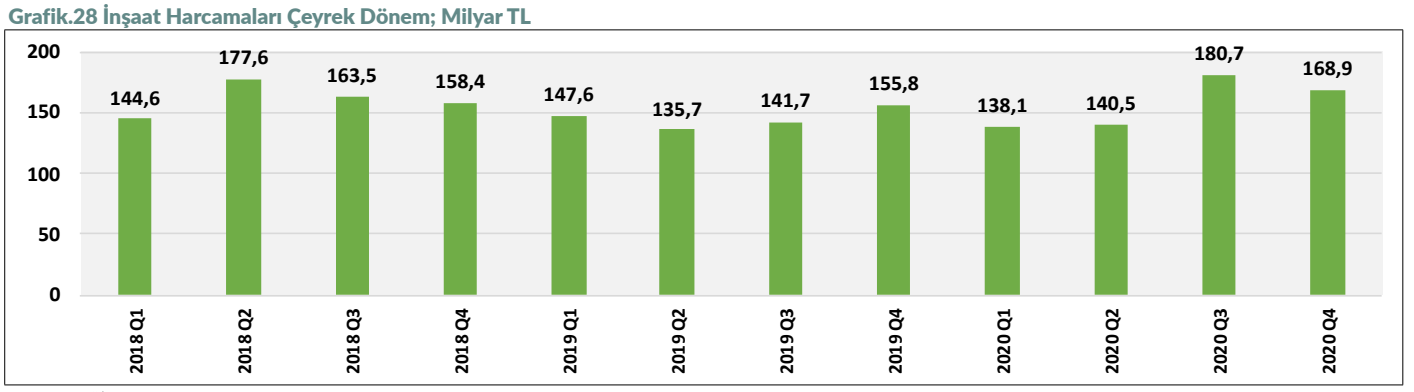

Kaynak: TÜİK

Grafik.29 İnşaat Sektörü ve Ekonomik Büyüme İlişkisi

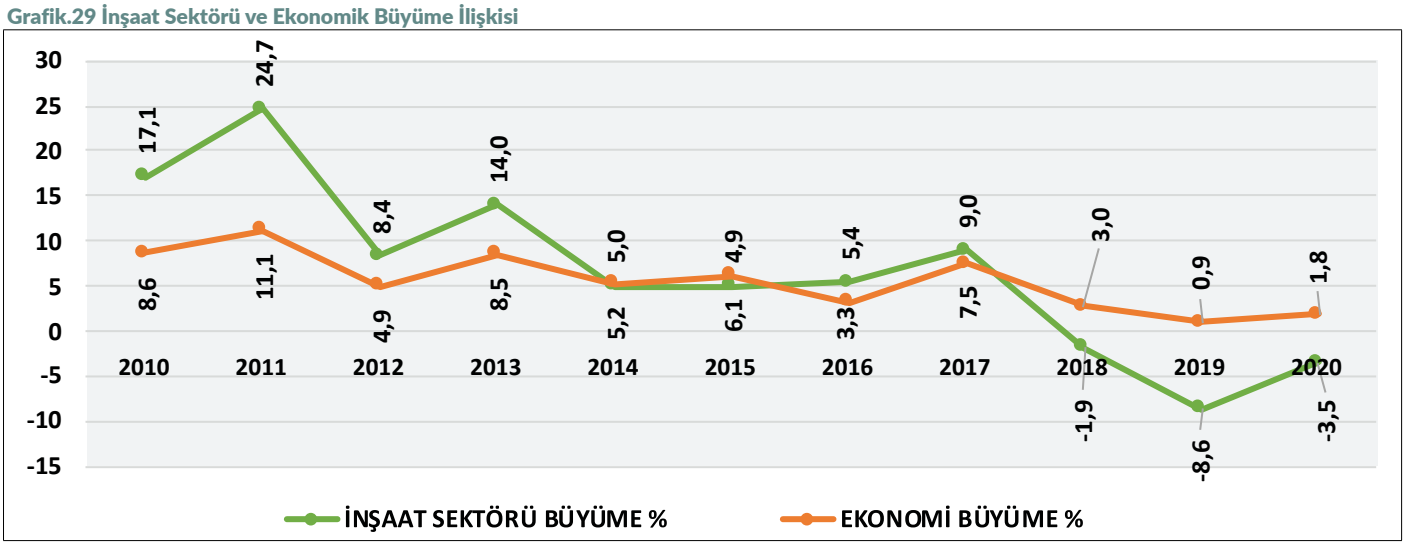

Kaynak: TÜİK

Grafik.30 İnşaat Sektörünün GSYH İçinde Payı; Yüzde

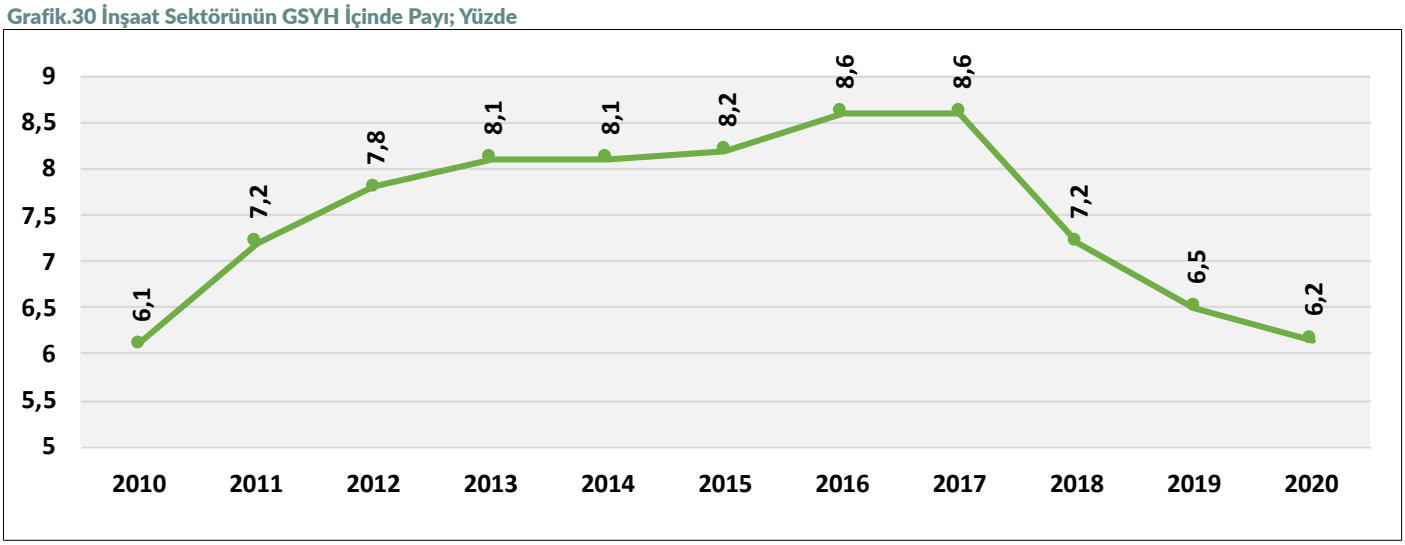

Kaynak: TÜİK

Grafik.31 İnşaat Harcamalarının Sabit Sermaye Yatırımları İçinde Payı; Yüzde

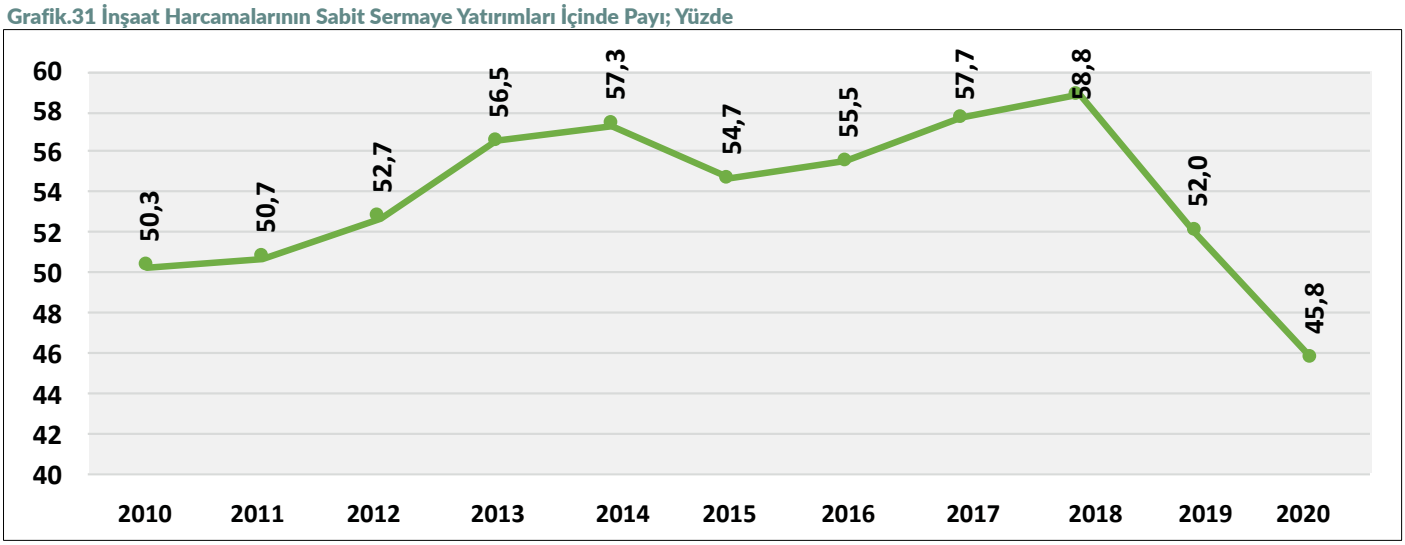

Kaynak: TÜİK

Grafik.32 Bina İnşaat Maliyet Endeksi 2005=100

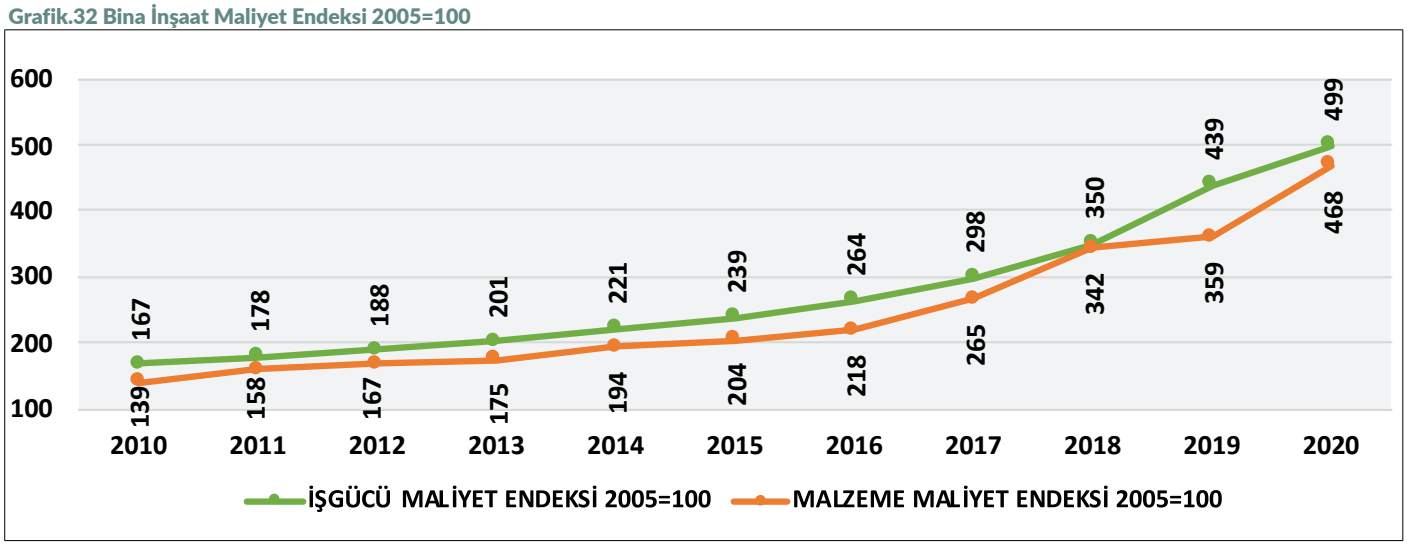

Kaynak: TÜİK

Grafik.33 İnşaat Sektöründe İstihdam

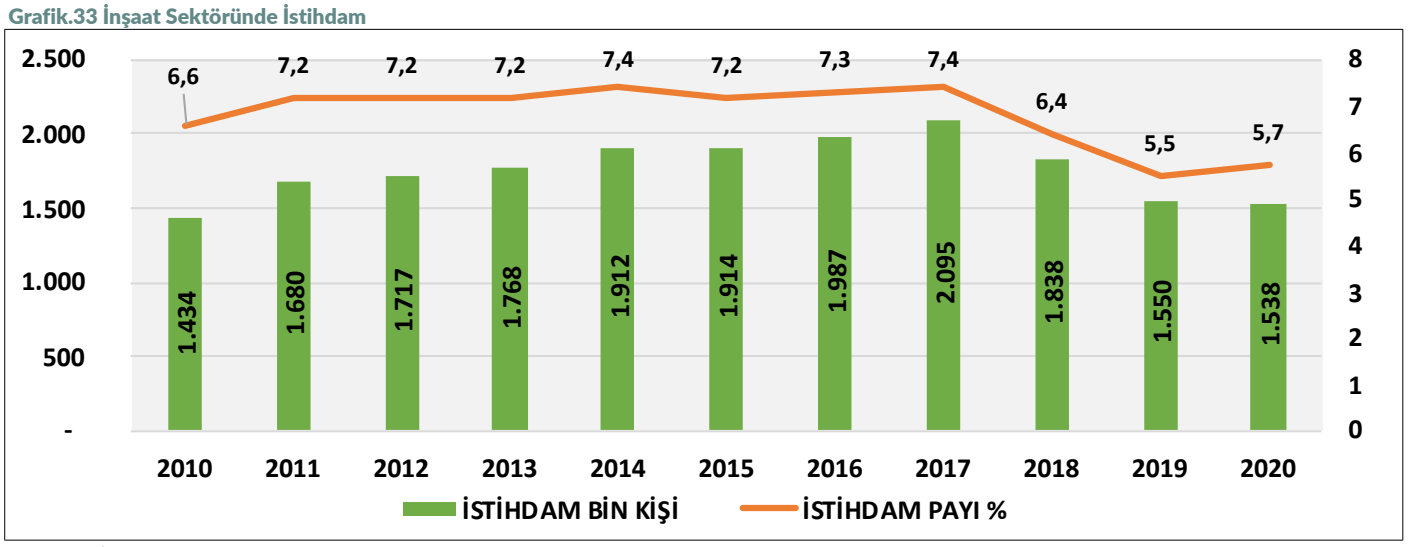

Kaynak: TÜİK

Grafik.34 İnşaat Sektörü Güven Endeksi 2010=100

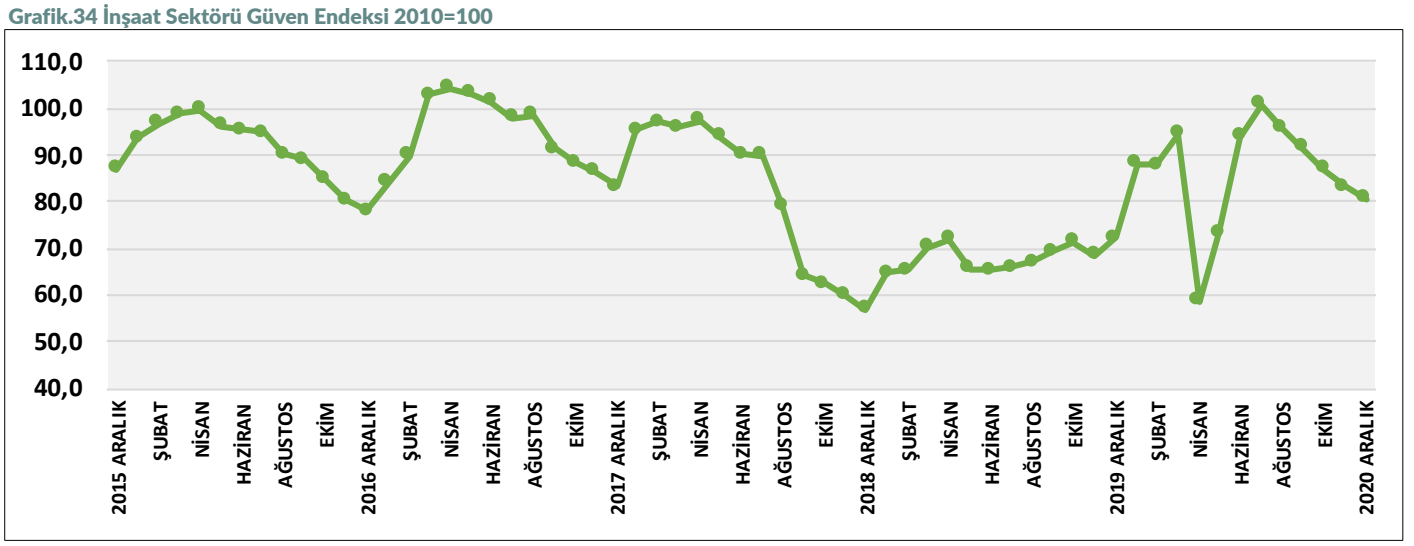

Kaynak: TÜİK

İnşaat Sektöründe Güven 2020 Yılında Dalgalanma Gösterdi

İnşaat sektöründe güven endeksi 2020 yılında dalgalanma göstermiştir. Ayrıca TÜİK yıl içinde endekste güncelleme yapmıştır. İnşaat sektörü güven endeksi 2020 yılına iyimserlik ile ve artışla başlamıştır. Yaşanan salgın ile güven nisan ayında dip seviyeye inmiştir. Sonrasında yaşanan toparlanma ile inşaat sektöründe güven artışa geçmiştir. İnşaat sektöründe güven temmuz ayındaki yıl içi zirvesi sonrası ise gerileme eğilimi içinde olmuştur.

Alınan Yapı Ruhsatlarında Artış Yaşandı

2020 yılında alınan yapı ruhsatlarında önemli bir artış yaşanmıştır. Salgın yılına rağmen alınan yapı ruhsatları büyümüştür. Alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak bir önceki yıla göre yüzde 48,7 artmış ve 110,98 milyon metrekareye yükselmiştir. Konutlar için alınan yapı ruhsatlarında büyüme yüzölçümü olarak yüzde 69,6'ya çıkmıştır. 2020 yılında 547.211 adet daire için yapı ruhsatı alınmıştır. Konut dışı binalar için alınan yapı ruhsatlarında büyüme ise yüzölçümü olarak sınırlı kalmış ve yüzde 2,9 olmuştur. Alınan yapı ruhsatlarındaki artışta salgın yılında inşaat ve konut sektörüne verilen destekler etkili olmuştur.

Alınan Yapı İzinlerinde (Yeni Arzlarda) Gerileme Yaşandı

2020 yılında yeni arzlarda yani alınan yapı izinlerinde düşüş yaşanmıştır. Alınan yapı izinleri yüzölçümü olarak bir önceki yıla göre yüzde 13,8 küçülmüş ve 122,01 milyon metrekare olmuştur. Konutlar için alınan yapı izinlerinde daralma yüzölçümü olarak yüzde 17,6 olarak gerçekleşmiştir. 599.889 adet daire için yapı izni alınmıştır. Konut dışı binalar için alınan yapı izinlerinde ise yüzölçümü olarak yüzde 23,8 düşüş yaşanmıştır. Alınan yapı izinlerindeki gerilemede talep tarafındaki sert daralmalar etkili olmuştur.

Konut İnşaat Harcamalarının Payı 2020 Yılında Yüzde 76,6'ya Yükseldi

Konut inşaatları harcamalarının payı 2020 yılında yüzde 76,6'ya yükselmiştir. 2020 yılında yaşanan salgın konut dışı bina yatırımlarını çok olumsuz etkilemiştir. Özellikle ticari gayrimenkullerde sıkıntılar yaşanmıştır. Bu nedenle 2020 yılında konut dışı bina harcamaları azalmıştır. Toplam inşaat harcamaları içinde konut dışı binaların payı yüzde 23,4'e inerken konutların payı yüzde 76,6'ya yükselmiştir.

Tablo.18 Alınan Yapı Ruhsatlarında Bina İstatistikleri

Kullanım Amacı		Yıllar			Değişim %	
		2018	2019	2020	2018/2019	2019/2020
Toplam Bina	Bina sayısı	104.509	56.308	95.408	-46,1	69,4
	Yüzölçümü (m²)	149.438.529	74.648.875	110.975.590	-50,0	48,7
	Değer (Milyon TL)	204.599.640	120.868.474	206.828.279	-40,9	71,1
	Daire sayısı	669.165	324.839	547.211	-51,5	68,5
Toplam Konut	Bina sayısı	84.080	45.731	82.019	-45,6	79,4
	Yüzölçümü (m²)	105.664.750	51.205.410	86.840.130	-51,5	69,6
	Değer (Milyon TL)	146.190.200	83.954.360	163.340.100	-42,6	94,6
	Daire sayısı	665.948	323.352	545.414	-51,4	68,7
Toplam Konut Dışı Bina	Bina sayısı	20.429	10.577	13.389	-48,2	26,6
	Yüzölçümü (m²)	43.773.779	23.443.465	24.135.460	-46,4	2,9
	Değer (Milyon TL)	58.409.440	36.914.114	43.488.179	-36,8	17,8
	Daire sayısı	3.217	1.487	1.797	-53,8	20,8

Kaynak: TÜİK

Tablo.19 Alınan Yapı İzinleri Bina İstatistikleri

Kullanım Amacı		Yıllar			Değişim %	
		2018	2019	2020	2018/2019	2019/2020
Toplam Bina	Bina sayısı	127.117	94.067	77.679	-26	-17,4
	Yüzölçümü (m²)	174.607.255	150.467.763	122.013.147	-13,8	-18,9
	Değer (Milyon TL)	242.118.772	244.419.809	225.274.907	1,0	-7,8
	Daire sayısı	894.240	740.470	599.889	-17,2	-19,0
Toplam Konut	Bina sayısı	110.163	81.132	67.766	-26,4	-16,5
	Yüzölçümü (m²)	136.950.149	118.412.401	97.597.791	-13,5	-17,6
	Değer (Milyon TL)	191.265.300	193.924.120	181.659.140	1,1	-6,1
	Daire sayısı	890.676	736.669	597.790	-17,3	-18,9
Toplam Konut Dışı Bina	Bina sayısı	16.954	12.935	9.913	-23,7	-23,4
	Yüzölçümü (m²)	37.657.106	32.055.362	24.415.356	-14,9	-23,8
	Değer (Milyon TL)	50.853.472	50.495.689	43.615.767	-0,7	-13,6
	Daire sayısı	3.564	3.801	2.099	6,6	44,8

Kaynak: TÜİK

Grafik.35 Konut ve Konut Dışı Bina İnşaat Harcamalarının Dağılımı

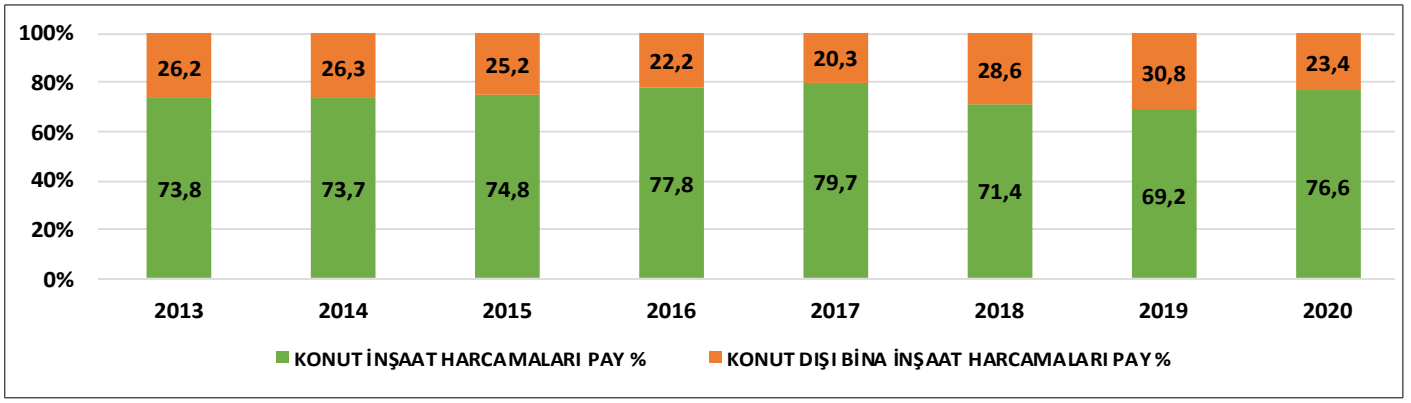

II.3 KONUT SEKTÖRÜ

Konut sektörü inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi için en önemli faaliyet alanı olmayı sürdürmektedir. Bu çerçevede konut sektörüne ilişkin çok yönlü ve ayrıntılı göstergelere ve değerlendirmelere yer verilmektedir. Konut sektörü 2017 yılında her yönü ile inşaat sektöründe sürükleyici olmuşken 2018 yılında küçülme ile karşılaşmış, 2019 yılında ise çok daha sert bir daralma yaşanmıştır. 2020 yılında yaşanan salgına ve olumsuz etkilerine verilen destekler ile konut sektörü bir önceki yıla göre önemli bir büyüme sağlamıştır.

Konut Yapı Ruhsatlarında Önemli Artış Yaşandı

2020 yılında alınan konut yapı ruhsatlarında önemli artış yaşanmıştır. Konutlar için alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak bir önceki yıla göre yüzde 69,6 artarak 86,84 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir. 545.414 adet daire için yapı ruhsatı alınmıştır. Ortalama konut alanı da 159,2 metrekare olmuştur. İnşaat değeri 163,34 milyar TL olan alınan yapı ruhsatları konut sektöründe yeni başlangıçlar için genişletici bir beklenti yaratmaktadır. Konut sektöründe alınan yapı ruhsatları verileri bina ve daire sayısı ile yüzölçümü itibarıyla 2018 yılına yaklaşmıştır. Böylece 2019 yılı kayıplarının önemli bölümü telafi edilmiştir.

Tablo.20 Yapı Ruhsatlarına Göre Konut İnşaatları (2015-2020)

Yıllar	Bina sayısı	Konut Birim Sayısı (Daire)	Yüzölçümü (m²)	Ortalama Konut Birim Alanı (m²)	Değer (Milyon TL)
2015	106.734	897.230	140.335.751	156,4	120.111
2016	113.038	1.002.725	159.071.137	158,6	145.536
2017	139.555	1.397.758	226.997.398	162,4	248.627
2018	84.080	665.948	105.664.750	158,9	146.190
2019	45.731	323.352	51.205.410	158,4	83.954
2020	82.019	545.414	86.840.130	159,2	163.340

Kaynak: TÜİK

Tablo.21 Yapı Kullanma İzin Belgelerine Göre Konut İnşaatları (2015-2020)

Yıllar	Bina sayısı	Konut Birim Sayısı (Daire)	Yüzölçümü (m²)	Ortalama Konut Birim Alanı (m²)	Değer (Milyon TL)
2015	94.536	732.948	109.215.596	149,0	92.207
2016	95.477	750.743	115.040.207	153,4	105.363
2017	104.122	830.294	127.607.634	153,7	140.600
2018	110.163	890.676	136.950.149	153,8	191.265
2019	81.132	736.669	118.412.401	160,7	193.924
2020	67.766	597.790	97.597.791	163,3	181.659

Kaynak: TÜİK

Konut Arzı 2020 Yılında Geriledi

Konut sektöründe yeni arzlar 2010 yılından itibaren artış eğilimi içinde olmuş, 2018 yılında en yüksek seviyesine ulaşmış, 2019 yılında ise ilk kez gerileme yaşanmıştı. 2020 yılında ise salgının etkileri ile konut arzı (yapı izni alınan bina/daire sayısı) önemli ölçüde gerilemiştir. 2020 yılında alınan konut yapı izinleri bir önceki yıla göre daire sayısı olarak yüzde 18,9 gerilemiş ve 597.790 adet olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında konut satışlarına verilen destekler daha önce bitmiş olan ve bekleyen konutlarda satışları desteklemiştir. Bu nedenle yeni arzlar gerilemiştir.

Konut Satışları 2020 Yılında Yüzde 11,2 Arttı

2020 yılında konut satışları bir önceki yıla göre yüzde 11,2 artarak 1.499.316 adet olarak gerçekleşmiş ve iki yıllık gerileme ardında salgın yılında yükselmiştir. 2020 yılında yaşanan salgın ve konut sektörüne verilen destekler konut satışlarını iki ayrı yönden etkilemiştir. Yılın ikinci çeyrek döneminde salgın nedeniyle konut satışlarında önemli düşüş yaşanmıştır.

Konut sektörüne yönelik verilen destekler ise etkisini haziran ayından itibaren göstermeye başlamıştır. Düşük faizli konut kredileri kampanyaları konut talebini özellikle üçüncü çeyrekte önemli ölçüde artırmıştır. Konut satışları hızla artmıştır. Son çeyrekte ise faiz oranlarının artışı ile konut satışları zayıflamaya başlamıştır. Faiz kampanyaları ile artan konut kredisi kullanımı sonucu ipotekli konut satışları 2020 yılında bir önceki yıla göre yüzde 72,4 artmış ve 573.337 adet olmuştur. 2013 yılında bu yana en yüksek ipotekli konut satışı gerçekleşmiştir. Diğer satışlar ise yüzde 8,9 azalarak 925.979 adet seviyesine inmiştir.

2020 Yılında Birinci El Konut Satışları Yüzde 8,2 Geriledi

2020 yılında birinci el konut satışları 2019 yılına göre yüzde 8,2 azalarak 469.740 adet olmuştur. Böylece 2013 yılında bu yana verileri açıklanan konut satışlarında en düşük yıllık birinci el veya yeni konut satışı gerçekleşmiştir. İkinci el konut satışları ise yüzde 23,0 artarak 1.029.576 adete yükselmiştir. Böylece 2020 yılında konut sektörüne ve satışlarına verilen destekler ilk el ve ikinci el konut satışlarında farklı gelişmelere yol açmıştır.

Tablo.22 Konut Satışları; Adet Daire

Yıllar	İpotekli Satışlar	Diğer Satışlar	Toplam Satışlar
2013	460.112	697.078	1.157.190
2014	389.689	775.692	1.165.381
2015	434.388	854.932	1.289.320
2016	449.508	891.945	1.341.453
2017	473.099	936.215	1.409.314
2018	276.820	1.098.578	1.375.398
2019	332.508	1.016.221	1.348.729
2020	573.337	925.979	1.499.316

Kaynak: TÜİK

Tablo.23 Konut Satışlarının Birinci ve İkinci El Dağılımı, Adet

Dönem	Toplam	Birinci El	İkinci El
2013	1.157.190	529.129	628.061
2014	1.165.381	541.554	623.827
2015	1.289.320	598.667	690.653
2016	1.341.453	631.686	709.767
2017	1.409.314	659.698	749.616
2018	1.375.398	651.572	723.826
2019	1.348.729	511.682	837.047
2020	1.499.316	469.740	1.029.576

Kaynak: TÜİK

Yeni Konut Satışlarının Yeni Konut Arzına Oranı Yüzde 78,6'ya Yükseldi

2013 yılından bu yana yeni konut arzları yeni konut satışlarının üzerinde gerçekleşmektedir. Yeni konut satışlarının arzlara oranı yıllık olarak yüzde 80 ile 85 arasında değişmektedir. 2019 yılında hem arzlar hem de yeni konut satışları birlikte düşmüştür. Yeni konut satışlarının yeni konut arzına oranı ise 2019 yılında yüzde 70'e inmişti. 2020 yılında da hem yeni arzlar hem de yeni konut satışları birlikte gerilemiştir. Ancak yeni konut satışlarının yeni arzlara oranı yüzde 78,6'ya yükselmiştir. Yeni arzlar daha hızlı daralmıştır.

Grafik.36 Arz Edilen ve Satılan Yeni Konutlar

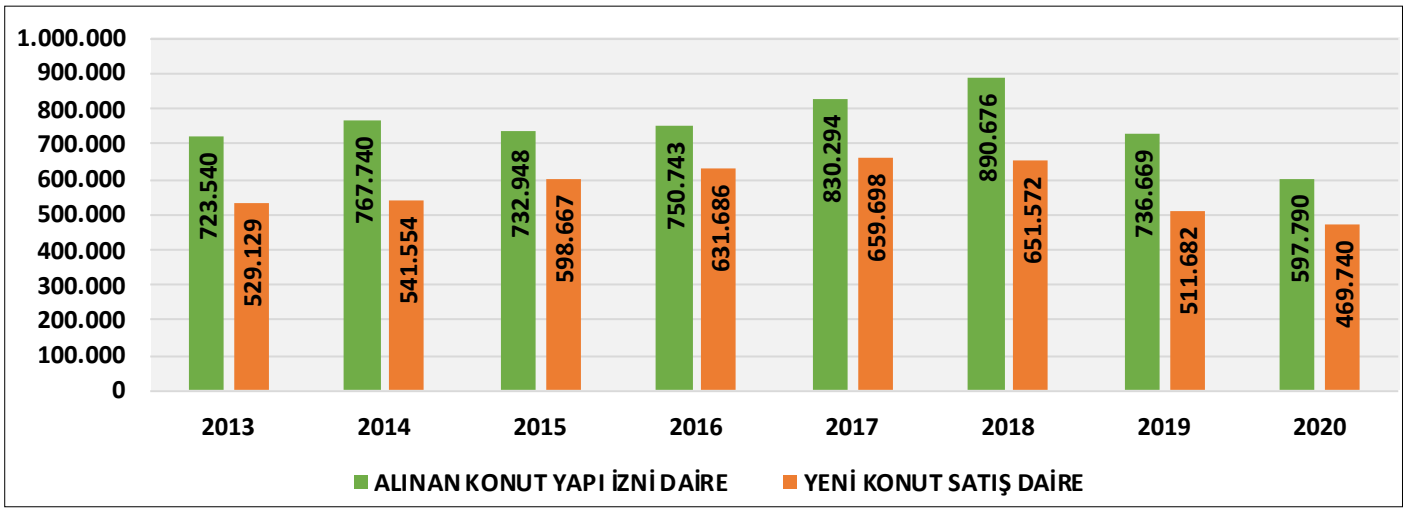

Tablo.24 İllere Göre Toplam Konut Satışları (2016-2020)

İller	2016	2017	2018	2019	2020
İstanbul	232.428	238.383	234.055	237.675	265.098
Ankara	144.570	150.561	131.161	132.486	157.095
İzmir	81.316	84.184	75.672	79.221	93.457
Antalya	60.608	60.273	62.940	65.258	63.898
Bursa	52.436	56.192	51.362	49.936	55.222
Mersin	34.904	36.540	37.189	35.424	43.496
Konya	31.822	34.750	37.198	34.614	37.196
Gaziantep	26.730	29.721	29.240	32.256	35.358
Kocaeli	35.257	38.898	35.783	31.207	36.770
Aydın	32.290	35.033	33.463	30.053	33.778
Adana	27.723	31.351	30.638	29.574	33.326
Balıkesir	27.666	28.250	28.917	29.069	32.264
Tekirdağ	34.126	33.144	30.886	27.521	34.618
Kayseri	30.675	30.315	29.041	26.614	30.033
Manisa	21.960	25.159	24.946	25.767	25.635
Samsun	22.225	24.176	25.196	24.562	25.956
Şanlıurfa	17.849	19.332	20.696	22.700	26.271
Hatay	20.197	21.996	22.835	22.681	25.175
Eskişehir	22.951	24.977	22.454	20.426	22.181
Diyarbakır	17.108	19.404	17.749	19.020	19.333
Sakarya	23.152	23.457	23.091	18.985	22.418
Muğla	17.486	18.618	18.633	18.484	22.243
Kahramanmaraş	14.684	16.231	16.781	16.334	15.517
Denizli	14.977	18.149	18.107	15.563	18.082
Çanakkale	13.189	13.059	13.725	12.005	12.853
Malatya	12.398	11.984	11.324	11.737	12.687
Diğer İller	270.726	285.177	292.316	279.557	299.356
Toplam	**1.341.453**	**1.409.314**	**1.375.398**	**1.348.729**	**1.499.316**

Kaynak: TÜİK

Konut Satışlarında İllerde Farklı Gelişmeler Yaşandı

2020 yılında toplam konut satışlarında artış yaşanmıştır. Toplam konut satışlarında illerde farklı gelişmeler yaşandığı görülmektedir. Büyük iller içinde İstanbul, Ankara ve İzmir'de konut satışları artmıştır. Yine Bursa, Mersin, Konya, Kocaeli, Aydın ve Adana'da konut satışları artış göstermiştir. Konut satışları Antalya, Manisa ve Kahramanmaraş'ta ise gerilemiştir. İlk 25 içindeki diğer illerde de konut satışlar artmıştır. İlk 25 ilin dışında kalan diğer illerde konut satışları 2020 yılında yüzde 7,1 artış göstermiştir.

İllerde Yeni Konut Satışları Gerileme Gösterdi

2020 yılında toplam yeni konut satışları yüzde 8,2 gerilemiştir. Hemen hemen tüm illerde yeni konut satışları düşüş göstermiştir. Öncelikle büyük illerde yeni konut satışları azalmıştır. İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Bursa ve Konya'da yeni konut satışları adet olarak göreceli daha yüksek düşüş göstermiştir. Orta ölçekli illerde de yeni konut satışlarında düşüş yaşanmıştır. 2020 yılında Gaziantep, Mersin, Samsun, Adana, Manisa, Şanlıurfa ve Hatay'da yeni konut satışları gerilemiştir. Kocaeli ve Tekirdağ'da ise yeni konut satışlar artmıştır. İlk 25 ilin dışında kalan diğer illerde de yeni konut satışları 2020 yılında düşüş göstermiştir.

Tablo.25 İllere Göre Birinci El Konut Satışları (2016-2020)

İller	2016	2017	2018	2019	2020
İstanbul	110.324	114.732	111.230	92.381	77.785
Ankara	58.765	57.904	47.945	41.107	38.033
İzmir	32.609	34.661	32.872	28.079	27.534
Antalya	23.614	23.746	24.226	20.134	16.532
Bursa	23.805	27.915	25.961	19.394	18.602
Konya	15.221	16.403	19.473	14.664	13.069
Gaziantep	13.776	14.058	13.802	13.423	12.227
Mersin	12.902	14.698	15.780	12.176	12.102
Kocaeli	16.370	19.300	17.261	11.616	12.134
Samsun	10.901	12.372	13.663	11.482	10.181
Tekirdağ	15.351	15.994	15.907	11.089	11.379
Adana	13.679	15.783	15.201	10.822	9.987
Manisa	11.211	13.072	13.582	10.582	8.874
Şanlıurfa	9.890	9.839	10.762	9.859	9.388
Hatay	11.430	11.251	11.720	9.214	8.391
Aydın	14.028	15.508	14.619	8.974	8.317
Kayseri	11.459	10.675	10.823	8.726	8.508
Balıkesir	9.234	11.654	11.395	8.115	8.624
Kahramanmaraş	9.687	9.725	9.930	7.600	6.300
Diyarbakır	10.031	9.703	7.902	7.371	5.112
Eskişehir	11.960	12.181	10.168	7.314	7.020
Sakarya	12.596	12.591	11.501	6.751	7.087
Ordu	5.154	5.270	6.292	5.801	5.253
Muğla	5.435	6.417	7.152	5.554	6.630
Denizli	7.826	9.698	9.915	5.505	5.445
Malatya	5.676	4.983	4.934	4.758	4.279
Diğer İller	148.752	149.565	157.556	119.191	110.947
Toplam	**631.686**	**659.698**	**651.572**	**511.682**	**469.740**

Kaynak: TÜİK

Grafik.37 Mevcut Konut Satış Fiyat Endeksi 2007=100

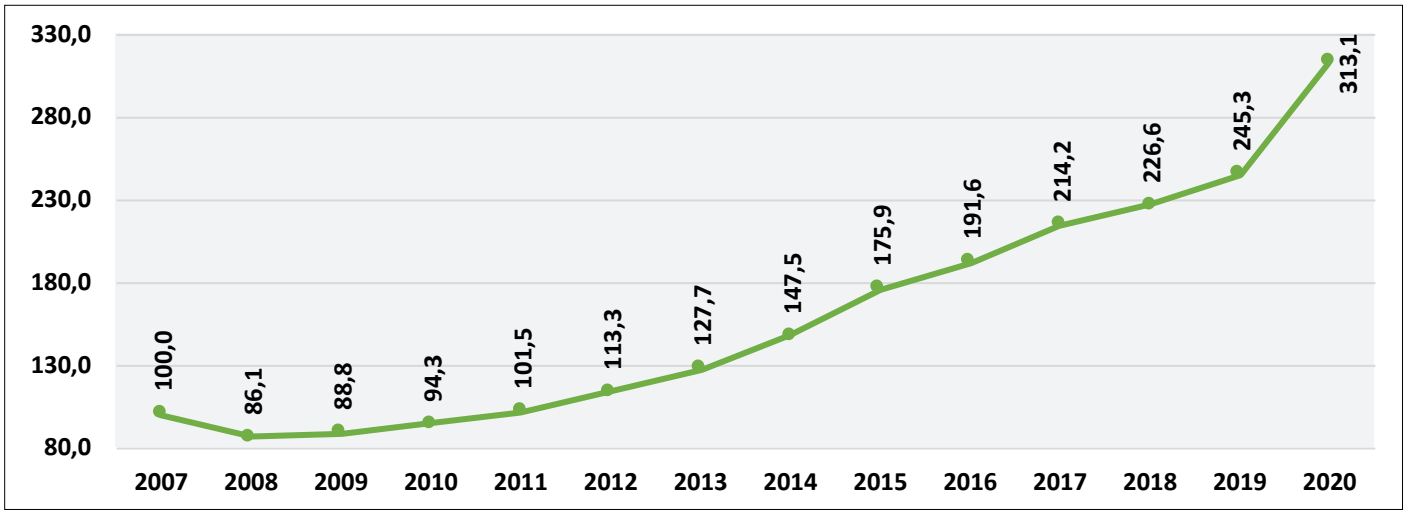

Kaynak: Reidin Emlak Endeksi, Aralık 2020

Tablo.26 Bölgelere Göre Konut Fiyat Endeksi Değişimleri

Bölgeler	2020 Nominal % Değişim	2020 Reel % Değişim
TR 72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	43,9	25,6
TR 52 (Konya, Karaman)	40,5	22,6
TR 42 (Bolu, Kocaeli, Sakarya, Yalova, Düzce)	40,5	22,6
TR A1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	37,7	20,2
TR 41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	36,0	18,7
TR 21 (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ)	35,6	18,3
TR 51 (Ankara)	34,0	16,9
TR 10 (İstanbul)	32,0	15,2
TR 61 (Antalya, Burdur, Isparta)	30,4	13,8
TR C1 (Kilis, Adıyaman, Gaziantep)	30,2	13,6
TR C2 (Diyarbakır, Şanlıurfa)	30,2	13,6
TR 62 (Adana, Mersin)	29,9	13,4
TR C3 (Batman, Mardin, Siirt, Şırnak)	29,4	12,9
Konut Fiyat Endeksi (KFE)	29,3	12,8
TR 82 (Çankırı, Kastamonu, Sinop)	29,1	12,7
TR 31 (İzmir)	28,6	12,2
TR 32 (Aydın, Denizli, Muğla)	27,9	11,6
TR 33 (Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Uşak)	27,7	11,4
TR A2 (Ağrı, Ardahan, Kars, Iğdır)	27,7	11,4
TR B2 (Van, Bitlis, Hakkari, Muş)	27,7	11,4
TR 83 (Samsun, Çorum, Amasya, Tokat)	26,4	10,3
TR 81 (Zonguldak, Bartın, Karabük)	25,0	9,1
TR 90 (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon)	22,6	6,9
TR B1 (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli)	22,6	6,9
TR 63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	22,4	6,8
TR 22 (Balıkesir, Çanakkale)	22,3	6,7
TR 71 (Nevşehir, Niğde, Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir)	20,8	5,4

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Mevcut Konut Fiyatları 2020 Yılında Yüzde 27,6 Arttı

2020 yılında konut talebi ve konut satışlarında yaşanan artış ile mevcut konut fiyatları önemli ölçüde yükselmiştir. Mevcut konut fiyatları artışı yeni konut fiyat artışının da üzerinde gerçekleşmiştir. Özellikle 2020 yılının üçüncü çeyreğinde uygulanan düşük faizli kredi kampanyaları ile konut talebi artmış ve konut fiyatları da yükselmiştir. Ayrıca inşaat maliyetleri ve enflasyondaki yüksek artışlar mevcut konut fiyatlarında yükselişe neden olmuştur. 2020 yılında mevcut konut satış fiyatları enflasyonun da üzerinde yükselmiştir.

2020 yılında mevcut konut fiyatları yüzde 27,6 artış göstermiştir. Artış 2018 yılında yüzde 5,8 ve 2019 yılında yüzde 8,3 olarak gerçekleşmiştir.

T.C. Merkez Bankası Endeksine Göre Konut Fiyatları 2020 Yılında Yüzde 29,3 Yükseldi

T.C. Merkez Bankası'nın mevcut konut fiyatları endeksine göre ise Türkiye'de konut fiyatları 2020 yılı aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak yüzde 29,3 oranında artarken, reel olarak da yine yüzde 12,8 oranında yükselmiştir. Konut fiyatlarındaki gelişmeler İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması-Düzey 2 bazında değerlendirildiğinde, benzer eğilimler ortaya çıkmıştır. Tüm bölgelerde konut fiyatları nominal ve reel olarak yükselmiştir. Ancak artış oranları farklı gerçekleşmiştir. En yüksek nominal ve reel artış Kayseri, Sivas, Yozgat bölgesinde yaşanmıştır. İstanbul ve Ankara'da konut satış fiyatları ortalamanın üzerinde artış göstermiştir. Konut fiyatlarındaki değişim arz ve talep dengesi ve rekabet koşullarına göre önemli farklılıklar göstermekle birlikte 2020 yılında yaşanan salgının yarattığı koşullar da farklılaşmada rol oynamıştır.

Konut Kiraları 2020 Yılında Yüzde 19,1 Arttı

2020 yılında Türkiye genelinde konut kiraları artışı yüzde 19,1 olarak gerçekleşmiştir. Konut kiralarındaki bu artış,

yüzde 9,0 olan 2019 ve yüzde 5,4 olan 2018 yılının oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. 2020 yılında salgın ile yeni arzların daralmasıyla kiralama talebinin artması konut kira artışlarını 2020 yılında hızlandırmıştır. Ayrıca 2020 yılında yükselen enflasyon nedeniyle kira artışları da önemli ölçüde yükselmiştir. 2020 yılında nominal kira artışları enflasyona paralel gerçekleşmiştir. Konut kiraları artışları da iller arasında farklılıklar göstermiştir.

Mevcut Konutların Amortisman Süreleri 2020 Yılında Uzadı

Konut satışı fiyatı ile aylık kira arasındaki ilişki ile hesaplanan mevcut konutların yıllık amortisman süreleri son dört yıldır sürekli artarken 2019 yılında durağanlaşmıştır. 2020 yılında ise amortisman süresi yeniden artmış ve 20,8 yıla yükselmiştir. Mevcut konutların amortisman süreleri 2020 yılında yüzde 7,2 oranında uzamıştır. 2020 yılında Türkiye genelinde konut kiralarındaki artışın mevcut konut fiyat artışı altında kalması amortisman sürelerini uzatmıştır. 2020 yılında konut yatırımlarında yıllık brüt getiri yüzde 4,92 olarak gerçekleşmiştir.

Yeni Konut Fiyatları 2020 Yılında Yüzde 7,1 Arttı

Yeni konut fiyatlarındaki artış 2016-2018 döneminde önemli ölçüde yavaşlamış, 2019 yılında da yüzde 2,9 ile oldukça sınırlı olarak gerçekleşmişti. 2016-2019 arasında yaşanan ekonomik ve finansal dalgalanmalar nedeniyle konut satışlarında en önemli araç indirimler ve kampanyalar olmuştur. Talebin sürdürülmesi için uygulanan kampanyalar sonucu yeni konut fiyatları da son üç yıl çok düşük kalmıştır. 2020 yılında ise salgın nedeniyle konut sektöründe düşük faizli kredi programları uygulanmıştır. Özellikle yılın üçüncü çeyrek döneminde konut talebi canlanmıştır. Buna bağlı olarak yeni konut satış fiyatları da kısmen yükselmiş-

Grafik.38 Konut Kira Endeksi 2007=100

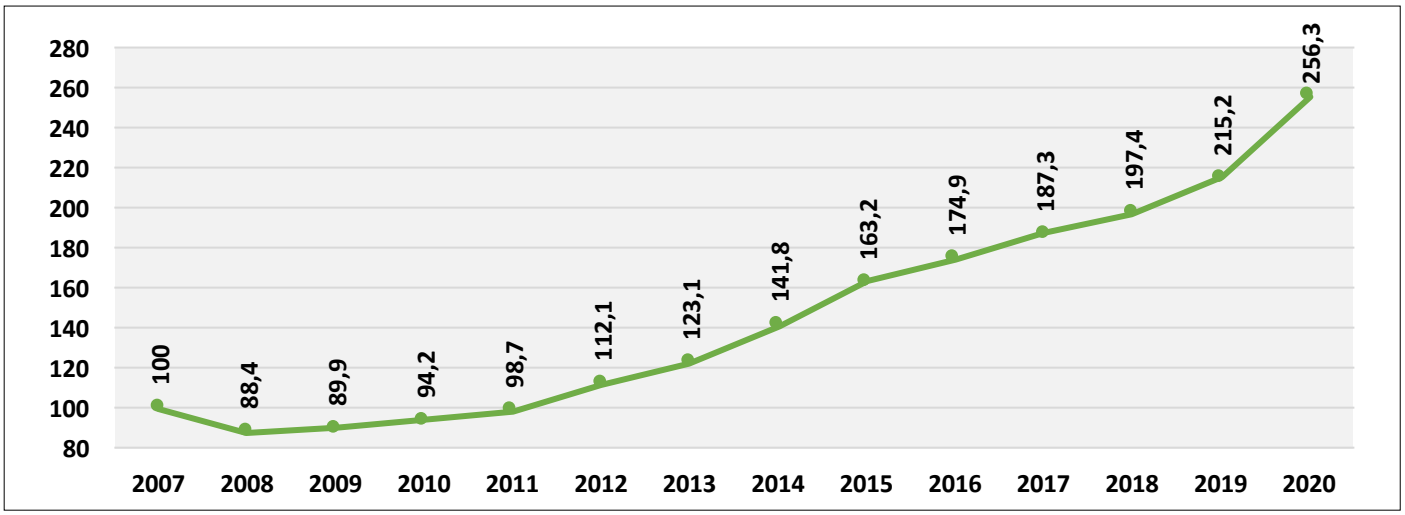

Kaynak: Reidin Emlak Endeksi, Aralık 2020

Grafik.39 Türkiye Genelinde Mevcut Konut Amortisman Süreleri Yıl 2015-2019

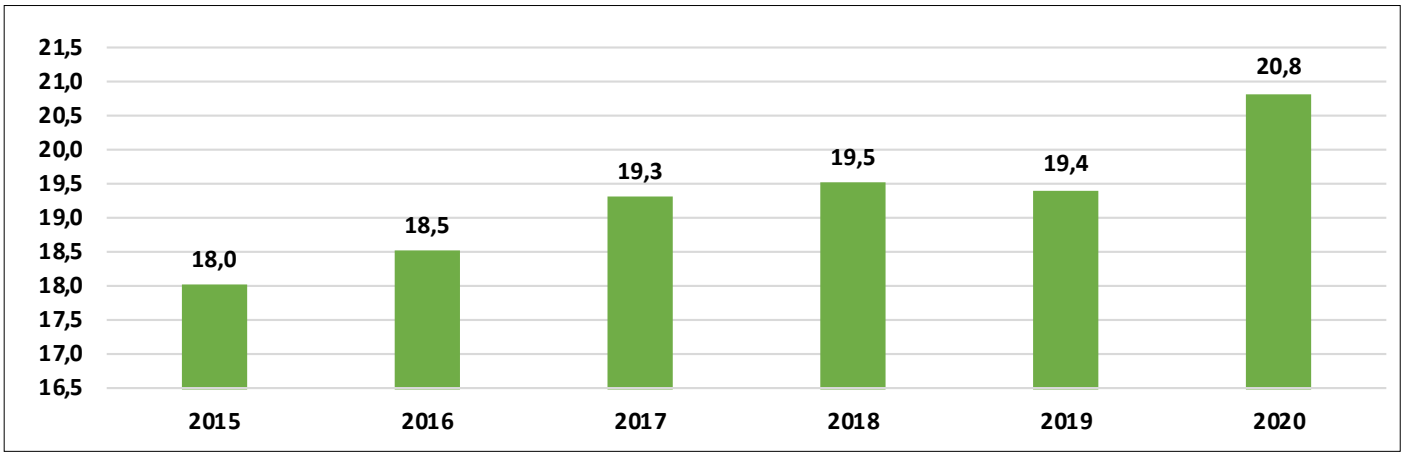

Kaynak: Reidin, Türkiye Gayrimenkul Sektörüne Bakış 2020

Grafik.40 Yeni Konutlar Fiyat Endeksi 2010 Ocak =100

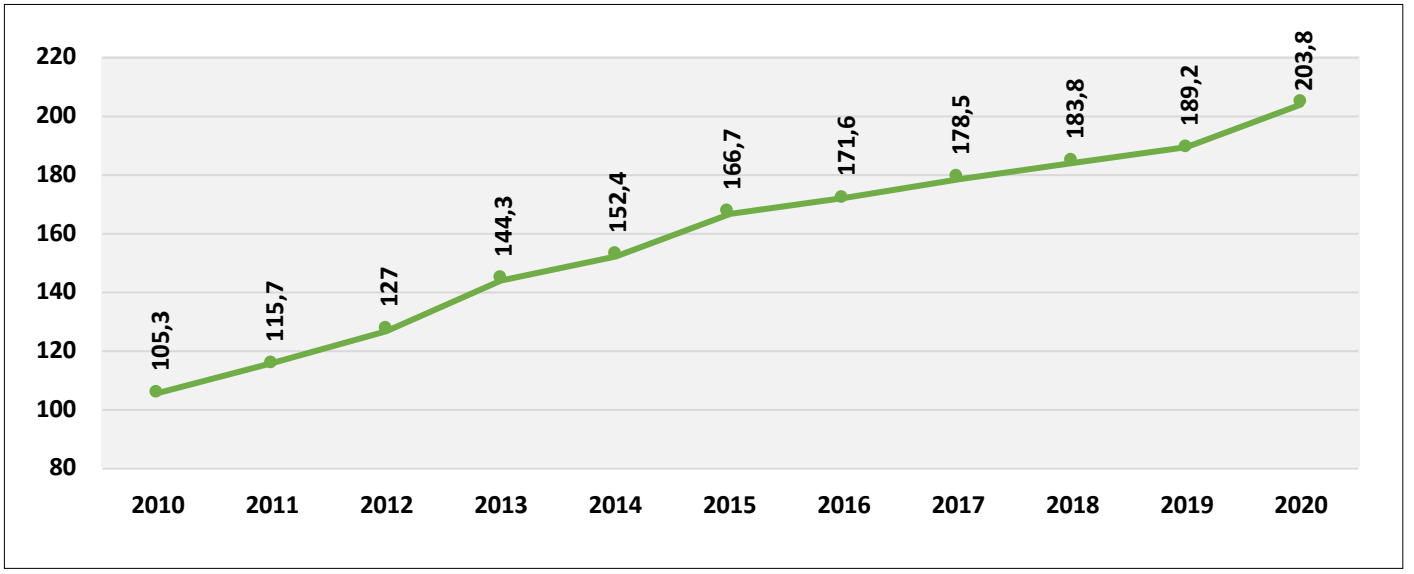

Kaynak: Reidin Yeni Konut Fiyat Endeksi, Aralık 2020

Grafik.41 Konut Tiplerine Göre Yeni Konutlarda Fiyat Artışı; Yüzde (2010-2020)

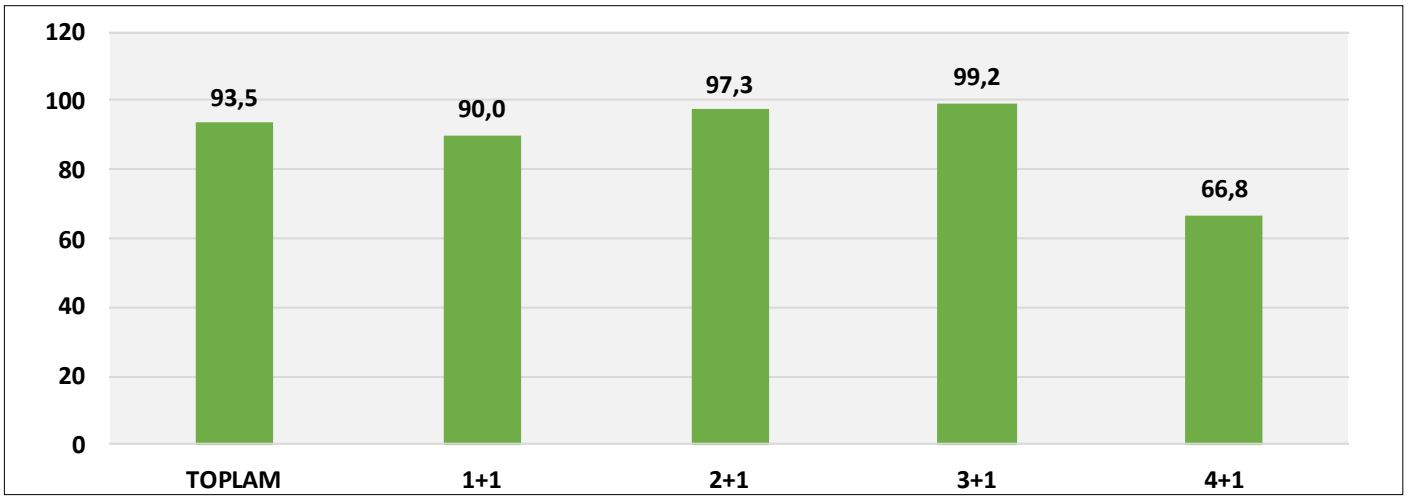

Kaynak: Reidin Yeni Konut Fiyat Endeksi, Aralık 2020

tir. 2020 yılında yeni konut fiyatları son üçün yılın üzerinde artmış olmakla birlikte bu artış enflasyonun oldukça altında kalmıştır.

Yeni Konutlarda En Yüksek Fiyat Artışları 2+1 ve 3+1 Dairelerde Yaşanıyor

2010 yılından bu yana hesaplanan yeni konut fiyat endeksi kapsamında yapılan hesaplamalarda, yeni konutlarda en yüksek fiyat artışı 2+1 ve 3+1 daireli konutlarda yaşanmaktadır. 2020 yılı sonu itibari ile 2+1 daireli yeni konutlarda fiyat artışları 2010 yılında bu yana yüzde 97,3'e ulaşmıştır. 3+1 daireli yeni konut fiyatları artışı da aynı dönemde yüzde 99,2 olarak gerçekleşmiştir. En düşük fiyat artışı ise 4+1 daireli konutlarda yüzde 66,8 olarak yaşanmıştır.

2+1 konutların fiyat artışı ilk kez 3+1 konut fiyatları artışını 2018 yılında geçmiştir. 2019 ve 2020 yıllarında ise yeniden en yüksek artış sıralamasında ilk sıraya 3+1 konutlar almıştır.

Yeni Konut Fiyatları ile Konut İnşaat Maliyetleri Arasındaki Fark 2020 Yılında Açıldı

Konut inşaat maliyetleri ile yeni konut satış fiyatları arasındaki fark 2020 yılında önemli ölçüde açılmaya devam etmiştir. 2010-2016 arasında yeni konut fiyatları artışı ile konut inşaat maliyetleri artışı çok yakın gerçekleşmiştir. Ancak denge 2017 yılında bozulmuş, 2018 ve 2019 yıllarında fark açılmıştır. 2020 yılında ise aradaki fark inşaat maliyetleri lehine önemli ölçüde yükselmeye devam et-

Grafik.42 Konut İnşaat Maliyetleri ve Yeni Konut Satış Fiyatı Endeksleri

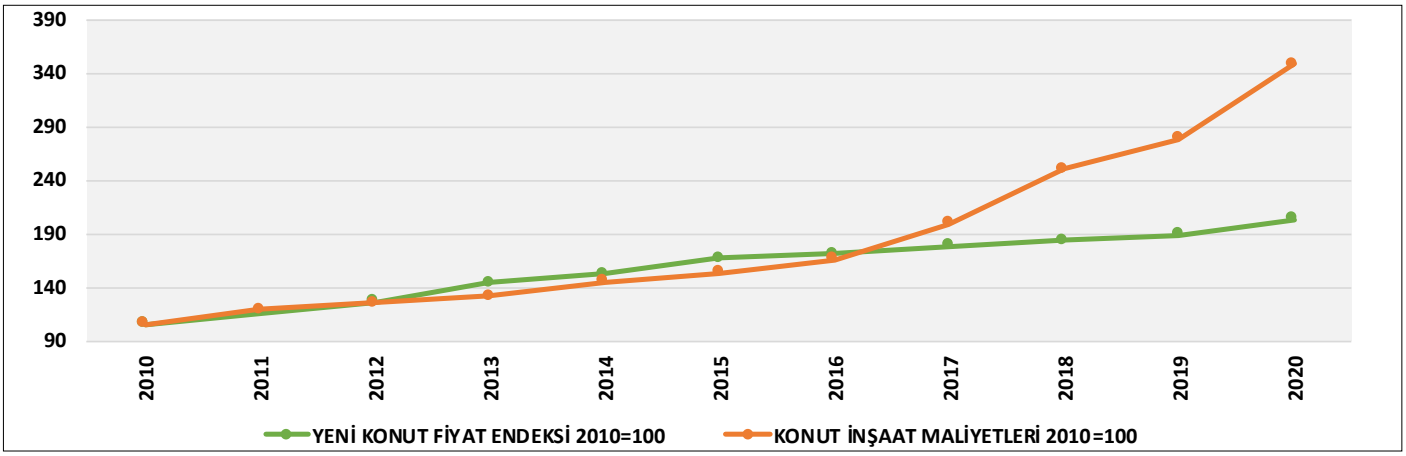

Kaynak: Reidin Yeni Konut Fiyat Endeksi, Aralık 2020, TÜİK

Grafik.43 Konut Satın Alma Araçları 2020

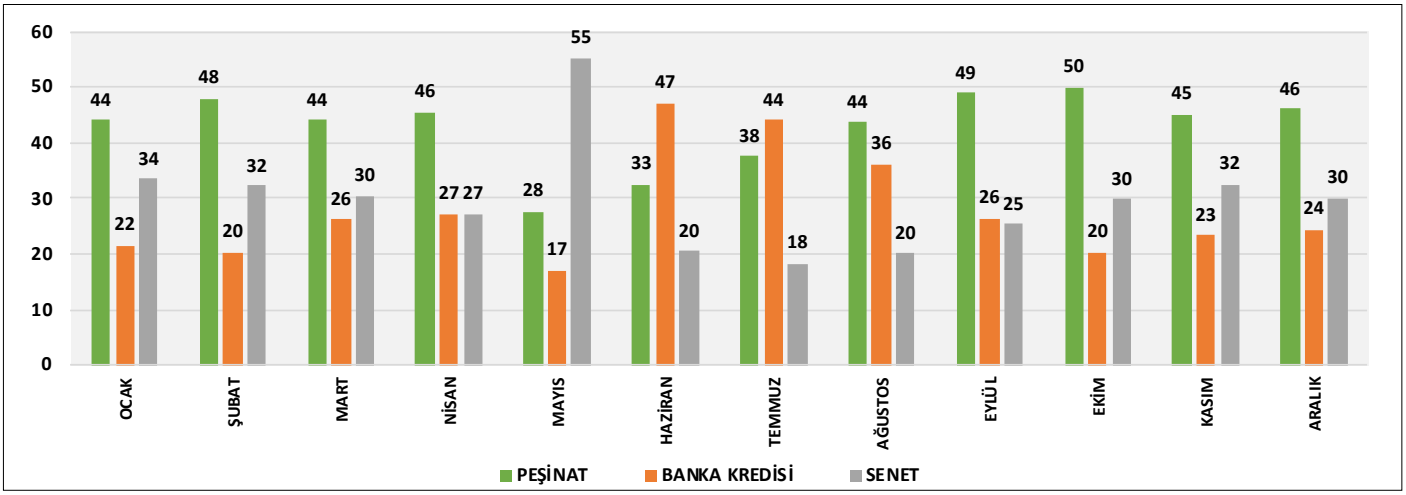

Kaynak: Reidin Yeni Konut Fiyat Endeksi, Mart 2020, Haziran 2020, Eylül 2020, Aralık 2020

Grafik.44 Konut Kredileri; Milyar TL

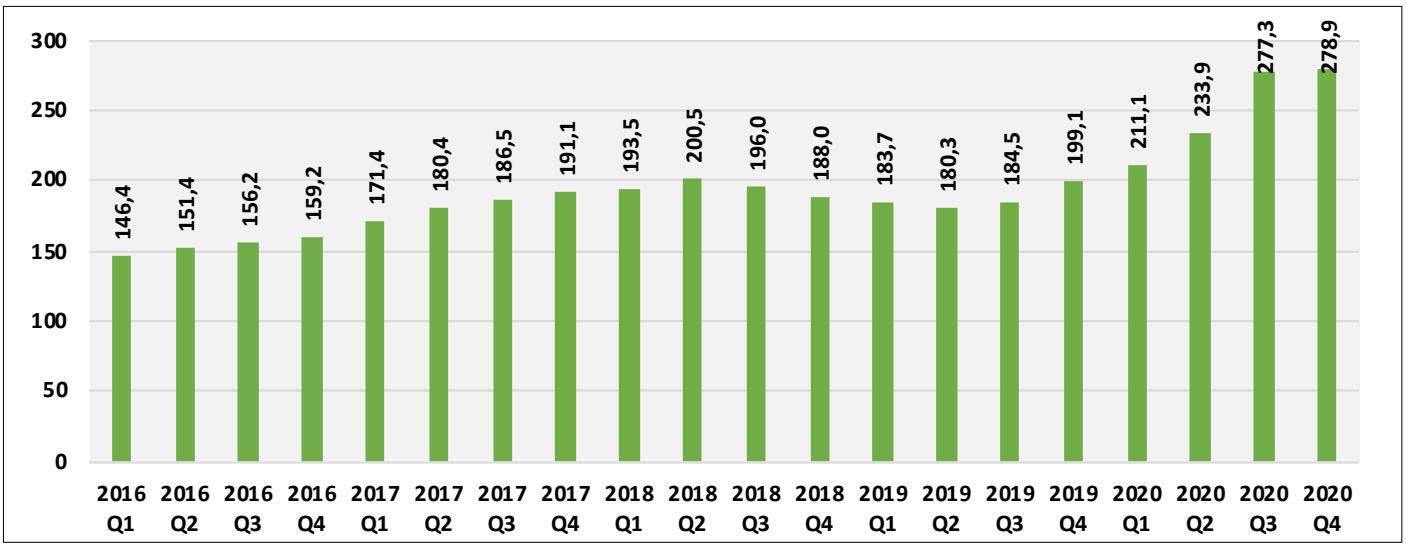

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, BDDK

miştir. Yeni konut fiyatları artışı yüzde 7,1 ile sınırlı kalırken, konut inşaat maliyetleri yüzde 25,1 ile önemli ölçüde yükselmiştir.

Konut Satışlarında Düşen Faiz Oranları Nedeniyle Kredi Kullanımı Yükseldi

Konut satışlarında peşinat, banka kredisi ve senet üç önemli ödeme veya satın alma aracı olarak kullanılmaktadır. Bu araçların konut satın alımındaki payları dönemler itibarıyla değişen koşullara göre farklılıklar göstermektedir. 2020 yılında konut satın alımında kullanılan araçlarda önemli dalgalanmalar yaşanmıştır. Yılın bir bölümünde uygulanan düşük faizli konut kredisi olanakları nedeniyle kredi kullanımının payı yaz aylarında yüzde 47'ye kadar yükselmiştir. Peşinatın payı ise ocak ayında yüzde 44 iken, aralık ayında yüzde 46 olmuş ve çok değişmemiştir. Senet kullanımının payında ise gerileme olmuştur. Mayıs ayında senetlerin payı yüzde 55 iken, aralık ayında yüzde 30'a inmiştir.

Konut Kredilerinde Yüksek Artış Yaşandı

Konut kredileri 2020 yılında yüzde 40,0 genişleyerek 199,1 milyar TL'den 278,9 milyar TL'ye yükselmiştir. Salgın nedeniyle verilen destekler içinde yer alan uygun konut kredileri programları ile konut kredisi kullanımı önemli ölçüde genişlemiştir.

Konut kredileri kullanıma başlanan 2002 yılından sonra ilk kez 2018 yılında gerilemiş ve yıl sonunda 188,0 milyar TL'ye inmiştir. 2019 yılının ilk yarısında kullanılan konut kredilerinin büyüklüğü azalmaya devam etmiştir. Konut stoku 2019 ilk çeyreğinde 183,7 milyar TL'ye ve ikinci çeyrekte ise 180,3 milyar TL'ye inmiştir. Yılın ikinci yarısında konut kredi faiz oranlarının gerilemesi ile konut kredileri kademeli artışa geçmiştir.

2020 yılında ise düşük faizli konut kredisi programları ile özellikle yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde yüksek kredi kullanımları gerçekleşmiştir. Özellikle kamu bankaları aracılığı ile kredi genişlemesi desteklenmiştir. Özel sektör bankaları da yılın özelikle ikinci ve üçüncü çeyreğinde konut kredisi portföylerini büyütme eğilimi içinde olmuşlardır.

Bu gelişmelere bağlı olarak konut kredi stoku yıl sonunda yüzde 40,0 büyüme ile 278,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır.

2020 Yılının İkinci ve Üçüncü Çeyreğinde Kampanyalar ile Düşük Kredi Faizleri Uygulandı

Konut kredisi faiz oranları 2020 yılına gerileme eğilimi içinde başlamış ve salgın yaşanmadan önce aylık yüzde 1 seviyesinin altına inerek mart ayı sonunda yüzde 0,95 olmuştur. Salgının yarattığı olumsuz koşullar ile mücadele için ekonomide düşük faizli birçok kredi paketi uygulanmıştır. Bu çerçevede konut kredisi faiz oranları haziran ayı sonunda yüzde 0,72'ye kadar inmiştir. Üçüncü ve dördüncü çeyreklerde ise artan enflasyon ve finansal kırılganlıklara bağlı olarak konut kredisi faiz oranları artmaya başlamış ve yılı aylık yüzde 1,55 faiz oranı ile kapatmıştır.

II.4 KONUT DIŞI BİNALAR SEKTÖRÜ

İnşaat sektöründe yer alan üç ana sektörden bir diğeri konut dışı binalar sektörüdür. Konut dışı binalar üç ana grupta toplanmaktadır. Bunlardan ilki, büyük bölümü özel sektör tarafından yapılan ve işletilen ticari binalardır. Ofisler, ticaret binaları, konaklama tesisleri, alışveriş merkezleri, sanayi binaları ve depolar ile diğer ticari binalar bu grupta yer almaktadır. Bu grup aynı zamanda ticari gayrimenkul sektörünün de aktiflerini oluşturmaktadır. İkinci ana grup kamu hizmet binalarıdır. Bunlar merkezi ve yerel yönetimler ile diğer kamu idari kurumlarının kullandıkları binalardır. Üçüncü ana grupta

Grafik.45 Konut Kredisi Aylık Ortalama Faiz Oranı; Yüzde

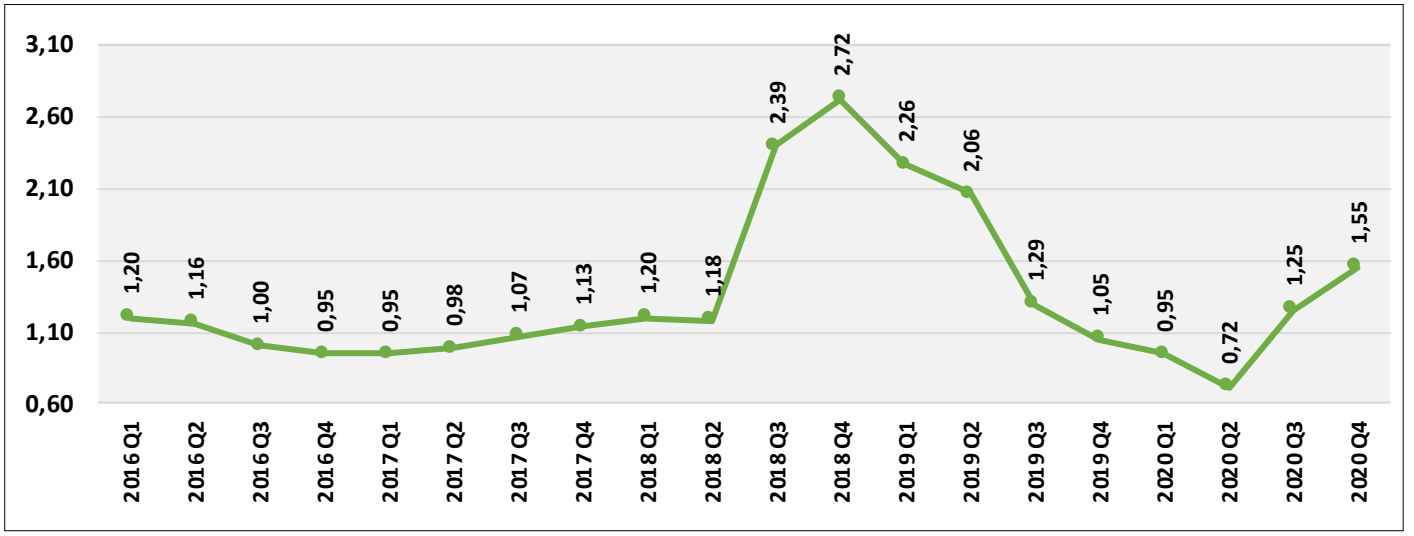

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

ise halka açık ikamet yerleri ile eğitim, sağlık, spor, bakım, dinlence gibi faaliyetlerin yürütüldüğü binalar yer almaktadır.

Konut Dışı Bina İnşaatları 2020 Yılında Durağanlaştı

Konut dışı bina inşaatlarında arz ve talebi iki önemli unsur belirlemektedir. Bunlardan ilki iktisadi faaliyetlerdeki gelişmelere ve beklentilere bağlı olarak oluşan ticari binalar talebidir. İkincisi ise kamunun idari bina ve hizmet binası ihtiyacı ile kamunun alt yapı yatırım politikalarıdır.

Bu iki unsur itibarıyla değerlendirdiğinde 2020 yılında ticari bina talebi önemli ölçüde daralmıştır. Talepteki daralmaya 2020 yılında yaşanan Covid-19 salgını neden olmuştur. Salgın ile yaygınlaşan uzaktan çalışma yöntemi, ofis ve işyeri talebini olumsuz etkilemiştir. Kısıtlama ve kapatmalar ile alışveriş merkezlerine girişler önemli ölçüde gerilemiştir. Elektronik ticaret genişlemiştir. Yine seyahat yasakları ile oteller ile turizm ve diğer konaklama tesisleri talebi de gerilemiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde 2020 yılında konut dışı binalar için alınan yapı ruhsatları farklı eğilimler göstermiştir. Öncelikle sanayi-depolama binalarında önemli bir artış yaşanmıştır. Verilen yatırım teşvikleri etkili olmuştur. Otel ve konaklama binaları ile ofis binaları için alınan yapı ruhsatları 2020 yılında sınırlı artışlar göstermiştir.

Kamu tarafında ise 2020 yılı bütçesinde salgın ile mücadele harcamaları öne çıkmış ve alt yapı yatırımları daralmıştır. 2020 yılında kamunun hayata geçirdiği, halka açık ikamet yerleri ile eğitim, sağlık, spor, bakım dinlence gibi faaliyetlerin yürütüldüğü binalar için alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak yüzde 24,4 küçülmüştür.

Tablo.27 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları, Bina Sayısı

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Otel ve Konaklama	824	1.042	1.376	1.442	842	821
Ofis ve İşyeri	3.950	2.947	3.826	1.241	483	922
Ticaret Binaları (Avm vb.)	3.238	3.257	3.684	4.648	2.526	3.145
Sanayi Binaları ve Depolar	3.306	4.047	4.412	4.373	2.235	3.665
Eğlence, Spor, Eğitim, Hastane, Bakım Binaları	2.101	2.379	2.846	3.019	1.539	1.275

Kaynak: TÜİK

Konut Dışı Binalar Arzında 2020 Yılında Gerileme Yaşandı

2020 yılında yaşanan salgın nedeniyle oluşan koşullar içinde konut dışı bina talebi önemli ölçüde gerilemiştir. Buna bağlı olarak konut dışı binalar arzı da 2020 yılında gerileme göstermiştir. Mevcut AVM, ofisler ve turizm tesislerinde kullanım düşmüş ve boşluk oranları yükselmiştir. Yine mevcut konut dışı binalar gelir tarafında da sıkıntı ile karşılaşmıştır. Bu gelişmelere ve nedenlere bağlı olarak 2020 yılında konut dışı bina arzlarında gerilemeler yaşanmıştır.

Tablo.28 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları, Alan m²

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Otel ve Konaklama	3.399.611	3.012.747	3.820.504	2.179.505	1.296.104	1.450.484
Ofis ve İşyeri	8.502.992	7.926.729	11.793.250	2.193.383	1.233.303	1.260.678
Ticaret Binaları (Avm vb.)	7.184.821	6.940.232	7.169.611	7.954.979	4.250.369	4.733.892
Sanayi Binaları ve Depolar	7.705.828	6.987.008	8.564.645	8.565.120	4.823.856	6.938.286
Eğlence, Spor, Eğitim, Hastane, Bakım Binaları	13.239.920	11.724.694	16.024.561	13.285.942	6.356.330	4.801.536

Kaynak: TÜİK

Tablo.29 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları, İnşaat Değeri, Milyon TL

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Otel ve Konaklama	2.767,4	2.691,9	4.076,9	2.866,9	2.015,1	2.596,2
Ofis ve İşyeri	7.057,3	7.232,8	12.496,6	2.808,7	1.971,7	2.262,3
Ticaret Binaları (Avm vb.)	5.972,5	6.070,5	7.485,7	10.779,0	6.704,3	8.604,6
Sanayi Binaları ve Depolar	6.096,1	5.923,0	8.875,1	11.356,0	7.423,1	12.327,3
Eğlence, Spor, Eğitim, Hastane, Bakım Binaları	11.183,3	10.527,9	17.109,8	18.142,5	10.203,3	8.933,9

Kaynak: TÜİK

Otel ve konaklama tesisleri, AVM ve ticari binalar ile sanayi binalarının arzı bir önceki yıla göre önemli ölçüde düşmüştür. AVM ve ticari binaların yeni arzları 2019 yılına göre metrekare olarak yüzde 39,7 gerilemiştir. Ofis ve işyerlerinde yeni arzlar ise metrekare olarak bir önceki yıla göre yüzde 79,9 artmıştır.

Yine daha çok kamunun hayata geçirdiği halka açık ikamet yerleri ile eğitim, sağlık, spor, bakım dinlence gibi faaliyetlerin yürütüldüğü binalar için alınan yapı izinleri ise 2020 yılında yüzölçümü olarak yüzde 10,9 gerilemiştir.

II.5 KAMU ALT YAPI YATIRIMLARI VE İNŞAATLARI

Özel sektörün etkin faaliyet gösterebileceği koşulların sağlanması için ve ayrıca hane halklarının talep ve beklentilerinin karşılanması amacıyla; temel kamusal hizmetlerin, yeterli, hızlı ve etkili, kaliteli ve eşit bir biçimde sunumunun sağlanması ülkelerin en önemli hedeflerinden birini oluşturmaktadır. Kamunun gerçekleştirdiği altyapı yatırımları özel sektör için dışsallıklar yaratmaktadır. Bu tür altyapı yatırımları, özel sektörün üretken yatırımlarını kolaylaştırmakta, etkinlik ve verimliliği ile kârlılığını artırmakta ve sermaye birikimine de katkıda bulunmaktadır.

Tablo.30 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri, Bina Sayısı

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Otel ve Konaklama	644	985	847	805	712	580
Ofis ve İşyeri	2.897	2.381	2.424	1.818	532	1.060
Ticaret Binaları (Avm vb.)	5.772	4.543	4.522	5.275	4.640	2.834
Sanayi Binaları ve Depolar	2.413	3.369	2.783	3.926	2.821	2.213
Eğlence, Spor, Eğitim, Hastane, Bakım Binaları	1.212	1.391	1.379	1.628	1.689	1.280

Kaynak: TÜİK

Tablo.31 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri, Alan m²

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Otel ve Konaklama	2.348.868	3.056.558	2.638.174	2.436.087	1.897.896	1.216.127
Ofis ve İşyeri	7.546.068	6.013.947	6.657.720	4.286.035	1.464.709	2.634.736
Ticaret Binaları (Avm vb.)	9.246.326	8.695.063	8.499.300	10.823.045	9.960.055	6.002.875
Sanayi Binaları ve Depolar	4.049.147	6.264.301	4.957.298	7.088.880	5.983.754	4.688.298
Eğlence, Spor, Eğitim, Hastane, Bakım Binaları	3.336.873	6.659.209	8.431.304	7.777.947	7.506.966	6.684.577

Kaynak: TÜİK

Tablo.32 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri, İnşaat Değeri, Milyon TL

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Otel ve Konaklama	1.942,3	2.689,0	2.774,3	3.231,7	3.021,3	2.205,5
Ofis ve İşyeri	6.273,6	6.013,9	7.237,6	5.560,9	2.333,4	4.820,8
Ticaret Binaları (Avm vb.)	7.373,1	7.614,2	8.765,1	14.871,4	15.648,7	10.708,0
Sanayi Binaları ve Depolar	3.191,2	5.475,7	5.196,7	9.437,2	9.275,6	8.206,9
Eğlence, Spor, Eğitim, Hastane, Bakım Binaları	4.441,4	5.944,7	8.431,3	10.764,3	12.079,1	11.983,5

Kaynak: TÜİK

Kamu alt yapı yatırımları aynı zamanda inşaat sektörü için de önemli bir faaliyet alanını oluşturmaktadır. Kamu alt yapı yatırımları, konut ve konut dışı bina inşaatları ile inşaat faaliyetlerindeki en büyük üç alandan biridir. Kamu kesimi genellikle yatırım programları kapsamında alt yapı yatırımlarını sürdürürken, ihtiyaç duyulması halinde iktisadi faaliyetlerin canlandırılması için kamu alt yapı yatırımlarını ve inşaat harcamalarını artırabilmektedir.

Kamu kesimi alt yapı yatırımlarını, merkezi yönetim bütçesi ile yerel yönetimler ve diğer kamu kurumları vasıtasıyla hayata geçirmektedir. Yerel yönetimlerin yatırımları da önemli bir pay alarak inşaat sektörü için destek olmaktadır.

Kamu alt yapı yatırımları 1980'li yıllara kadar büyük ölçüde kamu kaynakları (bütçe, dış kredi, tahvil ihracı) ile finanse edile gelmiştir. Ancak projelerin ölçeklerinin büyümesi ve kamu kaynaklarının sürdürülebilir altyapı finansmanında yetersiz kalması ile altyapı finansmanında kamu-özel sektör işbirliği modelleri geliştirilmeye ve uygulanmaya başlanmıştır.

Bugün kamu alt yapı yatırımları hemen hemen tüm ülkelerde kamu ve kamu-özel sektör işbirliği ile yapılmaktadır. Türkiye altyapı yatırımlarında kamu-özel işbirlikleri modellerinin geliştirilmesi ve uygulanmasında oldukça başarılı bir ülke konumundadır.

Türkiye'de geliştirilen ve uygulanan kamu-özel sektör işbirliği modelleri ile hem kamu alt yapı yatırımları hızlanmış hem de inşaat sektörünün faaliyetlerine de katkı sağlanmıştır. Özellikle son yıllarda mega projeler olarak tanımlanan kamu alt yapı yatırımları inşaat sektörü için ilave önemli iş fırsatları yaratmıştır.

2020 Yılında Merkezi Yönetim Kamu Yatırımlarına 77,1 Milyar TL Harcandı

Merkezi Yönetim Bütçesi kapsamında hayata geçirilen ve finanse edilen kamu yatırımları stoku 2020 yılı itibari ile 2.994 proje olmuştur. 2.994 projenin toplam proje tutarı 1.059,1 milyar TL'dir. Bu projeler için 2020 yılında 77,1 milyar TL ilave yatırım harcaması yapılmıştır. Böylece mevcut yatırım stokunun toplam proje tutarının yüzde 7,3'ü 2020 yılı içinde harcanmıştır. 2020 yılında yaşanan salgın nedeniyle ortaya çıkan ilave harcama ihtiyaçları sonucu merkezi bütçedeki yatırım harcamalarında büyüme sınırlanmıştır. Kamu alt yapı yatırımlarındaki sınırlanma inşaat sektörüne de olumsuz yansımıştır.

Tablo.33 Merkezi Yönetim Kamu Yatırım Stoku ve Harcamalar

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Proje Sayısı	2.915	3.008	3.042	3.212	2.964	2.994
Toplam Proje Tutarı, Milyar TL	477,3	543,3	636,1	804,6	977,8	1.059,1
Cari Yıl Öncesi Kümülatif Harcama, Milyar TL	211,2	239,4	251,4	308,2	409,2	416,1
Cari Yıl Harcama, Milyar TL	53,5	64,9	80,4	88,0	65,4	77,1
Yatırım Programına Alınan Yeni Proje Sayısı Çok Yıllı Projeler	235	276	222	276	212	239
Cari Yıl Harcama/Toplam Proje Tutarı, %	11,2	12,0	12,6	10,9	6,7	7,3
Yatırım Stokunun Ortalama Tamamlanma Süresi, Yıl	4,0	3,7	3,8	4,6	4,8	4,7

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2020 Yılı Programı

Tablo.34 Genel Kamu Sabit Sermaye Yatırım Harcamaları Sektör Dağılımı 2020, Milyon TL

	Merkezi Yönetim	İşletmeci Kit'ler	Yerel Yönetimler	Diğer (1)	Toplam
Tarım	6.267	183	938	770	8.158
Madencilik	6.301	387	4	0	6.692
İmalat	1.095	593	1	117	1.806
Enerji	10.770	13.826	1.732	0	26.328
Ulaştırma	28.574	10.871	19.355	243	59.043
Turizm	378	0	19	24	421
Konut	405	0	1.157	0	1.562
Eğitim	10.442	1	1.299	163	11.905
Sağlık	1.655	0	31	127	1.813
Diğer	16.043	6	18.760	537	35.346
TOPLAM	**81.930**	**25.866**	**43.296**	**1.983**	**153.075**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019 Yılı Programı, (1) Döner Sermayeli Kuruluşlar, İller Bankası, Özelleştirme Kapsamındaki KİT'ler

Toplam Kamu Yatırım Harcamaları 153,1 Milyar TL Olurken, En Yüksek Harcama Ulaştırma Sektöründe Gerçekleşti

Merkezi bütçenin yanı sıra yerel yönetimler, işletmeci kamu iktisadi teşekkülleri (KİT)'ler ve diğer kamu kurumları yatırımları ile 2020 yılında toplam kamu yatırım harcamaları 153,1 milyar TL olmuştur. 2019 yılındaki 134,7 milyar TL tutarındaki yatırımlara göre 2020 yılında harcamalar yüzde 13,7 artmıştır. Yerel yönetimler 43,3 milyar TL yatırım harcaması yapmıştır. İşletmeci KİT yatırımları ise 25,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Toplam kamu yatırımları içinde ulaştırma yatırımları 59,0 milyar TL ile en yüksek payı almıştır. Enerji ve eğitim yatırımları da inşaat faaliyetlerini de kapsamakta olup yine yüksek pay alan alanlar olmuştur.

Büyük Kamu Yatırım Projeleri Sürüyor

2020 yılında kamunun büyük yatırım projeleri sürmüş ve bu projeler inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sektörü için katkı vermiştir. 2020 yılı yatırım programında 153,1 milyar TL tutarında kamu sabit sermaye yatırımı planlanmış olup yatırım programında yer alan 2.994 adet projeye 77,1 milyar TL ödenek tahsis edilmiştir.

Kamu yatırımlarında eğitim, sağlık, içme suyu ve kanalizasyon, sulama, bilim teknoloji, bilişim ve başta demiryolu, liman, lojistik merkezleri olmak üzere ulaştırma sektörlerine öncelik verilmiştir. Kamu yatırımları, bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmayı ve bölgesel gelişme potansiyelini değerlendirmeyi hedefleyen alanlara yönlendirilmeye devam edilmiştir. Bu kapsamda kentsel gelişme odaklı projelerin yanı sıra, GAP bölgesinde üretken özel sektör yatırımlarını destekleyecek ekonomik ve sosyal altyapı projelerine, DAP, KOP ve DOKAP bölgelerinde de eylem planlarıyla öncelikli projelere ağırlık verilmiştir.

Projeler içinde önemli ve yeni büyük kamu yatırımları da bulunmaktadır. İlk 20 yatırım büyük proje olarak nitelendirilebilecektir. İlk 20 yatırımın toplam yatırım tutarı 215,32 milyar TL'dir. İlk 20 proje için ayrılan ödenek 2019 yılında 19,15 milyar TL iken 2020 yılında 10,82 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Kamu yatırımları inşaat sektöründe ve inşaat malzemeleri sanayisine ilave destek vermeyi sürdürmektedir.

Tablo.35 2020 Yılı Yatırım Programı İlk 20 Büyük Kamu Yatırım Projesi

Projeler	Proje Tutarı Milyon Tl	2020 Yılı Ödenek Tutarı Milyon Tl
Ankara-İstanbul Hızlı Tren	22.260	420
Tuz Gölü Doğal Gaz Yeraltı Depolama (KOP)	19.293	1.438
Gebze-Haydarpaşa, Sirkeci-Halkalı Banliyö Hattı İyileştirme	18.487	1.298
İstanbul Yeni Havalimanı Raylı Sistemler Bağlantı Yolları	17.035	2.474
Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Projesi	16.456	2.550
Silvan I. Merhale (GAP) Depolama/Sulama	12.187	136
Gebze-Sabiha Gökçen-Yavuz Sultan Selim Köprüsü-3.Havalimanı YHT	11.341	20
Demiryolu Boğaz Tüp Geçişi İnşaatı	11.120	345
Vezirhan-Köseköy Yüksek Hızlı Ten	8.958	150
Halkalı-Kapıkule Yüksek Standartlı Demiryolu	8.049	138
Kanal İstanbul Bağlantı Yollar	7.845	9
Konya-Karaman-Niğde-Mersin-Adana Yüksek Standartlı Demiryolu	7.525	290
Sivas-Erzincan Demiryolu (DAP)	7.474	40
Silvan Cazibe Sulamaları	7.160	40
Ankara-Polatlı-Afyonkarahisar-Uşak-Manisa-İzmir Demiryolu	7.125	456
Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey Metro Hattı	6.854	664
Zonguldak Amasra Kurucuş ile Karayolu Tüneli	6.762	23
Aşağı Fırat II. Merhale (GAP)	6.708	100
Kralkızı -Dicle 1.Merhale	6.420	27
İnönü-Vezirhan Yüksek Hızlı Tren	6.263	200
İlk 20 Toplam	**215.322**	**10.818**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yatırım Programı 2020

Tablo.36 Kamu Özel İşbirliği Yatırım Projeleri

	2019		2020	
Proje Alanları	**Proje Sayısı**	**Proje Tutarı Milyon Dolar**	**Proje Sayısı**	**Proje Tutarı Milyon Dolar**
Karayolu	41	23.577	42	25.115
Havalimanı	18	19.076	18	19.425
Yat Limanı ve Turizm Tesisi	18	1.258	18	1.275
Demiryolu	1	279	1	283
Kültür ve Turizm Tesisi	1	141	1	296
Gümrük Tesisi	19	529	23	598
Endüstriyel Tesis	2	1.465	2	1.485
Sağlık Tesisi	20	11.595	18	10.988
Enerji	97	18.233	97	18.915
Liman	23	2.195	23	2.148
Madencilik	8	-	8	-
Katı Atık	1	-	2	-
Toplam	**249**	**78.348**	**253**	**80.620**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Tablo.37 Kamu Özel İşbirliği Yatırım Projeleri, Modeller İtibarıyla

Proje Alanları	2019		2020	
	Proje Sayısı	Proje Tutarı Milyon Dolar	Proje Sayısı	Proje Tutarı Milyon Dolar
Yap İşlet Devret	115	49.882	121	52.138
İşletme Devri Hakkı	109	9.834	109	10.404
Yap Kirala Devret	20	11.595	18	10.988
Yap İşlet	5	6.996	5	7.090
Toplam	**249**	**78.348**	**253**	**80.620**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Tablo.38 2020 Yılında Devam Eden Seçilmiş KOİ Projeleri

	Projeler	Tutarı Milyon Dolar
1	İstanbul Yeni Havaalanı Projesi (Açıldı)	14.948
2	Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu Projesi (Açıldı)	7.961
3	Kuzey Marmara Otoyolu Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale-Balıkesir	2.947
4	Kuzey Marmara Otoyolu (Kurtköy Akyazı Kesimi) (Açıldı)	2.090
5	İkitelli Entegre Sağlık Kampüsü (Açıldı)	1.560
6	Ankara -Niğde Otoyolu (Açıldı)	1.414
7	Etlik Entegre Sağlık Kampüsü	1.167
8	Bilkent Entegre Sağlık Kampüsü	1.289
9	Kuzey Marmara Otoyolu (Kınalı-Odayeri Kesimi) (Açıldı)	1.251
10	Gaziantep Entegre Sağlık Kampüsü	932
11	Haliç Yat Limanı ve Kompleksi	765
12	FTR Psikiyatri ve YGASP Hastaneleri Projesi	696
13	İzmir Bayraklı Entegre Sağlık Kampüsü	614
14	Menemen-Aliağa-Çandarlı Otoyolu	468
15	Şanlıurfa Şehir Hastanesi	405
16	Bursa Entegre Sağlık Kampüsü (Açıldı)	399
17	Kocaeli Entegre Sağlık Kampüsü	396
18	Konya Karatay Entegre Sağlık Kampüsü	269
19	Tekirdağ Devlet Hastanesi	252
20	Kütahya Şehir Hastanesi	187

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Kamu Özel İşbirliği Uygulamaları İnşaat Sektörüne Canlılık Getiriyor

Türkiye'de Yap-İşlet-Devret (YİD), Yap-İşlet (Yİ), Yap-Kirala-Devret (YKD) ve İşletme Hakkı Devri (İHD) olmak üzere dört temel Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) modeli uygulanmaktadır. Bu modellerle yapılabilecek projelerin sektör kapsamı oldukça geniş olup, hâlihazırda karayolu, havaalanı, liman, yat limanı ve turizm tesisi, gümrük tesisi ve gümrük kapısı, kentsel altyapı, sağlık tesisi ve enerji tesisi projeleri yürütülmektedir.

1986 yılından başlamak üzere, 2020 yıl sonuna kadar 253 KÖİ projesi için uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. Proje dağılımında 97 projeyle ilk sırada yer alan enerji sektörünü, karayolu (42), liman (23), gümrük tesisi (23) sağlık (18), havalimanı (18) ve yat limanı (18) projeleri takip etmektedir. Mevcut durumda, 214 proje işletmeye alınmış olup, 39 projenin yürütülmesine devam edilmektedir. İHD modeliyle yürütülenler hariç olmak üzere, uygulama sözleşmesi imzalanan projelerin toplam yatırım büyüklüğü 2020 yılı fiyatlarıyla 80,62 milyar dolara ulaşmaktadır. Halen yatırımı devam eden ve başlanacak 39 projenin toplam yatırım tutarı 38,4 milyar dolardır. 2020 yılında 4 proje işletmeye alınmıştır.

2020 yılı sonu itibarıyla uygulanan KÖİ modelindeki projelerin dağılımı değerlendirildiğinde en çok 121 proje ile Yap-İşlet-Devret modelinin kullanılmakta olduğu görülmektedir. İşletme devri hakkı modeli ile de 109 proje yürütülmektedir.

II.6 GAYRİMENKUL SEKTÖRÜ VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE KATKILARI

Gayrimenkul sektörünü oluşturan faaliyetler gayrimenkul proje geliştirme, gayrimenkul projeleri ile ilgili mimarlık ve mühendislik hizmetleri, gayrimenkul alım-satımına aracılık, gayrimenkul kiralama işleri, gayrimenkul yönetim hizmetleri ve gayrimenkul bakım ve onarım hizmetleri ile diğer ilgili hizmet faaliyetleridir.

Gayrimenkul sektörü inşaat sektörüne yönelik katkıları çerçevesinde değerlendirilmektedir. Türkiye'de gayrimenkul sektöründeki faaliyetlerde özellikle ilk aşama olarak nitelendirilen gayrimenkul proje geliştirme sürecinin ardından inşaat faaliyetleri devreye girmektedir. İnşaatın ve projenin tamamlanması aşamasında veya sonrasında satış, kiralama, yönetim ve bakım hizmetleri süreci yer almaktadır.

Gayrimenkul Sektöründe Büyüme Yavaşladı

Türkiye'de gayrimenkul sektöründe faaliyetler 2012 yılına kadar oldukça canlı gerçekleşmiş, ancak 2013 yılından itibaren yavaşlama sürecine girilmiştir. 2017 yılında yüzde 2,3 büyüyen gayrimenkul sektöründe büyüme 2018 yılında yüzde 2,9'a yükselmiştir. 2019 yılında yüzde 1,9 ile yine zayıf bir büyüme yaşanmıştır. 2020 yılında ise büyüme yüzde 2,6 olarak gerçekleşmiştir.

Gayrimenkul faaliyetlerinin önemli bir bölümü ticari gayrimenkuller alanında gerçekleşmektedir. Ticari gayrimenkul alanında yeni geliştirilen ve başlanan projeler azalmaktadır. 2020 yılında satın alma ve kiralama işlerinde de talepte gerileme yaşanmıştır. Yabancıların ticari gayrimenkul talebinde de gerileme sürmektedir. Bunlara bağlı olarak gayrimenkul sektöründe büyüme 2020 yılında yine zayıf gerçekleşmiştir.

Tablo.39 İnşaat ve Gayrimenkul Sektöründe Büyüme, Yüzde

Dönem	İnşaat	Gayrimenkul	Gsyih
2015	4,9	2,4	6,1
2016	5,4	3,6	3,3
2017	9,0	2,3	7,5
2018	-1,9	2,9	3,0
2019	-8,6	1,9	0,9
2020	-3,5	2,6	1,8

Kaynak: TÜİK

İstanbul Gayrimenkul Sektörünün Cazibesi Azaldı

Türkiye'de uluslararası ölçekte en gelişmiş gayrimenkul piyasasına sahip olan şehir İstanbul'dur. İstanbul Avrupa'da diğer önemli şehirler ile karşılaştırmalı olarak 2013 yılına kadar gelişme beklentileri itibarıyla ilk sırada yer almaktaydı. İzleyen yıllarda ise yatırım ve gelişme beklentileri önemli ölçüde bozulmuştur.

İstanbul, 2021 için karşılaştırma yapılan 31 Avrupa şehri arasında gayrimenkul sektörü genel görünümü itibarıyla 28. sırada yer almıştır. Ekonomideki kırılganlıklar ve politika belirsizliklerin yanı sıra dış politik ve jeopolitik riskler İstanbul'un yatırım performansını ve beklentileri olumsuz etkilemeye devam etmiştir.

Tablo.40 İstanbul Gayrimenkul Pazarı İle İlgili Değerlendirmeler

	GÖRÜNÜM			SIRALAMA		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Mevcut Yatırım Performansı	Zayıf	Zayıf	Zayıf	31	30	30
Gelişme Beklentileri	Zayıf	Zayıf	Zayıf	31	30	28

Kaynak: ULI, PWC Emerging Trends in Real Estate Europe 2019, 2020, 2021

Gayrimenkul Sektöründe 2020 Yılında Satın Alma Gerçekleşmedi

Türkiye mevcut potansiyeline rağmen piyasaların küçük kalması ve kurumsal yatırımcıların eksikliği nedeniyle ticari gayrimenkul sektörüne yeterince yatırımcı çekememektedir. 2016 ve 2017 yıllarında satın alma işleri önemli ölçüde küçülmüştür. 2018 yılında ise satın alma işlemleri neredeyse durmuş ve 15 milyon dolara gerilemiştir. 2019 yılında satın alma işlemi gerçekleşmemiştir. 2020 yılında da Türkiye'de gayrimenkul pazarında herhangi bir satın alma işlemi olmamıştır. Yatırım performansı ve beklentilerdeki bozulma yanı sıra Türk Lirası'nda yaşanan hızlı gerileme satış işlemlerini durdurmuştur. 2020 yılında salgın nedeniyle ticari gayrimenkul sektörünün karşılaştığı sıkıntılar ile değer ve getiri kayıpları da satın alma işlemlerini olumsuz etkilemiştir.

Tablo.41 Avrupa Şehirlerinde Gayrimenkul Sektörü 2021 Yılı Beklentileri

Sıra	Şehirler	Kira Getirilerinde Değişim %	Varlık Değerlerinde Değişim %
1	Münih	3,27	3,29
2	Zürih	3,12	3,39
3	Viyana	3,15	3,28
4	Hamburg	3,14	3,24
5	Berlin	3,06	3,16
6	Lüksemburg	3,10	3,08
7	Kopenhag	3,02	3,08
8	Frankfurt	2,92	3,02
9	Atina	2,98	2,95
10	Amsterdam	2,89	2,95
11	Varşova	2,81	2,88
12	Stokholm	2,76	2,82
13	Oslo	2,73	2,85
14	Helsinki	2,74	2,84
15	Paris	2,71	2,82
16	Prag	2,72	2,75
17	Lyon	2,73	2,73
18	Birmingham	2,58	2,79
19	Brüksel	2,61	2,69
20	Dublin	2,63	2,64
21	Lizbon	2,65	2,61
22	Milano	2,59	2,57
23	Budapeşte	2,62	2,49
24	Edinburg	2,48	2,63
25	Manchester	2,47	2,61
26	Madrid	2,52	2,52
27	Londra	2,35	2,49
28	İstanbul	2,45	2,31
29	Roma	2,36	2,38
30	Barselona	2,35	2,33
31	Moskova	2,33	2,29

Kaynak: PWC, ULI, Emerging Trends in Real Estate Europe 2021

Grafik.46 Türkiye'de Ticari Gayrimenkul Satın Almaları, Milyon Dolar

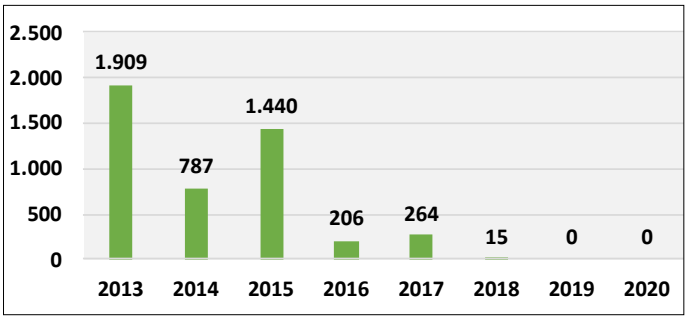

Kaynak: Cushman Wakefield International Investment Atlas 2015, 2017,2019, PWC, ULI, Emerging Trends in Real Estate Europe 2020, 2021

Ticari Gayrimenkul Yatırımı Getirileri

Ticari gayrimenkul yatırımlarının getirileri 2020 yılında salgının ürün grupları üzerine etkilerine bağlı olarak farklı gelişmeler göstermiştir. Salgın ticari gayrimenkul pazarında arz/talep dengesi ile fiyat dengesini bozulmuştur.

Tablo.42 Türkiye'de Gayrimenkul Yatırımlarının Yıllık Ortalama Getirileri (Sermaye + Kira Getirisi)

Yatırım Alanları	Yıllık Yatırım Getirileri %					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020 Q2
Ofis Yatırımı Getirileri	7,00	7,00	7,50	8,00	8,00	8,00
AVM Yatırımı Getirileri	7,25	7,50	8,00	8,25	8,00	9,00
Sanayi Yatırımı Getirileri	9,50	9,50	10,00	9,50	9,50	9,50
Otel Yatırımı Getirileri	7,50	7,50	8,00	8,00	7,50	8,25

Kaynak: GYODER, Colliers International, Turkey Real Estate Market 2020

II.7 YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK VE MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ

II.7.1 YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Yüksek Döviz Geliri Yaratmaya Devam Ediyor

Türk müteahhitlik sektörü 1972 yılından 2020 sonuna kadar 126 farklı ülkede toplam 421,4 milyar dolar değerinde 10.687 proje üstlenmiştir. Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri yıllar içinde hem faaliyet alanlarını çeşitlendirmekte hem de daha büyük projeler üstlenmektedir. 2005 yılında toplam üstlenilen proje bedelinde ilk defa 10 milyar dolar sınırını aşan Türk müteahhitlik sektörü dünyada yaşanan siyasi ve ekonomik dalgalanmalara rağmen 2006-2015 yıllarında her yıl 20 milyar doların üzerinde iş yüklenmeyi başarmıştır. 2012 yılında üstlenilen 31,36 milyar dolarlık proje bedeli ulaşılan en yüksek rakam olmuştur.

2016 yılında pazarlarımızda yaşanan gelişmeler ve ikili ilişkilerdeki gerginlikler yurtdışı müteahhitlik hizmetlerini olumsuz etkilemiştir. 2017 yılında bu gerileme durmuş ve sınırlı bir toparlanma yaşanmıştır. 2018 yılında yurtdışı müteahhitlik işlerinde yeniden önemli bir artış yaşanmıştır. 2018 yılında 324 proje üstlenilmiş olup toplam proje tutarları 21,86 milyar dolar olmuştur. Önemli pazarlarımızdan bazılarında işler yeniden hareketlenmeye başlamıştır. 2019 yılında dünya ticaretinde ortaya çıkan korumacılık eğilimleri sınır ötesi müteahhitlik işlerini de olumsuz etkilemiştir. Böyle bir ortamda 2019 yılında 19,72 milyar dolar proje değerinde 515 yeni proje üstlenilmiştir. 2020 yılında ise küresel ölçekte yaşanan salgın ile sınır ötesi müteahhitlik işleri dünya genelinde önemli ölçüde gerilemiştir. Buna bağlı olarak 2020 yılında yurtdışında alınan proje tutarı 14,39 milyar dolar ve proje sayısı ise 299 olmuştur.

Grafik.47 Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri İş Bedelleri

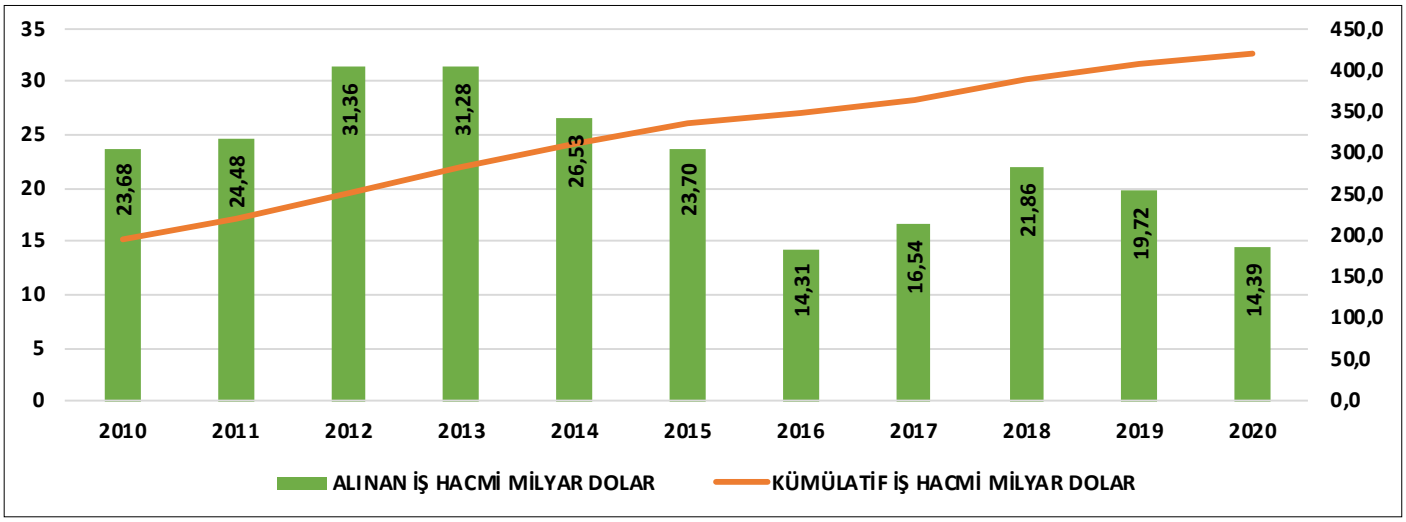

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

Yurtdışı Müteahhitlik İşleri 2020 Yılında Salgından Olumsuz Etkilendi

Türk müteahhitlik sektörü 2006-2015 döneminde her yıl 20 milyar dolar üzerinde yurtdışı projesi üstlenmiştir. 2012 ve 2013 yıllarında üstlenilen 31 milyar dolarlık proje bedeli ulaşılan en yüksek rakam olmuştur. 2016 ve 2017 yıllarında dünyada yaşanan siyasi ve ekonomik dalgalanmalar ile petrol fiyatlarının düşük seyrine bağlı olarak 14,3 ve 16,2 milyar dolar seviyelerinde yeni proje üstlenilmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında alınan projeler tekrar yükselişe geçmiştir. 2020 yılında ise toplam 14,4 milyar dolar değerinde proje üstlenilmiştir. Covid-19 salgınına rağmen önemli sayıda proje kazanılmıştır. 2000'li yılların başında ortalama proje bedeli yaklaşık 21 milyon dolar iken, 2015 yılında 86 milyon dolar ortalama proje bedeliyle en yüksek seviyeye ulaşılmıştır. 2019 ve 2020 yılında ise ortalama proje bedeli, firmaların konjonktür nedeniyle küçük çaplı projeleri de üstlenmeleri nedeniyle 38 ve 48 milyon dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Tablo.43 Üstlenilen Proje Sayıları ve Bedelleri (2010-2020)

Yıllar	Proje Sayısı	Toplam Proje Bedeli (Dolar)	Ortalama Proje Bedeli (Dolar)
2010	630	23.683.048.849	37.592.141
2011	564	24.484.081.180	43.411.491
2012	544	31.363.372.723	57.653.259
2013	434	31.280.684.263	72.075.309
2014	348	26.527.247.213	76.227.722
2015	276	23.697.557.242	85.860.715
2016	202	14.310.686.461	70.844.982
2017	314	16.543.353.656	52.685.840
2018	337	21.859.250.096	64.864.244
2019	515	19.720.084.329	38.291.426
2020	299	14.393.154.515	48.137.641

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

Salgın Önemli Müteahhitlik Pazarlarımızda Daralmaya Yol Açtı

2020 yılında Türk müteahhitlik sektörü firmalarınca yurt dışında üstlenilen projelerin ülkelere göre dağılımında önemli bir yurt dışı pazar olan Rusya Federasyonu yüzde 31,9 payı ile yine birinci sırada yer almıştır. Öte yandan, 2019 ve 2020 yıllarında en fazla proje üstlenilen ülkeler arasına daha fazla Avrupa ülkesinin girmesi, pazar çeşitliliğinin artırılması çalışmaları bağlamında önemlidir.

Salgın Türkiye'nin geleneksel müteahhitlik pazarlarında daralmaya yol açmıştır. Rusya da bu ülkelerden biri olmasına karşın bu pazarda yine yüksek bir iş hacmine ulaşılmıştır. 2020 yılında en çok iş alınan ikinci pazar Kuveyt olmuştur. Romanya, Hollanda ve Hırvatistan ile ilk 10 pazarımız içine ilk kez 3 Avrupa ülkesi girmiştir.

Yine geleneksel pazarlarımızdan Katar ve Kazakistan ilk 10 ülke içinde yer alırken Ukrayna, Özbekistan ve Senegal'de önemli projeler alınmıştır.

Tablo.44 Müteahhitlik Firmalarının Üstlendikleri Projelerin Ülkelere Dağılımı 2020

Ülkeler	Toplam Proje Bedeli (Dolar)	Pay (%)
Rusya Federasyonu	4.584.840.143	31,9%
Kuveyt	841.149.957	5,8%
Romanya	742.736.007	5,2%
Ukrayna	702.887.151	4,9%
Hollanda	696.446.909	4,8%
Katar	565.648.079	3,9%
Özbekistan	528.451.495	3,7%
Kazakistan	458.064.890	3,2%
Hırvatistan	453.218.000	3,1%
Senegal	401.419.335	2,8%
Diğer Ülkeler	4.418.292.549	30,7%
Toplam	**14.393.154.515**	**100%**

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

2020 Yılında Toplam Proje Bedeli Yüksek İşler Konut ve Karayolu Tünel Köprü İnşaatları Oldu

2020 yılında üstlenilen müteahhitlik hizmetleri çok farklı alanlardaki projelere dağılmış bulunmaktadır. Üstlenilen işlerde sektör sayısı çeşitlenmektedir. Daha önceki yıllarda konut, bina, karayolu ve baraj yapımında toplulaşan işler son 10 yılda çeşitlenmiştir.

2020 yılında üstlenilen işlerin yüzde 19,0'unu konut projeleri oluşturmuştur. Karayolu, tünel, köprü inşaatları ikinci sırada yüzde 17,1 payı ile yer almıştır. Enerji santrallerinin payı da üstlenilen 1,79 milyar dolarlık proje ile yüzde 11,8 olmuştur. Son yıllarda gelişme gösteren petro-kimya tesisleri ise 2020 yılında yine yüzde 9,5 pay almıştır. Havalimanı projeleri tutarı 1,26 milyar dolar ve payı ise yüzde 8,3 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.45 Üstlenilen Müteahhitlik İşlerinin Sektör Dağılımı 2020; Yüzde

Sektörler	Toplam Proje Bedeli (Dolar)	Pay %
Konut	2.887.371.381	19,0%
Karayolu/Tünel/Köprü	2.587.571.390	17,1%
Enerji Santrali	1.789.851.544	11,8%
Petrokimya Tesisi	1.440.938.082	9,5%
Havalimanı	1.259.239.361	8,3%
Diğer	4.428.182.757	34,3%

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

Türk Müteahhitlik Firmaları Uluslararası Alanda Rekabet Güçlerini Sürdürüyor

Türk firmaları 2019 yılında 21,6 milyar ABD doları tutarında gelir ile küresel pazardaki yüzde 4,6'lık payını korumuştur. ENR verilerine göre 2019 yılında en başarılı 250 müteahhitlik firması arasında 44 Türk müteahhitlik firması yer almıştır. Türkiye ENR 250 listesinde firma sayısı itibarıyla 2., gelirler itibariyle ise 7. sırada yer bulmuştur. Türkiye, 2019 yılında hem 250 içindeki müteahhit firma sayısını hem de sıralamalarını korumuştur.

Müteahhitlik firmalarının 2019 yılı uluslararası proje gelirlerine göre 2020 yılı listesinde ilk 100 firma arasına giren Türk müteahhitlerinin sayısı 7'den 9'a çıkmıştır. Bir Türk müteahhitlik firması da proje gelirine göre ilk 30 uluslararası müteahhit arasında yer almıştır.

Bölgesel olarak bakıldığında Türk firmalarının faaliyetleri 2019 yılında ağırlıklı olarak Orta Doğu (9 milyar ABD doları) ve müteahhitlerimizin lider pazarı olmayı sürdüren Rusya dahil Avrupa (8,2 milyar ABD doları) bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Türk müteahhitlerinin, Avrupalı firmaların ağırlıkta olduğu Avrupa pazarında özellikle Batı ülkelerinde payını artırdığı ve Çin ve Kore firmalarının önünde yer aldığı da görülmektedir.

Tablo.46 Dünyanın En Büyük Müteahhitlik Firmaları Arasında Türk Firmalarının Yeri

Yıllar	250 İçinde Türk Firma Sayısı	Firma Sayısı İtibarıyla Türkiye'nin Sıralaması
2010	31	2.
2011	33	2.
2012	38	2.
2013	42	2.
2014	43	2.
2015	40	2.
2016	46	2.
2017	46	2.
2018	44	2.
2019	44	2.

Kaynak: Engineering News Record

Türk Firmalarının Üstlendikleri İş Payı 2019 Yılında Yüzde 4,6 Oldu

2019 yılı gelirlerine göre Türkiye 44 müteahhitlik firmasının üstlendiği 21,6 milyar dolar toplam proje bedeli ile yeniden 7. sırada yer almıştır. İlk 250 içinde Türk müteahhitlik sektörü toplam 473,1 milyar dolarlık gelir pastasından 2019 yılında da yüzde 4,6 pay almıştır. 2018 yılında üstlenilen 22,2 milyar dolar iş ile alınan pay yine yüzde 4,6 olmuştur.

Tablo.47 Dünyanın En Büyük Müteahhitlik Firmaları Arasında Türk Firmalarının İş Payı

Yıllar	Türk Firmalarının Üstlendiği İş Toplamı Milyar Dolar	250 Firma İş Toplamı Milyar Dolar	Türk Firmaların Payı %
2010	15,75	383,7	4,1
2011	17,46	453,0	3,9
2012	20,15	507,5	4,0
2013	20,67	544,0	3,8
2014	22,43	521,7	4,3
2015	22,59	500,1	4,6
2016	25,60	468,1	5,5
2017	23,20	482,4	4,8
2018	22,20	487,3	4,6
2019	21,60	473,1	4,6

Kaynak: Engineering News Record

II.7.2 TEKNİK MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ

Müşavirlik, mühendislik ve mimarlık hizmetleri, yurtdışı müteahhitlik hizmetleri gibi önemli bir hizmet alanını oluşturmaktadır. Türkiye'de bu alanda gelişmiş bir kurumsal yapı bulunmaktadır. Ancak özellikle uluslararası işlerde yüksek rekabet olmasından dolayı sektörün rekabet gücünü artırma ihtiyacı yaşanmaktadır.

Türkiye'de müşavirlik ve mühendislik-mimarlık hizmetlerine ilişkin en sağlıklı veriler Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği (TürkMMMB), tarafından hazırlanmaktadır. TürkMMMB, 1980 yılında kurulan bir sivil toplum örgütüdür. Merkez ofisi Ankara'dadır. Birlik, 1987 yılında Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu-FIDIC'e ve 2001 yılında Avrupa Müşavirlik Mühendislik Birlikleri Federasyonu-EFCA'ya üye olmuştur ve her iki organizasyonun da Türkiye'deki tek temsilcisidir.

TürkMMMB üyeleri ve üyelerin firmaları mühendislik ve mimarlık alanlarını kapsayan farklı disiplinlerdendir. 70 farklı ülkede hizmet sunmuş veya sunmakta olan TürkMMMB üyelerinin tamamının yurtdışı deneyimi bulunmaktadır. Müşavirlik sektörüne ilişkin değerlendirmeler TürkMMMB verileri çerçevesinde yapılmaktadır.

Sektörde Yurtdışı Hizmetler Mimari ve Mühendislik Hizmetlerinde Yoğunlaşmaktadır

TürkMMMB üyelerinin en çok yoğunlaştığı hizmet alanı 2020 yılında da yüzde 85 ile mimari ve mühendislik hizmetleridir. Mimari ve mühendislik hizmetlerini yüzde 55 payları ile kümanlarının hazırlığı ve yüzde 25 payı ile yatırım planlama ve fizibilite hizmetleri izlemektedir. Bunlara ilave olarak yapılan diğer hizmetlerin payları ise şöyledir: Yüzde 20 pay ile çevresel ve sosyal etki analizleri ile sözleşme yönetimi, yüzde 15 pay ile değer mühendisliği, yüzde 10 pay ile kalite ve maliyet kontrolü ve yüzde 5 pay ile işletmeye alma hizmetleri.

Sektörde Yurtdışı Hizmetlerde Uzmanlık Alanlarının Başında Su ve Atık Su İle Binalar Gelmektedir

Müşavirlik sektöründe yer alan firmaların yurtdışı hizmetlerde uzmanlık alanı dağılımında ilk sırayı yüzde 70 ile su ve atık su işleri almaktadır. Yine bir diğer yüksek uzmanlık alanının, yüzde 55 ile binalar sektöründe ve yine yüzde 55 ile ulaştırma alanında olduğu görülmektedir. Ardından yüzde 35 pay ile iki iştigal alanı sıralanmaktadır. Bunlar endüstriyel tesisler ile toprak ve su kaynakları geliştirilmesidir. Bunların ardından yüzde 30 ile çevre, yüzde 25 ile enerji ve yüzde 5 ile petrol ve gaz endüstrisi yer almaktadır.

Müşavirlik Sektöründe Her Ölçekte Firma Yer Almaktadır

2020 yılında personel sayısı dağılımına göre Türk müşavir firmaları en çok yüzde 59 ile 1-25 arası ve yine yüzde 18 ile 26-50 arası personel çalıştırmaktadır. 51-100 arası personel çalıştıran firmaların payı yüzde 5'tir. 101-200 arası ile 201-500 arası personel çalıştıranların oranları ise yüzde 9'dur.

TürkMMMB üyelerinin (2020 yılı anketine katılan) 2020 yılı cirolarının kaynaklarının dağılımında ilk sırayı yüzde 61 ile kamuya yapılan işler almaktadır. Özel sektöre yapılan işlerin cirolardaki payı yüzde 20 olmuştur. 2020 yılında yurtdışına yapılan işler veya ihracatın cirolardaki payı ise yüzde 19 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik.48 TMMMB Üyelerinin Yurtdışı Hizmet Alanlarının Dağılımı 2020, Yüzde

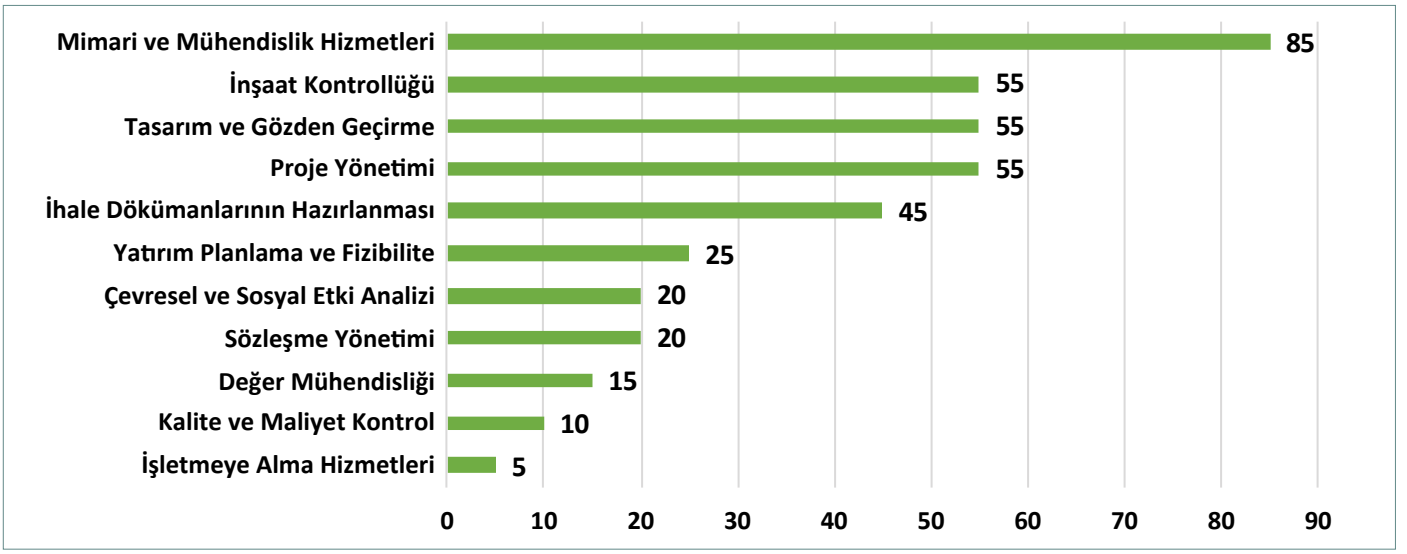

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2021

Grafik.49 TMMMB Üyelerinin Uzmanlık Alanlarının Dağılımı 2020, Yüzde

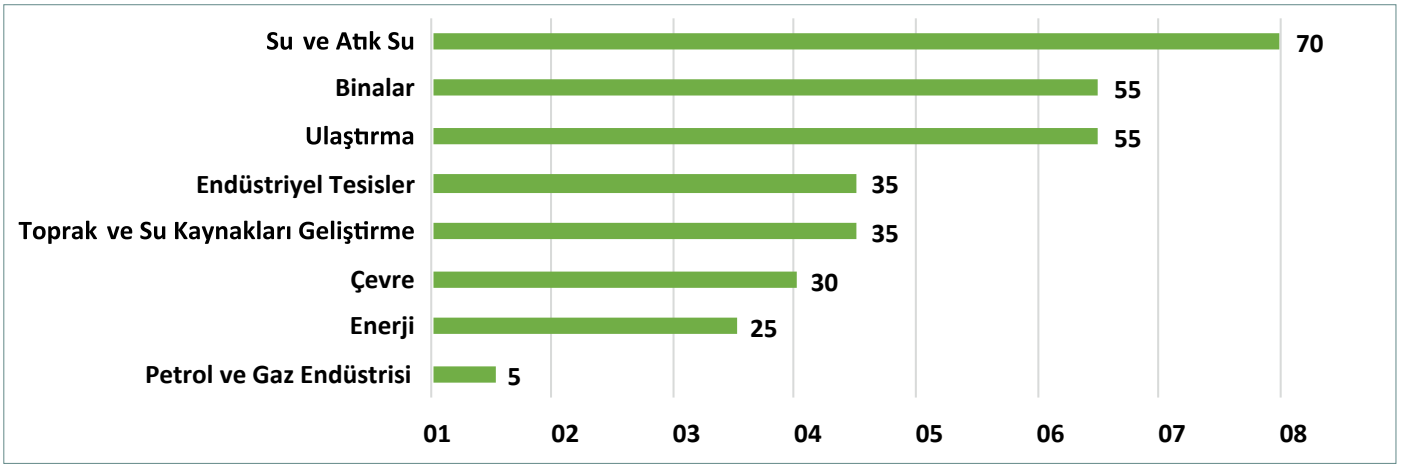

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2021

Tablo.48 Türk Firmalarının Yurtdışında İş Yaptığı Seçilmiş Ülkeler 2020

ABD	Filipinler	Kırgızistan	Panama
Almanya	Filistin	Kosova	Rusya
Arnavutluk	Gürcistan	KKTC	Somali
Azerbaycan	Hindistan	Letonya	Suriye
Brezilya	Irak	Libya	Suudi Arabistan
Bosna-Hersek	İran	Makedonya	Tacikistan
Bulgaristan	İsrail	Meksika	Tanzanya
Cezayir	Katar	Mısır	Türkmenistan
Cibuti	Kamerun	Umman	Uganda
BAE	Kazakistan	Özbekistan	Ukrayna
Fas	Kenya	Pakistan	Ürdün
			Vietnam

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2020

II.8 İNŞAAT SEKTÖRÜ VE FİNANSMAN

İnşaat sektörü ile finans sektörü arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Finans sektörü inşaat sektöründe hem üretim hem de tüketim tarafında üretici ve tüketicilere finansman sağlamaktadır. Bu çerçevede özellikle inşaat şirketleri ile gayrimenkul geliştiricileri finansman olanaklarından yararlanırken, hane halkları da bireysel konut kredileri kullanmaktadırlar.

Finans sektöründe bankalar ile finansal kiralama şirketleri ve faktöring şirketleri inşaat firmaları ile gayrimenkul geliştiricilerine finansman sağlayan en önemli finans kurumlarıdır. Türkiye'de inşaat şirketleri ile gayrimenkul geliştiricileri için en önemli finansman kaynağını banka kredileri oluşturmaktadır. Finansal kiralama sektörü de son yıllarda farklı finansman araçları ile sektöre artan oranda finansman sağlamaya başlamıştır. Bununla birlikte inşaat sektörü açısından yurtiçi banka kredisi olanakları ve varlığı halen büyük önem taşımaktadır.

İnşaat Sektörü 2020 Yılında Geniş Banka Kredisi Olanaklarına Sahip Oldu

Bankaların inşaat sektörü şirketlerine sunduğu hizmetler diğer sektörlerden daha yaygın ve büyük ölçektedir. Özellikle gayri nakdi kredilerin doğru politikalarla verilmesi inşaat sektörünün ve özellikle taahhüt firmalarının iç ve dış pazar rekabet gücünü doğrudan artırmaktadır. 2018 yılında inşaat sektörünün yurtiçinden kullandığı nakdi krediler 245,03 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2019 yılında inşaat sektöründe yurtiçinden kullanılan krediler yüzde 6,1 daralmış ve 230,36 milyar TL'ye inmiştir. 2018 yılındaki finansal dalgalanma inşaat sektörünün mali yapısını olumsuz etkilemiştir. İnşaat sektöründe tasfiye edilecek krediler önemli ölçüde artmıştır. Buna bağlı olarak bankacılık sektörünün inşaat sektörüne yönelik kredi verme isteği de azalmış ve sektörün kullandığı kredi stokunda önemli bir daralma ortaya çıkmıştır.

İnşaat sektörü 2020 yılına banka kredilerine erişimde sıkıntılar içinde başlamıştır. İlk çeyrek dönemde sıkıntılar sürmüştür. Ancak yaşanmaya başlanan salgının ekonomi ve sektörler üzerindeki olumsuz etkilerin azaltılması amacıyla çok sayıda uygun koşullu kredi programları uygulanmaya başlamıştır. İnşaat sektörü de bu destek programlarından azami ölçüde yararlanmıştır. Böylece krediye erişimde sıkıntı çeken inşaat sektörü 2020 yılında 90,68 milyar TL ilave krediye ulaşmıştır. İnşaat sektörünün yurtiçinden kullandığı krediler 2020 yılında yüzde 39,4 artmış ve 321,04 milyar TL'ye ulaşmıştır.

İnşaat sektörü 2020 yılında kullandığı kredi olanakları ile yarım kalan işlerini tamamlamaya ağırlık vermiştir. Böylece sektör kısmen de olsa finansal olarak rahatlamıştır.

Grafik.50 Teknik Müşavirlik Firmalarının Personel Sayısına Göre Dağılımı 2020

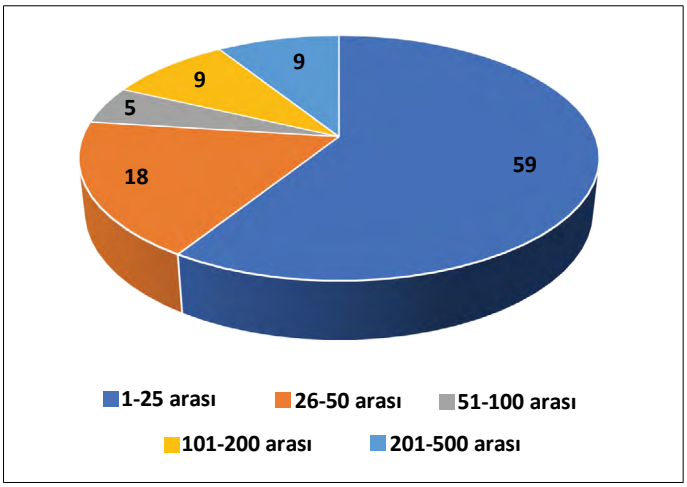

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2021

Grafik.51 Firmaların 2020 Yılı Cirolarının Kaynakları

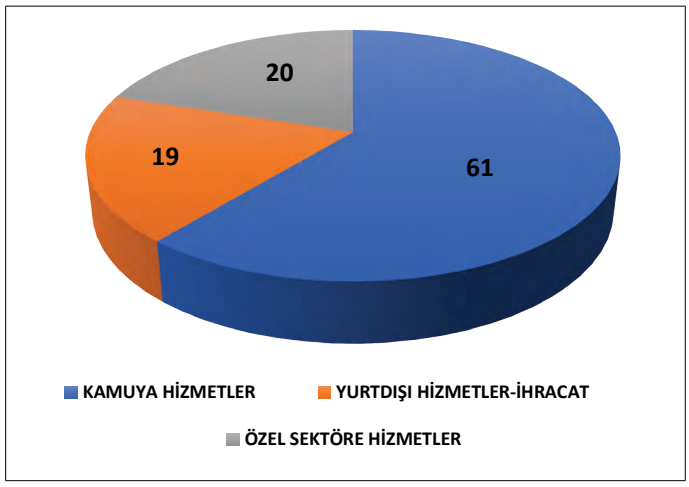

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2021

Tablo.49 İnşaat ve Gayrimenkul İş Geliştirme Sektörlerinin Kullandığı Yurtiçi ve Yurtdışı Krediler

Dönem	İnşaat Sektörü Ticari Krediler Milyon TL	İnşaat Sektörü Yurtdışı Krediler Milyon Dolar	Gayrimenkul Sektörü Ticari Krediler Milyon TL	Gayrimenkul Sektörü Yurtdışı Krediler Milyon Dolar
2015	139.226	8.906	19.244r	4.817
2016	157.173	10.620r	21.684r	5.417r
2017	206.343	12.283r	28.944r	5.259r
2018	245.028	16.466r	30.326r	5.654r
2019	230.361	18.486r	33.389r	5.425r
2020	321.037	19.724	41.737	5.313

Kaynak: T.C. Merkez Bankası, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi, r; revize edilmiştir

Grafik.52 İnşaat Sektörünün Yurtiçinden Kullandığı Krediler, Milyar TL

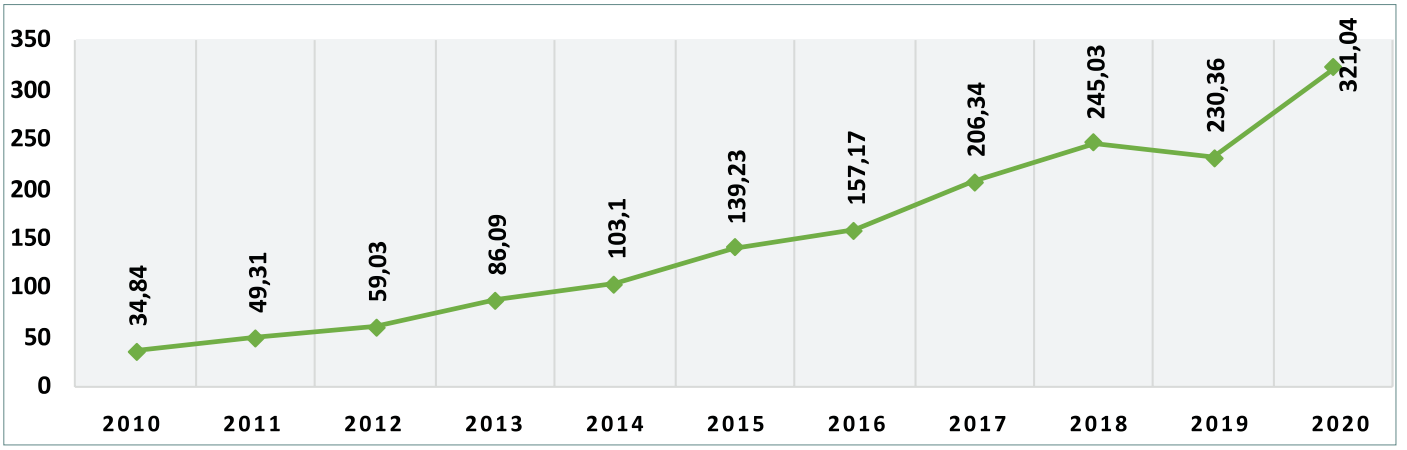

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, Risk Merkezi

Gayrimenkul iş geliştirme sektörünün kullandığı krediler verisi güncellenmiştir. Sektörün yurt içinde kullandığı krediler 2020 yılında yüzde 25,0 artarak 41,74 milyar TL'ye ulaşmıştır. Gayrimenkul sektörü de inşaat sektörü gibi kredi stokunu artırabilmiştir.

2020 yılında inşaat sektöründe yurtdışından kullanılan krediler yüzde 6,7 artarak 19,72 milyar dolara yükselmiştir. Gayrimenkul iş geliştirme sektöründe ise yurtdışı krediler aynı dönemde yüzde 2,1 azalarak 5,31 milyar dolara inmiştir.

İnşaat Sektöründe Geri Dönmeyen Krediler Miktar Olarak Yükseldi

İnşaat sektörü 2018 yılında yaşanan finansal şokun ve ardından ortaya çıkan ekonomik daralmanın olumsuz etkilerini mali açıdan en çok yaşayan sektör olmuştur. Buna bağlı olarak 2019 yılında inşaat sektöründe geri dönmeyen krediler yüzde 136,3 artarak 28,75 milyar TL'ye ulaşmıştır. Geri dönmeyen kredilerin yurtiçinden kullanılan toplam kredi stokuna oranı ise yüzde 12,48 ile çok yüksek bir seviyeye yükselmiştir.

2020 yılında da tüm sektörler salgının yarattığı olumsuz koşullardan etkilenmiştir. Ancak verilen desteklerden bir tanesi de bankaların kötü krediler için kanuni takibe geçmesinin geçici olarak yasaklanması olmuştur. Bu kararın alınması öncesinde gerçekleşen artış ile inşaat sektöründe tasfiye olunacak krediler 32,0 milyar TL'ye yükselmiştir. Tasfiye olunacak kredilerin oranı ise yüzde 9,97 olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte bankaların kanuni takibe yeniden başlamaları halinde muhtemelen 2021 yılında inşaat sektöründeki tasfiye olunacak krediler artacaktır.

Tablo.50 İnşaat Sektöründe Yurtiçi Kredilerde Geri Dönmeyen Krediler

Yıllar	Brüt Krediler Milyon TL	Tasfiye Olunacak Krediler Milyon TL	Tasfiye Olunacak Kredilerin Payı %
2015	139.226	4.376	3,14
2016	157.173	6.241	3,97
2017	206.343	7.509	3,64
2018	245.028	12.168	4,97
2019	230.361	28.747	12,48
2020	321.037	32.006	9,97

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

Sektörün Banka Dışı Finans Kuruluşlarından Kullandıkları Kredilerde Sert Daralma Yaşandı

İnşaat sektörü banka dışı finans kurumları olarak finansal kiralama ve faktöring şirketlerinden kredi kullanmaktadır. 2018 yılına kadar kullanılan kredilerde büyüme yaşanmıştır. 2019 yılında kullanılan krediler sert bir düşüş göstermiştir. 2020 yılında ise yeniden artış gerçekleşmiştir.

2020 yılında finansal kiralama şirketlerinden kullanılan krediler yüzde 29,7 artmış ve 10,32 milyar TL'ye yükselmiştir. Geri dönmeyen krediler ise gerilemiş ve 1,21 milyar TL'ye inmiştir. Geri dönmeyen kredilerin oranı yüzde 11,68'e inmiştir.

İnşaat sektörünün 2020 yılında faktöring şirketlerinden kullanılan kredileri ise yüzde 36,9 artmış ve 5,09 milyar TL'ye çıkmıştır. Geri dönmeyen krediler ise azalmış ve 546 milyon TL'ye inmiştir. Geri dönmeyen kredilerin oranı 2020 yılında yüzde 10,7 olmuştur.

Tablo.51 İnşaat Sektörünün Finansal Kiralama Şirketlerinden Kullandıkları Krediler

Yıllar	Brüt Krediler Milyon TL	Tasfiye Olunacak Krediler Milyon TL	Tasfiye Olunacak Kredilerin Payı %
2015	6.612	490	7,41
2016	8.194	584	7,11
2017	10.075	540	5,36
2018	12.971	891	6,87
2019	7.962	1.238	15,54
2020	10.324	1.206	11,68

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

Tablo.52 İnşaat Sektörünün Faktöring Şirketlerinden Kullandıkları Krediler

Yıllar	Brüt Krediler Milyon TL	Tasfiye Olunacak Krediler Milyon TL	Tasfiye Olunacak Kredilerin Payı %
2014	3.235	272	8,41
2015	3.265	309	9,46
2016	3.791	325	8,57
2017	6.105	326	5,34
2018	4.203	505	12,02
2019	3.720	760	20,40
2020	5.094	546	10,72

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

II.9 İNŞAAT KONUT VE GAYRİMENKUL SEKTÖRÜNDE DİĞER GELİŞMELER

İnşaat, konut ve gayrimenkul sektöründe diğer gelişmeler başlığı altında altı konu değerlendirilmektedir. Bunlar kentsel dönüşüm faaliyetleri, yabancıların gayrimenkul alımları, inşaat sektöründe iş kazaları, sürdürülebilir çevre dostu binalar, inşaat lojistiği ile kentsel ve endüstriyel yenilemedir.

II.9.1 KENTSEL DÖNÜŞÜM

Kentsel Dönüşüm Faaliyetleri Yavaşlıyor

Kentsel dönüşüm kavramı Türkiye'nin gündemine özellikle 1999 yılında yaşanan Marmara depremi sonrası girmiştir. Bu tarihten sonra kentsel dönüşüm süreci çeşitli aşamalardan geçerek 2012 yılında kanuni alt yapısı oluşturulmuş ve fiilen uygulamaya geçilmiştir.

Bugünkü kentsel dönüşüm uygulamalarına temel oluşturan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 2012 yılı mayıs ayında çıkarılmış ve yürürlüğe girmiştir.

Kanun kentsel dönüşümü; ya belli bir alanı riskli alan ilan ederek tüm yapılaşmayı, sosyal ve kültürel donatı alanları, yeşil alanları yeniden kurgulayarak safha safha yıkıp yeniden yapma yoluyla ya da riskli yapı adıyla bina bazında yıkıp yerinde yeniden yaparak veya komşu parselleri birleştirip ada bazında yeniden yaparak gerçekleştirmektedir.

Bakanlığın riskli alanlardaki imar planlarını, kentsel tasarımları onaylayarak veya bizzat yaparak kontrol ettiği tam bir merkez karar organı olarak yer aldığı yeni kentsel dönüşüm yaklaşımında belediyeler, yerel organizatörler olarak dönüşüme katılarak konut ve işyeri sahipleri olan halkla yapılacak anlaşmaları oluşturmaktadır.

6306 sayılı kanun ve ilgili yönetmeliklerle getirilen yeni Kentsel Dönüşüm Yasası Belediye Kanunu 73. Maddesi ve 5366 Sayılı Kanun ile birlikte uygulanmaya başlanarak kentsel dönüşüm için gerekli hukuki yapının büyük bölümünü karşılamıştır.

Kentsel dönüşüm ile ilgili olarak 2014 yılında iki önemli düzenleme yapılmıştır. Buna göre ilk olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na kentsel dönüşüm kapsamında acele kamulaştırma yetkisi tanınmıştır. Riskli alan ilan edilen bölgelerde mülk sahiplerinin üçte ikisinin anlaşma imzalaması halinde geri kalan mülkler için acele kamulaştırma yetkisi getirilmiştir ve Bakanlık bu yetkisini ilk olarak İstanbul Fikirtepe'de kullanmıştır.

2014 yılında çıkan ikinci düzenleme ise kentsel dönüşüm yasası yönetmeliğinde yapılan değişiklikler olmuştur. Buna göre inşaat şirketlerinde ve riskli bina tespiti yapan kuruluşlar disiplin altına alınırken, binasını yıktırmak istemeyen mülk sahiplerine güçlendirme olanağı getirilmiştir.

Son yıllarda kentsel dönüşümün hızı yavaşlamıştır. Kentsel dönüşüm daha çok özel sektörün kentsel yenileme

faaliyetlerine dönüşmektedir. Riskli bölgelerdeki kentsel dönüşümden çok getirisi yüksek bölgelerde mevcut konut stokunun yenilenmesi giderek ağırlık kazanmaktadır. Bu çerçevede yeniden riskli alanlara odaklanacak kentsel dönüşüm için yeni bir ivmeye ihtiyaç bulunmaktadır.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında sekiz buçuk yıllık uygulama dönemi geride kalmıştır. Kentsel dönüşüm faaliyetlerine ilişkin olarak resmi verileri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı açıklamaktadır.

2020 Yıl Sonu İtibarıyla Riskli Alan İlan Edilen Alanlarda Bağımsız Birim Sayısı 534.793

Riskli Alan Uygulamaları 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ile Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği kapsamında riskli alanların tespit edilmesi iş ve işlemleri sürdürülmektedir. Yürütülen çalışmaların 2020 yılı sonuna kadarki envanteri Tablo.53'te yer almaktadır.

Riskli alan ilan edilen il sayısı 2020 yılında 59'a yükselmiştir. Riskli ilan edilen alan sayısı iptal edilen 16 alan dahil 269'a ulaşmıştır. 2020 sonunda bu alanlarda yer alan yapı sayısı 271.120, riskli alandaki bağımsız birim sayısı 534.793 ve riskli alanda ikamet eden nüfus sayısı 1.844.600'dür. Riskli alanın yüzölçümü 11.760 ha olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılından 2020 yılına geçilirken verilerdeki gerileme 16 adet iptal edilen riskli alanın verilerinin düşülmesinden kaynaklanmıştır.

Kentsel dönüşüm kapsamındaki alanlarda, "riskli alan", "rezerv yapı alanı", "kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı", "yenileme alanı" ve "riskli yapılar" belirlenmektedir.

2020 yıl sonuna kadar 59 ilde 535 bağımsız bölümün bulunduğu 269 "riskli alanda" çalışma yürütülmekte olup, 81 ilde "riskli yapı" olarak değerlendirilen 706 bin konut ve iş yerinin yenileme çalışmaları sürmektedir.

Dönüşüm çalışmaları kapsamında 67 ilde 48 bin hektar "rezerv yapı alanı", 33 ilde 161 "kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı" ve 11 ilde 16 "yenileme alanı" belirlenmiştir.

Riski alanlarda ve yapılarda yer alan 673 bin konut ve iş yerinin yıkım işlemleri tamamlanmıştır.

II.9.2 YABANCILARIN GAYRİMENKUL EDİNİMLERİ

Yabancıların Gayrimenkul Edinimleri 2020 Yılında Yüzde 9,0 Geriledi

Yabancıların Türkiye'den gayrimenkul edinimlerine ilişkin olarak iki ayrı istatistik yayınlanmaktadır. Bunların ilki gerçek ve tüzel kişilerin Türkiye'den yaptıkları gayrimenkul alımlarının parasal değeridir.

Yabancıların Türkiye'den gayrimenkul edinimleri 2020 yılında değer olarak yüzde 9,0 azalarak 4,40 milyar dolar olmuştur. Yabancıların gayrimenkul alımları 2018 yılında en yüksek değere ulaştıktan sonra 2019 yılında gerilemiş, 2020 yılında ise salgının yarattığı olumsuz koşullar ile düşüş göstermiştir.

Yabancılara Konut Satışı Salgına Rağmen Devam Etti

Yabancıların gayrimenkul edinimlerine ilişkin ikinci istatistik ise TÜİK tarafından yayınlanan yabancılara konut satışı verileridir. 2017 yılında yabancıların konut alımı yüzde 22,2 artmış ve 22.234 daire olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı yabancıların Türkiye'de en çok konut satın aldıkları yıl olmuştur. 2018 yılında yabancılar 39.663 adet konut satın almıştır. 2019 yılında ise yabancılara belli bir değerin üzerindeki konut alımında getirilen vatandaşlık elde etme olanağının teşviki ile yabancıların konut alımı yüzde 14,7 artmış ve 45.483 adet olarak gerçekleşmiştir. Böylece 2019 yabancılara en yüksek konut satılan yıl olmuştur.

2020 yılında yaşanan salgının olumsuz etkilerine rağmen yabancılara konut satışı devam etmiştir. 2020 yılında ya-

Tablo.53 Riskli Alan Uygulamaları Envanteri 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
Riskli Alan İlan edilen İl Sayısı	52	53	53	59
Riskli Alan Sayısı	209	238	240	269
Riskli Alandaki Yapı Sayısı	285.495	255.851	286.640	271.120
Riskli Alandaki Bağımsız Birim Sayısı	539.092	556.640	616.270	534.793
Riskli Alanda İkamet Eden Nüfus Sayısı	1.748.922	1.836.170	2.015.205	1.844.600
Riskli Alanın Yüzölçümü	12.219,67 ha	12.711,25 ha	12.818 ha	11.760 ha

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İdari Faaliyet Raporları, 2021 Yıllık Program

Grafik.53 Yabancıların Gayrimenkul Alımları; Milyon Dolar

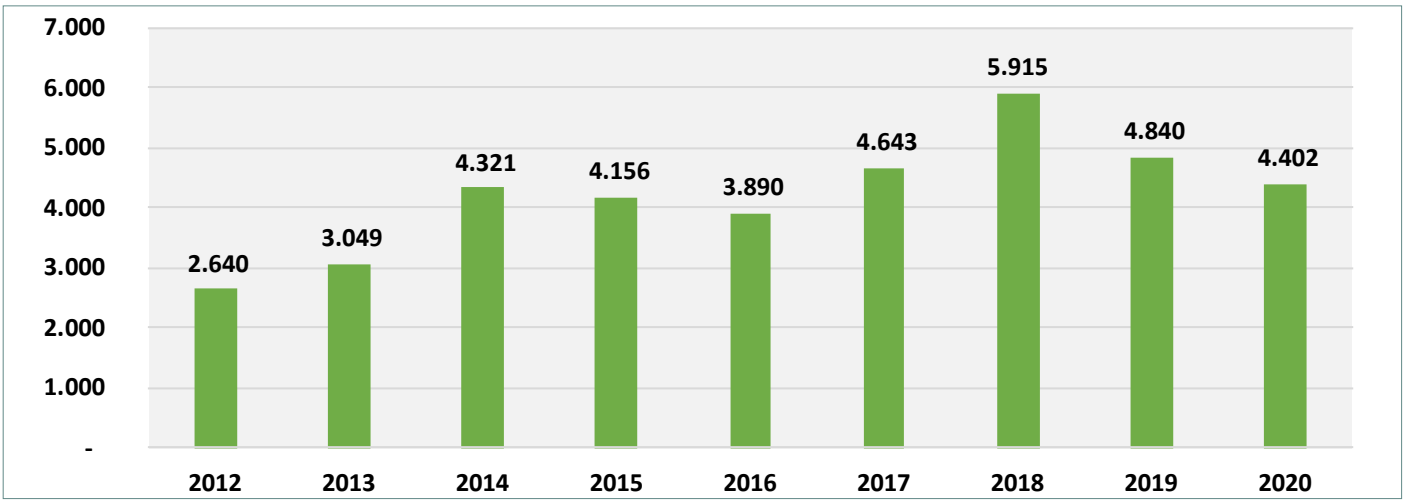

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

bancılara konut satışı yüzde 10,3 gerilemiş ve 40.812 adet olmuştur. Yabancılara satışlar 40 binin üzerinde kalmıştır.

2020 yılında yabancılara en çok konut satılan illerin başında 19.175 daire ile İstanbul gelmektedir. Antalya'da yabancılara 7.735 konut satışı gerçekleşmiştir. Üçüncü sırada 2.746 konut ile Ankara gelmektedir. İstanbul ve Antalya'da yabancılara konut satışı 2020 yılında gerilerken Ankara'da artmıştır.

2020 yılında yabancılara konut satışında Bursa ve Yalova 4. ve 5. sıralarda yer almışlardır. Yabancılara en çok konut satılan ilk 10 il içinde Sakarya, Trabzon, Aydın, Mersin ve Muğla bulunmaya devam etmiştir. İlk 10 il dışındaki illerde de başta İzmir ve Samsun olmak üzere yabancılara konut satışı gelişme göstermektedir.

Orta Doğu ve Körfez Ülkelerinden Talep Artarken, Rusya ve Avrupa Vatandaşları Geri Dönüyor

Türkiye'de konut satın alan yabancıların ülkelerine ilişkin gelişmelerde geçmiş yıllarda ilk sıraları Avrupa ülkeleri ve Rusya vatandaşları almaktaydı. 2016 ve 2017 yıllarında bu ağırlık değişmiş ve Orta Doğu ve Körfez ülkeleri vatandaşları ön plana çıkmaya başlamıştır. 2018 ve 2019 yıllarında Orta Doğu ve Körfez ülkeleri vatandaşlarının konut alımları artmaya devam ederken Rusya, Almanya, İngiltere ve İsveç vatandaşlarının konut alımının yeniden artmaya başladığı görülmektedir.

2020 yılında en çok konut satın alanların başında bu kez 7.189 daire ile İranlılar gelmektedir. İranlılar satın alımları bir önceki yıla göre önemli ölçüde artış göstermiştir. 2020

Tablo.54 Yabancılara Konut Satışında İller, Daire Sayısı

İLLER	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İstanbul	7.493	5.811	8.182	14.270	20.857	19.175
Antalya	6.072	4.352	4.707	7.938	8.951	7.735
Ankara	599	623	817	2.133	2.539	2.746
Bursa	1.501	1.318	1.474	2.720	2.213	1.340
Yalova	1.425	822	1.079	2.063	1.696	1.321
Sakarya	833	657	770	1.366	1.247	864
Muğla	830	632	634	512	957	745
Trabzon	778	810	978	1.344	935	660
Aydın	1.107	871	826	1.070	837	740
Mersin	717	580	600	1.022	811	1.313
Diğer İller	1.475	1.713	2.167	5.225	440	4.178
Toplam	22.830	18.198	22.234	39.663	45.483	40.812

Kaynak: TÜİK

yılında ikinci sıraya Irak inmiştir. Iraklılara satış gerilemiştir. Rusya vatandaşlarının konut talebi 2019 yılından sonra 2020 yılında da artış göstermiştir. Rusya vatandaşları 3.078 konut satın almışlardır. Suudi Arabistan vatandaşlarının alımları önemli ölçüde düşmüş ve 2020 yılında alım 679 adet daire olmuştur. Kuveyt vatandaşları ise 1.231 daire satın almıştır. Afganistan, Azerbaycan, Yemen ve Kazakistan vatandaşlarının konut alımları da yine yüksek gerçekleşmiştir.

En çok konut satın alan ülkeler arasındaki sıralamada Tablo.55'te sunulan ilk 17 ülke içinde 5 Avrupa ülkesi yer almıştır. Almanya, İngiltere ve İsveç vatandaşlarının konut alımları 2020 yılında salgın nedeniyle gerilemiştir.

Tablo.55 Yabancılara Konut Satışında Ülkeler, Daire Sayısı

ÜLKE	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İran	744	664	792	3.652	5.423	7.189
Irak	4.228	3.036	3.805	8.205	7.596	6.674
Rusya	2.036	1.224	1.331	2.297	2.893	3.078
Afganistan	656	1.205	1.078	2.084	2.191	1.929
Azerbaycan	815	610	942	1.250	1.191	1.279
Almanya	869	714	772	1.866	1.723	1.265
Kuveyt	2.130	1.744	1.691	2.199	1.903	1.231
Yemen	231	174	390	851	1.564	1.181
Kazakistan	540	380	334	542	776	1.171
İngiltere	1.054	827	794	1.237	1.353	1.126
Ürdün	243	345	483	1.362	1.596	1.080
Mısır	318	348	587	725	991	784
Ukrayna	608	484	505	624	719	771
Suudi Arabistan	2.704	1.886	3.345	2.718	2.208	679
Libya	132	192	201	374	1.103	629
İsveç	541	417	406	723	754	543
Katar	277	256	305	764	721	510

Kaynak: TÜİK

II.9.3 İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İŞ GÜVENLİĞİ

Türkiye'de inşaat sektöründe işçi sağlığı ve güvenliği konusu önemli bir alanı oluşturmaktadır. Her yıl birçok çalışan, çalışma alanlarında meydana gelen kazalar sonucunda ölmekte, yaralanmakta veya hastalanmaktadır. Ayrıca ekonomi de dolaylı olarak zarar görmektedir. Bu nedenle, iş kazası ve meslek hastalıklarının azaltılması konusunda toplumsal bilinçlenme büyük önem taşımaktadır.

İş kazaları ve meslek hastalıkları özellikle inşaat sektöründe daha fazla yaşanmaktadır. Bunun en önemli sebebi, inşaat sektörünün kendine özgü çalışma koşulları olmasındandır. İnşaat sektörünün diğer sektörlerden farklı olmasının başlıca nedeni, her projenin birbirinden farklı olması ve bu yüzden her projede değişik çalışma koşulları ve farklı risklerle karşı karşıya kalınmasıdır. İşçiler, endüstriyel sektördeki gibi tek bir fabrikada çalışma imkânı bulamadıkları için sürekli olarak bir projeden başka bir projeye hareket halindedir.

Bunların yanı sıra inşaat, tehlikeli ve çok sayıda risk içeren faaliyetlerden oluşmaktadır ve bu ortamda çalışmak için tecrübeli ve fiziksel zorluklara alışık olmak gerekmektedir. Ayrıca bir inşaat projesinde aynı anda birden fazla işçi grubu da çalışabilir ki bu da tehlike ve riskleri daha da artırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı, inşaat sektörü diğer sektörlere göre daha fazla risk altındadır ve işçi sağlığı ve iş güvenliğini sağlamak daha güç ve karmaşık olabilmektedir.

İnşaat sektöründe iş sağlığı ve güvenliği konusundaki eksiklik, yaşanan ekonomik, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden, iş kazalarını önlemek amacıyla yararlanılmamasından kaynaklanmaktadır. İşverenler, iş kazalarını önleyici tedbirler almak için yapılacak harcamaların gereksiz olduğunu, işçilerin gerektiği kadar dikkatli olmadığını, kazaların işçilerin dikkatsizliğinden kaynaklandığını düşünmektedir. İş kazalarının oluşmasındaki asıl neden, iş sağlığı ve güvenliği konusunda yapılacak düzenlemeler için gerekli harcamaların yapılmamasıdır.

Yıllar itibarıyla inşaat sektöründe ve Türkiye genelinde meydana gelen iş kazaları sonucu ortaya çıkan ölüm sayıları Tablo.56'da sunulmaktadır. İnşaat sektörü en çok ölümlü iş kazalarının gerçekleştiği sektör olmayı sürdürmektedir. Tablodaki veriler İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'ne aittir.

Tablo.56 İnşaat Sektöründe İş Kazaları

Yıllar	İş Kazaları Sonucu İnşaat Sektöründe Ölümler	İş Kazaları Sonucu Türkiye'de Ölümler	İnşaat Sektörünün Payı %
2013	294	1.235	23,8
2014	423	1.886	22,4
2015	426	1.730	24,6
2016	442	1.970	22,4
2017	453	2.006	22,6
2018	438	1.923	22,8
2019	336	1.736	19,4
2020	355	2.427	14,6

Kaynak: İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi

İnşaat Malzemeleri Sanayisinde İş Kazaları, İnşaat Sektörü ve Diğer Riskli Sektörlere Göre Daha Düşük

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin ve diğer kamu ve özel kurumların açıkladığı yıllık istatistiklerde inşaat sektörüne ilişkin veriler yer almakla birlikte inşaat malzemesi sanayine ilişkin özel bir veri yer almamaktadır. Bu çerçevede inşaat malzemesi sanayisi ile inşaat sektörü ayrımı önem kazanmaktadır. İnşaat malzemeleri sanayisinde iş kazalarının, inşaat sektörü ve diğer riskli sektörlere oranla çok daha düşük olduğu bilinmektedir. Nitekim, ihracat ağırlıklı çalışan inşaat malzemeleri sanayisi, gelişmiş ve dünya ile entegre olmuş bir sanayi dalı olarak işin doğası gereği asgari iş, çalışma ve çalışan standartlarının üzerinde faaliyet göstermektedir.

II.9.4 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE DOSTU BİNALAR

Sürdürülebilir, ekolojik, yeşil, çevre dostu ve benzeri pek çok isim altında tanımlanan doğayla uyumlu yapılar, yapının arazi seçiminden başlayarak yaşam döngüsü çerçevesinde değerlendirilmektedir. Yeşil binalar, bütüncül ve sosyal-çevresel sorumluluk anlayışıyla tasarlanan, iklim verilerine ve bulunduğu yere özgü koşullara uygun, ihtiyacı kadar tüketen, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelen, doğal ve atık üretmeyen malzemelerin kullanıldığı katılımı teşvik eden, ekosistemlere duyarlı yapılar olarak tarif edilmektedir.

Yeşil binaların yaygınlaşmasını sağlamanın en etkili yollarından biri bu binalara bir "yeşil bina sertifikası" verilmesidir. Bu sertifika sayesinde bir binanın yeşil bina kriterlerine ve bu kriterleri oluşturan standartlar çerçevesinde doğaya, çevreye ve insana ne kadar uyumlu olduğu tescil edilmektedir. Bu standartlar ve kriterler aynı zamanda yeşil bina tasarlamak isteyen mimar ve mühendisler için kılavuz niteliği taşımaktadır. Yeşil bina sertifikalı binalara yönelmek şirketler için geleceğe yaşanabilir bir çevre bırakmak hedefindeki bir sosyal sorumluluk projesi olarak da görülmektedir.

Günümüzde binaları çevresel etkilerine göre değerlendiren pek çok sistem geliştirilmiş ve geliştirilmektedir. Bu sistemler, yeşil dönüşüm sürecinde etkili bir araç, önemli bir ilk adımdır. Dünya'da birçok yeşil bina sertifika sistemi bulunmaktadır. Bunlar içinde en önemlileri 1990'da İngiltere'de ortaya çıkan BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method), 1998'de Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan LEED (Leadership in Energy and Environmental Design), 1998'de gelişmiş ülkelerin bir araya gelmesiyle kurulan IISBE (International Initiative for Sustainable Built Environment)'dir. 2003'de Avustralya'da oluşturulan Greenstar, 2004'de Japonya'da ortaya çıkan CASBEE (Comprehensive Assessment for Building Environmental Efficiency) ve 2009'da Almanya'da ortaya çıkan DGNB (Deutsche Gesellschaft fur Nachhaltiges Bauen) diğer sertifika sistemleridir.

Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği (ÇEDBİK), ülkemizde sürdürülebilirlik hareketinin binalardan, yerleşimlere ve şehirlere doğru yayılmasında ve pazarın dönüşümünde öncülük etmektedir. Türkiye'de yeşil binalar konusuna bütünsel bir bakışla odaklanıp çevre ve insan sağlığı konularına öncelik vererek yeşil bina hedefine bir adım daha yaklaşılmasına yardımcı olmaktadır.

Dünya Yeşil Bina Konseyi (WGBC) kurucu üyesi, aynı zamanda WGBC'nin Avrupa ayağı olan Avrupa Bölgesel Ağı (ERN)'nın İcra Kurulu üyesi olan ÇEDBİK, Avrupa'daki Yeşil Bina çalışmalarının uluslararası stratejisi ve politikasının oluşmasında rol almaktadır.

Türkiye'de ise yeşil binalar alanındaki araştırma ve çalışmalara devam eden ÇEDBİK, yeni konut projelerinde uygulanmak üzere Türkiye koşullarına uygun sertifika sistemi olan "Binalarda Ekolojik ve Sürdürülebilir Tasarım Sertifikası –B.E.S.T" oluşturmuştur.

ÇEDBİK Türkiye'deki yeşil bina sertifikası almış projeleri güncel olarak web sayfasında yayınlamaktadır. https://cedbik.org/tr/sertifikali-projeler

Leadership in Energy and Environmental Design, LEED

Enerji ve Çevre Dostu Tasarımda Liderlik (LEED) ABD Çevre Dostu Binalar Konseyi (USGBC) tarafından geliştirilen bir dizi kriterler listesidir. Bu sistemin puanlaması 9 kategoride yapılmaktadır. Bunlar:

1. Bütünleşik süreç
2. Konum Ulaşım
3. Sürdürülebilir Araziler
4. Su verimliliği
5. Enerji ve Atmosfer
6. Malzeme ve Kaynaklar
7. İç Hava Kalitesi
8. İnovasyon
9. Bölgesel öncelik

Binalar Sertifikalı, Gümüş, Altın, Platin olmak üzere dört ayrı seviyede sertifika alabilmektedir.

USGBC tarafından her yıl, ABD dışında en çok LEED sertifikalı yeşil binalara sahip ülkeler sıralamaktadır. 2018 yılı sonu itibarıyla ABD hariç dünyada toplam 7.797 proje ve 210 milyon metrekare brüt yapılı alan LEED sertifikasına sahiptir. 2018 yılında, 167 ülkede 96.275 adet sertifika verilmiştir. 2019 yılı içinde ABD dışındaki ilk 10 ülkede toplam 56.78 milyon metrekare brüt alan sertifikalandırılmıştır. 2019 yılında Türkiye, 12.17 milyon metrekare brüt alan ile ilk 10 ülke arasında 7. sırada yer almıştır.

Tablo.57 LEED Sertifikası Alınan Büyüklük İtibarıyla Ülkeler

Sıra	Ülkeler	2019	
		Sertifikalı Brüt Alan Milyon m²	Sertifikalı Toplam Bina Sayısı
1	Çin	79.60	1,820
2	Kanada	47.81	3,405
3	Hindistan	42.92	1,391
4	İsveç	18.66	293
5	Brezilya	17.86	571
6	Kore Cumhuriyeti	12.26	155
7	Türkiye	12.17	372
8	Meksika	10.38	433
9	Almanya	9.12	364
10	Kolombiya	8.97	178
	ABD	425.80	34,639

Kaynak: USGBC (Amerikan Yeşil Binalar Konseyi)

Building Research Establishment Environmental Assessment Method (BREEAM),

Bir binanın çevreye olan etkilerini basit ve ekonomik bir şekilde değerlendirebilmek ve böylelikle bu etkileri azaltabilmek için 1990 yılında oluşturulmuştur. Bu süreç içerisinde gelişip çok kapsamlı ve detaylı bir metot haline gelmiştir.

BREEAM' a göre puanlama 10 ana kategoride yapılır:

1. Şantiye ve Bina Yönetimi
2. Sağlık ve Konfor
3. Enerji verimliliği
4. Su verimliliği
5. Arazi Kullanımı ve Ekoloji
6. Ulaşım
7. Malzeme kullanım
8. Atıklar yönetimi
9. Kirlilik
10. İnovasyon

Bu ana başlıkların da bulundukları ülkenin veya coğrafyanın koşullarına göre ağırlıkları vardır. BREEAM'ın bu yöntemi, onu diğer metotlara göre, farklı ülke ve coğrafyalara adaptasyon konusunda çok avantajlı kılmaktadır.

2019 yıl sonu itibarıyla dünyada 590.691 bina BREEAM sertifikası almıştır. 2020 yılı verileri henüz açıklanmamıştır.

Türkiye'de ise yine 2020 yıl sonu itibarıyla 70 bina BREEAM sertifikası almaya hak kazanmıştır.

Excellence in Design For Greater Efficencies, EDGE

Uluslararası Finans Kurumu (International Finance Corporation, IFC) , gelişen pazarlarda yeşil binaların yaygınlaşması amacıyla "Excellence in Design for Greater Efficencies, EDGE" sertifikasını oluşturmuştur. Hızlı, kolay ve hesaplı olan EDGE sertifikası, proje geliştiricilere projelerinin çevre üzerindeki etkilerini azaltan, maliyetleri düşürürken, öngörülen tasarrufları sağlayan teknik çözümler seçme imkânı sunmaktadır.

EDGE 130 ülkede, konutlar, oteller, hastaneler, mağazalar ve ofisler olmak üzere yeni binalar tasarlamak amacıyla herkes tarafından kullanılabilen ücretsiz bir uygulamayı desteklemektedir. Projelerin EDGE standardına ulaşması ve sertifikasyona hak kazanması için enerji verimliliği, su verimliliği ve malzeme ve kaynak kullanımı alanlarında en az yüzde 20 verimlilik sağlaması gerekmektedir. Türkiye'de 3 konut ve 1 hastane olmak üzere toplam 4 bina EDGE sertifikası almaya hak kazanmıştır.

Binalarda Ekolojik ve Sürdürülebilir Tasarım Sertifikası, B.E.S.T

ÇEDBİK 2019 yılı başı itibari ile "Binalarda Ekolojik ve Sürdürülebilir Tasarım Sertifikası B.E.S.T"i hayata geçirmiştir. Sertifika 9 ana başlık ve 4'ü ön koşul olmak üzere 44 alt başlıktan oluşmaktadır. Kategoriler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

1. Bütünleşik Yeşil Proje Yönetimi
2. Arazi Kullanımı
3. Su Kullanımı
4. Enerji Kullanımı
5. Sağlık ve Konfor
6. Malzeme ve Kaynak Kullanımı
7. Konutta Yaşam
8. İşletme ve Bakım
9. Yenilikçilik

B.E.S.T Konut Sertifika sisteminde projeler Onaylı, İyi, Çok iyi ve Mükemmel olmak üzere dört ayrı seviyede derecelendirilmektedir.

ÇEDBİK 2019 yılında ilk projesine resmi olarak B.E.S.T sertifikası vermiştir. KİPTAŞ tarafından yapılan ve 23 bloktan oluşan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bayrampaşa-Paşa Konutları projesi sertifika almaya hak kazanmıştır. 2020 yılsonu itibarıyla B.E.S.T sertifikası almış 23 proje bulunmaktadır.

2021 Yılının başında B.E.S.T – Ticari binaları devreye almıştır. Özellikle ofislerin sertifikalandırılması konusunda önemli değerlendirme kriterleri oluşturmuş ve çalışma alanlarını da çevreye ve insana duyarlı yapılar olmasını sağalacak bir sistem yaratmıştır. Bu kriterler:

1. Bütünleşik Yeşil Proje Yönetimi
2. Arazi Kullanımı
3. Su Kullanımı
4. Enerji Kullanımı
5. Sağlık ve Konfor
6. Malzeme ve Kaynak Kullanımı
7. Ticari Binalarda Yaşam
8. İşletme ve Bakım
9. Yenilikçilik

Türkiye'de sertifika durumu

2019 yılı sonu itibari ile tüm dünyada 125.785 sertifikalı bina bulunmaktadır. 2020 yılı sonu itibari ile Türkiye'de ise 518 adet sertifikalı bina bulunmaktadır. Bu rakamın yüzde 83'ü LEED Sertifikalı, yüzde 11'i BREEAM Sertifikalı, yüzde 5'i B.E.S.T. Sertifikalı ve yüzde 1'i EDGE Sertifikalıdır.

II.9.5 İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ LOJİSTİĞİ

İnşaat malzemeleri sanayisi üretim, dış ticaret ve tüketim aşamalarında önemli bir taşımacılık ve lojistik faaliyeti yaratmaktadır. İnşaat malzemeleri Türkiye'de en yüksek taşımacılık hacmi olan sektör konumundadır. Bu nedenle inşaat malzemeleri taşımacılığı ve lojistiği hem sanayi için hem de lojistik sektörü için ayrı bir önem taşımaktadır.

Taşımacılık ve lojistik faaliyetleri inşaat malzemeleri sanayisi için birkaç yönden büyük öneme sahiptir. İlk olarak taşımacılık ve lojistik faaliyetleri önemli bir maliyet kalemi oluşturmaktadır. İkinci olarak ihracat taşımalarında maliyet ve zaman olarak rekabet gücünü etkilemektedir. Üçüncü olarak ise yurtiçinde yoğun taşımacılığın yarattığı yük de ilave maliyetler oluşturmaktadır.

İnşaat malzemeleri üretimi 2020 yılında 282,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu üretimin elde edilmesi için bu tutara yakın bir hammadde ve yardımcı malzeme ile katkı malzemeleri üretim tesislerine taşınmaktadır. Bu taşımacılık yurtiçinde büyük ölçüde kara yolu ile ve kısmen deniz ve demir yolu ile yapılmaktadır.

İnşaat malzemeleri ürünleri içinden 2020 yılında 59,96 milyon ton ihracat konu olmuş ve yurtdışı taşımacılığı gerçekleştirilmiştir. İhracat taşımacılığı deniz yolu ve kara yolu ile yapılmaktadır.

İthalat hacmi düşük kalmaktadır ve 2020 yılında 2,6 milyon ton olmuştur. İthalat taşımacılığı da büyük ölçüde deniz ve kara yolu ile yapılmaktadır. İthal ürünler çoğunlukla nihai ürünler olup proje ve inşaat alanlarına taşınmaktadır.

Yurtiçi tüketim ise 2020 yılında 225,2 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İnşaat malzemeleri tüketim için Türkiye'nin hemen her bölgesinde yoğun bir taşımacılık ve lojistik faaliyeti yaratmaktadır. Tüketimde hem yeni hem de yenileme pazarı taşımacılığı yapılmaktadır.

Tablo.58 Lojistik Faaliyetlerine Konu Olan İnşaat Malzemesi Büyüklüğü

YILLAR	ÜRETİM TON	İHRACAT TON	İTHALAT TON	TÜKETİM TON
2014	308.116.437	41.060.277	4.237.419	271.293.579
2015	315.212.300	35.350.230	4.510.744	284.372.814
2016	312.440.505	35.426.582	4.547.773	281.561.696
2017	326.240.420	38.162.030	3.924.540	292.002.930
2018	297.993.671	41.111.118	3.252.408	260.134.961
2019	258.390.420	51.601.436	2.532.895	209.321.879
2020	282.493.088	59.960.395	2.653.856	225.186.549

Kaynak: Çalışma Ekibi

II.9.6 KENTSEL VE ENDÜSTRİYEL YENİLEME

İnşaat malzemeleri pazar büyüklüğü içinde iki alt pazar bulunmaktadır. Bunlardan ilki yeni inşaatlarda kullanılan ürünlerin yer aldığı yeni pazardır. Diğeri ise kentsel ve endüstriyel yenileme pazarıdır. Gelişmiş ülkelerde yeni pazar ile yenileme pazarı büyüklükleri birbirlerine yakındır. Gelişmekte olan ülkelerde ise yeni pazar çok daha büyük bir pay almaktadır. Bu ülkelerde nüfus artışı, kentleşme, sanayileşme gibi evreler sürdüğü için yeni inşaat yatırımları büyük paya sahiptir.

Yenileme pazarı mevcut yapı stoku içinde yapılan yenilemeler ve güçlendirmeler için kullanılan inşaat malzemelerinin oluşturduğu pazardır. Her türlü yapı stokunda kullanım aşamasında yapılan inşaat faaliyetlerini kapsamaktadır.

"Derin yenileme" ise bir yapının dış cephesinden iç makyajlanmasına, bacasından tesisatına kadar her unsurunun yenilenmesini kapsamaktadır. Burada yenileme kapsamı, sadece kozmetik yenileme değil tesisat (elektrik, su vb.), ısıtma-soğutma, havalandırma sistemleri, yalıtım dahil cephe sistemleri, pencere-cam ve çatı-baca sistemleri gibi geniş bir alanı içermektedir. Amacına göre yenilenme çeşitleri; deprem güvenliği, yangın güvenliği, enerji verimliliği, konfor ve estetik olarak sıralanmaktadır.

Güçlendirme çalışmaları ise 'derin yenileme' çalışmalarının bir bölümünü oluşturmaktadır. Güçlendirme Türkiye'nin deprem kuşağında yer alması sebebiyle ayrı bir öneme sahiptir.

Türkiye'de kentsel dönüşüm sürecinde, tek uygun çözüm olarak vurgulanan yıkım ve yeniden yapımın, evrensel olarak güçlendirmenin/yenilemenin ekonomik veya mümkün olmadığı yerlerde tercih edildiği bilinmektedir. Hatta doğal kaynak tüketiminin azaltılması ve yıkım sonucu ortaya çıkan molozun doğada neden olduğu tahribat gerekçeleri ve sürdürülebilirlik kavramı doğrultusunda, Avrupa'da son yıllarda kabul gören eğilim, ekonomik olmasa da teknik olarak mümkün olduğunda, yıkım-yeniden yapım yerine, güçlendirme/yenileme yaklaşımının benimsenmesi yönündedir.

Avrupa Birliği 2020 yılında sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşabilmek için Yeşil Mutabakat adı verilen bir strateji belgesi yayınlamıştır. Bu belge ile 2030 yılına kadar Avrupa Birliği'nde emisyon salımının yüzde 50 azaltılması hedeflenmektedir. AB bu amaçla 750 milyar Euro büyüklüğünde bir finansman paketi de açıklamıştır.

Bu hedefe ulaşmak için enerji, ulaştırma ve sanayi sektörlerinde köklü değişikliklere gidilecektir. Bir başka köklü değişiklik yaşanacak alan ise inşaat sektörü ve yapılar olacaktır. Mevcut yapı stokunun karbon salımının azaltılması için önemli bir yenileme yatırımı ve harcaması yapılacaktır. Bu yatırımlar inşaat malzemeleri sektörünün yenileme pazarı için de önemli bir büyüme sağlayacaktır.

Türkiye'de yenileme pazarının büyüklüğünün hesaplanmasında 2020 yılı Yapı Sektörü Raporu'nda metodoloji değişikliğine gidilmiştir. Kullanılan yeni metodoloji ile daha sağlıklı veriler hesaplanmıştır. Bu amaçla Türkiye İstatistik

Kurumu'nun en güncel 2017 yılı tarihli olan sektörel girdi-çıktı analizi verileri kullanılmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2017 yılı tarihli inşaat sektörü girdi-çıktı verilerine göre inşaat malzemeleri toplam inşaat harcamalarının yüzde 65'ini oluşturmaktadır. Girdi-çıktı analizinde 10 ana inşaat malzemesi grubunun büyüklükleri ve payları ortaya konulmaktadır.

Girdi-çıktı analizinde Türkiye'de inşaat malzemelerinin ister yeni pazarda isterse yenileme pazarında kullanılmış olsun dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Buna göre çimento, seramik, cam, alçı, kireç vb. mineral ürünler toplam malzeme kullanımı içinde yüzde 28,15 ile en yüksek payı almaktadır.

Tablo.59 İnşaat Malzemelerinin Kendi İçinde Dağılımı Tablosu

Ana Kalem	Alt Kalem	Pay %	Pay %
Malzemeler	Madencilik Ürünleri (Taş, Mermer vb.)	3,40	5,23
	Ağaç ve Ahşap Mamulleri	3,04	4,68
	Kimyasal Malzemeler	3,47	5,34
	Kauçuk Plastik İnşaat Malzemeleri	4,84	7,45
	Mineral Ürünler (Çimento, Seramik, Cam vb.)	18,30	28,15
	Ana Metaller (İnşaat Demirleri, Yapısal Çelikler)	17,42	26,80
	Metal İnşaat Malzemeleri	8,13	12,51
	Elektrikli Teçhizat ve Donanımlar	3,61	5,55
	Makine ve Ekipmanlar (Asansör, Kazan vb.)	2,17	3,34
	Mobilya ve Diğer Mamuller	0,62	0,95
	Toplam	**65,00**	**100,00**

Kaynak: TÜİK, Sektörel Girdi-Çıktı Tabloları 2017 Verileri Kullanılarak Hesaplanmıştır

Yukarıda 10 alt kalemde dağılan inşaat malzemelerinden mineral ürünler ile ana metallerin yenilenmediği ve bu nedenle yenileme pazarına dahil olmadığı varsayılmaktadır. Her iki grubun payı yüzde 55'tir. Ancak mineral ürünler içinde yer alan cam ve seramikler yenilenmektedir. Bu iki ürünün 10 puanlık bir payı olduğu varsayılmaktadır. Buna göre yenileme pazarına girmeyen ürünlerin payı yüzde 45'e inmektedir. Bu varsayımlara bağlı olarak toplam inşaat malzemeleri pazarının yüzde 55'ini yenilemeye tabi olan ürünler oluşturmaktadır.

Yenilemeye konu olan inşaat malzemelerinin toplam pazar büyüklüğü için inşaat malzemeleri toplam pazar büyüklüğünün yüzde 55'i alınmaktadır.

Örneğin TÜİK verilerine göre 2020 yılı için toplam inşaat malzemeleri pazarının büyüklüğü 408 milyar TL'dir. Bunun yüzde 55'ini yenilemeye konu inşaat malzemeleri oluşturmaktadır. 2020 yılı için yenilemeye konu inşaat malzemeleri pazarı 225 milyar TL olarak hesaplanmaktadır. Geçmiş yıllar da aynı şekilde hesaplanmaktadır.

Yenilemeye konu olan inşaat malzemelerinin toplam pazar büyüklükleri yıllar itibarıyla ortaya konulduktan sonra bu büyüklükler içinden yine yıllar itibarıyla fiili yenileme oranları hesaplanmaktadır. Yıllar itibarıyla yenileme oranları sektör temsilcilerinin ilgili yıldaki yenileme satışlarının payları bilgileri ile elde edilmektedir. Her yılın kendine özgü koşulları nedeniyle fiili yenileme oranları yıllar itibarıyla farklılıklar göstermektedir.

Türkiye'de yenilemeye konu olan inşaat malzemeleri pazarında fiili yenilemenin payı yüzde 38 olarak gerçekleşmiştir. 2008 yılında yaşanan küresel kriz sonrası iç pazarda yenileme işlerini desteklemek için uygun koşullar ile kredi paketleri kullandırılmıştır. Buna bağlı olarak fiili yenileme payı 2010 yılında yüzde 38 olmuştur.

Tablo.60 Türkiye'de İnşaat Malzemeleri Yenileme Pazarı; Milyar TL

Yıllar	İnşaat Malzemeleri Toplam Pazar Büyüklüğü Milyar TL	Yenilemeye Konu İnşaat Malzemelerinin Toplam Pazar Büyüklüğü Milyar TL	Fiili Yenileme Payları %	Yenileme Pazarı Milyar TL
2010	94	52	38	19,8
2011	129	71	36	25,6
2012	147	81	34	27,5
2013	189	104	32	33,3
2014	220	121	30	36,3
2015	247	136	32	43,5
2016	276	152	32	48,6
2017	348	191	32	61,1
2018	419	230	32	73,6
2019	378	208	34	70,7
2020	408	225	50	112,5

Kaynak: Çalışma Ekibi

2010 yılından sonra ise yenileme pazarının payı gerilemeye başlamıştır. Bu gerilemenin üç önemli nedeni bulunmaktadır. İlki konut kredi sisteminin çalışması ile hane halkının konut satın alımı kolaylaşmış ve hane halkı oturdukları yapılarda yenileme yerine yeni konut almaya başlamıştır. İkinci olarak çok önemli bir konut üretimi gerçekleşmiştir. Ayrıca konut dışı binalarda da önemli bir yeni stok yaratılmıştır. Bu dönemde yenileme yerine yeni yapılar tercih edilmiştir. Üçüncü olarak ise kentsel dönüşüm süreci başlamış ve mevcut yapılar için dönüşüm öncelikli hale gelmiştir. Hane halkı ve tüzel kişiler yenilemeleri ötelemişler ve kentsel dönüşüm kapsamında yeni yapılara sahip olmayı amaç edinmişlerdir. Kentsel dönüşüm halen yeterli bir iyileşme sağlayamamış olmakla birlikte yenileme pazarını olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

İnşaat malzemeleri pazarında fiili yenileme payı bu gelişmeler çerçevesinde 2010 yılında yüzde 38 iken 2014 yılında yüzde 30'a inmiş, 2015 yılında yüzde 32'ye yükselmiş ve bu oran 2018 yılına kadar korunmuştur. Fiili yenileme payı bu dönemde oldukça düşük kalmıştır. Fiili yenileme payı 2019 yılında ise sınırlı ölçüde artarak yüzde 34 olmuştur.

Yenileme pazarı 2020 yılında ise önemli bir gelişme göstermiştir. 2020 yılında yaşanan salgın nedeniyle ortaya çıkan koşullar ile hane halkı zamanının önemli bir bölümünü evlerinde geçirmeye başlamıştır. Belirli yaş gruplarına uzun süreli sokağa çıkma kısıtlamaları uygulanmıştır. Çalışanların yine önemli bir bölümü uzaktan/evden çalışmaya başlamıştır. Yaklaşık 22 milyon öğrenci evden eğitim almıştır.

Bu gelişmelere paralel olarak evlerde önemli yenileme ve iyileştirme ihtiyaçları ortaya çıkmıştır. Bunlar dört ana grupta karşılanmıştır.

İlk olarak yapılarda ortak kullanılan ısıtma, elektrik, güvenlik ve su tesisatları yenilenmiş ve güçlendirilmiştir. Ayrıca evde geçirilen zaman enerji maliyetleri konusunda da hassasiyet yaratmış ve mantolama, yalıtım gibi enerji verimliliği yenilemesi çalışmaları önceki yıllara göre artmıştır. Yine bu kapsamda yalıtım ile çatı kaplama ve izolasyon alanlarında yoğun yenilemeler yapılmıştır.

İkinci olarak hane halkı evde geçirilen zamanın artması nedeniyle konut iç mekanlarında yenileştirme ve iyileştirmeler yapmışlardır. Boya, kapı ve pencereler, banyo ve mutfak donanımları vb. gibi alanlarda önemli bir yenileme faaliyeti gerçekleşmiştir.

Üçüncü olarak ise hane halkının yine evde geçirdikleri zamanın artması sonucu hem hijyen ihtiyaçları artmış hem de ev içinde yeni yerleşim şekillerine geçilmiştir. Bunlar da seramik kaplama, seramik sağlık gereçleri, parkeler ile ahşap bölmeler ve benzeri gibi yenilemeler getirmiştir.

Dördüncü olarak ise kapalı mekanlarda hastane, eğitim kurumları, kamu kurumları, alışveriş merkezleri, ofisler ve turizm tesislerinde başta havalandırma tesisatları olmak üzere insan sağlığını ilgilendiren birçok alanda yenilemeler yapılmıştır.

Bunlara ilave olarak bina güçlendirme faaliyetlerinin de 2020 yılında daha çok tercih edilmeye başlandığı gözlemlenmiştir.

Tüm bu gelişmelere bağlı olarak 2020 yılında fiili yenileme payı yüzde 50'ye yükselmiştir. Fiili yenileme harcamaları da 112,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Bu pay hesaplanırken toplam inşaat harcamaları verisi kullanılmaktadır. Ancak bazı alt sektörlerde yenileme pazarının payı o sektör içinde çok daha yüksek olabilmektedir. Örneğin; boya sektöründe bu oran yüzde 50'nin üzerinde gerçekleşmektedir. Yine yalıtım ve çatı kaplamalarında, kapı ve pencerelerde, seramik kaplama ve sağlık gereçlerinde yenileme pazarı yüksek paylar almaktadır. Bu ve benzeri sektörler yenileme pazarına daha bağımlıdır ve 2020 yılında bu alt sektörlerin yenileme pazarlarında daha yüksek büyümeler gerçekleştiği görülmektedir.

Yenileme pazarı 2021 yılında ve izleyen yıllarda da daha hızlı büyüme gösterebilecektir. Öncelikle Covid-19 salgını yarattığı birçok koşul kalıcı hale gelmektedir. Bu nedenle yeni koşullara uyumun gerektirdiği yenileme faaliyetleri devam edecektir.

Bir başka önemli alan ise salgının etkileri ile birçok yapının işlev değiştirmek zorunda kalacak olmasıdır. Alışveriş merkezleri, ofisler, otellerin bir bölümü yeni normal içinde işlevlerini değiştirecektir. Bu da önemli bir yenileme faaliyeti getirecektir.

Türkiye'de yine inşaat faaliyetleri 2000'li yılların başından itibaren çeşitlenmeye başlamıştır. Konutların yanı sıra özellikle uluslararası nitelikte konut dışı binalar inşa edilmiştir. Türkiye'de bu alanlarda mevcut stokun ortalama yaşı 15 yılı aşmıştır ve ekonomik ve teknik olarak yenilenme ihtiyacı duymaktadır. İşlev değiştirmenin ötesinde bu yapılar için yenileme zamanı gelmiştir. İnşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi açısından bu alanlardaki yenileme ihtiyacı önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.

Özellikle turizm sektöründe binalarda 7 yılda bir önemli yenileme gerekmektedir. Türkiye'de turizm sektöründe mevcut tesislerin ortalama yaşı dikkate alındığında önümüzdeki 5-10 yıl içinde önemli bir yenileme ihtiyacı olacaktır.

II.9.7 AVRUPA BİRLİĞİ YEŞİL MUTABAKATI VE TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİNE ETKİLERİ

Dünyamızın sürdürülebilirlik ihtiyacı giderek ulusal ve uluslararası iktisadi faaliyetlerin odağına yerleşmektedir. Avrupa Birliği'nin bu amaçla hazırladığı ve aşamalar halinde hayata geçireceği "Yeşil Mutabakat" bu konudaki tüm faaliyetleri tanımlar hale gelmiş bulunmaktadır. İktisadi faaliyetlerde sürdürülebilirlik uyumu kısaca Yeşil Mutabakat olarak anılmaya başlanmıştır. Yeşil Mutabakat ekonomide ve ticarette küresel ölçüde etki yapacaktır.

Önümüzdeki dönemde küresel ticarette sürdürülebilirlik uyumu ana belirleyici haline gelmektedir. Dünya Ticaret Örgütü'nün çok taraflı anlaşması ile ortaya konulan gümrüksüz ve kotasız ticaret ortak kuralına şimdi de sürdürülebilirlik uyum sağlama koşulu de-facto eklenmektedir.

Yeşil Mutabakat ile ortaya konulan düzenlemeler içinde karbon vergisi uygulanması kamuoyunda öne çıkmakla ve tartışılmakla birlikte esas hedef iktisadi faaliyetleri sıfır karbon salımı sağlar hale getirmektir. Bu esas hedefe ulaşılması ekonomilerde, sanayilerde ve firmalarda köklü değişikliklerin yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Avrupa Birliği, Yeşil Mutabakat kapsamında hedeflenen sürdürülebilirlik dönüşümünü sağlayabilmek için kapsamlı bir yatırım ve finansman programı açıklamıştır. Toplam 1 trilyon Euro tutarındaki Avrupa Yeşil Mutabakat yatırım planı ilke olarak 27 üye ülkeyi kapsamaktadır. Ana plan içinde alt yatırım ve finansman programları bulunmaktadır. Bunlardan biri olan "Invest EU" özel sektöre yönelik 279 milyar Euro yatırım finansmanı sağlamayı amaçlamaktadır. Yine "adil geçiş mekanizması" programı 100 milyar Euro destek sağlayacaktır. Avrupa emisyon ticaret sistemi için 25 milyar Euro kaynak kullanılacaktır. Sürdürülebilirlik ile uyumu sağlayacak teknolojilerin geliştirilmesi için kurulan "yenilik fonu" 10 milyar Euro kaynağa sahip bulunmaktadır. Bu fonların kullanımı ile Avrupa Birliği üyesi ülkelerin firmaların sürdürülebilirlik uyumunda gerekli dönüşümlerini sağlamış olacaklardır. Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı'na uyum sürecinde sektörler için döngüsel ekonomi modelleri de kuracak ve uygulayacaktır.

Avrupa Birliği Yeşil Mutabakat düzenlemeleri ile başta Türkiye olmak üzere üçüncü ülkelerden yapacağı ithalatta sürdürülebilirlik koşullarına uyumu arayacak ve uyum seviyesine göre de ithalatta bir karbon vergisi uygulayacaktır. ABD ve diğer ülkelerde benzer düzenlemelere hazırlanmaktadırlar. Bu kapsamda Türkiye ve diğer ülkeler AB ve ABD pazarlarına ve bu düzenlemeleri benimseyecek pazarlara ihracatta karbon vergisi ile karşılaşacaktır. Bu düzenlemelerin DTÖ kurallarına aykırılığı, bir teknik engel oluşturacağı ve yine haksız rekabet yaratacağı gibi tartışmalar bir yana Yeşil Mutabakat düzenlemelerine veya taleplerine hazırlanmak gerekmektedir.

AB örneğinden hareketle karbon vergisi öncelikle yüksek karbon salımı olan ve yüksek enerji bağımlılığı olan sektörlere uygulanacaktır. Avrupa Komisyonunun 2021-2030 yılları için karbon kaçağına maruz kalma ihtimali "yüksek" sektör/alt sektörler listesinde, madenkömürü, demir-çelik, alüminyum ve çimentonun yanı sıra bazı tekstil ve hazır giyim eşyaları, kimyasal maddeler, sentetik kauçuk, cam ve cam ürünleri, seramik eşya, kâğıt hamuru ile beraber çeşitli tarım ürünleri yer almaktadır. Bu sektörlerin büyük bölümünde Türkiye Avrupa Birliği'ne ihracatçı durumdadır.

Avrupa Birliği 2021 yılı içinde sektörler için sanayi stratejilerini ve döngüsel ekonomi modellerini uygulamaya başlayacaktır. Karbon vergisi uygulaması için ise 2022 yılı 1 Ocak tarihi hedeflenmektedir.

İnşaat malzemeleri sanayisi içinde çimento, demir çelikten inşaat malzemeleri, alüminyumdan inşaat malzemeleri, yapı kimyasalları, cam ve cam ürünleri ile seramik eşyalar ilk aşamada karbon vergisi uygulaması ile karşı karşıya kalabilecektir. Türkiye'nin bu ürünlerde en büyük pazarı AB ülkeleridir ve ihracatın olumsuz etkilenmesi olasılığı bulunmaktadır.

Bu nedenle bu sektörlerin sürdürülebilirlik uyumu koşullarını yerine getirmesi gerekecektir. Henüz tam olarak netleşmemiş olmakla birlikte tüm iş süreçlerinde en az karbon salımı, yenilenebilir enerji kullanımı, enerji verimliliği, en az su tüketimi, sıfır atık ve atıkların çevrimi konularında asgari şartlara uyum sağlanması gerekecektir.

Türkiye, Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı'na uyum için ilk aşamada Ticaret Bakanlığı ile "döngüsel ekonomi eylem planı" taslağını hazırlamıştır, 9 başlıkta 70 eylem önerisi yer almaktadır ve taslağa son şekli verilmesi çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca açıklanan yeni reform programında "yeşil sanayiye geçiş eylem planının" 2021 sonuna kadar hazırlanması hedeflenmiştir. Eylem planları kapsamında Türkiye'de orta-uzun vadede inşaat malzemeleri sanayisi için yüzde yüz geri kazanımı sağlayacak bir yapının kurulması hedeflenecektir.

Döngüsel ekonomi modelinin kurulması için mevcut firmalar ile yeni katılacak firmaların yeni yatırımlara ihtiyacı olacaktır. Bu çerçevede inşaat malzemeleri sanayisi için döngüsel ekonomi modeli kurulurken teşvik ve finansman olanaklarına da yer verilmesi gerekmektedir.

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

III. Bölüm
İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ GENEL DEĞERLENDİRME

İnşaat malzemeleri sanayisinde genel değerlendirme "Dünya İnşaat Malzemeleri Sanayisi" ve "Türkiye İnşaat Malzemeleri Sanayisi" olarak iki ayrı başlık altında yapılmaktadır. Değerlendirmelerde pazar büyüklükleri, ihracat, ihracat pazarları, üretim gibi bilgilere yer verilmektedir. Sayısal veriler ile genel eğilimler ortaya konulmaktadır.

III.1 DÜNYA İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ

Dünya İnşaat Malzemeleri Pazarı 2020 Yılında Yüzde 5,8 Daralarak 5,86 Trilyon Dolar Oldu

Dünya inşaat malzemeleri pazarı, dünya inşaat harcamalarındaki gelişmelere paralel olarak hareket etmektedir. İnşaat harcamaları kamu-özel, altyapı, konut ve konut dışı bina yatırımlarına yapılan inşaat harcamalarını kapsamaktadır. Dünya inşaat malzemeleri pazarında büyüme inşaat harcamaları ile ortaya çıkan talebe göre şekillenmektedir.

2018 yılında özellikle gelişmiş ülkelerdeki toparlanma ile inşaat malzemeleri pazarı yüzde 3,2 büyüyerek 6,07 trilyon dolara ulaşmıştır. 2018 yılında inşaat malzemeleri pazarındaki büyümeye, gelişen ülkelerin de katkısı artmıştır. 2019 yılında küresel inşaat sektöründe yaşanan yavaşlama inşaat malzemeleri pazarını da etkilemiştir. 2019 yılında inşaat malzemeleri pazarı yüzde 2,6 büyümüş ve 6,23 trilyon dolar büyüklüğüne ulaşmıştır.

2020 yılında ise Covid-19 salgını ile küresel inşaat sektöründe yaşanan daralma inşaat malzemeleri pazarını da olumsuz etkilemiştir. 2020 yılında inşaat malzemeleri pazarı yüzde 5,8 daralmış ve 5,86 trilyon dolara gerilemiştir. İnşaat malzemeleri pazarında hem gelişmiş ülkelerde hem de gelişen ülkelerde küçülmeler yaşanmıştır.

İnşaat Malzemeleri Dünya İhracatı 2020 Yılında Yüzde 2,8 Daraldı

Dünya inşaat malzemeleri pazarında talebin yaklaşık yüzde 20'sine yakını ithalat yoluyla karşılanmaya devam etmektedir. Bu çerçevede dünya inşaat malzemeleri ihracatını iki ana unsur belirlemektedir. Birincisi inşaat harcamalarında büyüme ile oluşan malzeme talebidir. İkincisi ise ihracata konu olan malzeme fiyatlarıdır.

2014 yılında dünya inşaat malzemeleri ihracatı 932,3 milyar dolar olarak tarihin en yüksek seviyesine ulaşmış, 2015 ve 2016 yıllarında ise fiyatlardaki düşüş ve talep yavaşlaması ile gerilemiştir. 2017 yılında inşaat malzemeleri dünya ihracatında yüzde 6 büyüme yaşanmıştır. 2018 yılında dünya inşaat malzemeleri ihracatı yüzde 6,5 artmış ve 925,6 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında küresel ticaretteki korumacılık ile ihracat yüzde 1,3 daralmıştır.

2020 yılında ise dünya inşaat malzemeleri ihracatı yaşanan salgının etkileri ile yüzde 2,8 daralmıştır. 2019 yılında 913,7 milyar dolar olan ihracat 2020 yılında 887,9 milyar dolara inmiştir. İhracattaki daralmanın en önemli nedeni salgın ile ortaya çıkan küresel inşaat sektöründeki küçülme ve inşaat malzemelerine yönelik talebin daralması olmuştur. 2020 yılında emtia fiyatları ve buna bağlı olarak birçok inşaat malzemesi fiyatı da gerilemiştir. Böylece dünya inşaat malzemeleri ihracatı iki yıl üst üste daralmıştır.

Dünya İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Çin Yine En Büyük İhracatçı Oldu, Türkiye 9. Sıraya Yükseldi

Dünya inşaat malzemeleri ihracatında Çin en büyük ihracatçı ülke konumunda olmayı sürdürmektedir. Dünya inşaat malzemeleri ihracatında 2020 yılı itibarıyla en büyük ihracatçılar Tablo.61'de değerlendirilmektedir.

2020 yılı ihracat verilerine göre Çin 219,8 milyar dolar ile en büyük ihracatçıdır. Salgın yılında Çin ihracatını yüzde 2,9 artırmayı başarmıştır. Çin'i sırası ile Almanya 99,2 milyar dolar, ABD 50,8 milyar dolar, İtalya 45,5 milyar dolar ve Japonya 25,4 milyar dolar ile izlemektedir. Ancak bu dört ülkenin ihracatı 2020 yılında önemli ölçüde daralmıştır. Türkiye 21,16 milyar dolar ihracatı ile iki sıra yükselerek 2020 yılında dünyanın 9. ihracatçı ülkesi olmuştur.

Grafik.54 Dünya İnşaat Malzemeleri Pazar Büyüklüğü; Trilyon Dolar

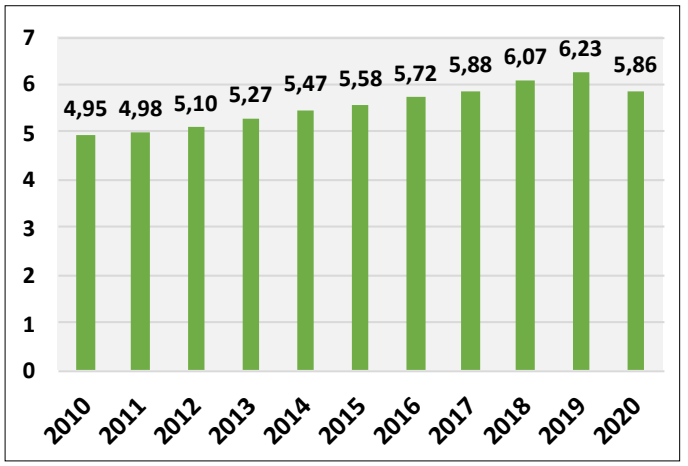

Kaynak: Çalışma Ekibi Hesaplamaları

Grafik.55 Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatı; Milyar Dolar

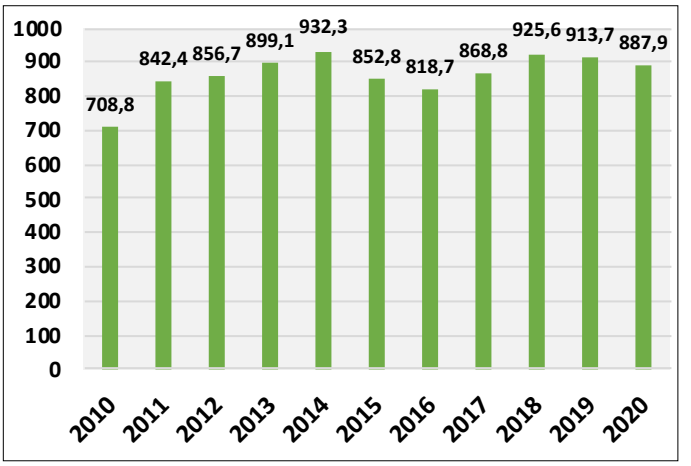

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Tablo.61 Dünya İnşaat Malzemesi İhracatçısı Ülkeleri 2019-2020

SIRA	ÜLKELER	2019 Milyon Dolar	2020 Milyon Dolar	2019/2020 Değişim %
1	Çin	213.571	219.830	2,9
2	Almanya	98.382	92.228	-6,3
3	ABD	59.106	50.801	-14,1
4	İtalya	48.940	45.452	-7,1
5	Japonya	27.842	25.433	-8,7
6	Polonya	22.370	24.188	8,1
7	İspanya	25.134	23.044	-8,3
8	Fransa	24.279	21.413	-11,8
9	Türkiye	21.484	21.158	-1,5
10	Hollanda	22.114	21.130	-4,4
11	Güney Kore	22.002	20.471	-7,0
12	Meksika	20.380	19.179	-5,9
13	Belçika	17.740	16.534	-6,8
14	Hong Kong	16.866	16.038	-4,9
15	Avusturya	15.761	15.074	-4,4
16	Çek Cumhuriyeti	15.698	14.665	-6,6
17	İngiltere	16.541	14.644	-11,5
18	Kanada	15.213	14.011	-7,9
19	Tayvan	14.423	13.856	-3,9
20	Tayland	13.538	12.796	-5,5
21	Hindistan	12.257	10.792	-12,0
22	Vietnam	10.720	11.133	3,9
23	Malezya	10.229	10.405	1,7
24	Rusya	9.956	9.751	-2,1
25	İsviçre	8.825	8.134	-7,8
26	Singapur	5.610	7.783	38,7
27	İsveç	8.029	7.513	-6,4
28	Macaristan	6.843	6.325	-7,6
29	Romanya	6.626	6.122	-7,6
30	Danimarka	6.069	5.867	-3,3

Kaynak: International Trade Center verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır.

Tablo.62 Dünya İnşaat Malzemesi İthalatçısı Ülkeleri 2019-2020

SIRA	ÜLKELER	2019 Milyon Dolar	2020 Milyon Dolar	2019/2020 Değişim %
1	ABD	115.277	106.416	-7,7
2	Almanya	60.716	57.473	-5,3
3	Çin	48.943	53.723	9,8
4	Fransa	36.222	33.028	-8,8
5	İngiltere	32.388	27.078	-16,4
6	Kanada	27.940	25.254	-9,6
7	Hollanda	25.349	24.682	-2,6
8	Meksika	27.279	23.486	-13,9
9	Güney Kore	17.797	21.687	21,9
10	Japonya	23.839	21.524	-9,7
11	Polonya	15.547	17.591	13,1
12	Hong Kong	17.819	17.242	-3,2
13	Vietnam	16.079	16.722	4,0
14	İtalya	18.804	16.168	-14,0
15	Belçika	15.192	14.745	-2,9
16	Rusya	16.038	14.581	-9,1
17	Avusturya	14.897	14.126	-5,2
18	Singapur	11.162	13.155	17,9
19	İsviçre	13.322	12.985	-2,5
20	İspanya	14.464	12.867	-11,0
21	Avustralya	12.510	12.193	-2,5
22	Çek Cumhuriyeti	13.039	11.958	-8,3
23	BAE	13.885	11.664	-16,0
24	Tayland	11.512	10.405	-9,6
25	İsveç	10.100	9.865	-2,3
26	Hindistan	12.247	9.200	-24,9
27	Tayvan	8.540	8.633	1,1
28	Norveç	9.185	8.475	-7,7
29	Romanya	8.316	8.411	1,1
30	Brezilya	8.305	8.193	-1,3
33	Türkiye	6.788	7.029	3,6

Kaynak: International Trade Center verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır.

En Büyük İnşaat Malzemesi İthalatçısı ABD Oldu

Dünya inşaat malzemeleri ithalatçıları ihracat pazarlarını oluşturmaktadır. 2020 salgın yılında en büyük ithalatçı veya ihracat pazarı, 106,4 milyar dolar ile ABD'dir. ABD'nin 2020 yılında ithalatı yüzde 7,7 azalmıştır. İkinci büyük pazar 57,5 milyar dolar ile Almanya'dır. Almanya'nın 2020 yılında inşaat malzemesi ithalatı yüzde 5,3 azalmıştır. 3. büyük pazar ise 53,7 milyar dolar ile Çin'dir. Çin'in ithalatı ise 2020 yılında yüzde 9,8 artmıştır.

Türkiye 2019 yılında 6,8 milyar dolar ithalatı ile 37. büyük pazar veya ithalatçı konumunda iken 2020 yılında 7,03 milyar dolar ithalatı ile 33. büyük ithalatçı olmuştur.

III.2 TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ

İnşaat Malzemesi Sanayi Üretimi 2020 Yılında Yüzde 9,1 Arttı

İnşaat malzemeleri sanayi üretimi 2020 yılında yüzde 9,1 artmıştır. 2020 yılında yaşanan Covid-19 salgınının yarattığı olumsuz koşullara rağmen inşaat malzemeleri sanayi üretimi son yılların en yüksek büyümesini gerçekleştirmiştir.

İnşaat malzemeleri sanayi üretimi 2015 yılından itibaren dalgalanma göstermektedir. Ekonomide ve inşaat sektöründe yaşanan sıkıntılar ile küresel ticarette ve ihracat pazarlarımızda yaşanan dalgalanmalar inşaat malzemeleri sanayi üretimini de etkilemektedir. Nitekim 2015 ve 2016 yıllarında

sanayi üretiminde sınırlı artışlar yaşanmış, 2017 yılında hızlanan üretim artışı ardından 2018 yılında yüzde 2,0 daralma yaşanmıştır. 2019 yılında ise ekonomide uygulanan dengeleme politikaları ile daralan inşaat sektörü, inşaat malzemeleri sanayi üretimini de olumsuz etkilemiştir. İnşaat malzemeleri sanayi üretimi 2019 yılında yüzde 13,0 daralmıştır.

2020 yılında ise yaşanan Covid-19 salgınına rağmen inşaat malzemeleri sanayi üretimi yüzde 9,1 ile son yılların en kuvvetli artışını göstermiştir. Covid-19 salgını ile ortaya çıkan koşullar nedeniyle inşaat malzemeleri sanayi üretimi yılın ikinci çeyreğinde yüzde 8,0 düşmüştür. Üçüncü ve dördüncü çeyreklerde ise inşaat sektörüne verilen desteklerin yarattığı talep ile inşaat malzemeleri sanayi üretimi yılı oldukça yüksek bir büyüme ile kapatmıştır.

Yılın son çeyreğinde üretim artışı geçen yılın son çeyreğine göre yüzde 19,0 olarak gerçekleşmiştir. Yılın son iki çeyreğinde içeride mevcut inşaat işlerindeki canlanma ile özellikle dış pazarlardaki talep artışı etkili olmuştur.

2020 yılında 22 alt sektörün 21'inde üretim 2019 yılına göre artmıştır. 2020 yılında 8 alt sektörde üretim aynı zamanda çift haneli ve yüksek oranlar ile artmıştır. En yüksek üretim artışı yüzde 35,5 ile birleştirilmiş parke yer döşemelerinde gerçekleşmiştir.

Grafik.56 İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretimi Büyüme, Yüzde

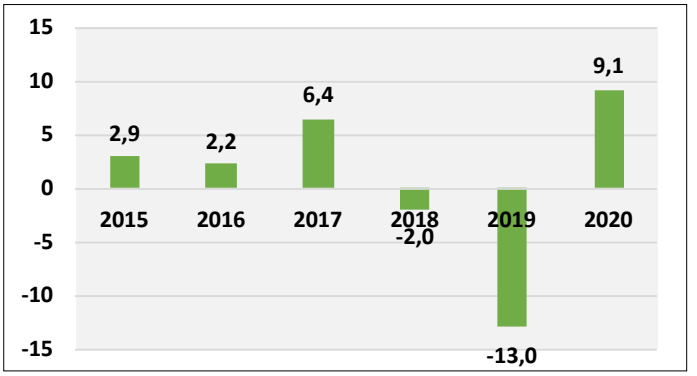

Kaynak: TÜİK verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır

Çimento üretimi yüzde 28,4, hazır beton üretimi yüzde 25,9, seramik kaplama malzemeleri üretimi yüzde 25,4 ve armatür musluk vana ve valfler üretimi ise yüzde 24,8 yükselmiştir.

İnşaat malzemeleri sanayisi içinde metal sanayi malzemelerinin üretim artışları ise sınırlı kalmıştır. Demir çelikten çubuk ve profiller üretimi yüzde 6,0, demir çelik inşaat ürünleri üretimi yüzde 2,3 büyüme göstermiştir. İnşaat camlarında üretim yüzde 1,8 ve plastik inşaat malzemelerinde üretim yüzde 0,6 büyümüştür. Üretimde daralma yaşanan tek alt sektör ise elektrikli aydınlatma ekipmanları olmuştur.

Tablo.63 Türkiye İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretiminde Büyüme, Yüzde

İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİLERİ	ÜRETİM BÜYÜME 2018	ÜRETİM BÜYÜME 2019	ÜRETİM BÜYÜME 2020
Birleştirilmiş Parke Yer Döşemeleri	-7,9	-16,5	35,5
Çimento	0,6	-10,7	28,4
Hazır Beton	-9,6	-37,6	25,9
Seramik Kaplama Malzemeleri	16,7	-11,2	25,4
Armatür Musluk Vana ve Valfler	-1,6	-2,8	24,8
İnşaat Boya ve Vernikleri	-3,6	-4,6	19,5
Kilit ve Donanım Eşyaları	5,5	-7,2	18,4
Demir Çelik Radyatör	0,4	-5,9	14,7
Isıtma ve Soğutma Donanımları	11,4	-0,4	8,2
Yalıtımlı Kablolar	-2,3	-15,5	7,5
Demir Çelikten Çubuk ve Profiller	-5,3	-12,4	6,0
Metalden Kapı ve Pencereler	-17,8	-18,9	4,4
İşlenmiş Taşlar (Mermer ve Granit)	1,9	-10,3	3,0
Çimento ve Betondan Eşya	4,4	-23,4	2,6
Demir Çelik İnşaat Ürünleri	-2,3	-12,6	2,3
Ahşap İnşaat Malzemeleri	-23,1	-18,7	2,3
Seramik Sağlık Gereçleri	-0,1	-7,8	2,2
Düz Cam ve Yalıtım Camı (İnşaat Camı)	-19,1	2,8	1,8
Metal Yapı ve Yapı Parçaları	-3,9	-7,6	1,7
Plastik İnşaat Malzemeleri	-1,1	-13,2	0,6
Tuğla ve Kiremit	-3,6	-38,8	0,6
Elektrikli Aydınlatma Ekipmanları	-3,8	-8,6	-0,1
İnşaat Malzemeleri Sanayisi Ağırlıklı Ortalama Büyüme*	-2,0	-13,0	9,1

*Kaynak: *TÜİK verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır.*

2020 yılında inşaat sektöründe yaşanan daralmaya rağmen inşaat malzemeleri sanayi üretimi son yılların en yüksek üretim artışını gerçekleştirmiş ve üretimdeki bu yüksek performans hemen hemen tüm alt sektörlere de yayılmıştır.

İnşaat Malzemeleri İç Pazarı 2020 Yılında Cari Fiyatlarla Yüzde 8,1 Büyüdü

2020 yılında inşaat malzemeleri iç pazarı cari fiyatlarla yüzde 8,1 büyümüş ve 408 milyar TL büyüklüğüne ulaşmıştır. 2020 yılında inşaat sektörü yüzde 3,5 daralmıştır. Ancak inşaat harcamaları cari fiyatlarla yüzde 8,1 büyüme göstermiştir. Buna bağlı olarak cari fiyatlarla hesaplandığında inşaat malzemeleri iç pazarı da 2019 yılına göre büyüme göstermiştir.

Bununla birlikte 2020 yılında inşaat malzemeleri fiyatları yıllık ortalama yüzde 30,48 artış göstermiştir. Fiyat artışlarının yarattığı etki dışarıda bırakıldığında cari fiyatlarla yüzde 8,1 büyüyen inşaat malzemeleri iç pazarı 2020 yılında reel olarak yüzde 18,0 daralmıştır. İnşaat malzemeleri iç pazarında enflasyonist etkiler 2020 yılında önemli ölçüde yükselmiştir.

İnşaat malzemeleri iç pazarı 2020 yılının ilk çeyreğinde salgının ve fiyat artışlarının etkileri henüz oluşmadan büyüme göstermiştir. Ancak yılın ikinci çeyreğinde sert bir daralma yaşanmıştır. Yılın üçüncü çeyreğinden itibaren iç pazarda talep yeniden toparlanmaya başlamıştır. Hükümetin uygulamaya koyduğu uygun koşullu destek kredileri hem müteahhitleri desteklemiş hem de hane halklarının talebini canlandırmıştır. 2020 yılında salgın nedeniyle uygulanan uzun süreli kısıtlamalar ve evde geçirilen zamanın artması ile evlerde yenileme ve iyileştirme harcamaları da artmıştır. Buna bağlı olarak yenileme pazarı da 2020 yılında toplam iç pazarı desteklemiştir.

Grafik.57 İnşaat Malzemeleri İç Pazar Büyüklüğü, Milyar TL

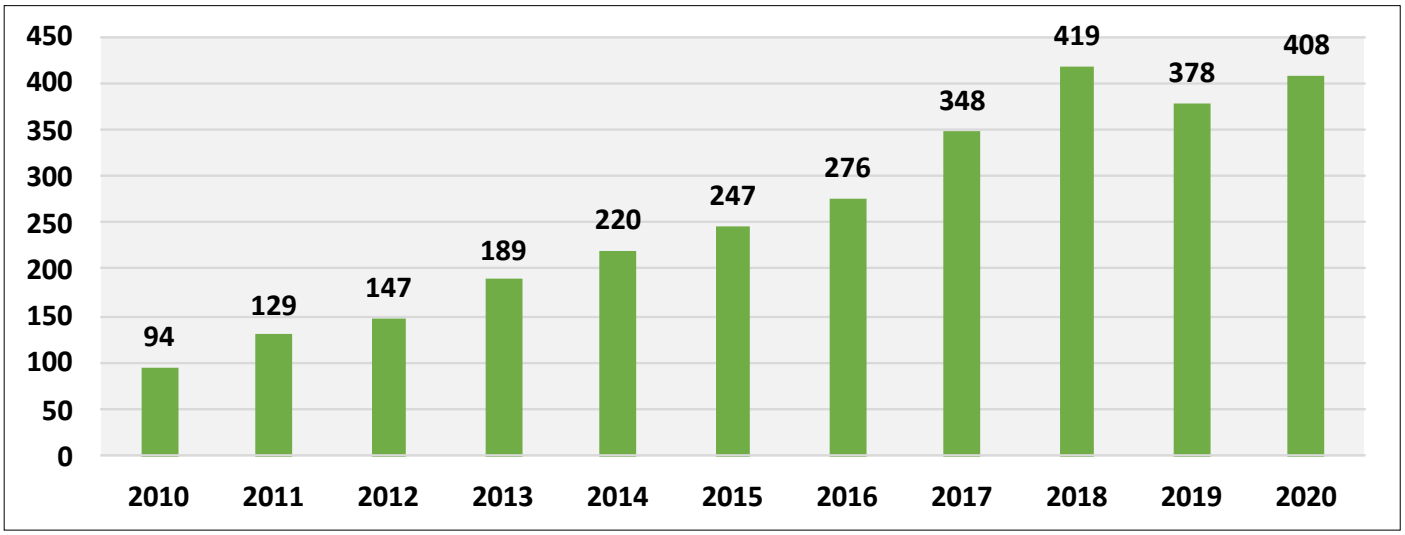

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Grafik.58 Türkiye İnşaat Malzemeleri İhracatı, Milyar Dolar

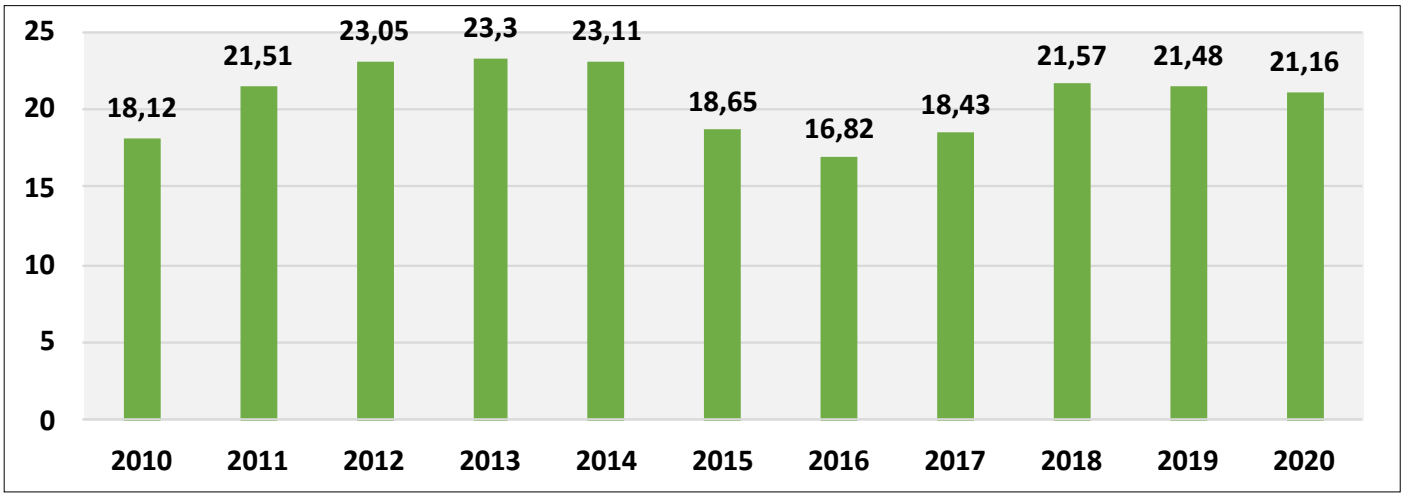

Kaynak: TÜİK verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır

İnşaat Malzemeleri İhracatı 2020 Yılında Yüzde 1,5 Geriledi

İnşaat malzemeleri ihracatı 2020 yılında yüzde 1,5 gerilemiş ve 21,16 milyar dolara inmiştir. 2020 yılında yaşanan salgın ile ihracatta iki ayrı dönem yaşanmıştır. İlk olarak yılın ilk çeyreğinde küresel ticaretteki iyimserliğe bağlı olarak ihracat artışı ivme kazanmaya başlamıştır. İkinci çeyrekte ise salgının etkileri ile ihracatta sert bir daralma yaşanmıştır. Yılın ikinci yarısına girilirken ihracat yeniden toparlanmaya başlamıştır.

İhracat pazarlarında hükümetlerin verdikleri destekler ve diğer önlemler ile inşaat sektörleri canlanmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak üçüncü çeyrekte ihracat toparlamıştır. Yılın son çeyreğinde ise inşaat malzemeleri ihracatında artış önemli ölçüde hızlanmıştır. Pazarlarda aşıların bulunması ve sonraki dönemlere ilişkin artan iyimserlik ile inşaat malzemeleri talebi artmaya başlamıştır. Yine salgının ikinci dalgası içinde tedarik endişeleri de birçok siparişi öne çekmiştir.

Yıl içindeki bu gelişmelere bağlı olarak inşaat malzemeleri ihracatı beklentilerin altında kalmış ve yüzde 1,5 gerilemiştir. İhracat 21 milyar dolar üzerinde kalmayı ise başarmıştır.

İhracat Pazarlarımızda İlk Sıraya ABD Yükseldi

Türkiye inşaat malzemeleri sektöründe ihracat 2020 yılında yüzde 1,5 düşerek 21,16 milyar dolara inmiştir. İnşaat malzemeleri sanayisinin ihracatı çok sayıda alt sektörden ve çok çeşitli ürünlerden oluşmaktadır. Bu nedenle ihracat pazarları da çok çeşitlilik göstermektedir.

İnşaat pazarlarındaki gelişmeler ve ihracat pazarlarımız ile olan ilişkiler inşaat malzemesi ihracatında belirleyici olmaktadır. 2020 yılında birçok önemli ihracat pazarımızda yine önemli gelişmeler yaşanmış olup bu gelişmeler ihracatımızı farklı yönlerde etkilemiştir.

İnşaat malzemeleri ihracat pazarlarımızda ilk sırayı 2016 yılında ABD, 2017 yılında İngiltere, 2018 yılında Almanya ve 2019 yılında ise İsrail almıştı. 2020 yılında ise bu kez ilk sıraya yine ABD yükselmiştir. ABD'ye ihracat yüzde 18,9 artmıştır. ABD'yi, İsrail, Almanya, Irak ve İngiltere izlemiştir. Böylece bu 5 büyük pazarımız ilk 5 sırada yer almaya devam etmiştir. İsrail'e ihracat artışı 2020 yılında da yüzde 3,7 ile sürmüştür. Almanya'ya ihracat 2020 yılında yüzde 6,7 artmıştır. Irak'a ihracat 2020 yılında yüzde 1,8 yükselmiştir. İlk 5 büyük pazarımız içinde sadece İngiltere'ye ihracat yüzde 4,9 düşmüştür. İngiltere salgından çok olumsuz etkilenmiş, ekonomi ve inşaat sektörü önemli ölçüde daralmıştır.

İlk 10 pazarımız içinde yer alan diğer 4 ülkeden Romanya Fransa ve Suudi Arabistan'a ihracat artarken, Yemen'e ihracat gerilemiştir. İlişkilerin gerildiği Suudi Arabistan'a ihracat yüzde 5,1 artmıştır. Komşu ülkelerden Rusya'ya ihracat yüzde 9,5 artarken, Gürcistan, Azerbaycan ve Ukrayna'ya ihracat 2020 yılında gerileme göstermiştir.

2020 yılında ilk 30 ihracat pazarımız sıralamasında birçok bölgeden ülke yer almıştır. Çin'e ihracat 2020 yılında yüzde 23,1 gerilemiştir. Pazarlarımız içinde ihracatın en yüksek oranla gerilediği ülke Çin olmuştur. İhracat Cezayir'e yüzde 13,9, Özbekistan'a yüzde 20,7 ve İspanya'ya ise yüzde 17,2 gerilemiştir.

2020 yılında Gana, Kanada, Türkmenistan, Hong Kong, Belçika, Hollanda ve Polonya'ya ihracatta yüksek artışlar gerçekleşmiştir. İran ilk 30 pazarımızın dışında kalmıştır. İran'da uygulanan ambargolar ve salgın etkileri ekonomi ve inşaat sektörünü zayıflatmıştır.

Tablo.64 Türkiye İnşaat Malzemeleri İhracatı İlk 30 Pazar, Milyon Dolar

SIRA	ÜLKELER	2019	2020	2019/2020 Değişim %
1	ABD	1.140	1.356	18,9
2	İsrail	1.297	1.345	3,7
3	Almanya	1.212	1.293	6,7
4	Irak	1.231	1.253	1,8
5	İngiltere	1.222	1.162	-4,9
6	Romanya	713	715	0,3
7	Çin	815	627	-23,1
8	Fransa	522	551	5,6
9	Yemen	502	432	-13,9
10	Suudi Arabistan	376	395	5,1
11	Rusya	358	392	9,5
12	İtalya	371	355	-4,3
13	Fas	358	341	-4,7
14	Gürcistan	373	334	-10,5
15	Polonya	282	318	12,8
16	Bulgaristan	353	318	-9,9
17	Hollanda	267	312	16,9
18	Belçika	271	312	15,1
19	Mısır	306	311	1,6
20	Hong Kong	210	293	39,5
21	Azerbaycan	314	291	-7,3
22	İspanya	326	270	-17,2
23	Türkmenistan	229	268	17,0
24	Ukrayna	282	259	-8,2
25	Kanada	186	253	36,0
26	BAE	268	242	-9,7
27	Libya	244	224	-8,2
28	Gana	168	210	25,0
29	Cezayir	237	204	-13,9
30	Özbekistan	251	199	-20,7
	TOPLAM	**21.480**	**21.158**	**-1,5**

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Türkiye'nin Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı Yüzde 2,38'e Yükseldi

2020 yılında Türkiye'nin dünya inşaat malzemeleri ihracatı içindeki payı yüzde 2,38'e yükselmiştir. 2020 yılında hem Türkiye'nin hem de dünyanın inşaat malzemeleri ihracatı gerilemiştir. Dünya inşaat malzemeleri ihracatı yüzde 2,8 küçülürken Türkiye'nin ihracatı bunun altında kalarak yüzde 1,5 daralmıştır. Böylece Türkiye'nin dünya inşaat malzemeleri ihracatı içindeki payı da yüzde 2,38'e yükselmiştir.

Grafik.59 Türkiye'nin Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı, Yüzde

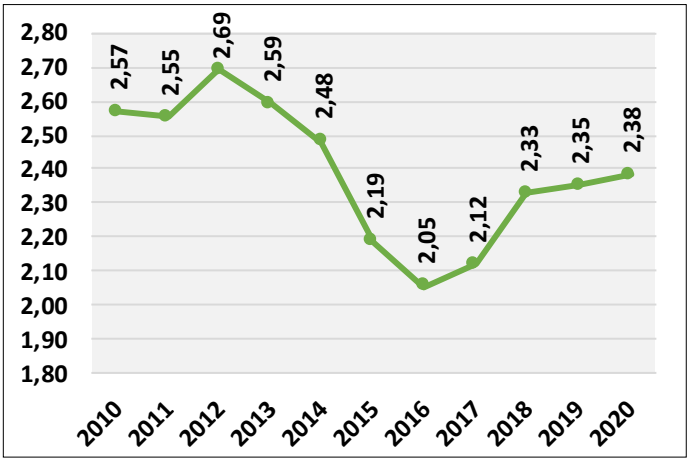

Kaynak: Ekonomi Ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

2020 yılında 19 Malzemenin İhracatı Artarken 17 Malzemenin İhracatı Düştü

İnşaat malzemeleri dış ticareti 36 alt gruptan oluşmaktadır. 2020 yılında 36 alt gruptan 19 alt grubun ihracatı artarken, 17 malzeme alt grubunda ihracat düşmüştür. 2020 yılında yüksek hacimli ihracat yapılan malzemeler içinde oran olarak en yüksek ihracat artışı yüzde 61,5 ile alüminyum sağlık gereçlerinde, yüzde 58,7 ile demir çelik dikenli tel çitlerde ve yüzde 34,9 ile demir çelik tel örgü kafes ağ ızgara malzemelerinde gerçekleşmiştir.

2020 yılında en yüksek ihracat 4,15 milyar dolar ile yine demir çelik çubuk profillerinde yaşanmıştır. İhracatta en çok gerileme yaşanan sektör ise blok mermerler olmuştur. Blok mermer ihracatı yüzde 23,2 düşmüştür. Çin'in salgın nedeniyle uyguladığı politikalar blok mermer ürünlerinin ihracatında düşüşe yol açmıştır.

İnşaat Malzemeleri İthalatı 2020 Yılında Yüzde 3,5 Arttı

İnşaat malzemeleri ithalatı 2020 yılında yüzde 3,5 artarak 7,03 milyar dolara yükselmiştir. İthalatta 2017, 2018 ve 2019 yıllarında yaşanan gerilemeler sonrası inşaat malzemeleri ithalatı salgın yılında yükselmiştir. 2020 yılında inşaat işleri yılın ilk yarısında daralmıştır. Ancak salgın nedeniyle sektörlere verilen desteklerden inşaat sektörü de önemli ölçüde yararlanmıştır. İnşaat sektörü yılın ikinci yarısında yarım kalan işlerini tamamlamaya başlamıştır. Buna bağlı olarak inşaat malzemeleri talebi ve ithalatı da artış göstermiştir. Kullanılan destek kredileri ithalatı finanse etmiştir. Döviz kurlarında yaşanan yükselişlere rağmen ithalat artışı yılın ikinci yarısı boyunca sürmüştür.

2020 yılında 21 Malzemenin İthalatı Artarken 15 Malzemenin İthalatı Geriledi

İnşaat malzemeleri dış ticareti 36 alt gruptan oluşmaktadır. 2020 yılında 36 alt gruptan 21 alt grubun ithalatı artarken 15 malzeme alt grubunda ithalat gerilemiştir. 2020 yılında yüksek ithalat yapılan ürünler içinde oran olarak en yüksek ithalat artışı yüzde 240,7 ile prefabrik yapılarda gerçekleşmiştir. Demir çelik inşaat aksamı ithalatı yüzde 87,2 ve inşaat camları ithalatı da yüzde 22,7 yükselmiştir.

2020 yılında en yüksek ithalat 1.031 milyon dolar ile elektrik malzemelerinde yaşanmıştır. Elektrik malzemeleri ithalatı 2020 yılında yüzde 8,2 yükselmiştir. Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ithalatı yüzde 0,5 azalmıştır. Alüminyum inşaat aksamları ithalatı yüzde 13,8 ve demir çelik çubuk profil ithalatı ise yüzde 18,8 azalmıştır.

2020 Yılında Çin'den Yapılan İthalat Yüzde 20,5 Arttı

Türkiye'nin inşaat malzemeleri ithalatı son üç yılda gerileme gösterdikten sonra salgın yaşanan 2020 yılında yüzde 3,5 artış göstermiştir. Bu artış ithalattaki tedarikçiler arasında

Grafik.60 Türkiye İnşaat Malzemeleri İthalatı; Milyar Dolar

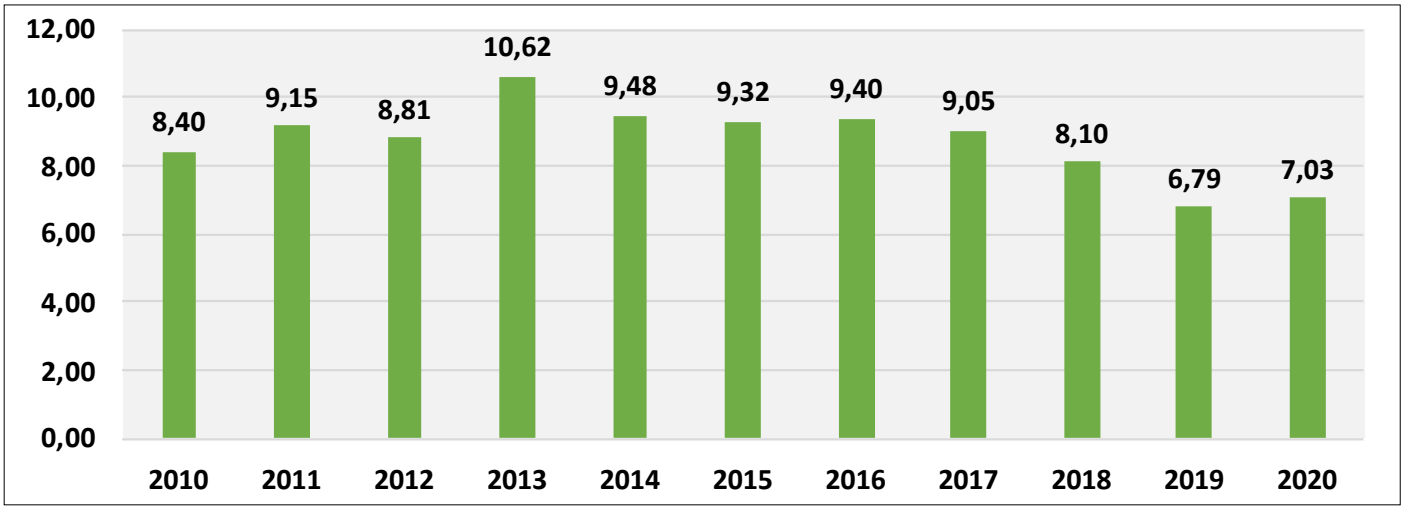

Kaynak: TÜİK verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır

Tablo.65 İnşaat Malzemeleri İhracatı, Milyon Dolar

İNŞAAT MALZEMELERİ	2019	2020	DEĞİŞİM %
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	4.694	4.147	-11,6
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI	1.846	1.874	1,5
YALITIMLI KABLOLAR	1.508	1.500	-0,5
DEMİR ÇELİK BORU VE BAĞLANTI PARÇALARI	1.569	1.447	-7,8
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	1.327	1.338	0,9
ÇİMENTO	876	1.114	27,1
PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ	1.001	1.042	4,1
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)	973	1.039	6,8
SERAMİK KAPLAMA	664	777	16,9
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	656	686	4,6
AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ	560	667	19,2
BLOK MERMER	864	663	-23,2
ELEKTRİK MALZEMELERİ	505	511	1,3
YAPI KİMYASALLARI	491	501	1,9
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	516	479	-7,1
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	460	450	-2,1
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	457	423	-7,4
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER	400	373	-6,8
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)	354	320	-9,6
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	271	269	-0,7
PREFABRİK YAPILAR	205	239	16,4
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	218	234	7,3
AYDINLATMA EKİPMANLARI	229	209	-8,7
ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA	211	190	-10,0
YALITIM MALZEMELERİ	162	155	-4,2
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	118	130	10,5
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES AĞ	64	86	34,9
ALÇI SIVA	65	83	28,5
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	68	65	-4,4
AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI	59	51	-13,7
SAYAÇLAR	45	41	-8,9
DUVAR KAĞITLARI	18	16	-13,5
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	10	16	58,7
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	10	11	8,1
TUĞLA VE KİREMİT	8	9	11,8
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	2	3	61,5
İNŞAAT MALZEMELERİ	21.483	21.158	-1,5

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Tablo.66 İnşaat Malzemeleri İthalatı, Milyon Dolar

İNŞAAT MALZEMELERİ	2019	2020	DEĞİŞİM %
ELEKTRİK MALZEMELERİ	952	1.031	8,2
DEMİR ÇELİK BORU VE BAĞLANTI PARÇALARI	669	665	-0,5
YAPI KİMYASALLARI	565	567	0,3
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER	609	564	-7,3
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	392	558	42,3
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI	579	499	-13,8
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	469	420	-10,5
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	391	404	3,3
YALITIMLI KABLOLAR	335	362	8,0
PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ	333	322	-3,4
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	122	229	87,2
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)	182	223	22,7
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	273	222	-18,8
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	172	172	0,1
AYDINLATMA EKİPMANLARI	175	169	-3,5
YALITIM MALZEMELERİ	151	147	-2,3
AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ	73	116	59,8
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	108	92	-14,7
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)	73	81	11,6
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	47	38	-18,7
PREFABRİK YAPILAR	8	27	240,7
SERAMİK KAPLAMA	11	16	42,8
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	14	16	15,9
SAYAÇLAR	19	16	-15,0
ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA	16	15	-6,1
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ	10	11	14,3
AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI	6,6	9	36,4
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	7	8	12,7
ÇİMENTO	7	7	5,8
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	4,5	6,3	38,1
BLOK MERMER	5	5	-8,7
DUVAR KAĞITLARI	5	4,8	-4,5
ALÇI SIVA	4	3	-14,5
TUĞLA VE KİREMİT	0,88	0,93	6,0
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	0,21	0,28	32,6
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	0,08	0,11	38,1
İNŞAAT MALZEMELERİ	6.788	7.027	3,5

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

farklı şekilde yansımıştır. Türkiye'nin ilk 30 ithalatçısı 2020 yılı itibarıyla Tablo.67'de yer almaktadır. En çok ithalat yaptığımız Çin'den inşaat malzemeleri ithalatı 2020 yılında yüzde 20,5 artmış ve 1,47 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

İkinci sıradaki Almanya'dan ithalat yüzde 4,1 düşmüş ve 1,13 milyar dolara inmiştir. Üçüncü sıradaki İtalya'dan ithalat 2020 yılında yüzde 2,7 artarak 683 milyon dolara yükselmiştir. Fransa ve ABD'den yapılan ithalatlar da azalmıştır. İzleyen ülkelerden İspanya ve Güney Kore ile özellikle Rusya'dan ithalat önemli ölçüde artmıştır.

2020 yılında ilk 30 sırada yer alan ülkelerden 15'inden yapılan ithalat düşüş göstermiştir. En yüksek düşüş yüzde 53,7 ile İran, yüzde 21,28 ile Finlandiya, yüzde 14,3 ile ABD, yüzde 13,6 ile Japonya ve yüzde 12,6 ile İngiltere'den yaşanmıştır.

Tablo.67 Türkiye İnşaat Malzemeleri İthalatı İlk 30 Ülke, Milyon Dolar

SIRA	ÜLKE	2019	2020	DEĞİŞİM %
1	Çin	1.217	1.467	20,5
2	Almanya	1.176	1.128	-4,1
3	İtalya	665	683	2,7
4	Fransa	369	344	-6,8
5	ABD	350	300	-14,3
6	İspanya	223	236	5,8
7	Güney Kore	199	236	18,6
8	Rusya	67	202	201,5
9	İngiltere	190	166	-12,6
10	Polonya	145	149	2,8
11	Çek Cumhuriyeti	135	141	4,4
12	Japonya	154	133	-13,6
13	Romanya	104	119	14,4
14	Slovakya	83	118	42,2
15	Hindistan	97	104	7,2
16	Avusturya	102	101	-1,0
17	Belçika	113	99	-12,4
18	Hollanda	102	94	-7,8
19	İsviçre	78	77	-1,3
20	Yunanistan	64	74	15,6
21	Tayvan	69	63	-8,7
22	İsveç	66	62	-6,1
23	Bulgaristan	42	55	31,0
24	Tayland	44	53	20,5
25	Portekiz	60	52	-13,3
26	Macaristan	44	44	0,0
27	Malezya	37	41	10,8
28	İran	82	38	-53,7
29	Finlandiya	47	37	-21,3
30	Vietnam	40	36	-10,0

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

İç Pazarın İthalat İle Karşılanma Oranı Yüzde 12,1'e Yükseldi

İnşaat malzemeleri iç pazarı 2020 yılında dolar cinsinden ve cari fiyatlarla yüzde 12,6 küçülmüş ve 58,1 milyar dolar olmuştur. Bu daralmaya karşın inşaat malzemeleri ithalatı yüzde 3,5 artmış ve 7,03 milyar dolara yükselmiştir. Böylece iç pazarın ithalat ile karşılanma oranı yüzde 12,1'e yükselmiştir. İthalatın artışı ve iç pazarın dolar cinsinden küçülmesi ile pay yükselmiştir. İç pazarın dolar cinsinden küçülmesinde Türk Lirası'nın yüksek değer kaybı ile dolar cinsinden hesaplanan iç pazar büyüklüğünün önemli ölçüde erimesi etkili olmuştur.

İç pazarın ithalat ile karşılanma oranı 2010 yılında bu yana gerileme eğilimi içinde iken 2019 ve 2020 yıllarında bu eğilim artışa geçmiştir. 2010 yılında yüzde 13,4 ile en yüksek seviyedeki karşılama oranı 2018 yılında yüzde 9,1'e kadar inmiştir. 2019 yılında oran yüzde 10,2'ye ve 2020 yılında ise yüzde 12,1'e çıkmıştır. Böylece iç pazarın ithalat ile karşılanma oranı 2010 yılındaki sonraki en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Tablo.68 İç Pazarın İthalat İle Karşılanma Oranı

YILLAR	İÇ PAZAR MİLYAR DOLAR	İTHALAT MİLYAR DOLAR	İTHALAT İÇ PAZAR %
2010	62,7	8,40	13,4
2011	76,8	9,15	11,9
2012	81,2	8,81	10,8
2013	98,9	10,62	10,7
2014	100,9	9,48	9,4
2015	90,8	9,32	10,3
2016	91,4	9,40	10,3
2017	95,0	9,05	9,5
2018	88,8	8,10	9,1
2019	66,5	6,79	10,2
2020	58,1	7,03	12,1

Kaynak: Çalışma Ekibi Hesaplamaları

İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Net Fazla 14,13 Milyar Dolar Oldu

İnşaat malzemeleri dış ticareti sürekli net fazla vermeye devam etmektedir. Net fazla 2010 yılından 2018 yılına kadar dalgalanmalar göstermiştir. İhracatın ve ithalatın yıllar itibarıyla farklı performansları net dış ticaret fazlasında dalgalanmaya yol açmaktadır. Net dış ticaret fazlası 2012 yılında 14,24 milyar dolar iken ihracattaki düşüş ile 2016 yılında 7,42 milyar dolara kadar gerilemiştir.

Net dış ticaret fazlası 2018 yılında yeniden önemli bir artış göstermiştir. 2018 yılında hem ihracatta hızlı artış hem de ithalattaki keskin daralma ile net dış ticaret fazlası yüzde 43,6 artarak 13,47 milyar dolara yükselmiştir. Net dış ticaretteki artış 2019 yılında da sürmüştür. İhracatın yüzde 0,4 düşmesine rağmen ithalatta görülen yüksek gerileme nedeniyle 2019 yılında net dış ticaret fazlası 14,69 milyar dolara yükselmiştir. Böylece 2012 yılı fazlası da aşılarak son 10 yılın en yüksek net dış ticaret fazlası gerçekleşmiştir.

2020 yılında net dış ticaret fazlası 14,13 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylece net fazla 14 milyar doların üzerinde kalmaya devam etmiştir.

2020 Yılında İnşaat Malzemeleri İhracatı ve İthalatı Miktar Olarak Arttı

İnşaat malzemeleri dış ticaretinde ihracat ve ithalat değer büyüklüklerinde belirleyici, miktar ve birim fiyatlardaki gelişmeler olmaktadır. Bu itibarla değerlendirildiğinde inşaat malzemeleri ihracatı miktar olarak 2019 yılında 51,60 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında ihracat miktar olarak yüzde 16,2 artmış ve 59,96 milyon tona yükselmiştir. Böylece son yılların en yüksek miktar cinsinden ihracatı gerçekleşmiştir.

İthalat ise miktar olarak 2019 yılında 2,53 milyon ton iken 2020 yılında yüzde 4,8 artmış ve 2,65 milyon tona yükselmiştir.

İnşaat Malzemeleri İhracat ve İthalat Birim Fiyatları 2020 Yılında Geriledi

İnşaat malzemeleri ihracat birim fiyatları 2020 yılında önemli ölçüde düşerken, ithalat birim fiyatları da sınırlı gerileme göstermiştir. İhracat birim fiyatları 2019 yılında 0,42 dolar/kg iken 2020 yılında 0,35 dolar/kg'a inmiştir. 2020 yılında büyük ölçüde ihracata ağırlık verilmiş ve fiyatlarda rekabet ile ortaya çıkan düşüşler yaşanmıştır. Küresel ihracat fiyatlarında da gerilemeler yaşanmıştır. Ayrıca ortalamanın altındaki fiyatlarla ihraç edilen ürünlerin ihracatı miktar olarak 2020 yılında yükselmiştir.

İthalat birim fiyatları ise 2019 yılında 2,68 dolar/kg'a yükseldikten sonra 2020 yılında 2,65 dolar/kg seviyesine inmiştir. Salgın ile küresel fiyatlarda yaşanan düşüşler etkili olmuştur.

Tablo.69 İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Miktar ve Birim Fiyat Gelişmeleri

YILLAR	İHRACAT			İTHALAT		
	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/KG	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/KG
2014	41.060.277	23.112	0,56	4.237.419	9.483	2,24
2015	35.350.230	18.649	0,53	4.510.744	9.315	2,07
2016	35.426.582	16.824	0,47	4.547.773	9.397	2,07
2017	38.162.030	18.433	0,48	3.924.540	9.053	2,31
2018	41.091.747	21.556	0,52	3.251.552	8.100	2,50
2019	51.601.436	21.483	0,42	2.532.895	6.788	2,68
2020	59.960.395	2.158	0,35	2.653.856	7.027	2,65

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Grafik.61 İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Denge; Milyar Dolar

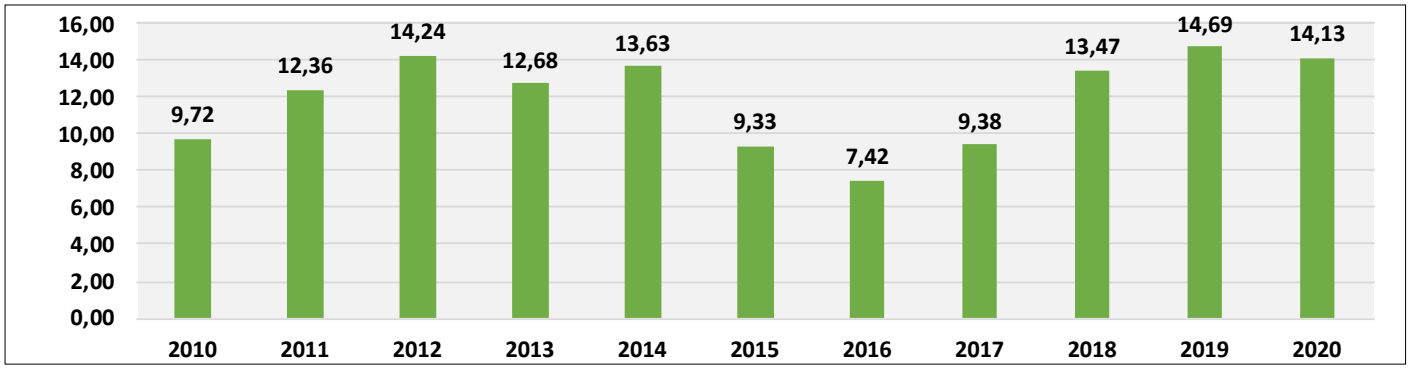

Kaynak: Çalışma Ekibi Hesaplamaları

Grafik.62 İnşaat Malzemeleri İhracat ve İthalat Birim Fiyatları

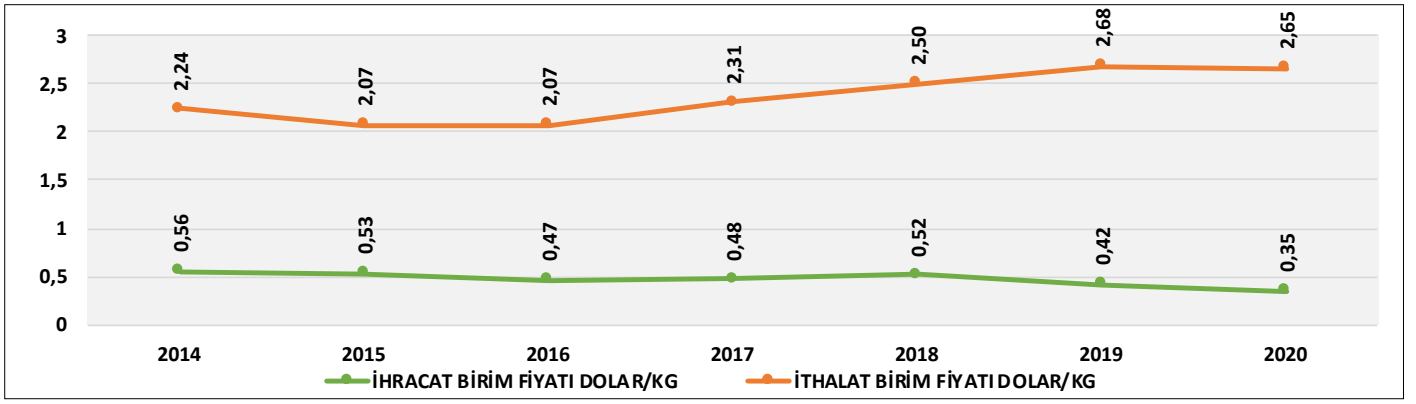

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

En Yüksek Ortalama Fiyat İle İhracat Özbekistan, Azerbaycan, Polonya ve Almanya'ya Yapıldı

Türkiye çok sayıda pazara yine çok çeşitli inşaat malzemeleri ihracatı yapmaktadır. Buna bağlı olarak pazarlarda farklı ihracat birim fiyatları oluşmaktadır. 2020 yılında en yüksek ihracat birim fiyatı ile ihracat yapılan ilk 3 ülke 2019 yılında olduğu gibi Özbekistan, Azerbaycan, Polonya ve Almanya olmuştur. Özbekistan'a ihracat ortalama birim fiyatı yüzde 7,9 artmış ve 2,60 dolar/kg olmuştur. Özbekistan'a göreceli olarak daha sınırlı ihracat yapılmaktadır. 2020 yılında Azerbaycan'a ortalama ihracat birim fiyatı 1,66 dolar/kg, Polonya'ya ortalama ihracat birim fiyatı 1,60 dolar/kg ve yine Almanya'ya da 1,60 dolar/kg olmuştur. En çok ihracat yapılan pazarlardan ABD'ye ortalama 0,18 dolar/kg, İsrail'e 0,25 dolar/kg, Irak'a 0,70 dolar/kg ve İngiltere'ye ise 1,12 dolar/kg ortalama fiyat ile ihracat yapılmıştır. Çin'e ise ihracat birim fiyatı 0,28 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir. Avrupa ülkelerine daha yüksek ortalama birim fiyatlar ile ihracat yapılmaktadır.

Tablo.70 Ülkelere Göre Ortalama İhracat Birim Fiyatları, Dolar/kg

SIRA	ÜLKE	2019	2020	Değişim %
1	ABD	0,20	0,18	-10,0
2	İsrail	0,26	0,25	-3,8
3	Almanya	1,63	1,60	-1,8
4	Irak	0,73	0,70	-4,1
5	İngiltere	1,21	1,12	-7,4
6	Romanya	0,60	0,63	5,0
7	Çin	0,24	0,28	16,7
8	Fransa	1,00	0,95	-5,0
9	Yemen	0,46	0,46	0,0
10	Suudi Arabistan	0,69	0,72	4,3
11	Rusya	0,95	0,88	-7,4
12	İtalya	0,68	0,66	-2,9
13	Fas	0,60	0,57	-5,0
14	Gürcistan	0,50	0,52	4,0
15	Polonya	1,64	1,60	-2,4
16	Bulgaristan	0,44	0,40	-9,1
17	Hollanda	0,96	0,85	-11,5
18	Belçika	0,48	0,46	-4,2
19	Mısır	0,61	0,62	1,6
20	Hong Kong	0,28	0,30	7,1
21	Azerbaycan	1,60	1,66	3,7
22	İspanya	0,91	0,82	-9,9
23	Türkmenistan	1,37	1,44	5,1
24	Ukrayna	0,50	0,50	0,0
25	Kanada	0,28	0,26	-7,1
26	BAE	1,04	1,07	2,9
27	Libya	0,63	0,70	11,1
28	Gana	0,16	0,15	-6,3
29	Cezayir	1,13	1,12	-0,9
30	Özbekistan	2,41	2,60	7,9

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

En Yüksek Ortalama Fiyat İle İthalat Japonya, ABD ve Macaristan'dan Yapıldı

Türkiye yine çok sayıda ülkeden yine çok çeşitli inşaat malzemeleri ithalatı yapmaktadır. Buna bağlı olarak tedarikçilerde farklı ithalat birim fiyatları oluşmaktadır. 2020 yılında en yüksek ithalat birim fiyatı ile ithalat yapılan ilk 3 ülke Japonya, ABD ve Macaristan olmuştur.

En çok ithalat yapılan Çin'den ortalama ithalat birim fiyatı 2020 yılında 2,77 dolar olmuştur. Bu birim fiyatı Türkiye'nin ortalama ithalat birim fiyatının az üzerinde gerçekleşmiştir. Almanya'dan ithalatta ortalama birim fiyat 4,70 dolar/kg, İtalya'dan 4,64 dolar /kg ve Fransa'dan ise 5,26 dolar/kg olmuştur. İspanya, Güney Kore ve İngiltere'den göreceli olarak daha düşük ortalama fiyat ile ithalat yapılmıştır.

ABD ve Japonya hem yüksek ithalat yapılan hem de ithalat birim fiyatları en yüksek ülkeler olmuşlardır. Rusya ve İran'dan ithalat düşük ortalama birim fiyatlar ile yapılmaktadır.

Tablo.71 Ülkelere Göre Ortalama İthalat Birim Fiyatları, Dolar/kg

SIRA	ÜLKE	2019	2020	Değişim %
1	Çin	2,79	2,77	-0,7
2	Almanya	4,72	4,70	-0,4
3	İtalya	4,76	4,64	-2,5
4	Fransa	5,31	5,26	-0,9
5	ABD	11,51	11,10	-3,6
6	İspanya	1,49	1,52	2,0
7	Güney Kore	2,94	3,02	2,7
8	Rusya	0,99	0,95	-4,0
9	İngiltere	2,39	2,40	0,4
10	Polonya	4,85	4,80	-1,0
11	Çek Cumhuriyeti	7,78	8,05	3,5
12	Japonya	10,29	11,20	8,8
13	Romanya	1,78	1,71	-3,9
14	Slovakya	4,31	4,26	-1,2
15	Hindistan	1,12	1,06	-5,4
16	Avusturya	2,59	2,66	2,7
17	Belçika	1,81	1,90	5,0
18	Hollanda	4,32	4,35	0,7
19	İsviçre	4,91	5,02	2,2
20	Yunanistan	1,08	1,05	-2,8
21	Tayvan	4,66	4,60	-1,3
22	İsveç	5,22	5,11	-2,1
23	Bulgaristan	0,78	0,75	-3,8
24	Tayland	6,24	6,66	6,7
25	Portekiz	2,85	2,84	-0,4
26	Macaristan	10,99	11,01	0,2
27	Malezya	3,16	3,44	8,9
28	İran	0,30	0,28	-6,7
29	Finlandiya	7,78	8,05	3,5
30	Vietnam	1,96	2,01	2,6

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Tablo. 72 Dünya İnşaat Malzemeleri Dış Ticareti Sıralamasında Türkiye'nin Yeri 2018-2020

	İHRACAT			İTHALAT		
İNŞAAT MALZEMELERİ	**2018**	**2019**	**2020**	**2018**	**2019**	**2020**
BLOK MERMER	1	1	1	38	27	21
ALÇI SIVA	8	5	5	46	67	56
ÇİMENTO	3	2	2	139	130	78
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	20	20	19	16	17	16
YAPI KİMYASALLARI	18	16	18	19	22	17
PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ	14	12	11	31	34	31
AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ	19	17	16	42	60	44
AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI	20	16	17	43	61	46
DUVAR KÂĞITLARI	17	17	16	37	53	43
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)	4	4	4	25	28	19
ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA	21	14	16	64	78	64
TUĞLA VE KİREMİT	31	32	28	100	111	68
SERAMİK KAPLAMA	5	5	5	108	129	80
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	5	5	4	106	118	71
İNŞAAT CAMLARI (DÜZCAM VE YALITIM CAMLARI)	16	14	15	25	28	24
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	1	1	1	31	37	38
DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI	11	10	10	31	35	28
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	13	11	8	46	74	36
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	6	4	3	102	116	82
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ	17	12	9	43	48	48
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	21	21	19	27	32	27
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	1	1	1	33	35	32
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	9	8	8	51	67	51
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI	10	9	7	26	30	25
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	19	18	15	97	70	50
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	16	15	12	33	38	32
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	14	16	13	23	23	17
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	16	15	11	8	14	18
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER	26	25	25	25	25	25
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	42	38	36	23	24	24
ELEKTRİK MALZEMELERİ	30	30	27	28	29	26
YALITIMLI KABLOLAR	8	9	9	34	37	34
SAYAÇLAR	22	22	18	45	46	54
AYDINLATMA EKİPMANLARI	21	22	22	36	41	35
PREFABRİK YAPILAR	16	15	14	91	112	46
YALITIM MALZEMELERİ	24	24	24	23	27	26

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

IV. Bölüm
2020 YILI ÖNGÖRÜLERİ

Covid-19 Salgını ile Mücadele Belirleyici Olacak

2021 yılında dünya ekonomisi ve ticareti ile inşaat sektöründe temel belirleyici yine Covid-19 salgını ve salgın ile yürütülen mücadele olacaktır. 2021 yılı başından itibaren çok sayıda onay almış olan aşı ile aşılama uygulamaları başlamıştır. 2021 yılı için yeterli aşı üretim kapasitesine ulaşılmıştır. Aşıların bağışıklık sağlama oranları da hayli yüksek gerçekleşmektedir.

Gelişmiş ülkelerden ABD'de mayıs ayı sonunda, Avrupa Birliği'nde haziran ayı sonunda ve İngiltere'de ise temmuz ayı sonunda ihtiyaç duyan nüfusa gerekli aşılama tamamlanmış olacaktır. Diğer gelişmiş ülkelerde de aşılama hızlanmıştır. Aşılamadaki bu uygulama takvimine bağlı olarak 2021 yılında dünya ekonomisine yönelik iyimserlikler de artmaktadır. Nitekim yılın ilk aylarında dünya sanayi üretimi ve ticaretinde büyüme yaşanırken, artan talep ve tedarik sıkışıklıkları nedeniyle emtia ve mal fiyatlarında da artışlar yaşanmaktadır.

Salgın ile mücadelede aşılamanın başarılı olacağı var sayımı ile dünya ekonomisi ve ticaretinde de 2021 yılında yüksek büyümeler beklenmektedir. Yüksek büyüme beklentilerinin önünde iki risk bulunmaktadır. Bunlardan ilki aşılamaya yeterince ulaşamayan gelişen ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasında oluşacak kopma olacaktır. İkinci risk ise süregelen mutasyonlar ile salgının mevcut aşılar ile önlenemeyecek yeni salgın dalgaları yaratmaları olacaktır.

Salgın ile mücadelenin yanı sıra hükümetlerin ve merkez bankalarının 2021 yılı genelinde de destekleyici politikalara devam edecek olmaları iyimserlik yaratmaktadır.

Dünya Ekonomisinde Yüzde 5,8 Büyüme Beklentisi

Uluslararası kurumların dünya ekonomisinde 2021 yılına ilişkin yüksek büyüme beklentileri bulunmaktadır. Aşılama uygulamalarının yarattığı olumlu senaryolar içinde Uluslararası Para Fonu, IMF 2021 yılında dünya ekonomisinde yüzde 5,8 büyüme gerçekleşmesini beklemektedir. 2021 yılında gelişmiş ülkelerde yüzde 5,1 ve gelişen ülkelerde ise yüzde 6,7 büyüme öngörülmektedir. 2021 yılında salgın sonrasında dünya geneline yayılan hızlı bir büyüme beklentisi bulunmaktadır. 2021 yılı büyümeleri ile 2020 yılı kayıpları büyük ölçüde telafi edilmiş olacaktır.

Dünya ekonomisinde hızlı büyüme beklentisi dünya inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi için de hızlı bir büyüme alanı oluşturacaktır. İnşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi 2020 yılındaki küçülmelerin üzerine baz etkisi ile yüksek büyümelere ulaşabilecektir.

2021 Yılında Küresel Enflasyonda Artış Bekleniyor

2021 yılında önemli beklentilerden birisi küresel enflasyonda artıştır. Aşılama uygulamaları ile ortaya çıkan iyimserliğin beslediği canlanan talep hammadde, emtia, gıda, enerji ve nihai mal fiyatlarında artış yaratmaya başlamıştır. Fiyat artışları 2021 yılında gelişmiş ve gelişen ülkelerde daha yüksek tüketici enflasyonları yaratacaktır. Gelişmiş ülkelerde tüketici enflasyonunun yıl sonunda yüzde 2,6'ya kadar yükseleceği tahmin edilmektedir. Gelişen ülkelerde de tüketici enflasyonu yükselecektir.

Tablo.73 Dünya Ekonomisi Büyüme Beklentileri, Yüzde

	2019	2020	2021 T
Dünya	2,4	-3,6	5,8
Gelişmiş Ülkeler	1,6	-4,7	5,1
ABD	2,2	-3,5	6,4
Euro Bölgesi	1,3	-6,6	4,4
Almanya	0,6	-4,9	3,6
Japonya	1,5	-8,2	3,3
Birleşik Krallık	1,4	-9,9	5,3
Kanada	1,9	-5,4	5,0
Diğer Gelişmiş Ülkeler	1,9	-5,4	4,4
Gelişen Ülkeler	3,6	-2,2	6,7
Asya Ülkeleri	5,3	-1,0	8,6
Çin	5,8	2,3	8,4
Hindistan	4,0	-8,0	12,5
Orta ve Doğu Avrupa	2,4	-2,0	4,4
Rusya	2,0	-3,1	3,8
Latin Amerika	0,2	-7,0	4,6
Brezilya	1,4	-4,1	3,7
Orta Doğu ve Merkez Asya	1,4	-2,9	3,7
Sahra Afrika	3,2	-1,9	3,4

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Nisan 2021

Enflasyondaki artış küresel faiz oranları üzerinde de yukarı yönlü baskı oluştururken, genişlemeci politikaları sürdürmesi beklenen merkez bankalarının da genişlemeden erken çıkışlarına yol açabilecektir. Merkez bankaları, enflasyondaki artışın geçici olacağına inanmakta ve bu nedenle ekonomiye yönelik desteklere devam edileceğini açıklamaktadırlar.

Tablo.74 Enflasyon ve Fiyat Gelişmeleri Beklentileri

GÖSTERGELER	2019	2020	2021 T
Tüketici Fiyatları Gelişmiş Ülkeler %	1,4	0,7	2,6
Tüketici Fiyatları Gelişen Ülkeler %	5,1	5,1	6,0
Petrol Fiyatları Değişim %	-10,2	-32,7	45,0
Petrol Dışı Emtialar Değişim %	0,8	6,7	22,0

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Nisan 2021

Dünya Mal Ticaretinde Yüzde 13 Artış Öngörülüyor

2021 yılında dünya ekonomisinde yüksek büyüme öngörüsü aynı zamanda dünya mal ticaretinde de hızlı büyüme beklentisi yaratmaktadır. Dünya Ticaret Örgütü 2021 yılında dünya mal ticaretinin miktar olarak yüzde 8,0, değer olarak ise yüzde 13,0 büyüyeceğini öngörmektedir. Böylece dünya mal ticareti 2021 yılında 19,3 trilyon dolara ulaşacaktır.

2021 yılında dünya mal ticaretine yönelik bu yüksek büyüme beklentisini iki önemli unsur beslemektedir. İlk olarak salgın ile daralan talebin kademeli olarak normalleşmesi ticarette de büyümeye yol açacaktır. İkinci olarak ise ticarete konu olan hemen tüm ürünlerin fiyatlarında artışlar yaşanmaktadır. Bu fiyat artışları da değer olarak ticaretin büyümesine katkı sağlayacaktır.

Tablo.75 Dünya Mal Ticareti Göstergeleri

	2017	2018	2019	2020	2021 T
Mal Ticareti Milyar Dolar	17.198	18.920	18.350	17.000	19.300
Mal Ticareti Büyüme % Değer Bazında	7,8	10,0	-3,5	-7,4	13,0
Mal Ticareti Büyüme % Miktar Bazında	4,7	3,0	-0,1	-5,3	8,0

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü, Nisan 2021

Dünya İnşaat Harcamalarında Yüzde 8,0 Büyüme Bekleniyor

2021 yılında dünya ekonomisindeki büyüme öngörüsüne bağlı olarak dünya inşaat harcamalarında yüzde 8,0 büyüme beklenmektedir. Bu büyüme beklentisine bağlı olarak 2020 yılında 9,02 trilyon dolar olan dünya inşaat harcamaları 2021 yılında 9,74 trilyon dolara ulaşacaktır. 2021 yılında inşaat harcamalarının hem gelişmiş hem de gelişen ülkelerde hızlı büyüyeceği beklenmektedir. Asya Pasifik'in yanı sıra Kuzey Amerika ve Avrupa'nın da yüksek katkısı olacaktır.

Tablo.76 Dünya İnşaat Harcamaları Büyüme Öngörüleri

	2019	2020	2021 T
Dünya İnşaat Harcamaları Trilyon Dolar	9,58	9,02	9,74
Dünya İnşaat Harcamaları Büyüme %	2,6	-5,8	8,0

Kaynak: Covid-19 Impact and Global Construction Outlook 20202-2025, Reserach and Markets, 2021 Nisan

Tüm Bölgelerde İnşaat Sektörlerinde Hızlı Büyüme Beklentileri

2021 yılında dünya inşaat sektöründe yüzde 4,4 büyüme beklenmektedir. Tüm bölgelerde inşaat sektörlerinde yüksek büyümeler gerçekleşeceği öngörülmektedir. Küresel pazarda en yüksek payı alan Asya Pasifik bölgesi inşaat sektörünün 2021 yılında yüzde 5,8 büyümesi beklenmektedir. Kuzey Amerika bölgesinde yüzde 3,2, Batı Avrupa bölgesinde yüzde 3,0 ve Doğu Avrupa bölgesinde ise yüzde 4,0 büyüme beklenmektedir. 2020 yılında inşaat sektöründe en sert daralmayı yaşayan Latin Amerika bölgesinde ise 2021 yılı büyüme beklentisi yüzde 7,9'dur.

Tablo.77 Seçilmiş Bölgelerde İnşaat Sektörlerinde Büyüme Beklentileri

BÖLGELER	2020 %	2021 % T
Dünya	-2,8	4,4
Asya Pasifik	-0,3	5,8
Kuzey Amerika	-3,8	3,2
Batı Avrupa	-4,6	3,0
Doğu Avrupa	-4,0	4,0
Latin Amerika	-11,0	7,9
Orta Doğu ve Kuzey Afrika	-2,7	3,8
Sahra Afrika	-1,5	4,6

Kaynak: Fitch Solutions, Robust Growth Bounce-Back In 2021, For Global Construction Growth, 2020

Tablo.78 Seçilmiş Ülkelerde İnşaat Sektörlerinde 2021 Yılı Büyüme Öngörüleri, Yüzde

ÜLKELER	2017	2018	2019	2020*	2021**
Almanya	0,1	1,7	3,5	2,2	2,8
İngiltere	6,1	0,0	1,8	-9,4	7,0
Fransa	2,2	0,9	2,6	-9,7	8,6
İspanya	2,0	4,1	4,3	-9,4	7,4
İtalya	0,8	1,2	1,8	-6,3	5,3
Polonya	6,5	11,8	-4,1	-3,8	4,5
ABD	3,1	2,8	0,0	-1,9	5,0
Kanada	3,7	2,0	-0,2	-7,0	-2,0
Brezilya	-9,2	5,8	-1,2	-5,8	0,5
Hindistan	5,0	6,1	5,0	-3,1	7,8
Çin	3,9	4,8	5,6	1,8	6,1
Japonya	3,4	-1,0	1,7	-6,2	2,9
Endonezya	6,8	6,1	5,8	2,1	8,2
Mısır	9,5	10,0	9,6	4,4	6,0
İran	1,2	-7,8	-7,5	0,7	1,8
Irak	-32,1	24,3	-2,5	-6,0	3,5
Nijerya	1,0	2,3	1,8	-7,7	4,0
Rusya	0,5	3,8	2,0	-0,7	2,6
Azerbaycan	-0,4	-8,8	-6,1	-15,2	9,0
Kazakistan	2,8	4,6	13,2	11,2	6,1
Suudi Arabistan	-3,3	-3,5	4,6	-0,5	2,9
BAE	2,6	2,4	-2,6	-4,8	3,1
Katar	17,5	4,5	-1,9	-3,2	2,8
İsrail	6,7	4,9	6,1	-6,0	4,5

Kaynak: Birleşmiş Milletler Ulusal Hesaplar Veri Tabanı,

** 2020 yılı verileri Ülke Resmi İstatistik Kurumları,*

*** Fitch Solutions, Robust Growth Bounce-Back In 2021, For Global Construction Growth, 2020*

Dünya İnşaat Malzemesi Pazarında Yüzde 8,0 Büyüme Öngörüsü

Dünya inşaat malzemeleri pazarı dünya inşaat harcamalarındaki gelişmelere paralel olarak büyümektedir. Buna göre 2020 yılında dünya inşaat malzemeleri pazarı yüzde 5,8 küçülerek 5,86 trilyon dolar olmuştur. 2021 yılında dünya inşaat malzemeleri pazarının yüzde 8,0 büyümesi ve 6,33 trilyon dolara ulaşması beklenmektedir.

Tablo.79 Dünya İnşaat Malzemeleri Pazarı Büyüme Öngörüleri

	2019	2020	2021 T
Dünya İnşaat Malzemeleri Trilyon Dolar	6,23	5,86	6,33
Dünya İnşaat Malzemeleri Pazarı Büyüme %	2,6	-5,8	8,0

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatında Yüzde 8,0 Artış Beklentisi

Dünya inşaat malzemeleri ihracatı salgının yarattığı koşullar içinde 2020 yılında yüzde 2,8 daralmış ve 887,9 milyar dolara gerilemiştir. 2021 yılında ise dünya inşaat malzemeleri ihracatında yüzde 8,0 artış beklenmektedir. Dünya inşaat harcamaları büyüme beklentisi de 2021 yılı için yüzde 8,0'dir. Buna bağlı olarak benzer bir artış inşaat malzemeleri ihracatı için de öngörülmektedir. Dünya inşaat malzemeleri ihracatı 2021 yılında 960,0 milyar dolara ulaşacaktır.

Tablo.80 Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatı Öngörüleri

	2019	2020	2021 T
Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatı, Trilyon Dolar	913,7	887,9	960,0
Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatı Büyüme, %	-1,3	-2,8	8,0

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

IV.2 TÜRKİYE ÖNGÖRÜLERİ 2021

Türkiye Ekonomisi 2021 Yılında Finansal Kırılganlıkları ile Dalgalanmalar Yaşayabilir

Türkiye ekonomisi 2021 yılına artan finansal kırılganlıkları ile başlamıştır. T. C. Merkez Bankası Başkanı değişikliği ile para politikasında oluşan belirsizlik finansal kırılganlıkları artırmaktadır. Türkiye ekonomisi 2021 yılında yüksek bir dış borç çevirme ihtiyacı ile karşı karşıyadır. Portföy girişlerinin önemli ölçüde yavaşladığı bir ortamda dış finansman temini kritik öneme sahiptir. 2021 yılında salgının devam eden seyri içinde turizm gelirlerinin yine düşük kalacağı öngörülmektedir. Buna bağlı olarak 2021 yılında yüksek bir cari açık yaşanması olasıdır. Türkiye ayrıca yüksek bir enflasyon ile karşı karşıyadır.

Küresel ekonomik koşullarda ise enflasyon yaşanmaya başlanmış olup buna bağlı olarak yılın ikinci yarısında faiz artışları beklenmektedir. Bu koşullar karşısında Türkiye finansal açıdan oldukça kırılgan durumdadır. Ayrıca yurtiçinde yüksek faizler işletmeleri önemli ölçüde zorlamaktadır. Türk Lirası'nda ise değer kaybı sürmektedir. T. C. Merkez Bankası'nın net döviz rezervlerinin negatif olması da hem politika alanını daraltmakta hem de finansal kırılganlığı artırmaktadır.

Türkiye ekonomisi bu koşullar içinde 2021 yılında döviz dengesi kaynaklı kırılmalar veya dalgalanmalar yaşayabilecektir. Türkiye ekonomisi için diğer senaryo ise yüksek enflasyon, yüksek faizler ve kur artışları sarmalı içinde yılın tamamlanmasıdır. Bu sarmal yapısal kırılganlıkların artmasına yol açacaktır.

Türkiye ekonomisine ve inşaat sektörüne yönelik 2021 yılı öngörüleri Tablo.81'de sunulmaktadır. 2021 yılı öngörülerinde temel varsayım bir döviz krizi yaşanmayacağı ve yüksek enflasyon, kur faiz sarmalı içinde kalınacağı varsayımıdır. Ayrıca 2020 yılında yaşanan küçülmelerin yarattığı baz etkileri ile yüksek enflasyon nedeniyle ortaya çıkan yüksek artış oranları da görülecektir. Bir döviz krizi yaşanması halinde aşağıdaki öngörüler geçersiz kalacaktır.

Türkiye Ekonomisinde Yüzde 4,0 Büyüme Beklentisi

Türkiye ekonomisinin 2021 yılında yüzde 4,0 büyüme göstermesi beklenmektedir. Ekonomik büyümenin temel kaynağı dış talebe ve ihracata dayalı sanayi büyümesi olacaktır. Yurtiçinde talep göreceli olarak sınırlı kalacaktır. Makine ve teçhizat yatırımları da büyümeyi destekleyecektir. Geçen yıla göre oluşan baz etkisi de görülecektir.

İnşaat Sektöründe Baz Etkisi ile Yüzde 3,0 Büyüme Beklentisi

2021 yılında inşaat sektöründe yüzde 3,0 büyüme beklenmektedir. Bu büyüme daha çok 2019 ve 2020 yıllarındaki daralmaların üzerine baz etkisi ile oluşacaktır. 2020 yılında alınan destekler ile inşaat sektörü devam eden işlerini büyük ölçüde tamamlamıştır. Müteahhitlik kesiminin yeni inşaat işlerine başlaması için uygun koşulların oluşması gerekmektedir. Müteahhitlik kesimi yüzde 35'e varan inşaat maliyetleri artışının yarattığı sıkıntı ile karşı karşıyadır. Yüksek kredi faizleri ise daha çok hane halklarının talebini yavaşlatacaktır.

İnşaat Malzemeleri Pazarında Yüzde 20,0 (Cari Fiyatlarla) Genişleme Beklentisi

İnşaat malzemeleri iç pazarının 2021 yılında cari fiyatlarla yüzde 20,0 genişleyerek 490 milyar TL büyüklüğüne ulaşacağı öngörülmektedir. Ancak yine 2021 yılında inşaat malzemeleri fiyatlarında yaşanması beklenen yıllık ortalama yüzde 18,0 artış ile hesaplandığında reel olarak inşaat malzemeleri pazarı 2021 yılında yüzde 2,0 genişleyecektir.

İnşaat Malzemeleri İhracatında Yüzde 12 Artış Beklentisi

İnşaat malzemeleri ihracatının 2021 yılında yüzde 12,0 artarak 23,7 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. İhracat artışında dört unsur önemli rol oynayacaktır. İlk olarak ihracat pazarlarının inşaat sektörlerinde ve inşaat malzemeleri talebinde önemli bir büyüme beklenmektedir. İkinci olarak ihraç edilen mineral, metal ve kimyasal bazlı ürünlerin fiyatlarında artışlar gerçekleşmektedir. Üçüncü olarak iç talebin göreceli olarak daha yavaş büyümesi ihracatı zorunlu kılacaktır. Dördüncü olarak ise döviz kurlarındaki artışlar ihracatta kısa vadeli rekabet olanakları sağlayacaktır.

Tablo.81 Türkiye Ekonomisi, İnşaat Sektörü ve İnşaat Malzemeleri Sanayisi Büyüme Öngörüleri

	2020	2021 T
Ekonomik Büyüme %	1,8	4,0
İnşaat Sektörü Büyüme %	-3,5	3,0
İnşaat Malzemeleri İç Pazar Büyüme % (Cari Fiyatlarla)	8,1	20,0
İnşaat Malzemeleri İç Pazar Büyüklüğü Milyar TL	408	490
İnşaat Malzemeleri İhracat Büyüme %	-1,5	12,0
İnşaat Malzemeleri İhracatı Milyar Dolar	21,16	23,70

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

V. Bölüm
İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

Demir Çelik Ürünleri

Demir Çelik Sektörü Temel Göstergeleri
Demir Çelik Çubuk Profil
Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları
Demir Çelik İnşaat Aksamı
Özel Bölüm: İnşaat İskele ve Kalıpları
Demir Çelik Bağlantı Elemanları
Demir Çelik Radyatör
Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler
Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ
Özel Bölüm: Galvaniz

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ TEMEL GÖSTERGELERİ

Türkiye'nin Ham Çelik Üretimi 2020 Yılında Yüzde 6,2 Arttı

Türkiye ham çelik üretimi 2019 yılında yüzde 9,6 düşmüş ve 33,7 milyon tona inmiştir. Gerilemede hem iç talepteki daralma hem de ihracatta ABD tarafından uygulanan ithalat gümrük vergileri nedeniyle yaşanan gerileme etkili olmuştur.

2020 yılında ise üretim yüzde 6,2 artmış ve 35,8 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında yaşanan salgın ikinci çeyrekte üretimde önemli bir daralmaya yol açmıştır. Ancak yılın ikinci yarısında iç ve dış pazarlarda oluşan talep artışı ile üretim de toparlanmıştır. Böylece yıl genelinde birçok önemli üretici ülkenin aksine Türkiye'nin ham çelik üretimi 2020 yılında artış göstermiştir.

Dünya ham çelik üretimi 2020 yılında yüzde 0,9 gerilemiştir. Çok sayıda önemli üretici ülkede ham çelik üretimleri önemli ölçüde düşmüştür. Üretim Avrupa Birliği'nde yüzde 11,8, Hindistan'da yüzde 10,6, Japonya'da yüzde 16,2, Güney Kore'de yüzde 6,0 ve ABD'de ise yüzde 17,0 düşmüştür. Buna karşın üretim Çin'de yüzde 5,2 ve Rusya'da ise yüzde 2,6 yükselmiştir.

Almanya'nın üretimi 2020 yılında yüzde 10 gerilemiş ve 35,7 milyon tona inmiştir. Böylece Türkiye 2020 yılında 35,8 milyon ton üretimi ile Avrupa'nın en büyük üreticisi olmuştur. Dünya sıralamasında ise 7. sıraya yükselmiştir.

Tablo.82 Ham Çelik Üretimi

YILLAR	BİN TON
2015	31.517
2016	33.163
2017	37.523
2018	37.311
2019	33.700
2020	35.800

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2021)

Ürünlere Göre Ham Çelik Üretiminde Yassı Ürün Üretimi 2020 Yılında Büyümeye Devam Etti

2020 yılında Türkiye'nin kütük üretimi yüzde 2,5 artarak 21,24 milyon tona yükselirken, slab üretimi 2019 yılına kıyasla yüzde 12,2 artarak 14,56 milyon ton seviyesine ulaşmıştır. Yassı çelik ürünlerine yönelik talebe bağlı olarak yassı ürünlerde artış 2020 yılında da devam etmiştir.

Tablo.83 Ürünlere Göre Ham Çelik Üretimi; Bin Ton

YILLAR	KÜTÜK	SLAB	TOPLAM
2015	23.231	8.286	31.517
2016	23.015	10.147	33.163
2017	25.839	11.684	37.523
2018	24.669	12.642	37.311
2019	20.725	12.975	33.700
2020	21.240 (GT)	14.560 (GT)	35.800

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2021), GT; Gerçekleşme Tahmini

Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretiminde Elektrikli Ocaklar Üretimi Yüzde 5,7 Arttı

Ham çelik üretimi iki ayrı yöntemle gerçekleşmektedir. İlki elektrik ocaklı (EO) tesislerdeki üretimdir. İkincisi ise bazik oksijen fırını (BOF) olarak bilinen entegre tesislerdeki üretimdir. Elektrik ocaklı tesisler girdi olarak hurda, entegre tesisler ise girdi olarak demir cevheri kullanmaktadır. 2020 yılında elektrik ark ocaklı tesislerde üretim yüzde 5,7 artarak 23,99 milyon tona, entegre tesislerde ise üretim yüzde 7,4 artarak 11,81 milyon tona yükselmiştir.

Tablo.84 Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretimi; Bin Ton

YILLAR	EO	BOF	TOPLAM
2015	20.482	11.035	31.517
2016	21.846	11.316	33.163
2017	25.962	11.561	37.523
2018	25.798	11.513	37.311
2019	22.700	11.000	33.700
2020	23.990 (GT)	11.810 (GT)	35.800

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2021), GT; Gerçekleşme Tahmini

Yassı Mamul Üretimi 2020 Yılında Yüzde 10,0, Uzun Mamul Üretimi Yüzde 3,1 Arttı

2020 yılında Türkiye'nin nihai mamul üretimi 2019 yılına oranla yüzde 5,8 artmış ve 35,55 milyon tona yükselmiştir. 2020 yılında yassı mamul ürünlerin üretimi yüzde 10,0 artarak 13,95 milyon tona çıkmıştır. Uzun ürünlerin üretimi ise yüzde 3,1 artmış ve 13,95 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.85 Türkiye'nin Nihai Mamul Üretimi; Bin Ton

YILLAR	UZUN	YASSI	TOPLAM
2015	26.550	10.389	36.939
2016	26.011	10.869	36.880
2017	26.195	12.990	39.185
2018	23.680	14.940	38.620
2019	20.945r	12.655	33.600
2020 GT	21.600	13.950	35.550

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2021), GT; Gerçekleşme Tahmini, r; revize edilmiştir

Uzun Mamul Tüketimi 2020 Yılında Yüzde 13 Arttı

Türkiye'nin nihai ürün tüketimi 2020 yılında yüzde 13,0 oranında artarak 29,4 milyon ton seviyesine yükselmiştir. Uzun ürün tüketimi yüzde 12,7 artmış ve 11,61 milyon tona çıkmıştır. Yassı ürün tüketimi ise yüzde 13,3 artmış ve 17,79 milyon ton seviyesine ulaşmıştır. Yassı ürün tüketimindeki artış sürerken, uzun ürünlerin tüketimi de 3 yıl aradan sonra yükselmiştir.

Tablo.86 Türkiye'nin Nihai Mamul Tüketimi; Bin Ton

YILLAR	UZUN	YASSI	TOPLAM
2015	17.908	16.454	34.381
2016	17.622	16.448	34.070
2017	18.400	17.700	36.100
2018	14.269	16.440	30.700
2019	10.300	15.700	26.000
2020	11.610 (GT)	17.790 (GT)	29.400

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2020), GT; Gerçekleşme Tahmini

DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaat demiri olarak kullanılan demir çelik çubuk profil sanayisi Türkiye'nin en eski ve köklü sanayilerinden biri olup dünya ölçeğinde üretim kapasitesine sahiptir. Demir çelik çubuk profil sanayisinde 2020 yılı itibarıyla 252 girişim faaliyet göstermektedir.

Demir çelik çubuk profil üretimi 2017 yılından sonra 2018 ve 2019 yıllarında gerilemiştir. Gerilemede iç pazarda yaşanan daralmalar etkili olmuştur. 2020 yılında ise üretim yüzde 2,3 artarak 23,55 milyon tona yükselmiştir. İhracatta ABD pazarında uygulanan ilave gümrük vergileri ve AB'nin kısıtlamaları üretime baskı yapmış, ancak iç talepteki artış üretimi desteklemiştir.

Tablo.87 Demir Çelik Çubuk Profil Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM MİLYON TON
2017	285r	27,31r
2018	276r	26,49r
2019	256r	23,02r
2020	252	23,55

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik çubuk profil iç pazarında tüketim büyüklüğü ve eğilimleri inşaat sektörü için de önemli bir öncü göstergedir. İç tüketim 2018 yılında yüzde 10,7, 2019 yılında ise yüzde 20,0 ile yüksek oranda düşüş göstermiştir. İç tüketim 2019 yılında 14,1 milyon tona inmiştir. 2020 yılında ise iç tüketimde büyüme yaşanmıştır. İç tüketim 2020 yılında yüzde 6,4 artarak 15,0 milyon tona yükselmiştir. 2020 yılında inşaat sektörüne verilen destekler ile yaşanan canlanma demir çelik profil iç pazarında da büyümeye yol açmıştır.

Tablo.88 Demir Çelik Çubuk Profil İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2017	27.307.932r	8.088.278	519.548	19.739.202r
2018	26.490.370r	9.403.558	538.542	17.625.354r
2019	23.022.662r	9.350.658	417.714	14.089.718r
2020	23.550.420	8.863.402	309.104	14.996.112

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye demir çelik çubuk profil dış ticaretinde çok önemli bir ihracatçı ülkedir. 2018 yılında ihracat 4 yılın ardından ilk kez yeniden yükselmiş, miktar olarak yüzde 16,4 ve değer olarak ise yüzde 38,7 artmıştır. 2019 yılında ise ihracat miktar olarak yüzde 0,6 oranında gerilemiş, değer olarak ise düşüş yüzde 13,5 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ihracat birim fiyatları 0,50 dolar/kg seviyesine inmiştir. 2020 yılında miktar olarak demir çelik çubuk ve profil ihracatında yüzde 5,2 düşüş gerçekleşmiş olup 8.863.402 tonluk ihracat gerçekleşmiştir. 2019 yılında dünya ticaretinde korunma önlemleri ile ortaya çıkan yavaşlama yerini küresel pandemi ile hammadde tedarikindeki zorluklara ve fiyatlarda artışa bırakmış ancak rekabet oldukça kızışmıştır. 2020 yılında ihracat yüzde 11,6 düşerek 4,15 milyar dolara gerilemiştir. Türkiye'nin ihracat birim fiyatı da buna bağlı olarak 0,47 dolara kadar inmiştir.

Tablo.89 Demir Çelik Çubuk Profil İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2017	8.088.278	3.914,7	0,48
2018	9.403.558	5.424,9	0,58
2019	9.350.658	4.693,5	0,50
2020	8.863.402	4.147,4	0,47

Kaynak: TÜİK

Türkiye sınırlı ölçüde demir çelik çubuk profil ithalatı da yapmaktadır. İthalat daha çok farklı nitelik ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kısmen fiyat avantajları için ve de yurtiçi teslimlerde yaşanan sıkışıklık dönemlerinde yapılmaktadır. 2019 yılında ithalat miktar ve değer olarak önemli ölçüde gerilemiştir. Gerilemede iç pazardaki sert daralma etkili olmuştur.

2020 yılında oluşan yeni koşullar özellikle pandemi etkisi demir çelik çubuk profil ithalatını oldukça düşürmüş 221,8 milyon dolar değerinde 309.104 ton ithalat gerçekleşmiştir. İthal birim fiyatları sınırlı ölçüde artarak 0,72 dolar olmuştur.

Tablo.90 Demir Çelik Çubuk Profil İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2017	519.548	344,4	0,66
2018	538.542	416,4	0,77
2019	417.714	273,2	0,65
2020	309.104	221,8	0,72

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye çok farklı ve uzak coğrafyalardaki pazarlara demir çelik çubuk profil ihracatı yapmaktadır. 2020 yılında en büyük pazar olarak ilk sırada yine İsrail 579,4 milyon dolar ile yer almıştır. İsrail'e ihracat yüzde 8 azalmıştır. Yemen 2. sırasını korumuş ancak ihracat 2020 yılında yüzde 15,5 düşmüştür. 2019 yılında bir diğer yüksek ihracat artışı gerçekleşen Singapur'a yapılan ihracat da yüzde 54,2 azalarak 146,7 milyon dolara düşmüştür. Hong Kong'a gerçekleşen ihracatta ise artış olmuş ve 2020 yılında ihracat yüzde 165,4 artmıştır. Böylece Hong Kong 3. sıraya yükselmiş Singapur ise 5. sıraya inmiştir 2019 yılında ilk 10 ülke içinde yer alan Etiyopya ve Malezya 2020 yılında yerlerini ABD ve Lübnan'a bırakmıştır. ABD'ye ihracat koruma önlemleri nedeniyle 2019 yılında neredeyse sıfırlanmışken 2020 yılında 250,1 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir. BAE ve Suudi Arabistan ilk 10 dışında kalmaya devam etmişlerdir.

Tablo.91 Demir Çelik Çubuk Profil İhracat Pazarlarımız 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İSRAİL	629.850.527	1	İSRAİL	579.447.437
2	YEMEN	474.668.867	2	YEMEN	401.211.099
3	SİNGAPUR	320.555.960	3	HONG KONG	268.368.737
4	ETİYOPYA	159.062.970	4	ABD	250.111.243
5	ROMANYA	155.356.857	5	SİNGAPUR	146.671.979
6	FAS	152.542.696	6	IRAK	119.155.615
7	HONG KONG	101.122.123	7	FAS	117.847.465
8	IRAK	98.148.192	8	ROMANYA	84.547.081
9	MALEZYA	94.627.606	9	MISIR	82.081.751
10	MISIR	92.165.669	10	LÜBNAN	81.581.896
TOPLAM İHRACAT		4.693.544.761	TOPLAM İHRACAT		4.147.440.976

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin demir çelik çubuk profil ithalatında, ilk sıralarda geleneksel olarak Avrupa Birliği ülkeleri bulunmaktadır. 2019 yılında ilk sıraya yükselen İran 2020 yılında ilk 10 ülke dışında kalmıştır. İspanya ilk sırada yer alırken Güney Kore ikinci, İtalya üçüncü sırada yer almışlardır. İtalya'nın ardından Almanya, Romanya, İngiltere ve Çin sıralanmaktadır. İlk üç ülkeden yapılan ithalat artmıştır. AB ülkelerinden daha nitelikli ve yüksek performanslı ürünlerin ithalatı yapılmaktadır. Güney Kore'den ve Romanya'dan yapılan ithalat artarken Çin'e yapılan ithalat düşmüştür.

Tablo.92 Demir Çelik Çubuk Profil İthalat Yaptığımız Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İRAN	49.935.167	1	İSPANYA	53.848.790
2	İSPANYA	42.738.323	2	GÜNEY KORE	25.286.699
3	İNGİLTERE	24.856.390	3	İTALYA	23.419.181
4	ALMANYA	21.541.827	4	ALMANYA	18.615.890
5	ÇİN	17.735.315	5	ROMANYA	14.684.128
6	ROMANYA	14.651.935	6	İNGİLTERE	12.026.008
7	GÜNEY KORE	14.188.894	7	ÇİN	11.558.270
8	İTALYA	13.877.142	8	LÜKSEMBURG	8.743.467
9	LÜKSEMBURG	12.947.687	9	SLOVAKYA	8.428.138
10	RUSYA	8.285.591	10	BELARUS	6.978.773
TOPLAM İTHALAT		273.232.252	TOPLAM İTHALAT		221.784.381

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Türkiye'nin dünya demir çelik çubuk profil ihracatı 2018 yılında tepe noktasına çıkmış son 5 yıldaki en fazla ihracat gerçekleştirilen yıl olmuştur. Türkiye'nin dünya demir çelik çubuk profil ihracatındaki payı da yüzde 12,5'e yükselmiş 2019 yılı içinde payı yüzde 11,5'e inmiş 2020 yılında tekrar yüzde 12'ye çıkmıştır. 2020 yılında küresel pandemi koşulları nedeni ile hem dünya ihracatı hem de Türkiye'nin ihracatı önemli ölçüde düşmüştür.

Tablo.93 Demir Çelik Çubuk Profil İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	4.239	35.889	11,8
2016	3.696	31.926	11,6
2017	3.915	34.480	11,4
2018	5.425	43.578	12,5
2019	4.694	40.719r	11,5r
2020	4.147	34.610	12,0

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.63 Türkiye'nin Demir Çelik Çubuk Profil İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

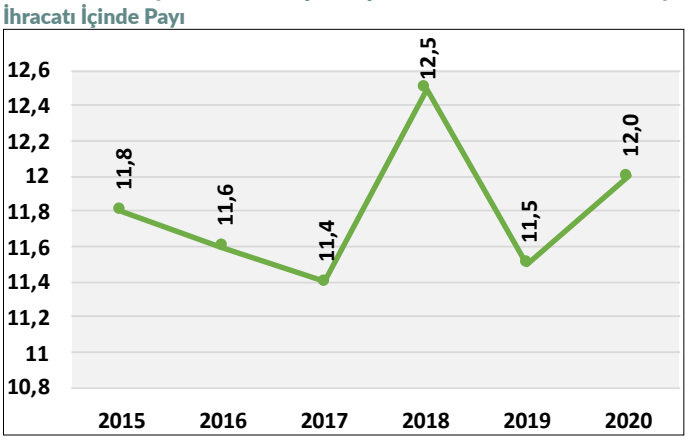

Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İhracatçıları ve İthalatçıları

Türkiye dünya demir çelik çubuk profil ihracatında 2020 yılında 4,1 milyar dolar ihracatı ile yine ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'yi Çin, İtalya, Almanya ve İspanya izlemektedir. Çin'in ihracatı artarken Türkiye'nin ihracatında ciddi düşüş yaşanmıştır. Almanya, İtalya, İspanya, Güney Kore ve Japonya'nın ihracat 2020 yılında gerilemiştir.

Tablo.94 Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İhracatında İlk 10 Ülke 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	TÜRKİYE	4.693.544.761	1	TÜRKİYE	4.147.440.976
2	ÇİN	3.050.486.000	2	ÇİN	3.385.347.000
3	ALMANYA	2.745.896.548	3	İTALYA	2.643.202.000
4	İTALYA	2.731.200.955	4	ALMANYA	2.635.380.000
5	İSPANYA	2.345.327.000	5	İSPANYA	1.898.962.000
6	RUSYA	1.438.894.000	6	RUSYA	1.473.022.000
7	GÜNEY KORE	1.316.506.286	7	MALEZYA	1.418.412.000
8	POLONYA	1.207.653.202	8	POLONYA	1.204.241.000
9	JAPONYA	1.108.456.142	9	GÜNEY KORE	1.012.980.000
10	FRANSA	946.476.000	10	JAPONYA	863.032.000
TOPLAM İHRACAT		40.719.009.000	TOPLAM İHRACAT		34.610.113.257

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya demir çelik çubuk profil ithalatında 2019 yılında ilk sırada Almanya yer almıştır. 2019 yılında olduğu gibi 2020 yılında da Almanya'nın ithalatında önemli bir gerileme yaşanmıştır. ABD uyguladığı koruma önlemleri ile ithalatını azaltmış olmasına rağmen 2. sırada kalmaya devam etmiştir. İthalatta 3. sırada Fransa bulunmaktadır. Kanada, Hollanda, Çin ve Polonya ile Hong Kong bu ülkeleri izlemektedir. Önemli üretici ve ihracatçı ülkeler aynı zamanda ithalatçı konumdadırlar. Türkiye 2019 yılında 37. sırada iken 2020 yılında 38. sırada yer almıştır.

Tablo.95 Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İthalatında İlk 10 Ülke 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	2.937.246.150	1	ALMANYA	2.448.230.000
2	ABD	1.905.171.550	2	ABD	1.694.264.000
3	FRANSA	1.652.723.000	3	FRANSA	1.472.357.000
4	HOLLANDA	1.214.540.000	4	KANADA	1.074.071.000
5	GÜNEY KORE	1.184.016.663	5	HOLLANDA	977.675.000
6	KANADA	1.122.213.701	6	ÇİN	950.947.000
7	POLONYA	1.059.086.783	7	POLONYA	943.147.000
8	HONG KONG	1.022.849.876	8	HONG KONG	933.030.000
9	İNGİLTERE	937.812.425	9	GÜNEY KORE	883.540.000
10	SİNGAPUR	930.814.000	10	ROMANYA	801.651.000
37	TÜRKİYE	273.232.252	38	TÜRKİYE	221.784.381
TOPLAM İTHALAT		37.586.530.001	TOPLAM İTHALAT		32.364.912.343

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI

Girişim Sayısı, İstihdam, Üretim

Demir çelik boru (tüpler, içi boş profiller) ve boru bağlantı parçaları sanayi, demir çelik sektöründe üretim ve ihracat açısından Türkiye'nin en önemli sanayilerinden olmaya devam etmektedir. Her türlü alt yapı inşaat ve projesi için çelikten boru üreten sanayi özellikle petrol ve doğal gaz iletim hatlarında kullanılan boruların tedarikini gerçekleştirmektedir. Üretim ve ihracat büyük projelere bağlı olarak dalgalanmalar gösterebilmektedir.

Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları sanayi üretimi 2020 yılında yüzde 6,0 artmış ve 4,35 milyon tona yükselmiştir. 2020 yılında yaşanan salgın ikinci çeyrekte üretimde önemli bir düşüşe yol açmıştır. Ancak yılın ikinci yarısında hem dış talep hem de iç talepte hızlı bir toparlanma gerçekleşmiştir. Buna bağlı olarak 2018 ve 2019 yıllarında gerileyen üretim 2020 yılında yeniden artış göstermiştir.

Tablo.96 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2017	216r	5.040.000
2018	206r	4.515.000
2019	211r	4.103.775r
2020	210	4.350.000

Kaynak: TÜİK, Çelik Boru Üreticileri Derneği, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları hem iç pazarın ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşılamakta hem de önemli ölçüde ihracat gerçekleştirmektedir. İç pazarda yer alan büyük ölçekli projelerin taleplerine bağlı olarak iç tüketim yıllar itibarıyla dalgalanma göstermeye devam etmektedir. 2018 ve 2019 yıllarında daralan iç talep 2020 yılında yeniden büyüme göstermiştir. Salgın nedeniyle ekonomiye ve firmalara verilen destekler, uygun kredi programları ve yatırım teşvikleri iç pazarda canlanma yaratmıştır. Buna bağlı olarak iç tüketim 2020 yılında yüzde 9,8 artarak 2.789.463 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.97 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2017	5.040.000	1.882.978	537.934	3.694.956
2018	4.515.000	2.013.589	494.091	2.995.520
2019	4.103.775r	1.952.191	388.117	2.539.701r
2020	4.350.000	1.958.195	397.658	2.789.463

Kaynak: TÜİK, Çelik Boru Üreticileri Derneği, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları sanayisinin dış pazarlarda rekabet gücü yüksek olup üretiminin önemli bir bölümünü ihraç etmektedir. Dünyadaki inşaat ve alt yapı yatırım faaliyetlerindeki gelişmelerin yarattığı talep dalgalanmaları ihracatı da etkilemektedir. 2018 yılında iç pazarda yaşanan sert daralma sonucu ihracata daha çok ağırlık verilmiştir. 2018 yılında ihracat miktar olarak yüzde 7,5 artarak 2,03 milyon tona yükselmiştir.

2019 yılında bir yandan iç pazarda daralma devam etmiş diğer yandan önemli ihracat pazarlarımız olan ABD ve AB'nin ithalat kısıtlamaları ile karşılaşılmıştır. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 3, değer olarak ise yüzde 12 gerilemiştir. 2020 yılında ise Türkiye'nin demir çelik boru ve bağlantı parçaları ihracatı 1,44 milyar dolardır. 2020 yılı ihracat değer olarak azalırken miktar olarak artmıştır. İhracat birim değeri de 0,74 dolar olmuştur.

Tablo.98 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2017	1.882.978	1.431,8	0,76
2018	2.013.589	1.783,0	0,89
2019	1.952.191	1.569,3	0,80
2020	1.958.195	1.446,5	0,74

Kaynak: TÜİK

Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ithalatı daha çok yurtiçindeki büyük enerji ve alt yapı projeleri ihalelerine katılan ve kazanan yabancı üreticiler ile gerçekleşmektedir. Türkiye'deki yatırım projeleri ve ölçekleri bu itibarla ithalat için de ölçü olabilmektedir. Demir çelik boru ve bağlantı parçaları ithalatı 2020 yılında miktar olarak yüzde 2,4 artarak 397.658 ton, değer olarak ise 665,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatı ise 1,67 dolar/kg'a gerilemiştir.

Tablo.99 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2017	537.934	773,9	1,44
2018	494.091	821,0	1,66
2019	388.177	668,6	1,72
2020	397.658	665,4	1,67

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

2018 yılında, ABD'nin Section 232 uygulamasıyla başlayan ve diğer ihracat pazarlarımızda da uygulamaya konulan koruma önlemleri 2019 yılında da devam etmiştir. ABD'de önce yüzde 50 sonra yüzde 25 olarak uygulanan gümrük vergisi nedeni ile bu pazara olan ihracat durma noktasına gelmiştir. Diğer taraftan, AB'nin başlatmış olduğu kota uygulaması da ihracatımızı kısıtlamıştır. Bununla birlikte, ülke bazında kota uygulaması yapılan ve Türkiye için çok düşük miktarda kota tahsis edilen büyük çaplı borularda girişimler sonucunda global kotaya dönüş sağlanmıştır. 2020 yılında da koruma önlemleri uygulanmaya devam etmiştir. 2020 yılında en çok ihracat yapılan ülke Romanya'dır. Irak ve İsrail'e yapılan ihracatın artması ile bu ülkeler ilk 3 ihracat pazarı içinde yer almışlardır. İngiltere'ye yapılan ihracatta yüzde 36 düşüş yaşanmış ihracat 86,8 milyon dolara gerilerken İngiltere 4. sıraya düşmüştür. Uygulanan sıkı koruma önlemleri nedeni ile ABD ilk 10 ihracat pazarımız dışında kalmıştır.

Tablo.100 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracat Pazarlarımız 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ROMANYA	196.434.324	1	ROMANYA	202.240.016
2	İNGİLTERE	136.411.744	2	IRAK	137.995.204
3	IRAK	135.093.825	3	İSRAİL	90.423.525
4	İSRAİL	78.561.635	4	İNGİLTERE	86.861.126
5	KANADA	78.302.245	5	BELÇİKA	64.479.652
6	ALMANYA	67.361.219	6	ALMANYA	59.591.457
7	ABD	60.256.582	7	KANADA	51.367.063
8	BELÇİKA	54.390.003	8	FAS	43.055.888
9	GÜRCİSTAN	46.536.114	9	SUUDİ ARABİSTAN	42.931.578
10	İTALYA	45.062.818	10	GÜRCİSTAN	41.668.417
TOPLAM İHRACAT		**1.569.342.743**	**TOPLAM İHRACAT**		**1.446.501.553**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

2020 yılında demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ithalatında İtalya ve Almanya yer değiştirmiş ve Çin ile birlikte ilk 3 önemli tedarikçi olmaya devam etmiştir. Çin ürünleri fiyat avantajı, İtalya ve Almanya ürünleri ise teknik özellikleri nedeniyle ithal edilmiştir. Diğer önemli üretici ülkelerden de geleneksel ithalat sürmüştür. 2020 yılında Hindistan yeni tedarikçi olarak görülmektedir.

Tablo.101 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalatı Yaptığımız Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	175.777.076	1	ÇİN	184.149.102
2	ALMANYA	98.480.866	2	İTALYA	89.467.263
3	İTALYA	87.539.838	3	ALMANYA	83.906.675
4	UKRAYNA	33.485.779	4	GÜNEY KORE	35.630.394
5	GÜNEY KORE	22.595.554	5	RUSYA	29.224.556
6	AVUSTURYA	21.455.146	6	UKRAYNA	22.617.460
7	ROMANYA	16.411.593	7	VİETNAM	18.667.141
8	VİETNAM	15.714.575	8	ROMANYA	17.794.698
9	RUSYA	14.607.238	9	AVUSTURYA	16.414.397
10	İSPANYA	13.478.781	10	HİNDİSTAN	10.738.281
TOPLAM İTHALAT		668.647.684	TOPLAM İTHALAT		665.417.750

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

2017 yılında küresel ekonomide, inşaat faaliyetlerinde ve alt yapı yatırımlarında toparlanma demir çelik boru ve bağlantı parçaları ihracatını olumlu etkilemiştir. Demir çelik fiyatlarında da artışlar yaşanmıştır. 2018 yılının ilk yarısında da benzer koşullar sürmüştür. İkinci yarıda ise koşullar bozulmaya başlamıştır. Dünya ihracatı 2017 yılında 73,52 milyar dolar, 2018 yılında ise 78,27 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 4,3 daralarak 74,89 milyar dolara inmiştir. Dünya ticaretinde özellikle demir çelik ürünlerine getirilen korunma önlemlerine ilaveten küresel pandemi boyunca yaşanan sıkıntılar nedeni ile ticaret 2020 yılında da yüzde 16,5 azalarak 62,5 milyar dolar seviyelerine gerilemiştir.

Türkiye'nin dünya demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ihracatı içindeki payı 2020 yılında ihracatı düşmesine rağmen yüzde 2,31'e yükselmiştir. Türkiye önemli pazarlarındaki korunma önlemi uygulamalarından olumsuz etkilenmeye 2020 yılında da devam etmiştir.

Tablo.102 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	1.402,3	73.403	1,91
2016	1.160,2	61.298	1,89
2017	1.431,8	73.520	1,95
2018	1.783,1	78.268	2,29
2019	1.569,3	74.891	2,10
2020	1.446,5	62.525	2,31

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.64 Türkiye'nin Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde

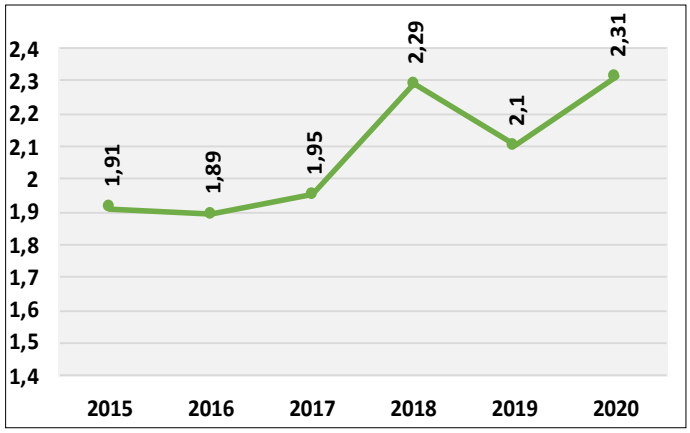

Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatçıları ve İthalatçıları

Dünya demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ihracatında ilk sırayı 2020 yılında da Çin almaktadır. Çin 12,33 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir. 2. ve 3. sırada iki AB ülkesi ve önemli üretici ülkeler olan İtalya ve Almanya yer almaktadır. Yine geleneksel üreticiler ABD, Japonya, Güney Kore, Rusya, Hindistan ve İspanya diğer önemli ihracatçılardır. Türkiye dünya demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ihracatçıları arasında ilk 10 ülke içerisinde 10. sırada yer almaktadır.

Tablo.103 Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	14.888.750.000	1	ÇİN	12.329.479.000
2	İTALYA	7.056.767.188	2	İTALYA	5.948.727.000
3	ALMANYA	6.569.985.874	3	ALMANYA	5.518.698.000
4	ABD	3.828.144.183	4	JAPONYA	3.618.040.000
5	JAPONYA	4.122.632.157	5	ABD	3.097.638.000
6	GÜNEY KORE	3.109.765.161	6	GÜNEY KORE	2.587.802.000
7	RUSYA	2.179.806.000	7	RUSYA	1.913.031.000
8	HİNDİSTAN	2.244.941.825	8	HİNDİSTAN	1.876.701.000
9	İSPANYA	1.689.966.000	9	İSPANYA	1.508.967.000
10	TÜRKİYE	1.569.345.787	10	TÜRKİYE	1.446.501.553
TOPLAM İHRACAT		**73.532.086.000**	**TOPLAM İHRACAT**		**62.525.409.407**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

ABD dünyanın en büyük demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ithalat pazarı olmayı sürdürmektedir. ABD'nin ithalatı korunma önlemleri ile 2019 yılında gerileyen ithalat rakamı 2020 yılında önlemlerin katlanarak sürmesi ile 5,95 milyar dolara inmiştir. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı ülke içinde yer almayan Singapur 2020 yılında 4,44 milyar dolarlık ithalatı ile ikinci sırada yer almaktadır. Almanya, Kanada, Çin, Fransa, İngiltere ilk sıralarda yer almaktadır. 2020 yılında İtalya'nın ithalatında ciddi düşüş yaşanarak ilk 10 ithalatçı ülke arasından çıkmıştır. İnşaat işlerindeki yavaşlama nedeniyle Suudi Arabistan ve BAE 2020 yılında da 10 büyük ithalatçı ülke içinde yer alamamıştır. Türkiye 2019 yılında 35. sırada yer alırken 2020 yılında 28. sıraya yükselmiştir.

Tablo.104 Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	9.992.502.698	1	ABD	5.956.143.000
2	ALMANYA	4.350.081.156	2	SİNGAPUR	4.445.976.000
3	KANADA	2.994.148.746	3	ALMANYA	3.637.418.000
4	FRANSA	2.287.182.000	4	KANADA	2.264.050.000
5	ÇİN	2.018.608.000	5	ÇİN	2.162.132.000
6	İTALYA	2.160.658.946	6	FRANSA	1.989.101.000
7	İNGİLTERE	2.091.375.152	7	İNGİLTERE	1.663.248.000
8	HOLLANDA	1.979.525.000	8	HOLLANDA	1.528.688.000
9	HİNDİSTAN	1.740.427.433	9	NORVEÇ	1.359.680.000
10	POLONYA	1.438.405.825	10	POLONYA	1.313.664.000
35	TÜRKİYE	668.647.684	28	TÜRKİYE	665.417.750
TOPLAM İTHALAT		**76.275.278.000**	**TOPLAM İTHALAT**		**62.197.841.985**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik inşaat aksamı; inşaat ve inşaatın parçaları için metal çatıların ya da iskeletlerin imalatı (kuleler, direkler, destekler, köprüler vb.) -metal endüstriyel iskeletlerin imalatı (yüksek fırınlar, kaldırma teçhizatları, taşıma ekipmanları vb. için iskeletler)- çoğunluğu metalden inşaat şantiyeleri, modüler sergi elemanları vb. gibi prefabrik binaların imalatını kapsamaktadır. Ayrıca bu kapsamda çelik tel çubukların soğuk çekilmesi yöntemiyle çekilmiş ve inşaatlarda kullanılan çelik tel imalatı da yer almaktadır.

Demir çelik inşaat aksamı üretimi 2020 yılında yüzde 1,7 artarak 2,33 milyon tona yükselmiştir. 2018 yılındaki daralmanın ardından 2019 yılında artan üretim, 2020 yılında yaşanan salgının etkilerine rağmen büyümeye devam etmiştir. Üretim son beş yılın en yüksek seviyesine çıkmıştır. 2019 yılından sonra 2020 yılında da üretim artışı daha çok dış talep nedeniyle gerçekleşmiştir.

Tablo.105 Demir Çelik İnşaat Aksamı Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	1.096r	2.188.166r
2017	1.142r	2.231.033r
2018	1.021r	2.068.966r
2019	909r	2.295.623r
2020	905	2.334.650

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik inşaat aksamı iç tüketimi 2020 yılında yüzde 1,9 büyümüş ve 1,56 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2017 ve 2018 yıllarında daralan iç talep 2019 yılında büyüme göstermiştir. İç talepte 2020 yılında da inşaat sektörüne verilen destekler nedeniyle büyüme gerçekleşmiştir. Ancak iç talep inşaat sektöründe 2017-2019 arasında yaşanan küçülme nedeniyle henüz 2016-2017 seviyelerine geri dönememiştir.

Tablo.106 Demir Çelik İnşaat Aksamı İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	2.188.166r	570.713	130.493	1.747.946r
2017	2.231.033r	625.101	89.106	1.695.038r
2018	2.068.966r	711.355	62.442	1.420.053r
2019	2.295.623r	813.780	45.683	1.527.526r
2020	2.334.650	854.703	77.015	1.556.962

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Demir çelik inşaat aksamı da Türkiye'nin önemli ihracat kalemlerinden biri olmaya devam etmektedir. 2020 yılında küresel pandemiye bağlı olarak dünya ticaretindeki gerileme ve inşaat pazarlarımızdaki yavaşlamaya rağmen ihracat miktar olarak yüzde 5 artmış ve 854,7 bin tona yükselmiştir. İhracat değer olarak ise yüzde 0,9 artarak 1.338,3 milyon dolara ulaşmıştır. İç pazardaki daralma ile ihracat artışı hızlanmıştır. İhracat birim fiyatları ise 2020 yılında 1,57 dolar/kg seviyesine düşmüştür.

Tablo.107 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	570.713	1.000,4	1,75
2017	625.101	1.047,7	1,68
2018	711.355	1.213,4	1,71
2019	813.780	1.326,6	1,63
2020	854.703	1.338,3	1,57

Kaynak: TÜİK

Demir çelik inşaat aksamı ithalatı 2019 yılında miktar ve değer olarak önemli ölçüde gerilerken 2020 yılında tekrar artmıştır. 2020 yılında 77.015 ton demir çelik inşaat aksamı ithal edilmiştir. İthalat değer olarak yüzde 87,2 artarak 229 milyon dolara yükselmiştir. Alt yapı yatırımlarında kullanılan aksamların bu yükselişte payı büyüktür. İthalat birim fiyatı da 2020 yılında artarak 2,97 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.108 Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	130.493	392,2	3,01
2017	89.106	305,9	3,44
2018	62.442	192,2	3,08
2019	45.683	122,3	2,68
2020	77.015	229,0	2,97

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Demir çelik inşaat aksamı ihracatında ilk sıraları yakın ve komşu pazar ülkeler almaktadır. İhracat yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinden olumlu etkilenmektedir. Hacim ve ağırlık olarak büyük olan ihracat taşımaları nedeniyle daha çok yakın pazarlar tercih edilmektedir. İnşaat faaliyetlerinin ve şantiyelerinin yoğunlaştığı yakın ve komşu ülkelere ihracat artmaktadır. 2020 yılında ihracatta ilk 3 sırayı Irak, Türkmenistan ve Almanya almıştır. İsrail, Rusya ve Fransa ilk 3 ülkeyi izlemektedir. Ukrayna, Cezayir, Kuveyt ve Gürcistan ilk 10 ihracat yaptığımız ülke sıralamasındaki yerlerini 2020 yılında kaybetmişlerdir. Bu ülkelerin yerini Kanada, Rusya, Fransa ve Hollanda almıştır. Türkiye daha çok yakın ve komşu pazarlarındaki fırsatları değerlendirmektedir.

Tablo.109 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	120.598.140	1	IRAK	128.063.674
2	UKRAYNA	61.142.363	2	TÜRMENİSTAN	60.407.364
3	İSRAİL	54.038.333	3	ALMANYA	60.392.029
4	AZERBAYCAN	51.332.599	4	İSRAİL	60.047.075
5	ALMANYA	49.176.450	5	RUSYA	46.159.417
6	KATAR	41.508.384	6	FRANSA	45.129.042
7	CEZAYİR	39.317.786	7	KANADA	40.280.086
8	KUVEYT	38.589.832	8	AZERBAYCAN	38.577.651
9	GÜRCİSTAN	34.787.513	9	HOLLANDA	36.333.937
10	TÜRKMENİSTAN	34.758.352	10	MISIR	32.789.680
TOPLAM İHRACAT		**1.326.648.011**	**TOPLAM İHRACAT**		**1.338.299.481**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

2020 yılı itibarıyla en çok demir çelik inşaat aksamı ithalatı yapılan ülke Çin olmuştur. Çin'in ithalat yaptığımız ülkeler içerisindeki payı 2020 yılında yüzde 36'dır. Çin'in ardından Rusya en çok ithalat yaptığımız ülkedir. Rusya'dan yapılan ithalat yüzde 323 artarak 44,3 milyon dolara ulaşmıştır. İthalat farklı ürün ihtiyaçlarına göre çeşitlilik gösterebilmektedir. 2020 yılında Güney Kore ilk 10 ithalatçı ülke arasına girmiş Hollanda çıkmıştır.

Tablo.110 Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalat Yapılan Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	16.909.697	1	ÇİN	83.362.836
2	İTALYA	14.583.393	2	RUSYA	44.269.283
3	ÇİN	14.291.937	3	İTALYA	22.342.969
4	PORTEKİZ	12.354.802	4	ALMANYA	14.952.510
5	RUSYA	10.456.169	5	İSPANYA	11.407.388
6	AVUSTURYA	6.009.478	6	AVUSTURYA	10.544.795
7	NORVEÇ	5.515.398	7	GÜNEY KORE	5.861.280
8	İSPANYA	3.337.871	8	POLONYA	3.815.208
9	POLONYA	3.300.462	9	NORVEÇ	3.130.751
10	HOLLANDA	1.468.169	10	PORTEKİZ	2.484.361
TOPLAM İTHALAT		**122.292.092**	**TOPLAM İTHALAT**		**228.967.705**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Türkiye'nin demir çelik inşaat aksamı ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında yakın ve komşu pazarlarında yaşanan sıkıntılar nedeniyle oldukça gerilemiştir. Bu nedenle 2014 yılındaki dünya ihracatı içindeki pay yüzde 2,92'den 2016 yılında yüzde 2,18'e inmiştir. 2018 yılında ihracatta hissedilir bir artış yaşanmış ve pay yüzde 2,48'e çıkmıştır. Pay artışı 2019 ve 2020 yıllarında da devam etmiştir. Dünya demir çelik inşaat aksamı ihracatı 2020 yılında uygulanan korunma önlemleri ve küresel pandemi koşulları ile yüzde 5,3 daralmış olmasına rağmen, Türkiye ihracatını daralan pazarda sınırlı da olsa artırmayı başarmış buna bağlı olarak dünya demir çelik inşaat aksamı içindeki payı da 2,74'e yükselmiştir.

Tablo.111 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	1.244,9	47.399,9	2,59
2016	1.000,4	45.986,4	2,18
2017	1.047,7	47.611,2	2,20
2018	1.213,4	48.985,3	2,48
2019	1.326,6	51.515,0r	2,58r
2020	1.338,3	48.773,7	2,74

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.65 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde

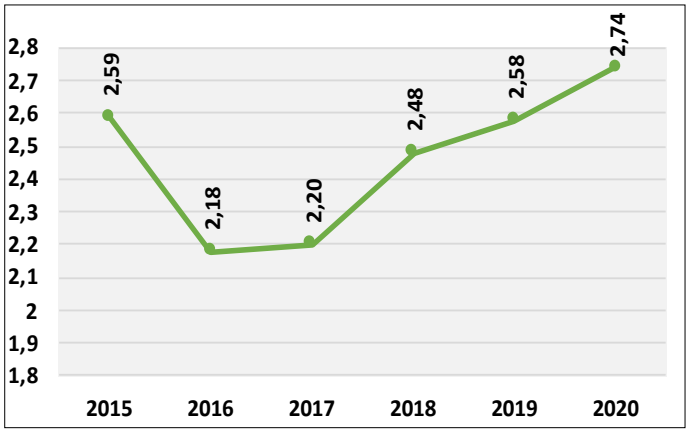

Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatı ve İthalatında Ülkeler

Dünya demir çelik inşaat aksamı ihracatında ilk sırayı 13,21 milyar dolar ile Çin almaktadır. Çin kendisine uygulanan korunma önlemlerine rağmen 2019 yılında ihracatını artırmış 2020 yılında ise ihracatı çok az da olsa gerilemiştir. 2019 yılında ilk 7 sırayı alan ülkeler yerlerini korumuş 2019 yılında 11. sırada yer alan Türkiye 2020 yılında 8. sıraya yükselmiştir. Güney Kore ilk 10 ülke içindeki yerini kaybetmiştir.

Tablo.112 Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	13.373.224.000	1	ÇİN	13.211.963.000
2	ALMANYA	4.643.513.205	2	ALMANYA	4.099.729.000
3	POLONYA	2.939.314.068	3	POLONYA	2.884.599.000
4	HOLLANDA	1.977.160.000	4	HOLLANDA	2.204.327.000
5	İSPANYA	1.945.010.000	5	İSPANYA	1.919.095.000
6	BELÇİKA	1.651.971.284	6	BELÇİKA	1.595.522.000
7	İTALYA	1.596.737.384	7	İTALYA	1.529.466.000
8	GÜNEY KORE	1.531.784.728	8	TÜRKİYE	1.338.299.481
9	ÇEK CUMHURİYETİ	1.343.437.000	9	KANADA	1.281.877.000
10	KANADA	1.328.823.157	10	ÇEK CUMHURİYETİ	1.268.496.000
11	TÜRKİYE	1.326.686.464			
TOPLAM İHRACAT		51.514.984.000	TOPLAM İHRACAT		48.773.744.938

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ABD en büyük demir çelik inşaat aksamı ithalatçısı olmaya devam etmektedir. Uyguladığı korunma önlemlerine rağmen ABD'nin ithalatı 2020 yılında da yüzde 8,7 artarak 5,41 milyar dolar olmuştur. Diğer önemli ithalatçı ülkeler aynı zamanda önemli ihracatçı ülkeler olarak dikkat çekmektedir. İlk 10 pazar içinde gelişmiş ve zengin ülkeler yer almaktadır. Türkiye ithalatta 2019 yılında 74. sırada yer almışken 2020 yılında 36. sıraya yükselmiştir.

Tablo.113 Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	4.981.011.439	1	ABD	5.415.308.000
2	ALMANYA	3.262.780.056	2	ALMANYA	3.238.494.000
3	İNGİLTERE	2.805.839.548	3	JAPONYA	1.901.227.000
4	JAPONYA	2.232.059.293	4	FRANSA	1.810.676.000
5	FRANSA	1.972.138.000	5	İNGİLTERE	1.624.417.000
6	NORVEÇ	1.550.037.000	6	HOLLANDA	1.497.949.000
7	GÜNEY KORE	1.504.365.537	7	GÜNEY KORE	1.107.213.000
8	HOLLANDA	1.459.858.000	8	AVUSTURYA	1.103.791.000
9	AVUSTURYA	1.138.057.000	9	KANADA	1.005.436.000
10	KANADA	1.082.345.732	10	NORVEÇ	993.241.000
74	TÜRKİYE	122.292.092	36	TÜRKİYE	228.967.705
TOPLAM İTHALAT		49.145.905.000	TOPLAM İTHALAT		42.413.998.268

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Özel Bölüm: İskele ve Kalıpları

İnşaat iskele ve kalıpları; demir çelik inşaat malzemelerinin önemli bir alt kolunu oluşturmaktadır. Bu kapsamda yer alan ürünler inşaat ve inşaatın parçaları için iskeleler, (kuleler, direkler, destekler, köprüler vb.), metal endüstriyel iskeleler (yüksek fırınlar, kaldırma teçhizatları, taşıma ekipmanları vb. için iskeleler) ile diğer metalden iskele ve kalıplardır. İnşaat iskele ve kalıpları konut, baraj, ticari bina, havaalanı, hastane, yol, metro, endüstriyel projeler ve benzeri inşaatlarda kullanılmaktadır.

Türkiye'de inşaat iskele ve kalıpları üretimi yapan firma sayısı 2020 yılında 132'dir. 2019 yılında artan üretim 335.545 ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise üretim yüzde 2,6 yükselmiş ve 344.200 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.114 İnşaat İskele ve Kalıpları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	137	355.616
2017	140	380.120
2018	138	314.180r
2019	134	335.545r
2020	132	344.200

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye inşaat iskele ve kalıpları ihracatı yıllar itibarıyla gelişmektedir. 2019 yılında ihracat yüzde 22,5 artarak 117,5 milyon dolara ulaşmış, 2020 yılında da yüzde 12,3 artarak 132 milyon dolara yükselmiştir. İhracat yapılan ülkeler içinde ilk 3 sırada 2018 yılında Belçika, Rusya ve Katar bulunurken, 2019 yılında Irak, Almanya ve İsrail yer almış, 2020 yılında İsrail'in yerini Fransa almıştır.

Tablo.115 Türkiye'nin İnşaat İskele ve Kalıpları İhracatı 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	9.333.037	1	IRAK	17.397.037
2	ALMANYA	7.695.641	2	ALMANYA	10.416.107
3	İSRAİL	7.362.728	3	FRANSA	9.475.513
4	RUSYA	7.357.989	4	RUSYA	9.299.125
5	FRANSA	6.404.416	5	İSRAİL	8.619.996
6	AZERBAYCAN	6.206.348	6	BELÇİKA	6.047.349
7	ÖZBEKİSTAN	5.535.632	7	ÖZBEKİSTAN	5.166.781
8	BELÇİKA	5.356.301	8	AZERBAYCAN	4.686.407
9	GÜRCİSTAN	5.315.007	9	GÜRCİSTAN	4.266.409
10	KUVEYT	5.148.425	10	SIRBİSTAN	3.382.709
TOPLAM İHRACAT		117.511.597	TOPLAM İHRACAT		132.030.834

Kaynak: TÜİK

İnşaat iskele ve kalıpları ithalatı 2020 yılında yüzde 31,4 artarak 24,2 milyon dolara yükselmiştir. En çok ithalat yapılan ülke Avusturya olmuştur. Almanya, Portekiz, Çin, Hindistan, Güney Kore, Polonya ve Şili diğer ithalat yapılan ülkelerdir.

Tablo.116 Türkiye'nin İnşaat İskele ve Kalıpları İthalatı 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	6.675.125	1	AVUSTURYA	8.219.160
2	AVUSTURYA	3.858.312	2	ALMANYA	5.088.571
3	HİNDİSTAN	1.994.396	3	PORTEKİZ	2.473.945
4	ŞİLİ	1.403.710	4	ÇİN	2.170.627
5	ÇİN	1.240.203	5	HİNDİSTAN	1.751.955
6	POLONYA	771.350	6	GÜNEY KORE	1.626.789
7	PORTEKİZ	249.906	7	POLONYA	1.190.282
8	BELÇİKA	147.326	8	ŞİLİ	555.333
9	İSVEÇ	137.001	9	ÇEK CUMHURİYETİ	184.910
10	HIRVATİSTAN	136.696	10	HIRVATİSTAN	140.033
TOPLAM İTHALAT		18.420.418	TOPLAM İTHALAT		24.206.841

Kaynak: TÜİK

DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik vida cıvata somun ve benzeri gibi ürünler inşaat sanayisinde kullanılan bağlantı elemanlarını oluşturmaktadır. Demir çelik bağlantı elemanları sanayisi, Türkiye'de hem önemli bir üretici hem de ihracatçıdır. Demir çelik bağlantı elemanları üretimi 2019 yılında iç talepteki daralmanın sürmesine rağmen ihracat artışı nedeniyle yüzde 5,3 yükselmiştir. 2020 yılında ise üretim yüzde 5,8 artmış ve 646.995 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.117 Demir Çelik Bağlantı Elemanları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	202r	531.558
2017	191	652.187
2018	188	580.588r
2019	204r	611.170r
2020	205	646.995

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

İnşaatlarda kullanılan demir çelik bağlantı elemanları iç tüketimi 2017 yılında 589 bin tona yükselmiştir. İç tüketim en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2018 ve 2019 yıllarında iç tüketimde sert bir daralmalar yaşanmıştır. İç tüketim 2020 yılında ise tekrar büyümüştür. İnşaat sektörüne verilen destekler ile demir çelik bağlantı elemanları sanayine yönelik talep olumlu etkilemiştir. 2020 yılında iç tüketim yüzde 5,7 artmış ve 501.994 tona yükselmiştir.

Tablo.118 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	531.558	133.283	94.779	493.054
2017	652.187	160.633	97.177	588.731
2018	580.588r	191.734	93.672	482.626r
2019	611.170r	210.844	74.522	474.848r
2020	646.995	210.121	65.120	501.994

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

İnşaat sektöründe kullanılan demir çelik bağlantı elemanları ihracatı miktar ve değer olarak 2019 yılına kadar artış eğilimini sürdürmüştür. 2020 yılında ihracat küresel pandemi nedeni ile durağan kalmıştır. Dünya ekonomisi ve inşaat faaliyetlerindeki toparlanma ihracatı desteklemeye devam etmektedir. 2018 yılında ihracat miktar olarak yüzde 19,4 artarak 191,8 bin tona, değer olarak ise yüzde 29 artarak 527,6 milyon dolara yükselmiştir. İhracat 2019 yılında pazarlardaki sıkıntılara rağmen artış eğilimini korumaya çalışmıştır. 2019 yılında ihracat miktar olarak 10 artarken değer olarak ise yüzde 2,3 gerilemiştir. İhracat 2020 yılında miktar olarak aynı kalsa da değer olarak yüzde 7,1 azalarak 478,8 milyon dolar seviyesine gerilemiştir. İhracat birim fiyatı ise 2018 yılında 2,75 dolar/kg iken, 2019 yılında 2,44 dolar/kg 2020 yılında da 2,28 dolar/kg seviyesine inmiştir.

Tablo.119 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	133.283	344,2	2,58
2017	160.633	409,4	2,55
2018	191.734	527,6	2,75
2019	210.844	515,5	2,44
2020	210.121	478,8	2,28

Kaynak: TÜİK

Türkiye'de inşaat sektöründe kullanılan demir çelik bağlantı elemanları için önemli bir iç pazar bulunmaktadır. İç pazarın ihtiyaçları daha çok içeriden karşılanmakla birlikte ithalat da yapılmaktadır. İthalat daha çok yüksek katma değerli ve yüksek teknolojili ürünlerde yapılmaktadır. Bu nedenle ithalat birim fiyatları, ihracat birim fiyatlarının yaklaşık 3 katıdır. 2020 yılında ithalat hem miktar hem de değer olarak önemli ölçüde gerilemiştir. Miktar olarak düşüş yüzde 12,6, değer olarak ise yüzde 10,5'tur. İthal birim fiyatı ise 6,45 dolar/kg seviyesine yükselmiştir.

Tablo.120 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	94.779	713,8	7,53
2017	97.177	764,4	7,87
2018	93.672	561,9	6,00
2019	74.522	469,3	6,30
2020	65.120	419,9	6,45

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin inşaatlarda kullanılan demir çelik bağlantı elemanlarında en büyük pazarı Almanya'dır. İhracatın yaklaşık yüzde 29'u Almanya'ya yapılmaktadır. ABD, İtalya, Fransa ve İspanya gibi dört gelişmiş ülke de diğer sıralardaki pazarlardır. Cezayir 2019 yılında 6. sırada yer alırken 2020 yılında ilk 10 ülke arasına girememiştir. Cezayir'in yerine Romanya girmiştir.

Tablo.121 Türkiye'nin Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	156.804.526	1	ALMANYA	139.589.067
2	ABD	56.619.231	2	ABD	56.529.276
3	FRANSA	16.548.968	3	İTALYA	16.837.933
4	İTALYA	16.208.660	4	FRANSA	15.125.634
5	İSPANYA	15.153.938	5	İSPANYA	13.760.246
6	CEZAYİR	14.987.384	6	SLOVAKYA	12.511.114
7	İNGİLTERE	11.575.472	7	ÇEK CUMHURİYETİ	11.781.263
8	POLONYA	11.117.512	8	POLONYA	11.166.158
9	SLOVAKYA	10.920.118	9	ROMANYA	10.948.110
10	ÇEK CUMHURİYETİ	10.324.430	10	İNGİLTERE	9.548.794
TOPLAM İHRACAT		**515.513.567r**	**TOPLAM İHRACAT**		**478.799.653**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin inşaat sektöründe kullanılan demir çelik bağlantı elemanları ithalatında, 2020 yılında, ilk sırada Almanya yer almıştır. 2019 yılında 2. sırada yer alan ABD, 2020 yılında 5. sıraya gerilemiştir. ABD'den yapılan ithalat yüzde 27 gerileyerek 41 milyon dolara inmiştir. Çin'den ithalat daha çok standart ürün-

lerde ve fiyat avantajı nedeniyle yapılmaktadır. İthalat yapılan diğer ülkeler ise gelişmiş ülkeler olup daha yüksek katma değerli ürünler ithal edilmektedir. Japonya ve İtalya sırasıyla 2. ve 3. sıraya yükselmiştir. Fransa, Tayvan, Güney Kore, Çek Cumhuriyeti ve İspanya ithalat yapılan ilk 10 ülke içinde yer almışlardır.

Tablo.122 Türkiye'nin Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	86.253.588	1	ALMANYA	80.153.260
2	ABD	56.123.311	2	JAPONYA	46.266.053
3	JAPONYA	52.196.304	3	İTALYA	43.417.679
4	ÇİN	45.384.424	4	ÇİN	42.634.004
5	İTALYA	44.692.010	5	ABD	40.968.195
6	FRANSA	34.076.217	6	FRANSA	32.272.393
7	TAYVAN	27.040.130	7	TAYVAN	21.303.411
8	GÜNEY KORE	19.347.290	8	ÇEK CUMHURİYETİ	16.206.712
9	ÇEK CUMHURİYETİ	17.892.380	9	GÜNEY KORE	14.683.234
10	İSPANYA	14.694.899	10	İSPANYA	14.125.002
TOPLAM İTHALAT		**469.295.187**	**TOPLAM İTHALAT**		**419.918.562**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Türkiye'nin inşaatlarda kullanılan demir çelik bağlantı elemanları ihracatının dünya ihracatı içinde aldığı pay 2020 yılında yüzde 1,20'dir. 2015 yılından itibaren aldığımız pay 2019 yılına kadar sürekli artmış 2020 yılında ise 2019 yılındaki seviyesini korumuştur. 2015-2018 yılları arasında hem Türkiye hem de dünya ihracatı artmıştır. 2019 ve 2020 yıllarında dünya ihracatındaki düşüşe paralel olarak Türkiye'nin de demir çelik bağlantı elemanları ihracatında gerileme yaşanmıştır. Buna rağmen Türkiye ihracat pazarlarındaki payını korumayı başarmıştır.

2020 yılında dünya ihracatı yüzde 7,3 daralarak 39,96 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin ihracatı ise yüzde 7,1 gerilemiştir. Türkiye ihracat yapan ülkeler arasında yüzde 1,20'lik payı ile 19. sırada yer almaktadır.

Tablo.123 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	328,3	36.380,4	0,90
2016	344,2	36.182,0	0,95
2017	409,4	39.076,0	1,05
2018	527,6	45.137,0	1,12
2019	515,5	43.105,0	1,20
2020	478,8	39.965,0	1,20

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.66 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde

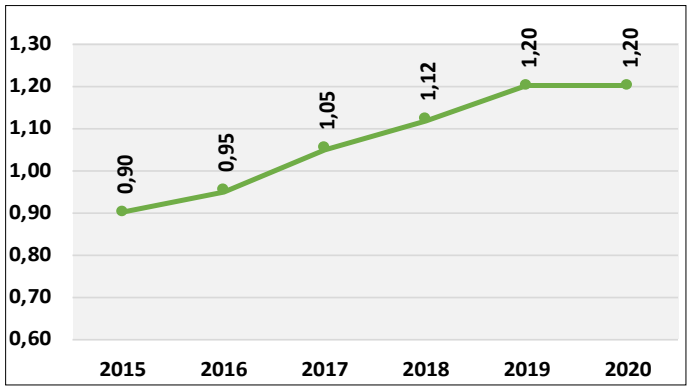

Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatı ve İthalatında Ülkeler

Dünya demir çelik bağlantı elemanları ihracatında yüksek bir rekabet yaşanmaktadır ve kuvvetli ihracatçı ülkeler yer almaktadır. Çin dünya ihracatında ilk sırada bulunurken, Almanya yakın bir fark ile Çin'in arkasından gelmektedir. Tayvan 2020 yılında 3. sıraya yükselmiş ABD ise 4. sıraya gerilemiştir. Japonya ve İtalya, ABD'den sonra sıralanmaktadırlar. Bu ülkeleri Fransa, Hollanda, İsviçre ve Güney Kore izlemektedir. Çin hariç diğer tüm ülkeler yüksek katma değerli ürün ihracatı yapmaktadırlar. Yüksek rekabet ortamında Türkiye 2020 yılında 19. sıradadır.

Tablo.124 Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	7.960.908.000	1	ÇİN	7.039.568.000
2	ALMANYA	6.665.952.488	2	ALMANYA	6.153.715.000
3	ABD	4.465.836.770	3	TAYVAN	4.076.428.000
4	TAYVAN	4.421.202.000	4	ABD	3.634.390.000
5	JAPONYA	2.775.051.230	5	JAPONYA	2.389.371.000
6	İTALYA	1.943.175.428	6	İTALYA	1.731.852.000
7	FRANSA	1.609.061.000	7	FRANSA	1.332.751.000
8	HOLLANDA	1.062.489.000	8	HOLLANDA	967.276.000
9	İSVİÇRE	953.817.138	9	İSVİÇRE	886.289.000
10	GÜNEY KORE	940.476.754	10	GÜNEY KORE	848.574.000
21	TÜRKİYE	515.516.346	19	TÜRKİYE	478.799.653
TOPLAM İHRACAT		**43.105.016.000**	**TOPLAM İHRACAT**		**39.964.730.616**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

İnşaatlarda kullanılan demir çelik bağlantı elemanlarında en yüksek ithalatı ABD ve Almanya yapmaktadır. Çin 2020 yılında 3. büyük ithalatçı olmuştur. Meksika 4. sıraya inmiştir. Fransa, Kanada, İngiltere ve Hollanda'nın yanı sıra Polonya ve İtalya da ilk 10 ithalatçı arasında yer almaktadır. Japonya ve Tayland ilk 10 ülke içindeki yerlerini kaybetmişlerdir. Türkiye ithalatta 2019 yılında 32. sırada iken 2020 yılında 27. sıraya yükselmiştir.

Tablo.125 Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	6.773.292.164	1	ABD	5.962.439.000
2	ALMANYA	4.179.927.401	2	ALMANYA	3.623.207.000
3	MEKSİKA	3.046.353.951	3	ÇİN	2.802.462.000
4	ÇİN	2.856.088.000	4	MEKSİKA	2.509.330.000
5	FRANSA	1.817.411.000	5	FRANSA	1.561.107.000
6	KANADA	1.774.966.398	6	KANADA	1.496.582.000
7	İNGİLTERE	1.457.100.110	7	İNGİLTERE	1.115.309.000
8	HOLLANDA	1.233.047.000	8	HOLLANDA	1.090.044.000
9	JAPONYA	1.077.276.670	9	POLONYA	962.226.000
10	TAYLAND	1.049.234.000	10	İTALYA	908.897.000
21	TÜRKİYE	469.295.187r	19	TÜRKİYE	419.918.562
TOPLAM İTHALAT		45.516.232.000r	TOPLAM İTHALAT		43.037.905.220

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

DEMİR ÇELİK RADYATÖR

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik radyatörler kapsamında merkezi ısıtma radyatörleri (elektrikli radyatörler hariç) bulunmaktadır. Türkiye demir çelik radyatör sanayisinde de önemli üreticilere ve uzun yılların birikimine sahiptir. Demir çelik radyatör üretimi 2017 yılında önemli bir artış gerçekleştirmiş, 2018 ve 2019 yıllarında daralmıştır. 2020 yılında ise demir çelik radyatör üretimi yüzde 14,7 artarak 527 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Özellikle iç talepte önemli bir artış yaşanmıştır.

Tablo.126 Demir Çelik Radyatör Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	68r	473.646
2017	67r	582.288
2018	63	488.336
2019	72r	459.524
2020	72	527.074

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik radyatör iç pazarı 2017 yılında yüzde 37,9 artarak 270 bin tona yükselmiştir. İnşaat faaliyetlerindeki canlanma ve hızlı büyüme demir çelik radyatör talebinde önemli bir artış yaratmıştır. 2018 ve 2019 yıllarında tam tersi gelişme yaşanmıştır. İç tüketim 2019 yılında 118.661 tona kadar gerilemiştir. 2020 yılında ise iç tüketim bu kez yüzde 81,2 artmış ve 214.986 tona yükselmiştir. İnşaat sektörüne verilen destekler ile yarım kalan inşaatlar hızlanmış ve demir çelik radyatörlere önemli bir talep artışı gerçekleşmiştir.

Tablo. 127 Demir Çelik Radyatör İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	473.646	279.679	1.744	195.711
2017	582.288	314.471	2.163	269.980
2018	488.336	315.901	2.078	174.513
2019	459.524	343.148	2.286	118.661
2020	527.074	313.811	1.723	214.986

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye demir çelik radyatörlerde geleneksel ve önemli bir ihracatçı ülkedir. İhracat 2015-2019 yılları arasında hem miktar hem de değer olarak artış eğilimindedir. 2018 yılında ihracat değer olarak 457,6 milyon dolara yükselmiş 2019 yılında aynı seviyesini korumuş 2020 yılında ise yüzde 7,4 düşerek 423,3 milyon dolara gerilemiştir.

Miktar olarak da ihracat 2020 yılında yüzde 8,5 azalarak 313.811 tona inmiştir. İhraç birim fiyatları 2018 yılında 1,45 dolar/kg iken 2019 yılında 1,33 dolar/kg, 2020 yılında ise 1,35 dolar/kg olmuştur.

Tablo.128 Demir Çelik Radyatör İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	279.679	366,4	1,31
2017	314.471	426,4	1,36
2018	315.901	457,6	1,45
2019	343.148	457,4	1,33
2020	313.811	423,3	1,35

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin demir çelik radyatör ithalatı miktar ve değer olarak oldukça düşüktür. İç talep büyük ölçüde yurtiçi üretim ile karşılanmaktadır. İthalat daha çok yüksek katma değerli ve özellikli ürünler için yapılmaktadır. 2020 yılında ithalat 15,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.129 Demir Çelik Radyatör İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	1.744	15,5	8,88
2017	2.163	17,7	8,17
2018	2.078	16,8	8,09
2019	2.286	13.7	5,98
2020	1.723	15,8	9,19

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin demir çelik radyatör ihracatı farklı coğrafyalardaki çeşitli pazarlara erişmiştir. Türkiye 98 ülkeye demir çelik radyatör ihracatı yapmaktadır. İhracatta ilk sırayı İngiltere almaktadır ve İngiltere en önemli pazardır. Toplam ihracatın yüzde 29'u İngiltere'ye yapılmaktadır. Romanya ve Çin 2. ve 3. sırada yer almaktadır. Çin'e yapılan ihracat 2020 yılında yüzde 45 gerilemiştir. İlk 10 içindeki diğer ülkeler ise Avrupa ülkeleri ile kuzey komşumuz Rusya'dır.

Tablo.130 Türkiye Demir Çelik Radyatör İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	128.671.069	1	İNGİLTERE	120.675.878
2	ÇİN	50.996.188	2	ROMANYA	44.238.936
3	ROMANYA	44.980.889	3	ÇİN	28.015.271
4	ALMANYA	27.485.369	4	ALMANYA	26.964.926
5	POLONYA	19.127.697	5	POLONYA	20.019.386
6	RUSYA	17.173.946	6	HOLLANDA	17.085.520
7	MACARİSTAN	16.810.094	7	RUSYA	15.887.864
8	HOLLANDA	16.548.652	8	MACARİSTAN	14.290.892
9	İTALYA	11.300.249	9	İTALYA	10.948.596
10	SIRBİSTAN	8.403.469	10	SIRBİSTAN	9.896.828
TOPLAM İHRACAT		**457.405.013r**	**TOPLAM İHRACAT**		**423.335.053**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin en çok demir çelik radyatör ithalatı yaptığı ülke yine Almanya olmuştur. Polonya, İtalya ve Fransa Almanya'nın arkasından sıralanmaktadır. İthalatlar daha çok proje bazlı olarak gerçekleşmektedir. 2019 yılında ilk 10 içinde yer alan Cezayir ve İngiltere 2020 yılında yerlerini İsveç ve İrlanda'ya bırakmışlardır.

Tablo.131 Türkiye'nin Demir Çelik Radyatör İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	5.000.023	1	ALMANYA	6.529.507
2	FRANSA	2.062.447	2	POLONYA	2.889.928
3	POLONYA	1.235.747	3	İTALYA	1.706.413
4	İTALYA	1.181.926	4	FRANSA	1.100.739
5	ÇİN	922.318	5	ABD	905.203
6	ÇEK CUMHURİYETİ	678.244	6	MISIR	571.185
7	ABD	589.093	7	ÇİN	454.377
8	MISIR	532.343	8	ÇEK CUMHURİYETİ	420.195
9	İNGİLTERE	186.458	9	İSVEÇ	419.012
10	CEZAYİR	151.551	10	İRLANDA	299.424
TOPLAM İTHALAT		**13.664.367**	**TOPLAM İTHALAT**		**15.834.066**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Türkiye, dünya demir çelik radyatör ihracatında ilk sırada yüksek bir pay ile yer almaktadır. Türkiye'nin ihracat payı 2014-2016 döneminde birbirine yakın kalmıştır. 2017 yılında dünya ihracatı içindeki pay 0,84 puan artarak yüzde 13,33'e yükselmiştir. 2018 yılında pay yüzde 13,18 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında pay yeniden artarak yüzde 13,47 olmuştur. 2020 yılında ise küresel ticarette pandemi nedeni ile oluşan zorluklar Türkiye'nin dünya demir çelik radyatör ihracatındaki payında gerilemeye neden olmuştur. 2020 yılındaki payımız yüzde 12,11'e gerilemesine rağmen Türkiye dünya ihracatında hala oldukça yüksek rekabet gücüne sahiptir.

Tablo.132 Demir Çelik Radyatör İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	387,8	3.072,4	12,63
2016	366,4	2.933,8	12,49
2017	426,4	3.197,8	13,33
2018	457,6	3.476,3	13,18
2019	457,4	3.396,1r	13,47r
2020	423,3	3.496,4	12,11

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.67 Demir Çelik Radyatör İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde

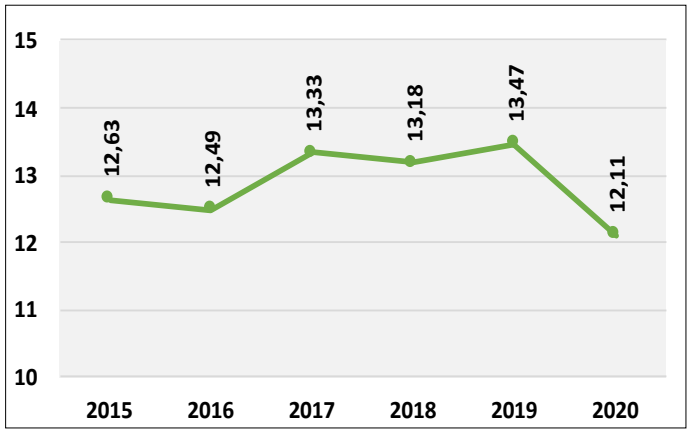

Türkiye dünya demir çelik radyatör ihracatında ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'nin arkasından önemli diğer ihracatçılar olarak Hollanda, Meksika, ABD ve Polonya gelmektedir. Almanya ve İtalya demir çelik radyatör ihracatında yine ilk 10 içinde yer almışlardır. Çin, Çek Cumhuriyeti ve Belçika diğer geleneksel ihracatçılardır. İhracat yapılan ilk 10 ülke 2020 yılında da değişmemiştir.

Tablo.133 Dünya Demir Çelik Radyatör İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	TÜRKİYE	457.414.833r	1	TÜRKİYE	423.335.053
2	MEKSİKA	400.123.148	2	HOLLANDA	380.813.000
3	ABD	391.684.376	3	MEKSİKA	373.733.000
4	ALMANYA	278.420.537	4	ABD	370.067.000
5	POLONYA	249.421.340	5	POLONYA	268.666.000
6	HOLLANDA	233.797.000	6	ALMANYA	257.782.000
7	İTALYA	201.038.127	7	İTALYA	183.476.000
8	ÇEK CUMHURİYETİ	172.154.096	8	ÇİN	174.786.000
9	ÇİN	165.812.000	9	ÇEK CUMHURİYETİ	156.012.000
10	BELÇİKA	152.414.748	10	BELÇİKA	150.428.000
TOPLAM İHRACAT		**3.396.134.000r**	**TOPLAM İHRACAT**		**3.496.440.869**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Demir çelik radyatör ithalatında ilk sırada yer alan ABD en büyük pazarı oluşturmaktadır. Kanada, Almanya ve İngiltere de göreceli olarak büyük pazarlardır. Fransa ile Rusya, Hollanda, Belçika ve Polonya da ilk 10 içinde yer alan diğer ülkelerdir. Romanya en yüksek ithalat yapan 10. ülkedir. Türkiye 2020 yılında 32. sırada yer almıştır. Dünya ithalatında 2020 yılında ilk 10 ülke değişmemiştir.

Tablo.134 Dünya Demir Çelik Radyatör İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	710.734.083	1	ABD	630.087.000
2	KANADA	384.948.402	2	KANADA	385.776.000
3	ALMANYA	339.865.646	3	ALMANYA	344.890.000
4	İNGİLTERE	331.387.389	4	İNGİLTERE	313.369.000
5	RUSYA	197.637.000	5	FRANSA	178.643.000
6	FRANSA	194.060.000	6	RUSYA	163.866.000
7	HOLLANDA	154.439.000	7	HOLLANDA	149.847.000
8	BELÇİKA	122.277.981	8	BELÇİKA	147.944.000
9	POLONYA	118.986.217	9	POLONYA	112.317.000
10	ROMANYA	87.140.521	10	ROMANYA	87.448.000
35	TÜRKİYE	13.664.367	32	TÜRKİYE	15.834.000
TOPLAM İTHALAT		**3.709.265.000r**	**TOPLAM İTHALAT**		**3.800.226.508**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER

Bu grubun altında dikenli teller ve dikenli tel engelleri, çelik veya çelik telinden yapılmış olanlar değerlendirilmektedir.

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik dikenli tel ve çitler sanayisinde 2017 ve 2018 yıllarında girişim sayısı korunmakla birlikte üretimde önemli düşüş yaşanmıştır. 2020 yılında ise üretim yüzde 1,8 artmış ve 156.273 ton olmuştur. 2020 yılında ihracat artışı üretimi desteklerken, iç talepteki daralma olumsuz etkilemiştir.

Tablo.135 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	24	172.715
2017	24	186.827
2018	24	174.440
2019	19	153.510
2020	19	156.273

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik dikenli tel ve çitler üretiminin önemli bir bölümü iç pazarda tüketilmektedir. 2016 ve 2017 yıllarında iç pazardaki tüketimde önemli bir artış yaşanmıştır. 2018 ve 2019 yıllarında ise gerileme gerçekleşmiştir. 2020 yılında iç pazardaki gerileme devam etmiştir. 2020 yılında ise iç pazardaki daralma yüzde 2,6 olarak gerçekleşmiştir. Tüketim 142.029 tona inmiştir.

Tablo.136 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	172.715	4.978	669	168.406
2017	186.827	3.991	444	183.280
2018	174.440	6.520	203	168.123
2019	153.510	7.801	73	145.782
2020	156.273	14.325	81	142.029

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Demir çelik dikenli tel ve çitlerin ihracatı göreceli olarak düşüktür. 2016 ve 2017 yıllarında miktar ve değer olarak gerileyen ihracat ve son üç yıllık süreçte artma eğilimindedir. 2018-2020 yılları arasında ihracat artmıştır. İç talepteki daralma ile ihracata ağırlık verilmiştir. 2018 yılında 6,520, 2019 yılında 7,801 ve 2020 yılında yüzde 83,6 artış ile 14.325 tonluk ihracat gerçekleşmiştir. İhracat değer olarak da artış eğilimindedir. 2020 yılı ihracatı yüzde 59 artarak 15,9 milyon dolara yükselmiştir.

İhraç birim fiyatları ise 2018 yılında 1,25 dolar/kg iken, 2019 yılında 1,29 dolar/kg, 2020 yılında ise 1,11 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılının zorlu rekabet koşulları ihraç birim fiyatlarında gerilemeye neden olmuştur.

Tablo.137 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	4.978	6,1	1,23
2017	3.991	4,8	1,19
2018	6.520	8,2	1,25
2019	7.801	10,0	1,29
2020	14.325	15,9	1,11

Kaynak: TÜİK

Demir çelik dikenli tel ve çitlerin ithalatı da çok sınırlı ölçüde yapılmaktadır ve ithalat da gerileme eğilimindedir. İthalat 2020 yılında miktar olarak 81 ton ve değer olarak ise 0,11 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatları ise dalgalanma göstermektedir. 2018 yılında 1,47 dolar/kg iken 2019 yılında 1,10 dolar/kg olarak gerçekleşmiş, 2020 yılında 1,38 dolar/kg'a yükselmiştir.

Tablo.138 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	669	0,5	0,76
2017	444	0,35	0,78
2018	203	0,30	1,47
2019	73	0,08	1,10
2020	81	0,11	1,38

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye demir çelik dikenli tel ve çitlerin ihracat pazarlarını büyük ölçüde Avrupa ülkeleri ile yakın ve komşu ülkeler oluşturmaktadır. 2020 yılı itibarıyla ilk 3 ihracat pazarımız sırasıyla Irak, Sırbistan ve Belçika olmuştur. Irak' a yapılan ihracat artmıştır. En çok ihracat yapılan ilk 10 sıralamasında Azerbaycan ve İtalya yerini Kuveyt ve Hollanda'ya bırakmıştır.

Tablo.139 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	BELÇİKA	1.350.386	1	IRAK	2.388.740
2	FRANSA	1.338.712	2	SIRBİSTAN	2.165.133
3	SIRBİSTAN	1.317.433	3	BELÇİKA	1.576.457
4	IRAK	572.520	4	KUVEYT	1.399.127
5	GÜRCİSTAN	555.455	5	İSRAİL	1.173.073
6	İSRAİL	456.487	6	FRANSA	944.878
7	ROMANYA	447.199	7	GÜRCİSTAN	799.622
8	POLONYA	431.495	8	ROMANYA	504.920
9	AZERBAYCAN	300.178	9	HOLLANDA	494.314
10	İTALYA	275.918	10	POLONYA	487.312
TOPLAM İHRACAT		10.034.729	TOPLAM İHRACAT		15.922.103

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye 2020 yılı itibarıyla 5 ülkeden demir çelik dikenli tel ve çitler ithalatı yapmıştır. İthalatın tamamına yakını Çin'den gerçekleştirilmektedir. Çin'den ithalat fiyat avantajı nedeniyle yapılmaktadır. Diğer ülkelerden yapılan ithalat ise çok düşüktür.

Tablo.140 Türkiye'nin Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	76.270	1	ÇİN	95.920
2	KARADAĞ	1.763	2	ALMANYA	5.954
3	FRANSA	1.535	3	İTALYA	5.388
4	ABD	675	4	ABD	3.080
5	İSPANYA	165	5	HİNDİSTAN	826
TOPLAM İTHALAT		80.521	TOPLAM İTHALAT		111.535

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya demir çelik dikenli tel ve çitlerin ihracatı 2015 ve 2016 yılındaki iki yıllık gerilemenin ardından 2017 yılında 180 milyon dolara, 2018 yılında ise 206 milyon dolara yükselmiştir. 2019 yılında ise dünya ihracatı 243 milyon dolara 2020 yılında ise 309 milyon dolara yükselmiştir. Türkiye'nin ihracatı ise 2018 yılında sıçrama gösterdikten sonra artışını 2019 ve 2020 yıllarında da sürdürmüştür. Bu çerçevede dünya dikenli tel ve çit ihracatı içindeki payımız 2017 yılında yüzde 2,67 iken 2020 yılında yüzde 5,15'e yükselmiştir.

Tablo.141 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	8,4	202	4,16
2016	6,1	174	3,47
2017	4,8	180	2,67
2018	8,2	206	3,98
2019	10,0	243r	4,14r
2020	15,9	309	5,15

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.68 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatı İçinde Payı; Yüzde

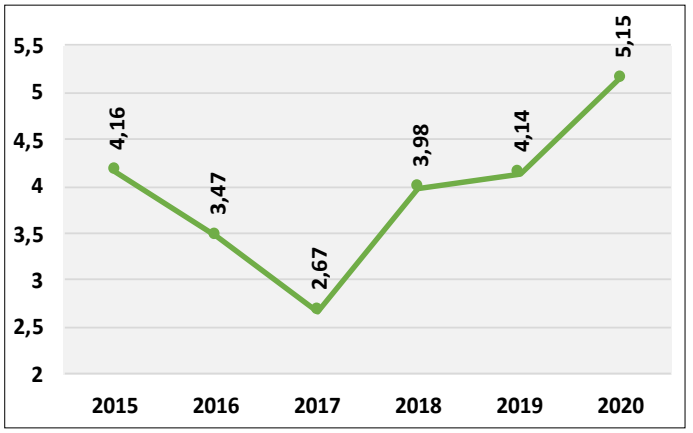

Dünya demir çelik dikenli tel ve çitler ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin toplam ihracatın yüzde 51'ni gerçekleştirmektedir. Çin'in ardından Hollanda ve Türkiye sıralanmaktadır. Türkiye yükselişini 2020 yılında da sürdürerek 3. sıraya yükselmiştir. İspanya, Güney Afrika, Mısır ve Brezilya Türkiye'den sonra en çok ihracat yapan ülkelerdir.

Tablo.142 Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	99.433.000	1	ÇİN	158.400.000
2	HOLLANDA	27.272.000	2	HOLLANDA	29.128.000
3	İSPANYA	14.488.000	3	TÜRKİYE	15.922.103
4	TÜRKİYE	10.034.729	4	İSPANYA	14.364.000
5	GÜNEY AFRİKA	7.872.000	5	GÜNEY AFRİKA	11.375.000
6	MISIR	6.868.389	6	MISIR	7.036.000
7	BREZİLYA	5.544.000	7	BREZİLYA	5.473.000
8	TAYLAND	4.916.000	8	GUATEMALA	5.146.000
9	KOSTA RİKA	4.789.000	9	BELÇİKA	4.445.000
10	BELÇİKA	4.004.741	10	KOSTA RİKA	4.403.000
TOPLAM İHRACAT		224.552.000r	TOPLAM İHRACAT		309.150.857

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya demir çelik dikenli tel ve çitlerin ithalatında 2019 yılında ilk sıraya yükselen İspanya 2020 yılında da ilk sıradaki yerini korumuştur. ABD ve Fransa'nın ilk 3 ülke içindeki yerleri değişmemiştir. Filipinler, Kosta Rika, Portekiz ve Bolivya ilk 10 içindeki diğer ithalatçı ülkelerdir. Türkiye dünya ithalatında 2019 yılında 116. sırada iken 2020 yılında 82. sırada yer almıştır.

Tablo.143 Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İSPANYA	12.033.000	1	İSPANYA	15.234.000
2	ABD	11.902.267	2	ABD	10.943.000
3	FRANSA	7.091.000	3	FRANSA	6.150.000
4	PORTEKİZ	4.959.599	4	FİLİPİNLER	5.463.000
5	BREZİLYA	4.085.000	5	KOSTA RİKA	5.173.000
6	FİLİPİNLER	3.997.000	6	PORTEKİZ	4.846.000
7	İNGİLTERE	3.984.451	7	BOLİVYA	3.878.000
8	BOLİVYA	3.839.000	8	İNGİLTERE	3.806.000
9	VİETNAM	3.655.000	9	BELÇİKA	3.753.000
10	KOSTA RİKA	3.425.000	10	GÜNEY KORE	3.549.000
116	TÜRKİYE	80.521	82	TÜRKİYE	111.167
TOPLAM İTHALAT		189.233.000r	TOPLAM İTHALAT		146.996.501

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ

Bu başlığın altında demir çelikten yapılan tel örgüler, kafes ve ağlar ile ızgaralar ve benzer ürünler yer almakta ve değerlendirilmektedir.

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik tel örgü kafes ve ağ girişim sayısı 2020 yılında 65 olarak gerçekleşmiştir. Üretim ise 2018 ve 2019 yıllarındaki gerileme ardından 2020 yılında yeniden artış göstermiştir. Üretim 2020 yılında yüzde 8,4 artmış ve 439.720 tona yükselmiştir. Üretim artışı daha çok ihracat ağırlıklı olmuştur. İç talepte de artış yaşanmıştır.

Tablo.144 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	73r	499.396r
2017	73r	509.452
2018	63	407.173
2019	66r	405.644r
2020	65	439.720

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Türkiye'de büyük bir demir çelik tel örgü kafes ve ağ pazarı bulunmaktadır. Pazar yıllar itibarıyla da büyüme göstermiştir. Ancak 2018 ve 2019 yıllarında iç pazarda sert daralmalar yaşanmıştır. 2020 ise iç tüketim yeniden büyüme göstermiştir. İnşaat sektörüne verilen destekler ile iç talep 2020'de yüzde 3,9 genişlemiş ve 365.743 ton olmuştur. İthalat oldukça sınırlı kalmaya devam etmekle birlikte 2020 yılında yükselmiştir.

Tablo.145 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	499.396r	32.822	8.704	475.278r
2017	509.452	33.042	9.455	485.865
2018	407.173	47.032	9.623	369.764
2019	405.644r	58.974	5.502	352.172r
2020	439.720	81.461	7.484	365.743

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatı miktar ve değer olarak 2016 yılından 2020 yılına kadar artış eğilimindedir. 2018 yılında ihracatta değer olarak yüzde 53,3 artış yaşanmış ve ihracat 55,2 milyon dolara yükselmiş, 2019 yılında 63,9 milyon dolar olmuş, 2020 yılında ise 86,1 milyon dolara çıkmıştır. Miktar olarak ise ihracat 2020 yılında 81.461 tona yükselmiştir.

İhracat birim fiyatı 2019 yılında 1,08 dolar/kg, 2020 yılında ise bir önceki yıla göre sınırlı bir düşüş göstererek 1,06 dolar/kg olmuştur.

Tablo.146 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	32.822	34,9	1,06
2017	33.042	36,0	1,09
2018	47.032	55,2	1,17
2019	58.974	63,9	1,08
2020	81.461	86,1	1,06

Kaynak: TÜİK

Demir çelik tel örgü kafes ve ağ ithalatı 2016-2018 yılında miktar ve değer olarak artmış 2018 yılından 2020 yılına kadar gerilemiştir. 2018 yılında ithalat miktar olarak 9.623 tona ulaşmış 2019 yılında yüzde 42,8 düşerek 5.502 tona gerilemiştir. 2020 yılında ise tekrar artarak 7.484 tona çıkmıştır. Değer olarak ise 2018 ve 2019 yıllarında düşüş yaşanmış, 2020 yılında ise tekrar bir artış gerçekleşmiş ve 11,5 milyon dolarlık ithalat yapılmıştır.

İthalat birim fiyatı ise 2018 yılında 1,62 dolar/kg iken 2019 yılında 1,82 dolar/kg'a yükselmiş, 2020 yılında 1,53 dolar/kg'a inmiştir.

Tablo.147 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	8.704	11,6	1,33
2017	9.455	15,7	1,66
2018	9.623	15,6	1,62
2019	5.502	10,0	1,82
2020	7.484	11,5	1,53

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatında en çok ihracat yapılan ülke Almanya'dır. Almanya'ya yapılan ihracat 2020 yılında yüzde 188 artarak 23,1 milyon dolara yükselmiştir. İlk 10 pazar içinde Avrupa ülkeleri Fransa ve Hollanda, Körfez ülkeleri Katar ve Kuveyt, yakın komşularımız Irak, Bulgaristan ve Gürcistan ile Sırbistan yer almaktadır.

Tablo.148 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	8.032.049	1	ALMANYA	23.151.636
2	İSRAİL	7.146.525	2	İSRAİL	9.173.013
3	IRAK	6.560.354	3	FRANSA	6.209.410
4	FRANSA	4.579.274	4	IRAK	5.375.509
5	GÜRCİSTAN	3.480.187	5	KATAR	4.172.351
6	KATAR	2.558.259	6	KUVEYT	4.150.269
7	CEZAYİR	1.814.808	7	SIRBİSTAN	2.004.490
8	SIRBİSTAN	1.743.258	8	BULGARİSTAN	1.980.583
9	HOLLANDA	1.674.571	9	GÜRCİSTAN	1.840.263
10	AZERBAYCAN	1.315.182	10	HOLLANDA	1.762.672
TOPLAM İHRACAT		**63.867.542**	**TOPLAM İHRACAT**		**86.142.049**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye demir çelik tel örgü kafes ve ağ ithalatının yüzde 58'ini Çin'den gerçekleştirmektedir. Almanya, İtalya, İsviçre ve Ukrayna Çin'in arkasından sıralanmaktadırlar. Çin'den ithalat daha çok fiyat avantajı için, diğer dört ülkeden ithalat ise teknik özellikler nedeniyle yapılmaktadır.

Tablo.149 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	5.264.683	1	ÇİN	6.667.405
2	SLOVAKYA	875.604	2	ALMANYA	741.537
3	ALMANYA	643.123	3	İTALYA	681.395
4	İTALYA	322.039	4	İSVİÇRE	375.894
5	POLONYA	303.873	5	UKRAYNA	337.443
6	RUSYA	297.730	6	ARNAVUTLUK	263.118
7	ABD	172.020	7	İSVEÇ	237.884
8	İSVİÇRE	149.443	8	BELÇİKA	136.968
9	İSPANYA	125.604	9	RUSYA	136.194
10	YUNANİSTAN	116.369	10	ABD	124.986
TOPLAM İTHALAT		10.019.727	TOPLAM İTHALAT		11.454.635

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatı 2016-2020 yılları arasında sadece 2019 yılında değer olarak düşmüş diğer yıllarda ihracat artış göstermiştir. 2017 ve 2018 yıllarında dünya demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatı hızlı artış göstermiştir. Dünya ihracatı 2020 yılında yüzde 9,8 artarak 4,4 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2017 yılından bu yana gerçekleşen ihracat artışı ile 2020 yılında yüzde 1,95 'e yükselmiştir.

Tablo.150 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	36,8	3.272	1,12
2016	34,9	2.980	1,17
2017	36,0	3.100	1,16
2018	55,2	4.167	1,32
2019	63,9	4.023r	1,59
2020	86,1	4.420	1,95

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.69 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatı İçinde Payı; Yüzde

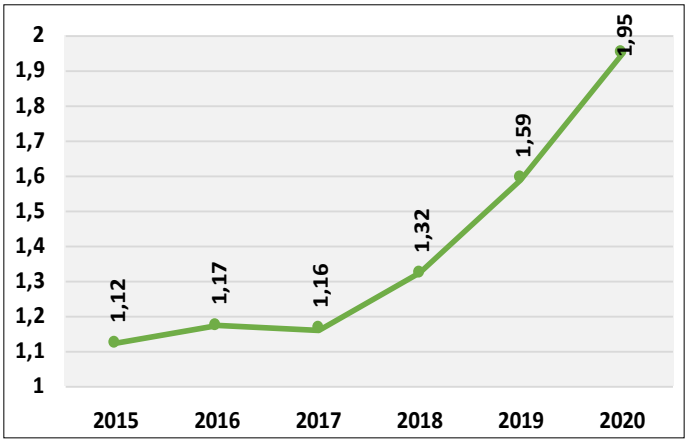

Dünya demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin'in ardından ilk 10 büyük ihracatçı içinde 7 Avrupa ülkesi yer almaktadır. Bunlar arasında İtalya, Almanya ve Hollanda ilk sıralardadır. Meksika Avrupa dışından ilk 10 içinde yer alan diğer ülkedir. 2019 yılında ilk 10 ihracatçı ülke içinde yer alan Çek Cumhuriyeti ve Portekiz 2020 yılında ilk 10 ülke arasına girememiş bu ülkelerin yerine Türkiye ve Bosna Hersek girmiştir. Türkiye demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatında 2020 yılında 9. sırada yer almaktadır.

Tablo.151 Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	971.687.000	1	ÇİN	1.392.330.000
2	ALMANYA	404.121.892	2	İTALYA	379.434.000
3	İTALYA	392.619.214	3	ALMANYA	372.954.000
4	HOLLANDA	298.913.000	4	HOLLANDA	268.628.000
5	BELÇİKA	219.890.879	5	BELÇİKA	204.350.000
6	İSPANYA	206.151.000	6	İSPANYA	181.977.000
7	POLONYA	166.118.854	7	POLONYA	176.986.000
8	PORTEKİZ	114.092.034	8	MEKSİKA	98.299.000
9	ÇEK CUMHURİYETİ	90.702.630	9	TÜRKİYE	86.142.049
10	MEKSİKA	71.648.184	10	BOSNA HERSEK	81.176.000
12	TÜRKİYE	63.867.542			
TOPLAM İTHALAT		4.022.761.000r	TOPLAM İTHALAT		4.420.376.394

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya demir çelik tel örgü kafes ve ağ ithalatında ilk 4 sırada birbirlerine çok yakın ithalatları ile ABD, Almanya, Fransa ve Güney Kore almaktadır. İlk 10 ithalatçı içinde yer alan diğer ithalatçıların da 8'i Avrupa ülkesidir. ABD 2020 yılında 43,3 milyon dolar ithalatı ile ilk sırada yer almaktadır. 2020 yılında Türkiye ithalatçı ülkeler arasında 48. sırada yer almaktadır.

Tablo.152 Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	FRANSA	417.426.000	1	ABD	432.318.000
2	ALMANYA	412.441.440	2	ALMANYA	417.589.000
3	ABD	383.563.507	3	FRANSA	387.002.000
4	İSVEÇ	295.316.287	4	GÜNEY KORE	387.002.000
5	BELÇİKA	172.810.151	5	BELÇİKA	153.605.000
6	HOLLANDA	153.494.000	6	AVUSTURYA	143.466.000
7	AVUSTURYA	153.290.000	7	İNGİLTERE	130.027.000
8	İNGİLTERE	149.675.658	8	HOLLANDA	116.317.000
9	İTALYA	79.900.883	9	İTALYA	87.710.000
10	AVUSTRALYA	66.674.000	10	HIRVATİSTAN	84.686.000
48	TÜRKİYE	10.019.727	48	TÜRKİYE	11.454.635
TOPLAM İTHALAT		**3.856.248.000**	**TOPLAM İTHALAT**		**4.218.5525.068**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ÖZEL BÖLÜM: GALVANİZ

Türkiye sıcak daldırma galvaniz sektörü ile ilgili verilerde kaynak olarak Genel Galvanizciler Derneği (Galder)'ne ait bilgiler kullanılmaktadır. Bu veriler sadece parça galvanizi sektörünü kapsamakta olup; boru, tel ve sac galvaniz verileri dahil edilmemiştir.

2019 yılı itibarıyla Türkiye'de sıcak daldırma galvaniz sektörüne ait firma sayısı 48, tesis sayısı ise 58 olmuştur. Sağlanan istihdam sayısı 3.500'e yükselmiştir.

Türkiye sıcak daldırma galvaniz sektörü 2019 yılı üretim miktarı 800 bin ton olmuştur. 2019 yılında üretim sırasında 48 bin ton çinko, 16 bin ton HCL tüketilmiştir, 32 bin ton çürük asit oluşmuştur.

2020 yılında devam eden projelerin ve önceden yapılmış anlaşmaların etkisiyle pandemi ilk dönemde galvaniz sektörünü çok fazla etkilememiştir. İhracata yönelik ürünlerin, projelerin de bu süreçte olumlu katkısı olmuştur. Dolayısıyla 2020 yılında bir önceki yılla aynı üretim seviyeleri korunmuştur.

2020 yılında, galvaniz sektörüne ait firma sayısı ve sağlanan istihdam sayısı da bir önceki yıla göre değişmezken, tesis sayısı 59'a ulaşmıştır.

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

MİNERAL TAŞ VE TOPRAK ÜRÜNLERİ

Çimento
Blok Mermer
İşlenmiş Taşlar (Mermer ve Granit)
Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya
Özel Bölüm: Hazır Beton
Özel Bölüm: Gazbeton
Özel Bölüm: BİMS'den İnşaat Malzemeleri
Tuğla ve Kiremit
Seramik Kaplama
Seramik Sağlık Gereçleri
İnşaat Camları (Düz Cam ve Yalıtım Camları)
Alçı Sıva

ÇİMENTO

Girişim Sayısı, İstihdam, Üretim

Çimento sanayisinde büyük ölçekli yerli ve yabancı sermayeli önemli girişimler üretim ve ihracat yapmaktadır. 2020 yılı itibarıyla sektörde çimento üretimi yapmış olan 48 ve klinker üretimi yapmış olan 33 firma bulunmaktadır. 2020 yılında çimento üretimi yüzde 28,5 artmış ve 75,99 milyon tona yükselmiştir. Klinker üretimi ise 2020 yılında yüzde 36,0 artarak 71,78 milyon ton olmuştur.

Tablo.153 Çimento ve Klinker Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	ÇİMENTO	KLİNKER	ÇİMENTO ÜRETİM MİLYON TON	KLİNKER ÜRETİM MİLYON TON
2016	51r	33r	78,59r	64,53r
2017	47r	34r	84,16r	68,12r
2018	50r	36r	76,52r	45,80r
2019	47r	33r	59,18r	52,79r
2020	48	33	75,99	71,78

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Çimento sektörü hem yurtiçindeki talebin tamamına yakınını karşılamakta hem de önemli ölçüde ihracat yapmaktadır. Türkiye çimento tüketimi olarak dünyanın ilk 10 ülkesi içinde yer almaktadır. İç tüketim 2018 ve 2019 yıllarında önemli ölçüde azalarak 48,10 milyon tona kadar gerilemiştir. İç tüketim 2020 yılında ise yeniden büyüme göstermiştir. İç tüketim 2020 yılında yüzde 24,2 artmış ve 59,76 milyon tona yükselmiştir.

Tablo.154 Çimento İç Pazarı; Milyon Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	78,59r	7,61	0,33	71,31r
2017	84,16r	7,98	0,14	76,32r
2018	76,52r	7,47	0,01	69,06r
2019	59,18r	11,11	0,03	48,10r
2020	75,99	16,25	0,02	59,76

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Çimento ihracatı Türkiye'nin miktar olarak en yüksek ihracat yaptığı inşaat malzemesi olmayı sürdürmektedir. Türkiye, çimento net dış ticaretinde önemli ölçüde fazla vermektedir. Çimento ihracatı miktar olarak 2020 yılında önemli ölçüde artış göstermiştir. 2019 yılında olduğu gibi iç talepteki sert daralma nedeniyle 2020 yılında ihracata ağırlık verilmiştir. Çimento ve klinker birlikte hesaplandığında ihracat miktar olarak 2019 yılında yüzde 67,4 2020 yılında yüzde 36 artarak 31.358.731 tona yükselmiştir. Değer olarak ise ihracat yüzde 27,1 artarak 2020 yılında 1.113,9 milyon dolara ulaşmıştır. İhracat birim fiyatları ise 2018 yılında 0,045 dolar/kg iken 2019 yılında 0,038 dolar/kg'a, 2020 yılında ise 0,036 dolar/kg'a gerilemiştir.

Tablo.155 Çimento (Klinker Dahil) İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	11.356.197	512,4	0,043
2017	12.779.414	551,4	0,042
2018	13.767.754	614,4	0,045
2019	23.049.641	876,3	0,038
2020	31.358.731	1.113,9	0,036

Kaynak: TÜİK

Türkiye çimentoda önemli bir üretici ve ihracatçı ülkedir. Buna karşın sınırlı ölçüde çimento ithalatı yapılmaktadır. İthalat daha çok sınır illerinde bölgesel ihtiyaçlar için veya özellikli ürünler için yapılmaktadır. İthalat bu çerçevede ihtiyaçlara göre dalgalanma göstermektedir. 2020 yılında ithalat önemli ölçüde düşmüştür.

Tablo.156 Çimento İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	334.951	16,5	0,05
2017	143.562	11,3	0,08
2018	13.556	6,8	0,50
2019	26.720	6,9	0,26
2020	15.072	7,3	0,48

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Çimento ihracatı yapılan ülke sayısı 130'dur. Dünyanın her kıtasında hemen hemen tüm mesafelerdeki pazarlara ihracat yapılmaktadır. 2020 yılında Türkiye'nin çimento ihracatında ilk sırayı yine uzak bir pazar olan ABD almıştır. ABD'ye ihracat 2020 yılında yüzde 23,4 artarak 221,6 milyon dolara yükselmiştir. ABD'nin arkasından en çok ihracat yapılan ülke Gana ve İsrail olmuştur. Bu üç ülke 2019 yılında da en çok ihracat yapılan ilk 3 ülkedir. İsrail ve Gana'ya da ihracat önemli ölçüde artmaya devam etmektedir. 2019 yılında en çok ihracat yapılan 10 ülke arasında yer alan Kolombiya ve Moritanya'nın yerini Ukrayna ve Bulgaristan almıştır. Sahra Afrika ve Latin Amerika ülkeleri önemli ihracat pazarlarımız olmaya devam etmektedirler.

Tablo.157 Türkiye'nin Çimento İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	179.604.735	1	ABD	221.635.619
2	İSRAİL	93.369.026	2	GANA	114.600.675
3	GANA	88.969.926	3	İSRAİL	103.248.936
4	FİLDİŞİ SAHİLLERİ	50.871.919	4	FİLDİŞİ SAHİLİ	55.842.626
5	SURİYE	36.200.481	5	SURİYE	42.871.504
6	KOLOMBİYA	29.983.209	6	UKRAYNA	41.121.439
7	GİNE	27.619.046	7	HAİTİ	37.361.100
8	MORİTANYA	19.939.924	8	KAMERUN	23.956.937
9	KAMERUN	19.069.168	9	BULGARİSTAN	22.695.071
10	HAİTİ	16.534.594	10	GİNE	21.841.575
TOPLAM İHRACAT		**876.258.217**	**TOPLAM İHRACAT**		**1.113.906.751**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin çimento ithalatı yaptığı ülkelerde ilk sırada Fransa yer almaktadır. 2. ve 3. sırada ise Almanya ve Hollanda yer almaktadır. Polonya ve İngiltere ilk 3 ülkeyi izlemektedirler. Fransa ve Almanya'dan yapılan ithalat artmıştır.

Tablo.158 Türkiye'nin Çimento İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	FRANSA	2.105.941	1	FRANSA	2.936.772
2	İNGİLTERE	1.163.120	2	ALMANYA	2.076.211
3	ALMANYA	1.087.845	3	HOLLANDA	638.973
4	POLONYA	829.793	4	POLONYA	465.014
5	HOLLANDA	447.850	5	İNGİLTERE	456.846
6	HIRVATİSTAN	232.734	6	ÇİN	288.695
7	ÇİN	145.748	7	ABD	116.142
8	ABD	107.577	8	İTALYA	61.482
9	DANİMARKA	103.688	9	DANİMARKA	53.784
10	İTALYA	103.457	10	ÇEK CUMHURİYETİ	41.903
TOPLAM İTHALAT		**6.861.152**	**TOPLAM İTHALAT**		**7.260.811**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya çimento ihracatı son 5 yılda ortalama 10 milyar dolaylarında seyretmiş 2019 yılında 11,56 milyar dolara yükselirken 2020 yılında 8,2 milyar dolara gerilemiştir. Küresel pandemi nedeni ile inşaat faaliyetleri gerilemiş zaman zaman durmuş ve çimento taşımacılığı da oldukça zorlaşmıştır. Tüm bu nedenlerden dolayı dünya çimento ihracatı değer olarak yüzde 29 düşmüştür.

Türkiye'nin çimento ihracatı ise 2019 ve 2020 yıllarında art arda yüksek bir artış göstermiştir. İç pazardaki daralma nedeniyle çimento sektörü 2018' den bu yana ağırlığını ihracata vermiştir. Buna bağlı olarak Türkiye'nin dünya çimento ihracatı içindeki payı 2019 yılında yüzde 7,58'e 2020 yılında ise yüzde 13,57'e yükselmiştir.

Tablo.159 Çimento İhracatının Dünya Çimento İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	549,3	10.390	5,28
2016	512,4	9.748	5,26
2017	551,4	10.220	5,40
2018	614,0	10.139	6,06
2019	876,3	11.561r	7,58r
2020	1.113,9	8.207	13,57

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.70 Türkiye'nin Dünya Çimento İhracatında Payı; Yüzde

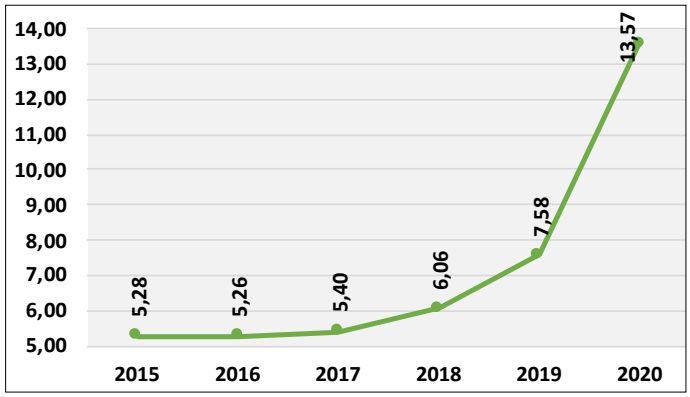

Dünya çimento ihracatında 2019 yılında Vietnam, Çin'in yerine ilk sıraya yükselmiş ve 2020 yılında da ilk sırasını korumuştur. Çin 2020 yılında ilk 10 ihracatçı ülke sıralamasının dışında kalmıştır. Türkiye de 2019 yılında önüne geçtiği Tayland ile ihracat farkını açmış ve ikincilikteki yerini sağlamlaştırmıştır. Vietnam ve Tayland dünya tüketiminin üçte ikisinin gerçekleştiği Asya bölgesi ağırlıklı üretim ve ihracat yapmaktadırlar. İlk üç ülkeyi Almanya, Kanada, Japonya ve İspanya izlemektedir. İrlanda da önemli ölçüde ihracat artışı sağlayarak ilk 10 ülke arasına girmiştir.

Tablo.160 Dünya Çimento İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	VİETNAM	1.354.983.000	1	VİETNAM	1.430.000.000
2	TÜRKİYE	876.258.217	2	TÜRKİYE	1.113.906.751
3	TAYLAND	677.410.000	3	TAYLAND	548.350.000
4	ALMANYA	549.107.227	4	ALMANYA	510.577.000
5	KANADA	542.722.936	5	KANADA	502.952.000
6	İSPANYA	374.874.000	6	JAPONYA	362.086.000
7	ÇİN	347.282.000	7	İSPANYA	351.565.000
8	JAPONYA	340.969.546	8	İRLANDA	261.975.000
9	PAKİSTAN	260.494.872	9	PAKİSTAN	257.273.000
10	GÜNEY KORE	256.790.001	10	BELÇİKA	248.161.000
TOPLAM İHRACAT		**11.561.415.000**	**TOPLAM İHRACAT**		**8.207.491.295**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya çimento ithalatında ilk sırayı ABD yerine Çin almıştır. Çin'in ithalatı 2020 yılında yüzde 31,5 artarak 1,5 milyar dolara yükselmiştir. ABD ithalatı sınırlı miktarda artmasına rağmen ikinci sırada yer almıştır. Çin'de pandemi senesi olmasına rağmen 2020 yılında inşaat faaliyetleri tüm hızıyla sürmüş bu da çimento ithalatının artmasına neden olmuştur. Diğer ithalatçı ülkeler ise farklı coğrafyalardan ülkelerdir ve bir bölümü nihai çimento ürünleri ithal ederken bir bölümü de çimento üreticisi olup hammadde yetersizliği nedeniyle klinker ithal eden ülkelerdir. Türkiye çimento ithalatında 78. sırada yer almaktadır.

Tablo.161 Dünya Çimento İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	1.417.350.652	1	ÇİN	1.518.204.000
2	ÇİN	1.154.474.000	2	ABD	1.429.787.000
3	FİLİPİNLER	543.941.000	3	FİLİPİNLER	478.181.000
4	FRANSA	420.629.000	4	FRANSA	421.841.000
5	HOLLANDA	328.431.000	5	HOLLANDA	331.268.000
6	BANGLADEŞ	262.193.000	6	İSRAİL	292.235.000
7	İSRAİL	233.016.000	7	İNGİLTERE	266.411.000
8	SİNGAPUR	216.254.000	8	HONG KONG	226.195.000
9	AVUSTRALYA	209.490.000	9	AVUSTRALYA	184.366.000
10	ALMANYA	173.012.039	10	ALMANYA	181.488.000
130	TÜRKİYE	6.861.152	78	TÜRKİYE	7.260.811
TOPLAM İTHALAT		**12.889.198.000**	**TOPLAM İTHALAT**		**10.497.939.655**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

BLOK MERMER

Blok mermerler kapsamında mermer, granit, kumtaşı gibi anıt ve inşaat taşlarının çıkartılması, kabaca kırpılması ve kesilmesi, süsleme ve yapı taşlarının kırılması ve kesilmesi yer almaktadır.

Girişim Sayısı, İstihdam, Üretim

Blok mermer üretiminde bulunan firma sayısı 2020 yıllarında iç ve dış talepte yaşanan daralma nedeniyle azalmıştır. Üretici firma sayısı 2017 yılında 407 iken 2020 yılında 372'ye inmiştir. Blok mermer üretimi de 2018 ve 2019 yıllarından sonra 2020 yılında da önemli ölçüde gerilemiştir. Üretim 2020 yılında yüzde 11,7 düşmüş ve 8,56 milyon tona inmiştir.

Tablo.162 Blok Mermer Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	396r	10.336.894r
2017	407	13.509.609r
2018	366	10.837.055r
2019	395r	9.689.073r
2020	372	8.560.500

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Blok mermer iç pazar tüketimi 2018 ve 2019 yıllarında önemli ölçüde gerilemiştir. İç tüketim 2017 yılında 7,86 milyon ton ile en yüksek seviyesinde gerçekleşmiş ardından gerileme eğilimine girmiştir. İç tüketim 2020 yılında da yüzde 2,2 düşmüş ve 5,10 milyon tona inmiştir. Esas gerileme ihracatta yaşamıştır.

Tablo.163 Blok Mermer İç Pazarı; Milyon Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	10.336.894r	4.030.187	9.562	6.316.269r
2017	13.509.609r	5.667.209	12.977	7.855.377r
2018	10.837.055r	5.056.276	12.710	5.793.489r
2019	9.689.073r	4.489.210	21.685	5.221.548r
2020	8.560.500	3.474.935	19.164	5.104.729

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Blok mermer Türkiye'nin miktar olarak en yüksek ihracat yaptığı inşaat malzemelerinden biri olmayı sürdürmektedir. Türkiye blok mermer net dış ticaretinde önemli ölçüde fazla vermektedir. Blok mermer ihracatı miktar olarak 2017 yılında önemli ölçüde artarak 5,66 milyon ton olmuş, izleyen yıllarda ise ihracat miktar olarak oldukça düşmüştür. 2020 yılı ihracatı 3,47 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Çin'e yapılan ihracatın düşmesi en önemli nedendir. 2017 yılında Çin'e 4.690.046 ton, 2020 yılında ise 2.648.361 ton ihracat yapılmıştır. İhracat değer olarak da 2017 yılından bu yana düşmektedir. 2020 yılı blok mermer ihracatı 663,2 milyon dolardır. İhracat birim fiyatı ise son dört yıldır 0,19 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.164 Blok Mermer İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	4.030.187	859,1	0,21
2017	5.667.209	1.103,4	0,19
2018	5.056.276	944,2	0,19
2019	4.489.210	863,9	0,19
2020	3.474.935	663,2	0,19

Kaynak: TÜİK

Türkiye çok sınırlı blok mermer ithalatı yapmaktadır. İthalat 2020 yılında 19.164 ton ve 4,88 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatı ise 2020 yılında 0,25 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.165 Blok Mermer İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	9.562	2,03	0,21
2017	12.977	2,76	0,21
2018	12.710	3,07	0,24
2019	21.685	5,35	0,25
2020	19.164	4,88	0,25

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin blok mermer ihracatında en büyük pazarı Çin'dir. İhracatın yüzde 81'i Çin'e yapılmaktadır. Türkiye'nin blok mermer ihracatında 2. sırada Hindistan yer almaktadır. Mısır hariç ihracat yaptığımız ilk 10 ülkenin 9'una yapılan ihracat düşmüştür. Suriye hariç ilk 10 pazarımız değişmemiştir. 2020 yılında Portekiz ilk 10 ülke arasına girmiştir. İlk 10 içinde uzak pazarlar olarak Hindistan, Tayvan, Bangladeş ve Vietnam yer almaktadır.

Tablo.166 Türkiye'nin Blok Mermer İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	692.807.922	1	ÇİN	538.200.702
2	HİNDİSTAN	88.639.481	2	HİNDİSTAN	59.500.458
3	İTALYA	16.817.607	3	MISIR	12.556.798
4	MISIR	11.580.946	4	İTALYA	9.697.464
5	TAYVAN	8.046.844	5	TAYVAN	6.848.036
6	CEZAYİR	6.440.155	6	CEZAYİR	5.859.256
7	BANGLADEŞ	4.344.966	7	YUNANİSTAN	3.281.404
8	YUNANİSTAN	3.866.589	8	VİETNAM	2.659.459
9	SURİYE	3.455.627	9	BANGLADEŞ	2.388.725
10	VİETNAM	3.273.156	10	PORTEKİZ	1.930.291
TOPLAM İHRACAT		**863.889.320**	**TOPLAM İHRACAT**		**663.234.416**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin blok mermer ithalatı yaptığı ülkeler arasında ilk sırayı 2020 yılında İtalya almıştır. İtalya'dan yapılan ithalat yüzde 35,3 artarak 1,4 milyon dolara yükselmiştir. Kuzey Makedonya'dan yapılan ithalat azalsa da ikinci sıradaki yerini korumuştur.

Tablo.167 Türkiye'nin Blok Mermer İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İRAN	2.378.006	1	İTALYA	1.429.462
2	KUZEY MAKEDONYA	1.065.417	2	KUZEY MAKEDONYA	941.981
3	İTALYA	1.056.074	3	YUNANİSTAN	808.272
4	BELÇİKA	200.230	4	İRAN	692.463
5	YUNANİSTAN	165.161	5	BELÇİKA	472.717
6	ÇİN	128.857	6	TUNUS	197.604
7	TUNUS	92.432	7	ÇİN	102.416
8	FRANSA	73.554	8	FAS	76.095
9	ARNAVUTLUK	48.635	9	PAKİSTAN	49.429
10	İSPANYA	32.798	10	HİNDİSTAN	21.472
TOPLAM İTHALAT		**5.345.634**	**TOPLAM İTHALAT**		**4.879.261**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya blok mermer ihracatı 2017 yılındaki artış sonrası izleyen yıllarda düşmüştür. 2020 yılında pandemi nedeni ile artan navlun fiyatları dünya blok mermer ihracatını oldukça azaltmıştır. 2020 blok mermer dünya ihracatı yüzde 28,8 azalarak 1,6 milyar dolara inmiştir. Türkiye dünyanın en büyük blok mermer ihracatçısıdır. Dünya blok mermer ihracatının yaklaşık yüzde 41'ni Türkiye gerçekleştirmektedir.

Tablo.168 Blok Mermer İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	872,0	2.118,2	41,3
2016	859,1	2.047,6	41,9
2017	1.103,4	2.630,1	41,9
2018	944,2	2.513,2	37,6
2019	863,9	2.267,5	38,1
2020	663,2	1.613,5	41,1

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.71 Türkiye'nin Dünya Blok Mermer İhracatında Payı; Yüzde

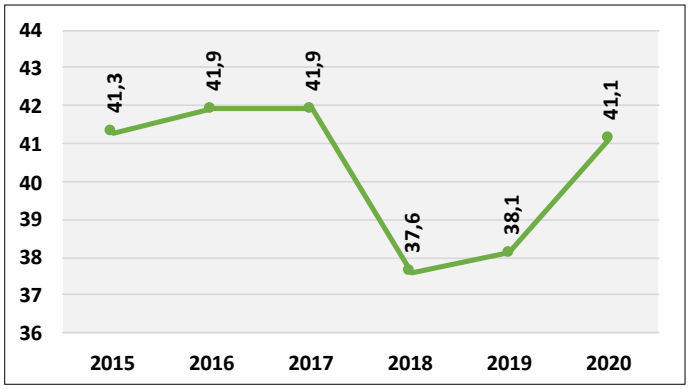

Dünya blok mermer ihracatında ilk sırada Türkiye yer almaktadır. Türkiye'yi İtalya ve Yunanistan izlemektedir. İlk üç ülkenin ardından Portekiz, İspanya, Kuzey Makedonya ve Hindistan sıralanmaktadır. 2019 yılında ilk 10 ülke arasında yer almayan ABD, Brezilya ve Pakistan ilk 10 ihracatçı ülke arasına girmişlerdir.

Tablo.169 Dünya Blok Mermer İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	TÜRKİYE	863.889.320	1	TÜRKİYE	663.234.416
2	İTALYA	424.677.186	2	İTALYA	285.729.000
3	YUNANİSTAN	277.823.685	3	YUNANİSTAN	191.888.000
4	İRAN	135.417.000	4	PORTEKİZ	96.105.000
5	PORTEKİZ	117.527.441	5	İSPANYA	55.062.000
6	MISIR	96.768.000	6	KUZEY MAKEDONYA	37.932.000
7	İSPANYA	74.771.000	7	HİNDİSTAN	37.104.000
8	KUZEY MAKEDONYA	57.166.538	8	ABD	18.028.000
9	HİNDİSTAN	38.097.319	9	BREZİLYA	17.256.000
10	BAE	36.935.000	10	PAKİSTAN	17.018.000
TOPLAM İHRACAT		2.267.541.000r	TOPLAM İHRACAT		1.613.489.663

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya blok mermer ithalatında ilk sırada Çin yer almaktadır. Çin dünya ithalatının yaklaşık yüzde 65'ini tek başına gerçekleştirmektedir. Dünya ithalatında ilk 5 sırada yer alan ülkeler 2020 yılında da değişmemiştir. Hindistan, İtalya, Tayvan ve Mısır ilk 5 içinde yer almaktadırlar. Türkiye blok mermer ithalatında 21. sırada yer almaktadır.

Tablo.170 Dünya Blok Mermer İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	1.597.059.000	1	ÇİN	1.275.944.000
2	HİNDİSTAN	210.401.885	2	HİNDİSTAN	130.863.000
3	İTALYA	108.800.285	3	İTALYA	71.064.000
4	MISIR	48.476.903	4	TAYVAN	32.929.000
5	TAYVAN	44.794.000	5	MISIR	31.101.000
6	SUUDİ ARABİSTAN	33.458.000	6	İNGİLTERE	20.342.000
7	CEZAYİR	29.727.000	7	YUNANİSTAN	15.382.000
8	YUNANİSTAN	25.083.394	8	KANADA	11.988.000
9	İNGİLTERE	20.566.987	9	TAYLAND	10.239.000
10	TAYLAND	19.292.000	10	PORTEKİZ	10.138.000
27	TÜRKİYE	5.345.634	21	TÜRKİYE	4.879.261
TOPLAM İTHALAT		2.423.275.000r	TOPLAM İTHALAT		1.961.170.410

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)

İşlenmiş taşlar Türkiye'nin geleneksel olarak üretim, ihracat ve rekabet gücünün yüksek olduğu ürün gruplarından biridir. Türkiye doğal taşlar anlamında sahip olduğu zengin kaynakları önemli ölçüde işleyerek katma değer yaratmaktadır.

İşlenmiş taşlar mermer, traverten, kaymaktaşı (su mermeri), işlenmiş ve bunlardan yapılmış ürünler (kaldırım döşeme taşı, kaldırım kenar taşı, büyük ve yassı döşeme taşı, karo, parke taşı ve benzeri ürünler hariç); mermer, traverten ve kaymaktaşının yapay olarak renklendirilmiş granülleri, küçük parçaları ve tozları kapsamaktadır. Kapsam içinde ayrıca diğer işlenmiş süsleme veya yapı taşları ile bunlardan yapılmış ürünler; diğer doğal taşların suni olarak renklendirilmiş granülleri ve tozları; aglomera edilmiş kayağan taşından (arduvaz/kayraktaşı) yapılan ürünler de yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Türkiye zengin ve kaliteli bir doğal taş rezervine sahiptir. Doğal taş olarak çıkarılan ham ürünler işlenerek katma değerli işlenmiş ürünler haline gelmekte ve inşaat malzemeleri olarak kullanılmaktadır.

İşlenmiş taşlar sanayisinde 2020 yılında firma sayısı 606'ya inmiştir. Üretim ise 2020 yılında yüzde 3,0 artarak 6,34 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.171 İşlenmiş Taşlar Girişim Sayıları ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	806r	6.246.286r
2017	788r	6.128.699r
2018	692r	6.669.114r
2019	619r	6.157.636r
2020	606	6.342.365

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Türkiye işlenmiş taşlarda önemli bir üretici olarak hem ihracat yapmakta hem de iç talebi önemli ölçüde yurtiçi üretim ile karşılamaktadır. İnşaat sektöründeki büyümeye bağlı olarak işlenmiş taşlar iç pazarı ve tüketimi de yıllar itibarıyla gelişme göstermiş, iç pazar 2019 ve 2020 yıllarında ise daralma yaşamıştır. İç tüketim 2019 yılında yüzde 16,6, 2020 yılında ise yüzde 3,3 daralmış ve 3,68 milyon tona inmiştir.

Tablo.172 İşlenmiş Taşlar İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	6.246.286r	2.046.200	349.306	4.549.392r
2017	6.128.699r	2.209.545	430.466	4.349.620r
2018	6.669.114r	2.345.462	237.302	4.560.954r
2019	6.157.636r	2.535.825	183.256	3.805.067r
2020	6.342.365	2.867.937	207.620	3.682.048

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

İşlenmiş taşlar ihracatı, Türkiye'nin inşaat malzemeleri ihracatında yüksek paya sahip olan ve rekabet gücü yüksek sanayi ihracatıdır. 2016-2020 yılları arasında ihracat hem miktar hem de değer olarak artmıştır. 2020 yılında yüzde 13 artışla 2.867.937 ton işlenmiş taş ihracatı yapılmıştır. Değer olarak ise ihracat 2020 yılında 1 milyar dolar seviyesini aşarak 1,04 milyar dolara ulaşmıştır. İhracattaki değer artışı miktar olarak yapılan ihracatın altında kalmış ihracat birim değeri 2019 yılında 0,38 dolar/kg'a, 2020 yılında ise 0,36 dolar/kg'a gerilemiştir.

Tablo.173 İşlenmiş Taşlar İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	2.046.200	924,0	0,45
2017	2.209.545	927,4	0,42
2018	2.345.462	942,3	0,42
2019	2.535.825	972,7	0,38
2020	2.867.937	1.038,7	0,36

Kaynak: TÜİK

Türkiye, zengin doğal taş kaynaklarına ve önemli bir işlenmiş taş üretimine sahip bir ülke olarak 2017 yılına kadar göreceli yüksek işlenmiş taş ithalatı yapmıştır. 2018 ve 2019 yılarında ise ithalatta miktar ve değer olarak sert düşüşler yaşanmıştır. İç talepteki sert daralma ile ithalat miktar olarak 2019 yılında yüzde 22,8 azalmıştır. Değer olarak da 73,0 milyon dolara inmiştir. 2020 yılında ise ithalat miktar olarak yüzde 13,3 artarak 207.620 tona değer olarak da yüzde 11,5 aratarak 81,4 milyon dolara yükselmiştir. 2020 yılı ithal birim fiyatı 0,39'a inmiştir.

Tablo.174 İşlenmiş Taşlar İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	349.306	198,3	0,57
2017	430.466	172,7	0,40
2018	237.302	100,4	0,42
2019	183.256	73,0	0,40
2020	207.620	81,4	0,39

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarları ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin işlenmiş taşlar ihracatında geleneksel olarak ABD ilk sırayı almaktadır. Uzak bir pazar olmasına rağmen Türkiye yıllar itibarıyla en yüksek işlenmiş taşlar ihracatını ABD'ye yapmaya devam etmektedir. ABD'ye yapılan ihracat 2020 yılında yüzde 13,7 aratarak 318,1 milyon dolara yükselmiştir. İkinci sırada yer alan Suudi Arabistan da önemli bir pazarımızdır. Suudi Arabistan'a gerçekleştirilen ihracat da 2020 yılında yüzde 11 artmış ve 138,5 milyon dolara çıkmıştır. İsrail ve Fransa'ya ihracat artmaktadır. 2019 yıl içinde en çok ihracat yaptığımız ilk 10 ülke içinde yer alan Kanada ve Fas yerine 2020 yılında Almanya ve Katar İlk 10 ülke içinde yer almışlardır.

Tablo.175 Türkiye'nin İşlenmiş Taşlar İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	279.753.418	1	ABD	318.159.742
2	SUUDİ ARABİSTAN	124.771.644	2	SUUDİ ARABİSTAN	138.574.207
3	İSRAİL	63.940.687	3	İSRAİL	73.440.768
4	IRAK	63.596.077	4	FRANSA	66.803.174
5	FRANSA	61.411.807	5	IRAK	61.151.110
6	AVUSTRALYA	39.423.678	6	AVUSTRALYA	41.804.822
7	BAE	39.275.735	7	BAE	36.389.330
8	LİBYA	24.940.987	8	ALMANYA	24.595.878
9	KANADA	21.701.306	9	LİBYA	23.184.438
10	FAS	17.229.576	10	KATAR	18.465.756
TOPLAM İHRACAT		**972.699.968r**	**TOPLAM İHRACAT**		**1.038.742.663**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye işlenmiş taşlar ithalatını ağırlıklı olarak Uzak Doğu, Kuzey Afrika ve Avrupa ülkelerinden gerçekleştirmektedir. En çok ithalat yapılan ilk 3 ülke Hindistan, İspanya ve İtalya'dır. 2020 yılında Çin ve Vietnam'dan yapılan ithalat navlun fiyatlarındaki artışa bağlı olarak azalmıştır. Hindistan, İspanya, Yunanistan, Mısır, İran, Portekiz ve Fransa'dan yapılan ithalat artmıştır. 2020 yılında en çok ithalat yaptığımız ilk 10 ülke değişmemiştir.

Tablo.176 Türkiye'nin İşlenmiş Taşlar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	HİNDİSTAN	27.522.677	1	HİNDİSTAN	29.443.810
2	İTALYA	11.991.575	2	İSPANYA	12.589.903
3	VİETNAM	8.989.581	3	İTALYA	11.733.281
4	İSPANYA	8.451.827	4	YUNANİSTAN	6.997.852
5	YUNANİSTAN	5.642.743	5	MISIR	5.370.642
6	ÇİN	4.234.597	6	VİETNAM	4.043.606
7	İRAN	2.985.629	7	İRAN	3.165.631
8	FRANSA	789.443	8	PORTEKİZ	2.648.852
9	PORTEKİZ	429.970	9	ÇİN	2.443.560
10	MISIR	285.943	10	FRANSA	827.377
TOPLAM İTHALAT		**72.952.921**	**TOPLAM İTHALAT**		**81.442.660**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya işlenmiş taşlar ihracatı 2016 yılından itibaren düşmektedir. 2020 yılında gerçekleşen dünya ihracatı 12,24 milyar dolardır. Son üç yıldır dünya ihracat 12 milyar dolar civarında gerçekleşmektedir.

Türkiye dünyanın önemli işlenmiş taş ihracatçısı ülkelerinden biridir. Türkiye'nin ihracatı ise 2016 yılından bu yana sınırlı da olsa sürekli artmaktadır. 2015-2017 yılları arasında Türkiye'nin dünya işlenmiş taşlar ihracatı içindeki payı ortalama yüzde 6,7 civarında seyretmiş, 2018 yılında yüzde 7,63'e, 2019 yılında yüzde 8,08'e 2020 yılında ise yüzde 8,48'e çıkmıştır.

Tablo.177 İşlenmiş Taşlar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	1.016,5	15.091	6,74
2016	924,0	13.699	6,75
2017	927,4	14.070	6,59
2018	943,1	12.359	7,63
2019	972,7	12.034r	8,08
2020	1.038,7	12.247	8,48

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.72 Türkiye'nin Dünya İşlenmiş Taşlar İhracatında Payı; Yüzde

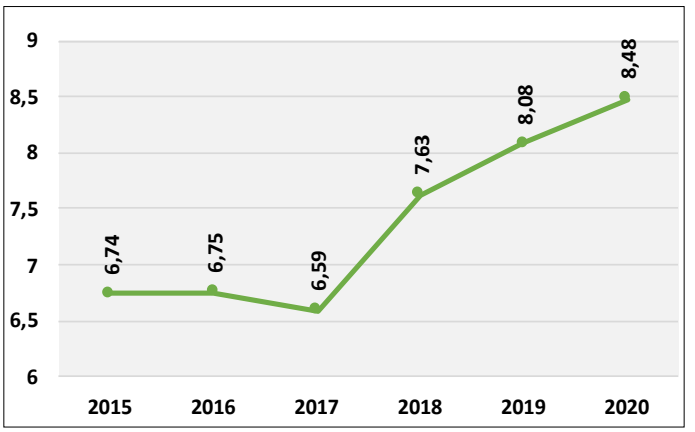

Dünya işlenmiş taşlar ihracatında ilk sırada 5,16 milyar dolar ihracatı ve yüzde 42 payı ile Çin yer almaktadır. Çin büyük bir farkla bu üründe dünyanın en büyük ihracatçısıdır. Geleneksel ihracatçı İtalya 2. sırada yer alırken geçmiş yıllarda Türkiye'yi geçerek 3. sıraya yükselen Hindistan da yerini korumuştur. Türkiye 4. sırada yer alırken, Brezilya Türkiye'nin ardından 5. sıradadır. İspanya, Portekiz, Mısır, Yunanistan ve Kanada diğer geleneksel ihracatçılar olarak sıralanmaktadır.

Tablo.178 Dünya İşlenmiş Taşlar İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	4.761.931.000	1	ÇİN	5.164.743.000
2	İTALYA	1.490.766.176	2	İTALYA	1.354.206.000
3	HİNDİSTAN	1.051.256.682	3	HİNDİSTAN	1.107.719.000
4	TÜRKİYE	972.705.797	4	TÜRKİYE	1.038.742.663
5	BREZİLYA	803.616.000	5	BREZİLYA	783.701.000
6	İSPANYA	644.354.000	6	İSPANYA	632.425.000
7	PORTEKİZ	255.322.528	7	PORTEKİZ	230.931.000
8	MISIR	199.455.212	8	MISIR	180.432.000
9	KANADA	179.343.982	9	YUNANİSTAN	157.142.000
10	YUNANİSTAN	177.683.509	10	KANADA	144.518.000
TOPLAM İHRACAT		12.033.541.000	TOPLAM İHRACAT		12.246.704.449

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünyanın en önemli işlenmiş taşlar ithalatçı ülkesi ABD'dir. ABD dünya toplam ithalatının yaklaşık yüzde 30'unu gerçekleştirmektedir. ABD'nin ardından en çok ithalat yapan Güney Kore'dir. 2019 yılında en çok ithalat yapan ilk 9 ülke 2020 yılında da aynı sırada bulunmaktadır. Kanada'nın yerini ilk 10 ülke sıralamasında İsviçre almıştır. 2019 yılında 28. sırada yer alan Türkiye ise 2020 yılında 19. sıradadır.

Tablo.179 Dünya İşlenmiş Taşlar İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	2.770.221.786	1	ABD	2.593.323.000
2	GÜNEY KORE	721.834.022	2	GÜNEY KORE	630.432.000
3	JAPONYA	540.807.891	3	JAPONYA	421.810.000
4	FRANSA	412.385.000	4	FRANSA	416.864.000
5	VİETNAM	405.945.000	5	VİETNAM	415.500.000
6	ALMANYA	376.942.281	6	ALMANYA	384.715.000
7	İNGİLTERE	333.432.660	7	İNGİLTERE	267.014.000
8	SUUDİ ARABİSTAN	287.343.000	8	SUUDİ ARABİSTAN	215.255.000
9	BAE	241.212.000	9	BAE	192.835.000
10	KANADA	218.559.085	10	İSVİÇRE	184.374.000
28	TÜRKİYE	72.952.921	19	TÜRKİYE	81.442.660
TOPLAM İTHALAT		10.228.836.000r	TOPLAM İTHALAT		8.685.882.415

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA

Alçı levha ile çimento ve betondan eşya altında iki yapı malzemesi yer almaktadır. Bunlar alçıdan levhalar ile çimento ve betondan inşaat malzemeleridir.

Alçıdan üretilmiş yapı malzemelerini iki karton arasına sıkıştırılarak güçlendirilen kuru alçı duvar levhaları ve benzeri ürünler oluşturmaktadır. Alçı levhalar, inşaatlarda yangın güvenliği, akustik ve ısı ve ses yalıtımı sağlamaktadır. Tesisatları kolayca örtme özelliğine sahiptir, ekonomik ve hafif bir üründür. (Fasıla kodu 23.62.10)

Çimento ve betondan eşyalar ise şu ürünlerden oluşmaktadır;

- Çimentodan ve betondan veya suni taştan karolar, döşeme taşları, tuğlalar, inşaat blokları ve benzeri ürünler, (Fasıla kodu 23.61.11),
- Bina veya bina dışı inşaat işleri için çimentodan, betondan veya suni taştan prefabrik yapı elemanları; beton direkler, beton travers, kirişler, kolonlar, panolar, döşeme elemanları vb. gibi beton prefabrik yapı elemanları, gaz beton yapı elemanları, (Fasıla kodu 23.61.12)
- Borular, çimento, beton veya suni taşlar, (Fasıla kodu 23.69.19.30)
- Asbestli çimentodan, selüloz lifli çimentodan ve benzerlerinden yapılan ürünler. (Fasıla kodu 23.65.12)

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaat amaçlı alçı levha üretimi 2019 yılında yüzde 13,8 gerileyerek 185,7 milyon metrekareye gerilemiş, 2020 yılında ise 4,0 artarak 193,1 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.180 Alçı Levha Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM m²
2016	37r	183.883.191r
2017	37r	205.239.091r
2018	27	215.519.657r
2019	25r	185.677.633r
2020	25	193.104.738

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir.

Çimento ve betondan eşyalar üretiminde 2016-2018 yılları arasında önemli bir artış yaşanmıştır. İnşaat sektöründe özellikle alt yapı yatırımlarındaki genişleme ve sürdürülen mega projeler prefabrik çimento ve betondan eşyalar talebini artırmıştır. Üretim 2019 yılında sert bir düşüş göstermiş ve 24,61 milyon tona gerilemiştir. İç talepteki daralma etkili olmuştur. 2020 yılında ise üretim yüzde 2,6 artarak 25,25 milyon tona yükselmiştir. 2020 yılında iç talepteki toparlanma üretim artışını desteklemiştir.

Tablo.181 Çimento ve Betondan Eşya Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	705r	27.996.116
2017	696r	31.131.449
2018	619r	34.638.996r
2019	556r	24.609.129r
2020	550	25.248.966

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Alçı levha ile çimento ve betondan eşya üretiminin tamamına yakını iç pazarda tüketilmektedir. Ürünlerin taşımacılık maliyetleri çok yüksek olduğu için dış ticareti oldukça sınırlıdır. Türkiye sınırlı ölçüde ihracat yaparken, yine çok düşük ithalat gerçekleşmektedir. Bu itibarla değerlendirildiğinde iç tüketim büyüklükleri alçıdan eşyalar için 2020 yılında yaklaşık 197 milyon metrekare, çimentodan ve betondan eşyalar iç pazarı ise yine yaklaşık 24,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Dış Ticaret

Alçı levha ile çimento ve betondan eşya dış ticareti sınırlı ölçüde gerçekleşmektedir. Bunun en önemli nedeni yükün ağır ve ürünün birim fiyatının düşük olması nedeniyle taşımacılık maliyetlerinin yüksek kalmasıdır. Türkiye'nin de ihracatı bu çerçevede üretim ve iç tüketime göre sınırlı kalmaktadır. 2020 yılında ihracat miktar olarak yüzde 11,8 artarak 839.672 tondan 938.845 tona çıkmıştır. Değer olarak ihracat yüzde 10 düşerek 210,8 milyon dolardan 189,7 milyon dolara gerilemiştir. İhracat birim fiyatı ise 2020 yılında 0,20 dolar/kg'a düşmüştür. Türkiye 2020 yılında miktar olarak daha çok ihracat yaparak daha az ihracat geliri elde etmiştir.

Tablo.182 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	405.699	95,8	0,24
2017	476.599	105,0	0,22
2018	630.038	142,1	0,23
2019	839.672	210,8	0,25
2020	938.845	189,7	0,20

Kaynak: TÜİK

Türkiye önemli bir üretici ülke olması nedeniyle de çok sınırlı ithalat yapmaktadır. 2018 yılında ithalat 33.773 ton ve 27,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiş izleyen yıllarda ihracat hem miktar hem de değer olarak azalmıştır. 2020 yılında 14,7 milyon dolar karşılığı 18.638 ton alçı levha çimento ile betondan eşya ithal edilmiştir. 2020 yılı ithal birim fiyatı 0,79 dolar/kg'dır.

Tablo.183 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	39.723	41,2	1,04
2017	28.885	33,7	1,17
2018	33.773	27,6	0,82
2019	20.612	15,7	0,76
2020	18.638	14,7	0,79

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin alçı levha ile çimento ve betondan eşya ihracat pazarları içinde ilk sırayı uzak bir pazar olan ABD almaktadır. ABD sonrasındaki ülkeler ise daha çok yakın ve komşu ülkelerdir. Irak ve İsrail 2. ve 3. sıradadır. ABD'ye yapılan ihracat 2020 yılında yüzde 42 düşerek 48,1 milyon dolara gerilemiştir. Irak, İsrail ve İngiltere'ye yapılan ihracat artmıştır. İlk 10 ihracat pazarımız içinde Gürcistan, Libya, Bulgaristan, Katar, KKTC ve Japonya yer almaktadır. 2019 yılında ilk 10 ihracat yaptığımız ülke arasında yer alan Mozambik, Karadağ, Cezayir ve Tanzanya 2020 yılında ilk 10 ülke arasına girememişlerdir.

Tablo.184 Türkiye'nin Alçı Levha ile Çimento Betondan Eşya İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	82.842.312	1	ABD	48.099.546
2	IRAK	20.505.306	2	IRAK	24.460.426
3	İSRAİL	15.260.467	3	İSRAİL	18.530.347
4	GÜRCİSTAN	8.462.193	4	İNGİLTERE	17.732.525
5	MOZAMBİK	6.600.318	5	GÜRCİSTAN	9.294.512
6	İNGİLTERE	6.522.724	6	LİBYA	4.686.438
7	KARADAĞ	4.864.805	7	BULGARİSTAN	4.612.985
8	CEZAYİR	4.593.672	8	KATAR	4.295.579
9	KATAR	4.405.619	9	KKTC	3.610.971
10	TANZANYA	3.761.676	10	JAPONYA	3.382.560
TOPLAM İHRACAT		**210.804.735**	**TOPLAM İHRACAT**		**189.710.253**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin alçı levha ile çimento ve betondan eşya ithalatı yaptığı ülkeler içinde ilk 3 sırayı Almanya, İspanya ve Çin almaktadır. Türkiye, Çin haricinde gelişmiş ülkelerden özellikli ürünlerin ithalatını yapmaktadır.

Tablo.185 Türkiye'nin Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	4.617.917	1	ALMANYA	3.081.646
2	İSPANYA	2.112.360	2	İSPANYA	2.115.010
3	ALMANYA	1.896.790	3	ÇİN	1.894.984
4	YUNANİSTAN	1.717.456	4	YUNANİSTAN	1.727.225
5	BULGARİSTAN	1.121.251	5	SLOVAKYA	1.525.644
6	SLOVAKYA	1.119.253	6	BULGARİSTAN	1.481.273
7	İTALYA	697.171	7	İTALYA	1.077.575
8	İSRAİL	508.780	8	HİNDİSTAN	380.463
9	BELÇİKA	434.897	9	ÇEK CUMHURİYETİ	299.185
10	ÇEK CUMHURİYETİ	428.165	10	İSRAİL	252.130
TOPLAM İTHALAT		15.704.399	TOPLAM İTHALAT		14.745.867

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya alçı levha ile çimento ve betondan eşya ihracatı 2017 yılından beri artmaktadır. 2020 yılı dünya ihracatı 14,08 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin ihracatı ise 2015 yılından 2019 yılına kadar devamlı artarak 210,8 milyon dolara ulaşmış, 2020 yılında ise yüzde 10 düşerek 189,7 milyon dolara gerilemiştir. Bu gerilemeye paralel olarak Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı da 2019 yılında yüzde 1,50'ye ulaşmış, 2020 yılında yüzde 1,35'e inmiştir.

Tablo.186 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	95,4	11.376	0,84
2016	95,8	10.874	0,88
2017	105,0	11.185	0,93
2018	142,1	13.867	1,02
2019	210,8	14.068r	1,50r
2020	189,7	14.078	1,35

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize olmuştur

Grafik.73 Türkiye'nin Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatında Payı; Yüzde

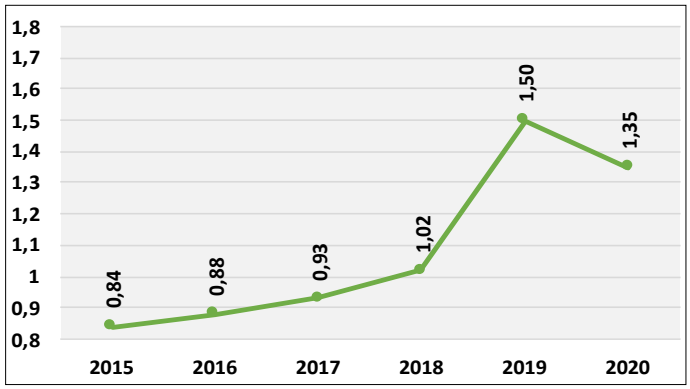

Dünya alçı levha ile çimento ve betondan eşya ihracatında ilk sırada yüzde 28 payı ve 3,98 milyar dolar ihracatı ile Çin gelmektedir. Çin'in ardından 1,3 milyar dolarlık ihracatı ile Almanya yer almakta, İspanya 3. sırada bulunmaktadır. İlk üçün ardından sıralanan ülkelerin ihracatları birbirine çok yakındır. 2020 yılında Kanada ilk 10 ülke içinde yer bulamazken Meksika 10. sırada yer almıştır. Türkiye ihracat yapan ülkeler arasında 16. sırada bulunmaktadır.

Tablo.187 Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	3.652.432.000	1	ÇİN	3.976.841.000
2	ALMANYA	1.281.468.834	2	ALMANYA	1.298.265.000
3	İSPANYA	883.651.000	3	İSPANYA	806.669.000
4	ABD	552.545.361	4	BELÇİKA	566.779.000
5	BELÇİKA	592.126.931	5	MALEZYA	533.014.000
6	HOLLANDA	468.749.000	6	ABD	519.687.000
7	İTALYA	466.549.947	7	POLONYA	479.172.000
8	POLONYA	470.899.841	8	İTALYA	440.858.000
9	MALEZYA	567.648.000	9	HOLLANDA	381.749.000
10	KANADA	380.262.979	10	MEKSİKA	346.041.000
14	TÜRKİYE	210.804.735	16	TÜRKİYE	189.710.253
TOPLAM İHRACAT		14.067.610.000r	TOPLAM İHRACAT		14.078.392.740

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize olmuştur

Dünya alçı levha ile çimento ve betondan eşya ithalatında ilk sırada yüzde 20,7 payı ve 2,57 milyar dolar ithalatı ile ABD yer almaktadır. ABD sonrasında ilk 10 büyük ithalatçı içinde yer alan diğer tüm ülkelerin tamamı gelişmiş ülkelerdir. Türkiye dünya ithalatında 64. sırada yer almaktadır.

Tablo.188 Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	2.604.516.964	1	ABD	2.576.239.000
2	HOLLANDA	628.452.000	2	HOLLANDA	644.259.000
3	İNGİLTERE	607.310.963	3	FRANSA	579.121.000
4	KANADA	574.025.914	4	KANADA	561.411.000
5	FRANSA	557.967.000	5	ALMANYA	491.899.000
6	ALMANYA	485.540.822	6	İNGİLTERE	476.656.000
7	SİNGAPUR	470.903.000	7	SİNGAPUR	409.924.000
8	İSVİÇRE	348.123.968	8	İSVİÇRE	358.820.000
9	İSVEÇ	334.825.547	9	İSVEÇ	325.806.000
10	AVUSTRALYA	313.809.000	10	AVUSTRALYA	278.715.000
78	TÜRKİYE	15.704.399	64	TÜRKİYE	14.745.867
TOPLAM İTHALAT		12.251.768.000r	TOPLAM İTHALAT		12.405.348.884

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize olmuştur

ÖZEL BÖLÜM: HAZIR BETON

İnşaat malzemeleri sanayisinde teknolojik gelişmeler ve yapı kimyasallarındaki ilerlemeler ile malzemelerin kullanımı da değişim göstermekte ve yeni ürünler öne çıkmaktadır. Bu ürünlerin biri de mineral esaslı ürünler içinde yer alan hazır betondur. Hazır beton inşaat sektöründe artan kullanımı ile önemli bir sanayi haline gelmiştir. Bu nedenle alçı levha ile çimento ve betondan eşyalar başlığı altında özel bölüm içinde değerlendirilmektedir.

Hazır beton ürünü iki saat içerisinde tüketilmesi gereken bir üründür ve hazırlığı da çok kısa sürede gerçekleşmektedir. Bu nedenle büyük ölçüde yerel pazarda kullanılmaktadır. Üretim tesisi kurulması oldukça kolaydır. Belli bir kapasitenin altında ÇED Ön Raporu da aranmamaktadır. Sanayi bölgelerinde kurulabileceği gibi kentsel gelişim alanlarına, proje bölgelerinde ve hatta bina şantiyelerinin içine beton tesisleri kurulabilmektedir. Bu tesislerin mobil versiyonları da bulunmakta ve çekici kamyon arkasında getirilerek saatler içerisinde kurulabilmektedir.

Türkiye'de inşaat sektöründe özellikle 2010 yılından sonra yaşanan hızlı büyüme, büyük alt yapı projeleri ve mega projeler ile hazır beton kullanımına yönelik talep de önemli ölçüde artmıştır. Yüksek binaların yapımının artması ve beton standartlarının artırılması da hazır beton talebini desteklemiştir.

Bu çerçevede Türkiye'de hazır beton üretimi yapan girişim ve tesis sayısı ile üretim kapasitesi, üretimi ve tüketimi hızlı büyüme göstermiştir. Veriler için kaynak olarak TÜİK ve Türkiye Hazır Beton Birliği istatistikleri kullanılmaktadır. 2019 yılında üretim yüzde 23 gerilemiştir. Buna göre üretim ve doğal olarak tüketim 2019 yılında 77 milyon metreküp veya 125,37 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise üretim ve tüketimde önemli bir artış yaşanmıştır. TÜİK sanayi üretim istatistiklerine göre hazır beton üretimi 2020 yılında yüzde 25,9 artmıştır. Böylece üretim 2020 yılında 157,84 milyon metreküpe yükselmiştir.

Türkiye Çin ve ABD'den sonra dünyanın 3. büyük hazır beton üreticisi ve tüketicisi konumunda bulunmaktadır. Avrupa'da da halen ilk sırada yer almaktadır.

Tablo.189 Hazır Beton Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	GİRİŞİM SAYISI	ÜRETİM m³	ÜRETİM MİLYON TON
2011	520	90.450.000	128,64
2012	540	93.050.000	140,23
2013	580	102.000.000	151,05
2014	580	107.000.000	174,16
2015	621	107.000.000	179,35
2016	570	109.000.000	179,37
2017	540	115.000.000	191,02
2018	495	100.000.000	162,82
2019	450r	77.000.000r	125,37r
2020	460	96.943.000	157,84

Kaynak: TÜİK, Türkiye Hazır Beton Birliği, r; revize edilmiştir

ÖZEL BÖLÜM: GAZBETON

Gazbeton doğal hammaddeler ve endüstriyel üretim teknolojisi ile üretilmektedir. Bir tür hafif beton olarak da bilinen gazbetonun, yaklaşık %85'ini durgun hava kabarcıklarının oluşturduğu gözenekli bir yapısı vardır. Yangın sınıfı A1'dir.

TÜİK 23.61.12.00.04 üretim NACE kodu ile gazbeton yapı elemanları istatistiklerini açıklamaktadır. Buna göre 2019 yılı verilerine göre Türkiye'de 10 gazbeton üreticisi firma bulunmaktadır. Gazbeton üretim verileri TÜİK tarafından ton olarak açıklanmaktadır ve 2019 yılında yüzde 14 düşerek 1,94 milyon tona gerilemiştir. Tüketim ise 2019 yılında yüzde 16 gerileyerek 1,82 milyon tona inmiştir.

2020 yılında gazbeton üretimi yüzde 17 artarak 2,27 milyon tona yükselmiştir. Tüketim ise yüzde 21 artarak 2,22 milyon ton olmuştur.

Tablo.190 Gazbeton Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON	TÜKETİM TON
2015	13	2.516.337	2.509.401
2016	14	2.607.049	2.568.391
2017	13	2.523.312	2.543.728
2018	10	2.260.947	2.165.224
2019	10	1.944.414	1.818.788
2020	10	2.274.000	2.215.000

Kaynak: TÜİK

ÖZEL BÖLÜM: BİMS'DEN İNŞAAT MALZEMELERİ

BİMS (pomza) endüstriyel bir hammadde olarak birçok sektörde kullanılmaktadır. Bu kullanım endüstriyel amacına göre ya ana hammadde olarak ya da katkı malzemesi biçimindedir. Pomza taşının dünyada ve Türkiye'de en yaygın kullanım alanı inşaat sektörüdür. Pomza, inşaat sektöründe kullanılacak ana materyallerde teknik açıdan genellikle aranılan birçok teknolojik özelliklere sahip olması nedeniyle, yapı malzemesi olarak kullanılan doğal bir malzemedir. Doğal bir malzeme oluşu, kimyasal tepkimesiz, yanmaz, gözenekli olması nedeniyle hafif, atmosferik ortam koşullarına karşı dayanıklı olması bu özellikler arasında yer almaktadır.

İnşaat sektöründe son yıllarda hafif yapı malzemelerine verilen önemin giderek artmasıyla birlikte, hammadde tüketiminde pomza taşının yapı malzemesi olarak kullanımı da giderek yaygınlaşmaktadır. Türkiye'de 2020 yılı itibarıyla BİMS'den inşaat elemanı üreten 22 firma bulunmaktadır. Üretim 2020 yılı itibarıyla 2.710.000 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.191 BİMS'den İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	25	2.880.352
2017	23	3.413.224
2018	21	3.112.352
2019	22r	2.880.000
2020	22	2.710.000

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye, 2020 yılında 24,83 milyon dolar tutarında 445.220 ton BİMS'den inşaat elemanı ihracatı gerçekleştirmiştir. En çok ihracat yapılan ilk 3 pazar Pakistan, Bangladeş ve Çin olmuştur.

Tablo.192 BİMS'den İnşaat Malzemeleri İhracatı 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	BANGLADEŞ	5.943.992	1	PAKİSTAN	5.714.242
2	PAKİSTAN	4.831.172	2	BANGLADEŞ	5.699.173
3	ÇİN	4.325.402	3	ÇİN	5.131.361
4	MISIR	1.230.096	4	MISIR	1.342.510
5	VİETNAM	874.126	5	VİETNAM	903.623
6	BAE	744.176	6	TUNUS	601.044
7	TUNUS	617.312	7	LİBYA	386.895
8	SRİ LANKA	460.018	8	BAE	379.150
9	İSRAİL	372.308	9	SUUDİ ARABİSTAN	378.086
10	FAS	362.095	10	SRİLANKA	325.519
TOPLAM İHRACAT		**22.875.883**	**TOPLAM İHRACAT**		**24.825.535**

Kaynak: TÜİK

TUĞLA VE KİREMİT

Tuğla başlığı altında inşaat tuğlaları ateşe dayanıklı olmayan kilden (silisli fosil unlarından veya silisli topraklardan olanlar hariç), kaba tuğlalar, putrel üstü tuğla vb. eşya (asmolen dahil) (adi topraktan olan), ateşe dayanıksız kilden ile kaba tuğlalar, putrel üstü tuğla vb. eşya (diğer seramik maddeden), ateşe dayanıksız kilden yer almaktadır.

Kiremit başlığı altında ateşe dayanıklı olmayan kilden kiremitler, mahya ve köşe kaplamaları (düz kiremit), inşaat ürünleri, ateşe dayanıklı olmayan kilden (baca şapkaları, baca boruları, baca astarları ve baca gazı blokları, mimari süsler, havalandırma ızgaraları, kil latalar dahil; borular, oluklar, vb. hariç) bulunmaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Yıllar itibarıyla tuğla ve kiremit sanayisinde yer alan girişim sayıları aşağıda sunulmaktadır. Tuğla sanayisinde 2020 yılında 205, kiremit sanayisinde ise 45 üretici firma bulunmaktadır. Her iki sanayide de girişim sayıları son yıllarda düşüş göstermiştir.

Tablo.193 Tuğla ve Kiremit Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI TUĞLA	FİRMA SAYISI KİREMİT
2016	274r	65r
2017	268r	56r
2018	239r	52r
2019	206r	45r
2020	205	45

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Tablo.194 Tuğla ve Kiremit Üretim Göstergeleri

ÜRÜN	2016	2017	2018	2019	2020
İnşaat Tuğlaları (Bin m³)	36.156r	57.581r	34.715r	24.419r	24.565
Kaba Tuğla (Adi Topraktan, Asmolen) (Ton)	1.242.187r	1.336.356r	1.378.122r	683.832r	738.539
Düz Kiremit (Adet)	299.568.477	193.665.866	325.518.133	239.175.275r	241.088.677
Baca Şapkaları Blokları Kilden (Ton)	66.027r	58.802r	79.078r	41.173r	42.040

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İnşaat tuğlalarının üretimi 2020 yılında yüzde 0,6 artmış ve 24.565 bin metreküp olarak gerçekleşmiştir. Kaba tuğla üretiminde ise yüzde 8,0 artış olmuş ve üretim 2020 yılında 738.539 ton olmuştur.

Kiremit sanayisinde 2019 yılında 239,2 milyon adet olan düz kiremit üretimi 2020 yılında yüzde 0,8 artarak 241,09 milyona adete yükselmiştir. Kilden baca şapkaları ve blokları üretimi de yıllar itibarıyla gerileme eğilimi içindedir. Üretim 2020 yılında ise yüzde 2,1 artmış ve 42.040 ton olarak gerçekleşmiştir.

Dış Ticaret

Türkiye'nin tuğla ve kiremit ihracatı miktar olarak 2016 yılından bu yana 2 kat artarak 2020 yılında 41.417 olarak gerçekleşmiştir. Değer olarak aynı dönemde ihracat yüzde 40 artarak 8,6 milyon dolara yükselmiştir. 2020 yılında tuğla ve kiremit ihracat birim fiyatı 0,21 dolar/kg'dır.

Tablo.195 Tuğla ve Kiremit İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	22.547	6,1	0,27
2017	28.442	7,6	0,27
2018	42.110	8,1	0,19
2019	41.309	7,7	0,19
2020	41.417	8,6	0,21

Kaynak: TÜİK

Türkiye giderek gerileyen, sınırlı ölçüde tuğla ve kiremit ithalatı yapmaktadır. İthalat 2020 yılında 1.762 tona gerilemiştir. Değer olarak ise 0,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatı ise 2020 yılında artarak 0,53 dolar/kg olmuştur. İthalat birim fiyatı 2020 yılında ihracat birim fiyatının 2,5 katı üzerine çıkmıştır.

Tablo.196 Tuğla ve Kiremit İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	6.244	1,8	0,28
2017	3.918	1,4	0,35
2018	3.693	1,1	0,31
2019	2.844	0,9	0,31
2020	1.762	0,9	0,53

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin tuğla ve kiremit ihracatında ilk sırayı yüzde 65 payı ile İngiltere almaktadır. İngiltere'ye 2020 yılında 5,63 milyon dolar ihracat yapılmıştır. İlk 10 pazarda yer alan diğer ülkelere yapılan ihracat göreceli olarak daha düşüktür ve birbirine yakındır. Taşıma zorluklarının getirdiği kısıtlar nedeni ile ihracat pazarlarımız yakın ve komşu ülkelerdir.

Tablo.197 Türkiye'nin Tuğla ve Kiremit İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	5.505.193	1	İNGİLTERE	5.633.662
2	KKTC	513.707	2	İSRAİL	435.059
3	İSRAİL	199.362	3	HOLLANDA	337.493
4	BULGARİSTAN	191.642	4	KKTC	318.436
5	AZERBAYCAN	160.781	5	BELÇİKA	288.482
6	IRAK	149.359	6	IRAK	249.875
7	GÜRCİSTAN	124.054	7	FRANSA	227.484
8	SUUDİ ARABİSTAN	75.621	8	AZERBAYCAN	164.311
9	BAE	71.170	9	KARADAĞ	115.467
10	SURİYE	41.365	10	RUSYA	89.824
TOPLAM İHRACAT		**7.689.349**	**TOPLAM İHRACAT**		**8.595.428**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin tuğla ve kiremit ithalatı yaptığı ilk 3 ülke Almanya, Çin ve Belçika'dır. İlk üç ülkeden yapılan ithalat toplam tuğla ve kiremit ithalatının yüzde 80'ini oluşturmaktadır. Almanya'dan yapılan ithalat yüzde 287 artarak 304 bin dolar olmuştur. Farklı kalite ve birim fiyatlarda, çeşitli ülkelerden sınırlı ithalatlar yapıldığı görülmektedir.

Tablo.198 Türkiye'nin Tuğla ve Kiremit İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	243.286	1	ALMANYA	304.261
2	BELÇİKA	169.704	2	ÇİN	273.445
3	İTALYA	138.298	3	BELÇİKA	171.386
4	VİETNAM	105.156	4	İSPANYA	74.956
5	ALMANYA	78.590	5	ABD	47.146
6	YUNANİSTAN	72.873	6	YUNANİSTAN	36.453
7	İSPANYA	58.637	7	VİETNAM	5.974
8	G. AFRİKA CUM	6.003	8	SIRBİSTAN	5.351
9	SIRBİSTAN	2.132	9	MACARİSTAN	4.602
10	İSVİÇRE	1.561	10	İTALYA	4.330
TOPLAM İTHALAT		**878.206**	**TOPLAM İTHALAT**		**931.326**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya tuğla ve kiremit ihracatı 2020 yılında değer olarak yüzde 16 artarak 2,55 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye de ihracatını yüzde 11,6 artırmıştır. Türkiye'nin dünya tuğla ve kiremit ihracatı içindeki payı 2018 yılında yüzde 0,44'e kadar çıktıktan sonra 2019 yılında yüzde 0,35'e, 2020 yılında da yüzde 0,34'e gerilemiştir.

Tablo.199 Tuğla ve Kiremit İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	6,4	2.332	0,27
2016	6,1	1.966	0,31
2017	7,6	2.044	0,37
2018	8,1	1.855	0,44
2019	7,7	2.202r	0,35r
2020	8,6	2.552	0,34

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize olmuştur

Grafik.74 Türkiye'nin Dünya Tuğla ve Kiremit İhracatında Payı; Yüzde

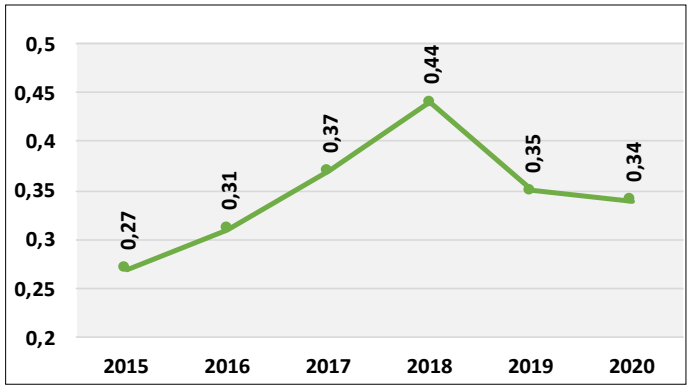

Dünya tuğla ve kiremit ihracatında ilk 2 sırayı Çin ve Almanya almaktadır. Bu iki ülkeyi diğer 8 AB ülkesi izlemektedir. Çin 945 milyon dolarlık ihracatı ile dünya tuğla ve kiremit ihracatının yüzde 37'sini yapmaktadır. 2020 yılında ilk 10 ihracatçı ülke değişmemiştir. Türkiye ihracatçı ülkeler sıralamasın da 28. sıradadır.

Tablo.200 Dünya Tuğla ve Kiremit İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	724.359.000	1	ÇİN	944.820.000
2	ALMANYA	346.822.990	2	ALMANYA	338.140.000
3	BELÇİKA	179.436.406	3	BELÇİKA	193.121.000
4	HOLLANDA	178.770.000	4	HOLLANDA	168.184.000
5	FRANSA	86.221.000	5	FRANSA	91.208.000
6	İSPANYA	71.418.000	6	İSPANYA	73.262.000
7	DANİMARKA	66.495.328	7	DANİMARKA	58.123.000
8	SIRBİSTAN	57.265.994	8	SIRBİSTAN	50.546.000
9	MACARİSTAN	45.801.349	9	İTALYA	48.515.000
10	İTALYA	41.854.784		MACARİSTAN	47.379.000
32	TÜRKİYE	7.689.349	28	TÜRKİYE	8.595.428
TOPLAM İHRACAT		**2.201.627.000r**	**TOPLAM İHRACAT**		**2.551.751.032**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize olmuştur

Dünya tuğla ve kiremit ithalatında ilk sırayı İngiltere almaktadır. İngiltere ithalatı yüzde 16,5 azalarak 188,5 milyon dolara düşmesine rağmen en büyük pazardır. İlk sırada yer alan İngiltere'yi çok sayıda Avrupa ülkesi ve ABD birbirine yakın ithalatlar ile izlemektedir. Romanya ve Rusya da ilk 10 büyük ithalatçı içinde sıralanmaktadır. Türkiye ithalatçı ülkeler arasında 68.sırada bulunmaktadır.

Tablo.201 Dünya Tuğla ve Kiremit İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	225.873.299	1	İNGİLTERE	188.501.000
2	POLONYA	90.478.837	2	HOLLANDA	94.647.000
3	ABD	83.123.407	3	BELÇİKA	89.078.000
4	HOLLANDA	76.654.000	4	POLONYA	87.674.000
5	ALMANYA	73.101.070	5	ALMANYA	87.531.000
6	BELÇİKA	71.146.772	6	ABD	73.762.000
7	ROMANYA	53.659.382	7	ROMANYA	59.113.000
8	FRANSA	49.617.000	8	FRANSA	49.195.000
9	AVUSTURYA	40.391.000	9	AVUSTURYA	45.468.000
10	RUSYA	37.071.000	10	RUSYA	43.963.000
111	TÜRKİYE	878.206	68	TÜRKİYE	931.326
TOPLAM İTHALAT		1.770.672.000r	TOPLAM İTHALAT		1.673.466.095

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize olmuştur

SERAMİK KAPLAMA

Girişim Sayısı ve Üretim

Seramik kaplama sanayisi inşaat seramikleri içindeki iki büyük gruptan biri olup Türkiye'nin geleneksel üretici olduğu inşaat malzemesi sanayilerinin başında gelmektedir. Seramik kaplama sanayisi hem ihracat yapmakta hem de yurtiçi ihtiyacın önemli bir bölümünü yurtiçi üretim ile karşılamaktadır. Seramik kaplama üretimi yıllar itibarıyla da kademeli bir artış göstermektedir. 2019 yılındaki gerileme ardından üretim 2020 yılında yüzde 25,4 artarak 6,18 milyon tona yükselmiştir. Hem dış hem de iç talepte yılın ikinci yarısında görülen artış üretimi desteklemiştir.

Tablo.202 Seramik Kaplama Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON	ÜRETİM MİLYON m²
2016	49	5.344.000	334
2017	47	5.472.000	343
2018	46	5.552.000	347
2019	41r	4.928.000r	308
2020	40	6.176.000	386

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir.

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Seramik kaplama malzemeleri iç pazarı inşaat sektöründeki büyümeye paralel olarak yıllar itibarıyla sınırlı olmakla birlikte kademeli ve istikrarlı genişlemesini sürdürmüştür. Ancak iç pazarda 2019 yılında önemli bir daralma yaşanmıştır. 2020 yılında ise iç tüketim yüzde 30,5 artarak tekrar 248,8 milyon metrekareye yükselmiştir.

İç pazar tüketim rakamı içinde stoklar da bulunmaktadır. İç pazardaki tüketim verisi üretim ile ihracat ve ithalat verileriyle hesaplanmakta olup iç tüketime ayrılan miktardır. Ancak bu miktarın belli bir bölümü halen stokta olabilmektedir.

Tablo.203 Seramik Kaplama İç Pazarı; Milyon Metrekare

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	334	81	3,00	256,0
2017	343	90	1,26	254,3
2018	347	100	1,00	248,0
2019	308r	118	0,63	190,6r
2020	386	138	0,80	248,8

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye seramik kaplama ihracatında dünyada söz sahibi ülkelerden biridir ve her yıl geleneksel olarak önemli bir ihracat gerçekleştirmektedir. İhracat 2015 yılından itibaren miktar ve değer olarak artış göstermektedir. İhracat artışı 2020 yılında da sürmüştür. İhracat 2020 yılında miktar olarak yüzde 17,2 artarak 2,45 milyon tona yükselmiştir. Değer olarak ise artış yüzde 16,9 olmuş ve 776,7 milyon dolar seramik kaplama ihracatı gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatı ise 2019 yılındaki düzeyini korumuş 0,32 dolar/kg olarak kalmıştır.

Tablo.204 Seramik Kaplama İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	1.416.558	512,4	0,36
2017	1.603.208	551,4	0,34
2018	1.780.470	597,7	0,34
2019	2.090.991r	664,4	0,32
2020	2.451.573	776,7	0,32

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye çok sınırlı ölçüde seramik kaplama ithalatı yapmaktadır. Ürün kalitesi ve çeşitliliği açısından ithal ürünler çok az tercih edilmekte ve fiyat avantajlı ürünler ise kaliteleri nedeniyle daha az tercih edilmektedirler. Seramik kaplama ithalatı 2020 yılında 13.191 ton ve değer olarak ise 16,2 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatları ise artarak 1,23 dolar/kg'a yükselmiştir.

Tablo.205 Seramik Kaplama İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	60.796	65,1	1,07
2017	25.170	32,7	1,30
2018	16.910	18,1	1,07
2019	10.438	11,4	1,09
2020	13.191	16,2	1,23

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye seramik kaplama ihracatı ağırlıklı olarak gelişmiş ülkelere yapılmaktadır. 2019 ve 2020 yıllarında en çok ihracat yapılan ülke ABD'dir. ABD'ye yapılan ihracat 2019 yılında yüzde 47, 2020 yılında ise yüzde 43,5 artarak 133,7 milyon dolara yükselmiştir. İki sene içerisinde ABD'ye yapılan ihracat iki kat artmıştır. 2. sırada yer alan Almanya'ya yapılan ihracat da yüzde 25 artarak 115,2 milyon dolara yükselmiştir. En çok ihracat yapılan ülkelerden İngiltere, İsrail, Fransa, Kanada, Belçika, Hollanda ve Romanya'ya gerçekleştirilen ihracat değer olarak artmıştır. İlk 10 ülke pazarımıza Gürcistan dahil olmuş, Irak ilk 10 ülkenin haricinde kalmıştır.

Tablo.206 Türkiye'nin Seramik Kaplama İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	93.183.059	1	ABD	133.738.999
2	ALMANYA	92.238.585	2	ALMANYA	115.181.294
3	İSRAİL	67.195.579	3	İNGİLTERE	80.614.043
4	İNGİLTERE	65.286.464	4	İSRAİL	73.815.396
5	FRANSA	28.195.253	5	FRANSA	31.246.522
6	KANADA	22.606.920	6	KANADA	29.839.413
7	ROMANYA	19.098.863	7	BELÇİKA	27.425.206
8	BELÇİKA	18.269.827	8	HOLLANDA	21.540.571
9	HOLLANDA	17.110.859	9	ROMANYA	19.768.775
10	IRAK	13.646.591	10	GÜRCİSTAN	12.982.115
TOPLAM İHRACAT		**664.372.983r**	**TOPLAM İHRACAT**		**776.690.139**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize olmuştur

Türkiye sınırlı ölçüde seramik kaplama ithalatı yapmaktadır. 2020 yılında ithalatta ilk 3 sırayı geleneksel üretici ve ihracatçı ülkeler olan İtalya, İspanya ve Almanya almaktadır. Bu üç ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın yaklaşık yüzde 90'ıdır. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı ülke arasında bulunan Mısır ve Hollanda'nın yerini 2020 yılında Suudi Arabistan ve İsrail almıştır.

Tablo.207 Türkiye'nin Seramik Kaplama İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İTALYA	4.375.871	1	İTALYA	7.089.619
2	İSPANYA	4.295.597	2	İSPANYA	5.937.346
3	MISIR	788.880	3	ALMANYA	1.390.680
4	ALMANYA	585.977	4	HİNDİSTAN	908.708
5	ÇİN	527.562	5	ÇİN	398.389
6	ABD	377.403	6	BAE	174.945
7	HİNDİSTAN	344.755	7	ABD	129.850
8	İNGİLTERE	180.340	8	SUUDİ ARABİSTAN	69.547
9	BAE	139.263	9	İNGİLTERE	22.705
10	HOLLANDA	135.838	10	İSRAİL	20.494
TOPLAM İTHALAT		**11.378.912**	**TOPLAM İTHALAT**		**16.249.431**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya seramik kaplama ihracatı 2015 yılından bu yana inişli çıkışlı bir seyir izlemektedir. 2015 yılında 20,1 milyar dolar olan dünya seramik kaplama ihracatı 2020 yılında 18 milyar dolar seviyesine gerilemiştir. Dünya ihracatında yaşanan bu gerilemenin aksine Türkiye 2015 yılından bu yana ihracatını her sene arttırmayı başarmıştır.

Türkiye 2015 yılında 500,3 milyon dolar ihracat yapmışken 2020 yılında ihracat rakamını 2015 yılına göre yüzde 55 artırarak 776,7 milyon dolara çıkarmıştır. Dünya seramik kaplama ihracatı ise aynı dönemde yaklaşık yüzde 10 gerilemiştir. Buna bağlı olarak Türkiye pazar payını yüzde 2,49 seviyelerinden 2020 yılında yüzde 4,31'e çıkarmıştır. Türkiye 2020 yılında dünyanın 5. büyük seramik kaplama ihracatçısıdır.

Tablo.208 Seramik Kaplama İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	500,3	20.115	2,49
2016	512,4	17.740	2,89
2017	551,4	18.980	2,91
2018	597,7	17.404	3,43
2019	664,4	17.236r	3,85r
2020	776,7	18.021	4,31

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize olmuştur

Grafik.75 Türkiye'nin Dünya Seramik Kaplama İhracatında Payı; Yüzde

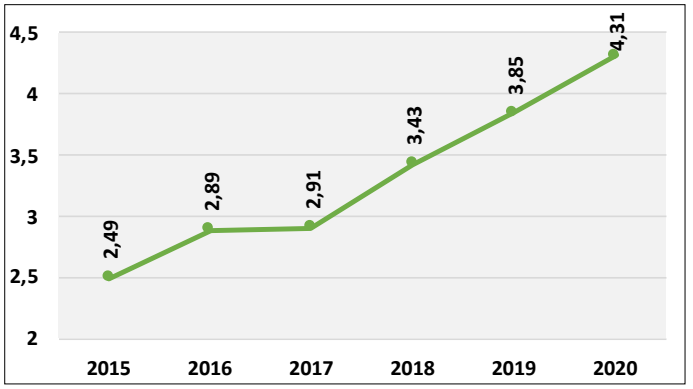

Dünya seramik kaplama ihracatında ilk sıralar İtalya ve Çin arasında her yıl değişmektedir. 2020 yılında ilk sırayı bu sefer tekrar İtalya almıştır. İtalya'nın ihracatı 2019 yılı aynı seviyede kalmış, Çin'in ihracatı ise yüzde 9,74 azalarak 4,55 milyar dolardan 4,11 milyar dolara inmiştir. Çin'in ardından İspanya, Hindistan ve Türkiye yer almaktadır. Bu üç ülkenin de ihracatı artmıştır. 2020 yılında ilk 10 ihracatçı ülke arasına Polonya ve Endonezya girmiş, Çek Cumhuriyeti ve Rusya ilk 10 ihracatçı ülke dışında kalmıştır. Türkiye 2019 yılında olduğu gibi 5.sıradaki yerini korumuştur.

Tablo.209 Dünya Seramik Kaplama İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	4.555.308.000	1	İTALYA	4.382.270.000
2	İTALYA	4.381.367.910	2	ÇİN	4.111.152.000
3	İSPANYA	3.212.043.000	3	İSPANYA	3.371.787.000
4	HİNDİSTAN	1.310.472.740	4	HİNDİSTAN	1.540.640.000
5	TÜRKİYE	664.372.983r	5	TÜRKİYE	776.690.139
6	ALMANYA	416.389.251	6	POLONYA	411.909.000
7	BREZİLYA	345.127.000	7	ALMANYA	375.654.000
8	PORTEKİZ	264.133.347	8	BREZİLYA	329.629.000
9	ÇEK CUMHURİYETİ	146.254.936	9	ENDONEZYA	267.471.000
10	RUSYA	145.670.000	10	PORTEKİZ	250.684.000
TOPLAM İHRACAT		17.235.548.000r	TOPLAM İHRACAT		18.020.730.063

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize olmuştur

Dünya seramik kaplama ithalatında ilk 3 sırayı ABD, Fransa ve Almanya almaktadır. ABD 1,87 milyar dolar ithalatı ile dünyanın en büyük ithalat pazarıdır. Fransa ve Almanya bu ülkeyi izlemektedirler. Almanya, Güney Kore, İsrail, Belçika ve Türkiye'nin ithalatı artarken ABD, Fransa, Vietnam, İngiltere, Suudi Arabistan, Rusya ve BAE'nin ithalatı azalmıştır. BAE ilk 10 ithalatçı ülke sıralamasından çıkarken 2020 yılında sıralamaya Belçika dahil olmuştur. Türkiye ithalatçı ülkeler arasında 80. sırada bulunmaktadır.

Tablo.210 Dünya Seramik Kaplama İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	2.011.527.256	1	ABD	1.875.234.000
2	FRANSA	1.038.329.000	2	FRANSA	1.027.680.000
3	ALMANYA	768.174.129	3	ALMANYA	837.556.000
4	VİETNAM	526.856.000	4	VİETNAM	499.700.000
5	SUUDİ ARABİSTAN	514.452.000	5	İNGİLTERE	421.842.000
6	İNGİLTERE	469.983.428	6	SUUDİ ARABİSTAN	385.500.000
7	RUSYA	376.775.000	7	GÜNEY KORE	360.749.000
8	GÜNEY KORE	357.001.532	8	RUSYA	351.585.000
9	BAE	306.175.000	9	İSRAİL	346.069.000
10	İSRAİL	305.369.000	10	BELÇİKA	315.300.000
129	TÜRKİYE	11.378.912	80	TÜRKİYE	16.249.431
TOPLAM İTHALAT		15.786.219.000	TOPLAM İTHALAT		13.726.891.291

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ

Girişim Sayısı ve Üretim

Türkiye inşaat seramikleri içinde yer alan seramik sağlık gereçlerinde de geleneksel üretici ve ihracatta da rekabetçi bir ülke olarak yer almaktadır. Bu çerçevede seramik sağlık gereçleri üretimi 2016 ve 2017 yıllarında kademeli artış göstermiştir. Üretim 2018 ve 2019 yıllarında daralmıştır. 2020 yılında ise üretimde yüzde 2,2 artış yaşanmıştır. Üretim 329.800 tona yükselmiştir.

Tablo.211 Seramik Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	43r	316.000
2017	47r	352.000
2018	46	350.000
2019	38r	322.700
2020	37	329.800

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Seramik sağlık gereçleri tüketimi 2016 ve 2017 yıllarında kademeli bir artış göstermiştir. Türkiye bu ürün grubunda önemli bir ihracatçı ülke olmakla birlikte, yurtiçi tüketim de büyük ölçüde yerli üretim ile karşılanmaktadır. Yurtiçi tüketim için çok düşük ithalat yapılmaktadır. 2018 ve 2019 yıllarında iç tüketim önemli ölçüde gerilemiştir. 2020 yılında ise

iç tüketim yüzde 5,0 artarak 167.211 tona yükselmiştir. İç pazar tüketim rakamı içinde stoklar da bulunmaktadır. İç pazardaki tüketim verisi üretim ile ihracat ve ithalat verileriyle hesaplanmakta olup iç tüketime ayrılan miktardır. Ancak bu miktarın belli bir bölümü halen stokta olabilmektedir.

Tablo.212 Seramik Sağlık Gereçleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	316.000	128.414	1.968	189.554
2017	352.000	140.774	2.135	213.361
2018	350.000	154.362	2.451	198.089
2019	322.700	164.856	1.435	159.255
2020	329.800	164.750	2.161	167.211

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye seramik sağlık gereçleri ihracatında dünyanın önemli ve rekabetçi ülkelerinden biridir. Üretim kapasitesinin önemli bir bölümü ihracata yönelik olarak faaliyet göstermektedir. İhracat 2015-2019 yılları arasında artış trendinde iken 2020 yılı küresel pandemi nedeni ile oldukça zorlu bir yıl olarak geçmiş ihracat pazarlarına ulaşabilmek, navlun fiyatları ve konteyner bulunamaması nedeni ile hayli zorlaşmıştır. Tüm bu zorluklara rağmen seramik sağlık gereçleri ihracatı 2019 yılındaki seviyesini hemen hemen korumuştur. 2020 yılı seramik sağlık gereçleri ihracatı 164.750 ton ve 269,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Tüm olumsuzluklara ve sert pazar rekabetine rağmen ihracat birim değeri son 5 senede hemen hemen değişmemiştir.

Tablo.213 Seramik Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	128.414	211,8	1,65
2017	140.774	230,8	1,64
2018	154.362	258,5	1,67
2019	164.856r	271,2	1,65r
2020	164.750	269,2	1,63

Kaynak: TÜİK, r; revize olmuştur

Türkiye seramik sağlık gereçleri ürünlerinde çok sınırlı ölçüde ithalat yapmaktadır. İthalat 2020 yılında artarak miktar olarak 2.161 ton ve değer olarak 6,3 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatı ise 2,90 dolar/kg'a düşmüştür.

Tablo.214 Seramik Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	1.968	7,2	3,65
2017	2.135	7,1	3,36
2018	2.451	6,3	2,57
2019	1.435	4,5	3,16r
2020	2.161	6,3	2,90

Kaynak: TÜİK, r; revize olmuştur

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin seramik sağlık gereçleri ihracatında ilk 10 içinde ve ilk sıralarda büyük ölçüde gelişmiş ülkeler yer almaktadır. İhracatta ilk sırada dünyanın önemli ihracatçı ülkelerinden Almanya yer almaktadır. Fransa, İngiltere, ABD ve İtalya bu ülkeyi izlemektedirler. İsrail gelişen bir pazarımız olarak ihracatta 6. sırada yer almıştır. İlk 10 ihracat pazarımız sıralamasında İsveç'in yerini Çek Cumhuriyeti yer almıştır. İngiltere, İtalya ve Hollanda haricinde tüm ülkelere ihracat artmıştır.

Tablo.215 Türkiye'nin Seramik Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	42.561.128	1	ALMANYA	46.291.458
2	FRANSA	35.667.150	2	FRANSA	36.534.081
3	İNGİLTERE	22.630.079	3	İNGİLTERE	20.561.452
4	İTALYA	15.919.085	4	ABD	15.710.706
5	ABD	15.495.814	5	İTALYA	14.771.411
6	İSRAİL	9.941.785	6	İSRAİL	11.184.868
7	İSPANYA	6.746.062	7	İSPANYA	7.155.378
8	HOLLANDA	6.410.758	8	POLONYA	6.533.912
9	İSVEÇ	6.382.832	9	HOLLANDA	6.013.414
10	POLONYA	6.326.413	10	ÇEK CUMHURİYETİ	5.731.075
TOPLAM İHRACAT		**271.190.392r**	**TOPLAM İHRACAT**		**269.225.262**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize olmuştur

Türkiye sınırlı ölçüde gerçekleştirdiği seramik sağlık gereçleri ithalatının yaklaşık yarısını 2020 yılında üç ülkeden; Çin, Almanya ve İtalya'dan yapmaya devam etmektedir. Diğer iki ithalatçı ülke ise 2019 yılında olduğu gibi Rusya ve Hindistan'dır. İlk 10 içinde sıralanan diğer ülkelerden yapılan ithalat ise oldukça düşük gerçekleşmektedir. Polonya'dan yapılan ithalat artmıştır ve Çek Cumhuriyeti'nin yerini alarak ilk 10 içine girmiştir.

Tablo.216 Türkiye'nin Seramik Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	944.585	1	ÇİN	1.297.604
2	ALMANYA	746.427	2	ALMANYA	1.156.425
3	İTALYA	649.926	3	İTALYA	621.411
4	RUSYA	492.817	4	RUSYA	576.433
5	HİNDİSTAN	319.836	5	HİNDİSTAN	345.914
6	MACARİSTAN	156.514	6	MISIR	306.816
7	FRANSA	137.730	7	POLONYA	233.131
8	ÇEK CUMHURİYETİ	99.855	8	FRANSA	207.153
9	MISIR	88.093	9	İSVİÇRE	159.272
10	İSVİÇRE	87.759	10	MACARİSTAN	143.072
TOPLAM İTHALAT		4.537.900	TOPLAM İTHALAT		6.264.612

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya seramik sağlık gereçleri ihracatı 2020 yılında küresel koşullardaki bozulmaya rağmen 12,66 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Türkiye'nin seramik sağlık gereçleri ihracatı da 2015-2019 yılları arasında ciddi oranda artmış 2020 yılında 269,2 milyon dolara ulaşmıştır.

Türkiye'nin dünya seramik sağlık gereçleri ihracatındaki payı ise 2016 yılında yüzde 3,12 iken 2020 yılında yüzde 2,13'e inmiştir. Türkiye'nin pazar payı kaybında Tayland, Vietnam ve Hindistan'ın dünya pazarlarındaki paylarının artması ile Çin'in 2020 yılında yaptığı ihracat patlaması ile dünya pazarlarındaki payını bir yıl içinde yüzde 34'ten yüzde 69'a çıkarması çok etkili olmuştur.

Tablo.217 Seramik Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	198,1	8.047,7r	2,46r
2016	211,8	6.776,9r	3,12r
2017	230,8	8.098,5r	2,85r
2018	258,5	9.832,6r	2,63r
2019	271,2	11.765,5r	2,30r
2020	269,2	12.663,4	2,13

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.76 Türkiye'nin Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde

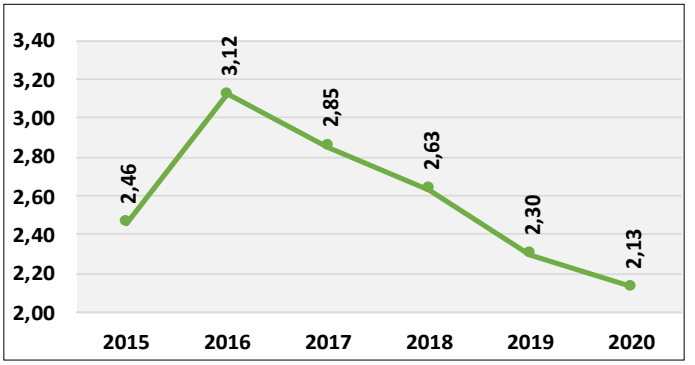

Dünya seramik sağlık gereçleri ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin 8,75 milyar dolar ihracatı ile tek başına dünya ihracatının yaklaşık yüzde 69'unu gerçekleştirmektedir. Çin bu ürün grubunda çok büyük üstünlük kurmuştur. İhracatını da 2020 yılında yüzde 120 artırmıştır. İhracatta Çin ile diğer ülkeler arasındaki fark çok açılmıştır. Çin'in ardından en çok ihracat yapan ülkeler sıralamasında Meksika, Almanya, Türkiye, İtalya, Tayland, Polonya, Vietnam, Portekiz ve Hindistan yer almaktadır. İlk 10 ihracatçı ülke 2020 yılında aynı kalmıştır. Türkiye uzun yıllar sonra İtalya'yı geçerek 4. sıraya yükselmiştir.

Tablo.218 Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	3.984.884.000	1	ÇİN	8.756.132.000
2	MEKSİKA	471.266.367	2	MEKSİKA	480.108.000
3	ALMANYA	457.207.745	3	ALMANYA	458.848.000
4	İTALYA	277.520.547	4	TÜRKİYE	269.225.262
5	TÜRKİYE	271.190.392r	5	İTALYA	257.829.000
6	TAYLAND	204.735.000	6	TAYLAND	206.306.000
7	POLONYA	158.762.635	7	POLONYA	186.594.000
8	VİETNAM	154.756.000	8	VİETNAM	169.400.000
9	PORTEKİZ	154.518.356	9	PORTEKİZ	134.214.000
10	HİNDİSTAN	139.845.951	10	HİNDİSTAN	130.676.000
TOPLAM İHRACAT		11.765.516.000r	TOPLAM İHRACAT		12.663.390.378

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize olmuştur

Dünya seramik sağlık gereçleri ithalatında ilk sırayı ABD almaya devam etmektedir. ABD'nin 2020 yılı ithalatı 2019 ile aynı kalarak 1,39 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İkinci sırada Almanya bulunmaktadır. ABD, Almanya ve Kanada haricinde ilk 10 ülke içinde alan ülkelerin ihracatı düşmüştür. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı ülke arasında bulunan İtalya yerini Hollanda'ya bırakmıştır. Türkiye seramik sağlık gereçleri dünya ithalatçı ülkeler sıralamasında 71. sırada yer almaktadır.

Tablo.219 Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	1.387.507.368	1	ABD	1.388.744.000
2	ALMANYA	425.084.025	2	ALMANYA	440.626.000
3	VİETNAM	387.983.000	3	VİETNAM	341.424.000
4	BAE	332.611.000	4	FRANSA	305.514.000
5	FRANSA	313.691.000	5	BAE	266.088.000
6	İNGİLTERE	306.150.004	6	İNGİLTERE	242.205.000
7	KANADA	220.870.535	7	KANADA	224.164.000
8	İSPANYA	195.212.000	8	İSPANYA	168.011.000
9	GÜNEY KORE	155.232.145	9	GÜNEY KORE	140.964.000
10	İTALYA	139.576.159	10	HOLLANDA	140.387.000
118	TÜRKİYE	4.537.900	71	TÜRKİYE	6.264.612
TOPLAM İTHALAT		6.493.822.312r	TOPLAM İTHALAT		6.096.786.198

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize olmuştur

İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)

Cam sektöründe üretilen ürünler başta inşaat sektörü ve yapılarda olmak üzere, ulaştırma araçlarında, mobilyalarda ve sanayi ürünleri gibi alanlarda kullanılmaktadır. Bu çerçevede inşaat sektöründe kullanılan camlar tasnif edilerek inşaat camları olarak tanımlanmaktadır.

İnşaat camları kapsamında aşağıdaki ürünler yer almaktadır;

- Dökülmüş, haddelenmiş, çekilmiş veya üflenmiş, levha halinde (başka şekilde işlenmemiş) camlar,
- Float cam ve yüzeyi cilalanmış veya parlatılmış cam, levha halinde (başka şekilde işlenmemiş),
- Diğer cam aynalar (çerçeveli olsun veya olmasın),
- Sertleştirilmiş (temperlenmiş) emniyet camları,
- Lamine edilmiş emniyet camları,
- Levha şeklinde, kavislendirilmiş, kenarları işlenmiş, gravür yapılmış, delinmiş, sırlanmış veya başka bir şekilde işlenmiş, fakat çerçevelenmemiş veya monte edilmemiş camlar.

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaat camları sanayisinde girişim sayıları ve üretim değerleri Tablo.220 ve 221'de sunulmaktadır. TÜİK tarafından açıklanan üretim verileri ve girişim sayıları en son 2019 yılına aittir. Bununla birlikte verilere ilişkin olarak birtakım kısıtlar bulunmaktadır. Bazı ürünlerin üretiminde az sayıda firma olduğu için TÜİK istatistik kuralları gereği üretim büyüklüğü yayınlanmamaktadır. Farklı ürünlerin üretim büyüklükleri ton ve metrekare olarak verildiği için aynı birimde toplam değere ulaşmak zor olmaktadır.

Tablo.220 İnşaat Camları Girişim Sayıları

ÜRÜN KODU	ÜRÜN TANIMI	2016	2017	2018	2019
23.11.11	Düz Camlar	16r	15r	7r	7
23.11.12	Float Camlar	11r	9	9r	10
23.12.13.30	Çok Katlı Yalıtım Camı	177r	168r	161r	147
23.19.12	Cam Tuğlalar	7	7r	7	3
23.12.11	Şekil Verilmiş Camlar	33r	34r	36r	30
23.12.12.30	Temperlenmiş Emniyet Camı	79	81r	85r	90
23.12.12.70	Lamine Edilmiş Emniyet Camı	31r	28r	28r	32
23.12.13.90	Cam Aynalar	46r	48	44r	43

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İnşaat sektöründe kullanılan düz camların üretimi ile ilgili sağlıklı veri bulunmamaktadır. En büyük üretici firma toplam düz cam pazarına ve kendi üretimine ilişkin veri açıklamakla birlikte bunların içinden inşaat camları için ayrıca veriye ihtiyaç duyulmaktadır.

Tablo.221 İnşaat Camları Üretim

ÜRÜN KODU	ÜRÜN TANIMI	BİRİM	2016	2017	2018	2019
23.11.11	İnşaat Düz Camları	Ton	-	-	-	-
23.11.12	Float Camlar	m^2	5.765.043	23.559.117	19.318.380	19.140.120
23.12.13.30	Çok Katlı Yalıtım Camı	m^2	18.483.573	20.140.470	18.971.710	13.903.558
23.19.12	Cam Tuğlalar	Ton	5.068	4.153	4.985	2.077
23.12.11	Şekil Verilmiş Camlar	Ton	88.395r	108.901r	113.450r	121.744
23.12.12.30	Temperlenmiş Emniyet Camı	m^2	19.399.054	23.071.908	23.165.252	25.685.348
23.12.12.70	Lamine Edilmiş Emniyet Camı	m^2	5.113.169	3.808.347r	4.299.612r	5.772.121
23.12.13.90	Cam Aynalar	Ton	58.140	65.598	115.471r	94.225

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

İnşaat camları göstergeleri ve değerlendirmeleri Tablo.222'de kapsamı verilen tüm ürünleri kapsamaktadır. Buna göre Türkiye'nin inşaat camları ihracatı miktar olarak 2016, 2017 ve 2019 yıllarında artarken 2018 ve 2020 yıllarında düşmüştür.

Değer olarak Türkiye inşaat camları ihracatı 2016-2019 yılları arasında her yıl artmış, 2020 yılında yaşanan küresel pandemiye bağlı olarak ihracat pazarlarına erişim zorlukları ortaya çıkınca ihracat bir önceki yıla göre yüzde 9,6 düşerek 319,8 milyon dolara, miktar olarak da yüzde 31,9 azalarak 386.115 tona gerilemiştir.

2020 yılı ihracat birim fiyatı ise yüzde 33,9 artarak 0,83 dolar/kg'a yükselmiştir. Bu yükselişte ham madde fiyatlarındaki artış önemli olmuştur.

Tablo.222 İnşaat Camları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	321.846	241,0	0,75
2017	401.741	278,1	0,69
2018	375.956	290,4	0,77
2019	567.497r	353,6	0,62
2020	386.115	319,8	0,83

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye önemli bir üretici ve ihracatçı ülke olmakla birlikte yüksek miktarda inşaat camları ithalatı da yapmaktadır. İthalat daha çok fiyat avantajı nedeniyle yapılmaktadır. Bununla birlikte ithalat 2018 ve 2019 yıllarına döviz kurlarının artışı ve fiyat avantajının azalması ile miktar olarak oldukça gerilemiştir. Korunma önlemleri de ithalatı sınırlamıştır.

İthalat 2020 yılında miktar olarak yüzde 26 artarak 373.767 tona yükselmiştir. Değer olarak da yüzde 22,7 artış gösteren inşaat camları ithalatı 222,8 milyon dolara yükselmiştir İthalat birim fiyatları ise son üç yıldır aynı seviyede kalmıştır.

Tablo.223 İnşaat Camları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	474.159	237,7	0,50
2017	427.143	239,2	0,56
2018	327.491	204,8	0,62
2019	296.418	181,6	0,61
2020	373.767	222,8	0,60

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye inşaat camları ihracatını büyük ölçüde Avrupa ülkeleri ile yakın ve komşu ülkelere yapmaktadır. 2020 yılında en çok inşaat camı ihracatı yaptığımız ülke İsrail olmuştur. İsrail'e yapılan ihracat yüzde 39,2 artarak 37,9 milyon dolara yükselmiştir. İsrail'in ardından en çok ihracat yaptığımız ülke Almanya'dır. 2019 yılında en çok ihracat yapılan ilk 10 ülke arasında yer alan Güney Kore'nin yerini Belçika almıştır. İspanya ve Bulgaristan'a gerçekleştirilen ihracat oldukça düşmüştür. Diğer ülkelere yapılan ihracat 2019 yılı ihracatı ile hemen hemen aynı seviyelerdedir.

Tablo.224 Türkiye'nin İnşaat Camları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	29.021.661	1	İSRAİL	37.938.037
2	İSRAİL	27.247.903	2	ALMANYA	32.253.550
3	İSPANYA	23.707.814	3	ROMANYA	16.220.683
4	BULGARİSTAN	23.752.086	4	İNGİLTERE	15.749.447
5	İTALYA	15.635.459	5	İTALYA	15.581.596
6	ROMANYA	15.997.518	6	BULGARİSTAN	15.479.851
7	İNGİLTERE	15.452.399	7	POLONYA	12.852.424
8	GÜNEY KORE	14.279.063	8	İSPANYA	12.697.496
9	POLONYA	10.791.687	9	BELÇİKA	11.966.611
10	ABD	10.537.236	10	ABD	11.929.829
TOPLAM İHRACAT		**353.638.521r**	**TOPLAM İHRACAT**		**319.804.659**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin en çok inşaat camı ithal ettiği ülke Çin'dir. Çin'den yapılan ithalat geçen sene ile aynıdır. Çin'in ardından en çok ithalat yapılan ülke Almanya'dır. Almanya'dan ithalat yüzde 23,7 artarak 33 milyon dolara yükselmiştir. İthalatın arttığı bir diğer ülke Bulgaristan'dır. Bulgaristan'dan gerçekleşen ithalat yaklaşık 2 kat artış göstermiştir. İtalya, Rusya ve Malezya'dan gerçekleşen ithalat da yükselmiştir. Buna mukabil İran ve Fransa'dan yapılan ithalat gerilemiştir. Çin'den daha çok fiyat avantajlı ürünler gelmektedir. Almanya'dan ise daha çok nitelikli camlar gelmektedir. 9. sıraya inen İran'dan da fiyat avantajı olan ürünler gelmektedir. Belçika, Fransa ve Bulgaristan'dan yapılan ithalat yerli büyük üreticinin bu ülkede yer alan tesislerinden getirilen ürünlerdir. 2019 yılında ilk 10 sıralamasında ithalat yaptığımız ülkeler arasında yer alan Romanya'nın yerini Suudi Arabistan almıştır.

Tablo.225 Türkiye'nin İnşaat Camları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	34.789.968	1	ÇİN	34.783.826
2	ALMANYA	26.729.545	2	ALMANYA	33.064.894
3	İRAN	20.179.496	3	BULGARİSTAN	24.363.648
4	BELÇİKA	18.910.609	4	İTALYA	18.707.970
5	FRANSA	15.138.305	5	BELÇİKA	17.061.159
6	BULGARİSTAN	12.409.068	6	RUSYA	15.765.663
7	RUSYA	10.525.460	7	MALEZYA	14.061.954
8	İTALYA	7.739.893	8	FRANSA	13.904.715
9	ROMANYA	4.074.849	9	İRAN	8.286.772
10	MALEZYA	3.397.041	10	SUUDİ ARABİSTAN	7.192.794
TOPLAM İTHALAT		**181.649.192r**	**TOPLAM İTHALAT**		**222.839.615**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya inşaat camları ihracatı 2015-2020 yılları arasında her sene artmıştır. Türkiye'nin ihracatı da dünyaya paralel olarak 2019 yılına kadar yükselmiş ancak 2020 yılında gerilemiştir. 2015 yılında 20,1 milyar dolan dünya inşaat camları ihracatı 2020 yılında 25,2 milyar dolara ulaşmıştır. Türkiye'nin inşaat camı ihracatı 2019 yılına kadar dünya ihracatından daha hızlı artmış 2015 yılında yüzde 1,14 olan dünya ihracatı içindeki payı 2019 yılında yüzde 1,43'e çıkmıştır.

2020 yılında ise Türkiye, dünya inşaat camları ihracatçı ülkeler arasında yüzde 1,27 payı ile 15. sırada yer almaktadır.

Tablo.226 Türkiye'nin İnşaat Camları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	230,1	20.144	1,14
2016	241,0	21.474	1,12
2017	278,1	22.180	1,25
2018	290,4	23.816	1,22
2019	353,6	24.734	1,43
2020	319,8	25.245	1,27

Kaynak: TÜİK

Grafik.77 Türkiye'nin Dünya İnşaat Camları İhracatında Payı; Yüzde

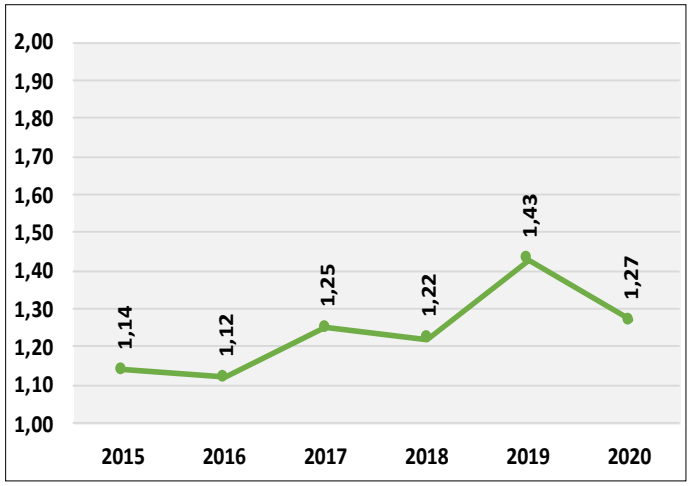

Dünya inşaat camları ihracatında ilk sırayı 7,64 milyar dolar ihracatı ile Çin almaktadır. Çin dünya ihracatının tek başına yüzde 30,2'sini yapmaktadır. İkinci sırada yer alan Hong Kong'un ihracatı daha çok Çin ürünlerine aracılık şeklinde olmaktadır. Her iki ülkenin de ihracatı 2020 yılında artış göstermiştir. En çok ihracat yapan ilk 10 ülke sıralamasında 2019 yılında ilk 10 ülke içinde yer alan Belçika 2020 yılında yerini Malezya'ya bırakmıştır. Güney Kore, Tayvan, Malezya, Fransa ve Polonya'nın ihracatı artarken Almanya, Japonya, ABD ve Türkiye'nin ihracatı düşmüştür. Türkiye dünya ihracatında 15. sırada bulunmaktadır.

Tablo.227 Dünya İnşaat Camları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	6.789.644.000	1	ÇİN	7.645.749.000
2	HONG KONG	2.598.337.790	2	HONG KONG	2.816.569.000
3	ALMANYA	1.942.977.123	3	ALMANYA	1.772.461.000
4	JAPONYA	1.470.874.671	4	JAPONYA	1.455.034.000
5	BELÇİKA	1.286.507.375	5	GÜNEY KORE	1.414.401.000
6	GÜNEY KORE	1.218.330.073	6	TAYVAN	999.549.000
7	ABD	1.086.536.957	7	ABD	970.531.000
8	TAYVAN	844.125.000	8	MALEZYA	683.462.000
9	FRANSA	612.894.000	9	FRANSA	624.252.000
10	POLONYA	556.394.801	10	POLONYA	610.038.000
14	TÜRKİYE	353.638.521	15	TÜRKİYE	319.804.659
TOPLAM İHRACAT		**24.734.281.000**	**TOPLAM İHRACAT**		**25.244.667.380**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya inşaat camlarında Çin en büyük ihracatçı olduğu gibi aynı zamanda en büyük ithalatçıdır. İnşaat faaliyetlerinin hızla sürmesi, şehirleşmeye paralel olarak yüksek katlı yapıların hızla artması Çin'in inşaat camları ithalatını tırmandırmaktadır. Ancak fiili ithalatı dışında Hong Kong ile karşılıklı ticaretin de etkisi bulunmakta, Çin'in ardından dünya ihracatçı ülkeler sıralamasında olduğu gibi Hong Kong 2. sırada yer almaktadır. Hong Kong'un ithalatı da sıçrama göstermiştir. Hong Kong'ta yenileme amaçlı inşaat camı ithalatı talebi de hızla artmaktadır. ABD ise 2020 yılında 3. sıraya düşmüştür. Güney Kore, Almanya, Tayvan ve Japonya gibi önemli ihracatçılar da yine önemli ithalatçı ülkeler olarak sıralanmaktadırlar. 2020 yılında ilk 10 içine Fransa ve Malezya'nın yerine Hollanda ve Tayland en çok ithalat yapan ülkeler arasına girmiştir. Türkiye dünya inşaat camları ithalatında 24. sırada bulunmaktadır.

Tablo.228 Dünya İnşaat Camları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	4.643.410.000	1	ÇİN	5.041.403.000
2	ABD	2.161.067.914	2	HONG KONG	2.159.825.000
3	HONG KONG	1.689.641.643	3	ABD	2.060.953.000
4	GÜNEY KORE	1.042.994.361	4	GÜNEY KORE	1.017.412.000
5	ALMANYA	820.920.621	5	TAYVAN	782.860.000
6	KANADA	781.854.042	6	ALMANYA	760.051.000
7	TAYVAN	703.300.000	7	KANADA	734.204.000
8	JAPONYA	655.097.204	8	JAPONYA	680.093.000
9	FRANSA	611.825.000	9	HOLLANDA	548.853.000
10	MALEZYA	506.413.000	10	TAYLAND	512.613.000
28	TÜRKİYE	181.649.192	24	TÜRKİYE	222.839.615
TOPLAM İTHALAT		24.575.134.000	TOPLAM İTHALAT		24.925.645.558

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ALÇI SIVA

Bu bölümde kalsine alçı taşı veya kalsiyum sülfat içeren ve inşaatta kullanılan alçı sıvalar yer almaktadır. Alçıdan yapılan inşaat malzemeleri bu kapsamda bulunmamaktadır.

İnşaat alçıları toz halinde üretilmiş, daha sonra suyla karıştırılarak plastik bir kıvam alan ve böylece yapı inşaatında duvar ve tavanlara uygulanan sıvalardır ve yanmaz özelliktedir.

Girişim Sayısı ve Üretim

2018 yılında inşaatlarda kullanılan alçı taşı ve alçı sıva üretimi yüzde 6,2 artarak 12,25 milyon tona yükselmiştir. 2019 yılında üretim yüzde 12 gerilemiş ve 10,78 milyon tona inmiştir. 2020 yılında ise üretim yüzde 6,8 artarak 11,51 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Hem dış talep hem de iç talepteki artış üretimi desteklemiştir. Firma sayısı 2020 yılında da 28 olmuştur.

Tablo.229 Alçı Sıva Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	34	11.456.403
2017	31	11.532.288
2018	29	12.246.306
2019	28r	10.776.749
2020	28	11.510.150

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Türkiye'de inşaat sektöründeki büyüme geleneksel alçı sıva talebini de artırmaktadır. Ayrıca kireç kullanımına son verilmiş olması nedeniyle alçı sıva talebi 2018 yılında artmıştır. Önemli bir üretici olan alçı sıva sanayi iç tüketimin büyük bölümünü yurtiçi üretim ile karşılamaktadır. Alçı sıva iç pazarı 2019 yılında yüzde 16,4 daralarak 9,64 milyon tona inmiştir. İnşaat sektöründeki sert daralma iç talebi olumsuz etkilemiştir. 2020 yılında ise iç talep inşaat sektörüne verilen destekler ve canlanan yenileme pazarı ile büyüme göstermiştir. 2020 yılında iç pazar yüzde 2,3 büyümüş ve 9,86 milyon ton seviyesine yükselmiştir.

Tablo.230 Alçı Sıva İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	11.456.403	576.305	264.851	11.144.949
2017	11.532.288	683.131	265.857	11.115.014
2018	12.246.306	916.824	200.279	11.530.211
2019	10.776.749	1.170.564	31.087	9.637.272
2020	11.510.150	1.690.178	39.121	9.859.093

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye alçı sıva ihracatı miktar olarak son dört yıldır önemli artış göstermektedir. İç talepteki daralma ile sektör ihracata ağırlık vermektedir. Alçı sıva ihracatı 2016-2020 yılları ara-

sında miktar olarak 3, değer olarak ise yaklaşık 2 kat artmıştır. İhracat miktar olarak 2020 yılında yüzde 44,6, artarak 1.690.178 tona yükselmiştir. 2020 yılında 83,2 milyon dolarlık alçı sıva ihracatı gerçekleştirmiştir. İhracat birim fiyatı ise 2020 yılında 0,05 dolar/kg'dır.

Tablo.231 Alçı Sıva İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	576.305	40,2	0,07
2017	683.131	49,5	0,07
2018	916.824	52,1	0,06
2019	1.170.564	64,7	0,06
2020	1.690.178	83,2	0,05

Kaynak: TÜİK

Alçı sıva ithalatı miktar olarak 2017 yılından bu yana hızla düşmüş 2020 yılında ise yüzde 25,8 artarak 39.121 tona yükselmiştir. İthalat değer olarak ise 2017 yılından bu yana düşüş trendindedir. 2020 yılında 3,1 milyon dolar ithalat yapılmıştır. İthalat 2016 ve 2017 yıllarında artış gösterdikten sonra 2018 yılında gerilemiştir. 2020 ithal birim fiyatı 0,08 dolar/kg'dır.

Tablo.232 Alçı Sıva İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	264.851	6,2	0,023
2017	265.857	6,8	0,026
2018	200.729	6,6	0,03
2019	31.087	3,7	0,12
2020	39.121	3,1	0,08

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız

Türkiye'nin alçı sıva ihracatında ilk sırayı yüksek payı ile Nijerya almaktadır. Gana ve Rusya bu ülkeyi izlemektedirler. Alçı sıva ihracatında yer alan ilk 10 pazar ülke Lübnan hariç 2019 yılı ile aynı ülkelerdir. 2020 yılında Lübnan'ın yerini İsrail almıştır. Toplam alçı sıva ihracatımızın yüzde 41,3'ü Nijerya'ya yapılmakta olup Nijerya'ya yapılan ihracat 2020 yılında yüzde 42,9 artarak 34,4 milyon dolara yükselmiştir. Afrika ülkelerine yapılan ihracat son yıllarda artmaktadır. Gana'ya yapılan ihracat yüzde 223 artarak 7,9 milyon dolara çıkmıştır. İngiltere ve ABD'ye yapılan ihracat da artış göstermiş, diğer ülkelere yapılan ihracat ise az da olsa düşmüştür.

Tablo.233 Türkiye'nin Alçı Sıva İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	NİJERYA	24.047.718	1	NİJERYA	34.384.179
2	RUSYA	5.745.529	2	GANA	7.899.103
3	GÜRCİSTAN	5.068.419	3	RUSYA	5.353.714
4	BULGARİSTAN	2.633.376	4	GÜRCİSTAN	5.038.519
5	UKRAYNA	2.577.633	5	İNGİLTERE	4.869.245
6	GANA	2.440.060	6	UKRAYNA	2.577.171
7	IRAK	2.202.546	7	BULGARİSTAN	2.516.845
8	İNGİLTERE	1.369.325	8	IRAK	2.149.020
9	ABD	1.311.841	9	ABD	1.735.330
10	LÜBNAN	1.163.175	10	İSRAİL	1.457.060
TOPLAM İHRACAT		**64.725.547**	**TOPLAM İHRACAT**		**83.203.133**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

2019 yılı öncesi en çok ithalat yaptığımız ülke uzun yıllar Yunanistan olmuştur. Yunanistan'dan yapılan ithalat son iki yıldır oldukça düşmüştür. Türkiye'nin en çok alçı sıva ithalatı yaptığı ülke ise İngiltere'dir. Toplam ithalatın yaklaşık yüzde 50'si bu ülkeden yapılmaktadır. Almanya ve Yunanistan bu ülkeyi izlemiştir. İlk 10 içinde yer alan diğer ülkelerden ise oldukça sınırlı ithalat yapılmaktadır.

Tablo.234 Türkiye'nin Alçı Sıva İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	2.179.805	1	İNGİLTERE	1.514.330
2	ALMANYA	791.011	2	ALMANYA	742.260
3	YUNANİSTAN	395.814	3	YUNANİSTAN	535.692
4	ÇİN	166.624	4	ÇİN	124.842
5	HİNDİSTAN	31.462	5	HİNDİSTAN	63.155
6	ABD	29.556	6	FRANSA	60.735
7	FRANSA	16.206	7	ABD	25.515
8	KANADA	14.584	8	POLONYA	20.224
9	AVUSTURYA	12.135	9	İTALYA	11.002
10	İSPANYA	9.210	10	BELÇİKA	9.860
TOPLAM İTHALAT		**3.664.668**	**TOPLAM İTHALAT**		**3.132.470**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya alçı sıva ihracatı 2015-2020 yılları arasında ortalama 1 milyar dolar civarında seyretmiştir. 2020 yılında dünya alçı sıva ihracatı yüzde 13 düşerek 1,02 milyar dolara inmiştir. Son yıllarda hızlı ihracat artışı gerçekleştiren Türkiye'nin dünya alçı sıva ihracatı içindeki payı da sıçrama göstermiştir. 2018 yılında yüzde 4,67 olan Türkiye'nin payı 2020 yılında yüzde 8,16'a ulaşmıştır. Türkiye'nin ihracatı değer olarak 2016 yılından bu yana iki kattan fazla artmıştır.

Tablo.235 Alçı Sıva İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	51,5	985	5,23
2016	40,2	975	4,12
2017	49,5	1.005	4,93
2018	52,1	1.115	4,67
2019	64,7	1.173r	5,52r
2020	83,2	1.020	8,16

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.78 Türkiye'nin Dünya Alçı Sıva İhracatı İçinde Payı; Yüzde

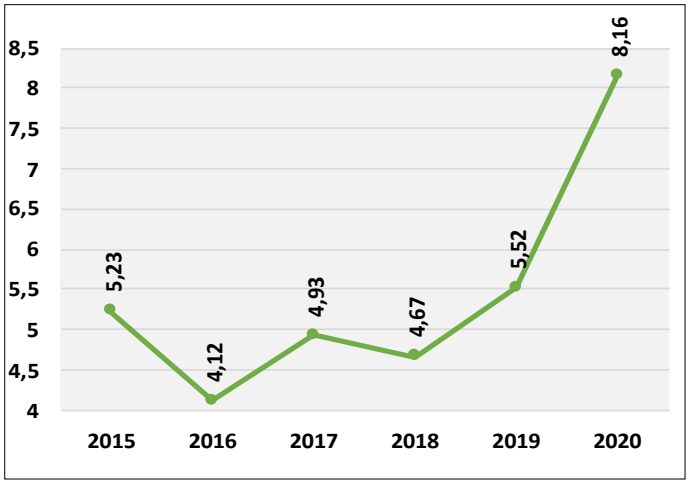

Dünya alçı sıva ihracatında ilk sırayı Tayland almaktadır. Tayland geleneksel önemli bir üretici ve ihracatçıdır ve Asya pazarının ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılamaktadır. Tayland alçı sıva üretiminde kullanılan mineraller açısından oldukça zengindir. İlk sırada yer alan Tayland'ın ihracatı 2020 yılında yüzde 10,9 azalarak 159,4 milyon dolara inmiştir. İlk 5 ihracatçı ülke dünya toplam alçı sıva ihracatının yüzde 57'sini gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke Tayland, Almanya, İspanya, Umman ve Türkiye'dir. Türkiye 2020 yılında da 5. sırada yer almıştır.

Tablo.236 Dünya Alçı Sıva İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	TAYLAND	178.929.000	1	TAYLAND	159.446.000
2	ALMANYA	129.911.000	2	ALMANYA	128.525.000
3	İSPANYA	101.283.000	3	İSPANYA	114.210.000
4	UMMAN	92.927.000	4	UMMAN	97.573.350
5	TÜRKİYE	64.725.547	5	TÜRKİYE	83.203.133
6	FRANSA	60.068.000	6	ENDONEZYA	65.117.000
7	ABD	58.950.000	7	FRANSA	62.406.000
8	BAE	46.472.000	8	ABD	45.760.000
9	KANADA	36.059.000	9	KANADA	41.976.000
10	İRAN	29.891.000	10	FAS	24.917.000
TOPLAM İHRACAT		**1.172.502.000r**	**TOPLAM İHRACAT**		**1.020.206.905**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

2020 yılında en çok alçı sıva ithalatı yapan ülke ABD'dir. 2. sıraya ithalatı yüzde 65 artarak 141 milyon dolara yükselen Nijerya çıkmıştır. Hindistan düşen ithalatı ile 3. sıraya inmiş Japonya ve Belçika ise 4. ve 5. sıralarda yer almıştır. 2019 yılında ilk 10 ülke arasında yer almayan Endonezya 2020 yılı sıralamasında 7. sırada bulunmaktadır. Malezya ve Güney Kore yerlerini 2020 yılında Endonezya ve Hollanda'ya bırakmıştır. Türkiye dünya alçı sıva ithalatında 56. sırada yer almaktadır.

Tablo.237 Dünya Alçı Sıva İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	150.229.000	1	ABD	152.008.000
2	HİNDİSTAN	126.808.000	2	NİJERYA	141.018.000
3	JAPONYA	99.071.000	3	HİNDİSTAN	103.905.000
4	NİJERYA	85.215.000	4	JAPONYA	90.934.000
5	BELÇİKA	84.398.000	5	BELÇİKA	86.119.000
6	İNGİLTERE	64.472.000	6	İNGİLTERE	69.879.000
7	ÇİN	47.558.000	7	ENDONEZYA	65.117.000
8	MALEZYA	43.393.000	8	KANADA	48.143.000
9	KANADA	42.605.000	9	ÇİN	46.254.000
10	GÜNEY KORE	34.699.000	10	HOLLANDA	43.308.000
67	TÜRKİYE	3.664.668	56	TÜRKİYE	3.132.470
TOPLAM İTHALAT		**1.603.019.000r**	**TOPLAM İTHALAT**		**1.563.090.881**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

KİMYASAL ÜRÜNLER

İnşaat Boya ve Vernikleri
Plastik İnşaat Malzemeleri
Yapı Kimyasalları

İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ

Boya; inşaat, ulaşım araçları ve sanayi ürünleri gibi çok geniş alanlarda kullanımı olan kimyasal bir üründür. İnşaat boya ve vernikleri de boya sanayisinde önemli bir yer almaktadır. Türkiye'de boya üretiminin yaklaşık yüzde 60'ı inşaat boyalarında gerçekleşmektedir. İnşaat sektöründe kullanılan dekoratif boyalar boya sektöründe sürükleyici konumdadır. Türkiye'de son 10 yıl içinde inşaat boyalarında kalite ve teknoloji alanında da önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

Bu bölümde inşaat sektöründe kullanılan inşaat boyaları veya dekoratif boyalar ile vernikler yer almaktadır. İnşaat boya ve vernikleri kapsamında iç ve dış cepheler için sulu ortamda dağılan ve çözülen akrilik ve vinil polimer esaslı boyalar ve vernikler, yine iç ve dış cephe için kullanılan susuz ortamda dağılan ve çözülen akrilik ve vinil polimer esaslı boyalar ve vernikler bulunmaktadır. Ayrıca yapay inşaat son kat boyaları ile inşaat sektöründe kullanılan diğer sentetik boyalar da yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaat boya ve verniklerinde girişim sayısı ve üretim 2018 ve 2019 yıllarında düşüş göstermiştir. İnşaat sektöründeki daralma boya üretimini olumsuz etkilemiştir. 2020 yılında ise inşaat boya ve vernikleri üretimi yüzde 14,0 artmış ve 620.900 tona yükselmiştir. Üretim artışında özellikle yenileme pazarındaki büyüme etkili olmuştur.

Tablo.238 İnşaat Boya ve Vernikleri Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	296	549.500
2017	301	593.460
2018	294	569.720
2019	290	544.650
2020	295	620.900

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

İnşaat boya ve vernikleri iç pazarı 2018 ve 2019 yıllarında daralmıştır. 2020 yılında ise iç pazarda tüketim yüzde 13,8 artmış ve 618.050 tona yükselmiştir. 2020 yılında inşaat boya ve verniklerine olan talepte artışlar gerçekleşmiştir. Salgın etkisi nedeniyle evlerde geçirilen zamanın artması ile yenileme pazarında önemli bir büyüme yaşanmıştır.

Tablo.239 İnşaat Boya ve Vernikleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	549.500	89.617	98.546	558.429
2017	593.460	94.600	107.380	606.240
2018	569.720	93.045	103.430	580.105
2019	544.650	101.392	99.941	543.199
2020	620.900	108.551	105.701	618.050

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

İnşaat boya ve vernikleri Türkiye'nin geleneksel inşaat malzemesi ihracat ürünleri içinde yer almaktadır. Daha çok yakın ve komşu ülkelere ihracat yapılmaktadır. İç pazardaki daralma nedeniyle sektör ihracata ağırlık vermiştir. İnşaat boya ve vernikleri ihracatı son iki yıldır hem miktar hem de değer olarak artmaktadır. 2020 yılında 233,7 milyon dolar değerinde 108.551 ton boya ve vernik ihraç edilmiştir. Bir önceki yıla göre hem miktar hem de değer olarak yaklaşık yüzde 7 artış gerçekleşmiştir. 2020 yılında ihracat birim değeri ise 2019 yılı ile aynı seviyede kalmış ve 2,15 dolar/kg olmuştur.

Tablo.240 İnşaat Boya ve Vernikleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	89.617	197,3	2,20
2017	94.600	200,8	2,12
2018	93.045	213,8	2,30
2019	101.392	217,8	2,15
2020	108.551	233,7	2,15

Kaynak: TÜİK

Türkiye inşaat boya ve verniklerinde önemli bir üretici ve ihracatçı olmasına karşın miktar olarak aynı olsa da değer olarak ihracatın üzerinde ithalat yapmaktadır. İnşaat boya ve vernikleri ithalatı 2020 yılında miktar olarak yüzde 5,8 artarak 105.701 tona yükselmiş, değer olarak ise yüzde 3,2 artarak 404 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatı 2018 yılından bu yana azalarak 2020 yılında 3,82 dolar/kg olmuştur.

Tablo.241 İnşaat Boya ve Vernikleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	98.546	373,0	3,78
2017	107.380	404,2	3,76
2018	103.430	416,9	4,03
2019	99.941	391,0	3,91
2020	105.701	404,0	3,82

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin inşaat boya ve vernikleri ihracatında en çok ihracat yaptığı ilk 10 ülke yakın ve komşu ülkelerden oluşmaktadır. 2019 yılında ilk 10 ihracatçı ülkenin toplam ihracat içindeki payı yüzde 57,2 iken 2020 yılında bu oran yüzde 53,7'e gerilemiştir. İhracatta pazar çeşitlenmesi sürmektedir. İhracatta ilk 5 sıradaki ülke değişmemiştir. Bu ülkeler sırası ile Irak, Azerbaycan, Özbekistan, Gürcistan ve İran'dır. 2019 yılında ilk 10 ihracat yaptığımız ülke sıralaması içinde yer alan Macaristan yerini 2020 yılında Suriye'ye bırakmıştır. Yakın ve komşu ülkeler ile ilişkiler ihracatı da doğrudan etkilemektedir. Özbekistan, Rusya, Romanya, Türkmenistan ve Cezayir'e ihracat artmıştır.

Tablo.242 İnşaat Boya ve Vernikleri İhracat Pazarlarımız 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	30.651.285	1	IRAK	29.158.864
2	AZERBAYCAN	19.030.175	2	AZERBAYCAN	17.394.438
3	ÖZBEKİSTAN	16.105.834	3	ÖZBEKİSTAN	16.566.218
4	GÜRCİSTAN	15.014.278	4	GÜRCİSTAN	14.396.677
5	İRAN	11.026.046	5	İRAN	9.969.328
6	MACARİSTAN	7.261.429	6	RUSYA	8.088.178
7	TÜRKMENİSTAN	6.698.389	7	ROMANYA	7.967.598
8	RUSYA	6.513.962	8	CEZAYİR	7.797.781
9	ROMANYA	6.196.381	9	TÜRKMENİSTAN	7.370.914
10	CEZAYİR	6.159.230	10	SURİYE	6.939.370
TOPLAM İHRACAT		217.832.985	TOPLAM İHRACAT		233.738.258

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok inşaat boya ve vernikleri ithalatı yaptığı ilk 3 ülke Almanya, İtalya ve İngiltere'dir. Bu üç ülkeden yapılan ithalat artmıştır. 2019 yılında üçüncü sırada yer alan Fransa'dan yapılan ithalat düşmüş ve 2020 yılında 5. sıraya gerilemiştir. İlk 10 ithalatçı ülke içinde Hırvatistan yerini Yunanistan'a bırakmış, diğer 9 ülke değişmemiştir. Diğer ithalat yaptığımız ülkeler Hollanda, İspanya, Belçika, ABD ve İsveç'tir. İlk dört ülke dışında kalan ülkelerden yapılan ithalat azalmıştır.

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya inşaat boya ve vernikleri ihracatı 2015-2020 yılları arasında inişli çıkışlı bir grafik izlemiştir. Türkiye'nin boya ve vernik ihracatı ise 2017 yılından bu yana her sene artmaktadır. 2016 yılında 197,3 milyon dolar olan ihracat 2020 yılında 233,7 milyon dolara ulaşmıştır. Dünya ihracatı ise 2017 yılında 20,28 milyar dolarlık seviyesinden 2020 yılında 21,99 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya boya ve vernik ihracatındaki payı ise 2020 yılında tekrar yüzde 1'in üzerine çıkarak yüzde 1,06 seviyesindedir.

Tablo.243 İnşaat Boya ve Vernikleri İthalat Yaptığımız Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	106.628.525	1	ALMANYA	108.895.302
2	İTALYA	76.885.590	2	İTALYA	87.262.449
3	FRANSA	28.818.791	3	İNGİLTERE	25.310.191
4	İNGİLTERE	23.700.453	4	HOLLANDA	23.192.329
5	İSPANYA	21.471.456	5	FRANSA	21.787.944
6	HOLLANDA	17.765.325	6	İSPANYA	17.746.706
7	BELÇİKA	13.989.100	7	BELÇİKA	13.683.400
8	ABD	13.183.614	8	YUNANİSTAN	11.583.619
9	İSVEÇ	12.379.354	9	ABD	10.692.280
10	HIRVATİSTAN	10.680.648	10	İSVEÇ	9.698.999
TOPLAM İTHALAT		391.029.375	TOPLAM İTHALAT		403.957.131

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Tablo.244 İnşaat Boya ve Vernikler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	229,6	19.925	1,15
2016	197,3	19.500	1,01
2017	200,8	20.280	0,99
2018	213,9	22.418	0,95
2019	217,8	22.279r	0,98r
2020	233,7	21.988	1,06

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize olmuştur

Grafik.79 Türkiye'nin Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İhracatında Payı; Yüzde

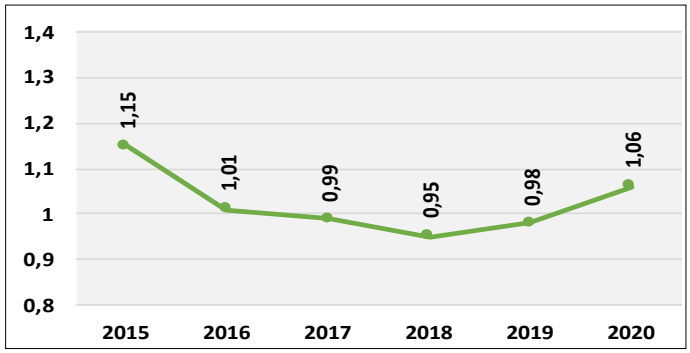

Dünya inşaat boya ve vernikleri ihracatında ilk sırada Almanya yer almaktadır. Almanya 3,57 milyar dolar ihracat yapmaktadır. Almanya'yı yine yüksek ihracatları ile ABD, Japonya ve İtalya izlemektedir. Dünya ihracatında Çin haricinde ilk 10 içinde yer alan ülkelerin tamamı gelişmiş ülkelerdir. İlk 10 ülke arasında yüksek bir rekabet yaşanmaktadır. 2020 yılında Japonya haricinde ilk 10 sıralamasındaki ülkelerin ihracatları düşmüştür. Türkiye dünya ihracatında 19. sırada bulunmaktadır.

Tablo.245 Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	3.665.231.777	1	ALMANYA	3.574.390.000
2	ABD	2.439.081.467	2	ABD	2.186.684.000
3	JAPONYA	1.853.132.340	3	JAPONYA	1.947.388.000
4	İTALYA	1.630.022.315	4	İTALYA	1.566.971.000
5	HOLLANDA	1.139.603.000	5	HOLLANDA	1.073.699.000
6	FRANSA	1.079.839.000	6	FRANSA	1.019.609.000
7	İNGİLTERE	960.387.857	7	BELÇİKA	908.246.000
8	BELÇİKA	953.828.062	8	İNGİLTERE	879.657.000
9	İSPANYA	742.443.758	9	İSPANYA	686.256.000
10	GÜNEY KORE	663.334.507	10	ÇİN	633.784.000
20	TÜRKİYE	217.832.985	19	TÜRKİYE	233.738.258
TOPLAM İHRACAT		**22.279.370.000r**	**TOPLAM İHRACAT**		**21.988.148.270**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Tablo.246 Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	1.221.961.000	1	ÇİN	1.316.850.000
2	KANADA	1.085.902.018	2	KANADA	1.047.026.000
3	ALMANYA	1.083.103.014	3	ALMANYA	1.002.524.000
4	ABD	984.742.640	4	ABD	935.930.000
5	POLONYA	842.559.990	5	POLONYA	854.463.000
6	FRANSA	841.046.000	6	BELÇİKA	797.941.000
7	BELÇİKA	772.513.390	7	FRANSA	773.677.000
8	MEKSİKA	743.395.551	8	HOLLANDA	723.830.000
9	RUSYA	726.072.000	9	RUSYA	688.597.000
10	HOLLANDA	719.929.000	10	MEKSİKA	643.181.000
17	TÜRKİYE	391.029.375	16	TÜRKİYE	403.957.131
TOPLAM İTHALAT		**21.690.461.000**	**TOPLAM İTHALAT**		**21.065.548.433**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya inşaat boya ve vernikleri ithalatında ilk sırada 1,3 milyar dolarlık ithalatı ile Çin almaktadır. İlk beş ülkenin sıralamadaki yeri aynı kalmıştır. İlk 10 ithalatçı ülkenin sıralamadaki yerleri değişse de tümü 2019 yılındaki ilk 10 ülkedir. Kanada, Almanya, ABD ve Polonya'nın arkasından Belçika, Fransa, Hollanda, Rusya ve Meksika sıralanmaktadır. Türkiye sıralamada 16. sırada yer almaktadır. Çin'in ithalatı artmıştır. Kanada, Almanya, ABD, Fransa, Rusya ve Meksika'nın ithalatı düşerken Polonya, Belçika, Hollanda ve Türkiye'nin ithalatı az da olsa yükselmiştir.

PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ

İnşaat sektöründeki büyüme ile birlikte kullanılan plastik inşaat malzemeleri de artmakta ve çeşitlenmektedir. Bu çerçevede plastik inşaat malzemeleri başlığı altında çok sayıda ürün grubu yer almaktadır.

Plastikten boru ve hortumlar, plastikten diğer tüp, boru ve hortumlar ile bunların bağlantı elemanları, plastikten rulo ve karo şeklinde zemin, duvar veya tavan kaplamaları ile plastikten sağlık gereçleri, banyo küvetleri, lavabolar, alafranga/ala-

Tablo.247 Plastik İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı

	2016	2017	2018	2019	2020
Boru ve Hortumlar	103	98	107r	108r	106
Diğer Tüp, Boru ve Hortumlar İle Bunların Bağlantı Elemanları	144	135	128r	135r	135
Rulo ve Karo Şeklinde Zemin, Duvar veya Tavan Kaplamaları	68r	52r	47r	41r	40
Sağlık Gereçleri	124	119r	118	95r	95
Depolar, Tanklar, Fıçılar	41r	42r	38r	41r	40
Kalıcı Tesisat için Kullanılan Montaj ve Bağlantı Elemanları	187	154	121r	102r	104
Elektrik Yalıtım Malzemeleri	17	14	12	14r	15
Panjur, Storlar, Jaluziler ve Benzeri Eşyalar ile Bunların Parçaları	59	56	48r	45	45
Kapı, Pencere ve Bunların Kasaları ile Pervazları ve Kapı Eşikleri	416r	418r	386r	334r	336
TOPLAM	**1.159r**	**1.088r**	**1.005r**	**915r**	**916**

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Tablo.248 Plastik İnşaat Malzemeleri Üretim Göstergeleri

	2016	2017	2018	2019	2020
Boru ve Hortumlar (Ton)	454.450r	913.120r	799.410r	956.100r	940.000
Diğer Tüp, Boru ve Hortumlar ile Bunların Bağlantı Elemanları (Ton)	649.806	430.568	293.633	360.907r	363.300
Rulo ve Karo Şeklinde Zemin, Duvar veya Tavan Kaplamaları (Bin m^2)	54.851r	56.832r	68.546r	66.781r	67.200
Sıhhi Ürünler (Adet)	80.355	72.249	78.675	65.502r	64.000
Depolar, Tanklar, Fıçılar (Ton)	13.821	15.283r	13.747r	22.552r	22.500
Kalıcı Tesisat İçin Kullanılan Montaj ve Bağlantı Elemanları (Ton)	257.295	178.117	133.785	116.393	118.800
Elektrik Yalıtım Malzemeleri (Ton)	11.873	7.069	8.240	8.150	8.200
Storlar, Jaluziler ve Benzeri Eşyalar ile Bunların Parçaları (Ton)	24.160r	29.399	36.730r	36.146r	36.500
Kapı, Pencere ve Bunların Kasaları ile Pervazları ve Kapı Eşikleri (Adet)	94.940.231r	100.954.462r	100.617.585r	72.213.325r	74.340.000
Kapı, Pencere ve Bunların Kasaları ile Pervazları ve Kapı Eşikleri (Ton)	493.693r	523.110r	523.940r	371.563r	382.500
TOPLAM (TON)	**1.951.100**	**2.117.400r**	**1.829.000r**	**1.891.300r**	**1.908.000**

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

turka tuvaletler, klozet kapakları, oturakları ve rezervuarları ile benzeri sağlık gereçleri önemli bir grubu oluşturmaktadır. Yine depolar, tanklar, fıçılar ve benzeri kaplar, (kapasitesi > 300 litre olanlar), plastikten kalıcı tesisat için kullanılan montaj ve bağlantı elemanları, plastikten elektrik yalıtım bağlantı parçaları ile panjurlar, storlar, jaluziler ve benzeri eşyalar ile bunların parçaları da yer almaktadır.

Plastikten inşaat malzemeleri içinde bir diğer önemli ürün grubu ise kapı, pencere ve bunların kasaları ile pervazları ve kapı eşikleridir.

İnşaat sektöründe kullanılmayan, ancak bazı inşaat malzemelerinin üretiminde ara mal olarak kullanılan plastikten çubuk ve profil halinde olan monofilamentler, (enine kesitinin boyutu > 1 mm olanlar) inşaat malzemeleri grubu içinde yer almamaktadır.

Plastik inşaat malzemeleri kapsamında değerlendirilen ürünlerin üretimi Tablo.249'da sunulmaktadır. Buna göre toplam üretim 2017 yılına kadar artış göstermiştir. 2018 yılında gerilemiş, 2019 yılında yükselmiştir. 2020 yılında da üretim yüzde 0,9 artarak 1,91 milyon tona yükselmiştir.

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Plastik inşaat malzemeleri iç pazarı 2014-2017 yılları arasında hızlı bir büyüme göstermiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise iç pazarda daralma yaşanmıştır. İç pazar 2020 yılında da daralmaya devam etmiştir ve yüzde 2,4 azalarak 1,49 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İç pazardaki tüketimin büyük bölümü yurtiçi üretim ile karşılanmaya devam etmiştir.

Tablo.249 Plastik İnşaat Malzemeleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	1.951.100r	345.939	62.638	1.667.799r
2017	2.117.400r	335.155	64.920	1.847.165r
2018	1.829.000r	343.643	64.792	1.550.149r
2019	1.891.300r	418.872	54.894	1.527.322r
2020	1.908.000	476.000	58.488	1.490.488

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye plastik inşaat malzemelerinde önemli bir ihracatçı ülkedir. Bununla birlikte ihracat miktar ve değer olarak 2014-2017 arasında önemli ölçüde gerilemiştir. 2018-2020 yılları arasındaki dönemde ihracat tekrar artış trendine girmiştir. 2020 yılında ihracat miktar olarak yüzde 13,6 artarken değer olarak yüzde 4,1 artmış ve 1 milyar doları aşmıştır. 2020 yılında 476.000 ton plastik inşaat malzemesi ihraç edilmiştir. İhracat birim fiyatı ise 2020 yılında küresel rekabet koşullarının artması ile 2,19 dolar/kg seviyesine inmiştir.

Tablo.250 Plastik İnşaat Malzemeleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	345.939	894,5	2,59
2017	335.155	872,0	2,60
2018	343.643	930,8	2,71
2019	418.872r	1.000,7	2,39
2020	476.000	1.041,6	2,19

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye plastik inşaat malzemelerinde önemli bir üretici ve ihracatçı olmakla birlikte miktar olarak düşük, ancak değer olarak göreceli yüksek bir ithalat yapmaktadır. İthalat miktar olarak 2016-2018 yılları arasında 60 bin tonun üzerinde seyrederken 2019 yılında 54.894 tona gerilemiş, 2020 yılında yüzde 6,5 artarak 58.488 tona yükselmiştir. İthalat değer olarak 2017 yılından bu yana azalmaktadır. 2020 yılında 321,9 milyon dolarlık ithalat gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatları ihracat birim fiyatlarının ise yaklaşık 2,5 katı civarında seyretmektedir.

Tablo.251 Plastik İnşaat Malzemeleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	62.638	367,6	5,87
2017	64.920	395,9	6,10
2018	64.792	363,5	5,61
2019	54.894	333,2	6,07
2020	58.488	321,9	5,50

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin plastik inşaat malzemeleri ihracatında geleneksel en büyük pazarı yıllardır Irak'tır. 2. sırada bir diğer geleneksel pazar olan Almanya yer almaktadır. En çok ihracat yaptığımız ülkeler sıralamasında ilk 5 ülke aynıdır. Romanya, Fransa ve Gürcistan'ın ardından Fas, İtalya, İngiltere, Libya ve Rusya yer almaktadır. Irak, Almanya, Romanya ve Fransa'ya ihracat artmıştır.

Tablo.252 Türkiye'nin Plastik İnşaat Malzemeleri İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	161.663.785	1	IRAK	169.263.429
2	ALMANYA	57.093.398	2	ALMANYA	65.479.459
3	ROMANYA	40.591.330	3	ROMANYA	49.708.967
4	FRANSA	38.922.058	4	FRANSA	46.383.022
5	GÜRCİSTAN	37.150.979	5	GÜRCİSTAN	30.281.911
6	LİBYA	34.386.294	6	FAS	29.322.542
7	BULGARİSTAN	29.780.418	7	İTALYA	27.784.502
8	CEZAYİR	26.708.819	8	İNGİLTERE	26.655.583
9	RUSYA	24.977.380	9	LİBYA	25.275.024
10	İSPANYA	21.629.302	10	RUSYA	22.911.132
TOPLAM İHRACAT		1.000.730.346	TOPLAM İHRACAT		1.041.604.017

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

En çok plastik inşaat malzemesi ithalatı yaptığımız ülke Almanya'dır. 2020 yılında en çok ithalat yaptığımız 10 ülke arasına İsrail girmiş Hollanda çıkmıştır. Almanya'dan yapılan ithalat aynı kalırken 2020 yılında Çin, İngiltere, İtalya ve Polonya'dan yapılan ithalat artmıştır.

Tablo.253 Türkiye'nin Plastik İnşaat Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	60.925.676	1	ALMANYA	60.436.371
2	FRANSA	35.949.600	2	ÇİN	39.759.044
3	ÇİN	35.701.609	3	FRANSA	28.439.322
4	İTALYA	24.063.351	4	İTALYA	27.066.441
5	İSVEÇ	23.490.068	5	POLONYA	17.617.253
6	ABD	15.812.690	6	İSVEÇ	14.806.532
7	POLONYA	14.946.763	7	ABD	14.145.046
8	ÇEK CUMHURİYETİ	12.212.834	8	ÇEK CUMHURİYETİ	11.903.315
9	İNGİLTERE	10.104.454	9	İNGİLTERE	10.720.385
10	HOLLANDA	8.591.025	10	İSRAİL	9.873.035
TOPLAM İTHALAT		333.168.796r	TOPLAM İTHALAT		321.915.743

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya plastik inşaat malzemeleri ihracatında arz ve talebin yanı sıra diğer kimyasal temelli ürünlerde olduğu gibi hammadde olarak kullanılan petrol ürünlerinin fiyatlarındaki gelişmeler yüksek oranda etkili olmaktadır. 2017 yılında dünya ihracatı 42,66 milyar dolara yükselmiştir. 2018 yılında petrol fiyatlarındaki artışın da etkisi ile dünya ihracatı yüzde 20,8 büyüyerek 51,54 milyar dolara çıkmış, 2019 yılında 52,2, 2020 yılında 55,3 milyar dolarlık ihracat gerçekleşmiştir. Türkiye'nin ihracatı da dünya ticaretine paralel artış göstermiş olmasına rağmen dünya ihracatındaki payı son üç yıldır yüzde 2'nin altına gerilemiştir. 2020 yılında dünya ihracatı içindeki payımız yüzde 1,88 seviyesindedir.

Tablo.254 Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	1.108,3	40.677	2,72
2016	894,5	41.431	2,16
2017	872,0	42.660	2,05
2018	931,0	51.544	1,81
2019	1.000,7r	52.185r	1,92r
2020	1.041,6	55.316	1,88

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Grafik.80 Türkiye'nin Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

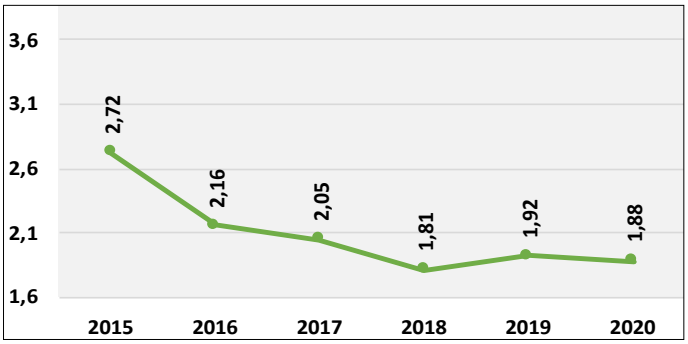

Dünya plastik inşaat malzemeleri ihracatında ilk sırada 13,62 milyar dolar ihracatı ile Çin yer almaktadır. Çin'in ihracatı 2020 yılında yüzde 13,8 artmış, dünya ihracatındaki payı da yüzde 24,6'ya yükselmiştir. Almanya 6,79 milyar dolar ihracatı ile 2. sırada, ABD de 3,53 milyar dolar ihracatı ile 3. sırada yer almaktadır. Her iki ülkenin ihracatı da bir önceki yıla göre düşmüştür. En çok ihracat yapan ilk 10 ülke içindeki ülkelerin hepsi Çin hariç gelişmiş ülkelerdir. İlk 10 ülke 2019 yılı ilk 10'u ile aynıdır. 4. sırada yer alan Polonya'nın ihracatındaki artış dikkati çekmektedir. Türkiye dünya ihracatında 11. sırada bulunmaktadır.

Tablo.255 Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	11.968.290.000	1	ÇİN	13.616.466.000
2	ALMANYA	6.904.557.051	2	ALMANYA	6.787.735.000
3	ABD	3.855.077.160	3	ABD	3.529.597.000
4	POLONYA	2.969.308.923	4	POLONYA	3.132.333.000
5	İTALYA	2.234.905.801	5	İTALYA	2.314.025.000
6	HOLLANDA	1.844.753.000	6	BELÇİKA	1.906.450.000
7	BELÇİKA	1.748.887.972	7	HOLLANDA	1.738.242.000
8	FRANSA	1.511.230.000	8	FRANSA	1.434.104.000
9	İNGİLTERE	1.424.142.708	9	İNGİLTERE	1.368.691.000
10	KANADA	1.210.505.886	10	KANADA	1.288.188.000
12	TÜRKİYE	1.000.730.346r	11	TÜRKİYE	1.041.604.017
TOPLAM İHRACAT		52.184.691.000r	TOPLAM İHRACAT		55.315.946.172

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya plastik inşaat malzemeleri ithalatında gelişmiş ülkeler yine önemli pazarları oluşturmaktadır. İlk 10 ithalatçı ülke ile ilk 10 ihracatçı ülkenin 8'i aynıdır. İlk 10 ithalatçı ülke listesinde yer alan Polonya yerine ilk 10 ithalatçı listesinde Güney Kore, yine aynı şekilde İtalya yerine Meksika yer almaktadır. ABD 9,18 milyar dolar ithalatı ile en büyük pazardır. ABD'nin arkasından Almanya, Fransa, Hollanda ve İngiltere gelmektedir. Fransa'nın ithalatı 2020 yılında yüzde 51,5 düşmüştür. Almanya ve Hollanda'nın ithalatı artarken diğer ülkelerde sınırlı artış veya düşüşler gerçekleşmiştir. Türkiye dünya ithalatında 31. sırada yer almaktadır.

Tablo.256 Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	8.497.723.121	1	ABD	9.183.564.000
2	FRANSA	5.482.960.000	2	ALMANYA	4.101.120.000
3	ALMANYA	3.992.578.887	3	FRANSA	2.655.998.000
4	HOLLANDA	1.983.228.000	4	HOLLANDA	2.199.192.000
5	İNGİLTERE	1.839.566.451	5	İNGİLTERE	1.766.427.000
6	KANADA	1.695.743.399	6	KANADA	1.713.082.000
7	MEKSİKA	1.512.449.018	7	MEKSİKA	1.381.000.000
8	ÇİN	1.325.625.000	8	ÇİN	1.347.078.000
9	BELÇİKA	1.242.829.669	9	BELÇİKA	1.319.389.000
10	AVUSTURYA	1.129.509.000	10	GÜNEY KORE	1.306.079.000
34	TÜRKİYE	333.168.796r	31	TÜRKİYE	321.915.743
TOPLAM İTHALAT		50.508.191.000r	TOPLAM İTHALAT		53.930.844.656

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

YAPI KİMYASALLARI

Türkiye'de hem konut hem de alt yapı yatırımları ile hızla gelişen inşaat sektöründe çok gelişmiş çimento ve hazır beton sanayisi mevcuttur. Son yıllarda hızla gelişen teknolojiler ile inşaat sektöründe kullanılan hazır beton, hazır harç ve sıvalar üretilmiş bu ürünlerin her türlü hava koşulunda dayanıklılığı arttırılmış, yalıtım özellikleri katılmış, hazırlanması ve uygulaması daha pratik hale getirilmiştir. Bu süreçlerin hepsinde en önemli katkı da yapı kimyasalları tarafından sağlanmaktadır.

Yapı kimyasalları başlığı altında değerlendirilen ürün grupları çimento harç ve beton katkıları, kimyasal karışımlı hazır harçlar, yanmayı ve su geçirmeyi önleyen müstahzarlar, hazır tutkal ve yapıştırıcılar, cam macunları, macun reçineli çimentolar, boyacılıkta kullanılan dolgu ve sıvama ürünleri ile dış cephe hazır sıva, çimento esaslı seramik yapıştırıcı ve dolgulardır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Türkiye'de yapı kimyasalları sanayi üretimi istikrarlı ve kademeli bir büyüme göstermektedir. İnşaat sektöründe yaşanan çeşitli dalgalanmalara karşın yapı kimyasalları ürünlerine olan talep artış eğilimini sürdürmektedir. Buna karşın yapı kimyasalları üretimi 2019 yılında inşaat sektöründe yaşanan daralma ile yüzde 17,1 daralarak 4,59 milyon tona inmiştir. 2020 yılında ise yapı kimyasalları üretiminde yüzde 22 artış yaşanmıştır. Üretim 5,59 milyon tona yükselmiştir.

Tablo.257 Yapı Kimyasalları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	333r	4.307.036r
2017	323r	4.962.972r
2018	330r	5.530.426r
2019	316r	4.586.113r
2020	320	5.594.290

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Yapı kimyasalları iç pazarında 2020 yılında önemi bir büyüme yaşanmıştır. İç tüketim yüzde 24,0 artmış ve 4,98 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İç pazarda talep hem yenileme pazarından hem de yeni pazarlardan gelmiştir. Yapı kimyasallarının kullanıldığı hazır beton ve seramik kaplama gibi sektörlerde yüzde 25 seviyelerinde üretim artışları gerçekleşmiştir. Bu sektörlerden gelen talep ile yapı kimyasalları iç pazarı da önemli bir büyüme göstermiştir.

Tablo.258 Yapı Kimyasalları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	4.307.036r	706.156	306.116	3.906.996r
2017	4.962.972r	662.552	330.958	4.631.378r
2018	5.530.426r	736.412	308.129	5.102.143r
2019	4.586.113r	872.403	300.598	4.014.308r
2020	5.594.290	937.848	325.475	4.981.917

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye yapı kimyasalları alanında önemli bir üretici ve ihracatçı ülke haline gelmektedir. Yakın ve komşu pazarlar odaklı olarak gelişen ihracat 2018 yılından itibaren artmaktadır. 2020 yılında 500,7 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir. Miktar olarak da yapı kimyasalları ihracatı 2017 yılından beri artmaktadır. 2017 yılında 662.552 ton olan ihracat 2020 yılında 937.848 tona ulaşmıştır. Bu artışta iç pazardaki daralma etkili olmuştur. İhracat birim fiyatları ise 2018 yılından bu yana azalmaktadır. 2020 yılı ihraç birim fiyatı 0,53 dolar/kg'dır.

Tablo.259 Yapı Kimyasalları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	706.156	401,4	0,57
2017	662.552	415,9	0,63
2018	736.412	476,0	0,65
2019	872.403r	491,5	0,56
2020	937.848	500,7	0,53

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye yapı kimyasalları alanında önemli bir üretici ve ihracatçı ülke haline gelirken özellikli ürünler ağırlıklı olarak ithalat da yapmaktadır. İthalat miktar olarak 2015-2017 döneminde artış gösterdikten sonra 2018 ve 2019 yıllarında gerilemiştir. İthalat miktar olarak 2020 yılında yüzde 8,3 artarak 325.475 tona yükselmiştir. İthalat değer olarak ise 2020 yılında çok sınırlı bir artışla 567 milyon dolara ulaşmıştır. İthalat birim fiyatları 2020 yılında düşerken ihracat birim fiyatlarının yaklaşık üç katıdır.

Tablo.260 Yapı Kimyasalları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	306.116	581,2	1,90
2017	330.958	635,5	1,92
2018	308.129	624,3	2,03
2019	300.598	565,3	1,88
2020	325.475	567,0	1,74

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin yapı kimyasalları ihracat pazarlarını büyük ölçüde yakın ve komşu ülkeler oluşturmaktadır. İhracatta ilk 3 sırada Irak, Rusya ve Gürcistan yer almaktadır. Bu ülkelerin ardından Özbekistan, İran, Azerbaycan ve Suudi Arabistan gelmektedir. İlk 10 içindeki diğer ülkeler de yine geleneksel ve yakın pazarlardır. İlk 10 ülke içinde Romanya yerini Hindistan'a bırakmıştır. Rusya'ya yapılan ihracat artarken, İran'a ihracatta düşüş yaşanmış, diğer ülkelere yapılan ihracat hemen hemen aynı seviyelerde kalmıştır.

Türkiye'nin yapı kimyasalları ithalatı yaptığı ülkelerin başında Almanya gelmektedir. Toplam ithalatın yüzde 28'i Almanya'dan yapılmaktadır. Fransa, Çin, İtalya, Güney Kore ve Belçika Almanya'yı izlemektedir. En çok ithalat yapılan ilk 10 ülke 2019 yılı ile aynı ülkelerdir. ABD, İngiltere, İsviçre ve Mısır da ilk 10 içinde yer almaktadır.

Tablo.261 Türkiye'nin Yapı Kimyasalları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	56.180.717	1	IRAK	57.109.337
2	İRAN	36.123.539	2	RUSYA	24.259.133
3	GÜRCİSTAN	26.473.743	3	GÜRCİSTAN	23.600.443
4	RUSYA	21.170.577	4	ÖZBEKİSTAN	23.592.746
5	ÖZBEKİSTAN	20.154.438	5	İRAN	23.104.349
6	SUUDİ ARABİSTAN	17.875.635	6	AZERBAYCAN	18.788.935
7	AZERBAYCAN	17.729.650	7	SUUDİ ARABİSTAN	18.546.253
8	UKRAYNA	16.068.932	8	MISIR	15.371.550
9	MISIR	14.313.143	9	UKRAYNA	14.065.038
10	ROMANYA	11.655.904	10	HİNDİSTAN	12.098.729
TOPLAM İHRACAT		**491.479.143r**	**TOPLAM İHRACAT**		**500.720.424**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Tablo.262 Türkiye'nin Yapı Kimyasalları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	151.194.330	1	ALMANYA	161.081.976
2	FRANSA	47.276.166	2	FRANSA	46.369.640
3	BELÇİKA	42.457.473	3	ÇİN	40.781.776
4	ÇİN	42.176.183	4	İTALYA	35.714.414
5	GÜNEY KORE	33.685.394	5	GÜNEY KORE	33.377.486
6	İTALYA	33.552.084	6	BELÇİKA	27.320.220
7	İNGİLTERE	23.380.514	7	İNGİLTERE	24.133.861
8	ABD	20.751.895	8	ABD	23.285.715
9	İSVİÇRE	20.715.455	9	İSVİÇRE	20.245.888
10	MISIR	18.369.360	10	MISIR	19.690.448
TOPLAM İTHALAT		565.280.835	TOPLAM İTHALAT		566.950.463

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünyada önemli bir yapı kimyasalları ihracatı ve ticareti gerçekleşmektedir. Yapı kimyasalları ihracatının toplam inşaat malzemeleri ihracatı içindeki payı yaklaşık yüzde 3,7 civarında seyretmektedir. Bununla birlikte dünya ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında daha çok petrol fiyatlarındaki düşüşün yarattığı fiyat etkisi ile gerilemiş, 2017 yılında dünya ihracatı yüzde 4,2 artış gösterdikten sonra 2018 yılında yüzde 15 büyümüştür. 2019 yılında ise hem petrol fiyatlarındaki düşüş hem de dünya ticaretindeki daralma nedeniyle ihracat yeniden gerilerken, 2020 yılında küresel pandemi koşullarının tedarik zincirlerini, üretimi ve taşıma faaliyetlerini oldukça olumsuz etkilemesine rağmen, dünya yapı kimyasalları ihracatı 2019 yılı ile aynı seviyede kalmış ve 32,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içinden aldığı pay ise ihracatın 2015 yılından bu yana dalgalanma göstermiş ve yüzde 1,43 ile 1,54 arasında seyretmiştir. İhracat birim fiyatı 2020 yılında 1,54 dolar/kg'a çıkmıştır.

Tablo.263 Yapı Kimyasalları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	408,0	27.896	1,46
2016	401,4	27.804	1,44
2017	415,9	28.971	1,43
2018	475,9	33.318	1,43
2019	491,5	32.584	1,51
2020	500,7	32.606	1,54

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.81 Türkiye'nin Dünya Yapı Kimyasalları İhracatında Payı; Yüzde

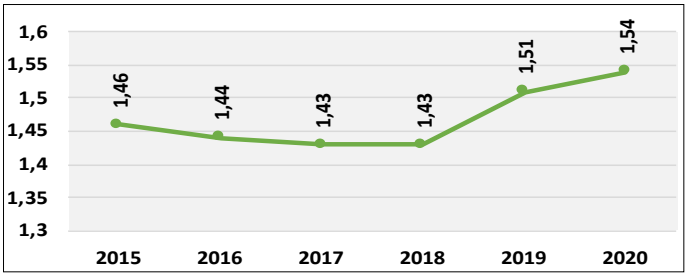

Dünya yapı kimyasalları ihracatında ilk sırayı Almanya almaktadır. 5,7 milyar dolar ihracat yapan Almanya'yı ABD ve Çin izlemektedir. Yapı kimyasallarında gelişmiş ülkeler arasında önemli bir rekabet yaşanmaktadır. Sonrasında Güney Kore ve Hollanda ile Japonya, Belçika, İtalya ve Tayvan sıralanmaktadırlar. İlk 10 içinde yer alan ülkeler 2020 yılında değişmemiş Güney Kore hariç hemen hepsinin ihracatı düşmüştür. İlk 10 dışında kalan ülkelerin ihracatı artmaktadır. Türkiye 2020 yılında dünya ihracatında 18. sırada yer almaktadır.

Tablo.264 Dünya Yapı Kimyasalları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	6.004.063.299	1	ALMANYA	5.742.126.000
2	ABD	3.648.201.343	2	ABD	3.290.419.000
3	ÇİN	3.243.792.000	3	ÇİN	3.151.694.000
4	GÜNEY KORE	1.837.004.571	4	GÜNEY KORE	1.877.355.000
5	HOLLANDA	1.435.219.000	5	HOLLANDA	1.389.404.000
6	JAPONYA	1.402.132.444	6	JAPONYA	1.385.582.000
7	BELÇİKA	1.285.128.015	7	BELÇİKA	1.239.129.000
8	TAYVAN	1.271.031.000	8	İTALYA	1.220.949.000
9	İTALYA	1.248.352.813	9	TAYVAN	1.220.289.000
10	FRANSA	1.036.747.000	10	FRANSA	976.406.000
16	TÜRKİYE	491.479.143r	18	TÜRKİYE	500.720.424
TOPLAM İHRACAT		32.583.564.000r	TOPLAM İHRACAT		32.605.812.349

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya yapı kimyasalları ithalatında ilk 3 pazar Çin, Almanya ve ABD'dir. İhracattaki ilk 3 ülke aynı zamanda yapı kimyasallarında en büyük üç ithalat pazarını oluşturmaktadırlar. Çin'in yapı kimyasalları ithalatı, inşaat faaliyetlerinin hızla sürmesi, yapı standartlarındaki yükselişe paralel artmaktadır. Çin'in haricinde ilk 10 ithalatçı ülkenin ithalatları düşmüştür. Türkiye dünya ithalatında 17. sırada yer almaktadır.

Tablo.265 Dünya Yapı Kimyasalları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	4.007.088.000	1	ÇİN	4.290.386.000
2	ALMANYA	2.164.963.701	2	ALMANYA	1.966.322.000
3	ABD	1.634.636.454	3	ABD	1.463.367.000
4	FRANSA	1.113.155.000	4	FRANSA	1.024.656.000
5	KANADA	1.063.268.319	5	KANADA	959.677.000
6	MEKSİKA	1.009.327.474	6	RUSYA	907.570.000
7	RUSYA	954.688.000	7	MEKSİKA	877.296.000
8	İNGİLTERE	933.978.187	8	HOLLANDA	844.620.000
9	HOLLANDA	858.941.000	9	POLONYA	832.816.000
10	İTALYA	781.631.135	10	İNGİLTERE	788.094.000
22	TÜRKİYE	565.280.835	17	TÜRKİYE	566.950.463
TOPLAM İTHALAT		33.504.408.000	TOPLAM İTHALAT		32.487.851.898

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

METAL BAZLI ÜRÜNLER

Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları
Alüminyum Sağlık Gereçleri
Kilitler ve Donanım Eşyaları
Armatür Musluk Vana ve Valfler
Demir Çelik Sağlık Gereçleri

ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI

Alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları 2 ana gruptan oluşmaktadır. İlk grupta bar, çubuk ve profiller, alüminyumdan ve alüminyum karışımdan ve kalınlığı > 0,2 mm olan tabakalar, levhalar ve şeritler ile yapılarda kullanılan tabakalar, çubuklar, köşebentler ve diğer şekillerde olan yapılar ve yapı parçaları yer almaktadır.

İkinci grupta ise alüminyumdan kapılar, kapı eşikleri, pencereler ve bunların kasaları (çerçeveleri) bulunmaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Alüminyum inşaat malzemeleri girişim sayıları ve üretim değerleri 2 grupta değerlendirilmektedir. Buna göre ilk grupta yer alan alüminyum çubuk, profil, levha ve yapı parçaları girişim sayısı ve üretiminde 2017-2019 arasında gerileme yaşanmıştır. 2020 yılında girişim sayısı 360'a inmiştir. Üretim ise salgının olumsuz etkilerine rağmen 2020 yılında yüzde 1,7 artarak 1.160.736 tona yükselmiştir.

Tablo.266 Alüminyum Çubuk, Profil, Levha ve Yapı Parçaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	382	1.324.176
2017	391r	1.307.807r
2018	356r	1.181.495r
2019	364r	1.141.333r
2020	360	1.160.736

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir.

Alüminyum inşaat malzemelerinde 2. grupta yer alan alüminyum kapı ve pencerelerde üretim 2020 yılında yüzde 4,3 artış göstermiştir. Alüminyumdan kapı ve pencere üretimi 2020 yılında 28,50 milyon adet veya 341.384 ton olmuştur.

Tablo.267 Alüminyum Kapı Pencereler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET	ÜRETİM TON
2016	307	35.115.234	421.396
2017	330r	34.861.703r	417.955r
2018	300r	32.749.384r	392.634r
2019	300r	27.303.074r	327.340r
2020	300	28.504.409	341.384

Kaynak: TÜİK; r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Alüminyum inşaat malzemeleri iç pazarı 2016 yılından itibaren gerileme göstermeye başlamıştır. 2018 ve 2019 yıllarında iç pazarda önemli gerileme yaşanmıştır. 2020 yılında da gerileme yavaşlayarak sürmüştür. Türkiye alüminyum inşaat malzemelerinde önemli bir üretici ve ihracatçı ülkedir. Ancak son yıllarda inşaat sektöründe yaşanan daralma nedeni ile iç pazar 1,09 milyon tona kadar gerilemiştir.

Tablo.268 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	1.745.572	397.579	154.540	1.502.533
2017	1.725.762r	401.610	170.212	1.494.364r
2018	1.574.129r	466.990	196.425	1.303.564r
2019	1.468.673r	551.529	185.214	1.102.358r
2020	1.502.120	570.578	159.920	1.091.462

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracatında rekabetçi ve önemli bir ülkedir. Alüminyum inşaat malzemelerinde yüksek bir ihracat gerçekleşmektedir. İhracat miktar olarak da yıllar itibarıyla artış göstermeye devam etmektedir. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 18,1 artarak 551.529 ton olmuş 2020 yılında da yüzde 3,5 artışla 570.578 tona ulaşmıştır. Değer olarak ise ihracat 2016 yılından bu yana her yıl artarak 1,87 milyar dolara ulaşmıştır. Alüminyum ihracat birim fiyatları 2019 yılında 3,35 dolar iken 2020 yılında 3,28 dolara gerilemiştir.

Tablo.269 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	397.579	1.286,3	3,24
2017	401.610	1.417,4	3,53
2018	466.990	1.695,6	3,63
2019	551.529r	1.845,8r	3,35
2020	570.578	1.873,9	3,28

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye önemli bir üretici ve ihracatçı ülke olmasına karşın alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ithalatı da yapılmakta ve ithalat yıllar itibarıyla miktar olarak yükselmektedir. Ancak 2018 yılından itibaren ithalat gerilemiştir. İthalat miktar olarak 2019 yılında yüzde 5,7 azalarak 185.214 ton olmuş 2020 yılında ise yüzde 13,6 düşerek 159.920 tona gerilemiştir. İthalat değer olarak da düşmüş 2020 yılında 499,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatları ihracat birim fiyatlarına yakın seyretmekte olup 2020 yılında 3,12 dolara düşmüştür.

Tablo.270 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	154.540	505,4	3,27
2017	170.212	578,0	3,40
2018	196.425	678,5	3,45
2019	185.214	579,4	3,13
2020	159.920	499,1	3,12

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin en önemli alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracat pazarı Almanya olmaya devam etmektedir. Almanya'ya yapılan ihracat toplam ihracatın yüzde 17,6'sıdır. 2019 yılında ihracatımızda ilk 10 ülke içinde yer alan ülkelerden 8'i 2020 yılında da ilk 10 sırada yer almış İspanya ve İtalya'nın yerini Hollanda ile İsrail almıştır. ABD ye 2019 yılında yapılan ihracatta ciddi bir artış yaşanırken 2020 yılında ABD'ye ihracat yüzde 14,7 gerileyerek 133,9 milyon dolara düşmüştür. 2020 yılında Polonya'ya yapılan ihracatta ise yüzde 16,5 artış gerçekleşmiş ve ihracat 70,8 milyon dolara yükselmiştir.

Tablo.271 Türkiye'nin Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	308.618.713	1	ALMANYA	330.563.890
2	ABD	156.997.596	2	ABD	133.904.156
3	IRAK	120.647.253	3	IRAK	131.101.840
4	İNGİLTERE	104.971.937	4	İNGİLTERE	107.087.074
5	İSVİÇRE	71.337.461	5	POLONYA	70.824.120
6	FRANSA	67.083.669	6	İSRAİL	69.597.777
7	AVUSTURYA	63.688.030	7	İSVİÇRE	65.933.979
8	POLONYA	60.770.985	8	HOLLANDA	61.255.322
9	İTALYA	57.308.761	9	AVUSTURYA	60.925.756
10	İSPANYA	52.533.076	10	FRANSA	58.234.180
TOPLAM İHRACAT		**1.845.818.701r**	**TOPLAM İHRACAT**		**1.873.944.936**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye en çok alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ithalatı yaptığı ülke 2019 yılında olduğu gibi 2020 yılında da Çin olmuştur. 2020 yılında tüm dünya ticaretini etkileyen pandemi nedeni ile Çin'den gerçekleşen ithalatta yüzde 46 gerileme yaşanmış ithalat 165,1 milyon dolardan 89,2 milyon dolara düşmüştür. Toplam ithalatta yaşanan düşüşe paralel olarak Almanya'dan gerçekleşen ithalat da 113,4 milyon dolardan 87,6 milyon dolara gerilemiştir. Güney Kore, Yunanistan ve Fransa'dan gerçekleştirilen ithalatta ise artış yaşanmıştır.

Tablo.272 Türkiye'nin Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	165.156.668	1	ÇİN	89.184.102
2	ALMANYA	113.400.319	2	ALMANYA	87.639.080
3	ABD	41.501.634	3	GÜNEY KORE	61.832.885
4	GÜNEY KORE	48.390.690	4	YUNANİSTAN	45.778.008
5	YUNANİSTAN	41.011.799	5	FRANSA	30.409.421
6	FRANSA	23.334.829	6	AVUSTURYA	23.254.333
7	AVUSTURYA	22.626.862	7	ABD	28.775.090
8	ROMANYA	21.273.848	8	AZERBAYCAN	20.452.357
9	İTALYA	16.424.547	9	ROMANYA	21.478.688
10	İNGİLTERE	13.938.986	10	İNGİLTERE	13.749.125
TOPLAM İTHALAT		**579.352.956**	**TOPLAM İTHALAT**		**499.125.460**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracatı 2020 yılında 57,6 milyar dolar olmuştur. 2019 yılına göre ihracattaki gerileme yüzde 10,5 oranındadır. Son 5 yıllık dönemde Dünya ihracatının en çok arttığı yıl yüzde 18,6 artış ile 2018 yılı olmuş dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ihracatı 68,3 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında alüminyumdan metal ürünler gibi birçok metal ürünü ticaretine koruma önlemleri uygulanmış 2020 yılında ise Küresel Pandemi koşulları nedeniyle nedenle dünya alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracatı değer olarak gerilemeye devam etmiştir. Türkiye'nin ihracatı ise 2016 yılından bu yana artmaya devem etmekte buna bağlı olarak dünya ihracatı içinde 2016 yılında yüzde 2,28 olan payı 2020 yılında üst üste 4 yıl artarak yüzde 3,25'e yükselmiştir.

Tablo.273 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	1.342,8	57.404	2,34
2016	1.286,3	56.511	2,28
2017	1.417,4	57.612	2,46
2018	1.695,6	68.311	2,48
2019	1.845,8r	64.315r	2,87
2020	1.873,9	57.589	3,25

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.82 Türkiye'nin Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatında Payı; Yüzde

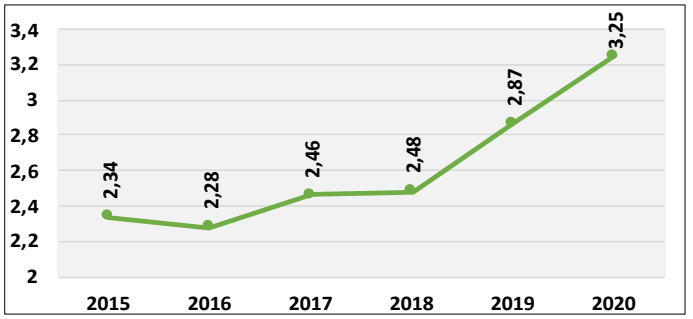

Dünya alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracatında güçlü ülkeler sıralanmaktadır. 2020 yılı dünya ihracatında ilk sırayı 2019 yılında olduğu gibi 12,04 milyar dolar ile Çin almaktadır. Çin arkasından Almanya ve ABD yine yüksek ihracatları ile sıralanmaktadır. 2019 yılında Türkiye 9. sırada yer alırken 2020 yılında 7. sıraya yükselmiştir. Türkiye haricinde İlk 10 ülke arasında yer alan her ülkenin ihracatı 2020 yılında gerilemiştir.

Tablo.274 Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	13.220.527.000	1	ÇİN	12.037.571.000
2	ALMANYA	9.081.737.058	2	ALMANYA	7.698.314.000
3	ABD	4.499.177.208	3	ABD	3.449.556.000
4	İTALYA	2.687.865.022	4	İTALYA	2.551.577.000
5	FRANSA	2.325.601.000	5	İSPANYA	1.921.232.000
6	İSPANYA	2.163.082.034	6	GÜNEY KORE	1.892.398.000
7	GÜNEY KORE	2.019.469.495	7	TÜRKİYE	1.873.944.936
8	AVUSTURYA	1.884.357.000	8	FRANSA	1.864.026.000
9	TÜRKİYE	1.845.818.701r	9	AVUSTURYA	1.687.184.000
10	BELÇİKA	1.661.285.164	10	POLONYA	1.575.671.000
TOPLAM İHRACAT		**64.314.834.000r**	**TOPLAM İHRACAT**		**57.588.877.628**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

2020 yılı dünya alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ithalatında ilk 2 sıradaki ülkeler 2019 yılına göre yer değiştirmiştir. 2019 yılında ABD ilk sırada yer alırken 2020 yılında ilk sırayı 5,31 milyar dolarlık ithalatı ile Almanya almıştır. ABD 5,27 milyar dolar ithalat yapmıştır. ABD'yi Fransa 2,8 milyar dolar ithalat ile izlemektedir. 2020 yılında ülkelerin ithalatları 2019 yılında olduğu gibi azalmıştır. 2019 yılında ilk 10 ülke içinde yer almayan Polonya 2020 yılında ilk 10 ülke arasına girmiştir. Türkiye ithalatta 2020 yılında 25. sıraya yükselmiştir.

Tablo.275 Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	6.489.775.727	1	ALMANYA	5.310.337.000
2	ALMANYA	5.970.466.814	2	ABD	5.274.537.000
3	FRANSA	3.258.122.000	3	FRANSA	2.799.726.000
4	İNGİLTERE	3.087.589.130	4	İNGİLTERE	2.475.831.000
5	MEKSİKA	2.748.587.513	5	MEKSİKA	2.474.828.000
6	KANADA	2.207.274.954	6	KANADA	2.021.730.000
7	JAPONYA	1.838.324.723	7	HOLLANDA	1.637.573.000
8	HOLLANDA	1.647.545.000	8	POLONYA	1.634.849.000
9	AVUSTURYA	1.545.909.000	9	JAPONYA	1.532.078.000
10	İTALYA	1.469.479.562	10	AVUSTURYA	1.403.705.000
30	TÜRKİYE	579.352.956	25	TÜRKİYE	499.125.460
TOPLAM İTHALAT		**60.036.801.000r**	**TOPLAM İTHALAT**		**54.805.019.416**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ

Bu bölümde dökme alüminyumdan üretilen mutfak ve banyolarda kullanılan sağlık gereçleri yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Alüminyum sağlık gereçleri girişim sayısı ve üretimi yıllar itibarıyla kademeli ve istikrarlı bir artış göstermiştir. 2018 ve 2019 yıllarında üretim düşmüştür. 2020 yılında ise üretim yüzde 4,3 gerilemiş ve 21.400 ton olarak gerçekleşmiştir. Girişim sayısı ise 14 olmuştur.

Tablo.276 Alüminyum Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	16	29.160
2017	17	29.685
2018	15	24.170
2019	15	22.360
2020	14	21.400

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Alüminyum sağlık gereçleri üretiminin önemli bir bölümü iç pazarda kullanılmaktadır. İhracat ve özellikle ithalat düşük gerçekleşmektedir. İç pazarda ise 2017 yılına kadar süren büyüme tersine dönmüştür. İç pazar 2018 ve 2019 yıllarındaki gerilemenin ardından 2020 yılında da yüzde 5,3 daralmış ve 20.954 ton olarak gerçekleşmiştir. İç pazarı, 2018 ve 2019 yıllarında inşaat sektöründeki daralma 2020 yılında ise salgın olumsuz etkilemiştir.

Tablo.277 Alüminyum Sağlık Gereçleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	29.160	417	12	28.755
2017	29.685	241	5	29.449
2018	24.170	202	4	23.972
2019	22.360	254	4	22.110
2020	21.400	449	3	20.954

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye diğer inşaat malzemeleri ile mukayese edildiğinde miktar ve değer olarak göreceli daha düşük ihracat yapmaktadır. İhracat miktar ve değer olarak 2016-2018 döneminde gerilemiş, İhracat 2019 ve 2020 yıllarında miktar ve değer olarak artmış, 2020 yılında 449 ton ve 3,35 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatlarında ise 2018 yılından itibaren düşüş yaşanmakta olup 2020 yılındaki ihracat birim fiyatı 7,47 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.278 Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	417	2,41	5,60
2017	241	1,74	7,20
2018	202	1,85	9,14
2019	254	2,08	8,18r
2020	449	3,35	7,47

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye miktar ve değer olarak çok düşük ithalat yapmaktadır. 2020 yılında ithalat sadece 3 ton ve 276.058 dolar olmuştur. İthalat birim fiyatı 2020 yılında artış göstermiş, ihracat birim fiyatının yaklaşık 12,5 katı olmuştur.

Tablo.279 Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	12	0,3	22,44
2017	5	0,1	21,21
2018	4	0,11	27,78
2019	4	0,21	47,00
2020	3	0,28	93,33

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin alüminyum sağlık gereçleri ihracatında en büyük pazarı Almanya'dır. Toplam ihracatının yaklaşık yüzde 89'u Almanya'ya yapılmaktadır. Diğer ihracat pazarlarını ise yakın ve komşu pazarlar oluşturmaktadır.

Tablo.280 Türkiye'nin Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	1.399.906	1	ALMANYA	2.982.698
2	IRAK	253.332	2	AZERBAYCAN	101.109
3	MISIR	65.104	3	CEZAYİR	68.053
4	RUSYA	62.196	4	GÜRCİSTAN	29.563
5	AZERBAYCAN	56.608	5	RUSYA	28.321
6	GÜRCİSTAN	32.332	6	KATAR	22.204
7	KATAR	26.658	7	KKTC	10.201
8	PAKİSTAN	22.342	8	SUUDİ ARABİSTAN	9.971
9	FAS	19.132	9	ÖZBEKİSTAN	7.922
10	KIBRIS	17.089	10	FAS	7.906
TOPLAM İHRACAT		2.076.584	TOPLAM İHRACAT		3.354.344

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin alüminyum sağlık gereçleri ithalatı yaptığı en önemli ülke Almanya'dır. 2020 yılında Almanya'nın ardından en çok alüminyum sağlık gereçleri ithalatı yaptığımız ülke İrlanda olmuştur.

Tablo.281 Türkiye'nin Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	176.418	1	ALMANYA	243.835
2	ABD	11.517	2	İRLANDA	13.306
3	ÇİN	7.828	3	ÇİN	6.865
4	HİNDİSTAN	7.356	4	ABD	5.468
5	JAPONYA	1.419	5	FRANSA	3.880
6	FRANSA	1.324	6	İTALYA	1.147
7	İNGİLTERE	1.250	7	AVUSTURYA	755
8	AVUSTURYA	569	8	İNGİLTERE	691
9	İTALYA	540	9	JAPONYA	111
TOPLAM İTHALAT		208.221	TOPLAM İTHALAT		276.058

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya alüminyum sağlık gereçleri ihracatı diğer inşaat malzemeleri ihracatı ile karşılaştırıldığında küçük kalmaktadır. 2018 ve 2019 yıllarında art arda gerileyen dünya ihracatı 2020 yılında yüzde 15,8 aratarak 308 milyon dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2014-2017 arasında geriledikten sonra 2018 yılında yüzde 0,69'a, 2019 yılında ise yüzde 0,78'e yükselmiş, 2020 yılında ise dünya ihracatındaki payımız yüzde 1,09 olmuştur.

Tablo.282 Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	3,48	283	1,24
2016	2,41	289	0,83
2017	1,74	297	0,57
2018	1,85	281	0,66r
2019	2,08	266	0,78
2020	3,35	308	1,11

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.83 Türkiye'nin Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde

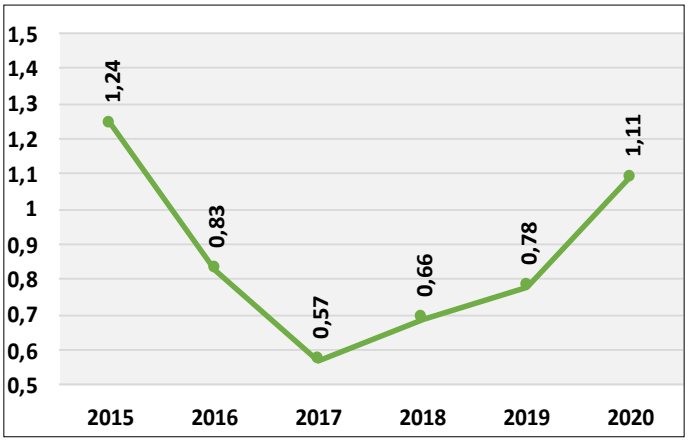

Dünya alüminyum sağlık gereçleri ihracatında ilk sırayı İtalya almaktadır. Çin 2. sıradadır. Bu 2 ülkeyi İspanya, Almanya ve Hollanda izlemektedir. İlk 10 ihracatçı içinde yer alan diğer ülkeler gelişmiş ülkelerdir. 2020 yılında Türkiye dünya ihracat sıralamasında 15. olarak yer almaktadır.

Tablo.283 Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İTALYA	77.132.587	1	İTALYA	82.037.000
2	ÇİN	58.178.000	2	ÇİN	80.081.000
3	İSPANYA	17.138.719	3	İSPANYA	14.977.000
4	ALMANYA	13.271.743	4	ALMANYA	14.553.000
5	ÇEK CUMHURİYETİ	13.068.895	5	HOLLANDA	12.905.000
6	AVUSTURYA	11.719.000	6	AVUSTURYA	12.400.000
7	DANİMARKA	9.930.922	7	ÇEK CUMHURİYETİ	12.264.000
8	POLONYA	6.821.524	8	DANİMARKA	10.045.000
9	HOLLANDA	6.128.000	9	BELÇİKA	7.548.000
10	İSVİÇRE	4.874.542	10	POLONYA	6.868.000
18	TÜRKİYE	2.076.584	15	TÜRKİYE	3.354.344
TOPLAM İHRACAT		265.759.000r	TOPLAM İHRACAT		308.258.355

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Dünya alüminyum sağlık gereçleri ithalatında ilk 2 sırada Almanya ve İrlanda yer almaktadır. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı ülke içinde yer almayan Güney Kore 2020 yılında yaptığı 19,6 milyon dolarlık ithalatı ile 4. sırada yer almıştır. Küresel pandemi koşulları nedeni ile çoğu ülkenin alüminyum sağlık gereçleri ithalatı artmıştır.

Tablo.284 Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	58.136.698	1	ALMANYA	68.389.000
2	İRLANDA	27.621.000	2	İRLANDA	33.033.000
3	FRANSA	20.439.000	3	FRANSA	19.616.000
4	ABD	18.506.228	4	GÜNEY KORE	19.616.000
5	İSVİÇRE	13.391.235	5	ABD	19.267.000
6	HOLLANDA	11.669.000	6	İSVİÇRE	13.839.000
7	BELÇİKA	10.785.492	7	HOLLANDA	13.244.000
8	İNGİLTERE	10.654.764	8	İSVEÇ	8.279.000
9	AVUSTURYA	10.049.000	9	BELÇİKA	8.015.000
10	İSVEÇ	9.902.994	10	AVUSTURYA	6.738.000
70	TÜRKİYE	208.221	50	TÜRKİYE	276.058
TOPLAM İTHALAT		289.677.000r	TOPLAM İTHALAT		325.872.037

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI

Bu bölüm altında 2 ana ürün grubu olarak metalden kilitler ve metalden donanım eşyaları yer almaktadır. Kilitleri; metalden asma kilitler, metalden bina kapıları için kullanılan silindir kilitler ve silindir kilitler hariç bina kapıları için kullanılan metalden kilitler oluşturmaktadır.

Donanım eşyaları arasında ise metalden parçalar (asma kilitler, kilitler ile kilitli klipsler ve kilitli çerçeveler için), metalden otomatik kapı kapayıcıları ile yine metalden şapka askıları, şapka kancaları, dirsekler, portmantolar, havluluklar, fırçalıklar ve anahtar askıları yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Kilitler ve donanım eşyaları üretimi 2018 yılındaki daralma ardından 2019 yılında büyüme göstermiştir. 2020 yılında ise salgının olumsuz etkilerine rağmen üretimde önemli bir büyüme yaşanmıştır. Kilit üretimi 2020 yılında yüzde 18,5 artarak 263,3 milyon adede yükselmiştir. Yine benzer şekilde donanım eşyası üretimi de yüzde 18,4 artarak 215.003 ton olarak gerçekleşmiştir. Üretim artışı özellikle iş pazarda inşaat sektörüne verilen desteklerin etkisi ile yaşanan talep artışından kaynaklanmıştır.

Tablo.285 Kilitler ve Donanım Eşyaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	KİLİTLER		DONANIM EŞYASI	
	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	81r	125.938.752	141r	141.770
2017	75r	167.611.288	150r	188.290
2018	72r	152.645.579	145r	168.669r
2019	72r	222.393.043r	154r	181.641r
2020	73	263.313.363	156	215.003

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Kilitler ve donamım eşyaları iç pazarı 2018 yılında sert bir daralma gösterdikten sonra 2019 yılında yeniden büyüme göstermiştir. 2020 yılında ise iç pazarda salgının olumsuz etkilerine rağmen önemli bir büyüme yaşanmıştır. 2020 yılında iç tüketim yüzde 33,1 genişlemiş ve 211.741 tona yükselmiştir. Böylece iç tüketim ilk kez 200 bin ton seviyesini aşmıştır.

Tablo.286 Kilitler ve Donanım Eşyaları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	179.552	82.191	26.648	124.009
2017	239.773	92.044	29.390	177.119
2018	214.463r	103.896	27.260	137.827r
2019	248.357r	110.875	21.635	159.117r
2020	302.776	113.801	22.766	211.741

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye, kilitler ve donanım eşyalarında önemli bir ihracat gerçekleştirmektedir. 2017 yılından bu yana ihracat miktar olarak artmış, 2016 yılında 82.191 ton olan ihracat 2020 yılında 113.801 tona yükselmiştir. Yine 2016 yılında 379,2 milyon dolar olan ihracat 2020 yılında 450,4 milyon dolara yükselmiştir. İhracat birim fiyatları ise 2016 ile 2020 yıllarında gerçekleşen miktar ve değer artışının çok gerisinde kalmış 2016 yılında 4,61 dolar olan ihracat birim fiyatı 2020 yılında 3,96 dolara gerilemiştir.

Tablo.287 Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	82.191	379,2	4,61
2017	92.044	413,9	4,50
2018	103.896	455,1	4,38
2019	110.875	460,3	4,15
2020	113.801	450,4	3,96

Kaynak: TÜİK

Türkiye, kilitler ve donanım eşyalarında, birim fiyatları daha yüksek olan ürünler ağırlıklı olmak üzere istikrarlı bir ithalat da yapmaktadır. Ancak ithalat 2018 yılında sınırlı, 2019 yılında ise önemli bir gerileme göstermiş, 2020 yılında da 172,1 milyon dolarlık ithalat gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatları ihracat fiyatlarının yaklaşık 2 katıdır.

Tablo.288 Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	26.648	230,3	8,64
2017	29.390	251,7	8,56
2018	27.260	208,1	7,63
2019	21.635	171,9	7,94
2020	22.766	172,1	7,56

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin kilitler ve donanım eşyaları ihracatında ilk sırayı Rusya almaktadır. Rusya ilk sıradaki yerini 2020 yılında da korumuştur. Romanya, Almanya, Irak ve Suudi Arabistan Rusya'yı izlemektedirler. İlk 10 ihracat pazarı içinde yer alan diğer ülkeler sırası ile ABD, İran, Mısır, Ukrayna ve İspanya'dır.

Tablo.289 Türkiye'nin Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	RUSYA	42.611.183	1	RUSYA	54.073.047
2	ROMANYA	34.109.600	2	ROMANYA	34.809.961
3	IRAK	27.127.300	3	ALMANYA	28.615.377
4	İRAN	24.023.497	4	IRAK	26.750.066
5	ABD	23.558.650	5	SUUDİ ARABİSTAN	21.910.102
6	ALMANYA	23.556.091	6	ABD	20.830.135
7	SUUDİ ARABİSTAN	19.718.573	7	İRAN	18.171.527
8	FRANSA	17.925.620	8	MISIR	13.920.282
9	UKRAYNA	13.903.999	9	UKRAYNA	13.484.897
10	MISIR	13.359.417	10	İSPANYA	13.145.269
TOPLAM İHRACAT		**460.280.067r**	**TOPLAM İHRACAT**		**450.393.543**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin en çok kilitler ve donanım eşyaları ithalatı yaptığı ülke 2020 yılında Almanya olmuş, Çin 3. sıraya inerken İtalya 2. sıraya yükselmiştir. Başta Çin olmak üzere Uzak Doğu ülkelerinden yapılan ithalat 2020 yılında hızla azalmıştır. 2020 yılında ilk 10 ithalat yaptığımız ülkeler arasına Letonya ve Hindistan katılırken 2019 yılında ilk 10 ülke arasında yer alan Güney Kore ve ÇEK CUMHURİYETİ ilk 10 ülke dışında kalmışlardır.

Tablo.290 Türkiye'nin Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	42.750.421	1	ALMANYA	43.691.521
2	ÇİN	35.581.247	2	İTALYA	20.080.014
3	İTALYA	17.295.253	3	ÇİN	20.080.014
4	ABD	11.017.523	4	POLONYA	7.538.042
5	FRANSA	10.029.552	5	AVUSTURYA	7.329.914
6	İSPANYA	7.415.201	6	ABD	6.217.655
7	POLONYA	6.946.994	7	İSPANYA	6.076.205
8	AVUSTURYA	5.931.879	8	FRANSA	5.723.652
9	GÜNEY KORE	5.287.611	9	LETONYA	4.329.281
10	ÇEK CUMHURİYETİ	3.841.590	10	HİNDİSTAN	2.933.903
TOPLAM İTHALAT		**171.852.994r**	**TOPLAM İTHALAT**		**172.051.696**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya kilitler ve donanım eşyaları ihracatı 2019 yılına göre yüzde 1 artarak 2020 yılında 29,3 milyar dolar olmuştur. 2015-2020 yılları arasında ihracatın en yüksek olduğu yıl 30,35 milyar dolar ile 2018 yılıdır. 2019 yılında ise dünya ihracatı 2018 yılına göre yüzde 4,4 düşmüş ve 29,0 milyar dolara inmiştir.

Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise yıllar itibarıyla dalgalanma göstermektedir. Türkiye'nin payı 2015 yılında yüzde 1,49 iken izleyen 2 yıl payı artmış 2017 yılında yüzde 1,63 olmuştur. 2018 yılında pay yeniden yüzde 1,5'e inmiş 2019 yılında Türkiye'nin payı yüzde 1,59'a yükselmiş, 2020 yılında ise yüzde 1,54'e gerilemiştir.

Tablo.291 Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	384,6	25.807	1,49
2016	379,2	24.963	1,52
2017	413,9	25.444	1,63
2018	455,0	30.347	1,50
2019	460,3	28.998	1,59
2020	450,4	29.303	1,54

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.84 Türkiye'nin Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatında Payı; Yüzde

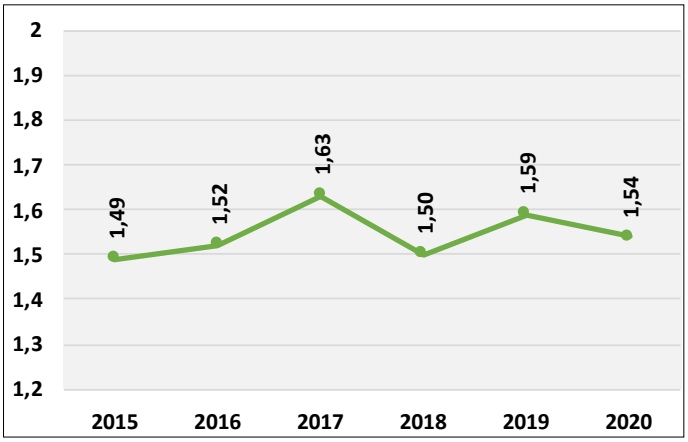

Dünya kilitler ve donanım eşyaları ihracatında ilk sırayı büyük bir farkla Çin almakta, dünya ihracatının yaklaşık üçte birini yapmaktadır. Çin'i Almanya, ABD ve İtalya izlemektedir. Tayvan, Meksika ve Avusturya da 1 milyar doların üzerinde ihracat gerçekleştiren ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye 2020 yılında dünya ihracatında 12. sırada yer almaktadır.

Tablo.292 Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	10.029.928.000	1	ÇİN	10.064.174.000
2	ALMANYA	3.656.853.002	2	ALMANYA	3.548.657.000
3	ABD	2.257.881.359	3	ABD	1.915.685.000
4	İTALYA	1.462.393.724	4	İTALYA	1.366.154.000
5	AVUSTURYA	1.067.988.000	5	TAYVAN	1.115.622.000
6	MEKSİKA	1.056.900.044	6	MEKSİKA	1.073.481.000
7	TAYVAN	1.040.958.000	7	AVUSTURYA	1.014.405.000
8	POLONYA	694.765.377	8	POLONYA	732.596.000
9	FRANSA	539.220.000	9	HOLLANDA	478.623.000
10	KANADA	511.768.978	10	KANADA	477.904.000
15	TÜRKİYE	460.280.067r	12	TÜRKİYE	450.393.543
TOPLAM İHRACAT		28.998.468.000r	TOPLAM İHRACAT		29.303.433.381

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya kilitler ve donanım eşyaları ithalatında ilk sırayı ABD almaktadır. ABD dünya ithalatının beşte birini yapmaktadır. Almanya, Fransa, Güney Kore ve İngiltere ABD'nin arkasından sıralanmaktadır. Güney Kore 2019 yılında ilk 10 ülke arasında yer almazken Japonya da 2020 yılında ilk 10 sıralamasında yer almamıştır. Meksika, Polonya ve Çin de ihracatçı olmalarına rağmen aynı zamanda ilk 10 büyük ithalat pazarı içinde de yer almaktadırlar. Türkiye dünya ithalatında 32. sıradadır.

Tablo.293 Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	6.089.923.532	1	ABD	6.046.833.000
2	ALMANYA	1.995.444.998	2	ALMANYA	2.002.190.000
3	FRANSA	1.478.558.000	3	FRANSA	1.207.734.000
4	İNGİLTERE	1.287.540.375	4	GÜNEY KORE	1.197.464.000
5	KANADA	1.199.974.593	5	İNGİLTERE	1.093.427.000
6	MEKSİKA	1.138.590.534	6	KANADA	1.088.382.000
7	POLONYA	942.994.826	7	MEKSİKA	1.059.077.000
8	ÇİN	863.483.000	8	POLONYA	981.271.000
9	HOLLANDA	860.273.000	9	ÇİN	878.835.000
10	JAPONYA	675.055.953	10	HOLLANDA	856.829.000
38	TÜRKİYE	171.852.994	32	TÜRKİYE	172.051.696
TOPLAM İTHALAT		29.948.801.000	TOPLAM İTHALAT		30.341.992.689

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER

Bu grup altında eviye, lavabo, klozet, küvet ve benzeri sabit eşyalar için armatür, musluk, tıkaç ve vanalar ile işlem kontrol valfler; sürgülü valfler, glob valfler ve diğer valfler yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Armatür musluk ve vanalar üretimi 2019 yılındaki gerileme ardından 2020 yılında yüzde 24,8 artmış ve 55.014 ton olarak gerçekleşmiştir. İşlem kontrol valfleri üretimi ise 2019 yılındaki büyüme ardından 2020 yılında yüzde 24,6 artmış ve 97.043 ton olmuştur. Armatür ve vanalar ile işlem kontrol valfleri üretimindeki artış daha çok iç talepteki önemli genişlemeden kaynaklanmıştır.

Tablo.294 Armatür Musluk Vana ve Valfler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	ARMATÜR MUSLUK VE VANALAR		İŞLEM KONTROL VALFLERİ	
	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	73	37.923	88	44.248
2017	67	46.613	88	47.855
2018	58	46.249	88	70.663r
2019	55r	44.082r	82r	77.759r
2020	54	55.014	82	97.043

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Armatür musluk vana ve valfler iç pazarı 2017 yılındaki büyüme ardından 2018 yılında sınırlı bir büyüme, 2019 yılında ise yine sınırlı bir gerileme göstermiştir. 2019 yılında iç pazarın büyüklüğü 107.282 ton olmuştur. 2020 yılında ise iç pazarda tüketim yüzde 27,5 büyümüştür. 2020 yılında ihracat ve ithalat 2019 yılına göre hemen hemen aynı kalmıştır. Buna bağlı olarak 2020 yılındaki üretim artışının tamamına yakını iç pazardaki tüketim artışından kaynaklanmıştır. 2020 yılında iç pazarda 136.735 ton ile son yılların en yüksek tüketimi gerçekleşmiştir.

Tablo.295 Armatür Musluk Vana ve Valfler İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	82.171	32.452	40.146	89.865
2017	94.467	33.157	39.148	100.458
2018	116.913r	36.059	28.622	109.476r
2019	121.841r	39.000	24.441	107.282r
2020	152.057	39.554	24.232	136.735

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye armatür musluk vana ve valfler alanında rekabetçi ve önemli bir ihracatçı ülkedir. İhracat küresel koşullar ve pazar koşullarındaki iyileşmeler ile 2017 yılında yeniden artış trendine girmiş, artış 2020 yılına kadar sürmüştür. 2020 yılı ihracatı 39.554 ton ve 373,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatı 2016 ve 2020 yılları arasında ortalama 9,5 dolar/kg civarında seyretmiş 2020 yılında 9,44 dolar/kg olmuştur.

Tablo.296 Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	32.452	302,5	9,32
2017	33.157	317,2	9,57
2018	36.059	350,7	9,73
2019	39.000	400,3	10,26
2020	39.554	373,2	9,44

Kaynak: TÜİK

Türkiye armatür musluk vana ve valfler alanında rekabetçi ve önemli bir ihracatçı ülke olmasına karşın değer olarak ihracatının çok üzerinde ithalat da yapmaktadır. Ancak ithalat 2018 ve 2019 yıllarında miktar olarak önemli ölçüde düşmüştür. İthalat 2020 yılında değer olarak ise yüzde 7,3 düşerek 564,2 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatı 2020 yılında 23,28 dolar/kg olmuştur.

Tablo.297 Armatür Musluk Vanalar ve Valfler İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	40.146	734,0	18,28
2017	39.148	755,5	19,30
2018	28.622	597,7	20,89
2019	24.441	608,5	24,90
2020	24.232	564,2	23,28

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin armatür musluk vana ve valfler ihracatında geleneksel ihracat pazarları bulunmaktadır. Irak, Almanya ve Mısır 2020 yılında da ilk 3 pazarı oluşturmaktadır. Rusya, Azerbaycan, BAE ve ABD diğer önemli ihracat pazarlarıdır. Ardından yine yakın ve komşu ülkeler sıralanmaktadır. 2019 yılında ilk 10 pazarımız arasında yer alan Hindistan, Suudi Arabistan ve Libya yerini Özbekistan, Fas ve İspanya'ya bırakmıştır.

Tablo.298 Türkiye'nin Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	35.062.995	1	IRAK	34.886.111
2	ALMANYA	25.911.582	2	ALMANYA	23.302.993
3	MISIR	21.000.196	3	MISIR	20.615.185
4	ABD	18.968.525	4	RUSYA	17.090.230
5	BAE	17.418.143	5	AZERBAYCAN	14.339.443
6	HİNDİSTAN	14.770.937	6	BAE	13.884.192
7	RUSYA	14.392.494	7	ABD	13.471.440
8	SUUDİ ARABİSTAN	14.173.846	8	ÖZBEKİSTAN	10.488.976
9	AZERBAYCAN	12.187.852	9	FAS	9.829.664
10	LİBYA	11.030.099	10	İSPANYA	8.808.357
TOPLAM İHRACAT		400.334.782r	TOPLAM İHRACAT		373.234.693

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin en çok armatür musluk vana ve valfler ithalatı yaptığı ülkelerin başında Almanya ve İtalya gelmektedir. Çin ve ABD bu 2 ülkeyi izlemektedirler. Çek Cumhuriyeti, Çin, Fransa, Polonya ve İspanya'dan yapılan ithalat artarken, Almanya, İtalya, ABD, Japonya ve Hollanda'dan yapılan ithalat azalmıştır.

Tablo.299 Türkiye'nin Armatür Musluk Vana ve Valfler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İTALYA	141.173.514	1	ALMANYA	112.176.794
2	ALMANYA	94.094.467	2	İTALYA	90.423.183
3	ÇİN	69.902.285	3	ÇİN	75.100.655
4	ABD	67.303.834	4	ABD	48.683.569
5	ÇEK CUMHURİYETİ	29.800.144	5	ÇEK CUMHURİYETİ	30.159.102
6	FRANSA	25.811.970	6	FRANSA	28.141.884
7	POLONYA	22.625.384	7	POLONYA	27.011.986
8	İSPANYA	22.399.057	8	İSPANYA	26.002.045
9	JAPONYA	18.937.335	9	JAPONYA	14.741.994
10	HOLLANDA	18.887.553	10	HOLLANDA	12.152.383
TOPLAM İTHALAT		608.516.372	TOPLAM İTHALAT		564.162.691

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya armatür musluk vana ve valfler ihracatı 2017 yılında yüzde 2,2 artarak 47,98 milyar dolara yükselmiştir. 2018 yılında ihracat bu kez yüzde 11,6 artmış ve 53,55 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında ise dünya ihracatı durağanlaşmış 2020 yılında da 52,0 milyar dolara düşmüştür. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2015 yılında yüzde 0,73 iken 2020 yılında yüzde 0,72 seviyesindedir.

Tablo.300 Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	356,8	48.593	0,73
2016	302,5	46.947	0,64
2017	317,2	47.980	0,66
2018	350,8	53.554	0,66
2019	400,3	53.312	0,75
2020	373,2	52.003	0,72

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.85 Türkiye'nin Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatında Payı; Yüzde

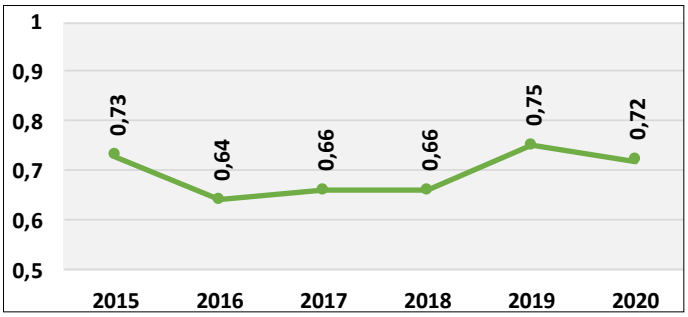

Dünya armatür musluk vana ve valfler ihracatında önemli ve güçlü ülkeler bulunmaktadır. Çin dünya ihracatında ilk sırayı almaktadır. Almanya, ABD ve İtalya birbirilerine yakın ve yüksek ihracatları ile Çin'i izlemektedirler. Japonya ve Fransa önemli ihracatçı ülkelerdir. Meksika, Çek Cumhuriyeti ve Güney Kore de ilk 10 ihracatçı içinde yer almaktadır. Türkiye 2020 yılında 25. sırada yer almıştır.

Tablo.301 Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	11.118.347.125	1	ÇİN	11.321.173.000
2	ALMANYA	7.054.415.527	2	ALMANYA	6.579.371.000
3	ABD	6.405.692.885	3	ABD	5.559.577.000
4	İTALYA	5.386.044.582	4	İTALYA	5.006.894.000
5	JAPONYA	1.915.033.390	5	JAPONYA	1.837.317.000
6	FRANSA	1.638.882.000	6	FRANSA	1.477.589.000
7	İNGİLTERE	1.598.877.582	7	İNGİLTERE	1.421.351.000
8	MEKSİKA	1.574.841.409	8	MEKSİKA	1.411.190.000
9	ÇEK CUMHURİYETİ	1.290.738.735	9	ÇEK CUMHURİYETİ	1.169.074.000
10	GÜNEY KORE	1.098.971.697	10	GÜNEY KORE	1.021.661.000
25	TÜRKİYE	400.334.782r	25	TÜRKİYE	373.234.693
TOPLAM İHRACAT		53.312.375.000r	TOPLAM İHRACAT		52.002.982.127

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya armatür musluk vana ve valfler ithalatında en büyük pazar ABD'dir. Çin, Almanya ve Brezilya ABD'yi izlemektedirler. Güney Kore, Brezilya ve Çin'in ithalatı 2020 yılında artarken ilk 10 ithalatçı ülke içinde yer alan diğer 7 ülkenin ithalatı azalmıştır. İlk 10 ülke 2020 yılında da değişmemiştir. Türkiye'nin dünya ithalatında 2019 yılındaki sırası değişmemiş olup 2020 yılında da 25. sırada yer almıştır.

Tablo.302 Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	8.725.685.256	1	ABD	7.528.721.000
2	ÇİN	4.324.619.000	2	ÇİN	4.467.964.000
3	ALMANYA	3.372.396.888	3	ALMANYA	3.158.488.000
4	KANADA	2.283.678.469	4	BREZİLYA	2.374.323.000
5	BREZİLYA	2.166.304.000	5	FRANSA	1.922.738.000
6	FRANSA	2.093.167.000	6	GÜNEY KORE	1.922.738.000
7	İNGİLTERE	1.860.391.115	7	KANADA	1.905.429.000
8	RUSYA	1.765.922.000	8	İNGİLTERE	1.856.973.000
9	GÜNEY KORE	1.588.746.046	9	RUSYA	1.723.678.000
10	MEKSİKA	1.470.104.949	10	MEKSİKA	1.288.298.000
25	TÜRKİYE	608.516.372	25	TÜRKİYE	564.162.691
TOPLAM İTHALAT		55.860.365.000	TOPLAM İTHALAT		54.653.709.655

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ

Demir çelik sağlık gereçleri başlığı altında paslanmaz çelikten eviyeler ve lavabolar, dökme demirden küvetler (emaye yapılmış olsun olmasın), diğer demirden veya çelikten küvetler (emaye yapılmış olsun olmasın) ile birlikte demir çelik diğer sağlık gereçleri ve bunların parçaları yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik sağlık gereçleri üretimi eviye, lavabo ve küvetler ile diğer sağlık gereçleri için ayrı değerlendirilmektedir. Adet olarak izlenen eviye lavabo ve küvet üretimi 2019 yılındaki düşüşün ardından 2020 yılında da yüzde 2,1 azalarak 3.440.000 adet olarak gerçekleşmiştir. Ton olarak izlenen diğer sağlık gereçleri üretiminde ise 2019 yılındaki sınırlı düşüşün ardından 2020 yılında üretim yüzde 2,9 azalarak 11.400 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.303 Demir Çelik Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	EVİYE, LAVABO, KÜVET		DİĞER SAĞLIK GEREÇLERİ	
	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	28	6.236.836	25	7.446
2017	26	5.273.656	27r	6.723
2018	23	3.797.013	24r	11.828
2019	20r	3.513.825r	23r	11.746r
2020	19	3.440.000	23	11.400

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik sağlık gereçleri tüketimi büyük ölçüde iç üretim ile karşılanmaktadır. Üretim bilgilerinin adet ve ton olarak ayrı ayrı hesaplanıyor olması mutlak tüketim verilerine ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte ithalat ve ihracat verileri miktar olarak oldukça sınırlı olduğu için iç pazar tüketiminin üretim verilerine yakın gerçekleştiği öngörülmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye'nin demir çelik sağlık gereçleri ihracatı diğer ürünler ile karşılaştırıldığında miktar ve değer olarak daha sınırlı kalmaktadır. Demir çelik sağlık gereçleri ihracatı miktar olarak 2020 yılında yüzde 5,7 azalarak 10.278 tona düşmüştür. İhracat değer olarak 2020 yılında yüzde 4,4 gerilemiş ve 65,1 milyon dolara inmiştir. Ortalama ihracat birim fiyatı ise 2017 yılından bu yana aynı seviyelerini korumuş 2020 yılında 6,33 dolar olmuştur.

Tablo.304 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	9.030	61,0	6,75
2017	9.450	59,5	6,30
2018	9.834	63,0	6,41
2019	10.903	68,1	6,25
2020	10.278	65,1	6,33

Kaynak: TÜİK

Türkiye demir çelik sağlık gereçleri ithalatı miktar ve değer olarak 2018 ve 2019 yıllarında gerilemiş, 2020 yılında ise yükselmiştir. 2020 yılında 949 ton karşılığında 8 milyon dolar tutarında ithalat yapılmıştır. İthalat birim fiyatı ise 2020 yılında 8,44 dolara gerilemiştir.

Tablo.305 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	1.153	11,7	10,18
2017	1.260	12,3	9,73
2018	1.109	10,4	9,36
2019	741	7,1	9,60
2020	949	8,0	8,44

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin demir çelik sağlık gereçleri öncelikli pazarlarını geleneksel yakın ve komşu pazarlar ile AB ülkeleri oluşturmaktadır. 2019 yılında ihracatta ilk sıraya yükselen Mısır 2020 yılında 2. sırada yer alırken, en çok ihracat yapılan ülke Almanya olmuştur. Almanya ve Mısır'ı ABD izlemektedir. Polonya 4. sırada yer almıştır. Fransa, Romanya, Fas, İngiltere ve Rusya diğer pazarlardır. İspanya 2020 yılında ilk 10 ihracat pazarımız içine girerken, BAE ilk 10 ihracat pazarımızın dışında kalmıştır.

Tablo.306 Türkiye'nin Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	MISIR	6.112.707	1	ALMANYA	6.231.422
2	ALMANYA	5.207.563	2	MISIR	5.039.265
3	ABD	3.914.356	3	ABD	4.470.488
4	POLONYA	3.378.593	4	POLONYA	3.064.273
5	FRANSA	2.846.798	5	ROMANYA	3.043.907
6	ROMANYA	2.769.145	6	İNGİLTERE	2.778.140
7	İNGİLTERE	2.498.046	7	İSPANYA	2.405.132
8	RUSYA	2.292.750	8	FRANSA	2.385.330
9	BAE	2.246.972	9	RUSYA	2.357.819
10	FAS	1.978.002	10	FAS	2.183.622
TOPLAM İHRACAT		68.093.663	TOPLAM İHRACAT		65.081.133

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok demir çelik sağlık gereçleri ithalatı yaptığı ülkelerin başında Çin gelmektedir. Çin'den göreceli fiyat avantajı olan ürünler ithal edilmektedir. İthalatta 2. ve 3. sırada Almanya ve İtalya yer almaktadır. Bu ülkelerden ise daha nitelikli ürünler ithalatı yapılmaktadır.

Tablo.307 Türkiye'nin Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	2.765.743	1	ÇİN	3.612.747
2	ALMANYA	1.361.543	2	ALMANYA	1.240.935
3	İTALYA	1.193.603	3	İTALYA	1.163.859
4	MISIR	477.151	4	İSPANYA	439.946
5	İSPANYA	269.830	5	İSVİÇRE	240.449
6	YUNANİSTAN	164.183	6	AVUSTURYA	212.378
7	ABD	160.107	7	MISIR	211.723
8	AVUSTURYA	157.200	8	FİNLANDİYA	162.810
9	İSVİÇRE	139.762	9	ABD	129.802
10	FİNLANDİYA	77.581	10	NORVEÇ	103.807
TOPLAM İTHALAT		**7.106.265**	**TOPLAM İTHALAT**		**8.012.142**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya demir çelik sağlık gereçleri ihracatı diğer birçok inşaat malzemesinde olduğu gibi küresel koşulların iyileşmesi ile 2017 yılında toparlanmış, dünya ihracatı 2018 yılında yüzde 15,3 artarak 3,44 milyar dolara çıkmıştır. 2019 yılında ise diğer birçok inşaat malzemesinden farklı olarak demir çelik sağlık gereçleri ihracatı artmış bu artış 2020 yılında küresel pandemi şartlarının da etkisi ile 4 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2015 yılında yüzde 2 iken, 2020 yılında payımız yüzde 1,61'e gerilemiştir.

Tablo.308 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	65,8	3.324	2,00
2016	61,0	2.965	2,06
2017	59,5	2.980	2,00
2018	63,0	3.436	1,84
2019	68,1	3.543	1,92
2020	65,1	4.047	1,61

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.86 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde

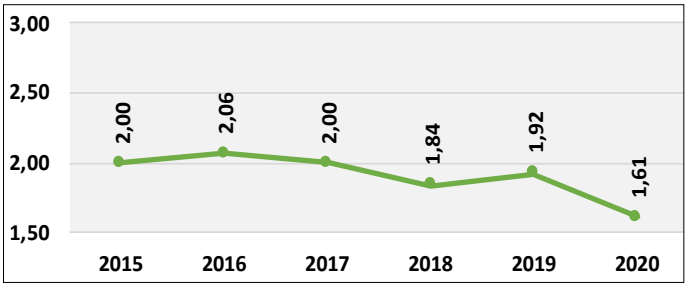

Dünya demir çelik sağlık gereçleri ihracatında ilk sırada Çin yer almaktadır. Çin dünya ihracatının yaklaşık yüzde 53'ünü gerçekleştirmektedir. Almanya, İtalya ve ABD nitelikli ürünleri ile Çin'i izlemektedir. Tayvan ve Hollanda ilk 4 ülkeyi izlemektedir. Türkiye dünya demir çelik sağlık gereçleri ihracatında 2020 yılında 8. sırada yer almıştır.

Tablo.309 Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.828.235.000	1	ÇİN	2.167.862.000
2	ALMANYA	385.078.654	2	ALMANYA	372.811.000
3	ABD	124.686.700	3	İTALYA	111.511.000
4	İTALYA	114.739.046	4	ABD	108.117.000
5	TAYVAN	94.785.000	5	TAYVAN	97.611.000
6	HOLLANDA	80.855.000	6	HOLLANDA	75.734.000
7	İSPANYA	77.580.592	7	İSPANYA	73.585.000
8	TÜRKİYE	68.093.663	8	TÜRKİYE	65.081.133
9	MEKSİKA	57.880.293	9	MEKSİKA	64.859.000
10	PORTEKİZ	52.428.557	10	ÇEK CUMHURİYETİ	63.023.000
TOPLAM İHRACAT		**3.543.018.000r**	**TOPLAM İHRACAT**		**4.046.538.143**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya demir çelik sağlık gereçleri ithalatında ABD en büyük pazardır. ABD dünya ithalatının yaklaşık yüzde 20'sini yapmaktadır. Almanya'nın ardından Vietnam, Hollanda ve İngiltere diğer önemli ithalat pazarlarıdır. Fransa, Kanada ve Avustralya diğer ülkelerdir. Rusya 9. büyük pazardır. Türkiye ithalatta 2020 yılında 51. sırada yer almıştır.

Tablo.310 Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	552.062.698	1	ABD	577.846.000
2	ALMANYA	187.178.377	2	ALMANYA	198.847.000
3	İNGİLTERE	138.475.811	3	VİETNAM	145.500.000
4	VİETNAM	135.362.000	4	HOLLANDA	131.810.000
5	FRANSA	113.894.000	5	İNGİLTERE	117.042.000
6	HOLLANDA	112.941.001	6	FRANSA	98.034.000
7	KANADA	91.413.315	7	KANADA	94.092.000
8	AVUSTRALYA	77.234.000	8	AVUSTRALYA	78.857.000
9	RUSYA	74.737.000	9	RUSYA	76.615.000
10	İSVİÇRE	74.206.452	10	İSVİÇRE	74.416.000
67	TÜRKİYE	7.106.265	51	TÜRKİYE	8.012.142
TOPLAM İTHALAT		**2.967.148.000r**	**TOPLAM İTHALAT**		**2.945.503.671**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

ELEKTRİK MALZEMELERİ VE TEÇHİZATLARI

Elektrik Malzemeleri
Yalıtımlı Kablolar
Isıtma ve Soğutma Cihazları
Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler
Güvenlik ve Alarm Sistemleri
Sayaçlar
Aydınlatma Ekipmanları

ELEKTRİK MALZEMELERİ

İnşaat sektöründe kullanılan elektrik malzemelerinin kapsamı şöyledir; sigortalar, voltaj ≤1000 V için olanlar, otomatik devre kesiciler, voltaj ≤1000 V için olanlar, başka yerde sınıflandırılmamış elektrik devrelerini koruma cihazları, voltaj ≤1000 V için olanlar. Röleler, voltaj ≤1000 V için olanlar, anahtarlar, voltaj ≤ 1000 V için olanlar, lamba duyları, voltajı ≤ 1000 V için olanlar, başka yerde sınıflandırılmamış fiş, priz ve diğer malzemeler (Elektrik devrelerini anahtarlama veya koruma için.)

Girişim Sayısı ve Üretim

Elektrik malzemeleri sanayisinde yer alan girişim sayıları ile üretim verileri Tablo.311'de sunulmaktadır. Elektrik malzemeleri kapsamında çok fazla sayıda alt ürün bulunmaktadır. Bu nedenle toplulaştırılmış bir üretim bilgisine ulaşma olanağı oldukça sınırlıdır. Yine üretim bilgileri TÜİK tarafından adet olarak hesaplanmakta ve veriler 1 yıl geriden gelerek yayınlanmaktadır.

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Elektrik malzemeleri iç pazarı inşaat faaliyetlerindeki büyümeye paralel olarak genişlemektedir. Ancak çok sayıda alt üründen oluşan pazarda toplulaştırılmış sağlıklı iç pazar büyüklerine ulaşmak henüz mümkün olamamıştır.

Dış Ticaret

Türkiye inşaat sektöründe kullanılan elektrik malzemelerinde önemli bir üretici ülkedir ve yine önemli ölçüde ihracat gerçekleştirmektedir. İhracat 2018 yılında önemli ölçüde artmış, 2019 yılında 504,9, 2020'de ise 511,3 milyon dolara yükselmiştir. Elektrik Malzemeleri ihracatı miktar olarak hemen hemen 2019 yılındaki seviyesini korumuş ve 2020 yılında 42.393 ton ihracat yapılmıştır. İhracat birim fiyatları da 2016-2017 döneminde birbirine oldukça yakın gerçekleşmiş, 2018 ve 2019 yıllarında gerilemiş, 2020 yılı ihraç birim fiyatı 12,06 dolar olmuştur. İhracat birim fiyatları ortalama inşaat malzemeleri ihracat fiyatlarının oldukça üzerindedir.

Tablo.313 Elektrik Malzemeleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	34.188	447,1	13,08
2017	34.852	463,0	13,29
2018	39.585	495,4	12,51
2019	42.396	504,9	11,91
2020	42.393	511,3	12,06

Kaynak: TÜİK

Türkiye üretici ve ihracatçı bir ülke olmasına rağmen yüksek oranda elektrik malzemeleri ithalatı da yapmaktadır. İthalat 2014-2016 yılları arasında hem miktar hem de değer

Tablo.311 Elektrik Malzemeleri Girişim Sayısı

	2015	2016	2017	2018	2019
Sigortalar	11	12	13	11	12
Otomatik Devre Kesiciler	4	2	2	2	2
Elektrik Devrelerini Koruma Cihazları	7	8	11	8	15
Röleler	22	21	24	23	26
Anahtarlar	35	36	34	40	40
Lamba Duyları	3	5	4	5	6
Fişler, Prizler ve Benzer Diğer Malzemeler	82	84	91	86	85

Kaynak: TÜİK

Tablo.312 Elektrik Malzemeleri Üretim Göstergeleri; Adet

	2014	2015	2016	2017	2018
Sigortalar	53.340.700	53.520.800	53.336.750	53.512.120	50.970.588
Otomatik devre kesiciler	-	-	-	-	-
Elektrik devrelerini koruma cihazları	497.689	436.885	446.453	454.241	184.136
Röleler	4.170.030	4.134.148	3.074.673	3.337.649	3.098.289
Anahtarlar	273.005.883	259.068.705	110.133.985	132.338.015	127.163.881
Lamba duyları	5.640.270	5.488.420	5.720.300	5.812.500	5.750.000
Fişler, prizler ve benzer diğer malzemeler	887.275.767	872.095.495	910.073.027	1.026.265.062	1.236.944.671

Kaynak: TÜİK

olarak düşüş göstermiştir. 2017 yılında tekrar arttıktan sonra 2018 ve 2019 yıllarında yine gerilemiştir. İthalat 2020 yılında tekrar artarak 32.208 tona yükselirken değer olarak da artmış ve 1,03 milyar dolar olmuştur. İthalat ortalama birim fiyatları oldukça yüksektir ve ortalama ihracat fiyatlarının da üzerinde gerçekleşmektedir.

Tablo.314 Elektrik Malzemeleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	34.644	1.029,9	29,73
2017	40.970	1.176,4	28,71
2018	36.461	1.128,7	31,01
2019	29.114	952,3	32,71
2020	32.208	1.030,6	32,00

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye elektrik malzemeleri ihracatında ilk 10 içinde Avrupa ülkeleri ile yakın ve komşu ülkeler yer almaktadır. En çok ihracat yapılan ilk 3 ülke Fransa, İran ve Almanya'dır. Bu ülkeleri, Rusya, Bulgaristan ve BAE ile İtalya izlemektedir. Irak'a ihracat azalmıştır. 2019 yılında ilk 10 ülke içinde yer almayan Macaristan 2020 yılında ilk 10 ihracat pazarımız arasına girerken Özbekistan ilk 10 ülkenin dışında kalmıştır.

Tablo.315 Türkiye'nin Elektrik Malzemeleri İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	FRANSA	76.446.678	1	FRANSA	79.949.818
2	BAE	29.627.409	2	İRAN	30.114.321
3	ALMANYA	29.602.063	3	ALMANYA	29.354.234
4	İRAN	22.290.324	4	RUSYA	28.317.545
5	RUSYA	22.290.037	5	BULGARİSTAN	20.771.768
6	BULGARİSTAN	17.019.183	6	BAE	20.526.061
7	İTALYA	16.867.007	7	İTALYA	18.015.792
8	IRAK	16.019.711	8	AZERBAYCAN	16.350.153
9	AZERBAYCAN	15.239.716	9	IRAK	15.758.082
10	ÖZBEKİSTAN	12.836.551	10	MACARİSTAN	13.528.474
TOPLAM İHRACAT		**504.937.203r**	**TOPLAM İHRACAT**		**511.253.509**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin elektrik malzemeleri ithalatı yaptığı ülkelerin başında Çin gelmektedir. Çin'i yakın ithalat büyüklüğü ile Almanya izlemektedir. İtalya ve Fransa ithalat yapılan diğer 2 önemli ülkedir. İthalat yapılan diğer 6 ülkenin 4'ünü gelişmiş ülkeler oluştururken Hindistan'dan da ithalat yapılmaktadır. 2020 yılında ilk 10 içindeki Macaristan'ın yerini Güney Kore almıştır.

Tablo.316 Türkiye'nin Elektrik Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	178.823.090	1	ÇİN	218.768.071
2	ALMANYA	147.292.321	2	ALMANYA	166.192.566
3	FRANSA	82.672.219	3	İTALYA	95.463.776
4	İTALYA	81.097.025	4	FRANSA	82.807.665
5	ABD	56.261.785	5	ABD	55.307.431
6	ÇEK CUMHURİYETİ	40.413.719	6	ÇEK CUMHURİYETİ	46.287.712
7	JAPONYA	38.267.238	7	JAPONYA	33.870.564
8	İSPANYA	33.343.221	8	İSPANYA	32.156.229
9	HİNDİSTAN	24.520.849	9	HİNDİSTAN	31.169.249
10	MACARİSTAN	17.774.464	10	GÜNEY KORE	20.831.919
TOPLAM İTHALAT		**952.329.096**	**TOPLAM İTHALAT**		**1.030.572.257**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Elektrik malzemeleri ihracatı dünya inşaat malzemeleri arasında ihracatı en yüksek gerçekleşen sanayi gruplarının başında gelmektedir. Dünya elektrik malzemeleri ihracatı 2017 yılında yüzde 3,8, 2018 yılında da yüzde 11,7 artmış ve 108,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. 2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 3,8 gerilemiş ve 104,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya elektrik malzemeleri ihracatındaki payı 2014-2018 döneminde gerileyerek 2018 yılında yüzde 0,46'ya inmişken, 2019 yılında ise payı tekrar artmış ve yüzde 0,48 olmuştur. 2020 yılında payımız yine yükselmiş ve 0,50'ye çıkmıştır.

Tablo.317 Elektrik Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	484,5	92.582	0,52
2016	447,1	93.946	0,48
2017	463,0	97.516	0,47
2018	495,4	108.939	0,46
2019	504,9	104.798r	0,48
2020	511,3	102.596	0,50

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.87 Türkiye'nin Dünya Elektrik Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

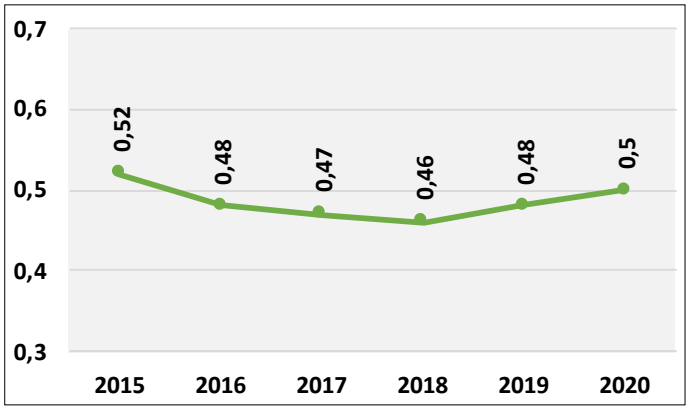

Dünya elektrik malzemeleri ihracatında ilk 3 sırayı Çin, Almanya ve ABD almaktadır. İlk 3 ülkeden Çin'in ihracatı 2020 yılında artarken Almanya ve ABD'nin ihracatları düşmüştür. İlk 10 ihracatçı ülke değişmemiştir. Çin hariç ilk 10 içinde yer alan ülkelerin hepsinde ihracat 2020 yılında gerilemiştir. Türkiye dünya ihracatında 27. sırada bulunmaktadır.

Tablo.318 Dünya Elektrik Malzemeleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	16.269.415.000	1	ÇİN	17.371.886.000
2	ALMANYA	14.490.562.598	2	ALMANYA	13.769.858.000
3	ABD	10.449.685.464	3	ABD	9.111.526.000
4	HONG KONG	8.545.701.045	4	HONG KONG	8.236.296.000
5	JAPONYA	7.490.572.705	5	JAPONYA	7.096.890.000
6	FRANSA	4.683.998.000	6	FRANSA	4.283.293.000
7	MEKSİKA	3.727.682.404	7	MEKSİKA	3.420.329.000
8	ÇEK CUMHURİYETİ	3.020.295.924	8	GÜNEY KORE	2.923.796.000
9	GÜNEY KORE	2.926.226.817	9	ÇEK CUMHURİYETİ	2.713.034.000
10	İTALYA	2.744.102.484	10	İTALYA	2.652.495.000
30	TÜRKİYE	504.937.203r	27	TÜRKİYE	511.253.509
TOPLAM İHRACAT		104.798.359.000r	TOPLAM İHRACAT		102.595.948.903

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya elektrik malzemeleri ithalatında ilk 3 sırada Çin, ABD ve Almanya yer almaktadır. Bu 3 ülke aynı zamanda ilk 3 büyük ihracatçı olarak da sıralanmıştır. Hong Kong, Meksika, Fransa, Vietnam ve Japonya diğer önemli ithalat pazarlarıdır. Vietnam pazarı hızla büyümektedir. İlk 10 ithalatçı içinde yer alan Çin ve Vietnam'ın ithalatı çok sınırlı artış gösterirken diğer 8 ülkede ithalat düşmüştür. Türkiye dünya ithalatında 26. sırada yer almaktadır.

Tablo.319 Dünya Elektrik Malzemeleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	14.617.026.000	1	ÇİN	14.950.718.000
2	ABD	11.181.710.491	2	ABD	10.107.406.000
3	ALMANYA	7.922.503.175	3	ALMANYA	7.569.810.000
4	HONG KONG	7.255.814.582	4	HONG KONG	7.079.086.000
5	MEKSİKA	6.508.842.072	5	MEKSİKA	5.640.103.000
6	FRANSA	3.196.738.000	6	FRANSA	2.938.058.000
7	JAPONYA	2.892.899.927	7	VİETNAM	2.845.750.000
8	İNGİLTERE	2.884.869.079	8	JAPONYA	2.758.548.000
9	VİETNAM	2.737.084.000	9	İNGİLTERE	2.297.632.000
10	HOLLANDA	2.376.351.000	10	HOLLANDA	2.289.198.000
29	TÜRKİYE	952.329.096r	26	TÜRKİYE	1.030.572.257
TOPLAM İTHALAT		108.793.078.000r	TOPLAM İTHALAT		108.456.586.638

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

YALITIMLI KABLOLAR

Kablolar sanayisi de elektrik malzemeleri ve teçhizatları grubu içinde sınıflandırılmaktadırlar. Bu sınıflandırma kapsamında çok çeşitli alanlarda kullanılan kablolar yer almaktadır. Yalıtımlı kablolar başlığı altında ise inşaatlarda kullanılan kablolara yer verilmektedir. Bu kablolar voltaj ≤ 1000 V için olan kablolar olup bağlantı parçaları olanlar ve olmayanlar şeklinde ikiye ayrılmaktadırlar.

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaatlarda kullanılan yalıtımlı kablolarda girişim sayısı 2020 yılı itibarıyla 106 olmuştur. Üretim ise 2019 yılında geriledikten sonra 2020 yılında yüzde 7,5 artmış ve 905.442 tona yükselmiştir. İnşaat sektöründeki küçülme ve iç talepteki sert daralma ile yalıtımlı kablo üretimi 2018 ve 2019 yıllarında düştükten sonra 2020 yılındaki talep artışı ile büyüme göstermiştir.

Tablo.320 Yalıtımlı Kablolar Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	106r	963.966r
2017	113r	1.161.011r
2018	103r	938.599r
2019	106r	842.272r
2020	106	905.442

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

İnşaat sektöründe 2018 ve 2019 yıllarında yaşanan daralmaya bağlı olarak inşatlarda kullanılan kablo talebi ve tüketimi de düşmüştür. 2020 yılında ise inşaat sektörüne verilen destekler ile salgının olumsuz etkilerine rağmen iç talep artmıştır. İç tüketim 2020 yılında yüzde 10,9 artmış ve iç tüketim 582.703 tona yükselmiştir.

Tablo.321 Yalıtımlı Kablolar İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	963.966r	321.286	48.077	690.757r
2017	1.161.011r	316.784	41.601	885.828r
2018	938.599r	332.011	35.011	641.599r
2019	842.272r	346.311	29.694	525.655r
2020	905.442	353.520	30.781	582.703

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye inşaatlarda kullanılan yalıtımlı kablolarda önemli ölçüde ihracat gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte ihracat, pazar koşullarına bağlı olarak son 5 yıldır dalgalanmaktadır. 2018 yılında ihracat miktar olarak yüzde 4,8 artarak 332.011 tona yükselmiştir. İhracat değer olarak ise 2018 yılında yüzde 11,3 artmış ve 1,55 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 ve 2020 yıllarında ihracat artışı miktar olarak sürmüştür. İhracat miktar olarak 2020 yılında 353.520 tona yükselmiştir. Değer olarak ise 2020 yılında çok sınırlı bir düşüşle 1,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatı ise 2020 yılında 4,24 dolardır.

Tablo.322 Yalıtımlı Kablolar İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	321.286	1.229,8	3,83
2017	316.784	1.396,9	4,41
2018	332.011	1.554,9	4,68
2019	346.311	1.507,5	4,35
2020	353.520	1.499,5	4,24

Kaynak: TÜİK

Türkiye miktar olarak düşük, değer olarak ise göreceli yüksek yalıtımlı kablo ithalatı yapmaktadır. İthalat 2018 ve 2019 yıllarında gerilerken 2020 yılında sınırlı bir artışla 30.781 tona yükselmiş ve 362,1 milyon dolarlık yalıtımlı kablo ithalatı yapılmıştır. İthalat birim fiyatı ise 2018 yılından itibaren artarak 2020 yılında 11,76 dolar seviyesine yükselmiştir. İthal birim fiyatları ihracat birim fiyatlarının 2 katının üzerinde gerçekleşmiştir.

Tablo.323 Yalıtımlı Kablolar İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	48.077	434,7	9,05
2017	41.601	424,9	10,21
2018	35.011	383,0	10,96
2019	29.694	335,2	11,29
2020	30.781	362,1	11,76

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin yalıtımlı kablolar ihracatında en önemli pazar İngiltere'dir. İngiltere'ye toplam ihracatın yaklaşık yüzde 30'u yapılmaktadır. Türkiye hem gelişmiş ülke pazarlarına hem de yakın ve komşu ülke pazarlarına ihracat yapmaktadır. İlk 6 ülke İngiltere, Irak, İsrail, Almanya, İrlanda ve Fransa 2020 yılında da yerlerini korumuştur. 2019 yılında ilk 10 pazar ülke içinde yer alan Kazakistan ve Gürcistan yerlerini 2020 yılında Romanya ve Polonya'ya bırakmıştır.

Tablo.324 Türkiye'nin Yalıtımlı Kablolar İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	446.061.823	1	İNGİLTERE	475.240.931
2	IRAK	132.306.382	2	IRAK	110.872.292
3	İSRAİL	99.902.616	3	İSRAİL	96.801.604
4	ALMANYA	69.854.683	4	ALMANYA	85.895.061
5	İRLANDA	49.692.689	5	İRLANDA	47.835.450
6	FRANSA	33.341.591	6	FRANSA	32.228.387
7	BULGARİSTAN	28.604.656	7	ROMANYA	26.274.778
8	KAZAKİSTAN	27.574.586	8	YUNANİSTAN	23.752.442
9	YUNANİSTAN	24.804.686	9	BULGARİSTAN	23.130.897
10	GÜRCİSTAN	24.685.855	10	POLONYA	22.012.016
TOPLAM İHRACAT		1.507.514.341	TOPLAM İHRACAT		1.499.512.823

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok yalıtımlı kablo ithalatı yaptığı ülke Çin'dir. Toplam ithalatın yaklaşık yüzde 29'u Çin'den gelmektedir. Türkiye bunun dışında birçok ülkeden ithalat yapmaktadır. İthalatta 2. sırada Almanya yer almaktadır. ABD, Portekiz, İtalya ve Çek Cumhuriyeti diğer ithalat yapılan ülkeler olarak sıralanmaktadırlar. 2020 yılında ithalat yapılan ilk 10 ülke arasına Romanya ve Polonya girmiştir.

Tablo.325 Türkiye'nin Yalıtımlı Kablolar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	92.434.764	1	ÇİN	106.528.295
2	ALMANYA	31.843.767	2	ALMANYA	33.952.499
3	PORTEKİZ	20.893.991	3	ABD	30.555.789
4	ABD	19.627.358	4	PORTEKİZ	20.465.546
5	İTALYA	12.680.679	5	İTALYA	14.868.075
6	FRANSA	10.808.491	6	ÇEK CUMHURİYETİ	13.307.024
7	İNGİLTERE	9.276.530	7	İNGİLTERE	9.578.280
8	ÇEK CUMHURİYETİ	8.683.603	8	GÜNEY KORE	8.977.998
9	JAPONYA	7.814.708	9	ROMANYA	7.808.560
10	GÜNEY KORE	6.784.005	10	POLONYA	7.527.239
TOPLAM İTHALAT		335.185.951r	TOPLAM İTHALAT		362.072.266

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

İnşaat sektöründe kullanılan yalıtımlı kablolar dünya ihracatı 2017 yılında yüzde 8,6, 2018 yılında ise yüzde 8,7 artmış ve 61,97 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında dünya yalıtımlı kablo ihracatı düşüş trendine girmiş 2020 yılında dünya yalıtımlı kablo ihracatı 57,4 milyar dolara gerilemiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2015 yılında yüzde 2,47 iken 2020 yılında yüzde 2,61'e yükselmiştir.

Tablo.326 Yalıtımlı Kablolar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	1.322,4	53.554	2,47
2016	1.229,8	52.481	2,34
2017	1.396,9	56.994	2,45
2018	1.555,0	61.966	2,51
2019	1.507,5	60.672r	2,48r
2020	1.499,5	57.410	2,61

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.88 Türkiye'nin Dünya Yalıtımlı Kablo İhracatında Payı; Yüzde

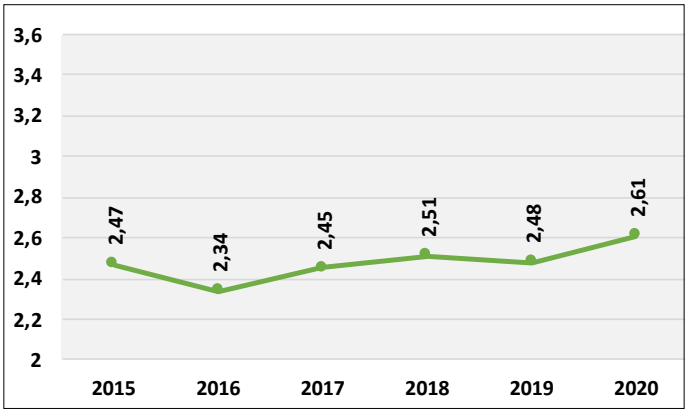

Dünya yalıtımlı kablo ihracatında ilk sırada Çin yer almaktadır. Çin 15,7 milyar dolar ihracatı ile dünya ihracatının tek başına yaklaşık dörtte birinden fazlasını yapmaktadır. Çin'in arkasından Almanya ve ABD 2. ve 3. büyük ihracatçılar olarak sıralanmaktadırlar. Meksika, Hong Kong, İtalya, Vietnam ve Polonya da önemli ihracatçı ülkeler haline gelmiştir. Türkiye dünya ihracatında 2019 yılında olduğu gibi 9. sırada bulunmaktadır.

Tablo.327 Dünya Yalıtımlı Kablolar İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	14.990.549.000	1	ÇİN	15.698.203.000
2	ABD	5.005.177.867	2	ALMANYA	4.578.549.000
3	ALMANYA	4.804.379.201	3	ABD	4.192.550.000
4	MEKSİKA	3.048.901.599	4	MEKSİKA	2.893.915.000
5	HONG KONG	2.742.536.089	5	HONG KONG	2.405.736.000
6	İTALYA	2.117.887.941	6	İTALYA	2.091.966.000
7	VİETNAM	1.776.293.000	7	VİETNAM	1.953.200.000
8	ÇEK CUMHURİYETİ	1.638.539.613	8	ÇEK CUMHURİYETİ	1.526.278.000
9	TÜRKİYE	1.507.514.341r	9	TÜRKİYE	1.499.512.823
10	POLONYA	1.383.051.507	10	POLONYA	1.314.382.000
TOPLAM İHRACAT		60.672.256.000r	TOPLAM İHRACAT		57.409.512.292

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Dünya yalıtımlı kablolar ithalatında ilk üç büyük pazar sırası ile ABD, Almanya ve Çin'dir. Bu 3 ülke aynı zamanda farklı sıralama ile en büyük 3 ihracatçıdır. Meksika 4. büyük pazardır. İlk 10 ithalatçı içinde yer alan diğer ülkeler gelişmiş ülkelerdir. Türkiye dünya ithalatında 34. sırada bulunmaktadır.

Tablo.328 Dünya Yalıtımlı Kablolar İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	7.292.409.207	1	ABD	7.272.638.000
2	ALMANYA	4.572.379.979	2	ALMANYA	4.327.143.000
3	ÇİN	3.987.391.000	3	ÇİN	4.097.354.000
4	MEKSİKA	3.453.261.307	4	MEKSİKA	2.981.245.000
5	HONG KONG	3.135.659.994	5	HONG KONG	2.534.635.000
6	JAPONYA	2.147.294.269	6	JAPONYA	2.052.484.000
7	FRANSA	1.988.854.000	7	FRANSA	1.806.336.000
8	İNGİLTERE	1.876.859.942	8	GÜNEY KORE	1.806.336.000
9	HOLLANDA	1.557.970.000	9	İNGİLTERE	1.699.012.000
10	KANADA	1.283.620.114	10	HOLLANDA	1.563.894.000
37	TÜRKİYE	335.185.951r	34	TÜRKİYE	362.072.266
TOPLAM İTHALAT		58.671.432.000r	TOPLAM İTHALAT		58.474.027.960

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI

İnşaat sektöründe kullanılan ısıtma ve soğutma cihazları kapsamında merkezi olarak kullanılan cihazlar bulunmaktadır. Pencere ve duvar tipi klimalar, elektrikli su ısıtıcıları (şofbenler) ve bunun gibi daha sonra konutlarda kullanılmak üzere takılan cihazlar kapsamda yer almamaktadır. Kapsam içinde şu ürünler yer almaktadır: Buhar üretim kazanları, kızgın su kazanları, kazanlar (boylerler) için yardımcı üniteler; buhar veya diğer buhar güç üniteleri için kondansatörler, merkezi ısıtma kazanları (boyler), sıcak su veya alçak basınçlı buhar üretmek için (kombi sistemleri dahil), merkezi olarak kullanılan elektrikli anında veya depolu su ısıtıcılar ve daldırma tipi ısıtıcılar, ocak brülörleri (ocak ateşleyicileri) katı veya gaz yakıtlı olanlar (kombine ateşleyiciler dahil.)

Girişim Sayısı ve Üretim

Isıtma ve soğutma cihazları girişim sayıları ve üretim göstergeleri Tablo.329 ve Tablo.330'da paylaşılmaktadır. Veriler bir yıl geriden gelmektedir. Buna göre girişim sayısı 2019 yılında 170 olarak gerçekleşmiştir.

Üretim verileri ise adet olarak hesaplanmaktadır. Birbirlerinden farklı ürün grupları yer almaktadır. Bu nedenle toplulaştırılmış bir büyüklük elde etmek çok sağlıklı olmamaktadır. Tablo.321'de ürün grupları itibarıyla üretim büyüklükleri sunulmaktadır. TÜİK yıllık sanayi üretim istatistiklerinde ısıtma ve soğutma cihazları üretiminin 2018 yılında yüzde 11,4 büyüdüğünü, 2019 yılında ise yüzde 8,2 artış gösterdiğini açıklamıştır.

Tablo.329 Isıtma ve Soğutma Cihazları Girişim Sayısı

YILLAR	2015	2016	2017	2018	2019
Merkezi Isıtma ve Soğutma Cihazları	40r	64r	68	60r	60
Kazanlar için Yardımcı Üniteler	8	13	16	11	12
Merkezi Isıtma Kazanları (Elektrikli, Kombi vb. Sistemler)	65r	72	79	68	62
Elektrikli Su Isıtıcıları	18	23	26	24	26
Ocak Brülörleri	11	10	11	11	10
TOPLAM	**142**	**181**	**200**	**175**	**170**

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Tablo.330 Isıtma ve Soğutma Cihazları Üretim Göstergeleri; Adet

YILLAR	2015	2016	2017	2018	2019
Merkezi Isıtma ve Soğutma Cihazları	47.465r	47.287r	49.866r	67.882	36.917
Kazanlar İçin Yardımcı Üniteler (KG)	7.727.496	5.799.161	3.401.140	3.973.271	2.561.986
Merkezi Isıtma Kazanları (Elektrikli, Kombi vb. Sistemler)	1.702.768	1.747.102	2.165.950	2.242.321	1.957.304
Elektrikli Su Isıtıcıları	2.859.205	4.319.005	4.168.836	5.772.402	4.180.000
Ocak Brülörleri	33.611	41.460	44.240	46.400	43.240

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Isıtma ve soğutma cihazları dış ticaretinde Türkiye yüksek ihracat ve ithalat gerçekleştirmektedir. Isıtma ve soğutma cihazları ihracatı 2020 yılında miktar olarak yüzde 0,9 artarak 81.512 tona, değer olarak ise yüzde 4,6 artarak 686,4 milyon dolara yükselmiştir. 2020 yılı ihracat birim değeri de yüzde 3,7 artarak 8,42 dolara yükselmiştir.

Tablo.331 Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	70.772	517,5	7,31
2017	80.026	627,0	7,83
2018	79.583	688,3	8,64
2019	80.784	656,2	8,12
2020	81.512	686,4	8,42

Kaynak: TÜİK

Isıtma ve soğutma cihazları ithalatı miktar olarak 2017 ve 2018 yıllarında sert düşüş göstermiş, düşüş yavaşlayarak 2019 yılında da sürmüş ve ithalat 41.918 tona gerilemiştir. 2020 yılında ithalat miktar olarak yüzde 67,3 artarak 70.138 tona yükselmiştir. Değer olarak ise 2016 yılında 832,7 milyon dolar olan ısıtma ve soğutma cihazları ithalatı 2018 yılında 386,3 milyon dolara gerilemiş, 2019 ve 2020 yıllarında artarak 2020 yılında 557,8 milyon dolar ithalat gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatı 2019 yılında 9,35 dolar/kg seviyesinden 2020 yılında 7,95 dolara gerilemiştir.

Tablo.332 Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	120.099	832,7	6,93
2017	60.977	466,5	7,65
2018	44.433	386,3	8,70
2019	41.918	392,0	9,35
2020	70.138	557,8	7,95

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin ısıtma ve soğutma cihazları ihracatında ilk sırada Almanya almaktadır. 2020 yılında ilk 3 sıradaki ülke değişmemiştir. 2019 yılında ilk 10 ihracat pazarı içinde yer alan Çin ve Ukrayna yerini Mısır ve Belçika'ya bırakmıştır. Almanya, İngiltere, Polonya, Rusya ve Romanya'ya yapılan ihracat artmıştır. Uzun yıllar İlk 10 büyük pazarımız içinde olan Rusya'ya ihracat yeniden artmaya başlamıştır. Özbekistan 10. sıradaki yerini 2020 yılında da korumuştur.

Tablo.333 Türkiye'nin Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	109.905.539	1	ALMANYA	126.588.895
2	İNGİLTERE	69.641.200	2	İNGİLTERE	70.000.236
3	POLONYA	42.754.628	3	POLONYA	46.697.051
4	İSPANYA	42.303.433	4	İTALYA	42.366.741
5	RUSYA	38.392.433	5	İSPANYA	41.996.018
6	İTALYA	35.934.661	6	RUSYA	38.564.901
7	ROMANYA	32.304.892	7	ROMANYA	35.833.699
8	ÇİN	24.205.216	8	MISIR	21.952.114
9	UKRAYNA	23.048.801	9	BELÇİKA	18.873.320
10	ÖZBEKİSTAN	18.770.249	10	ÖZBEKİSTAN	18.764.961
TOPLAM İHRACAT		**656.216.924**	**TOPLAM İHRACAT**		**686.354.423**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin ısıtma ve soğutma cihazları ithalatında ilk 2 sırayı 2019 yılında Almanya ve Çin almakta iken 2020 yılında ilk sırayı Çin almıştır. Çin'den yapılan ithalat yüzde 248 artarak 261,7 milyon dolara yükselmiştir. 2019 yılında ilk sırada yer alan Almanya'dan yapılan ithalat ise yüzde 41,2 azalarak 50,6 milyon dolara düşmüştür. 2020 yılında Rusya'dan yapılan ithalatta da çok büyük bir artış yaşanmıştır. Hırvatistan 2019 yılında 3. sırada yer alırken 2020 yılında ilk 10 ülke içinde yer almamıştır. Slovakya'dan yapılan ithalat yüzde 66,2 oranında artarak 70,4 milyon dolara yükselmiştir. İtalya ve Tayland ilk 4 ülkeyi izlemektedir. Tayland 6. sıraya inmiştir. Hırvatistan ve Finlandiya ithalat yapılan ilk 10 ülke içinden çıkmıştır. Yerlerine Rusya ve Romanya girmiştir.

Tablo.334 Türkiye'nin Isıtma Ve Soğutma Cihazları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	86.151.069	1	ÇİN	261.737.013
2	ÇİN	75.137.447	2	RUSYA	75.782.862
3	HIRVATİSTAN	51.692.407	3	SLOVAKYA	70.408.339
4	SLOVAKYA	42.351.059	4	ALMANYA	50.640.228
5	İTALYA	34.545.535	5	İTALYA	34.058.435
6	POLONYA	17.929.797	6	TAYLAND	19.662.797
7	TAYLAND	14.546.907	7	HOLLANDA	6.565.911
8	FİNLANDİYA	11.612.866	8	POLONYA	5.443.948
9	HOLLANDA	7.835.211	9	ROMANYA	4.373.250
10	İNGİLTERE	6.117.506	10	İNGİLTERE	3.658.141
TOPLAM İTHALAT		**392.004.854r**	**TOPLAM İTHALAT**		**557.773.389**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya ısıtma ve soğutma cihazları ihracatı 2017 yılında 37,44 milyar dolar iken 2020 yılına kadar art arda 3 sene gerileyerek 36,27 milyar dolara düşmüştür. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2017 yılında yüzde 1,67 olduktan sonra 2018 yılında yüzde 1,87'ye yükselmiş 2019 yılında yüzde 1,80'e gerilemiş 2020 yılında ise tekrar 1,87 seviyesine yükselmiştir.

Tablo.335 Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	538,3	32.896	1,64
2016	517,5	32.699	1,58
2017	627,0	37.440	1,67
2018	688,4	36.738	1,87
2019	656,2	36.454	1,80
2020	686,4	36.275	1,87

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.89 Türkiye'nin Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatında Payı; Yüzde

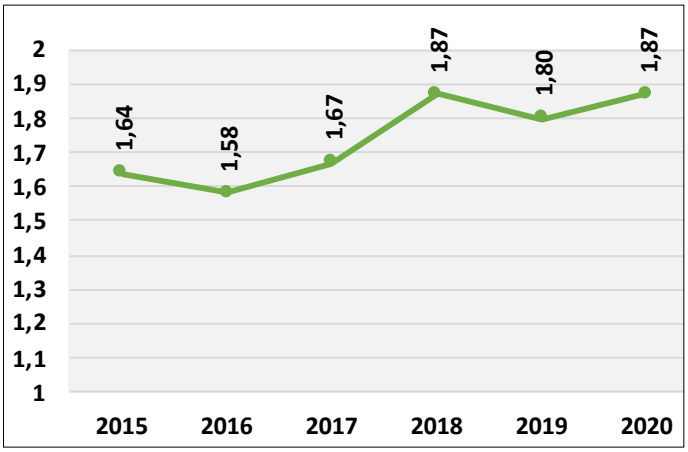

Dünya ısıtma ve soğutma cihazları ihracatında Çin 12,32 milyar dolar ihracatı ile ilk sırada yer almaktadır. Çin tek başına dünya ihracatının yaklaşık yüzde 33,5'ini gerçekleştirmektedir. Çin'i izleyen ülkeler ile Çin'in ihracatı arasında büyük bir fark vardır ve Çin ihracatta önemli bir egemenlik kurmuştur. Çin'i bir diğer önemli üretici ve ihracatçı Asya ülkesi Tayland izlemektedir. Almanya, İtalya ve Güney Kore ilk 5 içindeki diğer ülkelerdir. Türkiye dünya ihracatında 13. sırada bulunmaktadır. İhracatta ilk 10 içinde ABD ve Avusturya'nın yanı sıra Meksika, Slovakya ve Malezya gibi yeni sanayileşen ülkeler yer almaktadır.

Tablo.336 Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	12.064.087.000	1	ÇİN	12.319.864.000
2	TAYLAND	4.111.999.000	2	TAYLAND	3.903.510.000
3	ALMANYA	2.587.407.041	3	ALMANYA	2.524.664.000
4	İTALYA	1.974.705.402	4	İTALYA	1.913.816.000
5	GÜNEY KORE	1.167.304.122	5	GÜNEY KORE	1.217.253.000
6	ABD	1.118.243.843	6	ABD	1.032.535.000
7	MEKSİKA	992.384.500	7	AVUSTURYA	996.664.000
8	MALEZYA	977.384.001	8	SLOVAKYA	996.085.000
9	SLOVAKYA	896.023.391	9	MEKSİKA	989.478.000
10	JAPONYA	784.366.310	10	MALEZYA	910.682.000
16	TÜRKİYE	656.216.924	13	TÜRKİYE	686.354.423
TOPLAM İHRACAT		**36.454.202.000r**	**TOPLAM İHRACAT**		**36.275.086.300**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

ABD dünya ısıtma ve soğutma cihazları ithalatında en büyük pazardır. ABD 3,69 milyar dolar ithalat yapmaktadır. Almanya ve Japonya ABD'yi izlemektedir. Fransa 4. sıradadır. Daha sonra İngiltere ve Vietnam sıralanmaktadır. Endonezya 9. sıraya inmiştir. Türkiye 2017 yılında ilk 10 ithalatçı içinden çıkmış, 2018 ve 2019 yıllarında dünya ithalatında 23. sıraya gerilemiş 2020 yılında ise 17. sırada yer almıştır.

Tablo.337 Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	3.471.539.735	1	ABD	3.689.371.000
2	ALMANYA	1.752.475.525	2	ALMANYA	1.985.864.000
3	JAPONYA	1.715.346.038	3	JAPONYA	1.745.143.000
4	FRANSA	1.303.054.000	4	FRANSA	1.328.874.000
5	ENDONEZYA	1.269.136.000	5	İNGİLTERE	1.144.640.000
6	İNGİLTERE	1.219.876.767	6	VİETNAM	1.142.000.000
7	VİETNAM	1.163.156.000	7	İTALYA	1.129.913.000
8	İTALYA	1.153.402.161	8	GÜNEY KORE	854.241.000
9	RUSYA	912.127.000	9	ENDONEZYA	829.939.000
10	KANADA	871.255.502	10	RUSYA	829.536.000
23	TÜRKİYE	392.004.854r	17	TÜRKİYE	557.773.389
TOPLAM İTHALAT		**36.174.184.000r**	**TOPLAM İTHALAT**		**32.671.086.736**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER

İnşaat malzemeleri olarak değerlendirilen asansör, yürüyen merdiven ve körükler kapsamında elektrikli ve elektriksiz asansörler ile skipli yük asansörleri, yürüyen merdivenler ve yürüyen yollar ile havalimanlarında kullanılan yolcu biniş köprüleri bulunmaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Türkiye'de asansör yürüyen merdiven ve körükler sanayisinde üretim yapan girişim sayıları ile üretim göstergeleri Tablo.338 ve Tablo.339'da sunulmaktadır. Buna göre 2020 yılı itibarıyla asansör üretimi yapan 65 firma ve yürüyen merdiven yapan 7 firma bulunmaktadır.

Tablo.338 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler Girişim Sayısı

YILLAR	ASANSÖR VE SKİPLİ YÜK ASANSÖRÜ	YÜRÜYEN MEDİVEN
2016	91r	5
2017	101r	5
2018	73r	7
2019	65r	7
2020	65	7

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Üretim verileri adet olarak hesaplanmakta ve paylaşılmaktadır. TÜİK verilerine göre 2020 yılında hem asansör üretiminde hem de yürüyen merdiven üretiminde gerileme yaşanmıştır. 2020 yılında 15.850 asansör ve 580 yürüyen merdiven üretilmiştir.

Tablo.339 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler Üretim Göstergeleri; Adet

YILLAR	ASANSÖR VE SKİPLİ YÜK ASANSÖRÜ	YÜRÜYEN MEDİVEN
2016	49.596r	817
2017	38.161r	925
2018	17.399r	896
2019	16.144r	640r
2020	15.850	580

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye'nin asansör yürüyen merdiven ve körükler dış ticareti birlikte değerlendirilmektedir. Buna göre asansör yürüyen merdiven ve körükler ihracatı 2020 yılında miktar ve değer olarak artış göstermiştir. İhracat 2020 yılında 39.95 ton olurken, değer olarak da yüzde 10,5 artmış ve 130,2 milyon dolara yükselmiştir. İhracat birim fiyatları ise 2020 yılında 3,26 dolar/kg olmuştur.

Tablo.340 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	12.444	51,1	4,11
2017	16.145	61,1	3,79
2018	23.544	86,5	3,67
2019	33.547r	117,8	3,51
2020	39.925	130,2	3,26

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye asansör yürüyen merdiven ve körükler ithalatı 2016 yılından 2020 yılına kadar hem miktar hem de değer olarak düşmektedir. İthalat 2020 yılında miktar olarak 23.232 ton, değer olarak ise 92 milyon dolar seviyesine kadar gerilemiştir. AVM inşaatları ile büyük havaalanı yatırımlarının bitmesi yürüyen merdiven ve apron körük ithalatının ciddi oranda düşmesine neden olmuştur. Bu ciddi orandaki düşüşe asansör üretiminde hızla yerlileşmeye gidilmesi de etkendir. İthalat birim fiyatları 2018 yılında 4,48 dolar iken 2020 yılında 3,96 dolara düşmüştür.

Tablo.341 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	53.818	236,2	4,39
2017	46.694	188,3	4,03
2018	44.525	199,6	4,48
2019	28.233	107,8	3,82
2020	23.232	92,0	3,96

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye asansör yürüyen merdiven ve körükler ihracatının büyük bölümünü komşu ve yakın ülke pazarlarına yapmaktadır. 2020 yılında en yüksek ihracat Cezayir'e yapılmıştır. Rusya, Ukrayna, Azerbaycan ve İsrail, Cezayir'i izlemektedir. İlk 10 pazar içinde yer alan ülkelerden BAE ilk 10 ülke dışında kalırken 2020 yılında Kazakistan ilk 10 pazar içinde yer almıştır. İlk 3 ülkeye yapılan ihracat artmıştır.

Tablo.342 Türkiye'nin Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	CEZAYİR	15.424.723	1	CEZAYİR	23.250.182
2	AZERBAYCAN	11.104.329	2	RUSYA	13.344.107
3	RUSYA	9.319.138	3	UKRAYNA	12.789.989
4	UKRAYNA	8.675.421	4	AZERBAYCAN	10.649.030
5	İSRAİL	8.101.142	5	İSRAİL	8.273.822
6	IRAK	6.612.863	6	IRAK	6.611.179
7	GÜRCİSTAN	6.070.013	7	GÜRCİSTAN	5.387.801
8	ÖZBEKİSTAN	3.353.574	8	ÖZBEKİSTAN	3.967.802
9	BAE	2.954.977	9	KAZAKİSTAN	2.779.191
10	LİBYA	2.899.356	10	LİBYA	2.075.015
TOPLAM İHRACAT		**117.776.568r**	**TOPLAM İHRACAT**		**130.176.732**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye en yüksek asansör yürüyen merdiven ve körükler ithalatını Çin'den yapmaktadır. Toplam ithalatın yüzde 75'i Çin'den gerçekleşmektedir. Almanya Çin'i izlemektedir. Küresel pandeminin hem üretim zincirlerine hem de lojistik sektörüne 2020 yılında olumsuz etkileri olmuştur. Bu nedenle 2019 yılında en çok ithalat yapılan ülkeler arasında 3. sırada yer alan Tayland'dan ihracat çok düşmüş ve 2020 yılında ilk 10 ithalat yapılan ülkenin dışında kalmıştır. 2020 yılı ilk 10 ithalat yapılan ülkeler arasına Macaristan, Güney Kore, Belçika ve Malezya girmiş; Tayland, Çek Cumhuriyeti, Norveç ve Finlandiya çıkmıştır.

Tablo.343 Türkiye'nin Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	77.932.011	1	ÇİN	69.155.536
2	ALMANYA	10.128.664	2	ALMANYA	5.684.160
3	TAYLAND	5.399.700	3	MACARİSTAN	3.070.178
4	İTALYA	3.319.408	4	SLOVAKYA	2.569.183
5	SLOVAKYA	4.358.561	5	GÜNEY KORE	2.388.723
6	ÇEK CUMHURİYETİ	1.529.246	6	İTALYA	2.326.360
7	İSPANYA	1.291.304	7	İSPANYA	1.557.198
8	HOLLANDA	1.014.148	8	HOLLANDA	1.353.751
9	NORVEÇ	596.158	9	BELÇİKA	1.137.612
10	FİNLANDİYA	328.303	10	MALEZYA	547.370
TOPLAM İTHALAT		**4.537.900**	**TOPLAM İTHALAT**		**91.998.743**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya asansör yürüyen merdiven ve körükler ihracatı değer olarak 2017 yılında yüzde 2,3, 2018 yılında ise yüzde 8,9 artarak 7,61 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında ise dünya ihracatı gerilemiş ve yüzde 4,9 düşerek 7,2 milyar dolara inmiştir. 2020 yılında da yüzde 4,4 düşerek 6,9 milyar dolara gerilemiştir. Çok yüksek katlı inşaatların azalması, havaalanı ve AVM gibi ticari bina inşalarındaki gerileme dünya asansör ve yürüyen merdiven ihracatının son yıllarda düşmesine neden olmuştur. Türkiye ise dünya asansör yürüyen merdiven ve körük ihracatı içindeki payını 2016 yılından bu yana her sene arttırmıştır. 2016 yılında payımız yüzde 0,75 iken 2020 yılında yüzde 1,88'e yükselmiştir. Türkiye 2020 yılı ihracat yapan ülkeler sıralamasında da 11. sıraya çıkmıştır.

Tablo.344 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	43,2	6.846	0,63
2016	51,1	6.835	0,75
2017	61,1	6.990	0,87
2018	86,5	7.613	1,13
2019	117,8r	7.242r	1,63r
2020	130,2	6.918	1,88

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Grafik.90 Türkiye'nin Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatında Payı; Yüzde

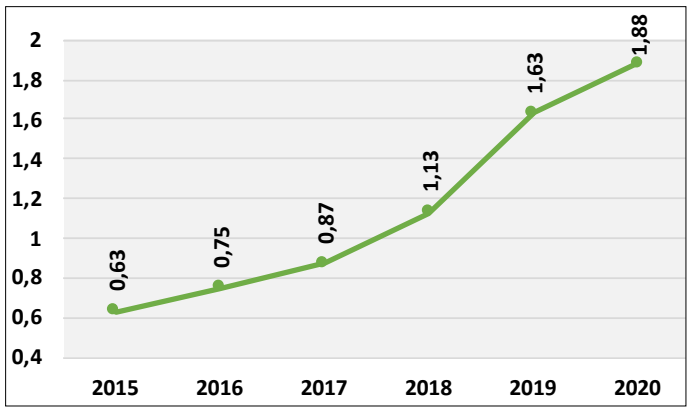

Dünya asansör yürüyen merdiven ve körükler ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin dünya ihracatının yüzde 26'sını gerçekleştirmektedir. Çin'i Almanya, İspanya, İtalya ve Hollanda izlemektedir. Slovakya ve Tayland ilk 10 ihracatçı içindedir. ABD 7. ihracatçıdır. Türkiye dünya ihracatında 11. sıraya yükselmiştir.

Tablo.345 Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	2.082.987.000	1	ÇİN	1.809.069.000
2	İSPANYA	716.764.454	2	ALMANYA	621.537.000
3	ALMANYA	662.882.307	3	İSPANYA	609.871.000
4	HOLLANDA	523.324.000	4	İTALYA	601.888.000
5	İTALYA	503.441.700	5	HOLLANDA	442.778.000
6	SLOVAKYA	305.786.907	6	SLOVAKYA	406.058.000
7	TAYLAND	302.522.000	7	ABD	244.997.000
8	ABD	276.401.245	8	FRANSA	217.381.000
9	İSVEÇ	226.598.922	9	TAYLAND	216.628.000
10	FRANSA	221.566.000	10	İSVEÇ	205.954.000
15	TÜRKİYE	117.776.568r	11	TÜRKİYE	130.176.732
TOPLAM İHRACAT		7.241.637.000r	TOPLAM İHRACAT		6.917.674.926

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya asansör yürüyen merdiven ve körükler ithalatında ilk 3 sırayı Rusya, ABD ve İngiltere almaktadır. Daha sonra Almanya ve Kanada sıralanmaktadır. BAE 2019 yılında ilk 10 ithalatçı ülke içindeyken ithalatın 2020 yılında gerilemesi ile ilk 10 ülke içindeki yerini kaybetmiştir. Güney Kore ve Fransa ilk 10 ithalatçı ülke arasına katılmıştır. Türkiye 2020 yılında dünya ithalatında 18. sıraya inmiştir.

Tablo.346 Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	RUSYA	333.039.000	1	RUSYA	316.445.000
2	ABD	297.280.494	2	ABD	279.577.000
3	KANADA	271.677.550	3	İNGİLTERE	265.678.000
4	İNGİLTERE	258.188.751	4	ALMANYA	248.453.000
5	HOLLANDA	214.688.000	5	KANADA	240.739.000
6	İSVİÇRE	201.058.095	6	HOLLANDA	189.015.000
7	BAE	188.335.000	7	İSVİÇRE	186.450.000
8	BELÇİKA	186.255.734	8	AVUSTRALYA	180.127.000
9	İSVİÇRE	201.058.095	9	FRANSA	176.443.000
10	AVUSTRALYA	184.648.000	10	GÜNEY KORE	176.443.000
14	TÜRKİYE	107.812.981	18	TÜRKİYE	91.998.743
TOPLAM İTHALAT		6.855.666.000r	TOPLAM İTHALAT		5.729.195.028

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ

Güvenlik ve alarm sistemleri inşaat malzemeleri içinde yer almaya başlayan yeni nesil ve göreceli olarak yüksek teknolojiye sahip malzemelerdir. Güvenlik ve alarm sistemleri kapsamında başta hırsız ve yangın alarmları olmak üzere, uyarı işlevi gören benzeri cihazlar yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Güvenlik ve alarm sistemleri üretimi yıllar itibarıyla kademeli bir artış içinde iken 2019 ve 2020 yıllarında gerileme göstermiştir. Üretim adet olarak hesaplanmakta ve açıklanmaktadır. Üretim 2020 yılında 2.690.000 adet olarak gerçekleşmiştir. Girişim sayısı ise değişmemiş ve 7 olmuştur.

Tablo.347 Güvenlik ve Alarm Sistemleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET
2016	14	825.965
2017	11	3.053.217
2018	11	3.231.501
2019	7	2.850.400
2020	7	2.690.000

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye güvenlik ve alarm sistemleri üretimini arttırdığı gibi ihracata da başlamıştır. İhracat ve ithalat verileri ton olarak hesaplanmakta ve açıklanmaktadır. Bu itibarla değerlendirildiğinde güvenlik ve alarm sistemleri ihracatı 2020 yılında miktar olarak artmış ve 454 ton olarak gerçekleşmiştir. İhracat değer olarak ise 11,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatları inşaat malzemeleri içinde en yüksek fiyata sahip ürünlerdir ancak 2020 yılında ihraç birim fiyatı 24,45 dolara inmiştir. Küresel pandemi yılın ilk yarısında birçok ihraç pazarımızı olumsuz şekilde etkilemiş, ülkeler arası fiyat rekabeti oldukça artmıştır.

Tablo.348 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	265	9,3	35,28
2017	266	8,3	31,22
2018	227	7,4	32,60
2019	295	10,3	34,87r
2020	454	11,1	24,45

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye güvenlik ve alarm sistemleri üretim ve ihracatı ile karşılaştırıldığında önemli ölçüde ithalat yapmaktadır. İthalat miktar olarak 2017 yılından 2020 yılına kadar her sene azalmaktadır. 2020 yılında 537 ton ithalat yapılmıştır. İthalat değer olarak da gerilemektedir. 2020 yılında 38 milyon dolarlık güvenlik ve alarm cihazı ithal edilmiştir. İthalat birim fiyatları ihracat birim fiyatlarının 2 katından fazladır. 2020 yılında ortalama ithalat birim fiyatı 70,79 dolardır.

Tablo.349 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	881	61,5	69,87
2017	972	57,3	58,99
2018	774	49,8	64,26
2019	584	46,7	79,97
2020	537	38,0	70,79

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye güvenlik ve alarm sistemleri ağırlıklı olarak yakın ve komşu ülkelerine ihracat yapmaktadır. 2020 yılında en çok ihracat yaptığımız ülke Romanya'dır. 2019 yılında en çok ihracat yaptığımız Azerbaycan 2020 yılında 2. sırada bulunmaktadır. Libya'ya 2020 yılında yapılan ihracat ciddi oranda artmış Libya tekrar ilk 10 pazarımız arasına girmiştir. BAE ve Irak da ilk 10 pazar içinde yer almaya devam etmektedirler. 2020 yılı ilk 10 ihracat pazarı içine Libya ile birlikte Türkmenistan katılmış, Gine, Fransa ve Almanya ilk 10 pazar dışında kalmışlardır.

Tablo.350 Türkiye'nin Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	AZERBAYCAN	1.019.431	1	ROMANYA	1.651.671
2	BAE	756.673	2	AZERBAYCAN	1.125.054
3	IRAK	755.203	3	LİBYA	921.434
4	HİNDİSTAN	629.023	4	BAE	805.361
5	ROMANYA	447.332	5	IRAK	588.501
6	FRANSA	370.385	6	İSPANYA	418.555
7	ALMANYA	357.568	7	HİNDİSTAN	367.139
8	GİNE	318.970	8	TÜRKMENİSTAN	293.071
9	GÜRCİSTAN	311.880	9	GÜRCİSTAN	273.383
10	KAZAKİSTAN	303.741	10	KAZAKİSTAN	270.745
TOPLAM İHRACAT		**10.272.226**	**TOPLAM İHRACAT**		**11.107.143**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok alarm cihazları ithalatı yaptığı ülkelerde ilk sıraya 2020 yılında Çin yükselmiştir. Çin'den 6,7 milyon dolar ithalat yapılmıştır. 2. sırada ise ithalatın 2 kattan fazla arttığı Slovakya yer alırken 2019 yılında en çok ithalat yaptığımız ABD ise 2020 yılında 3. sıraya inmiştir. 2019 yılında 3,1 milyon dolar ithalat yaptığımız Rusya'dan ithalat düşmüş ve Rusya ilk 10 ithalatçı ülke sıralamasının dışında kalmıştır. Almanya, Romanya, İngiltere, İtalya, İsviçre ve Tayvan'dan gerçekleşen ithalatta da gerileme yaşanmıştır.

Tablo.351 Türkiye'nin Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	8.313.436	1	ÇİN	6.731.876
2	ÇİN	6.970.030	2	SLOVAKYA	3.992.306
3	RUSYA	3.141.042	3	ABD	3.770.108
4	İNGİLTERE	2.896.479	4	ALMANYA	2.334.700
5	ROMANYA	2.675.985	5	ROMANYA	2.324.385
6	ALMANYA	2.653.979	6	İNGİLTERE	2.263.307
7	TAYVAN	2.516.263	7	İTALYA	1.532.392
8	İTALYA	2.263.866	8	İSVİÇRE	1.472.617
9	İSVİÇRE	1.608.623	9	TAYVAN	1.290.186
10	SLOVAKYA	1.589.941	10	KANADA	1.236.784
TOPLAM İTHALAT		**46.716.918**	**TOPLAM İTHALAT**		**37.986.075**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya güvenlik ve alarm sistemleri ihracatı son 5 yıldır yaklaşık 5 milyar dolar olarak gerçekleşmektedir. Dünya ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında sınırlı ölçüde gerilemiş, 2017 yılında yüzde 3 artarak tekrar 4,94 milyar dolara yükselmiştir. 2018 yılında dünya ihracatı 5,0 milyar doları aşmıştır. 2019 yılında da yine 5,0 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise yüzde 5,5 azalarak 4,82 milyar dolara düşmüştür. Türkiye dünya ihracatı içinde oldukça küçük bir pay almaktadır. Ancak payı 2020 yılında yüzde 0,23'e yükselmiştir.

Tablo.352 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	9,6	4.807	0,20
2016	9,3	4.797	0,20
2017	8,3	4.940	0,17
2018	7,4	5.088	0,15
2019	10,3	5.104r	0,20
2020	11,1	4.823	0,23

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dünya güvenlik ve alarm sistemleri ihracatında ilk sırada 867 milyon dolar ihracatı ile Çin yer almaktadır. Meksika ihracatı düşmesine rağmen 2020 yılında 2. sırada yer almaktadır. Almanya 3. sıraya yükselmiş İngiltere 4. sıraya inmiştir. 2020 yılı ilk 10 ihracatçı ülkeler arasına İsrail ve Fransa girmiştir. İlk 10 ihracatçı ülke içinde yer alan İrlanda ve İsrail'in ihracatı önemli oranda artmıştır. Türkiye dünya ihracatında 36. sırada yer almaktadır.

Tablo.353 Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.028.356.000	1	ÇİN	866.919.000
2	İNGİLTERE	433.824.372	2	MEKSİKA	368.120.000
3	MEKSİKA	424.027.207	3	ALMANYA	362.819.000
4	ALMANYA	412.026.542	4	İNGİLTERE	343.755.000
5	ABD	364.323.179	5	ABD	303.477.000
6	HOLLANDA	239.059.000	6	İRLANDA	250.584.000
7	HONG KONG	188.405.480	7	İSRAİL	207.981.000
8	İRLANDA	239.059.000	8	HOLLANDA	190.498.000
9	İSRAİL	180.912.000	9	FRANSA	162.079.000
10	İTALYA	179.554.145	10	HONG KONG	156.594.000
38	TÜRKİYE	10.272.226	36	TÜRKİYE	11.107.143
TOPLAM İHRACAT		5.104.213.000r	TOPLAM İHRACAT		4.822.735.967

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Grafik.91 Türkiye'nin Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatında Payı; Yüzde

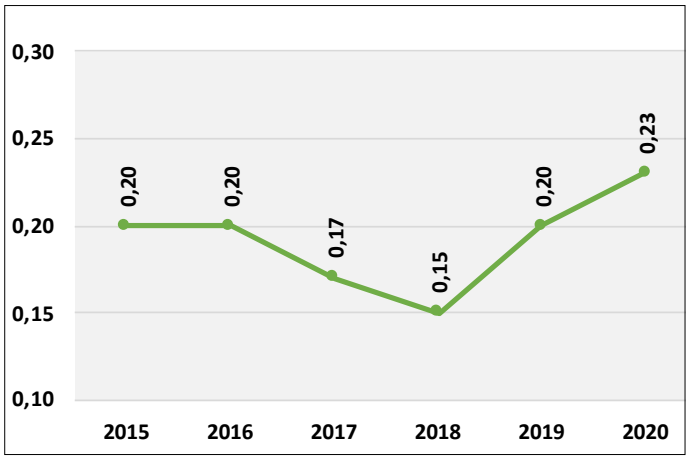

ABD güvenlik ve alarm sistemleri ithalatında dünyanın en büyük pazarıdır. ABD'yi Almanya ve İngiltere izlemektedir. İlk 10 ithalatçı ülke arasına hızlı ithalat artışı ile Güney Kore girmiş BAE ilk 10 ülke arasındaki yerini kaybetmiştir. Türkiye dünya ithalatında 24. sıradadır.

Tablo.354 Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	779.974.236	1	ABD	618.919.000
2	İNGİLTERE	456.218.202	2	ALMANYA	524.780.000
3	ALMANYA	434.743.709	3	İNGİLTERE	358.603.000
4	HOLLANDA	237.248.000	4	HOLLANDA	226.915.000
5	FRANSA	215.206.000	5	FRANSA	221.320.000
6	İSPANYA	130.649.396	6	GÜNEY KORE	221.320.000
7	İSVEÇ	127.864.338	7	İSPANYA	148.241.000
8	İTALYA	122.503.869	8	İSVEÇ	123.829.000
9	KANADA	102.548.320	9	KANADA	111.557.000
10	BAE	87.315.000	10	İTALYA	109.058.000
24	TÜRKİYE	46.716.918	24	TÜRKİYE	37.986.075
TOPLAM İTHALAT		4.629.194.000r	TOPLAM İTHALAT		4.563.713.641

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

SAYAÇLAR

İnşaat malzemeleri kapsamında binalarda ve yapılarda kullanılan çeşitli sayaçlar da yer almaktadır. Bu çerçevede sayaçlar şu ürünleri içermektedir; gaz temin veya üretim sayaçları (kalibre edilmiş olanlar dahil), sıvı temin veya üretim sayaçları (kalibre edilmiş olanlar dahil) (pompalar hariç), elektronik elektrik sayaçları, alternatif akım için tek fazlı elektronik elektrik sayaçları ve alternatif akım için çok fazlı elektronik elektrik sayaçları.

Girişim Sayısı ve Üretim

Sayaçlar alanında üretim yapan girişim sayısı 2020 yılı itibarıyla 22 olmuştur. Sayaç üretimi adet olarak izlenmektedir. Üretim ilk kez 2015 yılında 10 milyon adeti geçmiştir. Üretim 2018 yılında 11,62 milyon adete yükseldikten sonra 2019 ve 2020 yıllarında tekrar düşmüştür. Üretim 2020 yılında yüzde 1,4 düşerek 10 milyonun altında kalmış ve 9,84 milyon adet olmuştur.

Tablo.355 Sayaçlar Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET
2015	18	11.234.471r
2016	19	11.910.393r
2017	21	11.019.157r
2018	20	11.623.812r
2019	23r	9.976.737r
2020	22	9.840.000

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

İç pazara ilişkin sağlıklı sayısal veriler bulunmamakla birlikte üretim artışı ile dış ticaret verileri dikkate alındığında iç pazarın kademeli olarak büyümekte olduğu öngörülmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye'nin sayaçlar ihracatı 2018 yılında miktar olarak gerileme gösterdikten sonra 2019 yılında yeniden artmış, 2020 yılında yüzde 7,6 azalarak 2.909 tona düşmüştür. İhracat değer olarak 2019 yılındaki 44,7 milyon dolar seviyesinden 2020 yılında 40,7 milyon dolara gerilemiştir. Göreceli olarak ortalama ihraç fiyatları yüksektir. İhraç birim fiyatı 2020 yılında 13,99 dolardır.

Tablo.356 Sayaçlar İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	2.375	35,5	14,95
2017	3.225	43,9	13,62
2018	2.901	41,4	14,25
2019	3.150	44,7	14,18
2020	2.909	40,7	13,99

Kaynak: TÜİK

Türkiye sınırlı ölçüde sayaçlar ithalatı da yapmaktadır. İthalat 2016-2019 yıllar arasında ortalama 20 milyon dolar civarında seyrederken 2020 yılında 16,1 milyon dolara düşmüştür. 2020 yılında 848 ton ithalat yapılmıştır. İthalat miktar olarak da gerilemektedir. İthalat birim fiyat 2020 yılında yüzde 9,6 azalarak 19,03 dolara düşmüştür.

Tablo.357 Sayaçlar İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	992	22,6	22,77
2017	1.011	20,1	19,89
2018	993	19,8	19,85
2019	902	19,0	21,05
2020	848	16,1	19,03

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin sayaç ihracatı ağırlıklı olarak yakın ve komşu ülkelere yapılmakta son yıllarda Afrika ülkeleri de ilk 10 pazarımız içinde yer almaktadırlar. En yüksek ihracat 2020 yılında Irak'a yapılmıştır. Irak'tan sonra en çok ihracat yaptığımız ülkeler Azerbaycan, Polonya, Romanya ve İran'dır. 2019 yılı ilk 10 ihracat yapılan ülke ile 2020 yılı arasında büyük değişiklikler olmuştur. Mısır, Bangladeş, Kolombiya ve Afganistan'ın yerini Irak, İran, Mali ve İtalya almıştır.

Tablo.358 Türkiye'nin Sayaçlar İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	AZERBAYCAN	2.372.934	1	IRAK	4.685.359
2	İSRAİL	2.262.372	2	AZERBAYCAN	2.890.798
3	FİLDİŞİ SAHİLİ	2.070.368	3	POLONYA	2.608.746
4	GÜRCİSTAN	1.946.904	4	ROMANYA	1.992.589
5	MISIR	1.894.392	5	İRAN	1.769.069
6	BANGLADEŞ	1.774.957	6	FİLDİŞİ SAHİLİ	1.686.632
7	POLONYA	1.603.828	7	İSRAİL	1.500.714
8	KOLOMBİYA	1.572.699	8	İTALYA	1.431.096
9	ROMANYA	1.560.950	9	MALİ	1.192.276
10	AFGANİSTAN	1.560.318	10	GÜRCİSTAN	1.186.056
TOPLAM İHRACAT		**44.661.692**	**TOPLAM İHRACAT**		**40.683.924**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok sayaçlar ithalatı yaptığı ülke Almanya'dır. Almanya'yı Çin ve Slovakya izlemektedir. Almanya'dan yapılan ithalat yüzde 56 düşerek 3,8 milyon dolara gerilemiştir. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı ülke arasında yer alan Macaristan ve İngiltere yerini İsrail ve Yunanistan'a bırakmıştır.

Tablo.359 Türkiye'nin Sayaçlar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	8.691.717	1	ALMANYA	3.836.944
2	ÇİN	3.297.288	2	ÇİN	3.477.751
3	İTALYA	2.677.711	3	SLOVAKYA	2.483.061
4	SLOVAKYA	1.049.212	4	İTALYA	2.119.021
5	HOLLANDA	775.216	5	HOLLANDA	971.203
6	POLONYA	652.491	6	POLONYA	620.617
7	FRANSA	504.090	7	ABD	585.744
8	MACARİSTAN	249.253	8	İSRAİL	499.510
9	ABD	193.047	9	YUNANİSTAN	378.156
10	İNGİLTERE	85.159	10	FRANSA	280.290
TOPLAM İTHALAT		**18.987.045**	**TOPLAM İTHALAT**		**16.143.969**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya sayaçlar ihracatı 2016 yılından 2019 yılına kadar kademeli ve istikrarlı bir artış göstermekteyken, 2020 yılında küresel pandemi nedeni ile ihracat yüzde 10,5 düşmüştür. 2020 yılında dünya sayaç ihracatı 5,6 milyar dolar olmuştur. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2017 yılından 2019 yılına kadar gerilemiş 2020 yılında sınırlı bir artış ile 0,73'e yükselmiştir.

Tablo.360 Sayaçlar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	31,8	4.742	0,67
2016	35,5	4.869	0,73
2017	43,9	5.112	0,86
2018	41,4	5.483	0,76
2019	44,7r	6.263r	0,71r
2020	40,7	5.607	0,73

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.92 Türkiye'nin Dünya Sayaçlar İhracatında Payı; Yüzde

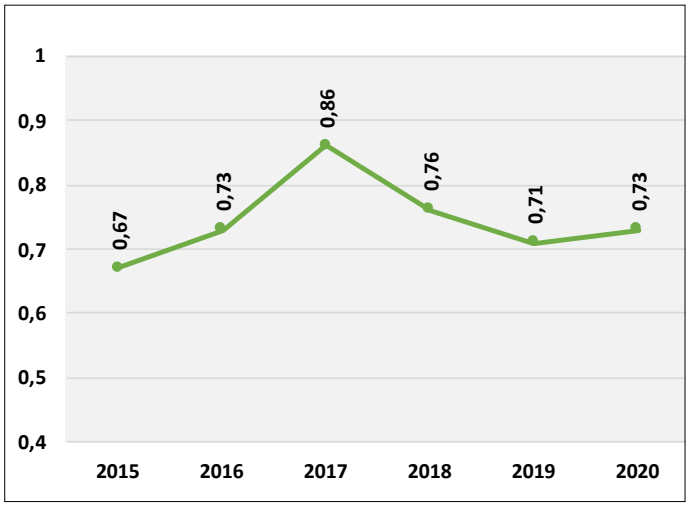

Dünya sayaç ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin'i Meksika ve ABD izlemektedir. Meksika 2019 yılında 2. sıraya yükselmiştir. 2020 yılında dünya ihracatında ilk 7 ülke aynı kalmıştır. İlk 10 ihracatçı ülke arasına Malezya ve Slovenya girmiştir. İlk 3 ihracatçı ülke ardından 3 Avrupa ülkesi Polonya, Almanya ve Fransa gelmektedir. Daha önceki senelerde ilk 10 ihracatçı ülke arasında yer alan Hindistan, İtalya ve Yunanistan 2020 yılında sıralama dışında kalmıştır. Almanya'nın sayaç ihracatı yüzde 22 azalarak 399 milyon dolardan 311,7 milyon dolara düşmüştür. Türkiye dünya ihracatında 22. sıradan 18. sıraya yükselmiştir.

Tablo.361 Dünya Sayaç İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.278.374.000	1	ÇİN	1.667.525.000
2	MEKSİKA	704.923.612	2	MEKSİKA	642.365.000
3	ABD	597.645.096	3	ABD	486.174.000
4	ALMANYA	399.278.280	4	POLONYA	336.655.000
5	ROMANYA	384.410.637	5	ALMANYA	311.684.000
6	POLONYA	384.204.597	6	FRANSA	259.902.000
7	FRANSA	237.867.000	7	ROMANYA	258.044.000
8	İTALYA	177.732.911	8	MALEZYA	145.540.000
9	SLOVAKYA	104.319.959	9	SLOVENYA	141.076.000
10	YUNANİSTAN	96.814.923	10	SLOVAKYA	103.003.000
22	TÜRKİYE	44.661.692	18	TÜRKİYE	40.683.924
TOPLAM İHRACAT		6.263.353.000r	TOPLAM İHRACAT		5.607.087.370

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya sayaç ithalatında en büyük pazar ABD'dir. ABD'den sonra en çok ithalat yapan ülkeler İtalya, Fransa ve Güney Kore'dir. İtalya, Almanya, İngiltere ve Hollanda sayaç ithalatında ciddi gerileme oluşmuştur. Rusya ilk 10 ülke içindeki yerini kaybederken Avustralya ilk 10 ithalatçı ülke arasına katılmıştır. Türkiye dünya ithalatında 54. sırada yer almaktadır.

Tablo.362 Dünya Sayaç İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	828.280.637	1	ABD	775.910.000
2	İTALYA	454.191.839	2	İTALYA	362.984.000
3	İNGİLTERE	345.206.948	3	FRANSA	354.885.000
4	FRANSA	330.197.000	4	GÜNEY KORE	354.885.000
5	ALMANYA	239.988.179	5	İNGİLTERE	241.401.000
6	HOLLANDA	187.683.000	6	ALMANYA	214.019.000
7	KANADA	179.436.770	7	KANADA	179.409.000
8	SİNGAPUR	149.646.027	8	HOLLANDA	148.377.000
9	RUSYA	119.193.000	9	MEKSİKA	117.888.000
10	MEKSİKA	109.713.109	10	AVUSTRALYA	115.793.000
46	TÜRKİYE	18.987.045	54	TÜRKİYE	16.143.969
TOPLAM İTHALAT		5.913.873.000	TOPLAM İTHALAT		5.374.388.271

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

AYDINLATMA EKİPMANLARI

İnşaat malzemeleri çerçevesinde aydınlatma ekipmanları kapsamında şu ürünler yer almaktadır; elektrikli masa lambası, çalışma lambası, abajur ve benzeri ayaklı lambalar, elektrikli olmayan lambalar ve aydınlatma armatürleri, ışıklı tabela, ışıklı reklam panosu ve benzerleri, avizeler ve diğer elektrikli tavan veya duvar aydınlatma armatürleri, projektörler ve spot ışıkları, diğer lamba ve aydınlatma armatürleri ile camdan, metalden ve plastikten lambaların ve aydınlatma armatürlerinin, ışıklı işaretlerin, isim tabelalarının parçaları.

Girişim Sayısı ve Üretim

Aydınlatma ekipmanları üretimi adet olarak hesaplanmaktadır. Üretim 2016 yılından itibaren gerileme eğilimi içine girmiştir. Üretim 2019 yılında yüzde 40'a yakın düşerek 29,07 milyon adete inmiştir. 2020 yılında ise üretim sadece yüzde 0,1 düşmüş ve 29,01 milyon adet olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.363 Aydınlatma Ekipmanları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET
2016	352r	56.770.782r
2017	362r	52.310.759r
2018	341r	48.233.822r
2019	324r	29.065.567r
2020	321	29.012.120

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Aydınlatma ekipmanları ihracatı 2016-2020 yılları arasında değer olarak her sene azalmış, 2020 yılında 2019 yılına göre yüzde 8,7 gerileyerek 208,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Aydınlatma ekipmanları dış ticareti ton olarak hesaplanmaktadır. Bu çerçevede Türkiye'nin aydınlatma ekipmanları ihracatı miktar olarak 2016 yılında 23.579 ton iken 2020 yılında 20.685 tona gerilemiştir. Aydınlatma ekipmanları ihracat birim değerleri 2018 yılında 11,43, 2019 yılında 10,83 dolar ve 2020 yılında 10,10 dolardır. İhraç birim fiyatları son 2 yıldır gerileme trendi içindedir.

Tablo.364 Aydınlatma Ekipmanları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	23.579	256,2	10,86
2017	20.780	232,2	11,17
2018	20.251	232,0	11,43
2019	21.134	228,8	10,83
2020	20.685	208,9	10,10

Kaynak: TÜİK

Türkiye önemli bir üretici ve ihracatçı olmasına karşın 2016-2018 yıllarında ihracatın üzerinde ithalat yapmaktayken son yıllarda ithalat oldukça düşmüştür. 2020 yılında 168,9 milyon dolar ithalat yapılmıştır. İthalat miktar olarak 2019 yılında düşmüşken 2020 yılında tekrar yüzde 17,9 artışla 27.363 tona yükselmiştir. İthalat birim fiyatlarında ise 2016 yılında 12,39 dolar olan fiyat seviyesi 2020 yılında 6,17 dolara kadar gerilemiştir.

Tablo.365 Aydınlatma Ekipmanları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	28.960	358,9	12,39
2017	30.266	315,0	10,41
2018	28.857	238,7	8,27
2019	23.218	175,1	7,54
2020	27.363	168,9	6,17

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye, aydınlatma ekipmanlarında daha çok yakın ve komşu ülkelere ihracat yapmaktadır. 2019 yılında ihracatta ilk 3 sırada sırasıyla Katar, BAE ve Suudi Arabistan yer almakta iken 2020 yılında Katar, Almanya ve BAE ilk 3 sırada yer almaktadır. Suudi Arabistan'a yapılan ihracat gerilemiştir. Almanya, Azerbaycan ve Romanya'ya gerçekleştirilen ihracat yükselmiştir.

Tablo.366 Türkiye'nin Aydınlatma Ekipmanları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	KATAR	13.069.874	1	KATAR	11.685.115
2	BAE	11.757.934	2	ALMANYA	11.571.612
3	SUUDİ ARABİSTAN	11.285.189	3	BAE	8.449.439
4	ALMANYA	10.768.448	4	FRANSA	7.819.522
5	FAS	10.167.052	5	IRAK	7.701.612
6	IRAK	9.552.893	6	SUUDİ ARABİSTAN	7.384.094
7	FRANSA	7.033.266	7	AZERBAYCAN	7.257.411
8	AZERBAYCAN	6.128.767	8	FAS	7.216.184
9	BELÇİKA	5.834.901	9	TÜRKMENİSTAN	6.583.929
10	ROMANYA	5.219.752	10	ROMANYA	6.453.351
TOPLAM İHRACAT		228.825.241r	TOPLAM İHRACAT		208.884.840

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin aydınlatma ekipmanları ithalatında ilk sırayı Çin almaktadır. Toplam ithalatın yaklaşık yüzde 61'i Çin'den yapılmaktadır. Çin'den gelen ürünler büyük ölçüde fiyat avantajına sahip olan ürünlerdir. İtalya ve Almanya ithalatta 2. ve 3. sırada yer almaktadır.

Tablo.367 Türkiye'nin Aydınlatma Ekipmanları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	99.393.948	1	ÇİN	103.071.187
2	ALMANYA	16.751.935	2	İTALYA	15.188.937
3	İTALYA	14.858.202	3	ALMANYA	13.077.585
4	POLONYA	6.334.211	4	POLONYA	7.618.710
5	ABD	5.834.364	5	İNGİLTERE	3.893.061
6	İSPANYA	4.293.259	6	ABD	3.097.534
7	FRANSA	4.170.391	7	İSPANYA	2.921.576
8	İNGİLTERE	2.509.602	8	GÜNEY KORE	2.486.301
9	DANİMARKA	2.503.859	9	ÇEK CUMHURİYETİ	1.945.997
10	GÜNEY KORE	2.061.654	10	FRANSA	1.916.575
TOPLAM İTHALAT		175.080.594	TOPLAM İTHALAT		168.922.717

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya aydınlatma ekipmanları ihracatı 2018 yılında yüzde 0,3 artmış, ardından 2019 yılında ise yüzde 3,2 yükselerek 56,25 milyar dolara çıkmıştır. Dünya ihracatındaki artış 2020 yılında da devam etmiş ve dünya aydınlatma ekipmanları ihracatı yüzde 7,9 artarak 60,7 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2017 ve 2018 yıllarında değişmemiş, 2019 yılında yüzde 0,41'e 2020 yılında ise yüzde 0,34'e gerilemiştir.

Tablo.368 Aydınlatma Ekipmanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	247,8	57.769	0,43
2016	256,2	52.577	0,49
2017	232,2	54.380	0,43
2018	232,1	54.522	0,43
2019	228,8	56.247r	0,41r
2020	208,9	60.714	0,34

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.93 Türkiye'nin Dünya Aydınlatma Ekipmanları İhracatında Payı; Yüzde

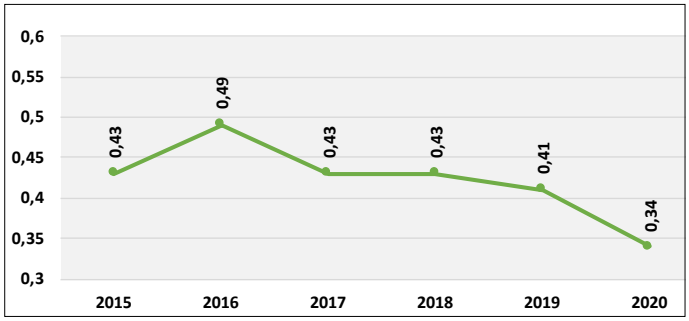

Dünya aydınlatma ekipmanları ihracatında Çin ilk sırada yer almaktadır ve 37,6 milyar dolar ihracatı, yüzde 62 payı ile büyük bir ağırlığa sahip bulunmaktadır. Çin ile izleyen ülkelerin ihracat büyüklükleri arasında büyük fark bulunmaktadır. Almanya dünya ihracatında 2. sıradadır. Meksika önemli bir ihracatçı ülke olarak 3. sırada yer almaktadır. İtalya ve ABD ilk 3 ülkeyi izlemektedirler. Türkiye dünya aydınlatma ekipmanları ihracatında 22. sırada bulunmaktadır.

Tablo.369 Dünya Aydınlatma Ekipmanları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	33.197.800.000	1	ÇİN	37.615.304.000
2	ALMANYA	3.185.096.157	2	ALMANYA	2.827.947.000
3	MEKSİKA	2.123.359.887	3	MEKSİKA	1.987.599.000
4	İTALYA	1.899.888.288	4	İTALYA	1.632.768.000
5	ABD	1.886.168.305	5	ABD	1.479.305.000
6	HOLLANDA	1.468.565.000	6	POLONYA	1.287.091.000
7	POLONYA	1.289.568.659	7	HOLLANDA	1.253.232.000
8	AVUSTURYA	1.037.547.000	8	AVUSTURYA	973.896.000
9	KANADA	927.402.147	9	İSPANYA	783.605.000
10	FRANSA	905.391.000	10	KANADA	781.906.000
22	TÜRKİYE	228.825.241r	22	TÜRKİYE	208.884.840
TOPLAM İHRACAT		56.247.437.000r	TOPLAM İHRACAT		60.713.875.299

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya aydınlatma ekipmanlarında en büyük pazar ABD'dir. ABD 9,97 milyar dolar ithalatı ile dünya ithalatının yüzde 23'ünü gerçekleştirmektedir. ABD ile diğer ithalatçı ülkeler arasında büyük bir fark bulunmaktadır. ABD'yi Almanya, Fransa ve İngiltere izlemektedir. İlk 10 büyük ithalat pazarında 9'u gelişmiş ülkelerdir. Vietnam ilk 10 büyük ithalatçı içine 7. sıradan girmiştir. Türkiye dünya ithalatında 35. sırada bulunmaktadır.

Tablo.370 Dünya Aydınlatma Ekipmanları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	10.759.900.704	1	ABD	9.972.133.000
2	ALMANYA	3.430.770.955	2	ALMANYA	3.279.818.000
3	FRANSA	2.111.323.000	3	FRANSA	1.817.440.000
4	İNGİLTERE	1.983.604.129	4	İNGİLTERE	1.679.448.000
5	HOLLANDA	1.813.195.000	5	HOLLANDA	1.613.275.000
6	KANADA	1.601.397.221	6	KANADA	1.486.475.000
7	VİETNAM	1.128.861.000	7	VİETNAM	1.130.800.000
8	İTALYA	1.036.058.272	8	JAPONYA	979.438.000
9	JAPONYA	1.028.827.583	9	POLONYA	963.630.000
10	AVUSTURYA	986.314.000	10	AVUSTURYA	918.329.000
41	TÜRKİYE	175.080.594	35	TÜRKİYE	168.922.717
TOPLAM İTHALAT		45.191.467.000r	TOPLAM İTHALAT		42.354.332.109

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

AĞAÇ VE AHŞAP ÜRÜNLERİ

Ahşap İnşaat Malzemeleri
Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları
Duvar Kâğıtları

AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ

İnşaat sektöründe kullanılan ahşap inşaat malzemeleri şu ürünleri kapsamaktadır: Kontrplak, ahşap kaplama paneli ve benzeri lamine ahşap malzeme (bambudan yapılmış), diğer kontrplak, ahşap kaplama paneli ve benzeri lamine ahşap malzeme. Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan. Birleştirilmiş parke paneller, pencereler, pencereli kapılar (Fransız penceresi) ve bunların kasaları ile kapılar ve bunların kasaları ve eşikleri. (Ahşaptan yapılmış) beton kalıpları (beton inşaat işleri için), kiremitler ve çatı padavraları. (Ahşaptan yapılmış) başka yerde sınıflandırılmamış inşaat doğrama ve marangozluk ürünleri.

Girişim Sayısı ve Üretim

Ahşap inşaat malzemeleri sanayisinde üretim yapan girişim sayıları Tablo.371 'de sunulmaktadır. Girişim sayılarının yıllar itibarıyla sınırlı ölçüde arttığı görülmektedir. Girişim sayılarında 2019 ve 2020 yıllarında dalgalanmalar yaşanmıştır. Pencere ve kapılarda gerileme olmuştur.

Tablo.371 Ahşap İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı

Ürünler	2016	2017	2018	2019	2020
Bambudan Ahşap Malzeme	4r	4	5	10r	12
Kontrplak, Lamine, Ahşap Malzeme	98r	111r	110r	98r	98
Lif Levhalar	56	56	55r	45r	45
Birleştirilmiş Parke ve Paneller	72r	73r	83r	73r	73
Pencere ve Kapılar	519r	525r	496r	460r	454
Beton Kalıpları	11	12	8	8	8
Diğer Doğrama ve Marangozluk Ürünleri	61r	55r	53r	49r	52

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Ahşap inşaat malzemelerinde çok farklı ürün grupları bulunmaktadır. Bu ürün gruplarının üretimleri de farklı birimler ile ölçülmektedir. Tablo.363'te üretim verilerine yer verilmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye önemli bir ahşap inşaat malzemeleri üreticisi ve ihracatçısıdır. Üretimde yeni eklenen kapasiteler ile ihracat olanakları da yükselmektedir. Nitekim işletmeye alınan yeni kapasiteler ile 2018-2019-2020 yıllarında ihracat miktar ve değer olarak yükselmiştir. 2020 yılında ihracat miktar olarak yüzde 19 artarak 1.183.191 tona, değer olarak ise 667,5 milyon dolara ulaşmıştır. İhracat birim fiyatlarındaki gerileme trendi durmuş 2020 yılında ihraç birim fiyatı 0,56 dolar olmuştur.

Tablo.373 Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	534.827	425,8	0,80
2017	748.336	506,0	0,68
2018	761.895	515,7	0,68
2019	993.991r	559,9	0,56
2020	1.183.191	667,5	0,56

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye ahşap inşaat malzemeleri ithalatı 2016-2019 yılları arsındaki dönemde miktar ve değer olarak düşmekteydi. Özellikle 2018 ve 2019 yıllarında ithalatta sert düşüşler yaşanmışken 2020 yılında ise değer olarak yüzde 59,8 artış gerçekleşmiş ve ahşap inşaat malzemeleri ihracatı 72,8 milyon dolardan 116,3 milyon dolara yükselmiştir. İthalat miktar olarak ise yüzde 81 artmıştır. İthalat birim fiyatlarında da 2017 yılından bu yana gerileme görülmektedir.

Tablo.374 Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	487.886	506,4	1,04
2017	376.936	423,8	1,12
2018	190.038	185,2	0,97
2019	79.475	72,8	0,92
2020	143.857	116,3	0,81

Kaynak: TÜİK

Tablo.372 Ahşap İnşaat Malzemeleri Üretim Göstergeleri

Ürünler	Birim	2016	2017	2018	2019	2020
Bambudan Ahşap Malzeme	m³	62.660	25.793	49.254	186.162r	172.200
Kontrplak, Lamine, Ahşap Malzeme	m³	2.327.381	2.753.658	2.586.916r	5.825.442r	6.060.120
Lif Levhalar	m²	469.644.342	508.603.676	412.584.412r	288.018.858r	308.440.500
Birleştirilmiş Parke ve Paneller	m³	105.272.092	112.132.063	131.567.209	109.858.445	118.220.150
Pencere ve Kapılar	Adet	18.652.026	22.109.545	18.502.639	13.766.787r	14.083.423
Beton Kalıpları	Ton	-	-	4.684r	4.350	4.570
Diğer Doğrama ve Marangozluk Ürünleri	Ton	80.737.234r	75.393.126r	59.022.581r	69.202.864r	70.794

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye, ahşap inşaat malzemelerini ağırlıklı olarak yakın ve komşu ülkelere ihraç etmektedir. Ahşap inşaat malzemeleri ihracatında ilk sıraları Irak, Kanada ve Tunus almaktadır. Kanada'ya yapılan ihracatta bir sıçrama gerçekleşmiş, 2019 yılında 17,51 milyon dolar olarak gerçekleşen ihracat 2020 yılında 38,97 milyon dolara çıkmıştır. İlk 10 ihracat pazarımız içinde Kanada dışında yer alan ülkelerin tümü Kuzey Afrika, Balkan ve Orta Doğu ülkeleridir. Gürcistan, Cezayir ve Bulgaristan'ın yerini ilk 10 ülke içinde Türkmenistan, Fas ve İsrail almıştır.

Tablo.375 Türkiye'nin Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	94.535.722	1	IRAK	89.406.488
2	İRAN	35.663.602	2	KANADA	38.973.518
3	TUNUS	30.727.193	3	TUNUS	35.756.954
4	LİBYA	24.884.265	4	MISIR	31.307.677
5	GÜRCİSTAN	21.844.583	5	İRAN	31.094.633
6	ROMANYA	20.286.991	6	TÜRKMENİSTAN	28.598.616
7	MISIR	19.069.065	7	LİBYA	23.174.504
8	CEZAYİR	17.740.351	8	ROMANYA	21.287.150
9	KANADA	17.515.424	9	FAS	21.180.401
10	BULGARİSTAN	15.555.102	10	İSRAİL	19.538.042
TOPLAM İHRACAT		**559.868.845r**	**TOPLAM İHRACAT**		**667.486.462**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Tablo.376 Türkiye'nin Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	LETONYA	10.373.604	1	LETONYA	23.805.362
2	ROMANYA	8.300.579	2	RUSYA	19.309.360
3	RUSYA	9.157.988	3	ROMANYA	16.241.208
4	ALMANYA	6.229.818	4	ALMANYA	6.608.069
5	FİNLANDİYA	3.751.854	5	FİNLANDİYA	5.828.572
6	İTALYA	3.687.100	6	AVUSTURYA	5.328.415
7	AVUSTURYA	3.113.907	7	POLONYA	4.699.290
8	ÇİN	3.009.064	8	ESTONYA	3.769.774
9	İSPANYA	2.509.937	9	İTALYA	3.743.112
10	FRANSA	1.991.320	10	ÇİN	3.444.570
TOPLAM İTHALAT		**72.810.570**	**TOPLAM İTHALAT**		**116.333.554**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin ahşap inşaat malzemeleri ithalatında ilk sırada Letonya bulunmaktadır. Letonya'dan yapılan ithalat yüzde 129 artış göstererek 23,8 milyon dolar olmuştur. Rusya ve Romanya'yı Almanya ve Finlandiya'dan yapılan ithalat izlemektedir. 2020 yılında ilk 10 ithalat yapılan ülke sıralamasına Polonya ve Estonya katılırken, İspanya ve Fransa ilk 10 ülke sıralaması içindeki yerini kaybetmiştir. Orman varlıkları zengin ülkeler Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ülkeleri oluşturmaktadır.

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya ahşap inşaat malzemeleri ihracatı 2018 yılından itibaren gerilemeye başlamıştır. 2018 yılında 42,06 milyar dolar olan dünya ahşap inşaat malzeme ihracatı 2019 yılında yüzde 9,3 düşerek 38,15 milyar dolara, 2020 yılında ise 36,19 milyar dolara gerilemiştir. Türkiye ahşap inşaat malzemeleri ihracatı ise 2016 yılından 2020 yılına kadar sürekli yükselmiştir. 2020 yılında ihracat yüzde 19,2 artarak 667,5 milyon dolar ahşap inşaat malzemesi ihracatı gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2016 yılında yüzde 1,06 iken 2017 yılında yüzde 1,23'e, 2019 yılında yüzde 1,47'ye, 2020 yılında ise yüzde 1,84'e yükselmiştir. Türkiye son yıllarda hızla dünya içindeki pazar payını arttırmıştır.

Tablo.377 Ağaç İnşaat Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2016	425,8	39.963	1,06
2017	506,0	41.170	1,23
2018	515,8	42.066	1,23
2019	559,9	38.148r	1,47
2020	667,5	36.190	1,84

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.94 Türkiye'nin Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

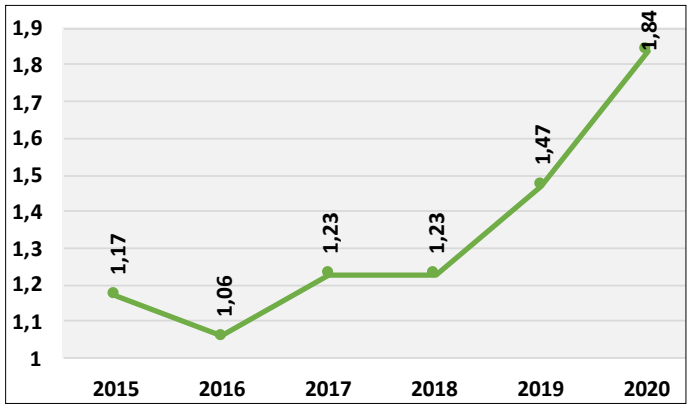

Dünya ahşap inşaat malzemeleri ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin 6,14 milyar dolar ihracat yapmaktadır. Almanya 3,51 milyar dolar ihracatı ile 2. büyük ihracatçıdır. Orman varlıkları zengin Endonezya ihracatında büyük kayıp yaşarken Avusturya ihracatta sıçrama göstererek ilk 10 ihracatçı ülke arasına 4. sıradan girmiştir. Polonya da hızla ihracatını artırırken diğer ülkelerin içinde az da olsa kayıplar yaşanmıştır. Dünyada ilk 10 ihracatçı içinde yer alan diğer ülkeler de yine orman varlıkları zengin ülkelerdir. Türkiye dünya ihracatında 16. sıradadır.

Tablo.378 Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	6.548.510.000	1	ÇİN	6.144.782.000
2	ALMANYA	3.491.885.279	2	ALMANYA	3.516.561.000
3	ENDONEZYA	2.120.182.000	3	POLONYA	2.320.125.000
4	KANADA	1.940.144.685	4	AVUSTURYA	2.184.535.000
5	RUSYA	1.784.472.000	5	KANADA	1.963.267.000
6	POLONYA	1.724.368.718	6	RUSYA	1.739.138.000
7	MALEZYA	1.328.005.000	7	BREZİLYA	1.254.036.000
8	BELÇİKA	1.075.003.745	8	BELÇİKA	1.086.248.000
9	BREZİLYA	1.067.627.000	9	MALEZYA	1.082.545.000
10	ABD	878.509.273	10	ABD	825.232.000
17	TÜRKİYE	559.868.845r	16	TÜRKİYE	667.486.462
TOPLAM İHRACAT		38.147.902.000r	TOPLAM İHRACAT		36.189.592.724

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

ABD 6,6 milyar dolar ithalatı ile dünyanın en büyük ahşap inşaat malzemeleri ithalat pazarıdır. ABD'yi yine yüksek ithalatları ile Japonya ve Almanya izlemektedirler. İlk 10 büyük ithalatçının tamamı gelişmiş ülkelerdir. Türkiye ise dünya ithalatında 44. sıradadır.

Tablo.379 Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	6.186.497.293	1	ABD	6.594.146.000
2	JAPONYA	3.355.640.027	2	JAPONYA	2.824.264.000
3	ALMANYA	2.660.081.589	3	ALMANYA	2.644.541.000
4	İNGİLTERE	2.085.691.049	4	İNGİLTERE	1.829.425.000
5	FRANSA	1.444.382.000	5	FRANSA	1.395.133.000
6	HOLLANDA	1.260.259.000	6	HOLLANDA	1.297.806.000
7	İTALYA	1.123.139.735	7	İSVİÇRE	1.094.267.000
8	KANADA	1.103.581.893	8	KANADA	1.093.317.000
9	İSVİÇRE	1.047.280.733	9	İTALYA	1.035.359.000
10	BELÇİKA	873.355.588	10	BELÇİKA	833.292.000
60	TÜRKİYE	72.810.570	44	TÜRKİYE	116.333.554
TOPLAM İTHALAT		38.451.748.000r	TOPLAM İTHALAT		38.604.813.496

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI

Girişim Sayısı ve Üretim

Ahşap mutfak ve banyo dolapları geleneksel olarak konutlarda yaygın şekilde kullanılan inşaat malzemeleridir. Ahşap banyo ve mutfak dolapları üretiminde girişim sayısı 2016 yılında önemli bir artış göstermiştir. 2017-2020 döneminde ise girişim sayısı gerilemiştir. Üretim 2017 yılında adet olarak yüzde 10,9 artarak 3,22 milyon adet olarak gerçekleşmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise üretim düşmüştür. Üretim 2020 yılında da yüzde 10 düşmüş ve 1,91 milyon adete inmiştir.

Tablo.380 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET
2016	492r	2.909.016r
2017	489r	3.228.658r
2018	442	2.451.786r
2019	384r	2.123.530r
2020	382	1.912.140

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Üretim verilerinin adet, dış ticaret verilerinin ise ton olarak hesaplanması nedeniyle ahşap mutfak ve banyo dolapları için sağlıklı bir sayısal büyüklük elde etmek zorlaşmaktadır. Bununla birlikte üretim ve dış ticaret miktar verileri birlikte değerlendirildiğinde iç pazarın 2018 ve 2019 yıllarında inşaat sektöründeki daralma nedeniyle, 2020 yılında ise salgının olumsuz etkileri sonucu küçüldüğü öngörülmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye'nin ahşap mutfak ve banyo dolapları ihracatı miktar olarak 2018 yılından bu yana artmıştır. 2019 yılında 18.160 tona yükselen ihracat 2020 yılında 19.760 tona ulaşmıştır. 2019 yılında değer olarak yüzde 29,5 artış ile 59,2 milyon dolara ulaşan ihracat 2020 yılında yüzde 13,7 azalarak 51,1 milyon dolara düşmüştür. İhracat birim fiyatı 2018 yılında 3,55 dolar iken 2019 yılında 3,26 dolara, 2020 yılında ise 2,59 dolara kadar gerilemiştir.

Tablo.381 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	13.922	45,8	3,29
2017	13.611	39,1	2,89
2018	12.868	45,7	3,55
2019	18.160r	59,2	3,26
2020	19.760	51,1	2,59

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin ahşap mutfak ve banyo dolapları ithalatı 2016-2019 yılları arasında kademeli bir gerileme içinde iken 2020 yılında tekrar artarak 9 milyon dolara, miktar olarak ise 1.933 tona yükselmiştir. İthalat birim fiyatlarında 2016 yılından itibaren gerileme yaşanırken küresel pandemi nedeni ile artan hammadde fiyatları sonucu 2020 yılı ithal birim fiyatı 4,67 dolara yükselmiştir. İthalat fiyatları ihracat fiyatlarının üzerindedir.

Tablo.382 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	4.935	22,5	4,57
2017	4.185	18,9	4,51
2018	3.833	16,4	4,29
2019	1.702	6,6	3,89
2020	1.933	9,0	4,67

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin ahşap mutfak ve banyo dolapları ihracatında geleneksel pazarları bulunmaktadır. 2020 yılında ABD ilk sırayı korumuştur. Irak ve İngiltere ABD'Yİ izlemektedir. Yakın ve komşu ülkelere de ihracat gerçekleşmektedir. Suudi Arabistan, Libya, BAE ve Katar diğer pazarlardır.

Tablo.383 Türkiye'nin Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	15.150.937	1	ABD	7.657.686
2	İNGİLTERE	6.481.174	2	IRAK	6.103.375
3	IRAK	5.307.565	3	İNGİLTERE	5.349.061
4	SUUDİ ARABİSTAN	2.639.403	4	SUUDİ ARABİSTAN	3.168.626
5	LİBYA	2.431.615	5	LİBYA	2.782.882
6	GÜRCİSTAN	2.375.312	6	BAE	2.087.658
7	KATAR	2.264.571	7	KATAR	2.067.032
8	ALMANYA	1.591.884	8	ALMANYA	1.942.943
9	FRANSA	1.213.774	9	FRANSA	1.739.871
10	İSRAİL	1.160.678	10	HOLLANDA	1.644.633
TOPLAM İHRACAT		59.226.952r	TOPLAM İHRACAT		51.136.531

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye ahşap mutfak ve banyo dolapları ithalatının tamamına yakınını ilk 2 sırayı alan İtalya ve Almanya'dan yapmaktadır. Bu 2 ülkeden markalı ürünler ithal edilmektedir.

Tablo.384 Türkiye'nin Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İTALYA	3.589.281	1	İTALYA	6.251.243
2	ALMANYA	2.012.224	2	ALMANYA	1.658.525
3	LİTVANYA	351.877	3	LİTVANYA	262.476
4	ROMANYA	204.803	4	POLONYA	193.798
5	POLONYA	135.922	5	ROMANYA	95.126
6	ÇİN	52.701	6	ÇEK CUMHURİYETİ	69.874
7	MALEZYA	41.389	7	ÇİN	60.040
8	PORTEKİZ	28.786	8	FRANSA	56.850
9	SLOVENYA	22.145	9	PORTEKİZ	24.699
10	İSPANYA	12.349	10	SLOVENYA	18.041
TOPLAM İTHALAT		6.617.292	TOPLAM İTHALAT		9.022.890

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya ahşap mutfak ve banyo dolapları ihracatı diğer inşaat malzemelerinden farklı olarak 2014-2017 arasında dalgalanma göstermemiş ve hemen hemen aynı gerçekleşmiş, ihracat 2018 yılında yüzde 16,9 artarak 7,6 milyar dolara yükselmiştir. 2019 ve 2020 yıllarında ise dünya ihracatı üst üste 2 sene azalarak 2020 yılında 7 milyar dolara gerilemiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2015 yılında yüzde 1 olduktan sonra 2016 ve 2017 yıllarında gerileyerek yüzde 0,6'ya kadar inmiş, 2020 yılında yüzde 0,73'e yükselmiştir.

Tablo.385 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	64,6	6.423	1,00
2016	45,8	6.464	0,71
2017	39,1	6.512	0,60
2018	45,7	7.612	0,60
2019	59,2	7.347r	0,81r
2020	51,1	7.018	0,73

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Grafik.95 Türkiye'nin Dünya Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracatında Payı; Yüzde

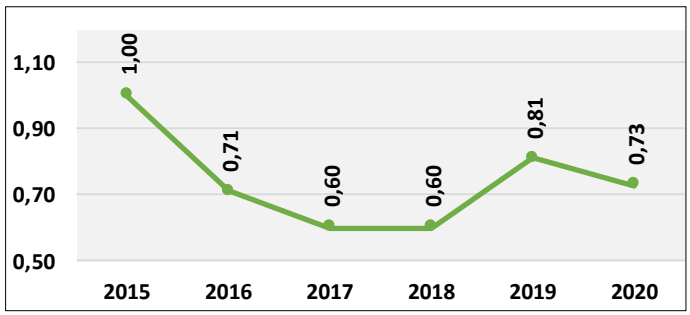

Dünya ahşap mutfak ve banyo dolapları ihracatında ilk 3 ülke bu üründe geleneksel ihracatçı ülkeler olan Almanya, İtalya ve Çin'dir. Almanya ile İtalya markalı ve yüksek kaliteli ürünler ihraç etmektedir. Kanada ve Danimarka ağaç ürünleri için gerekli doğal kaynaklar bakımından zengin olup mobilya ihracatında ilk sıralarda yer almaktadırlar. Malezya, Vietnam ve Polonya 3 önemli yeni oyuncu olarak ilk 10 içinde yükselmektedir. Türkiye dünya ihracatında 2020 yılında 17. sıradadır.

Tablo.386 Dünya Ahşap Banyo ve Mutfak Dolapları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	2.344.682.378	1	ALMANYA	2.396.290.000
2	ÇİN	1.371.629.000	2	İTALYA	898.236.000
3	İTALYA	936.285.217	3	ÇİN	862.009.000
4	KANADA	351.384.817	4	MALEZYA	570.230.000
5	MALEZYA	276.118.000	5	KANADA	306.678.000
6	DANİMARKA	254.972.809	6	DANİMARKA	268.990.000
7	VİETNAM	213.390.000	7	VİETNAM	240.690.000
8	İSPANYA	148.041.256	8	POLONYA	175.860.000
9	POLONYA	143.036.378	9	İSPANYA	162.241.000
10	ABD	98.605.056	10	TAYLAND	101.851.000
16	TÜRKİYE	59.226.952r	17	TÜRKİYE	51.136.531
TOPLAM İHRACAT		7.347.141.000r	TOPLAM İHRACAT		7.017.738.330

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya ahşap mutfak ve banyo dolapları ithalatında en büyük pazar ABD'dir. ABD 1,93 milyar dolar ithalat ile ilk sırada yer almaktadır. Fransa, Güney Kore, Hollanda, İsviçre, Norveç ve Malezya diğer ithalatçı ülkeler olarak sıralanmaktadır. Çin de ilk 10 ithalatçı içindedir. Türkiye dünya ithalatında 46. sırada bulunmaktadır.

Tablo.387 Dünya Ahşap Banyo ve Mutfak Dolapları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	1.807.617.596	1	ABD	1.932.299.000
2	FRANSA	631.779.000	2	FRANSA	587.280.000
3	HOLLANDA	485.577.000	3	GÜNEY KORE	587.280.000
4	İSVİÇRE	337.186.905	4	HOLLANDA	585.649.000
5	NORVEÇ	206.382.000	5	İSVİÇRE	334.279.000
6	AVUSTURYA	199.660.000	6	NORVEÇ	236.982.000
7	JAPONYA	161.245.539	7	MALEZYA	234.733.000
8	BELÇİKA	147.378.058	8	AVUSTURYA	211.780.000
9	ÇİN	142.392.000	9	ÇİN	174.634.000
10	İNGİLTERE	140.015.025	10	BELÇİKA	156.860.000
61	TÜRKİYE	6.617.292	46	TÜRKİYE	9.022.890
TOPLAM İTHALAT		6.222.265.000r	TOPLAM İTHALAT		7.596.075.233

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

DUVAR KÂĞITLARI

Bu bölümde duvar kâğıtları, benzeri duvar kaplamaları ile şeffaf pencere kâğıtları yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Duvar kâğıtları üretiminde 2020 yılında 13 girişim bulunmaktadır. Üretim 2019 yılında yüzde 14,3 düşerek 63.507 tona gerilemiş, 2020 yılında ise yüzde 8,8 artarak 69.120 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.388 Duvar Kâğıtları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2016	16	55.490
2017	19r	69.188r
2018	17r	74.139r
2019	13r	63.507r
2020	13	69.120

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Duvar kâğıtları iç tüketimi önemli bir artış göstermiş ve 2018 yılında 72.095 tona yükselmiştir. İç tüketim 2019 yılında yüzde 17,8 daralarak 59.230 ton olmuştur. 2020 yılında ise iç tüketim yüzde 9,8 artarak 65.048 tona yükselmiştir. Tüketimin büyük bölümü 2016 yılından itibaren yurtiçi üretim ile karşılanmaktadır.

Tablo.389 Duvar Kâğıtları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	55.490	925	2.307	56.872
2017	69.188r	2.120	2.103	69.171r
2018	74.139r	3.262	1.218	72.095r
2019	63.507r	4.943	666	59.230r
2020	69.120	4.726	654	65.048

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Dış Ticaret

Türkiye sınırlı ölçüde duvar kâğıtları ihracatı gerçekleştirmektedir ve ihracat yıllar itibarıyla dalgalanma göstermektedir. 2015 ve 2016 yıllarında miktar ve değer olarak gerileyen ihracat 2017 ve 2018 yıllarında artış göstermiş ve 13,3 milyon dolara yükselmiştir. İhracat 2019 yılında ise yüzde 36,8 artış göstermiş ve 18,2 milyon dolara ulaşmıştır. 2020 yılında ise tekrar düşüş yaşanmış ve 15,8 milyon dolar duvar kâğıdı ihracatı gerçekleştirilmiştir. İhracat birim fiyatlarında ise son 5 yıldır gerileme yaşanmaktadır.

Tablo.390 Duvar Kâğıtları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	925	4,8	5,14
2017	2.120	9,6	4,52
2018	3.262	13,3	4,02
2019	4.943r	18,2	3,69r
2020	4.726	15,8	3,34

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Türkiye 2015 yılına kadar miktar ve değer olarak önemli ölçüde duvar kâğıtları ithalatı yapmıştır. Alınan korunma önlemleri ithalatta gerilemeye yol açmış, duvar kâğıdı ithalatı 2019 yılında 666 ton ve 5,0 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise 654 ton ve 4,8 milyon dolar ithalat yapılmıştır. İthal birim fiyatı ise 2020 yılında 7,32 dolardır.

Tablo.391 Duvar Kâğıtları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	2.307	17,6	7,62
2017	2.103	16,3	7,74
2018	1.218	8,7	7,09
2019	666	5,0	7,53r
2020	654	4,8	7,32

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin duvar kâğıtları ihracat pazarlarını yakın ve komşu ülkeler oluşturmaktadır. 2020 yılında ilk sırada Irak yer almaktadır. Irak'a yapılan ihracat 2020 yılında yüzde 33,7 artarak 2,33 milyon dolara yükselmiştir. 2. sırada ihracatımızda gerileme yaşanan Azerbaycan yer almaktadır. Katar, İran ve Libya'ya yapılan duvar kâğıdı ihracatında gerileme yaşanmış ve bu 3 ülke ilk 10 pazar arasından çıkmıştır. Ukrayna, Türkmenistan ve Gürcistan ilk 10 pazar arasına girmiştir.

Tablo.392 Türkiye'nin Duvar Kâğıtları İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	AZERBAYCAN	2.626.560	1	IRAK	2.329.373
2	IRAK	1.742.317	2	AZERBAYCAN	1.922.102
3	SUUDİ ARABİSTAN	1.525.291	3	RUSYA	1.086.297
4	RUSYA	1.332.488	4	ÖZBEKİSTAN	1.004.879
5	KAZAKİSTAN	909.712	5	KAZAKİSTAN	946.356
6	KATAR	671.820	6	SUUDİ ARABİSTAN	794.044
7	İRAN	657.935	7	UKRAYNA	713.085
8	ÖZBEKİSTAN	641.517	8	BELARUS	626.748
9	BELARUS	602.075	9	TÜRKMENİSTAN	579.268
10	LİBYA	297.247	10	GÜRCİSTAN	401.394
TOPLAM İHRACAT		**18.218.314r**	**TOPLAM İHRACAT**		**15.765.356**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Türkiye'nin duvar kâğıtları ithalatında ilk sırayı Almanya almaktadır. İtalya 2. sırada yer alırken, Çin 3. sıradadır. Almanya ve İtalya'dan yüksek kaliteli ürünler ithal edilmektedir. Rusya'dan ithalat önemli ölçüde azalmıştır. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı içinde yer alan Rusya ve Japonya yerini Güney Kore ve Ukrayna'ya bırakmıştır.

Tablo.393 Türkiye'nin Duvar Kâğıtları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	1.889.917	1	ALMANYA	1.614.886
2	İTALYA	1.040.338	2	İTALYA	1.050.556
3	ÇİN	475.239	3	ÇİN	652.925
4	BELÇİKA	459.680	4	BELÇİKA	524.422
5	HOLLANDA	245.249	5	HOLLANDA	243.706
6	İNGİLTERE	238.641	6	İNGİLTERE	142.927
7	ABD	169.459	7	ABD	112.561
8	FRANSA	131.572	8	FRANSA	86.128
9	RUSYA	89.887	9	GÜNEY KORE	65.632
10	JAPONYA	63.605	10	UKRAYNA	59.654
TOPLAM İTHALAT		**5.011.788**	**TOPLAM İTHALAT**		**4.788.247**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya duvar kâğıtları ihracatı 2017 yılından 2020 yılına kadar olan dönemde oldukça gerilemiştir. 2020 yılı dünya duvar kâğıdı ihracatı 1,56 milyar dolardır. Türkiye duvar kâğıdı ihracatı ise 2016 yılından 2019 yılına kadar artış trendi göstermiş, 2020 yılında yüzde 13,2 azalarak 15,8 milyar dolara gerilemiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2018 ve 2019 yıllarında önemli sıçrama göstermiştir. 2020 yılında payımız yüzde 1'dir.

Tablo.394 Duvar Kâğıtları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	7,6	1.695	0,45
2016	4,8	1.565	0,31
2017	9,6	1.840	0,52
2018	13,3	1.603	0,83
2019	18,2	1.764r	1,03r
2020	15,8	1.562	1,01

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.96 Türkiye'nin Dünya Duvar Kâğıtları İhracatında Payı; Yüzde

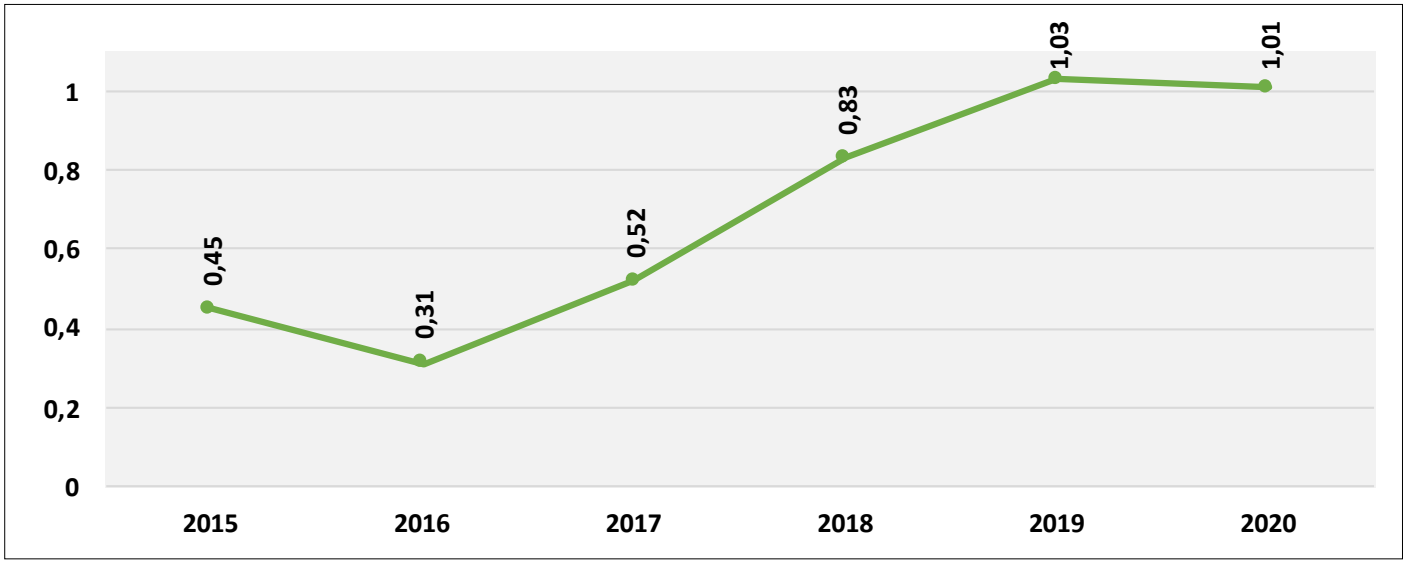

Dünya duvar kâğıtları ihracatında 2019 yılı ilk ihracatçı ülke Çin, Hindistan ve Almanya iken 2020 yılında Çin, Almanya ve Belçika ilk 3 ihracatçı ülkedir. Küresel pandemi krizinin etkisiyle Hindistan'da ihracat 216,8 milyon dolardan 10 milyon dolara düşmüştür. Çin, Belçika, Rusya ve Ukrayna ihracatını artırmıştır. İlk 10 ülke içinde yer alan diğer ihracatçı ülkelerin ihracatında gerileme yaşanmıştır. Türkiye dünya ihracatında 16. sırada bulunmaktadır.

Dünya duvar kâğıtları ithalatında uzun yıllardır ilk sırayı geleneksel tüketici Rusya almıştır. BAE, İngiltere ve Fransa Rusya'yı izlemektedir. Vietnam, ABD, Kazakistan, Hollanda ve Özbekistan ilk 4 ülkeyi izlemektedir. 2020 yılında İran ve Çin ilk 10 ithalatçı ülke arasında yer almamaktadır. Özbekistan ve Almanya ilk 10 ithalatçı ülke arasına girmiştir. Türkiye dünya duvar kâğıdı ithalatında 43. sırada bulunmaktadır.

Tablo.395 Dünya Duvar Kâğıtları İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	378.018.000	1	ÇİN	402.285.000
2	HİNDİSTAN	216.801.939	2	ALMANYA	209.343.000
3	ALMANYA	212.467.285	3	BELÇİKA	128.386.000
4	BELÇİKA	124.963.061	4	RUSYA	107.912.000
5	İNGİLTERE	108.802.353	5	İNGİLTERE	96.237.000
6	RUSYA	102.225.000	6	UKRAYNA	72.837.000
7	İTALYA	85.103.639	7	İTALYA	68.238.000
8	FRANSA	63.579.000	8	FRANSA	63.367.000
9	GÜNEY KORE	60.569.157	9	HOLLANDA	58.694.000
10	BELARUS	56.517.000	10	GÜNEY KORE	49.162.000
17	TÜRKİYE	18.218.314	16	TÜRKİYE	15.765.356
TOPLAM İHRACAT		**1.763.671.000**	**TOPLAM İHRACAT**		**1.561.688.992**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Tablo.396 Dünya Duvar Kâğıtları İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	BAE	191.350.000	1	RUSYA	132.937.000
2	RUSYA	140.927.000	2	BAE	152.800.000
3	İNGİLTERE	120.551.194	3	İNGİLTERE	110.235.000
4	FRANSA	103.283.000	4	FRANSA	106.004.000
5	VİETNAM	83.207.000	5	VİETNAM	91.300.000
6	ABD	74.582.624	6	ABD	81.640.000
7	KAZAKİSTAN	66.276.715	7	KAZAKİSTAN	65.172.000
8	İRAN	56.031.000	8	HOLLANDA	40.964.000
9	ÇİN	40.741.000	9	ÖZBEKİSTAN	38.233.000
10	HOLLANDA	35.174.000	10	ALMANYA	32.162.000
53	TÜRKİYE	5.011.788	43	TÜRKİYE	4.788.247
TOPLAM İTHALAT		**1.398.251.000r**	**TOPLAM İTHALAT**		**1.227.713.010**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

PREFABRİK YAPILAR

PREFABRİK YAPILAR

Prefabrik yapılar başlığı altında ahşap prefabrik yapılar, betondan prefabrik yapılar, demir çelikten prefabrik yapılar ile alüminyumdan prefabrik yapılar yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Prefabrik yapılar için girişim sayıları ahşaptan, betondan, metalden ve plastikten olmak üzere ayrımları ile Tablo.397'de sunulmaktadır. Girişim sayıları verilerinde en son yıla ilişkin olarak 2019 yılı verileri yer almaktadır.

Prefabrik yapıların üretim büyüklüklerine ilişkin olarak ise TÜİK tarafından üretilmiş olan bir bilgi bulunmamaktadır.

Tablo.397 Prefabrik Yapılar Girişim Sayısı

YILLAR	AHŞAP YAPILAR	BETONDAN YAPILAR	METAL YAPILAR	PLASTİK YAPILAR
2015	20r	44r	221r	19r
2016	29	46r	230r	11r
2017	28	41r	203r	11r
2018	22	35r	175r	7
2019	22	34	180	7

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Üretim verilerinin bulunmaması nedeniyle prefabrik yapılara ilişkin sağlıklı iç pazar değerlendirmesi yapılacak veri üretilememektedir. İhracat ve ithalat rakamları üretim ve tüketim büyüklükleri için göreceli bir fikir vermekle birlikte yine de yeterli olmamaktadır.

Dış Ticaret

Türkiye'nin prefabrik yapılar dış ticareti ahşap, beton, metal ve plastik prefabrik yapılar için birlikte değerlendirilmektedir. Türkiye'nin prefabrik yapı ihracatı 2018 yılındaki artışın ardından 2019 yılında düşmüş ancak 2020 yılında tekrar artmıştır. İhracat miktar olarak 2020 yılında yüzde 12,9 artmış ve 111.322 ton olmuştur. İhracat değer olarak ise yüzde 16,3 yükselmiş ve 238,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatları da 2020 yılında yükselmiştir.

Tablo.398 Prefabrik Yapılar İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	79.923	168,5	2,12
2017	84.224	167,8	1,99
2018	117.192	211,9	1,81
2019	98.622	205,0	2,08
2020	111.322	238,5	2,14

Kaynak: TÜİK

Türkiye sınırlı ölçüde prefabrik yapılar ithalatı yapmaktadır ve ithalat yıllar itibarıyla dalgalanma gösterdikten sonra 2018 ve 2019 yıllarında sert şekilde düşmüştür. İthalat miktar olarak 2019 yılında 1.892 ton olurken değer olarak ise 7,8 milyon dolara inmiştir. 2020 yılında ise 4.510 ton ve 26,7 milyon dolarlık prefabrik yapı ithalatı gerçekleşmiştir. İthal birim fiyatı 2020 yılında yüzde 42,6 artarak 5,92 dolara yükselmiştir. İthal birim fiyatlarındaki bu yükselişte küresel pandemi şartları etkili olmuş, hammadde fiyatlarındaki artışa eklenen navlun fiyatları ithal birim fiyatını önemli ölçüde arttırmıştır.

Tablo.399 Prefabrik Yapılar İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	12.304	42,4	3,44
2017	5.217	17,0	3,26
2018	2.949	11,8	4,00
2019	1.892	7,8	4,12
2020	4.510	26,7	5,92

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin yıllar itibarıyla en çok ihracat yaptığı ülkeler, pazarlarda oluşan talebe göre değişiklikler göstermektedir. 2019 ve 2020 yıllarında en çok prefabrik yapılar ihracatı yapılan ülke Özbekistan olmuştur. Rusya 2018 ilk sırada iken 2019 ve 2020 yılında ilk 10 içinde yer almamıştır. İlk 10 içinde yer alan diğer ülkeler farklı coğrafyalarda yer almaktadır. Türkmenistan, Romanya, Irak diğer büyük pazarlardır. 2020 yılında ilk 10 içine Mozambik, Honduras, Libya ve Almanya girmiştir. Katar, Demokratik Kongo, İngiltere ve Somali ilk 10 ülke sıralamasında 2020 yılında yer almamıştır.

Tablo.400 Türkiye'nin Prefabrik Yapılar İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÖZBEKİSTAN	28.300.789	1	ÖZBEKİSTAN	25.169.662
2	TÜRKMENİSTAN	26.640.429	2	TÜRKMENİSTAN	19.715.865
3	AZERBAYCAN	19.710.660	3	ROMANYA	17.373.254
4	KAZAKİSTAN	17.973.929	4	IRAK	13.731.162
5	IRAK	8.325.539	5	MOZAMBİK	12.141.897
6	DEMOKRATİK KONGO	7.584.780	6	HONDURAS	10.161.830
7	İNGİLTERE	6.462.703	7	LİBYA	8.936.623
8	KATAR	5.614.895	8	AZERBAYCAN	7.001.679
9	SOMALİ	4.525.799	9	ALMANYA	6.617.370
10	HOLLANDA	4.158.820	10	KAZAKİSTAN	6.533.487
TOPLAM İHRACAT		204.989.673	TOPLAM İHRACAT		238.549.782

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

2020 yılında, Türkiye'nin prefabrik yapılar ithalatı yaptığı ülkelerin başında İsveç gelmektedir. İsveç'i Çin, İtalya ve Bosna Hersek izlemektedir. İngiltere, İspanya, Finlandiya ve Japonya ilk 10 ülke içinden çıkmıştır. Almanya dışında ilk 10 ithalat yapılan ülkelerden yapılan ithalat ciddi oranda artmıştır.

Tablo.401 Türkiye'nin Prefabrik Yapılar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İTALYA	1.367.680	1	İSVEÇ	9.002.879
2	ÇİN	1.328.420	2	ÇİN	7.453.937
3	ALMANYA	1.164.295	3	İTALYA	1.712.907
4	HOLLANDA	690.347	4	BOSNA HERSEK	1.667.518
5	İSPANYA	666.511	5	HOLLANDA	1.240.157
6	BOSNA HERSEK	604.152	6	ABD	1.030.430
7	ABD	398.146	7	ALMANYA	1.012.517
8	İNGİLTERE	354.128	8	İSVİÇRE	962.193
9	FİNLANDİYA	285.263	9	FRANSA	857.853
10	JAPONYA	250.747	10	SLOVENYA	580.728
TOPLAM İTHALAT		**7.842.559**	**TOPLAM İTHALAT**		**26.721.958**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya prefabrik yapılar ihracatı 2017, 2018 ve 2019 yıllarında üst üste artmıştır. 2019 yılında 9,2 milyar dolar olan dünya prefabrik yapı ihracatı 2020 yılında sınırlı miktarda düşerek 8,98 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2016 ve 2017 yıllarında gerilemiş ve yüzde 2'nin altına düşmüştür. 2018 yılında ise tekrar yüzde 2,33'e yükselmiştir. Türkiye'nin payı 2019 yılında yüzde 2,22, 2020 yılında yüzde 2,66 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.402 Prefabrik Yapılar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	249,0	8.285	2,98
2016	168,5	8.248	2,04
2017	167,8	8.470	1,98
2018	211,9	9.100	2,33
2019	205,0	9.223r	2,22r
2020	238,5	8.978	2,66

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Dünya prefabrik yapılar ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin, 2020 yılında 1,69 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir. İlk 10 içinde yer alan diğer ülkelerin ihracatları birbirlerine yakındır ve yoğun bir rekabet olduğu görülmektedir. Hollanda 2. sırada yer almaktadır. Estonya 2019 yılında 3.'lüğe yükselmiştir. 2020 yılında ilk 3 ülke aynı kalmıştır. ABD 5. sıraya inerken ÇEK CUMHURİYETİ 4. sıraya yükselmiştir. Kanada ve İspanya ilk 10 ülke içindeki yerini kaybetmiş, Polonya ve İsveç ilk 10 ihracatçı ülke arasına girmiştir. Türkiye dünya ihracatında 14. sırada bulunmaktadır.

Grafik.97 Türkiye'nin Dünya Prefabrik Yapılar İhracatında Payı; Yüzde

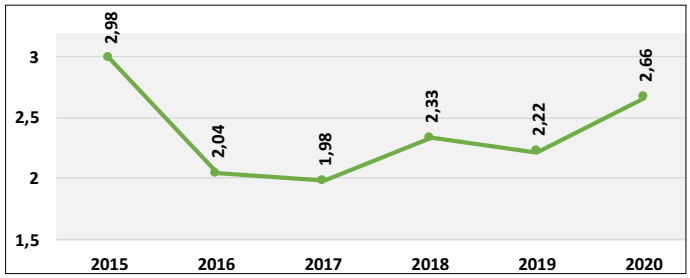

Tablo.403 Dünya Prefabrik Yapılar İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.672.584.000	1	ÇİN	1.693.199.000
2	HOLLANDA	749.525.000	2	HOLLANDA	716.496.000
3	ESTONYA	496.353.132	3	ESTONYA	471.840.000
4	ABD	471.176.489	4	ÇEK CUMHURİYETİ	465.937.000
5	ÇEK CUMHURİYETİ	412.271.086	5	ABD	417.867.000
6	İSPANYA	369.691.455	6	ALMANYA	309.187.000
7	İTALYA	362.716.483	7	İTALYA	293.124.000
8	ALMANYA	355.258.535	8	SLOVENYA	285.198.000
9	SLOVENYA	314.703.000	9	POLONYA	275.488.000
10	KANADA	259.556.051	10	İSVEÇ	259.444.000
15	TÜRKİYE	204.989.673	14	TÜRKİYE	238.549.782
TOPLAM İHRACAT		**9.223.197.000r**	**TOPLAM İHRACAT**		**8.977.571.427**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap, r; revize edilmiştir

Dünya prefabrik yapılar ithalatında en büyük pazarı Almanya oluşturmaktadır. Almanya'yı Norveç ve ABD izlemektedir. Bu ülkelerde özellikle kış koşullarına uygun prefabrik konutlar talep görmektedir. Endonezya 2020 yılında ilk 10 ithalatçı ülke içine doğrudan 6. sıraya yükselerek girmiştir. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı ülke arasında yer alan İsviçre ve Mısır yerini Endonezya ve İsveç'e bırakmıştır. Türkiye dünya ithalatında 46. sıraya yükselmiştir.

Tablo.404 Dünya Prefabrik Yapılar İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	682.364.245	1	ALMANYA	779.701.000
2	NORVEÇ	500.687.000	2	NORVEÇ	417.602.000
3	ABD	408.147.780	3	ABD	405.487.000
4	ÖZBEKİSTAN	299.912.000	4	HOLLANDA	328.962.000
5	FRANSA	289.514.000	5	FRANSA	309.739.000
6	KANADA	278.937.204	6	ENDONEZYA	306.741.000
7	HOLLANDA	274.585.000	7	İNGİLTERE	305.564.000
8	İNGİLTERE	237.045.733	8	ÖZBEKİSTAN	257.619.000
9	İSVİÇRE	235.585.929	9	KANADA	251.317.000
10	MISIR	191.683.000	10	İSVEÇ	241.511.000
112	TÜRKİYE	7.842.559	46	TÜRKİYE	26.721.958
TOPLAM İTHALAT		**7.798.386.000**	**TOPLAM İTHALAT**		**7.347.431.093**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2020

YALITIM MALZEMELERİ

YALITIM MALZEMELERİ

Yalıtım malzemeleri inşaat sektöründe çok yaygın olarak kullanılmaya başlanan ve aynı zamanda kamu düzenlemeleri ile kullanımı zorunlu kılınan malzemelerdir. Yalıtım malzemeleri yangın, ısı, su, ses-gürültü yalıtımında kullanılmakta ve ürünler ana işlevleri ile örneğin "ısı yalıtım malzemeleri" gibi adlandırılmaktadır.

Ancak yalıtım malzemeleri çok farklı hammaddelerden türemekte olup sanayi ve dış ticaret ürün sınıflandırmalarında yine çok farklı ürün grupları altında dağınık olarak bulunmaktadır. Bu nedenle yalıtım malzemeleri ile ilgili olarak sayısal veri üretilmesinde zorluklar yaşanmaktadır. Sanayi ve dış ticaret sınıflamalarında kullanılan ana hammaddeye göre isimlendirmeler yapılmaktadır. Bu nedenle ısı, yangın vb. gibi işlevsel ayrım yapmak da güçleşmektedir.

Girişim Sayısı ve Üretim

Sanayi ürün sınıflandırmasına bağlı olarak yalıtım malzemelerinin kapsadığı ürünler ve bu ürünlerde üretim yapan girişim sayıları Tablo.405'te sunulmaktadır. TÜİK tarafından resmi olarak açıklanan en güncel girişim sayıları 2019 yılına aittir.

Tablo.405 Yalıtım Malzemeleri Girişim Sayıları

	2015	2016	2017	2018	2019
Bitümenli Karışımlar	43	54	41	44r	45
Çatılarda Su Yalıtımı İçin Kullanılan Bitümenli Rulolar, Membranlar	23	24	24	25	25
Su Yalıtımı İçin Kullanılan Bitümenli Diğer Ürünler (Çatı Kiremiti vs.)	12r	15	14	14	17
Su Yalıtımı	77	91	79	79	80
Taş Yünü	11	10	11	11	11
Polistren Yalıtım Levhaları EPS, XPS Paneller	64	66	65	58r	43
Poliüretan Yalıtım Levhaları vs.	34r	31r	34r	37r	38
Kauçuk Yalıtım Levhaları vs.	12	15	14	14	14
Cam Liflerden (Cam Yünü Dahil) Tül	2	1	1	1	1
Cam Liflerden (Cam Yünü Dahil) Örtü Şilte ve Paneller	1	1	1	1	1
Camyünü ve Cam Liflerden Keçeler	3	4	3	3	3
Perlit	4	2	2	2	2
Isı Ses Yalıtım Malzemeleri	19	17	17	17	17
Isı Ses ve Yangın Yalıtımı	149	145	145	145	146
YALITIM MALZEMELERİ TOPLAMI	**226**	**236**	**224**	**224**	**226**

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Yalıtım malzemeleri üretimi 2018 ve 2019 yıllarında inşaat sektöründeki daralma ve iç talepteki düşüş nedeniyle gerilemiş ve 1,2 milyon tona inmiştir. 2020 yılında ise üretim bu kez salgının yarattığı koşullardan olumsuz etkilenmiştir. İç talepte yaşanan daralma üretimde de gerilemeye neden olmuştur. Isı ses ve yangın yalıtım malzemeleri üretimi 2020 yılında yüzde 4,8 düşerek 626.600 ton olmuştur. Su yalıtım malzemeleri üretimi ise yüzde 3,8 düşmüş ve 516.772 ton olarak gerçekleşmiştir. Toplam yalıtım malzemeleri üretimi de 2020 yılında yüzde 4,4 gerilemiş ve 1,14 milyon ton olmuştur.

Tablo.406 Yalıtım Malzemeleri Üretimi Ton

YILLAR	ISI SES VE YANGIN YALITIM MALZEMELERİ	SU YALITIM MALZEMELERİ	TOPLAM YALITIM MALZEMELERİ
2016	661.982	613.846	1.275.828
2017	699.247	662.805	1.362.052
2018	715.242	577.887	1.293.129
2019*	658.000	537.000	1.195.000
2020*	626.600	516.772	1.143.372

*Kaynak: *TÜİK, İZODER*

İç Pazar

Türkiye, hızlı büyüyen ve geniş bir yalıtım malzemeleri iç pazarına sahiptir. İç pazar 2014-2017 arasında önemli ölçüde büyümüştür. 2018 ve 2019 yıllarındaki daralmanın ardından iç talep 2020 yılında da yüzde 6,0 azalarak 1,04 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İç talepte daralma salgının yarattığı olumsuz koşullardan kaynaklanmıştır. Yeni inşaat işlerinden kaynaklanan talepteki küçülme daha yüksek olmuş buna karşın yenileme pazarı büyümüştür.

Tablo.407 Yalıtım Malzemeleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	1.275.828	102.045	83.334	1.257.117
2017	1.362.052	116.322	89.848	1.335.578
2018	1.293.129	149.406	83.424	1.227.147
2019*	1.195.000	165.531	79.630	1.109.097
2020*	1.143.372	172.440	71.580	1.042.512

*Kaynak: *TÜİK, İZODER*

Dış Ticaret

Türkiye, son 10 yılda yalıtım malzemelerinde üretim kapasitesini genişleterek artan oranda ihracat yapmaya başlamıştır. İhracat miktar olarak 2016 yılından itibaren sürekli artmaktadır. İhracat son 5 yıllık dönemde yüzde 69 artmış, 2020 yılında 172.440 tona ulaşmıştır. 2020 yılında ihracat değer olarak ise yüzde 4,2 düşmüş ve 155,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatları 2019 yılında 1 dolar/kg seviyesinin altına inmiş 2020 yılında 0,90 dolar olmuştur.

Tablo.408 Yalıtım Malzemeleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	102.045	110,6	1,09
2017	116.322	123,2	1,06
2018	149.406	157,7	1,06
2019	165.531r	162,1	0,98
2020	172.440	155,3	0,90

Kaynak: TÜİK, r; revize edilmiştir

Üretimin artması ve artan üretim kalitesi ile Türkiye'nin yalıtım malzemeleri ithalatı durağanlaşmaya başlamıştır. Miktar olarak 2018, 2019 ve 2020 yıllarında ithalat düşmüştür. İthalattaki düşüşte inşaat sektöründeki küçülme de etkili olmuştur. 2020 yılında ithalat 71.580 tona gerilemiştir. Değer olarak ise 147,2 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatı 2020 yılında 2,06 dolardır.

Tablo.409 Yalıtım Malzemeleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	83.334	143,9	1,73
2017	89.848	161,9	1,80
2018	83.424	173,2	2,08
2019	79.630	150,6	1,89
2020	71.580	147,2	2,06

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye, yalıtım malzemeleri ihracatının büyük bölümünü yakın ve komşu ülkelere yapmaktadır. İhracatta ilk 3 sırada Irak, İsrail ve Bulgaristan yer almaktadır. İlk 10 ihracat pazarı içinde diğer ülkelere ihracat birbirine yakın gerçekleşmektedir.

Tablo.410 Türkiye'nin Yalıtım Malzemeleri İhracat Pazarları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	20.718.788	1	IRAK	18.983.983
2	İSRAİL	12.774.440	2	İSRAİL	15.295.158
3	KATAR	8.961.887	3	BULGARİSTAN	5.849.777
4	MISIR	6.213.091	4	MISIR	5.832.822
5	BULGARİSTAN	5.893.908	5	KATAR	5.824.193
6	GÜRCİSTAN	5.484.398	6	GÜRCİSTAN	5.440.317
7	YUNANİSTAN	4.901.538	7	ROMANYA	4.681.580
8	ROMANYA	4.568.991	8	AZERBAYCAN	4.504.102
9	AZERBAYCAN	4.491.440	9	YUNANİSTAN	3.922.028
10	FRANSA	3.781.413	10	İNGİLTERE	3.802.852
TOPLAM İHRACAT		**162.116.520**	**TOPLAM İHRACAT**		**155.326.658**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin yalıtım malzemeleri ithalatında ilk sırayı 24,2 milyon dolar ile Çin almaktadır. Daha sonra birbirlerine yakın büyüklükleri ile Almanya ve Fransa gelmektedir. Yalıtım malzemeleri ithalatı daha çok gelişmiş ülkelerden yapılmaktadır. 2020 yılında ithalat yapılan ilk 10 ülke 2019 yılına göre değişiklik göstermemiştir.

Tablo.411 Türkiye'nin Yalıtım Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	29.379.619	1	ÇİN	24.237.081
2	ÇİN	17.310.358	2	ALMANYA	20.858.585
3	FRANSA	15.206.544	3	FRANSA	17.731.674
4	ABD	12.215.372	4	İNGİLTERE	10.815.719
5	İNGİLTERE	9.426.246	5	HOLLANDA	9.043.924
6	İSPANYA	8.759.286	6	ABD	8.676.059
7	HOLLANDA	8.070.264	7	İSPANYA	8.522.956
8	POLONYA	5.944.943	8	BELÇİKA	5.791.704
9	BELÇİKA	5.205.867	9	POLONYA	5.491.790
10	İTALYA	4.556.612	10	İTALYA	4.881.703
TOPLAM İTHALAT		**150.642.614**	**TOPLAM İTHALAT**		**147.163.357**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya yalıtım malzemeleri ihracatı 2016 yılından 2020 yılına kadar her yıl artış göstermiştir. Dünya yalıtım malzemeleri ithalatı 2020 yılında yüzde 1,8 artarak 16,4 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya yalıtım malzemeleri ihracatında 2016 yılında yüzde 0,78 olan payı 2019 yılında yüzde 1 seviyesine çıkmış, 2020 yılında yüzde 0,95'a düşmüştür.

Tablo.412 Yalıtım Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	118,2	14.862	0,79
2016	110,6	14.224	0,78
2017	123,2	15.040	0,82
2018	157,7	16.117	0,98
2019	162,1	16.134r	1,00r
2020	155,3	16.429	0,95

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Grafik.98 Türkiye'nin Dünya Yalıtım Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

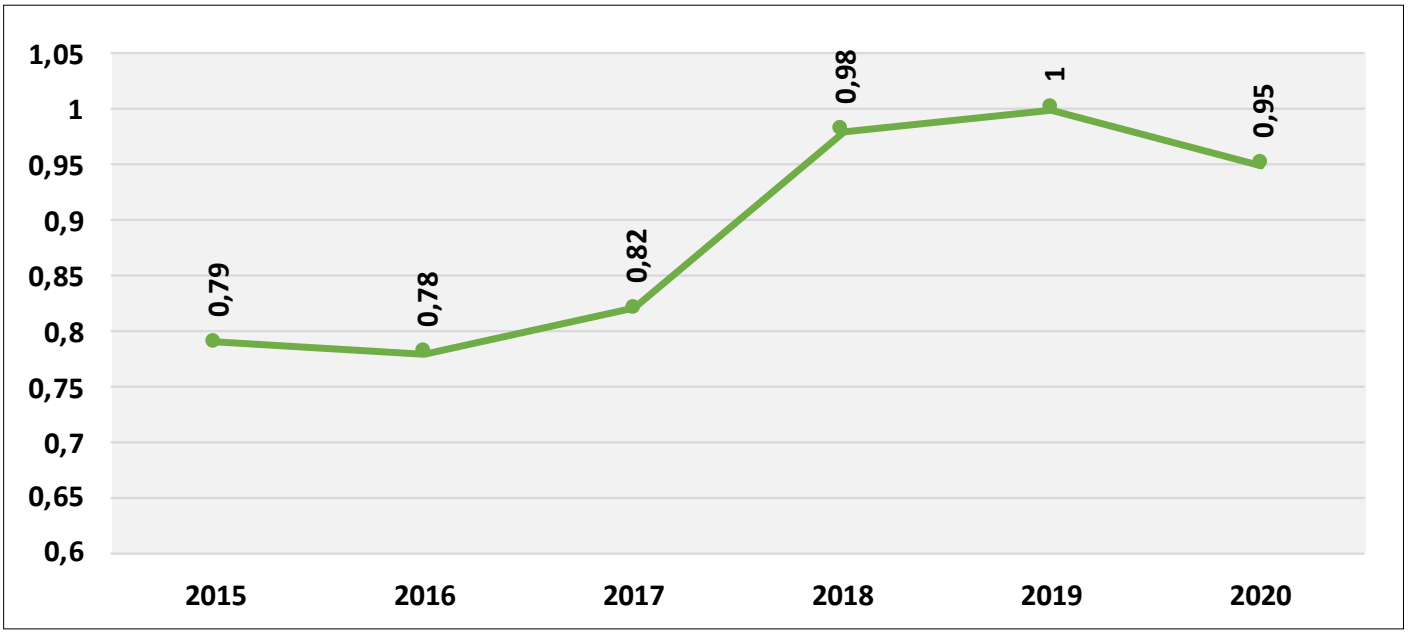

Dünya yalıtım malzemeleri ihracatında ilk sırada 2,45 milyar dolar ile Almanya yer almaktadır. Çin 2., ABD ise 3. büyük ihracatçıdır. Belçika ve Kanada ilk 3 ülkeyi izlemektedirler. Daha sonraki 5 ihracatçının tamamı gelişmiş ülkelerdir. Japonya ve Fransa ilk 10 ihracatçı ülke içinden çıkmış yerine Singapur ve Rusya girmiştir. Türkiye yalıtım malzemeleri ihracatında 24. sırada yer almaktadır.

3 büyük ihracatçı ülke Çin, ABD ve Almanya sıra değişikliği ile aynı zamanda ilk büyük 3 ithalatçı ülkedir. Çin 2020 yılında ilk sıradadır. Çin'in ithalatı yüzde 217,5 artarak 4,6 milyar dolara yükselmiştir. Diğer 2 büyük pazar Fransa ve Kanada'dır. Meksika ve Polonya da ilk 10 büyük ithalat pazarı içinde bulunmaktadır. Türkiye dünya ithalatı içinde 26. sıradadır.

Tablo.413 Dünya Yalıtım Malzemeleri İhracatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	1.828.777.035	1	ALMANYA	2.451.155.000
2	ALMANYA	1.771.269.119	2	ÇİN	1.761.710.000
3	ÇİN	1.658.595.000	3	ABD	1.648.798.000
4	BELÇİKA	736.526.648	4	BELÇİKA	710.968.000
5	POLONYA	689.248.402	5	KANADA	681.000.000
6	İNGİLTERE	656.559.885	6	POLONYA	668.851.000
7	KANADA	653.435.285	7	RUSYA	652.179.000
8	JAPONYA	645.210.076	8	İNGİLTERE	558.103.000
9	HOLLANDA	532.690.000	9	HOLLANDA	518.195.000
10	FRANSA	497.794.000	10	SİNGAPUR	487.518.000
24	TÜRKİYE	162.116.520	24	TÜRKİYE	155.326.658
TOPLAM İHRACAT		16.134.099.000r	TOPLAM İHRACAT		16.429.361.834

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

Tablo.414 Dünya Yalıtım Malzemeleri İthalatçıları 2019-2020

2019			2020		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	1.454.366.976	1	ÇİN	4.614.470.000
2	ÇİN	1.453.161.000	2	ABD	1.396.174.000
3	ALMANYA	1.126.803.715	3	ALMANYA	1.021.799.000
4	FRANSA	875.840.000	4	FRANSA	778.323.000
5	KANADA	832.723.451	5	KANADA	763.835.000
6	İNGİLTERE	572.475.176	6	GÜNEY KORE	610.441.000
7	MEKSİKA	487.811.780	7	İNGİLTERE	464.410.000
8	HOLLANDA	448.081.000	8	MEKSİKA	436.567.000
9	POLONYA	407.560.323	9	HOLLANDA	427.758.000
10	İTALYA	394.847.295	10	POLONYA	396.100.000
27	TÜRKİYE	150.642.614	26	TÜRKİYE	147.163.357
TOPLAM İTHALAT		16.313.455.000r	TOPLAM İTHALAT		19.686.514.929

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, r; revize edilmiştir

DESTEKLEYENLER*

BASF
We create chemistry
www.basf.com.tr

Baumit
www.baumit.com.tr

CERMIX
SOLUTIONS EXPERTES
YAPI KİMYASALLARI
www.cermix.com.tr
www.koramic.com.tr

Çanakkale Seramik
www.kale.com.tr

ÇUHADAROĞLU
www.cuhadaroglu.com

Dalmaçyalı
İLERİ ISI YALITIM SİSTEMİ
www.dalmacyali.com.tr

E.C.A.
SEREL
YILLARCA BERABER
www.eca.com.tr

EJOT
www.ejot-tezmak.com

FİBROBETON
Yapılarınıza Değer
www.fibrobeton.com.tr

+GF+
hakan PLASTİK
www.gfps.com/tr

İZOCAM
www.izocam.com.tr

Kalekim
www.kalekim.com

ODE
INSULATES THE FUTURE
www.ode.com.tr

ŞİŞECAM
DÜZCAM
www.sisecam.com.tr

URTİM
www.urtim.com

VitrA
www.vitra.com.tr

YAPI FUARI
TURKEYBUILD İSTANBUL
a Hyve event
23–26 Mart 2022
TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul
www.yapifuari.com.tr

TÜRKİYE İMSAD
İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
ASSOCIATION OF TURKISH CONSTRUCTION MATERIAL PRODUCERS